وزارت امور خارجهٔ افغانستان
وزارت امور خارجهٔ اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

مناسبات افغانستان واتحاد شوروی

درسالهای
۱۹۱۹ - ۱۹۶۹

فهرست

مجموعهٔ اسناد روابط افغانستان واتحاد شوروی درسالهای ۱۹۱۹ - ۱۹۶۹ عیسوی مطابق ۱۲۹۸ - ۱۳۴۸ هجری شمسی

مقدمه :

صفحه

مو رخ ۲٦ می ۱۹٦۸ مطا بـق جـو زا ۱۳٤۷ .	صفحه ۲٤۳
۱٦۸ ــ تلگرام ا علیحضرت محمد ظا هر شاه پاد شاه ا فغا نستان بعنوان جلالتماب ل . ای . بر یژینف سکر تر جنرال کمیتهٔ مر کزی حزب کمو نیست ا تحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی ن . و . پاد گورنی صدر هیئت ر ئیسهٔ شورای عا لی ا تحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی و. ا . ن کا سیگین ر ئیس شورای وزیران ا تـحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی . مورخ اول جون ۱۹٦۸ مطا بـق جو زا ۱۳٤۷ .	۲٤٤
۱٦۹ ــ بیا نات جلا لتماب ن . و . پا د کور نی صدر هیئت ر ئیسهٔ شورای عـا لی اتحاد جما هیرشوروی سو سیا لیستی د ر ضیا فتیکه از طرف هیئت ر ئیسهٔ شورای عالی ا تحاد جما هیر شوروی سو سیالیستی و حکو مت ا تحاد جما هیر شوروی بافتخار اعلیحضرت محمد ظـا هر شاه پـاد شا ه ا فغا نستان و علیا حضرت ملکه تر تـیب شده بود . مورخ ۳ جون ۱۹٦۸ مطـا بـق جو زا ۱۳٤۷ .	۲٤٥
۱۷۰ ــ بیانات ا علیحضرت محمد ظا هر شاه پاد شاه ا فغا نستان در د عو تـیـکه بافتخار شان تر تیب شده بو د . مورخ ۳ جون ۱۹٦۸ مطـا بـق جو زا ۱۳٤۷ .	۲٤۸
۱۷۱ ــ ا علا میهٔ مشترك ا فغا نستا ن واتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی . مورخ ۱۳ جون ۱۹٦۸ مطا بـق جو ز ا ۱۳٤۷ .	۲۵۰
۱۷۲ ــ بیا نیهٔ بنا غلی ا . ن . کاسیگین رئیس شورای و زیران ا تحاد جما هـیر شوروی سو سیا لیستی در د عوت شا میکه از طرف حکو مت ا تحاد جما هیر شوروی	

ضمیمه

۱ ـ فو تو کاپی پیام مر حوم امان‌الله‌خان پا دشاه ا فغا نستان به عـنـو ا ن و . ا . لینن ر ئیس شورای کمیساران ملی‌جمهو ریت فدرا تیف شوروی سو سیالیستی روسیه ورئیس کمیتهٔ مرکزی اجرائیه کـل‌رو سیه م . ا . کا لینن .
مورخ ۷ ، ا پریل ۱۹۱۹ مطا بق حمل۱۲۹۸ .

۲ ـ فو تو کاپی پیام و . ا . لیـنن‌و م . ا . کالینن به عـنوان مر حـــو م ا مان ا لله خان پاد شاه ا فغا نستا ن .
مورخ ۲۲ می ۱۹۱۹ مطـابق ثور ۱۲۹۸

۳ ـ فـو تـو کاپی فرمان پـادشا هی‌اعلیحضرت محمد نـا در شاه پـاد شا ه افغا نستان در بارهٔ تصویب مـعا هـــد هٔبیطرفی و عدم تجاوز بین ا فغا نستان و اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی ۲٤جون ۱۹۳۱ .
مورخ ۲۲ ، اگست ۱۹۳۱ مطا بــق اسد۱۳۱۰ .

٤ ـ فو تو کاپی پیام صدر هیئت رئیسهٔشورای عالی ا تحاد جما هیر شو ر و ی سو سیـا لیستی جـلا لـتما ب ن . و .پاد گورنی بعنوان ا علیحضرت محمد ظا هر شاه پاد شاه ا فغا نستان .
مورخ ۲۷ می ۱۹٦۹ مطابق جوزا ۱۳٤۸

٥ ـ فو تو کاپی پیام ا علیحضرت محمدظا هر شاه پاد شاه افغا نستان بعنو ا ن جلا لتماب ن . و . پاد گور نی صدر هیئتر ئیسهٔ شورای عالی ا تـحاد جـما هیـر شوروی سو سیا لیستی .
مورخ ۲۷ می ۱۹٦۹ مطابق جوزا ۱۳٤۸

مقدمه

از جانب هیئت های نگارش افغانی وشوروی .

این کتاب را جع به منا سبات بین‌افغانستان و اتحاد شوروی نخستین‌تجربه نشر مشترک اسناد بین هردو کشور بوده ،از طرف وزارت امور خارجهٔ افغانستان ووزارت امور خارجهٔ اتحاد شوروی‌بمناسبت پنجاهمین سالگره قیام علایق دوستانه بین هردو کشور همسایه تدوین‌و به زبان دری درکابل و بزبان روسی در مسکو بطبع رسیده است .

هدف نشر این مجموعه معرفی توسعهٔ روابط دوستانهٔ افغانستان و شوروی ، و مساعد ساختن زمینه برای‌استحکام آیندهٔ آن میباشد .

همهٔ اسناد محتوی این مجموعه ، ازتبادل نخستین پیام ها بین رهبران افغانستان مستقل و دولت جوان شوروی‌تاایام کنونی ، مظهر مناسبات حسنه بین هردو دولت همسایه میباشد که‌هرکدام‌جانب دیگر را برای نخستین مرتبه به رسمیت شناخته علایق متقابل خود را مطابق به مصالح ملت های خویش ونفع صلح جهان تاسیس کرده اند .

اسناد این مجموعه دلیل قاطع‌بر بینش ژرف و دور اندیشی مردانی میباشد که بر مقام سر چشمهٔ دوستی‌افغانستان و شوروی حضور داشتند ، یعنی رهبران مبارز افغانستان در زمان‌استرداد استقلال و موسس دولت شوروی ، ولادیمیر ایلیچ لینن ، که‌شناسائی رسمی و متقابل دو لت های یکدیگر را اعلان نموده ، اظهار یقین‌کردند که در آینده علایق دوستی خودرا تقویت خواهند بخشید . جریان تاریخ‌نظریات زمامداران هردو کشور را تائید نمود .

قیام علائق دوستانه بین افغانستان‌و روسیه شوروی با پیکار موفقانه مردم افغانستان در راه حصول مجدد استقلال‌وکامیابی انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر در روسیه ، امکان پذیر گردید .

مردم افغانستان پس از یك قرن مجادله‌با استعمار بالاخره در میدان جنگ مسلح با حکومت برتانوی مصاف داده آنرا مجبور به قبول استقلال افغانستان نمود و با کسب مجدد استقلال درسال ۱۹۱۹به تاسیس روابط با ملل دیگر براساس حقوق مساوی پرداخت . زعمای‌افغانستان‌درین زمان طرفداری خودرا از آزادی همه کشور های شرق از تسلط خارجی‌ابراز کرده ، این مامول را یکی‌از اهداف مهمه خط مشی سیاست خارجی خویش‌شناختند وافغانستان درین طریق پیوسته پایدار ماند .

دولت جوان شوروی تحت رهبری‌ولادیمیرایلیچ لینن ، مخالفت قاطع خود را به امپریالیزم و سیاست تجاوز کارانه‌استعمار اظهار و تائید کامل خود را از پیکار همه مردمان و کشور ها اظهارکرده و به مجرد موفقیت انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر سیاست‌استعماری‌روسیه تزاری را محکوم نموده و فورا حمایت خودرا از حقوق تمام مردمان وملل‌در راه تعیین آزادانهٔ سرنوشت شان اعلام داشت . در عین حال روسیهٔ شوروی‌همزیستی مسالمت آمیز را که اصل مهمی در روابط بین دول دارای سیستم‌های‌مختلف اجتماعی واقتصادی میباشند ، اعلام نمود .

مناسبات دوستانهٔ دو کشور همسایه‌متکی بر حقوق متساوی در جریان نیم قرن ، پابندی دو لتین به تعهدات ایشان‌وعدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ،

۱ ـ مراسلهٔ کمیسار ملی امور خارجیه‌جمهوریت شوروی ترکستان بحکومت افغانستان .
مورخ ۲۷ ماه مارچ ۱۹۱۹ مطابق حمل ۱۲۹۸ .

بعدازادای کلمات دوستانه و سلامها ی‌افتخار دارم به اطلاع شما برسانم که‌حکومت جمهوریت روسیه تمام قرار داد هائی‌را که‌حکومت تزاری روسیه با حکومت و امپرا طوری حریص دنیا ، بریطانیه،درباره‌بدست آوردن قسطنطنیه وتقسیم سر زمین تر کیه، ایران ،وافغانستان به امضاءرسانیده‌بود منسوخ میشمارد . جمهوریت روسیه باترکیه قرار دادی باساس احترا م‌متقابله وحسب فرمان صادرهٔ که از کشور های دیگران زمینی را متصرف نخواهد شد‌به امضاء رسانیده است و در عین حال روسیه استقلال ممالك کوچك همجوار را برسمیت شناخته ومیخواهد با آنها مناسبات دوستانه همجواری و تجار تی رابرقرار سازد .
برای عملی کردن این مفکوره جمهوریت‌روسیه وزیر مختار خویش در افغا نستان وایران ، آقای‌براوین را از مسکو به‌تاشکنداعزام داشته ، وی دارای تجارب‌دیپلوماسی بوده و باشرق بلدیت دارد و دوست مردم‌شرق وطرفدار مردم مسلمان بوده و در فهم ز بان فارسی شهر تی دارد ، جمهوریت‌روسیه نمایندهٔ خویش تعیین کرده است تا مناسبات دوستانه و تجار تی را قایم بدارد.
امید وارم که آقای براوین که در زودترین‌اوقات با افغانستان ارتبا ط قایم کرده واتحاد آنرا با جمهوریت روسیه قایم نموده‌وزمینه را برای بهتر ساختن وضع تجار تی ذات‌البینی مساعد خواهد ساخت و نظر به‌این‌منتظرم که حکومت افغا نستان از نقطهٔ نظر همجواری نیك خویش از هیچگونه‌مساعدت و معاو نت خود داری نکرده و بدین صورت جمهوریت روسیه را مفتخرخواهند شمرد . با احترامات
(بوکویاولینسکی)

آرشیف اتحاد شوروی ـ ترجمه از متن‌روسی

۲ ـ پیام مرحوم‌امان الله خان پادشاه‌افغانستان‌به عنوان و . ا . لینن‌رئیس‌شورای کمیساران ملی جمهوریت فدراتیف شورو ی‌سوسیا لیستی روسیه و رئیس کمیتهٔ مرکزی اجرائیه کل روسیه م . ا . کالینن .
مورخ ۷ اپریل ۱۹۱۹ مطابق حمل ۱۲۹۸.

جناب جلالتمآب اعلیحضرت‌رئیس‌جمهوریت‌دولت معظمه روسیه را پادشاه دولت افغانستان (امیر امان الله) سلام دوستا نه‌واحترامات تعظیم کارانه میرساند. واز فاجعه جان سوز قتل پدرخودم ، اعلیحضرت‌سراج‌الملة والدین که از دست کدام غدار نامعلوم در اثنای سیا حت ممالك شاهانه‌شان‌مقتول گردیده اند، بکمال ا سف و حسرت

به‌آن‌دوست‌مهربان، عالیجناب، بیان‌کیفیت وبخبر دادن از تاج پوشی و تخت نشینی خودم که بتاریخ ۱۹ شهر جمادی الاول سنه ۱۳۳۷هجری مطابق ۲۱ ماه فروری سنه ۱۹۱۹ عیسوی ، درکابل پایتخت دولت مستقلهٔآزادافغانستان بوقوع آمده است ، اظهار یکانکی و مخازنت را از لوازم ضروریهٔاتحاد عالم انسانیت و صلح و صلاح بنی نوعیت ، عهد میکنم .

دولت افغانستان که خلقت و طبیعت آنرااز اساس و بنیاد ش با حریت و مساوات عالم انسانها شریك ساخته بوده است ، تاىحال بنابر بعضی عوارض از شرف مخابرات ومکالمات و مناسبات با دولت‌های معظمه و ملتها ی مکرمه همنوع خود بر کنار مانده بود، چون آندوست معظم مهربانم‌اعلیحضرت رئیس جمهور دولت معظمه‌روسیه باتفاق دیگر رفقای انسانیت شان فخروشرف‌صلح و صلاح بنی آدم و اعلان حریت ومساوات دول و ملل عالم را اکتساب‌نموده‌اند بناء علیه این‌نخستین‌دفعه‌است‌که‌بنام‌ملت مستعد باتکامل افغان از طرف دولت مستقل‌وآزاد افغانستان بارسال این نامهٔ و دادیه خودم را بختیار می شمارم .

باقی قبول فرمودن احترامات تعظیمیهٔخودم‌رارا ازطرف آن‌دوستدار عا لیجناب امید واثق ورجای فایق دارم .

دوست شما امیرامان الله

آرشیف هر دوکشور

۳ ـ مراسلهٔ وزیر خارجهٔ افغانستان‌محمود طرزی عنوانی کمیسار ملی امورخارجهٔ جمهوریت شوروی فدراتیف سوسیا لیستی‌روسیه ك . و . چیچرین .
مورخ ۷ اپریل ۱۹۱۹ مطا بق ۱۲۹۸رجب ۱۳۳۷ .

به نظارت جلیله خار جیه دولت علیه‌معظمه‌رو سیه .

دولت و حر مت ماب‌والاجناب وزیرخارجیه،دام مجده !

نامه پادشاه متبوع خودم اعلیحضرت(امیرامان‌الله خان) ، پادشاه‌ملت بزرگ و آزاد افغانستان را که بحضور جناب شوکت‌وجلالت ماب اعلیحضرت اشرف (رئیس جمهوریت دولت معظمه روسیه) مبنی‌بر اخبارکیفیت شهادت خاقان فردوس مکان‌اعلیحضرت امیر حبیب‌الله خان علیه الرحمة والغفران ومراسم خلوس پادشا هانه امیر جوان تدبیر معظم(امیرامان‌الله‌خان) ، اطال ا لله عمره‌بوده میباشد ، بنابر مقصد خیرمرصدنخستین مقدمه‌تمهیدات ودادیه و پیدا نمودن مناسبات‌توحید یه لفا ارسال سو ی دو لت پنا هی نموده کسب فخر و شر ق میورزم، ازآن‌دولت‌ماب والاجناب امید میکنم‌که‌نامه اعلیحضرت پادشاه دولت متبوعم را در اسعد اوقات‌از پیشگاه انظار مطالعه اعلیحضرت اشرف رئیس مو صوف گذرانیده ، در تا ییدوتشییدمناسبات دوستانهٔ دولتین علیتین روسیه وافغانستان اقدامات خیر خواهانه و دادیه رادریغ نفر مایند .

باقی در هر باب امر از حضرت من الله‌الامر است .

آرشیف هر دوکشور

٤ ـ مراسلهٔ مرحوم امان الله خان پادشاه‌افغانستان به عنواني و . ا . لینن ر ئیس شورای کمیساران ملی جمهوریت شورو ی‌فدراتیف سو سیا لیستی رو سیه . مورخ ۲۱ اپریل ۱۹۱۹ مطابق حمــــل۱۲۹۸ .

جناب فخامت انتصــاب جــــلالتـــمآ ب(رئیس جــمـــهو ر د و لت معـظمـه روسیه) را بعد ازتقدیم احترا مات عالیانه‌وتعظیمات فا یقانه ، بر صفحه مدعا حواله قلم مودت میدارم . چون ارتباط عالم انسا نی واستحصال مناسبات بنی نوع برا ی رفـــع احتیاجات لزو می متقابل از امور فطر ی وازضروریات طبیعی بشری است ، خــا صه درین عصر ضیاء نثار که فیض تمدن گروه‌انسانها را باواز سعادت طراز خود بنقطه اتحاد و مراودات و مخالطات دوستا نه وودادعوت مینما ید .

بدیهی است که مبادی جریان نیل سعادت‌این مکالمات ومعا ملات اولا از د و ملت همجوار استمرار وسپس بسایر ملل بحسب‌ضرورت حسن استقرار را کسب افتخارمیکند. متا سفاء ملت نجیب افغا نستان که باوصف‌حریت و استقلال تامه که داشته و دارد از چندی بدسیسه های ارباب غرض ازحصو ل‌این سعادت طبیعیه مهجور واز همسا یه‌گان باعز وشرف بسیار قریب خود بفرسنگهادورمانده بود .

وبحمدالله تعالی که با اعلان الـغـــای‌دسایس صاحبان غرض ، استحصال شرف فطری را حاصل نمود .

اینك که هیئت سفارت مرخصه دولـــت‌علیه ام را که بمعیت سفیر فوق العــا ده مرخصه‌ام ، عالیقدر جنرال محمد ولی‌خان ،بسوی اروپا از بلاد معموره آن دولت معظمه دوست و همجوار خود فرستاده ام .

عطف توجه اولیا ی دولت معظم له‌رابروابطدوستانه و مراو دا ت خالصا نه بین‌الدولتین علیتین دعوت نموده و بمعزی‌الیه‌اجازه داده‌ام‌که زمینه ابتدائیه دوستی دو لتین را حسب لزوم بمذاکرات شفا هی که منافع متقابل راتامین نماید فراهم کند . باقی برا ی ابراز تمایلات قلبی خود بدو لت معظم له استحصال‌شرف میکنم .

آرشیف هر دوکشور .

٥ ـ مراسلهٔ وزیر امور خارجهٔ افغانستان‌محمود طرزی عنوانی کمیسار ملی امــــور خارجه جمهور ی شوروی‌فدراتیف‌سوسیالیستی‌روسیه ك . و . چیچرین . مورخ ١٤ می ۱۹۱۹ مطابق ثـور ۱۲۹۸

خد مت ار باب حل‌وعقد حکومت محتشمهٔ‌جمهو ری رو سیه .

نامه دوستی علامهٔ مورخه ۲۳ جمادی‌الاخر۱۳۳۷ هجری ، مطابق ۲۷ ماه مارچ ۱۹۱۹ عیسوی شما رسیده ، از ایضا حا تیکه درخصوصیات لغو و باطل شدن معاهده هـا ی حکومت سابقهٔ روسیه با حکو مت انگلیس‌ومعاهده متفق شدن با حکومت سنیهٔ عثما نیه ومحترم شناختن استقلال و آزادی کامـــــله‌حکو متها ی همجوار را وقائم ساختن روابط

دوستی وعلاقهٔ تجار تی را با آن هـــا وفرستادن موسیو بر اوین را بما مـــوریت سفارت به افغانستان وایران و مسا عد تومعاونت شان عطا فر موده شده‌بود، موجب مسروریت و مشکوریت زیادی گردید .
این دوست شما با ایصال این خبرخودرامفتخر میشمارم که پادشاه متبو ع مکـــرم من اعلیحضرت امیر امان الله خان از روزاول جلوس خود بر تخت پادشا هی افغانستان با اعلان آزادی واستقلال تامهٔ خود معا هدات‌عتیقه‌راکه حکو مات اسلاف ا فغا نستـــا ن باانگلیس عقدنموده بو دند لغووباطل‌ساخت ،بنا بر ین در وقت حاضـــر با کمـــا ل امتنان آزادانه، سفیر عا لیقدر حکو مت علیه‌جمهوری روس را قبول وپذیرا یـــی‌میکند . علی الخصوص مانند جناب مسیو براوین یك‌ذ ا ت محتر می که حکو مت جمهور عالی‌شما آنرا دو ستدار ا قوام شر قیه و طر فدا راستقلال ممالك اسلامیه بما می شنا سا نند .
متاسفاً این را هم عرض کنم که حکو مت‌انگلیس بما هیچگاه دوست نبوده و نخوا هد شد ، در حین تحریر این نا مه دو ستی‌علامه‌بجرم اینکه با اعلان حر ف زدن خود را با دولت های همسایه خود نموده ایم وبا مردم‌هندوستان که بسبب همشر قی بـــودن و همسایه گی از قانون وحشیانه نو نافذ نموده‌انگلیس ا ظهار نا پسندی و نفرت نموده‌ایم، بر سرحد شرقی ملك ما جهاز های هوا یی‌خودرا به پرواز اندا خته ، بر خیمه‌گاه‌عساکر محافظ حدود ملك ما بر بومبه باری جرات‌ورزیده و با عث خو نریزی گردیده است .
بموجب فرمان پادشا هی‌برای‌نایب‌الحکومه ترکستان تحریر گردیده که سفیر مقیمـــی حکو مت علیه روس را که بنظر دوست باونظر داریم ، بکمال حسن پذیرا یی قبو لو بدارالحکومه کابل تسهیلات و معاو نت‌نمایند.و امید قوی داریـــم که بعد از رســـید ن جناب موسیو براوین ، همه و سا یطمواصله‌وتشیید مبانی اتحاد بین الدو لتین، قـــا یم ودایم گردد . باقی عرض احترامات‌فایقانه امرا حسن قبول فر مایند .

محمود طرزی

آرشیف افغانستان

٦ـ پیام‌و . ا . لینن و ، م . ا . کالینن‌به عنوان مرحوم امان الله خـــان پادشـــــاه افغانستان .

مورخ ۲۲ می ۱۹۱۹ مطابق ثور ۱۲۹۸ .

خدمت جناب جلالتماب اعلیحضرت امان‌الله‌خان امیر مملکت افغـــا نســـتان ادام الله اقباله ا لعا لی ، نخستین نامه‌ازطرف ملت‌مستقله افغان که مشتمل بر درود دوستانه به ملت روس و خبر دهنده از جلـــوس آن‌اعلیحضرت براورنگ تـــا جد ا ر ی مملکت افغا نستان بود بما رسید ، درجواب آ ن‌طرف حکومت کار گران و کشـــاورزان و از طرف عموم اهالی روسیه بفر ستادن ایـــن‌نا مه که مشتمل بر سلام دوستانه‌است، به ملت آزاد و مستقل افغان که آزادی خود راباکمال دلاوری از تسلط جبین خـــار جـــــه مدافعت کرده است ، مبادرت مینما ییم وآن‌اعلیحضرت را از جلوس اورنگ تا جداری

افغانستان که در تاریخ بیست‌و یکم مـــاه‌فورال سنه ۱۹۱۹ بالیمن والاقبال واقع‌گردیده است ، عرض تبریك میگو ئیم .
حقیقتاً حکو مت کار گران و کشاورزا ن‌روسیه به جمیع ملتها یی که داخل قلمرو جمهوریت روسیه میباشند برابر ی و آزادی‌داده است و چنانکه میفر مائید اسا س اتحاد بین المللی جمیع زحمتکشان را برضدغاصبین‌واستفاده کنند گا ن اززحمات دیگران‌استوار نموده است ، ا میدوا ریم که کو ششی‌مردمان‌افغانستان بر متابعت و پیرو ی اهالی روسیه در تحصیل آزادی برای استحکام و استقلال‌سلطنت افغانستان بهترین وسایط ووسایل خوا هد بود .
اراده آن اعلیحضرت را در عقد مناسبا ت‌دوستانه با اهالی روسیه با کما ل خوشی استقبال کرده از آن اعلیحضرت خوا هش‌میکنیم که نماینده افغانستان را درشهرمسکو معین فرمایند و ما هم از جانب خودمیخواهیم‌نمایندگان حکومت کار گران وکشاورزا ن‌رابه شهر کابل روانه نماییم واز آن اعلیحضر ت‌خواهش وتوقع میکنیم که در باب سهو لت مرور نمایندگان ما به جمیع مامورین حکومت‌افغـــانستا ن اوامـــر لازمه فوریه صـــادر فرمائید . بر قرار شدن مناسبا ت دیپلوماسی‌فیما بین دو ملت بزرگ رو س و افـــغا ن باعث خواهد شد که این دو ملت دست یاری‌و معاو نت بهمدیگر داده هر گو نه سـو ء قصدی که از جانب غارتگران خارجه برآزادی‌وملل آنها واقع شود دفع و بر طر ف‌نمایند.
از فرستادن سلام دوستانه خود به مردم‌آزادافغانستان خود را خوشبخت شمـــــرده ازآن اعلیحضرت تمنا میکنیم که سلام مارا کـــه‌دوستان صمیمی اهالی مملکت آن اعلیحضرت هستیم ، از ما بپذیرید .

ر ئیس شو ر ا ی کـو میسر ها ی ملی‌جمهوریت اشترا کی اتحاد شوروی روسیه : ولاد یمیر ا یلیچ لینن .

ر ئیس کومیته اجرا ئیه مرکزیهٔ‌شوراهای‌وکلای کارگران و کشاورزان و قا زا قها و قشون سر خ تمام رو سیه : م . کالینن .

آرشیف افغانستان (متن اصلی این پیام‌به‌لسان دری میباشد)

۷ ـ اعتماد نامهٔ نمایندهٔ مختار فوق‌العاده‌جمهوریت شوروی فدرا تیف سوسیا لیستی روسیه در افغانستان .
مورخ ۲۳ جون ۱۹۱۹ مطابق جوزای ۱۲۹۸

از طرف حکومت کار گران و کشاورزان‌جمهوریت اشتراکی اتحادی شورا ی روسیه، مجلس شورای کو میسر های ملی بمو جب‌این اعتماد نامه ، نماینده مختار ر جمهوریت انجمن کو میسر ی ملی تجار ت وصنا عت‌وعضو ا نجمن نظارت و تفتیش دولتی، ر فیق پاکو ف زاخارویچ سوریتس را بسمـــــت‌نمایندهٔ مختار فوق العاده جمهوریت اشتراکی اتحاد شوروی روسیه در آسیا ی وسطـــــی‌تعیین نموده ، عقدروابط ومناسبات‌دیپلوماسی را با اهالی افغانستان مستقل و قبائل‌مستقله‌بلوچستان و خیوه ، بخارا وبااهالی و ملل هندوستان و کشمیر و تبت که در تحصیل‌آزادی خود شان میکو شند ، بعهدهٔ‌مشارالیه محول کرده است .

رفیق سوریتس از طر ف حکومت کارگران وکشاورزان وکیل است که بلا واسطه بـــا حکومتها یی که در حال حاضر در مما لک مذکور فوق موجود است و یا اینکه بعدازین تشکیلات واحداث بشود و با جمیع تشکیلات انقلابی که مقصود شان نجات دادن اهالی و ملل آسیا ی وسطی از تسلط و حا کمیت خارجه باشد، داخل مناسبات وروابط بشو د وهمچنین به رفیق سوریتس وکالت واختیارداده میشود که از طرف خود وکیل ونمایندهٔ تعیین نماید و شخصا بلا واسطه یا اینکـــه به توسط وکلاونمایندگان خود داخل مذاکرا ت شده ، ازطرف حکومت کارگران وکشاورزان اتفاق وعهد نامهٔ بسته واین عهـــد نامه ها را بعد از تصویب حکو مت مرکزیهٔ مسکوامضاء نماید .

برای تصدیق و تاکید مراتب مذکور فوق این اعتماد نامه را به مشار الیه داده بـــه جمیع حکام و مامورین حکو مت شوریه اوامراکیده داده میشود که بمجرد تقاضای مشارالیه فورا درحق وی هر گو نه مساعده و همراهی را بنمایند واز جمیع قبایل و ملل و حکو مت هائیکه با مادوست و متفق هستند ، خواهش میکنیم که مشار الیه را بسمت فرســتا ده فوق العاده ومختار ملتها ییکه دا خل ا جزاء جمهوریت اشتراکی اتحاد شوروی روســـیه هستند واز طرف آنها و بموجب دستورالعمل آنها حر کت و رفتار مینما ید، پذیرایی کرده در حق وی از مهمان نوازی و محافظت وهرگونه یاری و همرا هی مضایقه ننما یند .

رئیس مجلس شورا ی گومیسرها ی ملی:
و . ا . لینن
معاون کومیسر ملی امور خارجه :
شهر مسکو در کرملن

آرشیف هر دوکشور

۸ ــ خبر جراید شوروی در موضو ع برقراری مناسبات سیاسی در بین جمهور یت شوروی فدراتیف سوسیا لیستی روســیه وافغا نستان .
مورخ ٥ جولای ۱۹۱۹ مطابق سر طا ن۱۲۹۸

۲۱ ماه می سال جاری به حکو مت شوروی دو مکتوب ارسال شده بود : یکی از طـرف امیر جدید امان الله خان ودیگرش از طر ف وزیر خارجیهٔ افغا نستان، محمود طرزی بود . مکتوب ها دارا ی تاریخ ۷ ماه اپر یل سال ۱۹۱۹ میباشد .

حکومت جدید افغانســـتان به اطـــلاع میرساند که در تاریخ ۲۱ ماه فرور ی ۱۹۱۹ امان الله خان بحیث پادشاه قانونی مملکت افغانستان بر تخت نشسته است . مطابـق باین مکتوب افغانستان از همین روز خود رادولت با استقلال شمرده و پیشنهاد نموده است که مردم روسیه باآن مناسبات دیپلوماسی قائم بدارند .

به تعقیب آن هیئت سفار ت سیا ســـی فوق العاده افغانستان وارد تاشکند گـردیده اســـت .

بتاریخ ۱۰ جون برای حکو مت افغانستان توسط سفارت فوق العادهٔ افغا نی جـــواب حکو مت شوروی سپرده شده که درآن شوروی موافقت خود را با بر قرار ی مناســـبا ت

دیپلوماسی با افغانستان ابراز داشته واستقلال آنرا برسمیت شنا خته است . در یاد داشت جداگانهٔ عنوانی وزیر امورخارجیهٔ افغانستان ، بنام کمیسار ملی امور خارجیه، درعین حال ارائه نموده و تذکری داده است. حکو مت شوروی در اولین روز های حصول قدرت خویش به تمام دنیا اعلام داشته است که آرزومند است همه اقوام چه خورد و چه بزرگ به حق تعیین سر نوشت خود نا یل شوند . حکو مت شوروی حمایت خودرا بتمام ملل که برای حصول استقلال و بدست آوردن حقوق خود مبارزه میکنند و برای بدست آوردن حق حیات بدون دخالت کشور ها ی بزرگ و قوی امپر یا لیستی مطابق تمنیا ت ایشان در داخل کشور های ایشان ابـرازداشته است .

«حکومت شوروی تمام قرار داد ها ی سری را که همسایگان خون اشام وقو ی ودر آن جمله حکومت تزاری سابق بر مردم کم نفوس وناتوان تحمیل نموده بود فسخ و نا بـود ساخـت .

حکومت شوروی به دولت فارس (ایران) تمام آنچه حکومت تزاری روسیه ازآنها غصب وگرفته بود ، عودت داد وبرای مسلما نان که در جمعیت جمهوریت روسیه سوسیا لیستی شوروی خوش بر ضا مانده اند، بطور و سیع خود مختاری کامل اعطاء کرده است .حکومت اتحاد شوروی چون اطلاع یافت که افغانستان استقلال خودرا اعلان نموده است، فورا باآواز رسا استقلال افغا نستان را برسمیت شناخت، مبارزه ایرا که مردم افغانستان که در مقابل استثمار گران خویش و دشمن خـود بان پرداخته اند باکمال رضائیت مند ی قـدر میکند» .

در عین وقت نماینده رسمی کمیسار یت ملی امور خارجیهٔ روسیه وارد خاك افغانستا ن مستقل گردیده است .

ترجمه ازمتن روسی ـ مطبوعات اتحاد شوروی

۹ ـ مراسلهٔ حکومت جمهوریت ترکستان شوروی عنوانی پادشاه افغانستان مر حو م امان الله خان .

مورخ ۱۶ جولایی ۱۹۱۹ مطابق سرطان ۱۲۹۸

اعلیحضر تا !

حکو مت جمهوریت ترکستان احترا ما ت صمیمانه خود را به اعلیحضرت شما تقدیم داشته وباطلاع میرساند که دوستی بیـن افغانستان آزاد و مستقل وترکستان شوروی که حصهٔ از روسیه کبیر فدرالی سوسیالیستی میباشد و همواره آزادی و حق خود ارادیت همه مردم جهان را محترم میشمارد ، در راه تحکیم بنیاد رفاه و روابط ثمر بخش هر دو همسایه، بحیث اساس مستحکمی خد مت مینما ید .

ابراز توجه و همدردی اعلیحضر ت شمادر امور مسلمانان بخارا مارا نیزمتیقن میسازد که تمام مسایل مورد اختلاف بین بخارا وترکستان شوروی به بهترین وجهی بـرا ی هر دو جانب فیصله خوا هد شد . ما تما م سعی خود را درین راه بخرچ خوا هـیم داد . با آنکه درین او آخر در سا حه بخارا حادثات و واقعات نا مطلوب به حـیثیت

جمهوریت ترکستان بظهور رسـیده و بـه‌استناد آن چنین استنباط مینما ییم که‌حکومت بخارا علناء وضع دشمنانه را در پیش‌گرفته‌است ، باآنهم ماآرزو مند حل‌وفصل تـما م سوء تفاهمات بین جانبین میبا شیم .
آخرین حمله ترکمن های بخارا که متوجه‌کشتی گردید که حامل هیئت ماتحت‌ریا ست ن . ز . براوین و همچنان بعضی از اعضای‌محترم سفارتکبرای افغانستان بود و ایـن حادثه مانع مسا فرت شان گردید ، ا ین‌نوع‌حرکات دشمنانه و بی اسا س بخـــارا در روابط بین ما و افغانستان آزاد موجب‌تالرعمیق ما میگردد .
با اظهار اطمینان از روابط دوســتا نـه‌افغانستان مستقل و روسیه شوروی استرداد آزادی مردم افغانستان را تهنیت میگو ییم .

در غیاب صدر کمیته اجرائیه مر کـــزی
کمیسار امور خار جه
مهر کمیساریت ا مور خارجه جمهو ریت
شوروی تر کستان

آرشیف هر دو کشور

۱۰ ـ خبر جراید شوروی راجع به ملاقات‌هیات سفار ت افغانستان با رئیس شورای کمیساران ملی شو ر وی فـــد ر ا تـیف‌سوسیا لیستی روسیه ، ولادیمیرلینن‌وهیئات کمیساری ملی امور خار جه با اعضا ی‌سفارت‌افغانستان .
مـورخ ۱۲ و ۱٤ اکتوبـر ۱۹۱۹مطابـق‌میزان ۱۲۹۸

روز یکشنبه دوازدهم‌اکتو برمحمدولی‌خان،سفیر کبیر فوق‌العادهٔ افغانستان ،بهمراهی سیف‌الرحمن خان ، قاضی‌کل‌اردوی‌افغانستان‌ومنشی سفارت از کمیسر ملی امور خارجه‌دیدن نمودند واز طرف هیت رئیسه کمیساریای ملی‌باحضور تمام اعضای‌آن پزیرفته شدند .
سفیر کبیرافغانستان‌هنگام مذاکرات‌باهیئت‌رئیسه کمیساریای ملی ، دست کمیسر ملی جمهوری روسیه را محکم فشرده ضمناًاظهارنمودکه امید وار است دوستی ملتین استواروقوی بو د ه ، به آ زا د ی مشر ق زمین از قیداسارت امپریالیزم اروپا مسا عدت کـند . کمیسر ملی از جانب خود اظهار نمود که‌جمهوری روسیه به دوستی با افغانستا ن اهمیت مخصوص مید هد و به استوار ی آن‌امیدوار بوده ، برای نقش مردم افغـــان در مبارزه بخاطر آزادی مشرق زمین ، نظربه‌موقعیت جغرافیا یی افغانستان و قـــدر ت عسکری مردم قهرمان‌آن ، ار زشی مخصوصازیادی قائل میباشد .
۱٤ اکتوبر در ساعت ۷ بعـد از ظـهـر،رفیق لینن ، رئیس شورای کمیسران ملی‌در خصوص نمایندگان کمیسر یا ی ملی امورخارجه ، ر فیق قره خان و ر فیق‌نریما نوف، هیئت سفرا ی فوق‌العاده افغانستان را نزدخود پذیرفت .
رفیق لینن در اطاق کار خود سفیر رابااین‌سخنان ا ستقبال نمود : ((بسیار خوشوقتم که نماینده مردم دوست ما افغانستان را که‌ظلم می بیند و بر ضد اسار ت امپریالیستی مبارزه میکند، در پا یتخت سر خ حکو مت‌کار گران و د هقا نان می بینیم .))
سفیر جوا ب داد : من دست‌دوستی‌خودرابسوی شما دراز کر د ه و ا میدوارم‌که‌شما

به تمام مشر ق زمین در آزادی از قیــــداُمپریالیزم کمك خوا هید نمود . در موقع صحبتی که بعد از ین آغاز گردید لینن‌اظهارنمود که حکو مت شوروی‌حکو مت‌زحمت‌کشان ومظلومین عیناً همان آرزو را دارد که سفیرفوق العادهٔ افغانستان راجع بان اظهار نمود لیکن لازم است که شرق مسلمانان این‌مقصدرا درك نموده و در جنگ آزادی بخش کبیر به روسیهٔ شوروی کمك نما ید . ســـــفیرجواب داد که او میتواند تاکید نما ید که شرق مسلمانان به این امر پی برده است ،آن ساعت نزدیك است که تما م جها ن یقین حاصل نماید که برا ی امپر یالیزم ارو پادر شرق جا ومکا نی نیست .

سپس سفیر کبیر از جا بلند شده و نامهٔامیر را باین سخنان تسلیم نمود :

«افتخار دارم نامهٔ پادشاه خود را به رئیس‌حکومت آزاد پرولتاریایی روسیه تقدیم دارم و امید وارم آنچه حکو مت افغانستان اظهارمیدارد مورد توجه حکو مت شوروی قــرار گیرد» . لینن در پاسخ گفت که این نامه رابا خوشنودی عظیم میپذیرد ووعده مید هد بزودی بتمام مسایل مورد علاقه افغانستان‌جواب دهـــد .

مذاکرات رفیق لینن با سفیر کبیر بیش‌ازنیم ساعت بطول انجا مید .

مطبوعات اتحاد شوروی .
ترجمه از متن روسی

۱۱ ــ مراسلهٔ وزیر خارجهٔ افغــانستان‌محمود طرزی عنوانی کمیسار ملی امورخارجه جمهوریت شوروی فدراتیف سو سیا لیستی روسیه ك . و . چیچرین .
مورخ ٤ مار چ ۱۹۲۰ مطابــق حــــوت۱۲۹۸ .

خد مت جناب فخا مت نصا ب وزیر امورخارجه دو لت علیه شورا ی روس دا م‌مجده العالی . مقصد از تحریر رقیمهٔ ایندوستدارکه بجواب نامه وزار ت پنا هی تقد یــــم میشود ، افتتاح راه مکالمه است با انجناب‌تابواسطه مکالمه تحر یــر ی مقــا صد ما فی الضمیر ی در میان آید . آنجناب فخا مت‌مآب از دریغ نفر مودن کوشش خود در راه استحکام مناسبات دو ستا نه فیما بین‌دولتین‌مستقلتین همجوار بیان فرموده اند که الحق سعی مشکور همچنین کوششها را باید گفت:زیرا استحکام مناسبا ت دولت بهیه‌شورا ی روس با دولت علیهٔ افغانستان نه تنهـــــافائده متقابله دولتین را داراست بل برا ی تمام عالم انسان خیر و سعادت بار مید هد.شرق وسطی که در میان یك ظلمتی مانده‌بود ممکن است که بواسطه همین استحکام‌مناسبات‌روشنی بخش دیدهٔ ایام گردد کذالك دولت شورا ی روس نیز اغلب احتما لست کـــه‌بواسطه همین دوستی با دو لت افغا نستان بتواند که بر مقا صد خود در شر ق وغرب‌کامیاب آید . منهم باخر درجه با آنجــناب هم افکارم که بدر جه ممکن در راه ایـــن‌ارتباط که خیر عالم انسان در آن است‌کوشش ورزم . از اظهار مسر ت و لطف و معاونتیکه‌در باره هیئت سفار ت فوق العاده دو لت متبوعه ام ابراز فر موده اند کمال امتنا ن‌تقدیم شکران و بر استدعا ی دوستی دولتین خود وشما خاتمه بیان مینما یم .

آرشیف هر دوکشور

۱۲ ـ اعتماد نامهٔ سفیر فوق العادهٔ دولت علیهٔ مستقله افغانستان بحیث وزیرمختار به دولت جمهوریت شوروی فدراتیف سوسیالیستی روسیه و جمهوریت شوروی ترکستان .

مورخ ۲۲ جولایی ۱۹۲۰ مطابق سرطان ۱۲۹۹

از آنجا که تشیید مناسبات همجواری تمهید لوازمات همسایه داری دولتین علیتین روس و افغانستان مصداق تدابیرخیر خواهانه و مساعی صادقانه عالیقدر جلالتماب دوست عزیزم جنرال محمدولیخان سفیر فوق العاده دولت علیه مستقله افغانستان بوده و میباشد، از آنرو جنرال معزی الیه اضافه بر ریاست اعضای محترم هیئت سفارت مرخصه بمنصب جلیله وزیرمختاری دولت جمهوریه روسیه و حکومت جمهوریه ترکستان از حضور شاهانه ام شرف امتیاز یافت تا در تعمیل فرایض حقوق شناسی و تعدیل مرام اقتصاد و سیاسی دولتین بموافقت دوستانه و مواظبت عاملانه جهد و کوشش نماید و بموجب این اعتمادنامه مختار است که برای بهبود ترقی و تعالی دولت متبوعه خود با حکومت جمهوریه روسیه و جمهوریه ترکستان مباحثات فواید آمیز و مذاکرات عوائد انگیز درمیان آورده بعد از تصدیق حکومت مرکزی افغانستان بر عهدنامه دوستانه وسیاسیانه دول مذکوره امضاء کند امداد دوستانه ووداد خیر خواهانه دولت بهیه جمهوریه روسیه را با مساعی عاملانه عزتمند جنرال محمدولی خان موافق میخواهیم .

آرشیف افغانستان

۱۳ ـ مراسلهٔ سفیر فوق العادهٔ جمهوریت شوروی فدراتیف سوسیالیستی روسیه در ممالک آسیای وسطی سوریتس عنوانی وزیر امور خارجهٔ افغانستان محمود طرزی مورخ ۱۸ اگست ۱۹۲۰ مطابق اسد ۱۲۹۹.

بتاریخ ۱٤ اگست به کابل استیشن رادیو بادستهٔ متخصصین و میخانیک ها وارد گردیده است . حکومت فیدرالی شوروی روسیه از اعلیحضرت پادشاه افغانستان مستقل خواهشمند است آنرا بحیث مظهر دوستی که در بین کشور های ما موجود است به عنوان تحفه بپذیرند .

جداً مسرورم که این دستور حکومت خویش را عملی میدارم که یك وسیلهٔ تایید علایق نیك دوستی و اعتماد کامل جمهوریت روسیه شوروی کبیر به افغانستان دلیر و آزاد می باشد که در راه استحکام استقلال خویش سر گرم مبارزه است .

امید وارم که جلالتماب شما از روی لطف رد نه فرموده این معلومات را بحضور اعلیحضرت شان رسانیده و در صورت موافقت شان مبنی بر این که این تحفه مورد قبول شان واقع گردیده است او امر لازمه صادر خواهند کرد تا شخصی موظف ساخته شود که در بسته کاری واعمار محل نصب این مرکز رادیو اقدامات لازمه بعمل بیاورد.

آرشیف هر دو کشور

١٤ - مراسلهٔ وزیر امور خارجهٔ افغانستان محمود طرزی عنوانی سفیرفوق‌العادهٔ جمهوریت شوروی فدراتیف سو سیا لیستی روسیه در آسیا ی وسطی سور یتس .
مورخ ٢٤ اگست ١٩٢٠ مطابق سنبله ١٢٩٩ .

مکتوب محبت آمیز تاریخی ٢٦ ماه جاری شما که راجع به مرکز تلگراف بیسیم که حکو مت جمهوریت روسیه به علامت دوستی به اعلیحضرت پادشاه افغانستان تحفه داده‌اند و نسبت به تعیین سریع شخصی برای نصب آن بوزار ت امور خار جیه مواصلت ورزیده است .

مکتوب شما را که به حضور اعلیحضر ت شان تقدیم داشتم حضور اعلیحضرت شان تشکرات عمیقانهٔ خویش را به جلالتماب رئیس جمهوریت روسیه ، لینن ، از طرف مملکت افغانستان ابراز داشتند و امید وارم جلالتماب شما موضوع را به حضور ریاست پناهی شان برسانید . در عین حال اعلیحضرت پادشاه افغانستان ابراز دوستی و ممنو نیت قلبی خویش را اعلام داشته اند .

حسب اجازهٔ حضور اعلیحضرت شا ن برا ی نصب نمودن به مثل گذشته برا ی این تلگراف خانهٔ جدید جا ی لازمه و شخص مخصوص تعیین بشود طوریکه خود تان خواستکار بودید همکاری لازمه خوا هم نمود. آقایان توران شاه خان وغلام حیدر خان که برای انجام این وظیفه تعیین شده اند به نزد شما حضور خوا هند یافت .

آرشیف هر دوکشور — **محمود طرزی**

١٥ - تلگرام مرحوم امان الله خان پادشاه افغانستان به عنوان رئیس شورا ی کمیساران ملی و . ا . لینن .

مورخ ١٨ سپتمبر ١٩٢٠ مطابق سنبله ١٢٩٩ .

با اولین تلگرام که توسط مرکز رادیوتلگراف که به قسم تحفه بافغانستان داده شده وبرا ی من خیلی ذیقیمت است برای رفیق بسیار محتر م لینن تشکرات خود را تقدیم میدارم .

امان الله

آرشیف هر دو کشور

١٦ - مراسلهٔ مر حوم امان الله خان پادشاه افغانستان عنوانی و . ا . لینن رئیس شورای کمیساران ملی جمهور یت شورو ی فدراتیف سو سیالیستی روسیه .
مور خ او ل دسامبر ١٩٢٠ مطابق قو س ١٢٩٩ .

جناب فخامت انتساب، شفقت گستر ، مدنیت پرور ، حامی ملل شر قیه و دوستدار دو لت و ملت آزاد افغانیه اعلیحضر ت رئیس جمهور یه دو لت معظمه روسیه را زادالطافه

مذاکرات اخیره که بر حسن مناسبات دوستانه همجواری و اساسات معاملات مخادنت کاری در مابین حکومت جمهور یه شوراهای روسیه که در زیر ریاست عالی شانست و حکومت شاهانه ام بحسن صورت ختام یافته و مسئله را بیك معاهده دوستانه ربط داده بذات عالی رفیق خودم رئیس لینن تبریك و باین وسیله اظهار آثار ممنونیت نموده امیدمیکنم که یك آن اولتر معاهده مذکور بتصدیـــق رسیده احکام مندرجه آن تطبیق وبموقع مرعیت ایصال کرده شود .

حکومت جمهوریه شورائیه روســــیه بسببی که نیات و حسیات خیر خواهانه خودش را برفع وامحای سیاست جهانگیری از تمام دنــیا و علی الخصوص خـــلاص نمودن ملتهای شرق را از استبداد جهان گیران دنیا و بر تایید اینکه هر ملت مقدرات حاکمیت خود ش را خوش تقدیر کند، مصروف ومعطوف شده آمده است .

از آنرو یگانه سبب بزرگترین حسن تنظیم وتنسیق مناسبات حکومت شاهـا نــه ام با حکومت جمهوریه شوراهای روسیه همین مسئله هاتعهدات متقابله که در معاهده منعقده در دائره عین همان سیاست بـــرمصونیت و محفوظیت استقلال کامله حکومت های بخارا و خیوه معطوف میباشـد آنـــرانیز یکدلیل مادی همان افکار حریت پرورانه تلقی مینمایم . افکار و نیات حسنه حکومت شوراهای روسیه که در باب رهایی دادن همه عالم شرق دارند همه را از جنـــاب دولتماب جمال پاشا که درین اوان بپایتخت سلطنت ماورود نموده اند شنیدیم که حکومت مشارالیها ترکیه که درین حرب حاضـــر بنا حق ترین صورتی دو چار تجاوز شده عقد اتفاق کرده اند و برای تایید این اتفاق بصورت مادی و معنوی بآنها معاونتها ابرازداشته اند این ایضاحات و اطلاعات امید وآرزوی های مارا بروش دولـــت شــــمابیش از پیش تقویت وتایید بخشید .

حکومت افغانستان باین مقاصد عمومیه که برای خود آن را خیلی حایز اهمیـــت میشمارد ، امید های خوشگواری میپرورانند وایـــن مسئله خیر خواهانه عالم انسانیت را برای خودش یك سیاست اساسیه اتـــخاذمیکند و برای تعقیب جریان دادن دوستی متقابله رابهر چیز در هر وقت حاضر وآماده میباشد . پس این تصمیمی که حکومـــت افغانستان درین فکر و آرزوی خودش داردامیدوار میشود که از طرف عالی شان به یك اهمیت واعتمادیکه بدرجه لایق آن میباشد تلقی بشود . و بصورت بسیار قوی امید وارم که از برای آوردن این فکر و آرزو رازقوه بفعل ، در باب احضار نمودن بعضـــی امکانات مادی مساعی که بوقوع میاید بصورت مخصوصه از طرف عالی شان تسهیل داده شود .

معاهدة که عقد کرده ایم اساس های مناسبات صمیمانه ما را وضع کرده اســت و هیچ شبهه نمیکنم که این اساسات درآینده زیاده تر تحکیم و ترصیص یا بد و استحصال این مقاصد علویه مشترکه شایان آرزوی طرفین بوده باشد چون این یك مطلوب قطعی شاهانه ام میباشد که بعضی سوءتفاهماتی را که تا بحال مامورین طرفین بر معاملات و مناسبات جاریه دولتین ایقاع نموده اند سریعاً رفع و ازاله شود از آنرو بر کسانیکه ایجاب مینمود اوامرلازمه اعطاء گردید . تمنی میشود که عین آثـار تسهیلات و مخادنت را از طرف عالی خودشان نیز بر کسانیکه ایجاب نمایند امـــر فرمایند .

این را هم جداگانه رجا مینمایم که درخصوص ، یك آن اولتر ،نتیجه پذیر شـدن تشبثاتیکه از طرف ناظر خارجیه ما درنزدقومیسر ی خارجیه حکومت علیه شما درباب بعضی معاهدات تفرعیه تجارتی ومانندمعاهدات و قونسلر سی کـه مدار تقـــویـــه و تنظیم مناسبات هر دو دولت میگردند ، اعطای او آمرشانرا بیدریغ بفرمایند. زیاده نائل موفقیت

شدن مساعی خود مانرا که برغایه‌حر یـــت‌همه عالم شرق تعقیب مینما یند تمنی وقبول احترامات فایقانه‌ام را رجا مینما یم .   **دوست شما (امیر امان‌الله)**

آرشیف هر دوکشور

۱۷ ـ مراسلهٔ وزیر خارجهٔ افغانســـتان‌محمود طرزی عنوا نی کمیسار ملی امورخارجهٔ جمهوریت شوروی فدرا تیف سو سیا لیستی‌روسیه ك . و . چیچرین .
مورخ اول دسامبر ۱۹۲۰ مطابق قو س۱۲۹۹ .

خدمت جناب فخامت نصاب وزیر امورخارجه‌دولت علیهٔ شورا ی روس دام مجده العا لی یك قطعه نامه همایو نی متبو ع مفخـــم(اعلیحضرت امیر امان الله خان غازی) را که بجناب رئیس دولت متبوعه آنجناب رفیق‌لینن‌خطاباً تحریر یافته بواسطه عطو فتمندبدری بیك که برفاقت حضرت جمال پاشا به کابل‌ورود نموده اند بسو ی والای شما تقد یم وبا ینوسیله برای بعضی افادات و بیانات‌خودم‌مساعده عالی شان را رجا مینمایم .معاهده دوستانه یکه درین اوقات مذاکرات آن ختام‌یافته ولاجل التصدیق بطرف شما فرستا ده شده و در حق مملکتها ی طرفین عاقدین آثارخیریه بوجود آوردن و یك وسیله عمران‌ورفاه تشکیل دادن ازآن تمنی میشود چون پذیرایی‌حسن ختام گردیده از آنرو اظهار ممنو نیت مینما یم و درینخصو ص کار آگاهی ودرایتی‌راکه از سفیر شما جناب سوریتس ابراز شده است شایان تقدیر میدانم‌اعتمادبفرمایندکه مهمترین اسبابی که حکو مت متبوعه مرا بعقد یك عهد نامه دوستی با حکو مت شوراهای جمهور ی روسیه سایق شده هـــمانا سیاست عمو میه رفع و امحا نمودن استبدادجهانگیر یست از تمام دنیا و علی الخصوص آزادی همه ملتها ی شرق است بلا تفریق‌جنس و مذهب از تسلط و تشدد جهانخواران دنیا که حکو مت متبوعه آن جناب باین‌سیاست‌عطف نظر اهمیت نموده است . از آنجمله این را هم حکو مت متبوعه ام یك دلیل قوی‌بادی این سیاست عمو میه روسیه تلقی میکند که بر محفوظیت و مصئونیت استقلال تا م‌حکومتهای بخارا خیوه در دایره عین هما ن اساسات تعهد میورزد .

این سیاست عمو میه حکو مت شورائیه‌روسیه که در زیر کفالـت پـــر نسیپها ی شانست وآنرا بتما م دنیا نشر و اعـــلان‌کرده اند چون یکبار باینصور ت با آثارفعلیه خود تظاهر کردن گیرد هیچ شبهه ندارم که‌جدیت و صمیمیت مناسبات هر دو حکومت نیز بهمان نسبت تزایدکردن خواهد گرفت.

تشریف آوری حضرت جما ل پاشا را درین‌اثنا ها بکابل و مهمان خاص بودن‌شانرادرنزد متبوع مفخمم اعلیحضرت امیر امان الله خان‌غازی برای هر دو طر ف یك فال خیر ی میشمار م . افکار حسنه و نیات صمیمیه که‌از طرف حضرت پاشا ی مشار الیه در حق حکو مت افغانستا ن آزاد پرور ده میشود وایضا حا تیکه در با ب آمال حر یت پرورانه خود شا ن در حق آزادی و رفاه و تر قی‌شرقیه که الیوم در تحت اسار ت جهانگیران میباشند اعطاء نمودند از طر ف حکو مـت‌متبوعه ام بکمال اهمیت و جدیت بنظر دقت گرفته شده است .

اليوم در حکو مت افغانستان برا ی رسیدن‌این مقاصد علو ی یك آن او لتر بخیر امکان یك آرزو ی بزرگی دیده میشود و باینهم‌اعتقاد حاصل شده است که این مقاصدعلوی در نزدیك وقت بوجود آورده خوا هد شد .حکو مت متبوعه ام با هر نوع وسایط مادیه ومعنو یه باین مقاصد علو یه ظهیر بود ن‌را برای خودش یك سیا ست اسا سیه‌اتخاذ میکند و امین باشید که حکو مت متبوعه ام‌برای تعقیب جریان دادن دوستی متقابله را بهر چیز در هر وقت حاضروآماده خواهدبود.

رجا میکنم که جدیت و صمیمتی را که‌حکو مت افغانستان درین فکر و آرزو ی‌خود دارد از طرف عالی شما بیك اهمیت واعتمادی‌که لایق آن باشد تلقی گردیده در خصو ص مساعی واقعه که در ضمن اخراج این فکـروامل را از قوه بفعل صر ف گردد ودربا ب اینکه بحکو مت افغانستان یك امکان ما دی‌احضار شود نظر دقت عالی شما را بکما ل اهمیت بلزوم اکمال آن جلب مینما یم .

این معاهده حاضره را حکومت متبوعه ام‌برای حسن مناسبا تی که هر دو طرف برای استناد کردن شان لازم میاید یك مقد مـه‌خیریه تلقی مینما ید .

برین هم معتقد و امید وارم که ایـــــن‌مناسبات حسنه حاضره مادر دائره اساسا ت اعتماد وامنیت متقابله توسعه نموده وچو ن‌آتیاً هر چیز انکشاف نماید ، این مناسبا ت ومعاملات بصور ت قویتر تثبیت بیا بد پس‌امید قوی می پر ورانم که مسا عی مصروفه که هم از طرف ما و هم از طر ف آن‌دوستان‌ماکه آرزو کش آن است که فیضدار تر ین تجلی مناسبات ما را بینند از طر ف شمــانیز بخوبی تلقی شود . چون اینهم یگا نه مطلوب شا هانه است که بعضی سوءتفاهماتی‌که در مناسبات جار یه ما مامورین هر دو طرف تا به حال ایقاع کرده اند قطعیاً از اله‌شود بنابر این بر کسانیکه ایجاب مینمود اوامر لازمه اعطاء گردیده است که درمناسبات‌جدیدهٔ ما از هر گونه سوء تفاهمات تو قی نمایند عین ابراز آثار دوستی و تسهیلا ت‌متقابلا بر کسانیکه ایجاب مینما ید امــر فرمایند.

این را هم رجا میکنم که در تدویرمعاملات‌جاریه چنان یك تد بیر نما یندکه معامـلات جاریه طرفین با حسیا ت دوستا نه آهنگدارکرده شود .

بعرض اینهم کسب شرف میورزم که این‌یك درنزد حکومت متبوعه ام قطعیاً مطلو ب وملتزم میباشد که مناسبات بین هـــر دوحکومت را از نقطه نظر براساسات‌مخادنت به صورت قو ی و سالم ربط نموده شود بنابران‌این از طرف متبوع مفخم با حکو مت متبوعه شما در ضمن عقد معا هدا ت تجـــار ت وقونسلو سی اوامر مخصو صه اخذ و تلقی نموده ام و درینخصوص از طرف ما مسا عی‌که صرف میشود در خصو ص تسهیل آن بر ایجاب کنند گانش امر فرموده و همان‌بمذاکرات لازمه ابتدا ورزیدن را بر سفـــیر خود تان که درین جاست اوامر لازمه اعطاءواوراقی را که صلاحیت لازمه شان را مبین باشد یك آن اول فرستاده شدنش‌را رجامیکنم‌جنرال محمد ولی خان که سفیر فو ق‌العاده مرخص شده بنزد حکو مت متبوعه شما اعزام‌گردیده است چون خبر تخت نشینی متبو ع مفخم اعلیحضرت امیر امان الله خان غازی‌را بدولتها ی اروپا با بلاغ نمودن مامـور فرموده شده در باب آسانی سیا حت شا ن‌ودر خصوص تا مین عزیمت شان به اوروپا بایك طریق مناسبی دلا لت عا لی شمارا باکمال شکران تلقی خوا هم نمود این‌هم یکی از جمله تمنیات ماست که حامل تذکره جناب‌عطو فتماب بدری بیك افند ی که هم درباب حسیا ت وانطبا عا ت شخصی خودش و هم‌در خصوص‌حسیات‌مخالصت کارانهٔ‌مادرنزدوالای شما یك ترجما نی میباشند بهر صور ت‌نائل اعتماد فرموده شود . نایل موفقیت شدن تشبثات نجیبانه شما را که به آزادی و رفاه‌وترقی همه عالم شرق معطوف میباشد تمنی

مینمایم واعتماد فر مودن شانرا در خصوص‌اینکه حکو مت افغانستان در ین خصوص صرف مساعی مینما ید و قبول فر موده شدن‌حسیات دوستانه ام را رجا مینما یم .

امضا ی ناظر خارجیه (محمود طرزی)

آرشیف هر دوکشور

۱۸ - معا هده فیما بین افغانستان‌وروس.
مورخ ۲۸ فبروری ۱۹۲۱ مطابق دهم حوت۱۲۹۹ .

بمقاصد استحکام مناسبات دو ستا نه‌فیما بین افغانستان و روس و برا ی‌محافظهٔ استقلال حقیقی افغانستان دو لت علیهٔ بهیهٔافغانستان از یکطرف و دو لت جمهور یه شوروی فدراتیف سو سیا لیستی روسیه ازطرف دیگر عقد این معاهده را مقرر نمودند وبرای حصول این مطلب وکلای مختار خودرابموجب ذیل تعیین کردند .

از طرف دو لت علیهٔ بهیهٔ افغانستان :

محمد ولی خان

میرزا محمد خان

غلام صدیق خان

واز طرف دولت جمهوریهٔ شوروی فدراتیف‌سوسیالیستی روسیه :

کیورکی واسیلو ویچ چیچر ین

ومیخائیلو ویچ قاراخان

وکلای مشار الیهم بعد از ارائهٔو کالـــت‌نامهای خود بیدیگر و تصدیق طر فین براینکه وکالت نامها ی مذکوره از روی ترتیب صحیح‌موافق قاعدهٔ لازمه نوشته شده است ، فقرات آتیه را متفقاً بر قرار نمودند .

فقره اول

طرفین عالیین معا هد ین استقلال یکدیگررا اعتراف نموده متعهد هستند که آنرامحترم بشمارند و فیما بین خود بمنا سبت سیاسیهٔ‌صحیحیه داخل میشوند .

فقرهٔ دوم

طرفین عالیین معا هدین متعهد هستند که‌با دو لت سوم در موافقهٔ نظامی وسیا سی که ضرر به یکی از طرفین معا هد ین‌برساند،داخل نخوا هند شد .

فقرهٔ سوم

سفارت ها و قونسلگریهای طرفین عالیین‌معاهدین امتیازات سیاسی را بموافق عاد ت های بین المللی مساو یا و متبادلا داراهستند.

تشریح اول : در آنجمله
۱ ــ حق بر افراشتن بیرق دولتی .
ب ــ مصئونیت اجزای فهرست شــده سفارتها و قونسلخانه ها .
ج ــ مصئونیت مراسلات سیاسی واجراآت خدمتی قاصد ها و هرگونه دستیاری متبادل
د ــ در گفتگوی در تیلفون ــ تلــغراف بی سیم و تلغراف سیم دار بموافق حقوق نمایندگان سیا سی .
هـ ــ عمارتها ی سفارتها و قونسلگریها ی طرفین عالیین معاهدین امتیاز خارج از مملکت را دارا هستند ولی برای کسانیکه حکو مت محلیه رسما آنها را متجاوز قانو نها ی مملکت خود بداند ملجاء وپناه گاه شده نمیتوانند.

تشریح دوم :
سفارت ها ی طرفین عالیین معا هد ین متبادلا دارای (اتشه ملیتر) ها میباشند .

فقرهٔ چهارم

طرفین عالیین معا هدین بافتتا ح پــنج قونسلگری جمهور یه شوروی فــدرا تیف سوسیالیستی روسیه در خاك افغا نستان وهفت قونسلگری دولت علیهٔ بهیهٔ افغانستان در خاك روسیه از آنجمله پنج قونسلگر ی در آسیای وسطی روسیه اتفاق متبادلمیکنند.
تشریح : ــ علاوه بر قونسلگریهــــا ی مذکور افتتا ح قونسلگریها ونقاط قونسلخانه های دولت روس ، دولتافغانستان در اوقاتآینده در هر موقع علیحده بعد از موافــقهٔ مخصوص بین طرفین عالیین معا هد ین مقررمیشود .

فقرهٔ پنجم

قونسلگریهای روسیه در امصار هرات ــمزار شریف ــ قند هار ــ غزنین و میمنهمقرر میشو ند و جنرا ل قو نسگر ی دو لت علیهٔافغانستا ن در تا شکند و قو نسلگریها ی دو لت علیهٔ افغانستان در پطروگراد قازان ــخوقند ــ ثمرقند ــ مروو کراسناودسك مقرر میشو ند .
تشریح : ــ ترتیب وقت افتتاح حــقیقی قونسلگریها ی افغا نستان در روســــیه و قونسلگریها ی رو سیه در افغانستان ازطرفطرفین معاهدین بمــوجب مــوافقهٔ جــداگانه تعیین میشو ند .

فقرهٔ ششم

روسیه قبول میکند به ترانزیت آزادوبی محصول از خاك خود هر نوع احمال را که افغانستان چه در خود روسیه بتوسط ادارات دولتی بخرد و چه بلاواسطه از خا ك خارجه خریداری نماید .

فقرهٔ هفتم

طرفین عالیین معا هدین آزادی ملل شرق را باساس خود مختاری و بموافق خوا هش

عمو می هر ملت از ملل آن قبول میکنند .

فقرۀ هشتم

بنابر اثبات فقرۀ هفتم معا هدۀ هـــــذا طرفین عا لیین معا هد ین استقلال و آزا دی حقیقی دولت بخارا و خیوه را بهر طـــرز حکو متی که بموافق خوا هش ملل آنها باشد قبول میکنند .

فقرۀ نهم

برای اجرا کردن وعدۀ حکو مت جمهوریۀ شوروی فدراتیف سو سیا لیستی رو سیه بتوسط رئیس آن جناب لینن بجناب وزیـــر مختار دولت علیۀ افغانستان داده شده است دولت روسیه قبول میکند که زمینها ی واقعه در منطقۀ سر حدی که در قرن گذشته متعلق بافغانستان بوده است به افغانستان تسلیم کند، با مراعات اسا س عد ل و انصاف و خوا هش آزادانه مللی که درآن زمینها سکنی دارند . ترتیب اظهار رضا و تعیین آرا ی اکثریت اهالی دائمی آنجا بموافقه جداگا نه بین دولتین بتوسط وکلای طرفین قرار داده میشود .

فقرۀ دهـــم

برای استحکام مناسبات دوستا نه فیمابین طرفین عالیین معا هد ین حکو مت جمهوریۀ شوروی فدراتیف سو سیا لیستی رو سیه قبول میکند که بدولت افغانستا ن امداد نقدی ودیگر امداد مادی بد هد .

فقرۀ یازدهم

معاهدۀ هذا بزبانهای فارسی و روســی مرقو م شد و هر دومتن حق مساوی دارند .

فقرۀ دوازدهم

معاهدۀ هذا بعد از اثبات حکو مت ها ی طرفین عالیین معا هد ین صورت قا نو نـــی خود را حاصل میکند و مبادله تصدیق نامه‌ها در کابل میشود . و برای اثبات کردن این مطلب وکلای مختار طرفین این معاهـــده راامضاء کردند وآنرا به مهر خود ممهور نمودند.
تحریرا در شهر مسکو بتاریخ بیست وهشتم ماه فورال سنه یکهزارو و نهصد وبیست ویک میلادی مطابق دهم حوت سنه یکهزارودوصدو نودو نه هجر ی شمسی .

محمد ولی وزیر مختار
میرزا محمد خان
غلام صدیق خان

گ . و . چیچرن
ل . م . قاراخان

*در متن اصلی دری این معاهده «جمهوریه اشتراکیه اتحادیه شورائیه روسیه» نوشته شده که به «جمهوریت شوروی فدراتیف سوسیا لیستی روسیه» اصلاح گردید .

آرشیف هر دوکشور

۱۹ ـ یاد داشت کمیساریت ملی امـورخارجهٔ جمهوریت فدراتیف سو سیا لیستی روسیه عنواً نی وزیر امور خارجهٔ افغانستان محمود طرزی .
مورخ ۳ مارچ ۱۹۲۱ مطابق حوت ۱۲۹۹ .

افتخار دارم که اطلاع دهم مکتوب خردمندانه و دوستانه شما مورخه ۲۰ دسمبر ۱۹۲۰ مواصلت کرده است .

باغتنام این فرصت به اطلاع تان میرسانم که در تاریخ ۲۸ فبروری سا ل جاری در شهر مسکو قرار داد دوستی بین جمهوریت روسیه و دولت عالیهٔ افغانستان به امضاء رسیده است .

این قرار داد مناسبا ت دوستا نه وموقف استوار که طور مشترك روسیه وافغانستان در موضوع آزادی شرق از امپریالیزم غرب(اروپا) اتخاذ کرده اند استحکام مزیدبخشیده است .

متیقنیم افغانستان عین مناسبات دوستانه ومستحکمی را با روسیهٔ شوروی قایم کرده است بامردم ستمدیدهٔ که برای آزادی خودها مبارزه میدارند نیز قایم خوا هدکرد تا به معاو نت افغانستان این مبارزه ایشان سهل تر گردیده آزادی ایشان زودتر صور ت پذیر شود .

ٰما خاطر نشا ن میداریم که بازدید نمایندهٔ مردم دوست ما ترکیه جمال پاشا از مملکت شما و توجه خاصی که در بارهٔ آنها بعمل آمده است وسیلهٔ تشئید مناسبات دوستا نه و مستحکمی را با روسیهٔ شوروی قایم کرده است با مردم ستمدیدهٔ که برا ی آزا دی خود ها مبارزه میدارند نیز قایم خوا هد کرد تابه معاو نت افغانستان این مبارزهٔ ایشان سهل تر گردیده آزادی ایشان زودتر صورت پذیر شود .

ماخاطر نشان میداریم که باز دید نمایندهٔ مردم دوست ماترکیه جمال پاشا ازمملکت شما و توجه خاصی که در بارهٔ آنها بعمل آمده است وسیلهٔ تشئید مناسبات دوستا نه در بین افغانستا ن و روسیه و دیگر کشور های شرق شنا خته شده و در سر عت تا مـین مقاصد یکه هدف قرار داده اند مسا عد ت خوا هد کرد .

بشما مجدداً اطمینان مید هم که پر نسیپ آزادی مردم و تامین استقلال شان را مقدس شناخته احترام خواهیم نمود .

مناسبا ت ما نسبت به استقلال جمهوریت خوارزم و همچنین استقلال جمهور یت بخارا که درین اوآخر تشکیل و تنظیم امور داخلی خود ها را به اتما م رسانیده اند به طور دایمی به اسا س خط مشی خلل ناپذیری دوام داده خواهد شد که مردم این دول را بطور کامل مستقل و آزاد به مـــوفقیتهای کـــه افغانستان بان نایل گردیده است نایل گردند

یقین داریم که در آینده هیچکدام ما آن احساسات را که در بین مردم روســـیه و افغانستان موجود است ضعیف نخوا هـــیم ساخت وسعی بعمل خوا هد آمد که ایـــن احساسات زیاد تر استحکام یابد . مرد م روسیه آن وضع صمیمانهٔ مردم افغانستا ن که توجه خویش را بطرف روسیه معطو ف داشته فرا موش کرده نمیتواند در حالیکه سه سال قبل روسیه در مبارزه با دشمنان خویش مشغول بود . در حالت حاضره روسیه شوروی تقریباً این پیکار را به اتمام رسانیده ودرین مبارزه کامیاب گردیده اس ت و مردم روسیه سعی زیاد خوا هند نمود که تمام قـــدرت خویش را بکار انداخته و در آینده نیز از معاو نت به مردم افغانستان بهر استقا مت که لازم بوده و در قرار داد منعقده بین دولتین منعکس گردیده است خود داری نه نمایند .

ما درین مورد تردید ی نداریم که بعد ازآن هر دو دو لت دوستی خود ها را از راه

انعقاد قرار داد تقویت بخشیده اند . تمام مناسبات جاریه در بین روسیه وافغانستان بارضائیت کامل هر دو مملکت دوام خواهدداشت وتمام سوء تفاهمات و اختلافات که در گذشته در بین مامورین روسیه وافغانستان بروز کرده باشد حال که مامورین این نوع دوستی و صمیمیت را به چشم خویش دیده اند وبا ین نوع استحکام و مناسبات بدون شك تمام مسایل از بین رفته ومامورین محلی افغانستان و روسیه آنرا حل وفصل خواهند کرد واین برای هر دوکشورمفیدشمرده خواهدشد. قرارداددوستی را به امضاءرسانیده ایم وحاضریم که بصورت فوری به مذاکرات انعقاد قرار داد اقتصادی اقدام نمائیم ودرین مورد ما متیقن هستیم که با مفاهمهٔ کامل بمقصد خویش نایل خواهیم شد .

لازم میدانیم که نادیده نگذاریم که سفیر فوق العادهٔ حکومت افغانستان جنرال محمد ولیخان در امور امضاء قرار داد خیلی صمیمانه همکاری نموده و در ین مورد از ایشان تشکر می نماییم . حسب الامر شما آقای محمد ولیخان بتاریخ اول ماه مارچ بسمت اروپای غربی عازم گردیده واز طرف ما هرگونه مساعد تیکه لازم بود برای سفر آینده شان ابراز شده است .

موضوعات متذکرهٔ فوق را به اطلاع شما رسانیدیم از جناب وزیر محترم با کمال احترام تمنا میداریم که از طرف جمهوریت روسیه احساسات نیك و دوستی صمیمانه را به مردم و حکومت افغانستان ابلاغ فرمایید .

گ . و . چیچرین
کمیسار ملی امور خارجیه

آرشیف هر دوکشور

۲۰ – مراسلهٔ رئیس شورای کمیساران ملی جمهوریت فدراتیف روسیهٔ شوروی و.ا. لینن عنوانی مرحوم امان الله خان پادشاه افغانستان .
مورخ ۲۰ اپریل – اول می ۱۹۲۱ مطابق حمل و ثور ۱۳۰۰ .

به حکمران روشن ضمیر و بانی قدم مبانی استقلال دولت علیه افغانستان و محافظه آن اعلیحضرت همایون امیر افغانستان امان الله خان .

حکومت جمهوریت شوروی فدراتیف سوسیالیستی روسیه از مکتوب های دستخطی وخیالات عالی دوستانه صادقانه شما درخصوص مناسبات فیما بین دو لتین علیتین افغانستان و روسیه اظهار تشکرات خود را بشما مینماید .

من از میمونی طالع بشما اطلاع میدهم که معاهده دوستانه فیما بین دو لتین در ماسکو بتاریخ ۲۸ فروری سنه ۱۹۲۱ ازطرف وکلای مختار دولتین امضاء یافت و از طرف هیئت أعلی جمهوریت شوروی فدراتیف سوسیالیستی روسیه یعنی قومیهٔ اجرائیه مرکزیه شورای وکلای محنت کشان ودهقانان وسپاه سرخ تمام روسیه تصدیق شد .

معاهده فیما بین دولتین رسماً دوستی و مودت با همی را که از عرصه دو سال فیما بین افغانستان و روسیه رو به ترقی دارد محکم کرد و برای استحکام آن نماینده دولت علیه افغانستان مقیم روسیه عالیجناب محمد ولی خان و نماینده مختار وفوق العاده جمهوریت شوروی فدراتیف سوسیالیستی روسیه مقیم کابل یعنی یعقوف ز . سوریتس مساعی زیاد بجا آورده محکم کردند.

حکومت سو یتی روسیه و دولت عــــلیه‌افغانستان در مشرق مفاد مشتر که دارند و هر دو دولت‌هااستقلال خود رامحترم‌میشناسندویکدیگر را وجمیع ملل شرقیه را مستقل و آزاد دیدن خواهش دارند، هردو دول‌موصوفه‌را نه فقط اوضاع فوق‌الذکر با هم مقار ب میسازند بلکه خصوصا فیما بین افغانستان‌وروسیه اینچنین مسا یل نیست که از آنها احتمال اختلاف فیما بین پیدا شود و یــک‌اثر ناملایم بر دوستی افغانی و روســی بیفتد . روسیه مستبد قدیم ابدا غائب شد واکنون همسا یه شما لی دو لت عــــلیه افغا نستان روسیه سویتی جدید است کــه‌دست دوستی و برادری به تما م ملل شرقیه واز همه اول بملت افغا نی دراز کشیده‌است.

دولت علیه افغانستان یکی از اولین دو لبود که نمایندگان آنرا ما با طیب خاطر در ماسکو خیر مقدم کردیم و به مسر ت این امررا اظهار میکنیم که اولین معاهده درخصوص دوستی که ملت افغانی منعقد نمود معاهده‌باروسیه سو یتی بود .

مایقین داریم که خواهش بغایت صادقانه‌ماصورت تکوین خواهد پذیرفت و دولـــت روسیه سویتی مدام دوست اولین دولت‌علیه‌افغانستان برا ی بهبود هر دو ملت خوا هد بــود .

از طرف حکو مت جمهوریت شـــــوروی‌فدراتیف سو سیا لیستی روسیه برا ی رفع سوء تفاهمات جزوی مابین مامورین افغانی‌وحکام مقا می روسیه اقدا مات پیش گرفته شد و بقرار اطلاع ما مناسبات مقام شایان‌شان دوستی که فیمابین دولتین ملیتین‌موجود است مرتب شد .

بعضی افکار مندر جه مکـتوب آخـــر ی‌اعلیحضرت هما یو نی که نسبت به همدر دی باهمی ما برای تخلیص ملل شرقیه داشــت‌به بسیار مسرت و انبساط قبول کــردیم و افکار فوق الذکر را همان اهمیت‌ودقت‌میدهیم‌که فرا خور شان افکار بلند میباشد ما به نماینده فوق العاده خود جناب سور یتس‌حواله کردیم که شخصاً از افکار ما بـــه شما آگاهی بد هد .

حکومت جــمهوریت شـــوروی فدراتیف‌سوسیالیستی روسیه میخوا هد که این امر را اظهار بکند که خد مات سفیر فوق العاده‌شما جناب محمد ولیخان در باب استحکام روابط دوستی فیما بین دولتین و در انعقادمعاهده دوستانه لایق تصویب و قدر دا نی زیاد میباشد .

از تزاید استحکام روابط دوستی فیما بین‌روسیه و افغانستا ن یقین داشته اظـــهار همدردی مرا قبول بفر مائید و من یقین‌اظهارمیکنیم کــــه اســـتقلال دو لــت علـــیه افغا نســتان از واســطه هـــیچ قــوه و ازحیله هیچکس متزلزل نخوا هد شد .

رئیس شورا ی کمیسار ها ی ملـــــــی‌و . الیانف (لینن)

---

* در ترجمه در ی این مراسله جمهوریه‌اشتراکیه اتحادیه شورائیه روسیه نو شته شده است که به جمهوریت شوروی‌فدراتیف‌سو سیا لیستی روسیه اصلاح گردید .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعات‌اتحادشوروی

۲۱ـاز هدایت نامه کمیسار ملی امورخارجه‌سو سیا لیستی روسیه بنما یندهٔ مختار شان در افغانستان .

مؤرخ ۳ جون ۱۹۲۱ مطابق جوزا ۱۳۰۰

رفیق محترم !

شما به وظیفهٔ تعیین میشو ید که تابحال‌آنرا رفیق سور یتس اجرا میکرد و این در آوا نی است که ما با دو لت بریطانیه قراردادی را به امضاء رسانیده ایم و ما رامجبور گردانیده است که طور مخصو ص نسبت به‌افغانستان همان اوامریکه داده شده است مراعات بشود بر شما مسئولیت ها یـــی‌گذاشته است که طور محتاطانه محتو یا ت و دستورات متضمن قرار داد بر یطا نیه وروسیه را در موضوعا ت سیا سی خویش در افغانستا ن رعا یت نما یید . در عین حال‌در تر سیم این خط مشی یك فضاء مشخصی که عبارت از عامل مهم سیا ست مامحسوب‌میگردد مدنظر قرار داده شود . در سیاست داخلی و خار جی اتحاد جما هیر شوروی‌در زمان حاضر طور مجمو عی باید اصلا حات بعمل آید .

(. . . . .) وضع حاکمه دو لت‌بریطانیه در بازار اقتصادیات جهان خیلـی برای ما دارای اهمیت است نظر به ایـــن‌همکاری اقتصا دی ما با دو لت بر یطا نیه خیلی مهم است‌باید بطور صلح جو یا نه درزمینه اقتصا دی با دولت بر یطانیه همکاری کنیم . در سیا ست خویش در اوان خدمت‌در شرق باید شما وضع عمو می ما رامدنظر قرار داده باید در نو بت اول در قسمت‌پیشر فت اقتصا دیا ت ما زحمت کشیده شود و برای همین مقصد است که ما با دولت‌بر یطا نیا به کار آغاز کرده ایم .

شما باید از حقایق سیاست ماکه در فوق‌تشریحا ت داده شده است دستور گرفته ودر امور سیا سی ما در شر ق از آن غافل‌نباشید . سیا ست ما سیا ست صلح‌وهمکاری بین مرد مان است . در زمان حاضر که‌مردم‌شرق از مردم پس مانده حساب میشو ند پس آنها خیلـی جـدیانه در پیکـــار بـااقتصادیات جابرا نهٔ دو ل خار جه میباشند و درین موضوع اقتصا دیا ت روسیه‌شوروی‌یگانه دوست شان شنا خته شده میتواند .

سیاست مادر شرق تجاوز کارا نه نبوده‌وآن عبارت از سیا ست صلح جو یا نه و دوستا نه میباشد شما باید در تمام مواردأجراآت خویش بطور مسلسل این موضو ع مهم را پیش انداخته و خصوصا در کابـل‌برا ی خود یك عنصر اسا سی شماریده ودر تمام امور خویش از دوستی با افغانستا ن‌خود داری ننمائید . دوستی اجراآت‌ذات‌البینی را مسبب است با در نظر گرفتن خواهشهای‌ما تا حد امکان در ترقیات مملکت افغانستان از هیچگو نه همکار ی خود داری نکنید و ماحاضریم در صحنهٔ صلح جویا نه آنچه در قدر ت ما باشد در ین زمینه از افغانستا ن‌در یغ نه نماییم . شما باید احتیاجـــا ت افغانستان را معلوم کرده و از خواهش های‌حکو مت آن خود را آگاه ساخته تا که طور عملی در عملی کردن مواد قرار داد ترقیات‌آنرا فراهم ساخته بتوانیم .

برای شما دستور داده میشود که طـورمخصوص فکر خود را به امور اصلاحی و پروگرام امیر معطوف نمـــا یـید . دردورهٔ موجوده وضع افغانستان مطابق به وضـــع مطلقیت معار فی سالها ی قرن هجد هم‌روسیه‌مشابهت دارد و برا ی آن حیات متر قی یك کار لازمی شنا خته میشود . ما باید درهیچ‌موقع خودرا طرح گذارندهٔ ترقیات امـــو ر اقتصادی افغا نستان حسا ب نه نما ییم .درین مورد خوب فهمیده میشود که باید یك دقیقه این موضوع را از خاطر تان دور نکنیدکه در بین پروگرام کمو نیستی‌ما وپروگرامی که امروز حکو مت افغانستان میخوا هد آنراعملی نما ید تفاو ت خیلی بارز و نمایا ن

وفوق العاده وجود دارد ما باید برا ی لحظه‌ها هم رو ی خود را نه پو شا نیم اما تمام این ملحو ظات مانع آن شده نمیتواند که درامور اصلاحی امیر افغا نستان ووضع مطلقیت آن درین مملکت معاونت وهمکاری نه کنیم‌ما هیچگاه نمی توا نیم پیرورژیم شا هی ویا هوا خواه مطلقیت باشیم و ضمنا این برا ی‌عموم باید واضح باشد که در امر اصلاحا ت امیر افغانستان که در مملکت خویش شروع‌کرده است هر معاو نتی که از قدر ت ما باشد خود داری نخوا هیم لرد .

شما باید طور جد ی از سهو ها ی فاحش‌کوششها ی مصنو عی در بارهٔ پهن کرد ن نظریا ت کمو نیستی در مملکت خود داری‌نمایید ومابرای حکومت افغا نستان میگوییم: «مایك نوع ساختمان وخط مشی داریم وشمادیگر نوع خط مشی دارید ما یك عقیده داریم وعقیده شما دیگر است اما کوشش هر دو ی‌ما برین یکجا میگردد که هر دو ی مابرا ی پایه داری خود آرادیت تام استقلال وفعا لیت‌آزاد منشا نه مرد م خویش در تلاش هستیم. مادر امور داخلی شما دخالت نمیداریم ومانع‌فعالیت آزاد مردم شما نمیشویم مابه تما م معنی به هر گو نه همکار ی که رول انکشافی‌در ترقی مردم شما داشته باشد حاضر یم .

ما هیچگاه در نظر نداریم به مردم شماچنین پروگرامی را تحمیل نماییم که برا ی آن این پروگرام در امر ترقیات شان بیگا نه‌محسوب شود»

* از دیگر طرف شما باید این موضو ع‌را مدنظر قرار بد هید که برا ی ما بعضی تمایل محافل افغا نی خطر ناك میباشد وآنهامیخواهند یك اتحادیه رجاعی دول اسلامی درتحت رهبری افغانستان بوجود بیاورنـد .تابحال جواسیس بریتانیه از هرگونه مساعدت در این حرکت خطر ناك محافل افغانی که‌برای ما محسوب میگردد خود داری نکرده‌اند. ما باوفا داری کامل قرار داد منعقدبابریطانیه‌را عملی نموده ایم و ما از طرف خود هامجاز هستیم وحق داریم به انگلستان بگو ییم که‌دولت بریطانیه در امر اجراآت بعضی محافل افغانی که نظریات پان اسلامیزم و آنـــراجوا سیس بر یطا نیه معا و نت مینما ید به حالت موجودهٔ آسیا ی میا نه اتحاد شوروی‌خطر ناك محسوب میگردد خود داری بنما یند.

همکاری صلح جو یا نه در بین مردم بطورقطعی قبل از هر چیز با ید بشکل تبادل‌اموال باشد و افغانستان در زمینه برا ی ما خیلی‌ذیقیمت محسو ب میگردد . درین جا لازم نیست که در بارهٔ جزئیات آن تو ضیحا ت‌داده شود چرا که این وظیفهٔ کمیساریـــت تجار ت خارجه محسو ب میگردد . (. . . .)

نظریات اسا سی که ذریعه آن به تما م‌مسایل که در پیش شما قرار دارد تما س حاصل میدارید عبارت از خاصیت‌تأنی‌در بارهٔزمان ما ، انکشا ف ما و مناسبات جها نی بصور ت عموم است . (. . . . . . .)

ترقیات تار یخی در وضع موجوده خیلی‌به طریق آهسته در پیشر فت میبا شد . وظایفی که باید ما اجرا نماییم طور ی‌تخمین گردیده است که باید مد ت زیاد دوام بنماید . بطور حقیقی و مشخص اجراآت مابا کشور های دیگر متضمن کار ها ی طاقت فرسا و مستلزم تا نی میباشد . اینك باین‌موجب در قبال شما در افغانستان چنین نو ع مسئولیت وجود دارد که برا ی تمام حیا ت‌ووضع اقتصادی وسیا سی همه ما خیلـــی حایز اهمیت میباشد .

باسلام کمو نیستی (چیچرین)

آرشیف اتحاد شوروی
ترجمه از متن روسی

۲۲ – یاد داشت سفار ت جمهور یـــت‌شوروی فدراتیف سو سیا لیستی رو سیه عنوانی وزار ت خارجهٔ افغانستان .
مورخ ۲٤ جولایی ۱۹۲۱ مطابق اسد ۱۳۰۰

جناب جلالتماب اجل افخم سردار صاحب‌اعلی محمود بیك طرزی وزیر امور خارجیهٔ دولت علیه مستقلهٔ افغانستان دام اقبالـــه‌تعـــالـــی !
من اظهار بدو لت علیه افغانستان میکنم‌که بعد از مذاکره با حکو مت متبوعه ام این دوستدار یقین حاصل کرده ام که تمام امدادهای نظامی وفنی معهود رابی هیچگونه عوض بحکومت دولت علیه افغانستان مید هند .
زیاده این موقع را غنیمت شمرده احترامات‌فایقه را تجدید مینما یم .

آرشیف هر دو کشور .

۲۳ – مراسلهٔ وزیر مختار جمـــهوریت‌شوروی فدراتیف سو سیا لیستی روسیه در افغانستان عنوانی وزیر امور خارجهٔافغانستان.

مورخ ۳۰ جولایی ۱۹۲۱ مطابق اســـد۱۳۰۰

جناب جلالتماب اجل افخم سر دار صاحب‌اعلی محمود بیك طرزی وزیر امور خارجیه دولت علیه مستقله افغانستان‌دام اقباله‌العالی!
بنابر اطلا عاتیکه به این‌دوستداررسیده‌اندد‌ر بعضی دوایر عوام افغانیه اطمینان قو ی ندارند که در من بعد حکو مت متبوعه ام‌مقصد سیا سی دوستانه به نسبت ریا ست حاضره دولت علیه افغانستان متواتر بجـــاآوردن دارد و در همین وقت دشمن های‌اجنبی دوستی ماهرگونه افواه بد نیتی انتشارمیکنندوافسانه ها در خصوص صور ت مثالی خطر سرخی که از طرف ما متهدد افغانستان باشدایجاد میکنند که در دوایر حکو متی تهمت و بی اعتمادی به کار گذاران دولتی سو یتی‌که در دربار دولت علیه افغانستان مقرر شده اند بیندازند برا ی آنکه معاهده را که ازطرف‌حکومت ماتصدیق شده باطل کنند .
بآن جلالتماب بهتر از همه کس معلـــوم‌است تا چقدر وفا داری بی تغیر و مداخلت به کار های داخلی دولت علیه افـــغانستان‌سفارت مختار در ریاست جناب ســـوریتس ممتاز بوده است . جرئت به اطمینان داد ن‌به آن جلالتماب که بعد از عزیمت دو ست محترم من از طرف این دوستدار سیا سی‌اعتراف واحترام اخلاق و قواعد مملکت بـــه مستعدی تمام بجا آورده خوا هد شد که هم‌از طرف حکو مت متبوعه ام بمن هدا یت داده شده و هم با اساس اعلی حق ملل در با ب‌خود مختار یت تقد یس‌یافته‌است ،به دستور العمل ها ی حکو مت مرکزی متبوعه‌ام متابعت‌کرده مانند یکه سلف محترم من جـــنـــاب سوریتس رفتار کرده بود این دوستدار هـــم‌بفعالیت تمام از اموریکه برخلاف حکو مـــت حالیه دو لت مستقله افغانستان باشداجتناب‌خواهم کرد . فکر صادقانه این دوستداران است که هر چند شکل های حکو مت هـــامختلف باشند این اختلاف اشکال حکو مت‌ها ممانعت به مقار بت قریب دول که مقصدهای‌مشترکه در سیا ست دنیا یی خود دارند نمیتوان کرد .

و به این اسا س دوستدار رسما وعده‌مید هم که حکو مت متبوعه دوستدارهیچگونه تحریك و ترغیبی در خصوص انقلاب اجتماعی‌یا سیا سی برا ی افغانستان اراده ندارند و نخواهند کرد و همچنین در تمام مملکت هاکه‌داخل به روسیه سویتی و متحد ین آن‌هستند به تشکیلات افغا نی و غیر افغانی که بمقصدخود خلع و بد خواهی حکو مت افغانستان را تصور دارند ، بشمول اشخاص خصو صیه‌که بر علیه افغانستان نطق کردن یامضمون نوشتن در جراید میخوا هند منع خوا هندکرد ، و همین موافق نظام اسا سی حکو مت متبوعه دوستدار در حق افغانستان است .

زیاده موقع را غنیمت شمرده احترا ما تفایقه را تجدید مینما یم .

آرشیف هر دو کشور

۲٤ ـ تلگرام مرحوم امان الله خان‌پادشاه‌افغانستان به عنوا ن رئیس کمیتهٔ مرکـــزی اجرائیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی.ا. کالینن .
مورخ ۹ فبروری ۱۹۲٤ مطابق دلو ۱۳۰۲.

به حکومت اتحاد شوروی مراتب تعزیت‌وهمدردی صمیما نه مرا نسبت به فوت رهبر مدبرآن ولادیمیر ایلیچ لینن تقدیم نمائید .یقین است در گذشت چنین یك قاید بزرگ که دارای فکر خا رق‌العاده بوده و دولت‌اتحادجماهیر شوروی سو سیا لیستی را بنیا ن گذاری نموده واستحکام بخشیده است مایهٔغم انگیزی وتاسف زیاد است .

یقین کامل دارم جانشین عاقل و محترم‌لینن ورهبران روشن بین حکو مت اتحـاد شوروی برای استحکام سیا ست دوستا نه وصمیمانه نسبت به مردم شرق‌که‌ولادیمیرایلچ آنرا بنیان گذاری نموده باینصورت علاقـــهٔخاصی در مورد مردم شوروی حاصل کرده بودند در ابراز مساعی دوام خوا هند داد وبدین صور ت با مساعی شان خط مشی‌ارزنده ولادیمیر لینن را زنده نگاه خواهند داشت . **(امـان الله)**

آرشیف هر دو کشور

۲۵ ـ تلگرام رئیس کمیتهٔ مرکزی اجرائیه‌اتحاد شوروی سو سیا لیستی به عنوان‌مرحوم امان الله خان پادشاه افغانستان .
مورخ ۱۳ فبروری ۱۹۲٤ مطابق دلو۱۳۰۲.

حکو مت اتحاد جمـــا هـیر شـــورو ی‌سوسیا لیستی از تعزیت نامه و همدردی که نسبت به فوت ولادیمیر ایل ایچ لینن رئیس‌روشن ضمیر دو لت افغانستان فرستاده اند کمال تشکرات را ابراز میدارد . برای شمااطمینان کامل مید هم آن سیا ست بی الایش و دوستانه و معاو نت ها ی‌که طوردائمی‌در بارهٔ مردم شرق تعقیب میگردد آنـــرا ولادیمیر ایل ایچ‌بنیان‌گذاری‌کرده‌بودندبحیث‌وصیت خلل ناپذیر ی از طرف حکو مـــت اتحاد شوروی در اقداما ت و مسا عی آینده‌تعقیب خواهد شد . ادامهٔ آن مساعی کـــه ولادیمیر ایل ایچ لینن آغاز کرده بودند وانجام دادن آن حیثیت خط مشی حکو مـــت

اتحاد شوروی سو سیالیستی را یافته ومردم اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی بعد از ین ضایعهٔ بزرگ که با آن رو برو شده‌اند مقام آنرا گرامی میدارند .

صدر هیئت رئیسه شورا ی عالی اتحاد
جماهیر شوروی سو سیا لیستی میخائیل کالینن

آرشیف هر دو کشور

۲۶ - یاد داشت کمیسار ملی امورخارجهٔ اتحاد جماهیر شوروی ســو سیا لیستی عنوانی وزیر مختار افغانستان در اتحادشوروی سردار محمد هاشم خان .
مورخ ۱۰ دسمبر ۱۹۲٤ مطابق قو ســ ۱۳۰۳ .

آقای محمد هاشم خان محترم :

حکو مت شوروی مر قو مهٔ مورخه ســوم نومبر شما را با احساسات شادی عــمیق در یافت نموده که فر موده بودید حکو مت افغانستان حاضر است فورا به احداث خــط تلگراف کشك ـ هرات ـ قند هار ـ کابل اقدام نماید و رهبر ی این کار ها را بـــه متخصصین شوروی رجوع کرده بانها همه‌گونه مساعد ت بنما یند .

از طرف خود شما را مستحضر میسازم که لوازما ت و تجهیزات تلگراف مد تهابه سرحد افغانستان رسانده شده و برا ی تحو یل کاملاآماده است و همچنین از طر ف کمیساریا ی امور خارجه عده ای از متخصصین برجسته امور تلگرا ف و پرسونل فنی متوسط واستادان کنکرت کار که جمعا ۲٦ نفر میباشد استخدام و منتظر دستور قطعی راجع به عزیمت بــه محل ماموریت میباشند .

آقای وزیر مختار ضمن نامهٔ مورخ سوم نومبر خود به اظهارات آقای ستارك وتسو کرمان راجع به تیر های تلگرافی استناد نموده وتایید رسمی مرا خواسته بودید . متاسفانه تا معلوم شدن بعضی موضوعا ت ما لی به خصوص قبل از تصویب نها یی بودجهٔ سال آینده کشور ما امکان نداشتم بادقت و کاملیت لازم استعلام شما جواب دهم .

اکنون میتوانم جواب دهم که حکو مت شوروی دارا ی وسائل اضافی میباشد که بما امکان مید هد به حساب خود تا شهر سبزوارتیر ها ی تلگرافی را نصب کنیم . برای آینده کمیسر ی ملی امور خارجه مصمم است تقاضای اعتبارات لازم را بنما ید تا پیوستگی کار ها تامین شود و به اتمام موفقا نه آنها نا یل گردد .

میخواهم توجه شما را با ین نکته جلب کنم که حکومت شوروی فقط ازروی آرزوی تسهیل وضعیت کشور دوست این مخارج را بعهدهٔ خود میگیرد چون کشور شما بطور یکه در قرار داد اساسی مربوط به احداث خــــط تلگراف کشك ـ کابل پیش بینی شده بود در شرایط فعلی امکان تادیهٔ قیمت تیر ها ی تلگرافی را ندارد .

امید واریم این مراتب غلط فهمی ها راپراگنده ساخته وامکان خوا هد داد که احداث خط تلگرا فی که در آینده نزدیکی حــلقهٔ ارتباطی اطمینان بخشی در بین دو کشور برادر ما خوا هدبود بلا درنك آغاز شود .

آقای وزیر مختار احترا مات فائقهٔ مرابپذیرید
چیچرین

(اتحاد شوروی مطابق مادهٔ دهم قــرار داد مورخ ۲۸ فبروری سال ۱۹۲۱ و افغانستان واتحاد شوروی در ساختمان خط تلگـــراف مذکور به افغانستان مساعدت نمود .)

آرشیف هر دو کشور

۲۷ ـ معاهدهٔ بیطرفی و عدم تجاوز متقابله‌فیما بین دولت علیهٔ افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی با پروتوکول مربوط این معاهده مورخ ۳۱ اگست ۱۹۲٦ مطابق سنبلهٔ ۱۳۰۵ .

بمقصد تحکیم مناسبات دوستانه واستحکام روابط همجوارانه دوستی که خو شبختانه فیما بین دو لت علیهٔ افغانستان و اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی مبنی بر اسا س معاهده امضاء شده در ماسکو مورخه ۲۸ ماه فبروری ۱۹۲۱ بر دوام است که معاهدهٔ مذکور قوهٔ خود را در جمیع حصه‌های خود بی تعلقانه از ابقا یا الغاء معا هده هذا حفظ مینما ید .

وکلای مختار طرفین علیتین جناب جلالتماب وزیر امور خار جهٔ دو لت علیهٔ افغانستان آقای محمود بیك خان طرزی وجناب جلالتماب سفیر مختار اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی در افغانستان آقا ی لیو نید ستارك در تاریخ ۳۱ ماه اگست ۱۹۲٦ در موضع پغمان بعد از تبادلهٔ مختار یت نامه‌های قانو نی خود که آنرا صحیح یافته اند مواد آتی را که مقصد تقو یت دادن بمناسبات دوستانه فیما بین دولتین و تامین صلح دایمی دارد ترتیب داده امضاء کردند .

مـاده اول

در صورت محاربه یا اقدامات حربی فیمابین یکی از طرفین متعاهدتین و یکی یا چند دول ثالث طرف متعا هد دیگر مراعا ت کردن بی طرفی را به نسبت طرف اول متعهد است .

مادهٔ دوم

هر کدام از طرفین متعا هد تین تعهد میکند که از هر گونه تجاوز بطرف دیگر اجتناب بنما یند ونیز در خاك خود که درتصرف شان میباشد چنین اقداما تی نمیکند که بدولت متعاهد دیگر ضرر سیاسی یانظامی برساند خصوصا هر کدام از طرفین متعاهدتین تعهد میکند که با یکی یا چند دول ثالث در هیچکدام اتحاد یا اتفاق سیا سی نظامی که بر خلاف طرف متعاهد دیگر باشد همچنین در هیچکدام بایکو ت یا محاصره مالیه یا اقتصادیه که بر علیه طرف متعا هد دیگر متوجه بشوند شر کت نخوا هد ورزید ، علاوه بران در صور تیکه اگر مسلك رفتار دو لت ثالث یا دول ثالث به نسبت یکی از طرفین متعاهدتین در اقدامات خود خصما نه باشد طرف متعا هد دیگر متعهد است که نه فقط به همچنین مسلك رفتار های دشمنا نه مسا عدت نکند بلکه متعهد است در خا ك خود به مسلك مذکور و به عملیات واقدامات عداوت کارانه مما نعت بنما ید .

مادهٔ سوم

طرفین علیتین متعا هدتین اعتراف متقابل به حقوق حکمرانی و تما میت ملکیت خودشان نموده متعهد میباشند که از هر گونه مداخلت مسلح وغیرمسلح در امور داخلیه طرف متعاهد دیگر پرهیز بنما یند و نیز با یك دولت یا چند دولت ثالث که بر علیه دو لت عاقد دیگر

اقدام و مداخلت نما ید قطعا شر کــــت ومساعدت نمیکنند و طرفین متعا هد تین در خاکخو د تاسیس و فعالیت دستجا ت ونیزبه‌کار روائی اشخاص علیحده که به ضررطرف متعاهد دیگر باشد و یا برای خلع اصو ل‌دولتی طرف متعا هد دیگر اقدامات ورزند ویا عملیات بر خلاف سلا متی تما میت‌ملکیت‌طرف متعا هد دیگر میکنند و یا تحشیدات وجمع آوری قوای مسلح بر علیه طرف‌متعاهددیگر بنما یند اجازه نمید هندوایشانراممنوع از عملیات میدارند ـ کذالك طرفین تمام قوای‌مسلح واسلحه واسباب ناریه و جباخا نه‌و هر نوع تدارکات مواد حر بی را که برخلاف‌طرف متعا هد دیگر متوجه باشند از خاك خود عبور آنرا روانمیدارند و همچنین از خاك‌خود اجازهٔ گذرانیدن نخوا هند داد .

مــاده چهارم

طرفین متعا هد تین موافقت میکنند که درمدت چهار ماه در مذاکرات برای تعیین‌اصول حل اختلافات که میتوانند فیما بین شان ایجادبشوند که بطریق سیا سی معمو لی نمیتوانند تصفیه بشوند داخل خواهند شد .

مادهٔ پنجم

هرکدام از طرفین متعا هدتین فعا لیت‌آزادانه را دارا میباشند که با دول ثالث هر گونه مناسبات و معا قدا تی که خار ج‌از حدود تعهداتیکه شرایط آن در معاهدهٔهذا مقرر شده اند اقدام و تشبث میتوانند .

معاهدهٔ هذا از موقع تصدیق آن بایدزیاده‌تر از سه ماه بعد از امضای آن نباشد قوه قانونی حاصل مینماید ودر مدت سه سال‌قوه‌خود را حفظ میکند ، بعدازمیعاد مذکور معاهده هذا شناخته میشود که از خود مداو مت‌برای‌یکسال دارد ، در صورتیکه اگر کدام یکی از طرفین متعاهدتین طرف دیگر را شش ماه ازانقضای میعاد قوه معاهده از خواهش خود در انقطاع آن آگاهی نخوا هد کرد .

مادهٔ هفتم

معاهدهٔ هذا در دو نسخه بزبانها ی‌فارسی‌وروسی مرقوم و هر دو متن حق مســـاوی دارند .

محمود طرزی **ل . ستارك**

در متن اصلی در ی این معاهده اتحــادجماهیر اشتراکیه‌شورائیه‌نوشته شده‌است‌که‌به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اصلاح‌گردید .

**** باساس معاهده فوق پنجسال بعد ازین‌معاهده ٢٤ جون ١٩٣١ منعقد گردیده‌است . بنابر ین معاهده ٣١ اگست ١٩٢٦ قبل ازانعقاد معاهده جون ١٩٣١ نافذ بوده است .**

آرشیف هر دوکشور

پروتوکول مربوط معاهدهٔ بیطرفی و عدم‌تجاوز متقابله فیما بین دو لت علیهٔ افغانستان واتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی‌پغمان.

هجری .

۳۱ ماه اگست ۱۹۲۶ سنبله ۱۳۰۵

امضاء کنندگان ذیل که بطریق صحیح‌برای امضای معاهدهٔ بیطرفی و عدم تجاوز متقابله فیما بین دولت علیهٔ افغا نستان ودولت اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی مختار شده اند در موقع امضای معاهدهٔ مذکورحسب الحواله حکو مت های متبوعهٔ خود باظهارات ذیل تبادله کردند .

جناب جلالتماب آقای محمود بیك خان‌طرزی وزیر امور خارجه دولت علیهٔافغانستان اظهار میکند که به او از طرف حکو مت‌دولت‌علیهٔ افغانستان اجازه رسیده است که بنام حکومت موصوف تصدیق بنماید که در حین‌امضای معاهدهٔ فوق الذکر حکو مت دو لت علیهٔ افغانستان که به اساسها ی معاهدهٔ‌منعقدهٔ مورخ ۲۸ ماه فبروری ۱۹۲۱ وفادار بوده هیچگونه تعهدا تی بایك دولت یا دول‌ندارد که مخالف معاهدهٔ منعقدهٔ مور خ ۳۱ ماه اگست ۱۹۲۶ که در خصوص بیطرفی‌وعدم‌تجاوز متقابله است باشد .

کذالك از طرف حکو مت خود اظهار میداردکه حکومت دولت علیهٔ افغانستان تصدیق مینماید که در دوام تمام میعاد بقای‌معاهدهٔ‌بیطرفی وعدم تجاوز متقابلهٔ هذا حکو مت موصوف در چنان معاهدات و مقاولا تی داخل‌نشود که مخالف معاهدهٔ بیطرفی وعدم تجاوز متقابله هذا باشد .

حکو مت دولت علیهٔ افغانستان یقین داردکه مناسبات دوستا نه فیما بین دو لت علیهٔ افغا نستان و اتحاد جماهیر شوروی‌سوسیا لیستی بنابر اساس معاهده منعقده ماسکو مورخ ۲۸ ماه فبروری ۱۹۲۱ ومعاهدهٔ‌منعقده پغمان مورخ ۳۱ ماه اگست ۱۹۲۶ بی تغییر تر قی خوا هد کرد و بمقصد اعلی‌صلح عمو می مبتنی خوا هد بود .

جناب جلالتماب آقا ی لیو نید ستار ك‌سفیر مختار اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی در افغانستان اظهار میکند که‌به او از طرف حکومت اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی اجازه رسیده است که بنا م‌حکومت موصوف تصدیق بنما ید که در حین امضاء معاهدهٔ فوق الذکر حکو مت اتحادجماهیر شوروی سو سیا لیستی که به‌اساس های معاهدهٔ منعقدهٔ مورخ ۲۸ ماه فبروری‌سنه ۱۹۲۱ وفادار بوده هیچگو نه تعهدا تی با یك دولت یا دول ندارد که مخالف‌معاهدهٔ‌منعقدهٔ مورخ ۳۱ ماه اگست سنه ۱۹۲۶ که در خصوص بیطرفی وعدم تجاوز متقابله است‌باشد .

کذالك از طرف حکو مت خود اظهار‌میداردکه حکومت اتحاد جماهیرشوروی‌سوسیالیستی معاهدهٔ بیطرفی وعدم تجاوز متقابلهٔ هذاحکو مت موصوف در چنان معا هدات و مقاولاتی داخل نشود که مخالف‌معاهدهٔ‌بیطرفی‌وعدم تجاوز متقابله هذا باشد .

حکومت اتحاد جماهیر شوروی‌سوسیالیستی‌یقین دارد که مناسبات دوستانه فیما بین دولت علیهٔ افغانستان واتحاد جماهیرشوروی‌سوسیا لیستی بنا بر اساس معاهدهٔ منعقده ماسکو مورخ ۲۸ ماه فبروری سنه ۱۹۲۱ ومعاهدهٔ منعقدهٔ پغمان مورخه ۳۱ ماه اگست سنه ۱۹۲۶ بی تغییر ترقی خوا هد کرد و برمقصد اعلی صلح عمو می مبتنی خواهد بود .

در تصدیق مافوق امضاء کنندگان ذیل‌پروتوکول هذا را ترتیب دادند .

درپغمان در تاریخ ۳۱ ماه اگست سنه‌۱۹۲۶ در دونسخه بزبانها ی فارسی و روسی مرقوم شد و هر دو متن حق مساوی دارند.

نوت : در اصل متن دری اتحاد جماهیراشتراکیه‌شورائیه‌تحریریافته‌است که به اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی اصلاح‌گردید.

۲۸ ـ تلگرام م . ا . کالینن رئیس کمیتهٔ‌مرکزی اجرائیه اتحاد جما هیر شـــورو ی سوسیا لیستی به عنوا نی مرحوم امان الله‌خان پادشاه افغانستان .
مورخ ۱۰ سپتامبر ۱۹۲٦ مطابق سنبلـه‌۱۳۰۵ .

به اعلیحضرت هما یو ن پادشاه دو لت‌علیهٔ افغانستان امان الله خان .
از طرف ملل اتحاد جما هیر اشترا کیه‌شورائیه به موقع امضا ی معا هده بیطر فی وعدم تجاوز متقابله به اعلیحضرت همایو ن‌تبریکات صمیمانه میاور م .
از طرف ملل اتحاد معاهده پغمان بـــه‌صور ت عنصر مقتدر در امور تحکیم سویتی وافغانی به فواید صلح در آسیا ی وسطـی‌وامثال اظهار جدید دوستی لاتغییر که ملل اتحاد را با ملل مشر قی زمین پیو ست‌میکندملاحظه میشود .
کالینن

آرشیف هر دو کشور

۲۹ ـ تلگرام مرحوم امان الله خان‌پادشاه‌افغانستان به عنوانی م . ا . کالینن رئیس کمیتهٔ مرکزی اجرائیه اتحاد جما هیرشوروی‌سوسیا لیستی .
مورخ ۲۰ اکتوبر ۱۹۲٦ مطابق میـــزان‌۱۳۰۵ .

بجناب جلالتماب رئیس کمیتهٔ اجـــرائیه‌مرکزیه اتحاد جماهیر اشتراکیه شورائیه‌آقای کالینن .
تلگرام تبریکیه دوستانهٔ آن جناب کـــه‌نسبت به امضای معاهدهٔ بیطرفی و عد م تجاوز فرستاده بودند موجب امتنان گردیدمقابلتا از طرف شخص خودم و ملتم تبریکات قلبی را به آن جناب اظهار داشته بـرا ی‌تحکیم و تز یید مراو دات و ادامهٔ صلـــح وصلاح امید واری های خود را تجدیدمینمایم. **(امان الله)**

آرشیف هر دو کشور

۳۰ ـ مراسلهٔ شارژدافر اتحاد جما هیرشوروی سو سیا لیستی در افغانستان عنوانی وکیل وزارت خارجهٔ افغانستان .
مورخ ۳۱ اگست ۱۹۲۷ مطابق سنبلـــه‌۱۳۰٦ .

احتراما بجناب شما وکیل صاحب تلگرام‌تبریکی که از طرف وکیل صاحب‌کمیسارملی امور خارجه آقای قره خان حاصل شـــــده‌ذیلا تقدیم میدارم :
از طرف حکو مت خود تبریکات صمیمی‌نسبت به انقضای سال اول امضای پکـــت پغمان در خصوص عدم تجاوز که درآن پکت‌روابط دوستا نه و تر قی لایتغیر خـــلایق اتحاد شوروی و دولت علیهٔ مستقلهٔ‌افغانستان‌که همکاری آنها بهترین تامین پیشر فت

مصلح شان و هم امنیت آسیا ی وسطی بوده‌اظهارات خود یافته اند تقدیم میدارم .
امضاء ـ (وکیل کمیسار ملی امور خارجه‌قره خان)
احترامات فایقانه مرانسبت بجناب شـــماآقای وکیل صاحب قبول فرمائید .
شارژدافر اتحاد جماهیر اشترا کیهٔ‌شورائیه‌در افغانستان سکو لوف .

آرشیف هر دو کشور .

۳۱ ـ یاد داشت وزار ت مـــــختار ی‌افغانستان در اتحاد جما هیر شـــــوروی سو سیا لیستی عنوا نی کـــمیسا ریـــت‌ملی امور خارجه اتحاد جما هیر شوروی . مورخ ۲۲ سپتمبر ۱۹۲۷ مطابق ســنبله۱۳۰۶ .

وزارت مختاری افغانستان افتخار دارد به‌کمیساریت ملی امور خارجه مضمو نی‌تلگرام معین وزارت امور خارجه افغانستان اقا ی‌غلام صدیق خان که بنام معین کمیسار یت ملی امور خارجه آقای قره خان میباشدتقدیم‌میدارد .
تلگرام تبر یکیه جانب شما را که بـــه‌مناسبت ختم سال اول امضا ی پکت پغمان توسط سفارت محتر مهٔ خود در کابل بایـــن‌وزارت فرستاده بودید گرفته تشکــــــرات صمیمانهٔ خود را تقدیم نموده زیاده تـــــراستحکام روابط دوستانه فی مابین دو لتین معظمین را آرزو دارم . در خاتمه بهتر ین‌احترامات خود را تقدیم میدارم .

غلام صدیق

آرشیف هر دو کشور

۳۲ ـ تلگرام رئیس کمیتهٔ مرکزی‌اجرائیه‌اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی بـــه عنوانی مرحوم امان الله‌خان‌پادشاه افغانستان مورخ ۲٤ اکتوبر ۱۹۲۷ مطابق عقـــرب۱۳۰۶ .

از سفراتیهٔ اعلیحضرت همایو نی در خارج‌حدود دولت علیه افغانستان مستحضر شده امید از تصادف باشما در دارالحکو مه اتحادجماهیر اشتراکیهٔ شورائیه اظهار کـــرده و ایقان متین از آن دارم که آشنا شد ن شخص‌شما با اتحاد شوروی و حکو مت آن‌بمزید تحکیم مناسبات دوستانه که خوشبخـــتانه‌فیما بین دولتین ما موجود است مسا عد ت خوا هد کرد .
از طرف خود و هم بنام حکو مت اتحادجماهیر اشتراکیه شورائیه خواهشمندم کـــه دعوت صمیمانهٔ تشریف فرمایی‌بااتحادجماهیراشتراکیه شورائیه قبول فر مایید .

رئیس اجرائیه مرکزی اتحـــاد جما هـــیرشوروی سو سیا لیستی
(م . کالینن)

آرشیف هر دوکشور

۳۳ – یاد داشت وزار ت مختاری افغا نی‌در اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی عنوانی کمیسار یت ملی امور خارجهٔ اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی . مورخ ۹ نومبر ۱۹۲۷ مطابق عقرب ۱۳۰٦.

وزارت مختاری افغانســتان افتــخار داردمضمون ذیل تلگرام اعلیحضــر ت پادشــاه افغانستان امان الله خان که عنوان رئیس‌کمیتهٔ مرکزی اجرائیه اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی کالینن میباشد تقدیم میدارد.

«تلگرام دوستانه جلالتماب شما نسبت به‌اینکه از من دعوت بعمل آمده است که طور رسمی از اتحاد شوروی دیدن بنما یم واصل‌گــردید . نظر به علایق دوســتانه نیکــه خوشبختانه که در بین دولتین اتحاد شوروی‌وافغانستان پایه دار است با علاقه منــدی زیاد این دعوت صمیمانه را قبول نموده وقبل‌از حرکت ما از اروپا تاریخ آنرا به اطلاع شما میرسانیم .

(امان الله – پادشاه افغانستان)

وزارت مختاری افغانستان خوا هشمنداست‌که کمیسار یت ملی امور خار جه مضمو ن تلگرام فوق الذکر را به مراجع آن‌رسانیده‌ممنون فر مایند .

آرشیف هر دو کشور

۳٤ – موافقت نامه فیما بین حکو مت دولت‌علیهٔ افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی نسبت به خط هوایی‌کابل و تاشکند .

مورخ ۲۸ نومبر ۱۹۲۷ مطابق قو س۱۳۰٦

در تاریخ ۲۸ ماه نومبر ۱۹۲۷ در شهرکابل حکو مت دو لت علیهٔ افغانستان بــه توسط جناب وکیل وزیر خارجه دو لت علیهٔافغانستان آقای غلام صدیق خان از یك طرف و حکو مت اتحاد جما هیر اشتراکیهٔشورائیه‌به توسط جناب سفیر مختار اتحاد جما هیر اشتراکیهٔ شورائیه در افغانستان آقای لیو نیدنیکلایویچ ستارك از طرف دیگر ، به مقصد استقرار روابط منتظمه پستهٔ هوایی ومسافری‌ها بین کابل و تاشکند موافقت ذیل راعقد نمودند .

مادهٔاول

حکومت دولت علیه افغانستان وحکومت‌اتحاد جماهیر اشتراکیهٔ شورائیه ازهردوطرف دو دانه طیاره از تعداد طیاره هائیکه درتحت‌اوامر آنها موجود است وهم اشخاص لازمه هوا پیمائی برای کارآمد لین هوائی کابل‌وتاشکندتسلیم مینما یند.حرکت‌طیاره‌هاازکابل به تاشکند وهم از تاشکند بکا بل بایــدبقرار جدول حرکت در مدت یکماه دو دفعه و هم در موقع لزو میت خارج از جدول مذکوراجرا بشود .

مادهٔ دوم

حکومت دولت علیهٔ افغانستان در داخل‌خاك‌خود تعمیر و ترتیب دادن میدانها ی فرودگاه

و میدانهای طیاره رانی وسایر آلات و ادوات‌لازمهٔ لین هوایی مذکور و نگاهداری آنها را در حالت مناسب به عهده خود میگیرد .

مادهٔ سوم

حکومت اتحاد جماهیر اشتراکیهٔ شورائیه‌در داخل خاك خود تعمیر و تـــرتیب دادن میدانهای فرودگاه و میدانها ی طیاره را نی‌وسایر آلات و ادوات لازمهٔ لین هوایی‌مذکور ونگاهداری آنها را در حالت مناسب به عهده‌خود میگیرد .

مـادهٔ‌چهارم

حکومت اتحاد. جماهیر اشتراکیهٔ شورائیه‌موافقت میکند که به قو ماندانیت هوا بازی دولت علیهٔ افغانستان لوازمات فالتو وموادسوزنده نی و مالیدنی برای لین هوایی کابل وتاشکند به قیمت هاییکه در لین ها ی‌هوایی‌اتحاد جماهیر تمام میشود تسلیم بنماید .

مـاده پنجم

حقوق اشخاص مستخدمین که از طرف‌دولت علیهٔ افغانستان تسلیم شده بحکو مت دولت علیهٔ افغانستان نهاده میشود .

و همچنین حقوق اشخاص مستخد مـــین‌لین هوایی مذکور که از طرف اتحاد جماهیر اشـــتراکیهٔ شورا ئـیه تسلـــیم شـــده برذمهٔ حکومت اتحاد جما هیر اشتراکیهٔ شورائیهٔ نهاده میشود. و نیز حکومت دولت عـــــلیهٔ‌افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیراشتراکیهٔ شورائیه اسما ی پیلوت ها و میخانیك های‌خود شانرا که باین خط هوا یی کار میکنند پیشتر به یکدیگر خود شان معرفی میکنند .

مادهٔ ششم

هر دو طرف متعهد اند در جمیع میدانها ی‌طیاره رانی و میدانها ی فرود آمدطیاره ذخایر مکفی مواد سوزند نی و مالید نی وهم موادلازمه و اقسام احتیا طی برای تجهیز طیاره های طرفین متعلق لین هوا یی مذکور داشته‌باشند ـ هریکی از طرفین تعهد میکند که قیمت مواد لازمه مذکور را برای طرف دیگرمطابق به قیمتی که در خاك خود شان تمام میشود در اول تعیین و مقرر کنند .

مادهٔ هفتم

حسابات وتادیا ت متقابله نسبت به موادسوزند نی و مالیدنی و مواد دیگرو اقسام احتیاطی که طیاره های یکطرف در خاك طرف‌دیگر گرفته و یا صرف نموده و هم سا یر مصار فات مربوط به لین هوایی مذکور درماه‌جنوری هر سال از سال گذشته فیما بین وزارت جلیلهٔ خار جیه دو لت علیهٔ افغانستان‌و سفارت مختار اتحاد جما هیر اشترا کیهٔ شورائیه در کابل اجرا میشود .

مادهٔ هشتم

در موقع صدمه خوردگی طیاره یکـــی ازطرفین متعا هد تین در داخل خاك طرف دیگر

طیارهٔ مذکور از طرف مملکتی که در خاك آن صدمه خوردگی واقع شده از مصار فات طرفیکه طیارهٔ مذکور متعلق آن با شد تر میم‌میشود تا فابریك تر میم طیاره که در خاك طرفی که صدمه در آن واقع‌شده‌است‌رسانیده‌میشود واگر طیارهٔ مذکور قابل تر میم باشد و مالك طیاره مصار ف تر میم آنرا قبولدار میشد طیارهٔ مذکوره تر میم و از آنجا بـــه صورت پرواز تا طرف مالك طیاره رسانیده‌میشود واگر ترمیم طیاره غیر ممکن با شد آنوقت طیارهٔ مذکور بذریعهٔ طرفیکه در خاك‌آن صدمه خوردگی واقع شده تا سرحدطرفیکه طیارهٔ مذکور به آن متعلق باشد رســانیده‌میشود .

مادهٔ نهم

هردوطرف متعهد است که در داخل خاك‌خود مسا عدات کلی به اشخاص هوا پیما یی طرف دیگر و مخصوصا در موقع فرود آمد ن‌های مجبوری بد هد .

مادهٔ دهــم

طرفین مقرر میدارند که برای کنترو ل‌گمر کی از هر دو طرف ترتیبا ت لازمه را اتخاذ نما یند .

مادهٔ یازدهـــم

تعرفه های تنقیل مسا فرین و پو سـته‌مابین کابل وترمز و تاشکند بقرار موافقـت مخصوص بموافق مادهٔ چهار دهم تعیین‌میشودوموافقت مذکور عمل خود را تا اول مـــاه جنوری ۱۹۲۸ شروع میکند .

مادهٔ دوازدهم

مصارفات نگاهداری و خدمت لین هوا یی‌وترتیب دادن و نگا هداشـتن آلات وادوات زمینی و مواد سوزند نی وما لید نی واقسام‌احتیاطی و نگا هداری و ترمیم‌طیاره‌واشخاص هوا پیما یی که هر طرف متحمل آن میباشدبه مصار فات آن نسبت دارد ، و هـمچنین عایدات که از استعمال طیاره های‌تسلیم‌شدهٔ خود هر طرف حاصل بنما ید در تحت اوآمر طرف مربوط حاصل میشود .

مادهٔ سیزدهم

وجه مسافرین و پوسته به ترتیب ذیــل‌اخذ میشود :
در موقع پرواز ها از تا شکند و ترمزالی‌کابل باطیارهٔ شوروی از طرف شعبهٔ آسیا ی وسطی ، (دبرلت) در تاشکند و ترمز و درموقع تنقیل مذکور با طیارهٔ افغانی از طرف جنرال قونسلگر ی افغانی در تاشکند درموقع پرواز ها از کابل به ترمز و تاشکند از طرف قو ماندانیت هوا بازی دو لت علیهٔ‌افغانستان و سفار ت مختار اتحاد جما هـیر اشتراکیهٔ شورائیه در کابل .

مسایل تخنیکه که در وقت بعمل رسا نیدن‌موافقت هذا و تعیین و تغییر جدول حرکت ومسایل تکمیل دادن لین و تعیین نمود ن‌نقاطفرودآمد طیاره ها و تعیین نمودن تعرفه ها بتوسط تعلقات بلا واسطه ما بین قوماندا نیت‌هوا بازی و (دبرلت) س س ر انتظـــام و رسمیت می یابد .

مادۀ پانزدهم

موافقت هذا از روز امضای آن قوت‌قانونی‌خود را حاصل مینما ید ، و شروع پرواز ها دیرتر از اول جنوری ۱۹۲۸ نخوا هد بود .

مادۀ شانزدهم

میعاد عمل موافقت هذا تا اول ماه جنوری۱۹۲۹ معین شده .

مادۀ هفدهم

موافقت هذا به‌دو نسخه به زبانهای فارسی‌وروسی نوشته شده است و هر دو متـــن حق مساوی دارند .

غلام صدیق **ل . ن . ستارك**

آرشیف هر دوکشور

۳۵ ـ تلگرام رئیس کمیتۀ مرکزی اجرائیه‌اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی م ۱. ۰ کالینن عنوانی مرحوم امان خان پادشـــاه‌افغانستان .
مورخ ۲۷ فبروری ۱۹۲۸ مطابق‌دلو ۱۳۰۶.

از اعلیحضرت شما خواهشمندم شخصاًاز جانب خودم وازطرف حکو مت من تبر یکات خیلی صمیما نه را نسبت به آغاز دهمـــین‌سال استقلال دولت عالیۀ افغانستان قبو ل فر مائید .
مسرورم در ضمن تبریك آغاز سال دهم‌استقلال مملکت شما اظهار نماییم آن دوستی که در سالهای خیلی دشوار مبارزه شدیدحصول استقلال مردم تان بنیان گذاری شده است مستحکم گردیده توسط انواع علایـــق‌همکاری اقتصادی و سیاسی که بوجود آمده تائید یافته است .
انتظار موقع بازدید شما از کشور ما بمام‌وقع مید هد که عمیقانه اظهار یقین نما ییم که هیچگونه قوه و قدر تی وجود ندارد که‌به دوستی برادرانۀ که در بین کشور ها ی ماوجود دارد آسیبی بر ساند و این همکاری‌صلح جویانۀ مردم ما متوجه هدف پایه داری صلح در جهان میباشد .

کالینن

*** ـ چون درین وقت پادشاه افغانستان‌طور رسمی از برلین بازدید مینمود تلگرام مذکور به پادشاه افغا نستان توسط سفـــیراتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی در المان تقدیم شده بود .**

آرشیف هر دو کشور ـ ترجمه از مـــتن‌روسی

٣٦ – تلگرام مرحوم امان الله خان پادشاه افغانستان به عنوان رئیس کمیتهٔ مرکــزی اجرائیه اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستیم . ا . کالینن .
مورخ ٢٢ مارچ ١٩٢٨ مطابق جوزا ١٣٠٧.

وصول تلگرام جلالتماب شما را نسبت به سالگرد دهمین سال جلوس ما بر تخـــت افغانستا ن مستقل اطمینان داده تشکـــرات صمیمانهٔ خود را تقدیم می دارم .
در حالیکه از اتحاد جما هیر شــــوروی سو ســیا لیستی خار ج میگردیم خاطـرات بهترین احسا سا ت دوستی را که از مردم اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی نسبت به مردم افغانستان عزیز مشا هده کرده ایم با خود می بریم .

(امان الله)

آرشیف هر دو کشور

٣٧ – بیانات رئیس کمیتهٔ مرکزی اجرائیه اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی م .ا. کالینن در دعوت بافتخار مرحوم امان الله خان پادشاه افغانستان .
مورخ ٣ می ١٩٢٨ مطابق ثور ١٣٠٧ .

بنام حکو مت اتحاد جماهیر شـــــوروی سو سیا لیستی و شخص خودم خود را بختیار میشمارم که اعلیحضرت شما را درپایتخت اتحاد شوروی خیر مقدم میگو یم .
باز دید شما از کشور ما موید همان دوستی خلل ناپذیر و مناسبات دوستانه ایست که در بین دولتین ما در شفق استقلال هر دودولت و حیات آزاد پایه دار گردیده است .
ما خود را بختیار میشما ریم که یاد آور ی نماییم دولت اتحاد جماهیر شوروی او لین دولتی است که با مسرت زیاد اعلام داشت که افغانستان مستقل را بحیث یك دولـت ازاد میشناسد .با موجودیت چنین حقایـق واوضاع من خود را بختیار میشمار م که در محضر اعلیحضر ت او لین مملکتی را ماتبریك میگوییم که طور دوستانه مناسبا ت خود را با اتحاد شوروی قایم کرده است . او لین سفریکه ما در خاك خویش او را خیر مقدم گفته ایم عبارت از محترم محمد ولی خان است که خودش بحیث سفیر فوق الـــعادهٔ افغانستان مستقل در سا ل ١٩١٩ (*) درشهر ماسکو وارد شده بودند . دوستی بین هردو کشور ما در لمحات بس دشوار و در چنا ن رقت بنیان گذاشته میشود که افغانستان و اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی درمبارزهٔ خود ها با دشمنان خود ها در حا لت پیکار بودند که آنها میخوا ستند آزادی هردومملکت را در زیر یوغ بیگانگان قرار دهند .
هر دو کشور در ین معر که فاتح برآمده ودرین مبارزه میدان را بردند و دوستی هر دو در سالها ی صلح روز بروز در حالت تشئید واستحکام است .
اولین قرار داد دوستی که در سال ١٩٢١ انعقاد یافته بحیث محور ی برا ی ترقیات مناسبات سیا سی واقتصا دی و همکار ی کلتوری بشمار رفته و بطور واضح مثا لیکه از آن بدست داریم عبارت از قرار داد پغمان سال ١٩٢٦ است که راجع به بیطر فی وعدم تعرض میباشد و در حا لت موجوده باموفقیت مذاکرا ت در بارهٔ انعقاد قرار داد تجار تی در حالت پیشر فت است .
مملکت مادر حالت موجوده در شاهراه ترقی وتقویهٔ قوه استحکام وضع اقتصا دی وسیاسی خویش پویان است . ترقیات قوهٔ حاصله وفرهنگی امکان این را میسر میسازد که دربین هر دو کشور معاو نت و همکاری ذات البینی تقویت یابد و در نتیجهٔ آن رفاه هر دوکشور

تضمین شده و صلح عمو می و آرامی درسر زمین آسیای وسطی تامین گردد .
ما خیلی ترقیات روز افزون مردم‌افغانستان‌را دقیقانه تعقیب میداریم که با گام هـا ی فراخ در راه ترقیا ت و حیا ت تجدد روان بوده و خیلی صمیمانه از سیا ست عا قلانه و دور اندیشانهٔ اعلیحضرت مسروریم .
مامتیقن هستیم که آشنائی شـخص شـمابا اتحاد جما هیر شوروی و ادارات ما و با وضع کار ما و ترقیا ت ما وسیلهٔ حسن‌تفاهم‌در بین هر دو کشور گردیده توسـط آن مناسبات دوستانهٔ ذات البینی ما بیشـتر مستحکم تر خوا هد شد . البته ما خیلی صمیمانه باین موضوع احترام قایل هستیم‌که اعلیحضرت‌شما در تمام‌شقوق‌شئون‌زندگی‌و اجراآت خود ها در اتحاد شوروی آشنا یی‌حاصل فرمایند .
جام خود را بسلامتی شما ، صحت شما وبسلامتی علیاحضرت ملکه باز گشت موفقانهٔ شما را بوطن تان برای ادامهٔ مساعی‌تان، برای فلاح و بهبودمملکت تان، برای پایه‌داری‌دوستی خلل ناپرید دو لتین ما ، بـرای پایه داری برادری تمام اقوام و برای آزادی و استقلال حاضر وآیندهٔ شان می بر دارم .

* ـ در نطق سهوا سا ل ۱۹۱۹ ذکر شده‌است تاریخ درست آن ۱۹۲۰ میباشد .

آرشیف افغانستان ومطبوعات‌اتحاد شوروی‌ترجمه از متن روسی

۳۸ ـ بیانات مرحوم امان الله خان پادشاه‌افغانستان در دعوت بافتخار شان از طرف رئیس کمیتهٔ مرکزی اجرائیه اتحاد جما هیرشوروی سو سیا لیستی .
مور خ ۳ می ۱۹۲۸ مطابق ثور ۱۳۰۷ .

علائق دوستانهٔ ایکه دو لتین ما را بهـم‌پیوسته است در سالها ی بس دشوار امتحان زند گانی هر دو کشور ما اسا س گذاشته‌شده و عین حال محور بزرگی برای ترقیا ت مناسبات خلل ناپذیر در بین هر دو کشورمیباشد .
جناب رئیس خیلی خوشوقتم که موقع‌یافتم‌که شما را در پایتخت کشور بـزرگ تان ملاقات نمایم و احسا سا ت صمیما نه‌ایرا در بارهٔ شما می پروارانم ، ابراز دارم .
مسرت دارم این را تایید نمایم در سالیان‌گذشته دوستی بین هر دو کشور پیو سته در حالت تشئید بوده و عمیقا نه استحکام‌یافته است و این ضامن رفاه مرد مان هردو کشور بوده مبا نی صلح عمو می را تقو یت‌می بخشد . در حا لت موجوده که مناسبا ت هر دو کشور ما بر تهدا ب مستحکم پایه داراست که آن عبار ت از قرار داد دوستی‌سال ۱۹۲۱ و قرار داد عدم تعرض و بی طر فی‌پغمان میباشد و مذاکرا ت انعقاد قرار داد تجارتی موفقانه در حالت جریان است میباشد،ما باکمال یقین میتوانیم اعلام نما ییم کـه اقدام سیاسی دو لتین ما اینکه او لین باریکدیگر خود ها را به رسمیت شـنا خـته اند از هرگذر مطابق به آرزو ها ی مرد م‌هر دو کشور محسوب میگردد و موجو دیت علایق مودت بین هر دو کشور نتیجهٔ‌برقراری‌این مناسبات حسنه در آن زمان میباشد .
من متیقن هستم کسب آشنا یی وشناسایی‌شخصی ام به ترقیا ت اتحاد شوروی زیاده تر زمینه را برای حسن تفاهم در بین ما‌آماده‌ساخته و مناسبات دوستانه را که در بین هر دو کشور ما پایه دار است مزید‌ااستحکام‌می بخشـد .

تذکر : متن اصل این بیانات بدست‌نیامدواینجا از روی ترجمهٔ روسی بـزبان دری آورده شد .

مطبوعات‌اتحادشوروی.

۳۹ ــ قسمتی ا زیاد داشتها ی کمیسارملی‌امور خارجهٔ اتحادجماهیرشوروی‌سوسیالیستی راجع به مذاکرات با مرحوم امان الله خان‌پادشاه افغانستان .
مورخ ۷ می ۱۹۲۸ مطابق ثور ۱۳۰۷ .

من نمیتوا نستم یاد داشت کنم و آنچه راکه در خاطر دارم ثبت میکنم بعضی مطا لب را ممکن است من فرا موش کرده باشم .

من از ین شروع کردم که امان الله خان‌امکان داشتند ابراز احساسا ت دو ستانه فوق‌العاده صمیمی و گرم مردم مارا العـــین‌مشاهده فر مایند و این امر را مصنو عـــا میتوان بوجود آورد، این نتیجهٔ دورهٔ گذشته‌دوستی ماست . من همچنین به پیش آمد فوق‌العاده صمیمانهٔ رئیس جمهور ی وحکومت‌ما نسبت به وی که عاری از تشریفات‌سطحی بوداشاره کردم. امان‌الله‌خان بجواب گفت«خاطره‌هایی را که ازین‌جا باخود داردهرگزفراموش نخواهد کرد». او این پذیرائی دوستا نه وروابط دوستانه ای را که اینجا بر قرار نموده هیچوقت فرا موش نخوا هد کرد . او تحت‌تاثیر قوی ابراز این احساسات دوستا نه است واین را در یاد خوا هد داشت . اظهارداشت او دیپلو مات نیست بلکه سربازاست وصراحتا صحبت میکند و خوا هش میکند به‌گفته های او باور بکنند . در هیچ یك از ممالك اینگونه ابراز احسا سا ت صمیما نه‌وبلا واسطه مردم را ندیده است ،حکومت‌های ما نسبت به یکدیگر ارادتمند میباشند . برای‌افغانستان وجود رژیم شوروی در روســـیه ضرورت دارد . من روسیهٔ شوروی رادوست‌دارم من از ابتدا درآن دوست خود را یافتم و دوستی آنرا جلب خوا هم کرد درین موردمتیقن باشید و نگران نباشید . او خیلی‌مدت زیادی این فکر را تشریح مینمود که ایـــن‌دوستی برای هر دو طرف مفید است .

ما برای افغانستان پوششی تشکیل میدهیم‌وامنیت آنرا فرا هم میسازیم و افغانستان‌نیز در نوبت خود برای ما پوشش تشکیل میدهدوقتیکه قوای برتانیه در سا ل ۱۹۱۹ خواستند باااتکاء بر عشق آباد ، ترکستان را اشغا ل کنند جنگ با افغانستان آنها را منصرف ساخت و به جمهوری شوروی مسا عـــدت‌بزرگی نمود.

من همچنین احساسات هم نظیر خود راابراز کرده گفتم که باید مناسبا ت ما را با انگلستان تصریح کنم . ما اطلاع داریـــم‌که زعمای برتانیه سعی داشتند این فکر را بوی تلقین کنند که حکو مت شوروی یك‌قوه متجاوزی است چه بر ضد برتانیه و چه عمو ما برضد همه ما نسبت به تمام ملـــل‌واقوا می که در راه بدست آورد ن استقلال کامل مجادله مینما یند احسا سا ت نیك وحسن نظر داریم وبهر شکلی که ممکن‌باشد از آنها حما یت و پشتیبا نی میکنیم .امـــااین بان معنی نیست که مابطوریکه دشمنان ماسعی دارند وانمود سازند قصد حمله به‌انگلستان را داریم . در کشورمادروسیعترین طبقات عامهٔ ملت ما نسبت به انگلستان به‌هیچو جه احساسا ت مهربانانه ای مشا هده نمیگردد ، چون انگلستان از ابتدا وجودمادرتمام جبهه ها و همه جا برای ما اشکالتراشی میکرد و در مداخلهٔ مسلحانه نقش عمده رابازی میکرد واکنون در صدد است ما را دچار

بن بست سازد ، اما این به هیچوجه بان‌معنی‌نیست که ما قصد داریم بر برتانیه حمله ور شویم چون ماطبق خاصیت حکو مت مــــانمیتوانیم طر فدار سیاست جنگجویانــــه و تجاوزکارانه باشیم و این انگلستان نیست که‌دلیلی برای ترس از حملهٔ ما داشته باشد بلکه ما هستیم که از حملهٔ انگلیس بیم‌داریم، بعدا خواهیم دید که آیا انگلستان‌خودبرای جنگ بر ضد ما تدارك می بیند . انگلستا ن‌همیشه کوشش داشته که دیگران را بجا ی خود به جنگ بکشا ند و میتوا ند پو لندرا بجنگ بر ضد ما تحریك کند من شخصا نسبت به قرار داد پولند و افغانستان (*)رویهٔ خون سردی پیش گرفتم اما در محافل اجتما عی ما این قرار داد. باعث نگرانی وتوهم شد .

امان الله خان از من خوا هش کردتدابیری‌اتخاذ بدارم تا افکار عا مه را نسبت به قرار داد افغان و پولند از تشویش وار هانم.این‌قرار داد یك قرار داد عادی است ، در بارهٔ بر قراری مناسبات عادی بدون هیچکو نه‌تعهدات . افغانستان با بسیاری از کشورهای اروپا یی با تمام ممالك اسکاندینا وی ،لاتوی‌و سویس قرار داد بسته است و می‌بندد ، پولند یکی از جملهٔ همین کشور ها ی متعددجهان است که حا ل همراه آنها قرار داد به امضاء رسانیده شده است . افغانستان آرزومند است مانند کلیه دو ل دیگر با تما م حکو مت ها ی جهان روابط رسمی داشته‌باشدهیچ چیز دیگر ی در پشت پرده قرار داد با پو لند نهفته نیست و اما راجع به مناسبا ت‌بین افغانستان و انگلستان امان الله خا ن اظهار نمود که وی از رو ل بر تانیه وآنچه‌که مربوط باین است بخوبی خبر دارد لیکن آنها باهم همسایه اند و حسب ضرور ت‌افغانستان ناگزیر است بابر تانیه دارا ی مناسبا ت باشد : اما ن الله خان از حکو مت‌ما خواهش میکند نگران نباشد چون افغانستان خط مشی سیاسی خود را تعقیب مینما ید واز این خط مشی انحراف نه خواهد کردورول انگلستان برای افغانستان بخوبی معلوم‌است‌وبا ین سبب او در مناسبا ت خودباانگلستان بکدام راه دیگر منحرف نخوا هد شد .

من تکرار کردم که مطبوعا ت دشمنان مامینو یسند که گویا حکو مت ما قصد دارد افغانستان را برضد دو لت انگلیس تحریك‌نما ید در حالیکه این بکلی مقرو ن به‌حقیقت نیست ، بادر نظر گرفتن قدرت انگـلستان‌این امر مهمل است . اما در وضع موجـوده مسئلهٔ سیا ست بین المللی اقتصــــا دی‌انگلیس جنبهٔ جدی تری دارد . این که‌برتانیه جنگ را برضد ما آغاز خوا هد کرد یا نه‌مربوط به آینده است . اما در حال حاضر انگلستان برضد ما مشغول جنگ اقتصادی‌است . انگلستان مانند همه دشمنان ماچشم امید ش به مشکلات اقتصادی ما است .درین شکی نیست که حکو مت ه ای غربی این فکر را برای پادشاه افغانستان تشریح کرده اند که حکومت شوروی در نتیجه‌مشکلات اقتصادی آن در شرف سقوط است .

در اینجا من برای امان الله خان معلومات‌لازمه را راجع به افزایش مصارف مردم ما و ترقیا ت صنایع ما بیان کردم .

امان الله خان اظهار نمود که در مذاکرات‌با او عمو ما جرئت نمیکردند نسبت به‌اتحاد شوروی بد گویی کنند و در مواردی که چنین‌چیز هایی باو میگفتند او صحبت را قطـــع میکرد . او یقین کامل نمود که در میان تمام‌ممالك اروپا در هیچکدام توده های ملت مانند اتحاد شوروی آنقدر قریب و نزدیك حکومت‌خود نیستند ، در زمان گشت و گذار خویش در مسکو او روش مردم را نسبت به حکومت‌اتحادشوروی مشاهده نموده است .

از طرف دیگر من برای اوضعف روزافزون‌دول بزرگ را دربرابر افزایش قدرت مـــا خاطر نشان نمودم . در عین حال اکنون‌آنچه‌که نفوذ مسالمت آمیز نامیده میشود برای‌ملل ضعیف تر بزرگترین خطر را تشکیل میدهد. در وقتیکه ما روابط اقتصادی خود را با

افغانستان بر قرار میسازیم بر اثر خاصیت‌رژیم ما غیر ممکن است این امر نتایج مخفی خطر ناکی بار آورد ، ولی هنگامیکه یك دولت‌قوی سرمایه داری به نفوذ مسالمت آمیز به مملکت ضعیف تری موفق میگردد کاملانتیجه‌دیگری حاصل میشود ، ما را سیستم انحصار تجارت خارجی وصنایع دولتی کشور ما ازانقیاد اقتصا دی که از راه نفوذ مسالمت‌آمیز صورت میگیرد مصئون میدارد .

امان الله خان تذکر دادند که عینا بهمین‌علت است که او در افغانستان صنایع دولتی را تقویت میدهد ، من گفتم که کمال‌پاشانیزدر ترکیه همین رویه را پیش گرفته‌وامان‌الله خان گفته مرا تایید نمود . (.....)

سپس من گفتم که عینا خصوصیات همین‌سیستم برای روابط اقتصادی ما با شرق مشکلاتی تو لید میکند چون انحصار وصنایع‌دو لتی برا ی ما یك امر واجبی است و هم آهنگ ساختن سیستم ما با کشورهای‌شرقی بسیار مشکل است .

امان الله خان سپس اظهار داشت که‌باید‌از سفر وی استفاده نموده تا کدام چیزی معین ازآن بدست آید . در ممالك دیگر او همیشه‌کار هایی به نفع مردم خود انجام میداد تا ماشین آلات خریداری میکرد و یا اسلحه ویااینکه در بارهٔ اعزام متعلمین افغانی یا دعوت انجنیر ها به افغانستان موافقت حاصل‌مینمود،اگر درین دوست تر ین مملکت او هنگام اقامت خویش برای کشور خود به موافقهٔنایل نشود باعث تاسف بزرگ او خواهد شد . او امید وار است که همین حالا دربارهٔیك موضوع جد ی به موافقه برسد . اوباین منظور آقای غلام صدیق خان کفیل وزارت‌امور خارجه را با خود آورده وآقای عبدالهادی خان وزیر تجارت را احضار نموده است تااینکه همین حالا راجع به امور مبرم وضروری مذاکره آغاز شود و او به دو مسئلهٔ مبرم‌وضروری مخصوصا اشاره نمود یعنی‌احداث راه شو سه و قرار داد تجار تی . برای‌افغانستا ن بسیار ضرور ت دارد که بوسیلهٔ راه شو سه با تحاد جما هیر شـــورو ی‌سو سیالیستی ار تباط داشته باشد و این امر هم از لحاظ اقتصا دی و هم سیا سی‌ضرورت دارد . دوستی ما بایدبوسیلهٔمشخص ابراز گردد و قبل از هر چیز در این امرکه‌ما بوسیلهٔ احداث راه شو سه ارتبا ط حاصل کنیم . درباره موا فقت‌اصولی‌ما وشرایط ما‌با و اطلاع داده شد و اکنون باید بعضی جزییات را تصر یح نمود . مسلهٔ قرار دادتجار تی بعقیدهٔ او اهمیت باز هم بیشتر ی دارد او شخصا به موضوع ترانزیت بسیارعلاقمند است چون افغانستان‌راه بخارج ندارد وآیا کشور دوست باو حق ترانز یت نخواهدداد ؟

من در بارهٔ مشکلات موضو ع ترانز یت‌توضیحا تی داد م ولی فورا فیصله کر دیم که این مسئله بین عبدالهادی خان که وارد شده‌است و رفیق میکایان تحت مطالعه قرارگیرد، امان الله خان چندین بار تکرار نمود که‌بیش‌از هر چیز به انعقاد فوری قرار داد تجار تی علاقه مند است واگر به انعقاد آن موفق‌نگرددبرای او مایه تاسف بسیار بزرگی خوا هـد بـود .

راجع به عقیدهٔ او در باره پنبه کاری‌سوال‌کردم . طبق اطلاعا ت ما پولند یها قصـد دارند پنبه کار ی را در افغانستان بدست‌خود بگیرند .بعضی از رجال مادر افغانستان دربارهٔ تا سیس یك شر کت مختلط برا ی‌امور زرع پنبه سخن میگفتند .

از طرف حکو مت افغانستان همچنین‌اظهارمیل شده بود که برای تجسسات مناطق نفت خیز قریب هرات متخصصین ما وارد شوند .

امان الله خان بمن گفت : که به مسئلهٔ‌زرع پنبه در افغانستان بسیار علاقمنداست‌اما هیچگاه با تصمیمی موافقت نخوا هد کرد که‌بمعنا ی سیاد ت خارجیان در کدام‌امورمملکت باشد و باین سبب ما باید در بارهٔ نقشه‌های‌پولیند یها نگران نباشیم‌وامادر بارهٔ تحقیقات

در مناطق نفت خیز او میخوا هد او ل صنایع‌نفت باکورا ببیند و فقط بعد از آن او دربارهٔ این موضوع فکر خوا هد کرد .

من‌یاد آوری نمودم برا ی منــــاسبا ت‌ذات‌البینی ما داخل شدن راهزنان از افغانستان بخاك ما مشکلات زیادی تولید میکند و درضمن طی سه ماه و نیم اخیر ۱۸ مراتبه چنین تخطی بعمل آمده است ، امان‌الله‌خان‌گفت‌که‌خیلی جای تعجب است چون او از مامورین افغانی همینگونه شکایات را در بارهٔ دخول‌از خاك اتحاد شوروی به افغانستان میشنود. او امیدوار است که اینگونه وقایع تدریجاًمحو خوا هد شد . من گفتم که باید تدابیری اتخاذ گردد مانند تعیین کمیسیون های‌سرحدی‌ویا اقلا کمیسر های سرحدی تا در محل موارد نقض سر حدات را مورد تدقیق قرارداده و پس از آن مقصر ین مجازات شو ند امان لله خان گفت که باین پیشنهاد کامـلاموافق است و عمو ماً بسیار مقتضی است که راهی پیدا شود برای خاتمه دادن‌باینگونه‌وقایع . او بمن اظهار نمود که در مسکو یکنفر تبعهٔ افغان که از او شش صد راس‌گوسفند را دزدیده اند باو مراجعه‌کرده‌است، من جواب دادم که شاید موضوع طور دیگراست اگر این افغان در جمهور یت شوروی زندگی میکرد ممکن است مال او را مصادره‌کرده باشند البته در ین صورت باید درین مورد تحقیقات بعمل آید چون او یك فـــردخارجی است . امان الله خان گفت که ازغلام صدیق خان خوا هش میکند که با من‌مشغول‌مطالعهٔ جزئیات همهٔ این مسایل مفصل‌گردد، چون او خودش فی الحال امکان ندارد دقیقاکلیه موارد را بر رسی کند من در بارهٔ‌وجود دیگر مسایل اشاره کردم از قبیل تا مـــین‌زندگی و تعلیمات پیلو تهای افغانی دراتحاد شوروی وغیره ، امان‌الله خان گفت که‌تقریباًنصف سا ل است از مملکت خود بر آمده است و راجع باین مسایل معلومات کا فی‌در دست ندارد . نظر به همین امـــــر او عبدالهادی خان را برای مذاکـرات در بارهٔ‌قرار داد تجار تی خواسته است .

او خیلی مایل است که راجع به تما م‌مسایل یك قسمت باغلام صدیق و قسمت دیگر باعبدالهادی خان مذاکرات را انجـــام‌دهیم . امان الله خان چندین مراتبه اهمیت بزرگ موضوع ترانزیت را گوشزد نمود وگفت که این موضوع اکنون از هر حیث‌بیشتر مورد علاقهٔ اوست چون اونمیتواند افغانستان‌را از همه جـو انب طـور یکه در حـــا ل حاضـر اسـت دروازهٔ بســـته نگـــه دارد. در اخیر صحبت من یاد آوری نمودم که مخبر جریدهٔ (فوســوی) ** لندن اطـلا ع‌مید هد گویا امان الله خان وقتیکه در لندن بود موافقت نامهٔ به امضاء رسانیده که حسب‌این موافقت نامه اردوی افغانستان در تحـــت ادارهٔ افسران انگلیسی واقع شده اســت .امان الله خان در مقابل خیلی با آواز بلند خندیده و خواهش جدی نمود که ما بایـــن‌اراجیف باور نکنیم . او هیچ موافقت‌نامه‌ای‌در لندن امضاء نه نموده وهیچگاه در نظر نداردکه افسران انگلیسی را استخدام کند واین اطلاعات از آن حیث مفید میباشند که نشان‌مید هند که دشمنان افغانستان در حقیقت‌چه آرزویی دارند بهمین وسیله نشان مید هندکه افغانستان از چه باید اجتناب بنما یدباین سبب از این جرائد متشکر است چون ازنشرات آنها اطلاع می یابد که از کدام چیز باید اجتناب کند .

امان الله خان در حین خدا حافظی دیگـربار ممنو نیت خود را در بارهٔ اینکه موفـق بدیدن ماسکو شده است و همچنین در بارهٔ‌مذاکرات ما ابراز داشت .

او بار دیگر خواهش کرد که به او اعتمادداشته به تبلیغات دشمنان وقعی نگذاریم و نگرانی بخود راه ند هیم .

*** قرار داد دوستی‌افغانستان‌وپولنددرشهرانقره در تاریخ ۳۰ ماه نومبر سال ۱۹۲۷ به**

امضاء رسیده و بر اساس آن مـــناسـبات دیپلوما سی در بین هر دو کشور بر قرار گردید ، بعلاوه درین قرار داد انعقاد یک قرارداد تجارتی نیز در آینده منظور شده است .
* (فوسیش سایتونک)

آرشیف اتحاد شوروی ـ ترجمه از متن روســـی .

٤٠ ـ بیانیهٔ نمایندهٔ مختار اتحاد جما هیرشوروی سو سیا لیستی ل . ن . ستارک هنگا م تقدیم اعتماد نامه بحضور مرحـوم امان الله خان پادشاه افغانستان .
مورخ ٢٦ اگست ١٩٢٨ مطابـق ســـنبلهٔ ١٣٠٧ .

اعلیحضرتا !

افتخار دارم بحضور شما اعتماد نامه ای که به امضاء صدر هیئت شورا ی عالـــی اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی رفیق کالینن رسیده و مرا در نزد اعلیحضرت شما بحیث سفیر کبیر اتحاد جما هیر شورو ی سو سیا لیستی تعیین فر موده اند تقد یـم نمایـم .

فیصله در باره اینکه وزار ت مختار ی اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی بحیث سفارت کبری شناخته شود در ذات خویش نشانهٔ دوستی وارتباط قریب ووضع برادرانه هر دو کشور محسوب میگردد که به اثـــرمساعی ایکه درین مورد در هر دو کشورابراز شده است امروز باین مقام رسیده است .

ازین مناسبات مدت زیادی سپردی گردیده که از روز بر قراری مناسبات سیا سی در بین دو کشـور و نتیجهٔ سفر اعلیحضرت شمادر اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی محسوب میگردد . درین عمل مقصد ی مضمربود که غایهٔ آن قبل از همه چیز حفظ صلح بوده وشرایط لازم برای حفظ استقلال وعمران فرهنگی واقتصادی بدون عایق هر دو کشور را تامین کرده است و در آینده بیشتر تردرتشئید مناسبات دوستانه در بین اتحـــاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی ودولـــت عالیهٔ افغانستان و دیگر دول شر ق خدمت بسزای انجام خوا هد داد . حکو مت من بدون انحراف باوضع خیلی جدی توصیه ها ی لینن را انجام خوا هد داد .

ازین اعتماد بزرگ که حکومت من دربارهٔ ام عملی کرده و مرا بحیث نماینده در دربار اعلیحضرت شما تعیین فرموده اند و شمامرا بحیث سفیر کبیر قبول کرده اید خیلی خود را بختیار و مفتخر میشمارم و من وظیفهٔ خویش میدانم که تمام قدرت وقوهٔ خود را در استحکام دوستی و نزدیکی بین دو لتین اتحاد شوروی وافغانستان بکار اندازم چراکه درین کار رضائیت و تقاضای دولت وحکومت من حساب میشود و من بحیث جا نشـین گذشتگان خویش اقدامات لازمه خواهم نمود.

این تغیرات و اوضاع مسا عد را که من در کشور شما که به اثر مساعی اعلیحضرت شما در ظرف چهار سال اخیر ما موریتم به حیث وزیر مختار اتحاد شوروی در افغانستان دیده ام وبا همکارئیکه از طرف حکو مت ودولت عالیه افغانستان بمن اظهار شده است مرا بطور کامل متیقن نموده است که وظیفهٔ خود را بحیث سفیر کبیر بر حسب مطلوب انجام داده از امکانات همکاری دو لـــت اعلیحضرت بر خور دار خوا هم بود ، ایـــن

امکانات و همکاری و مسا عد ت ها در انجام‌وظیفه ام تا حد امکان برایم موقع مید هد تاحد توان دستوراتی را که از حکو مـــت‌اتحاد شوروی حاصل داشته ام به وجه‌احسن انجام دهم .

آرشیف هر دوکشور

٤١ ـ بیانات مرحوم امان الله خان پادشاه‌افغانستان هنگام پذیرفتن اعتماد نامه‌نمایندۀ مختار اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی‌در افغانستان ل . ن . ستارك . مورخ ٢٦ اگست ١٩٢٨ مطابق ســـنبله١٣٠٧ .

جناب سفیر !
با ممنو نیت کامل اعتماد نامۀ که دولـت‌اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی شما را بحیث سفیر کبیر اتحاد جما هیر شوروی‌سوسیالیستی در دربار ما تعیین نموده است از شما می پذیرم .
درین سند حکومت‌شما ، من‌قبل ازهرچیزدوستی خلل ناپذیریکه بطور پیوســـته در جریان تمام سالها ی اخیر علی الرغم مساعی‌ایکه برای آسیب رساندن بان صورت گرفته است در حالت استحکام است در یافته ام .این دوستی برای منافع حیاتی دول ما کـــه هر دو یك مقصد را تعقیب میدارند ضروری‌محسوب میگردد نظر باین در آینده تشئید آن تامین شده میتواند . خصوصا بطور واضح‌مناسبات ذات البینی ما را در آوانیکه من در مسکو بودم مشا هده توانسته بودم چنانکه‌از طرف حکو مت شما بطور خیلی صمیمانه و پر حرارت از من پذیرایی بعمـل آمد وخاطرۀ آن نزد من پایدار خوا هد بود .
خیلی مسرت دارم حکو مت اتحاد جماهیرشوروی سوسیا لیستی فیصله نموده اند که بحیث سفیر کبیر خو یش در کابل شخص‌شما را تعیین کرده اند چرا که ما با شما معرفت کامل داریم و شما را بحیث دوست‌صمیمی افغانستان شمرده مسا عی شما راکه در تشئید علایق دوستانۀ دولتین در وقـت‌اقا مت خویش در کابل ابراز داشته اید قابل اهمیت می دانم . متیقنم که شما در وظیفۀجدیدیکه به عهده گرفته اید به موفقیت های بزرگ نایل خوا هید شد و از جانب خویش‌برای شما همکاری صمیمانه را وعده‌میدهم .

آرشیف هر دوکشور

٤٢ ـ اظهاریۀ حکومت اتحاد جماهـــیرشوروی سو سیا لیستی به حکو مت ایران . مورخ ١٥ اپریل ١٩٢٩ مطابق حمـــل١٣٠٨ .

نظر به اطلاعات منتشره در جراید خارجی(شیکاگو تریبون ـ دیلی تلگـــرا ف) در تهران گفته میشود که امکان دارد ایران به‌قصد اشغال ولایت هرات در امورافغانستان دخالت مسلحانه کند . عده ای از جرایدایران‌از آن جمله جریدۀ (ایران) راجع به وضع سرحدات ایران وافغانستان موضوع ضرورت‌بعمل آوردن اقدامات لازم را از طـــرف‌دولت

ایران بنام مبارزه بارهزنان افغانی و طر فنمودن بی نظمی هایی که بر اثر فقـــدان حکومت مرکزی در افغانستان برپا شده‌است‌مطرح کرده اند . در عین حال در باره تمرکز قوای عسکری ایران در سر حدات ایـــرا ن‌وافغانستان بما اطلا عا تی رسیده است .

ازین همه ناگزیر چنین نتیجه گر فـــته‌میشود که اطلاعات مربوط به تجاوز ممکنه ایران بخاك افغانستان مبتنی بر بعضی‌حقایق‌وروحیات برخی محافل ایران است اینگونه روحیات را میتوان چنین توضیح داد که‌محافل‌مذکور دلائلی دارند که به معاو نت دو ل ثالثی از جمله دول معظم امید وار باشـــندچون عینا اقدا ما ت این دو ل در افغانستان در دورهٔ گذشته معطوف به اخلال نظم مملکتی‌و استقلال سیا سی افغانستان بود .

مسلم است که هر گونه کوششی برا ی‌تجاوز مسلحانه علیه افغانستان که ممکن‌است از طرف دولت ایران تحت تاثیر مشوره های‌دول خارجی که دشمنی خود را نسبت بـــه استقلال سیاسی دول مشرق زمین ثابـــت‌کرده اند بعمل آید برا ی ایران عوا قب‌بسیار سنگینی در بر داشته ایران را در صفو ف‌دشمنان استقلال سیاسی دول شرق قرار داده از آنها مجزی و منزو ی خواهد ساخت .

همچنین واضح است که اتحاد جما هـــیرشوروی سو سیا لیستی نمیتواند نسبت به چنین اقدا می دائر به نقص مصـــئو نـــیت‌افغانستان که از پیش محکوم به عقیم‌ماندن است بی قید ولاابا لی باشد واز جانب خودلازم میداند باطلاع دو لت ایران برساند که در برابر اینگونه تشبثات نظر منفی داشته‌و دولت ایران را از عواقب چنین اقدا مات برحذر ساخته و همچنین از دولت ایـــران‌تقاضا کند تدابیر ی اتخاذ نماید تا ازمقاصد محافل بی مسئولیت برا ی نقض مناسبا ت‌مسالمت آمیز در بین دول شرق نـــزدیك جلوگیری بعمل آید . *

* اظهاریهٔ مذکور ازطرف معین کمیسرملی‌امور خارجه اتحاد شوروی م . م . قره خان به آقای علی قلی خان انصاری سفیر کبیردولت ایران در مسکو داده شده بود و عین اظهاریه بتاریخ ۱۷ اپریل ۱۹۲۹ از جانب.یا . خ . داوتیان سفیر کبیر اتحادشوروی در تهران به آقای فرزین کفیل وزارت خارجه‌ایران داده شده بود .

** ــ نظر به اظهاریهٔ رفیق . ل . م .قره خان‌درتاریخ۱۵ ماه‌اپریل ۱۹۲۹سال‌جاری به آقای علی قلی خان انصاری سفیر کبیرایران در مسکو راجع به وضع اضطراب‌آمیزدر سر حدات ایران و افغانستان آقای انصاری‌بارفیق قره خان ملاقات نموده اطلاع‌داد که حکومت ایران در مورد افغانستان رو ش‌دوستانه داشته و مایل است که مشکلا ت داخلی این کشور توسط قوای خود آن رفع‌گردد و نسبت به افغانستان یا خـــا ك آن هیچگونه تمایلات تجاوز کارانه ای ندارد .

آرشیف اتحاد شوروی ــ ترجمه از متن‌روسی

۴۳ ــ تلگرام معین کمیسار یت ملی‌امورخارجهٔ اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی عنوانی وزارت امور خارجهٔ افغانستان .
مورخ ۱۹ اکتوبر ۱۹۲۹ مطابق مـــیزان۱۳۰۸ .

کمیسار یت ملی امور خارجهٔ وصول‌رادیوگرام وزارت خارجهٔ افغانستان تاریخی ۱۵ و ۱۷ اکتوبر را با ابراز احترام اطمینان‌مید هد که طی آن وزارت خارجهٔ اطلاع داده

است مارشال محمد نادر خان از طرف مجلس شورای افغانستان به مقام پادشاه انتخاب شده است .

کمیسار یت ملی امور خارجیه بارضا یت کامل این خبر را که از طرف حکو مـــت افغانستان رسیده و در آن اظهار گردیده است که حکو مت افغانستان مناسبات دوستا نه که در وقت حاضر در بین حکو متین بر قرار است در آینده نیز به وضع احسن و متکی بر تهداب متین و خو ب دوا م داده با رضا ئیت تلقی میکند . کمیسار یت ملی امور خار جیه از طرف دولت خویش به تایید میرساند که در استحکام مناسبات همسایگی دوســـتانه و مستقر در بین دولتین دوام داده خوا هد شد و در آینده نیز این مناسبات ادامه یافته باساس قرار دادهای منعقده و مطابق منافع و استحکام استقلال افغانستان و ترقیات اقتصا دی و فرهنگی آن پیروی خوا هد شد .

قره خان

آرشیف هر دو کشور

٤٤ ـ بیانیهٔ نمایندهٔ مختار اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی ل . ن . ســتارك هنگام تقدیم اعتماد نامه بحضور اعلیحضرت محمد نادرشاه پادشاه افغانستان . مورخ ١٩ دسامبر ١٩٢٩ مطابق قوســـ١٣٠٨ .

اعلیحضر تا !

شرف دارم اعتماد نامه را که از طرف رئیس کمیتهٔ مرکزیهٔ اجرائیه اتحاد جماهـــیر اشتراکیه شورائیه جناب کالینن به امضــاء رسیده و مرا بحضور اعلیحضرت شما بسمت نمایندهٔ مختار اتحاد جما هیر (بحیث ســفیر کبیر و نما یندهٔ فوق العاده) معرفی مینما ید تقدیم نمایم .

در مدت چندین سنواتیکه از زمان استقرار مناسبات دیپلو ماسی فی مابین دولتین مــا انقضاء یافته حکومت اتحاد شوروی حـــتی الامکان از برای استحکام و توسیع مناسبا ت دوستانه واخوتکارانهٔ که خوشبختانه از ابتدا فیمابین مملکتین و ملتین باسا س متین بر قرار گردیده مسا عی نموده است .

حکومت و ملت اتحاد جما هیر اشتراکیهٔ شورائیه نسبت به عموم اقداما ت پیشرفت کارانه حکومت دولت علیهٔ افغانستان که به نفع ترقیات دو لت افغانستان و استحکام استقلال او بوده همواره با نظر اهمیت وخیر خواهی تلقی مینمود . نتایج عملیاتیکه حکومت ها ی طرفین بر اساس تعاو ن متقابله اجرا نمودند به استحکام روابط مودت کارانه فیما بین اتحاد جما هیر اشتراکیه شورائیه وافغانستان و تحکیم شرائطیکه حفظ صلح را در آسیا ی وسطی و ترقیات بلا ممانعت مدنی واقتصادی مملکتین ما را تامین مینمودند منجر گردید . تکالیف و مشقتیکه در سنه اخیر افغانستان متحمل آن گردید جمهور طبقات وسیع اتحاد شوروی را فوق العاده متاثر نموده بود و به مبارزهٔ ملت افغانستان که در راه استحکام وآزادی دو لت خویش مینما ید همدر دی زیاد داشته و درین موقع دشوار افغانستان حکو مت اتحاد شوروی سیا ست دوستا نه نسبت به ملت افغا نستان بلا تغییر حفظ و صیانت نموده و در همین حال به مسلك صحیح طرفداری استقلال و وحدت کامله دولت افغانستان پایدار بود . من فعلا که برای اداره امور اسلاف من آغاز و در پنج سال اخـــیر از طرف من جریان داشت وارد کابل شده ام.

از همه اولتر فریضهٔ خویش میدانم که ثبات قول حکو مت اتحاد جما هیر رانسبت به آتیه مناسبات متقابله مملکتین مارابهماناساسیکه زمینهٔ آن گذاشته و پیشر فت و ترقی مینمود تایید نمایم .

من همچنین لازم میدانم که آرزوی‌صمیمانه‌خود را خاطر نشان نمایم که کمافی السابق حسب الخوا هش و هدایت حکو مت خـودحتی المقدور درین راه خد مت بکنم .

من امیدوارم که از طرف اعلیحضرت شماو حکومت دولت علیه افغانستان در آن حسن توجه و مساعدتیکه برای ایفای وظایف که‌حکومت اتحاد جماهیر اشتراکیه شورائیه بر دوش من گذاشته تسهیلات پیش استقبا لنمایم .

آرشیف هر دو کشور

٤٥ ــ بیانا ت اعلیحضرت محمد نادرشـاه‌پادشاه افغانستان هنگام پذیرفتن اعتماد نامهٔ ل . ن . ستارك نمایندهٔ مختار اتحاد جماهیرشوروی سو سیا لیستی در افغانستان . مورخ ۱۹ دسامبر ۱۹۲۹ مطابق قو سـ‌س۱۳۰۸ .

جناب سفیر کبیر !

بکـــما ل ممنو نیت اعتـــمادنامـــهٔشمارا گرفته و نسبت با ین حسن انتخـــا ب رئیس دولت دوست همجوار خـود مـــانجلالتماب آقای کالینن در مقرری شما اظهار مسرت مینما یم ، چه از خوش رفـتاری ونظریات نیك شما در باب تحکیم مناسبات بین دولتین افغانستان واتحادجماهیراشتراکیهٔشورائیه باساس آن مناسبات سالها ی‌ماضیه که در زمان ماموریت سابقه خود تان ابرازفرموده بودید کاملا مطلع و مسبوق گردیده وبه آن اساس میتوانیم امید قوی ظاهرسازیم‌که چون نظریات اساسی من در تحـکیم و تامین مناسبات جار یه بین مملکت عزیزم‌افغانستان و حکومت بهیهٔ جناب سفیر کبیر عین همین وضعیت دیده وفهمیده شده است‌حکومتها ی طرفین ما و شما را در استحکام روابط مودت کارانه‌وبرقراری دوستی‌صمیمانه‌بمدارج عالیه خوا هد رسانید و تامین حفظ شرایط صلحیه را از پیشتر بیشتر میتوان‌توقع داشت . از نیات حسنه جمهور طبقات وسیع اتحاد شوروی که در بارهٔ اغتشا ش‌وخسارات وارده مان اظهار همدردی نموده‌اند ممنونیت و تشکرات خود را توسط جناب شمابه همه طبقات موصوفه میرسانم و به جناب شما وحسن نظریهٔ خود و ملت خود که‌به‌ملت‌اتحاد جماهیر شوروی داریم یقین مید هم و امید واثق دارم که مناسبات متقابله مملکتین‌که باساس های متین مستحکم میباشد بطور دلخواه روز افزون گردیده ترقی نمایند .

آرشیف هر دو کشور

٤٦ ـ بیانیهٔ سر دار محمد عزیز خان سفیرکبیر افغانستان در اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی هنگام تسلیم اعتماد نامه به‌رئیس کمیتهٔ مرکزی اجرائیه اتحاد جما هیر شوروی سو سیالیستی م . ا . کالینن .

مورخ ٢٤ فبروری ١٩٣٠ مطابق حو ت١٣٠٨ .

جلالتماب رئیس !

افتخار دارم اعتماد نامهٔ که اعلیحضرت پادشاه افغانستان طی آن مرا عوض سلف‌من آقای غلام نبی خان بحیث سفیر خویش درکمیتهٔ اجرائیه مرکزی اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی تعیین فرموده اند تقد یم‌دارم .

جلالتما ب رئیس ! مــراتب دوســتی‌صمیمانه ایکه اعلیحضرت محمد نادر شاه به شما و همچنین دوستی صمیمانه که در بارهٔ‌مردم اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی بدل می پرورانند بشما ابراز میدارم .

رشتهٔ دوستی که حکومتین و مردم ما را‌با هم یکجا مربوط نموده است چند ین بار نتایج خود را ارائه داشته و بهترین ضامن‌پایه دار گردیدن علایق مود ت دربین‌مملکتین ما شناخته میشود و درین کار نیك که‌مردم‌ما را بیشتر با هم نزدیك میسازد من با کمال مسرت از هیچ گونه کوشش خویش خودداری‌نخوا هم کرد .

آقای رئیس ! متوقعم در موقعیت اجراآتم‌به مقصد وظایفی که بمن محول گردیده ابراز معاو نت فر مایند .

آرشیف اتحاد شوروی ـ ترجمه از مــتن‌روســی

٤٧ ـ بیانات رئیس کمیته مرکزی اجرائیه‌اتحاد جماهیر شوروی سو‌سیا لستی م . ا . کالینن هنگام پذیرفتن اعتماد نامه سفیرکبیرافغــانستان در اتحاد شوروی سردار محمد عزیز خان .

مورخ ٢٤ فبروری ١٩٣٠ مطابق حــوت١٣٠٨

آقای سفیر !

افتخار دارم اعتماد نامه را که طــی آن‌اعلیحضرت محمد نادر خان پادشاه افغانستان شمارا بحیث‌سفیر‌کبیر خویش‌نزد‌کمیتهٔ‌اجرائیه‌مرکزی اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی تعیین فر موده و همچنین واپس احضارکردن‌سلف شما محترم غلام نبی خان راازشما قبول نمایم .

من بیانات شما را که رشتهٔ دوســـتی‌صمیمانه که مردم کشور های مارا با هــم اتصال بخشیده بارضایت کامل تائید میدارم.دوستی‌مادراوانی پایه دارشده‌است‌که‌طی‌مرحلهٔ بس مشکل هر دو کشور ما برای حیا ت‌مستقل خود ها در تلاش و مشغول مبارزه بودند و این دوستی بدون تغییر در سالهای‌صلــح و نیــز در اوان خیلی مشکل کــه افغانستان بان دچار بود عمیق تر گــردیده‌تشئید یافته است . مردم ما ترقیات مردم‌شما را در تمام موارد در حالیکه ایشان مسا عی‌خود را در مبارزهٔ تحکیم استقلال ادامه می‌دهد با علاقه کامل تعقیب و مشاهده مــیکنند .

جناب سفیر خواهشمندم اطمینان داشته باشید که در حین اجراء وظائف محولهٔ تان شما بهتر خواهید توانست که همکاری قریب مردم هر دو کشور را تامین نموده و درین مورد از حمایت کامل واعتماد حکومت اتحادجماهیر شورو ی سوسیا لیستی برخوردار خواهید بود .
جناب سفیر خواهشمندم که مراتب دوستی خلل ناپذیر مرا بحضور اعلیحضرت محمد نادرخان اظهار داشته وهمچنین احساسات حسن نظر ی که مردم اتحاد شوروی در باره مردم افغانستان در دل می پرورانند ابراز و تقدیم نمائید .

آرشیف اتحادشوروی - ترجمه ازمتن روسی

۴۸ - پروتوکول مجلس عمومی اطاق تجارت اتحاد شوروی باشرق باشمول سفیر کبیر افغانستان در اتحاد جما هیر شـــــوروی سوسیا لیستی سردار محمد عزیز خان . مورخ اول اپریل ۱۹۳۰ مطابق حمــــل ۱۳۰۹ .

اجنده : ارزیابی وضع تجارت با افغانستان.
رفیق ا. م . لی ژاوا (*) مجلس رامفتوح ونطق افتتاحیهٔ خویش را در حضور وموجودیت سفیر کبیر ایراد نموده واظهار داشت کـه فعالیت سفیر کبیر همان سیاست دیر ین است که تعقیب خواهند کرد واین دوســــتی ماازتاریخی که قرار داد سال ۱۹۲۱ بین دو کشور به امضاء رسیده است دوام دارد .
در تمام مدت موجودیت این قرار داد باافغانستان بهترین وضع دوستانه تــــعقیب گردیده است ، افغانستان درین دوره و مد ت برای احیاء اقتصادیات مملکت خویش زحمت زیاد کشیده و بدینوسیله بنیان دولت خویش را استحکام بخشیده است . اینگونه تحولات مقتضی شرائط مساعد در خارج بوده و ماازروی تجارب خویش خوب میدانیم که این موضوع چقدر قابل اهمیت و ذیقیمت میباشد.
درین دوران پر مسئولیت افغانستان یـک همسایهٔ آرام اتحاد شوروی را که رعایت مقاصد افغانستان را میکرد در پهلوی خودداشت ومردم افغانستان بطور دائمی از طرف ماوضع دوستانه را حس کرده اند . برای ما نیز این مناسبات نیك و دوستانه افغانستان خیلی دارای اهمیت است .
ماسیاست خیلی مساعد را برای ترقیات وپیشرفت اقتصادیات ملی اقوام شرق تعقیب میداریم و این سیاست شهادت مید هد درآزادی کشور های شرق نقش مساعد داشته واین گونه سیاست را صرف اتحاد شوروی میتواند تعقیب وعملی کند چرا که ادارهٔ آن در دست زحمت کشان است . افغانستان درتمام جریان مدت پایه داری قرار داد تاریخی سال ۱۹۲۱ بین افغانستان و اتحاد شوروی امکانی در دست داشت که متیقن گرددمناسبات فی مابین ما با مناسبت دیگر دول تفاوت دارد واین سیاست ما بر اساس ترقیات خود ممالك پایه دار بوده وهیچ نظریهٔ تجاوز کارانه وکشور کشایی در ممالك شرق در بر ندارد.
درین مدت یازده سال طی راهیکه افغانستان پیموده است مسلسلا بمبارزه برای پایه داری استقلال و اقتصاد ملی خویش پرداخته است.برای استقلال ملی افغانستان واحیاء حیات آن نه تنها مناسبات دوستانهٔ که با اتحادشوروی دارا باشد اهمیت داشته بلکه مناسبات و

ارتباط اقتصادی در بین مملکتین زیاده تر دارای اهمیت شناخته شده است تا که بدین وسیله در بین ممالك شان تبادله امتعـــهٔ بیشتری صورت گرفته باشد . سیاســـت دوستانه اتحاد شوروی در ذات خویش طـورعملی در قرار داد سال ۱۹۲۱وقرار داد عدم تعرض سال۱۹۲٦ منعکس گردیــده است .سیاست اتحاد شوروی آرامی وضع فارغ خطر را در سر حدات شمال افغانستان بوجود آورده وبه اثر تدابیریکه اتحاد شوروی اتخاذ کرده است تبادل اموال را در بین هر دو کشوروسعت بخشیده واین یك عامل بزرگ است که از طرف اتحاد شوروی در بلند رفتن اقتصاد ملی افغانستان معاو نت بعمل آمده است. وضع مخصوصیکه از حیث جغـــرافـیایـــی افغانستان دارا است وخیلی به قریب سرحدات شوروی موقعیت دارد سرعت در رسانیدن اموال و کم بودن کرایهٔ رسانیدن اموال خیلی ها در تزئید و ترقیات تجارت افغانستان واتحاد شوروی خدمت نموده نقش بزرگی دارد. از روی همین نقطهٔ نظر تاثیر مستقیم بـــر تجارت افغانستان وارد میدارد که برا ی افغانستان این تجارت خیلی مفاد دارد همین است که تمام اقلام صادرا تی آنرا این تجارت احتوا میکند ودر عین زمان صنایع ما قدرت آنرا دارد که تمام مایحتاج بازار هـــای افغانستان را تامین بنما ید .

مناسبات تجارت ما با افغانستان از نقطهٔ نظر اقتصادی ازین رهگذر قابل ارزش است که با خود بلند رفتن مبالغ قیمت تبادل اموال را همراه دارد . ارقام حاصله نشان میدهد که اجراآت روبه تزاید بوده واین ارقام موفقیت ما را درین قسمت تایید میدارد . مجموع قیمت تبادل اموال دربین افغانستان و اتحادشوروی عبارت از ۳۸۳ر۱ ملیون روبل در ســـال ۲٤ ــ ۱۹۲۳ میباشد و این رقم در ســـال۲۹ ــ ۱۹۲۸ به مبلغ ٤۸٦ ، ۱۸ ملیون روبل ارتقاء یافته بود . در عین حال ایـــران وهندوستان صادرات افغانستان را بطورمحدود خریدار بوده صرف به قره قل روده وقالین تمام میشود . اما به اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی علاوه بر اموال متذکره پخته ، پشم و پوست باب نیـــز صادر میگردد . احتیاجات ما باین اموال ومواد خام عبار ت ازین است که صنایع ما درین قسمت درحالت رشد میباشد . صدوراین موادخام باعث تقویت تولیدات فلا حتی افغانستان میگـردد . لازم است که درین جا خاطر نشان بداریم در باره حقیقت بیلانس تجارت افغانستان وهندوستان حسب اقلام احصائیوی خود هندوستا ن برای افغانستان طوریکه لازم است رضائیت بخش محسوب نمیگردد ، اما بیلانس تجارت افغانستان با اتحاد شوروی بدون تردید بطور فعـــال بمفاد افغانستان میباشـــد ، مثلا : واردا ت افغانستان از اتحاد شوروی عبارت از ٤۷۸ هزار چروانس روبل در سا ل ۲٤ ــ ۱۹۲۳ میباشد و صادرات افغانستان به اتحادشوروی ۱٦۱۱ هزار چروانس روبل است که بایـن صورت ۹۳٤ هزار روبل به منفعت افغانستان میباشد . در سال ۲۷ ــ ۱۹۲٦ واردات ۳٤۲۱ هزار روبل و صادرات عبارت از ٤۱۱٤ هزار چروانس روبل است که عدداکتیوا عبارت از ٦۹۳ هزار روبـل میباشد . ۱۹۲۸ واردات از اتحاد شوروی ۷۰۰۷ هزار روبل وصادرات به اتحاد شوروی بمبلغ ۱۱٤۸۹ هزار روبل حساب شده پس بدین صورت عدد اکتیوا به مفاد افغانستان عبارت از مبلغ ٤٤۸۲ هزار روبل میباشد .

طوریکه ازین ارقام معلوم میگردد بیلانس مثبت به مفاد افغانستان بوده و بطور یقین سال بسال به رقم آن افزوده میشود، با ساس سیاست اتحاد شوروی تجارت ما باافغانستان باتهیه بعضی دستگاه ها توسعه می یابد :حالاازسالهای متمادی است که اموال مهم افغانستان بدون لایسنس به اتحاد شوروی واردمیگردد و در قسمت محصولات گمر کی آن از طرف ما تسهیلات زیاد فراهم میگردد و یا اینکه دربارهٔ آن تعرفه های سهل که در ۲٦ سپتمبر سال ۱۹۲٦ نافذ گـــردیده اســـت عملـــی میگردد اما متاسفانه در همین وقت محصولات

صادراتی و واردا تی اموال در افغانستان خیلی بلند بوده وپنجاه فیصد قیمت اصلی اموال را در بر میگیرد .
بازار های اتحاد شوروی خیلی ها برای اموال حاصلهٔ مناطق شمال افغانستان مسا عدومفید میباشد . موجودیت یك حرکت فعال واحیاءمجدد امور صادرات وواردات در بین افغانستان و اتحاد شوروی چنین شرایط را بوجود آورده که بطور کامل تمام خرابی هاییکه از شورش های داخلی افغانستان ناشی گردیده استبزودی تلافی گردد واین عامل در تـــرقیات اقتصادی افغانستان نقش مهم بازی خوا هدکرد .
عقدهٔ بزرگ ممانعت در ترقیات مـناسبات تجارتی ما با افغانستان عبار ت از تعرفه های گمرکی افغانی بوده واز عدم موجودیت قرارداد تجارتی در بین هر دو کشور است . ما در نزدیکی با افغانستان برای از بین بردن بندشهای متذکره و دیگر مسایل کار های عمدهٔ انجام داده ایم و مادر اطاق تجارت راپور هــــای متعدد کمیسیون های ذیعلاقه وغیره را مطالعه وکوشش داریم از راه تجارت با افغانستان موانع را رفع کنیم . من گمان میکنم کـــه آقای سفیر به این مسایل عطف توجه فرموده وبرای اصلاحات آن در پروگرام کار واجراآت خویش آنها را موقع خواهند داد .
افغانستان بعد ازین واقعات سیا سی خیلی کار های زیاد در پیش دارد و درین وقـــت افغانستان با بسی مشکلات دچار گردیده بودوحال باید افغانستان عواقب وتاثیرات نامساعد مساعی عسکری را چاره جویی کند . ماباید در این امر با افغانستان هر نوع کمك نموده وازین راه روابط خود را با افغانستان نزدیکتر بسازیم . بهتر شدن زندگی افغانستان یعنی اعمار مجدد آن شروع انکشاف اقتصادی ،تخنیکی وفرهنگی آن میباشد .
مناسبات ذات البینی ما با افغانستان بایدصرف به تجارت محدودنباشد وصرف بگوییم که تجارت میداریم . ما باید به معاو نت یـك دیگر از هر رهگذر بشتابیم ما میتوانیم که به افغانستان امداد تخنیکی برسانیم .
نزد افغانستان مسئلهٔ مهم و خیلی مشکل وجود دارد که باید عواقبی را که از واقعات چندی قبل بجا مانده است از بین ببرد .تنظیم تجارت با اتحاد شوروی وضع افغانستان را برای رفع این تاثیرات و عواقب وحل وفصل این مشکلات و تنظیم اصلاحات مترقی در محافل دولتی واقتصادیات آن تقویت می بخشد . جناب سفیر کبیر امید واریـــــم مساعی راکه اتحاد شوروی درین قسمت بعمل می آورد تا مناسبات دوستانه در بین مملکتین تقویه گردد مورد توجه لازمه قرار دهند .
مدیر شعبهٔ سوم شرق کمیساریت ملـــی امور خارجه اتحاد شوروی رفیق و . م . سوکرمان این ابتکار اطاق تجارت را در باره تحت تحلیل قرار داده مسایل تجار تـــی ودیگر معاملات ذات البینی مملکتین افغانستان واتحاد شوروی را تبریك میگویند و اوتائید نمود که در اصلاحات و تنظیم سریع ایـــن مسایل خیلی احتیاج حس میدارند .
نظر به وضع مسا عد وپیشرفت درمناسبات سیاسی که زاده قرار داد سا ل ۱۹۲٦ پغمان راجع به عدم تعرض و بی طرفی است میباشد روز بـــروز ازدیـاد تجـــارت در بــــین مملکتین اساس متین بدست آمده است که باید قرار داد تجارتی در بین دو لتین انعقاد یابد .
باز آقای سو کرمان دوام داده اظهـــارفرمودند که در اوقات نزدیك در حین دایـــر شدن مذاکرات در بارهٔ قرار داد تجار تی این نقطهٔ واحد در قسمت تجارت و مناسبات ذات البینی جستجو خوا هد شد .
عضو اداری کمیسار یت تجارت خارجیهٔ اتحاد شوروی س . و . مالیتوف اظهـــار نموده گفتند که مقامات اقتصادی اتحادشوروی نسبت به توسعهٔ مناسبات تجارتی باافغانستان

خیلی ها ساعی اند . این اجرآت کـــه مخصوصا یك ادارهٔ مشترك برای تجارت با ممالك شرق در اتحاد شوروی تشکیل گردیده‌است باعث ترقی و تشئید معاملات تجار تی خواهد شد .

رفیق الفین . م . ا . از طرف مقامات‌صنعتی اتحاد شوروی و به نمایند گی ریاست مشترکه اقتصاد ملی در نطق خویش اظهـارکرد که ارزیابی وضع عمـومی صــــادرات افغانستان به اتحاد شـــــوروی و وارداتافغانستان از اتحاد شوروی که عبارت ازاموال صنعتی محسوب میگردد خیلی باعث تشویق‌ودلچسپی مقامات صنعتی و تجار تی اتحاد شوروی واقع گردیده است . اما کار ما باین‌محدود شده نمیتواند ، چراکه دربین مقاما ت اقتصادی افغانستان و اقتصادیات ملی اتحادشوروی رشته قوی وارتباط محکم وجود دارد. درنزد افغانستان واحدهای زیاد که‌درخورترقی‌میبا شند موجـــود است وآنـها امروز در پیش خود ها کار های زیادی دارند کـــه‌اساسا همانا بپا استاده کردن اقتصادیا ت مملکت است . درین مامول بزرگ صنایع‌اتحـــاد شـــو رو ی بهـــتر یـــن همکار شمرده میشود . صنایع اتحاد شوروی حاضراست بهر ذریعهٔ ممکنه تمام احـــتیاجـــات اقتصادیات افغانستان را تامین نماید .طرق‌ترقیات این مملکت مربوط با ترقیات صنایع اتحاد شوروی شمرده میشود .

ترقیات صنایع اتحاد شوروی در استحکام‌ارتباط اقتصادی افغانستان واتحاد شوروی معاو نت زیادی بعمل آورده میتواند .صنایع‌اتحاد شوروی میتواند درمزرعه‌های افغانستان تراکتور های خود را سوق نماید . سامان‌برقی از قبیل گروپ های برق برا ی تنویردر افغانستان استعمال شده میتواند.صنایع‌اتحادشوروی همین وقت را انتظار میکشد که در بین افغانستان واتحاد شوروی ارتباط مستحکم‌اقتصادی برگذار شود .

از طرفی ریاست مشترکه اقتصادیات ملی‌صنایع اتحاد شوروی آرزو های خود رااظهار داشته است که هر چه‌زودتر بکار های خلاقهٔ‌بزرگ اقدام شده تا بذریعهٔ آن به مملکت افغانستان وقت مساعدت کندکه سرزمین آن‌به شاهراه ترقی وتحکیم استقلال ملی‌خویش خود گامزن شده به مدارج ترقی بـرســـد .ســـفیر کـــبیر در نطـق جوابیهٔ خـو یش تشکـرا ت خویش را راجع به احساســات‌نیك که درین جادر بارهٔ افغانستان اظهـــار گردیده تقدیم نمود . نسبت به سیا ستی‌که‌اتحاد شوروی تعقیب نموده و آنرا برا ی حفظ استقلال و رفاه افغانستان سوق داده‌است وهمچنین اینکه اتحاد شوروی آمـــاده است به افغانستان در امور ترقیات ملی آن‌معاو نت برساند اظهار امتنان کامل نمودند .

حکومت افغانستان کوشش دارد که‌مناسبات‌دوستانه را با اتحاد جماهیر شوروی خو ب استحکام بخشد وسفیر کبیر اطلاع داد که‌آنها و کمیسار یت ملی امور خارجهٔ اتحاد شوروی در یـــن مورد بیانا ت داده انـدکه تکرار آن درین جا حتمی نیست وطی آن بر بسی اساسا ت آن خط مشی که حکومـت‌حالیهٔ افغانستان اتخاذ کرده است روشـــنی انداخته وآنرا شرح داده است .

دربارهٔ موضوعات مربوطه به تجارت هردوکشور که عبارت از مجلس عالیه محسو ب میگردد آقای سفیر اظهار کردند که‌افغانستان‌درین مورد کمتر دلچسپی ندارد که‌مناسبا ت ذات البینی اقتصادی خود را با اتحاد شوروی‌مستحکم سازد واز طرف خود متیقن میسازد که حکومت جدید افغانستان از هر طرف ودرهر مورد کوشش خود را خواهد نمود کـه مناسبات هر دو کشور مستحکمتر شده برودوسفیر اظهار نمود که از طرف خویش تمام تدابیر را مرعی خواهد داشت که درین راه‌مساعدت کند . او خیلی باین امر خود را خوش و بختیار خواهدشمرد ،اگراین‌اقدامات‌منتج به امضاء قرار داد تجارتی گردد تابرای طرفین مفید بوده و موجب رضائیت خاطـرجانبین شود .

در اخیر مجلس شا ملین فلم (تورک‌سیب)را تماشا کردند .

رئیس . لیژاوا . ا . م .
سکرتر . کوریاشین . و . ا .

(*) معاون رئیس کمیساریا ی ملـــــی‌جمهوریت اتحاد شوروی سو سیا لستی .
(**) فرمان شورای کمیسار های ملی‌اتحادشوروی تاریخی ۲٦ سپتامبر سال ۱۹۲۵راجع به تقلیل محصول گمر کی در باره‌بعضی‌اموال‌اضافی (در اثر مجموعه قوانین)شق‌اول‌شماره ٦ تاریخی ۱۲ اکتوبر ۱۹۲۵ ، صفحه ۹٦۵ــ۹٦٦ مطالعه گردد .

آرشیف اتحاد شوروی - ترجمه از مـتن‌روسی

٤۹ - مراسلۀ معین کمیساریت ملی امورخارجه اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی عنوانی فیض محمد خان وزیر امور خارجۀافغانستان .
مورخ ۲ سپتمبر ۱۹۳۰ مطابق ۱۳۰۹ .

جناب وزیر !
باغتنام این فرصت مسعود که نما یندگان‌قوای هوایی ملکی اتحاد شوروی از پایتخت مملکت شما دیداری بعمل می آورند خود رابختیار میشمارم توسط شخص شما بحضور ورئیس آن آرزو های نیك خود را ابراز دارم‌وبرین متیقنم که این پرواز توسط طیارا ت ساخت و نقشۀ اتحاد شوروی از طـــرف‌هوانوردان آن بعمل آمده است ، باعث‌تشئید بیشتر مناسبات و قرابت بین هر دو کشورما خواهد گردید وآن وسیلۀ همکاری فرهنگی واقتصادی به منفعت هر دو کشور اتحـــادشوروی و افغانستان بشمار خواهد رفت .
اظهار امید میکنم که نمایندگان قوای‌هوایی‌اتحاد شوروی که در مملکت شما چند ین‌سال ایفای وظیفه و خدمت نموده از آن بخو بی یادآوری‌بعمل‌خواهندآورد ،ازهمکاری‌صمیمانه‌و دوستانه شما بر خوردار گردند . ایـــــن‌همکاری برای شان موقع خواهد داد که این دورۀ پرواز ها را با موفقیت به انجام رسانند،درین شکی نیست پروازیکه در ین خط در تاریخ بار اول بعمل آمده است باعث تشئیدارتباط هوایی در بین هر دو کشور محسوب خواهد شد .
جناب وزیر خواهشمندم آرزو های نیـك‌مرا با تقدیم احتراما ت فائقه ام بپذیررید .

قره خان

آرشیف هر دوکشور

۵۰ - مراسلۀ وزیر امور خارجۀافغانستان‌فیض محمد خان عنوانی معین کمیساریت ملی امور خارجۀ اتحاد جـما هیر شـــــوروی‌سو ســـیا لیســـتی ل - م - قـره خان
مورخ ۲٤ سپتمبر ۱۹۳۰ مطابق میـــزان۱۳۰۹ .

دوست عزیزم !
طیارات مملکت جلالتماب شما بسلا متی‌وارد کابل شدند . برای پذیرا یی عمـــلۀ

طیارات دوستدار شما تدابیر لازمه اتخـــاذنموده امید وارم از اقا مت مختصر خویش در مملکت عزیز من رضائیت خواهند داشت.

پیام دوستانهٔ شما را از رئیس دســــتهٔطیارات شما حاصل داشتم و بجواب آن به اطلاع میرسانم که مساعی حکومت من باعث‌تشئید مناسبات که خوشبختانه از مـدت زیادی باینسو در بین افغانستان و اتحـــادجماهیر شوروی سو سیا لیستی دوام دارد خواهد گردید .

دوستدار شما از طرف خویش به شما وحکومت شما آرزو های نیك خویش را برای ترقیات و رفاه کشور عزیز تان تقدیم داشته‌وجدا امید وارم که این اظهار صمیمانه من جامهٔ عمل خواهد پوشید .

حکومت افغانستان نسبت به اجـــــراآت‌هوانور دان اتحاد شوروی که در خدمت‌مملکت من وظایف ذیقیمت و شریفانه را انجام داده‌اند خاطرات نیك وغیر فرا موش شد نی را در نزد خویش حفظ خوا هد نمود .

احترامات فائقه ام را بپذیرید .

فیض محمد

آرشیف هر دوکشور

۵۱ ـ قسمتی از مذاکرهٔ رئیس کـــمیتهٔمرکزی اجرائیه اتحاد جماهیر شـــورو ی سو سیا لیستی م . ا. کالینن با سفیر کبیرافغانستان در اتحاد شوروی سر دار محمد عزیز خان .

مورخ ۷ نوامبر ۱۹۳۰ مطابق عقرب ۱۳۰۹

به سوال رفیق کالینن در بارهٔ اینکه‌وضع‌حالیه افغانستان چه نوع است سردارمحمد عزیز خان جواب داده گفت که وضع داخلـی‌افغانستان در زمان حاضره بطور محسو س بهتر شده است ، در مملکت آرامی بر قراراست و حکومت امکان آنرا یافته است تا به یکعده مسایل اساسی که در زیر نظر بوداقدام ورزد ، حکومت افغانستان تمام مساعی خود را عملی میدارند تا حد امکان مناسبات‌نزدیك را با اتحاد شوروی تشئید بخشـد و مقصد تقرر ایشان بحیث سفیرکبیردرمسکوهمین بوده و مجاهدات‌ایشان‌در این راه‌متوجه همین هدف بوده است .

رفیق کالین با تائـید سیاست ثابت دوستانه‌اتحاد شوروی در مورد شرق عموما و درعین حال افغانستان اظهارداشت (که‌مابه‌افغانستان‌نظر سوء نداریم) چرا که هر دو طرف درنظر دارند که تمام مسایل عمو می مورد دلچسپی‌را بطور مثبت حل و فصل بدارند و برای اجراء آن وقت معین کار است . اگر حکومت‌افغانستان کدام خوا هشی داشته باشندتوقع میرود آنرا رویت دهند و آنها با خوشی ازطرف حکومت اتحاد شوروی تحت غور قرار داده خواهد شد و خود او کالینن به سفـیرکبیر وعده مید هد که درین مورد هر چـــه در خور قدرت باشد عملی خواهد کرد .

این مذاکرات از ۱۰ الی ۱۵ دقیقه دوام‌داشته و رفیق کالینن خواهش نمود تشکرات شانرا نسبت به تبریکی سال گرد اکتوبربه اعلیحضرت محمد نادرشاه تقدیم داشـته وموفقیت لازمه را در مساعی شان آرزومنداست .

آرشیف اتحاد شوروی ـ ترجمه از مـتن‌روســـی

۵۲ ـ معاهدهٔ راجع به بیطرفی وعدم تجاوزمتقابله فیمابین دولت علیهٔ افغانستان واتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی .
مورخ ۲٤ جون ۱۹۳۱ مطابق سر طـــان۱۳۱۰ .

اعلیحضرت شاه افغانستان وقومیته‌مرکزی‌اجرائیه اتحاد جماهیر سو سیا لیستی شوروی بمقصد تحکیم مناسبات دوستانه و همجوارانه‌که خوشبختانه بین هر دو حکومت با ساس معاهده که در ماسکو بتاریخ ۲۸ فـــبروال۱۹۲۱ امضاء شده برقرار است و متیقن‌بوده که این مناسبات در اتیه بلا تغیر تر قی‌خواهدکرد ، نظر بمقاصد عالی صلح عمو می برای انعقاد معاهده هذا که بر اسا س معا هده‌پغمان منعقده ۳۱ ماه اگست‌بوده‌میباشدتصمیم فرموده باین غرض تعیین کردند ، اعلیحضرت‌شاه افغانستان ـ آقای فیض محمد خان وزیر امور خارجه دو لت‌علیه افغانستان را ،قومیته‌اجرائیه مرکزی اتحاد جماهیر سوسیا لیستی شوروی ـ آقای ستارك سفیر کبیر اتحـــادجماهیر سو سیا لیستی شوروی درافغانستان را ، که بعد از ارائهٔ اختیار نامه های‌خودهاکه‌صحیح شناخته شده بموادذیل‌موافقت‌نمودند.

ماده اول

در صورت جنگ یا عملیات جنگی بین‌یکی از طرفین متعا هدین و یکی یا چـــند دولت ثالث طرف متعا هد دیگر متعهد است‌که به نسبت طرف اول بیطرفی را رعایت کـــند .

ماده دوم

هر یکی از طرفین متعا هدین تعهدمیکندکه از هر گونه تعر ض بطرف دیگر خود داری نماید ونیز در داخل خاك خود که در تصرف‌آن میباشد چنین اقداماتی نکند و همچه‌عملیات هر طرف را که بدولت متعا هد دیگر ضررسیاسی یا حربی برساند در خاك خود مانع شود خصوصا هرکدام از طرفین متعا هدین‌تعهد میکند که بایکی یا چند دول ثالث در هیچکدام اتحاد یا اتفاق سیاسی و حربی که‌برخلاف طرف متعاهد دیگر باشد و همچنین در هیچکدام با یکوت یا محاصره مالی یـــااقتصادی که بر علیه طرف متعا هد دیگر متوجه بشوند شرکت نخوا هد ورزید علاوه‌بران در صورتیکه اگر خط مشی دو لت‌ثالث یادول ثالث نسبت بیکی از طرفین متعاهدین‌در اقدامات خود خصما نه باشد طرف‌متعاهد دیگر متعهد است که نه فقط بهمچنین خطمشی‌دشمنانه مساعدت نکند بلکه متعهد است در خاك خود به خط مشی مذکور و به عملیات واقدامات خصمانهٔ که از آن تولید میشـــود مخالفت کند .

ماده سوم

طرفین علیتین متعا هدین اعتراف متقابل‌بحقوق حاکمیت و تما میت ملکیت همدیگر نموده متعهد اند که از هر گونه مداخلت مسلح‌یاغیر مسلح در امور داخلی طرف متعا هــد دیگر خود داری نمایند ونیز بیك دولت یاچند دولت ثالث که بر علیه دولت عاقد دیگر اقدام بمداخلت نماید قطعا شرکت ومساعدت‌نکند وطرفین متعاهدین در خاك خود تاسیس وفعالیت دسته جات و نیز به کار روایـــی‌اشخاص علیحده که به ضرر طرف متعا هــد

دیگر باشد ویا برای خلع اصول دولتی طرف‌متعاهد دیگر اقدامات ورزند ویا عملیا ت بر خلاف سالمیت تمامیت ملکیت طرف متعا هددیگر بنما یند ویا تحشیدات وجمع آوری قوای مسلح بر علیه طرف متعاهد دیگر بکننداجازه نمید هند وایشانرا ممنوع از عملیا ت میدارند .

کذالك طرفین تمام قوای مسلح واسلحه واسباب ناریه و جباخانه و تجهیزات حربی و هر نوع مواد حربی را که برخلاف طـــرف‌متعاهد دیگر متوجه باشند از خاك خـــود عبور آنرا روا نمیدارند و همچنین ازخاك خوداجازه گذرانیدن نخواهند داد .

مادهٔ چهارم

بقرار متذکره‌فوق‌معاهده هذاهریك ازدولتین‌علیتین اظهار میدارد که هیچگونه تعهـدات سری یا علنی نسبت بیکی یا چند دو لت‌دیگر که مخالف معاهده هذا باشد نداشت و ندارد ـ و هم در تمام مدت عمل این معاهده‌طرف مذکور داخل همچه معاهدات و موافقت ها نخوا هد شد که بمعا هده هذامخالف‌باشد.

ماده پنجم

همچنین هر یکی از طرفین متعا هد ین‌اظهار میدارد که بین او و دول دیگر کـه همجواری متصل بر ی یا بحر ی با طرف‌متعاهد دیگر باشند هیچ نوع تعهدات غـیر از آنکه اعلان شده موجود نیست .

ماده ششم

خارج از تعهداتیکه شرایط آن در معاهده‌هذا قرار یافته هر یکی از طرفین متعاهدین برای اقدام باستقرار هر گونه مناسبا ت واتحادات با دول ثالث بکلی حایز عملـــیات آزاد میباشد .

ماده هفتم

طرفین متعا هدین اعتراف مینما یند که‌فیصله و حل تمام مباحثات و اختلا فـــا ت که بین ایشان بوقوع میتوان رسیدهرخاصیت‌و ماخذی داشته باشد بایست همواره فقط بذرایع صلحجو یانه اجرا نمود ،برای توسعه‌ماده هذا بین طرفین متعا هدین میتوان موافقه حسب اقتضای حال انعقاد نمود .

ماده هشتم

معاهده هذا برای عرصه پنجسا ل منعقدگردیده واز موقع تصدیق آن که نبا یست دیر تر از دو ماه از روز امضاء باشد عمــل‌قانو نی خود را حاصل خوا هد کرد تبادله

اسناد مصد قه در کابل در حین یکماه بعداز تصدیق معاهده در معرض اجرا خواهـــد آمد ، بعد از انقضای پنجسال معاهده هذاسال بسال خود بخود بعمل خود ادامه خواهددادو هریکی از طرفین متعا هدین حق فسخ معاهده را دارد در صور تیکه شش ماه قبل تر اطلاع بدهد ، در موقعیکه یکی از طرفین راجع به فسخ معاهده اطلاع بد هد طرفین متعا هد ین در همان حال داخل مذاکرات راجع به شکل تجدید معاهده هذا خوا هند شد .

ماده نهم

معاهده هذا بدو نسخه بزبانها ی فارسی و روسی تحریر شده هر دو متن حق مساوی دارند .

ل . ن . ستارك سفیر کبیر اتحادجماهیر
سوسیالیستی شوروی در افغانستان

فیضی محمد وزیر امور خارجیه
دولت علیه افغانستان

در کابل در تاریخ ٢٤ ماه جون سنه١٩٣١ تحریر شد .
در اصل متن دری «جماهیر اجتما عـــی شوروی» نوشته شده است که کلمه اجتماعی به سوسیا لیستی اصلاح گردید .

آرشیف هر دو کشور .

٥٣ ـ فرمان پادشا هی اعلیحضرت محمدنادرشاه پادشاه افغانستان در بارۀ تصویب معاهدۀ بیطرفی وعدم تجاوز بین افغانستان واتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی ٢٤ جون ١٩٣١ .
مورخ ٢٢ اگست ١٩٣١ مطابـق اسـد١٣١٠ .

معاهدۀ بیطرفی و عدم تجاوز متقابله بین‌دولتین افغانستا ن و اتحاد جما هیراشتراکیۀ شورائیه که بتاریخ ٢ سرطان ١٣١٠ مطابق ٢٤ جون ١٩٣١ در کابل امضاء گردیده وبه تاریخ ٣٠ اسد بتصویب شورای ملی دولت شاهانۀ ما هم رسیده است ملاحظه ومعا ینه نموده اظهار میداریم که هر حصه آن قـوۀ اجرائیه قانو نی را دارا بوده و به تما م قوت تا باندازۀ که متعلق بدو لت‌افغانستان است بکمال صمیمیت و صدا قت محتر م شمرده و مر عی الاجرا خوا هد بود با یـن‌مقصد تصدیق نامۀ هذا از طرف شخص من که پادشاه مملکت افغانستانم امضاءگردید .
بسال دوم سلطنت ما در کابل بتاریخ٣٠ اسد ١٣١٠

محل امضای اعلیحضرت محمد نادرشاه پادشاه افغانستان

آرشیف افغانستان

٥٤ ـ اعلامیهٔ خبر گذاری اتحاد جما هیرشوروی سو سیا لیستی نسبت جلو ســـس اعلیحضرت محمد ظاهر شاه بر تخت سلطنت افغانستان .
مورخ ۱۸ نوامبر ۱۹۳۳ مطابق عقـر ب۱۳۱۲ .

۱٤ نومبر سال جاری سفیر کبیرافغانستان در ماسکو آقای عبدالحسین خان عزیز بـه کفیل کمیسار ملی امور خارجیه اتحادشوروی رفیق . ن . ن کریستینسکی تلگرام وزیر امور خارجهٔ افغانستان را تقدیم کرد که درآن از تخت نشینی اعلیحضرت محمدظاهرشاه اطلاع داده شده بود ودرین تلگرام ازین که حکومت افغانستان استحکام بخشیدن مناسبات دوستانه را در بین اتحاد شوروی وافغانستان آرزومند است تذکر رفته است .
در جواب تلگرام بنام وزیر امور خارجهٔ افغانستان رفیق . ن .ن .کریستینسکی رسیدن تلگرام واطلاعیه بر تخت نشستن اعلیحضرت محمدظاهرشاه رابرتخت افغانستان تایید کرده واعلام داشته بود که حکو مت اتحاد شوروی بارضائیت کامل این موضوع را تایید میکند که حکو مت افغانستان به استحکام مناسبات دوستانه افغانستان واتحاد شوروی خوا هد پرداخت و حکو مت اتحاد شوروی از طر ف خود آمادگی خود را اعلام میدارد که درتشیید واستحکام مناسبات ذات البینی همسا یگی در بین هر دو کشور برا ی تر قیا ت وپیشرفت مسا لمت آمیز آن همکاری خوا هد کرد .

مطبوعات اتحاد شوروی ـ ترجمه از متن روســـــی

٥٥ ـ موافقتنامه بین حکومت پادشا هـی افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیرشوروی سو سیا لیستی در باب مبارزه با ملخ درخاك طرفین متعا هد تین .

مورخ ٦ می ۱۹۳٥ مطابق ثور ۱۳۱٤ .حکومت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی ضرور دانسته که اقدامات لازمه را برا ی حفظ نباتات فلاحتی از ضرور رسا نی ملـــخ بعمل بیاورند و نمایندگان مختار خود رایعنی:
حکومت اعلیحضرت پادشاه افغانســـتان آقای فیض محمد خان وزیر امور خار جیهٔ افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیرشوروی سوسیا لیستی آقای لیو نید نکو لاویـــچ ستارك سفیر کبیر اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی را در افغانستان مقرر داشتند که پس از تبادله اعتبار نامه های خود که مطابق ترتیبات و قاعده لازمه بوده درمراتب ذیل توافق نظر حاصل نمودند :

ماده اول

طرفین اماده و تعمیل کردن اقدامات برای مبارزه باملخ بواسطه اقتدارات ووسایـــل خود شان در خاك خود خصوصاً در نواحـی متصله سرحدات دولت مقابل بعمل خـواهند آورد .

ماده دوم

طرفین مشروط کردند که در اقدامات مبارزه باملخ ترتیب ذیل را در نظر بدارند :

۱ ـ تشخیص تحقیقه فصل بهار ازوجودخریطه تخم ملخ
ب ـ خود عملیات مدافعه .
و مراقبت پرواز ملخ وتشخیص تابستانیوجود خریطه تخم ملـــخ .
گ ـ آماده کردن افرادمخصوص دفع ملخوجمع آوری عمله ورسانیدن وسایل نقلـیه تهیه وحمل مواد مسمومه و ملزومات وسایراشیاء به نقاط عملیات اینده .

ماده سوم

طرفین توافق نظر حاصل نمودند کــــهاقدامات مذکوره ماده ۲ را هر سال بمیعاد ذیل اجرا نمایند :

اقدامات در نقطه آ ـ از تاریخ ۱۵ الی ۱۵ اپریل بعمل میاید .

اقدامات در نقطه ب ـ فوراً پس از زنده‌شدن عمومی ملخ از تاریخ ۵ ـ۱۵ اپریل الی ۵ـ۱۵ می باانکه مقصد اصلی عملیاتاین میعاد باید اتخاذ اقدامات قطعی برا ی ممانعت از با لکشیدن ملخ باشد .

اقدامات در نقطه و ـ از موقع پرواز نمودن‌ملخ از تاریخ ۱۵ ـ۲۰ می تا اول مـــاه سپتمبر .

اقدامات در نقطه گ ـ از طــــرف تـمام‌فصول پائیز و زمستان کـه اخـتنام ایــن عملیات از اول ماه مارچ دیرتر نباشد .

ماده چهارم

اقدامات اتلافی ملخ به اصول کیمیاوی ونیز لدی الحاجه به اصول معمولی ملی بعمل میایند .

ماده پنجم

هر کدام از دولتین بمجرد انکه موافقـت‌هذا صورت قانونی حاصل نماید فوراً در خاك خود انجمن دایمی برای مبارزه بــــاملخ مرکب از سه نفر عضو تشکیل‌مینمایندـ

در افغانستان محل دایمی اقامت انجمن‌شهر مزار شریف خواهد بود ـ

در اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لستی‌محل‌دایمی اقا مت انجمن شهر ترمز خواهد بود .

انجمن های طرفین هر سال در ماه دسمبــردر یکی از نقاط واقعه در خاك کدام یکــی از طرفین که با توافق طرفین معین میشودبرای مجلس مشترکه نوبتی جمع خواهنـد شد.

۱ـ برای استماع راپورت ها درخصوص‌جریان نتایج اقدامات مبـارزه با ملـخ در خاکهای طرفین که در سال گذشته بوجـــودآورده شده بودند .

ب ـ برای غور وملاحظهٔ‌پلان اقدامات‌مبارزه‌با ملخ در سال آینده وتعین مقدار لازمــه مواد مسمومه وکنجاره که برای مبارزه بـاملخ در مدت فوق جهـت دولت افغـانستان لازم میباشد .

ج- برای غور وحل فصل مشترکه هر گونه مسایل مربوط بموضوع مبارزه با ملخ

ماده ششم

مجالس مشترکه انجمن ها در خاك هریك از طرفین بطور نوبتی انعقاد خواهند یافت در صورت لازمه بموافقت طرفین ممکن است مجالس مشترکه انجمن های فوق بطور خارج از نوبت جا داشته باشند واین مجالس در نقاط واقعه خاك کدام یکی از طرفین که با توافق نظر طرفین معین میشود صورت خواهد گرفت .

ماده هفتم

در ظرف مدت ده روز از تاریخ امضای موافقت هذا برای تشکیلات عملیات آینده و غور و ملاحظه پلان اقدا مات مبارزه با ملخ در سا ل ۱۹۳۵ مجالس اول انجمن ها ی طرفین بطریق غیر نو بتی انعقاد خوا هدشد.
مجالس اول انجمن های طرفین بطریق غیر نوبتی فوق در خاك اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی در شهر تر مز صورت خواهد گرفت .

ماده هشتم

طرفین موافقت کردند در آنکه غیر ازراپور هائیکه برطبق نقطه الف ماده (۵) موافقت هذا بعمل میا یند نیز در ظرف مدت اول ماه اپریل الی ۱۵ جولا یی هرسال در باب زنده شدن ملخ در خاکها ی طرفین واز جریان مبارزه وپرواز ممکنه آن یك دیگر را مستحضر خوا هند ساخت .
این قبیل اطلا عات ماه دو مراتبه بطور تلگرافی بعنوان انجمن طرف مقابل مخابره خواهد شد .

ماده نهم

حکومت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی موافقت خود را اظهار مینما ید که به حکومت اعلیحضرت پادشاه افغانستان بقیمت عادله بپول نقد کنجاره و مواد مسمو مه لازمه را و همچنین آلات و ادواتیکه در عمل اتلاف ملخ استعمال مینما یند برای ادای عملیات مبارزه با ملخ در خاك افغانستان برساند . تحویل مواد مذبوره براساس تصمیما تیکه در مجالس مشترکه انجمن ها قبول شده بعمل میاید بوسیله تصمیما ت فوق مقدار کنجاره ومواد مسمومه برای افغانستان ونیز میعاد هاوترتیب رسانیدن آن بمواضع معین خوا هند شد .

ماده دهم

حکو مت اعلیحضرت پادشاه افغا نستان متخصصین دفع ملخ شوروی را بر اسا س

موافقت هذا در مواقع لازمه به اندازه ضرورت خود بمطابق قرار داد استخدام خارجی به حساب خود استخدام میکند .
حکومت اتحاد جماهیرشوروی‌سوسیالیستی در استخدام متخصصین مذکور که از جمله اتباع اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی میباشند تسهیلات لازمه مینماید .
طرفین موافقت کردند بر اینکه شرایط استخدام متخصصین برای خدمت در افغانستان به حیثیت مستخدمین افغانی درحین مجلس اول مشتر که غیر نوبتی انجمن های طرفین متذکره ماده (۷) موافقت هذا تعیین خواهد شد .

ماده یازدهم

موافقت هذا برای مدت سه سال منعقدمیشود اگر یکسال قبل از انقضای مدت موافقت مذکور هیچ کدام از طرفین قصدخودرا در باره فسخ آن یا تغییر قسمتهای علیحده آن اعلام ننماید موافقت هذا بخودی خود برای مدت هر سه سال دیگر آینده دارای اعتبار خواهد بود .

ماده دوازدهم

موافقت هذا از تاریخ امضای آن قوه‌قانونی حاصل مینماید .
موافقت هذا بزبانهای فارسی و روسی ترتیب یافته هر دو متن حق مساوی دارند.
در تصدیق مقررات مذکور فوق نمایندگان مختار فوق الذکر طرفین موافقت هذا را امضاء و به مهر خود ممهور نمودند .

در شهر کابل بتاریخ ٦ ماه می ۱۹۳۵مطابق به ١٦ ثور سنه ١٣١٤ در دو نسخه تنظیم یافته است .

فیض محمد

ل . ن . ستارك

در اصل متن دری اتحاد جماهیراشتراکیه‌شورائیه نوشته شده است که به اتحاد جماهیر شوروی‌سوسیالستی اصلاح‌گردید.

آرشیف هر دو کشور

٥٦ - پروتوکول تمدید معاهده‌بیطرفی‌وعدم تجاوز بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی .

مورخ ۲۹ مارچ ۱۹۳٦ مطابق حمل۱۳۱٥ .

اعلیحضرت پادشاه افغانستان و کمیتهٔ‌اجرائیه مرکزی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به نیت اینکه در اتیه اساس‌متینی را برای پیشرفت مناسبات فیما بین ممالك شان تامین و با یك دلیل جدیدی به ثبوت برسانند که روابط دوستانهٔ همجواری که خوشبختانه فیما بین ایشان وجود داردمستحکم وتغییر ناپذیر میباشد و همچنین اثرات مساعدی را که معاهدهٔ بیطرفی وعدم‌تجاوز متقابله فیما بین ایشان منعقدهٔ ٢٤جون ۱۹۳۱ در پیشرفت این مناسبات داشته‌است تصدیق نموده تصمیم گرفتند پروتوکول

هذا را امضاء نمایند و برای این مقصدوکلای ذیل خود را مقرر نمودند :
اعلیحضرت پادشاه افغانستان عا لـیقدر جلالتماب فیض محمد خان وزیر امور خارجهٔ افغانستان را وکمیتهٔ اجرائیهٔ مرکزی اتحادجماهیر شوروی سو سیا لیستی آقای نیکولای نیکولا یو یچ کرستنسکی عضو کمیتهٔ اجرائیه مرکزی قایم مقام کمیسار ملی امور خارجه را .
وکلای مذکور پس از ارائه اعتبار نا مـه های خود به همدیگر که به ترتیب لازما و صحیح تنظیم شده بود در مراتب ذیل موافقت حاصل نمودند :

مادهٔ اول

در تغییر مقررات راجع به میعاد و ترتیب انقطاع قوهٔ قانو نی معاهدهٔ بیطر فی وعدم تجاوز که در تاریخ ۲٤ جون ۱۹۳۱ درکابل فیما بین دو لت پادشا هی افغانستان واتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی منعقد گردیده، معاهدهٔ مذکور تا ۹ حمل ۱۳۲۵ مطابـــق ۲۹ مارچ ۱۹٤٦ مر عی الاجرا خوا هد بود. بعد از میعاد مزبور معاهدهٔ فوق الذکـــر سال بسال قوهٔ قانو نی خود را خود بخود امتداد خوا هد داد . هر یك از طر فیـــن علیتین متعاهد تین حق خواهد داشت معاهدهٔ مذکور را فسخ نمایند مشروط به اینکه شش ماه قبل در این بارهٔ اطلاع بد هند .

مادهٔ دوم

پروتوکول هذا باید تصویب گردد و ازتاریخ تبادل تصویب نامه ها قوه قانو نـی خوا هد داشت .
تبادل تصویب نامه ها در اسر ع‌او قات در شهر کابل بعمل خوا هد آمد .

مادهٔ سوم

پروتو کول هذا بزبان فارسی و روســی ترتیب داده شده و در موقع تفسیر هر دومتن حق مساوی دارند ، برای تصدیق مرا تب فوق وکلای فوق الذکر پرو توکول هذا را امضاء وبه مهر های خود ممهور نمودند .
بتاریخ ۹ حمل ۱۳۱۵ مطابق ۲۹ مار چ ۱۹۳٦ در شهر مسکو در دو نسخه تدو ین گردید .

فیض محمد **ن . ن . کرستنسکی**

در اصل متن دری اتحاد جما هیر اشتراکیه شورائیه نوشته شده است که به اتحادجماهیر شوروی سو سیا لیستی اصلاح گردید .

آرشیف هر دو کشور

۵۷ ـ موافقت بین حکومت پادشاهـــی افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیرشوروی سوسیا لیستی راجع به مبارزه با حشرا ت مضره وامراض نباتات پنبه . مورخ ۲۶ می ۱۹۳۸ مطابق جوزا ۱۳۱۷ .

حکومت اعلیحضرت پادشاه افغانستان وحکومت اتحاد جما هیر اشترا کی شوروی اتخاذ اقدامات را برای مدافعه نباتا ت پنبه‌از حشرات‌مضره وامراض‌لازم‌دانسته‌وکلای‌خود را مقرر نمودند یعنی :

حکومت‌اعلیحضرت پادشاه‌افغانستان آقای عبدالحمید خان معین وزارت‌خارجه‌افغانستا ن.

حکومت اتحاد جما هیر اشترا کی شوروی‌آقـــا ی میخائیلـو ف کـــو نســتا نتین الکساندرو یچ سفیر کبیر اتحاد جما هیراشتراکی شوروی در افغانستان .

که بعد از مبادله وکالت نامه های خودکه صحیح شناخته شده در مراتب ذیل‌موافقت نمودند :

ماده اول

طرفین تهیه مقد ما ت واجرا ی اقداما ت‌را جهت مبارزه با حشرات مضره وامرا ض نباتات پنبه در اراضی خودشان و مخصو صادر نواحی متصل سر حدات مملکت دیگر با قواه ووسایل خود شان بعمل خواهند آورد .

ماده دوم

مشروط شده است که طرفین این اقدامات‌را بر علیه حشرات مضره وامراض ذیل‌بعمل خواهند آورد :

الف : مجموع جولاگك —(épitetronichus altaeaer. Hanst. e.c.t)

ب : مجموع شبشك —(Aphis gossypii glor Aphis laburni kaltnb e.c.t)

و : حشرات کرم غوزه —(Chloridea obsoleta F.)

ك : کارادرین —(Caradrina exigua Hb.)

د : پروانه چمنی —(Hoxastege Sticticalis L)

ی :کرم غوزه زمستانی —(Āgiotis segetum, Schiff)

وحشرات دیگر نباتات پنبه

ژ : کوموز —(Bacterium malvacearum, E. Smith)

وامراض دیگر نباتات پنبه

علاوه بر اقدا مات بر علیه حشرا ت مضره‌وامراض مزبور طرفین متعهد میشو ند که‌در اراضی خود مخصوصا در نواحی سرحدی هم‌اقدامات قرنتین خار جی وداخلی رابر علیه :

الف : کرم خار دار —(Earias insulana Boisd)

ب : کرم غوزه سر خ —(Pectinophora gossypiclla, Saund)

و : جولاگك پنبه یی مکزیك **—(Antho nomus grandis, Boh)**

ك : مرض پوسید گی ریشه تخا س **—(Ozonwm omnirorum, Shear)**

معمول وعملی بدارند

ماده سوم

طرفین مشروط گذاشتندکه منظورازاقدامات‌مبارزه با حشرات مضره وامراض نباتات پنبه مراتب ذیل است :

۱ ـ معاینه متناوب مزروعات پنبه به‌قصد ظاهر نمودن مساحت نباتات پنبه که با حشرات مضره وامراض زده شده .
ب ـ گرفتن تدابیر ماتقدم یعنی اعمال جلوگیری قبل از وقت و هم عملیات فلاحت وتخنیکی .
و ـ خود اعمال معدو می .
ك ـ تعلیم نفری مخصوص برای مبارزه باحشرات مضره وامراض نباتات پنبه و تهیه کار گران و واگذاری وسایط نقلیه وآماده گی وحمل ونقل مواد سمی، اسباب وآلات وسایر اموال لازمه این اعمال به مزروعات آینده ، مبارزه با حشرات مضره وامراض.

ماده چهارم

اقدامات متذکره ماده (۲) موافقه هذا راطرفین هر ساله بمواعد ذیل بعمل خواهند آورد :

در باره فقره الف ـ معاینه اول درحین نموی عمومی بته های نباتات پنبه .
معاینه دوم ـ در وقت گل کردن عمومی نباتات پنبه .
معاینه سوم ـ قبل از جمع آوری محصول پنبه .

در باره فقره ب ـ در امتداد تمام سال مطابق قواعد فلاحتی .
در باره فقره و ـ از موقع ظهور حشرات مضره وامراض در مزارع (نه‌دیرتر از اول اپریل) الی جمع آوری محصول پنبه .
درباره فقره ك ـ در حین تمام فصـــل پائیز و زمستانی هر سال که این عملیات را برای اول اپریل نه دیر تر ختم کنند .

ماده پنجم

اقدامات فوق الذکر برای مبارزه باحشرات مضره وامراض نباتات پنبه بطرز فلاحتی وتخنیکی و کیمیاوی و ملی و همچنین بـه‌صورت گرفتن تدابیر حفظ ماتقدم و هم تمام طرز ممکنه دیگر مطابق دستور العمل مخصوص که با موافقت طرفین انشاء میشود صورت میگیرند .

ماده ششم

طرفین موافقت مینمایند که آنها عملیات متذکره ذیل را در مجالس مشترک انجمن متشکله بر اساس ماده (۵) موافقه مبارزه با ملخ منعقده بین افغانستان و اتحادجماهیر اشتراکی شوروی مورخه ٦ ماه می سال ۱۹۳٥ انجام خواهند داد :
۱ ـ استماع ومذاکرهٔ اطلاعات ازجریان ونتیجه اقدامات مبارزه با حشرات مضره وامراض نباتات پنبه که در سنه گذشته اجرا شده .
ب ـ مذاکره و تعیین پلان اقدامات مبارزه باحشرات مضره وامراض نباتات پنبه برای سال آینده وتعیین مقدار مواد سمی و کنجاره وآلات لازمهٔ حکومت افغانستان در همان مدت جهت عملیات معدوم ساختن حشرات مضـــره وامراض نباتات پنبه .
و ـ مذاکره وفیصله مشترک هر گونه مسایل که به مبارزه با حشرات مضره وامراض نباتات پنبه دخل خواهند داشت .

تبصره ـ اعضای انجمن های طرفین درحین عبور سرحد باید پاسپورت های ویزه شده را همراه خود داشته باشند .

ماده هفتم

مشروط شده که غیر از اطلاعا تیکه براساس فقره الف ماده (٦) موافقه هذا بعمل میایند طرفین درمدت از اول ماه می‌الی١٥اکتوبر هر سال از بروز حشرات‌مضره و امراض نباتات پنبه در خاکهای آنها و ازمساحت مزارع پنبه افات دیده واز جریان مبارزه باآنها یکدیگر را مشترکاً مطلع سازند، این اطلاعات در یکماه یك دفعه تا دهم روز ماه دیگر بذریعه پست به عنوان انجمن طرف‌دیگر به شکل معینه داده میشود .

مادۀ هشتم

حکومت اتحاد جماهیر اشترا کی شوروی‌موافقت خود را اظهار می نماید که اگـــر حکومت افغانستان بخواهد مقدار لازمه موادسمی وکنجاره و همچنین آلات واسباب که‌در حین معدوم ساختن حشرات مضره وامرا ض‌نباتات پنبه معمول است جهت اقدا مـــات مبارزه باحشرات مضره وامراض نبا تا ت‌پنبه متخذه خاك افغانستان به قیمت مناسب بحساب تبادله های مالی معمو له بین‌مملکتین‌بحکو مت اعلیحضرت پادشاه افغـا نستان برساند .

ماده نهم

موافقه هذا برای سه سال منعقد می‌شود .اگر یکسا ل قبل از انقضای موعد موا فقه هیچکدام از طرفین قصد خود را در قطع‌اعتباریا تغییر دادن قسمت های علیحده آن اظهار ننماید ، موافقه هذا بخودی خود برای‌سه‌سال‌آینده معتبر خواهد بود ،درصورتیکه‌اگرموافقه مورخه ٦ ماه مـی سال١٩٣٥ ازاعتبار خودقبل‌از سقوط اعتبار موافقه هذا ساقط شودطرفین در باره ترتیب اجرای اعمال متذکرۀ ماده ٦موافقه هذا موافقت خوا هند نمود .

ماده دهـــم

موافقه هذا از تاریخ امضای آن بموقع‌اجراگذارده میشود .

موافقه هذا بزبانها ی فارسی و روســـی‌تنظیم یافته و هر دو متن حق مساوی‌دارند .

برای تصدیق مراتب فوق وکلای فوق‌الذکرطرفین موافقه هذا را امضاء و به مهر های خود ممهور نمودند .

بتاریخ ٢٦ می سال ١٩٣٨ در شهر کابل‌در دونسخه تدوین گردید .

عبدالحمید عزیز **میخا ئیلو ف کو نستانتین الساندر ویچ**

آرشیف هر دوکشور

٥٨ ــ تلگرام صدرهیأت رئیسهٔ شورا ی‌عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی جلالتماب م . ا . کالینن به عنوان پادشـــاه‌افغانستان محمد ظاهر شاه

مورخ ٢٧ می ١٩٣٨ مطابق جوزا ١٣١٧ .

از اعلیحضرت شما خواهشمندم تبریکا ت‌صمیمانهٔ مرا نسبت به بیستمین سال استقلال

افغانستان دوست قبول فر مائید .

تمنیات نیك خود را برای تنویر وانکشاف مزید مملکت شما و همچنین موفقیت ها ی تانرا در ساحه اقتصادی آرزو میدارم .

م . کالینن

آرشیف هردوکشور

۵۹ ـ تلگرام اعلیحضرت محمد ظاهـــرشاه پادشاه افغانستان به عنوان جلالتما ب ا. ا. کالینن صدرهیئت رئیسه شورا ی‌عالی‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی .

مورخ ۵ جون ۱۹۳۸ مطابق جوزا ۱۳۱۷ .

از تبریکات صمیمانه جلالتماب شما نسبت‌سالگره استقلال افغانستان تشکر کرده و به نوبه خویش آرزو مند خوشبختی وسعا د ت‌اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی‌میباشم.

محمد ظاهر پادشاه افغانستان

آرشیف هر دوکشور

۶۰ ـ تلگرام پادشاه افغانستان‌اعلیحضرت‌محمد ظاهر شاه به عنوا ن جلالتماب م . ا . کالینن صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالـــی‌اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی .

مورخ ۵ نومبر ۱۹٤۲ مطابق عقرب ۱۳۲۱

مسرت دارم نسبت به جشن ملی اتحـــادجماهیر شوروی سوسیا لیستی به جلالتماب شما تبریکات پر حرارت و آرزو ها ی نیك‌برای اعتلاء و ترقیات کشور شما ابرازدارم.

محمد ظاهر شاه

آرشیف هر دو کشور

۶۱ ـ تلگرام صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی‌عالی اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی جلالتماب م . ا . کالینن به‌عنوان پادشاه‌افغانستان اعلیحضرت محمد ظاهر شاه .

مورخ ۲۱ نومبر ۱۹٤۲ مطابق عقـــرب۱۳۲۱ .

آرزومندم تمنیات نیك و عمیقانهٔ این جانب‌را نسبت به تبریکات و آرزو ها ی کـــه اعلیحضرت شان بنام اینجانب راجـع بـــه‌سالگرد بیست‌و پنجمین سال انقلاب اکتو بر فرستاده اند بپذیرند .

میخائیل کالینن

آرشیف هر دوکشور

٦٢ ـ تلگرام صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی جلالتماب م . ا . کالینن به عنوان پادشاه افغانستان اعلیحضرت محمد ظاهر شاه به مناسبت آغاز بیست و پنجمین سال استرداداستقلال افغانستان .

مورخ ٢٦ می ١٩٤٣ مطابق جوزا ١٣٢٢ .

به مناسبت بیست و پنجمین سالگرداستقلال افغانستان به حضور اعلیحضرت شما تمنیات نیك و تبریکات صمیمانهٔ را تقدیم میدارم وهمچنین تمنیات خود را برای ترقیات و موفقیت های مملکت شما ابراز میدارم .

میخائیل کالینن

آرشیف هر دو کشور

٦٣ ـ تلگرام اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان به عنوان صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی جلالتماب م . ا . کالینن .

مورخ ٣ جون ١٩٤٣ مطابق جوزا ی ١٣٢٢.

از تبریکات دوستانه جلالتماب شما تشکر نموده وبه آن جلالتماب تمنیات نیك خود را که برای اعتلاوترقی کشور شان آرزو مندم ابراز میدارم .

محمد ظاهر

آرشیف هر دو کشور

٦٤ ـ موافقتنامه بین دولت پادشا هی افغانستان واتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی در مسایل سر حدی با پروتو کول و مکاتیب ضمیمه .

مورخ ١٣ جون ١٩٤٦ مطابق جوزا ١٣٢٥.

جهت تحکیم مناسبات دوستانه که خوشبختانه بین مملکتین موجود است وبرای توسعه اتیه آنها دولت علیه افغانستان ازیکطرف واتحاد جماهیر شوسیالیستی شوروی از طرف دیگر ، تصمیم گرفتند موافقتنامه هذارا عقد نمایند وبرای این وکلای خود را مقرر نمودند :

اعلیحضرت پادشاه دولت علیه افغانستان سفیر کبیر افغانستان در اتحاد جما هیر سوسیا لیستی شوروی ع ج سردار سلطان احمد خان را .

هیئت رئیسه شورا ی عالی اتحاد جماهیرسوسیالستی شوروی وزیر امور خارجه اتحاد جماهیر سوسیا لیستی شوروی ع ج آقای ویاچیسلاو میخایلو ویچ مو لو تف را .

وکلای معزی الیهم بعد از ارائه اعتبارنامه های خود بهمدیگر که به ترتیب لازمه وقانونی تنظیم شده در مراتب ذیل موافقت نمودند :

ماده اول

خط سر حد دولتی بین افغانستان واتحادجماهیر سوسیالیستی شوروی در دریای‌آمویه و در قسمت کشتی رانی دریای پنج درتلویک‌خوا هد گذشت . اگر تعیین وضعیت تلویک غیر ممکن باشد خط سرحد در میان فار واتراصلی این دریا ها ودر قسمت غـیر قابل کشتی رانی دریای پنج در میان دریای اخیرالذکر خواهد گذشت . ضمناً جـزیره ارال پیغمبر کمافی السابق در جزو خاك اتحـادجماهیر سوسیا لستی شوروی داخل خواهد بود وجزیرهٔ اورته توغای من بعد نیز در جزوخاك افغانستان داخل خوا هد بود .

ماده دوم

تعیین صریح خط سر حد دولتی متذکـره‌مادهٔ اول‌موافقتنامه هذا از قریه خمیاب وتا دریا چه زار قول به کمیسیون مختلط مرکب‌از سه نفر نمایندگان هر طرف‌سپرده میشود. این کمیسیون مختلط خط سرحد را که‌درفوق‌مذکور است بالای خریطه تر سیم و تعلـق جزائر را معین ودر آنجا که لازم بداند علائم‌سرحدی مربوطه رانصب خواهد نمـــود . کمیسیون بعد از ختم این کار شرح مفصل‌خط سرحد ونقاط نصب علائم سر حد ی را تنظیم خوا هد نمود . کمیسیون در ظرف‌مدتی‌که از تاریخ بموقع اجرا گذاردن موافقتنامه هذا از سه ماه تجاوز نکند شروع بکـــارخواهد نمود .

پروتوکول های کمیسیون با شرح سرحدوخریطه از طرف حکو متها ی طرفین‌متعاهدین تصویب میشود .

ماده سوم

تعلق جزائر در دریا های آمو یه و پنج‌از طرف کمیسیون مختلط متذکره ماده دوم موافقتنامه هذا بقرار مشخصات ذیل معین‌خواهد شد :

جزائری که بین تلویك یاوسط فارواتـراصلی وساحل چپ دریای امویه و پنج در قسمت قابل کشتی رانی آن واقع میباشدمتعلق افغانستان خواهد بود و جزائری که بین تلویك یاوسط فارواتر اصلی و ساحل‌راست دریا های مذکور واقع میباشد درجزو خاك اتحاد جماهیر سوسیا لستی شورو ی‌می ماند .

در قسمت غیر قابل کشتی رانی دریا ی‌پنج تعلق جزائر حسب وضعیت خط سرحد دولتی معین میشود .

ماده چهارم

موافقتنامه هذا باید به تصویب برسد .مبادله تصویب نامه ها در کابل در اسر ع وقت ممکنه بعد از تاریخ امضاء بعمل خواهدآمد . موافقتنامه از روز مبادله تصویب نامه ها به موقع اجرا گذارده خوا هدشد .

ماده پنجم

موافقتنامه هذا در دو نسخه هر نسخه به‌زبانها ی فارسی و روسی تنظیم یافته و هر

دو متن حق مساوی دارند .
در شهر مسکو بتاریخ ۲۳ جوزا ۱۳۲۵مطابق ۱۳ جون ۱۹٤٦ تنظیم گردید .

بوکالت اعلیحضرت پادشاه
دولت علیه افغانستان
سلطان احمد

بوکالت هیئت رئیسه شورا ی عا لـــی
اتحاد جماهیر سو سیا لستی شورو ی
مولوتف

آرشیف هر دو کشور

پروتو کول

بر اثر امضای موا فقت نامه بین‌افغانستان‌واتحاد جما هیر سو سیا لیستی شورو ی در مسائل سر حدی مورخه تاریخ هـــــذاطرفین متعا هد ین تصدیق مینما یند که مادهٔ نهم و دهم معاهده فیما بین افغانســتان وجمهوریت اشتراکیهٔ شورائیهٔ روسیه مور خه ۲۸ فروری ۱۹۲۱ خاتمه یافته لذا از اعتبارساقط شناخته میشود .
پروتوکول هذا قسمت موافقت نامه را که‌بتاریخ هذا امضاء شده تشکیل مید هد .
بتاریخ ۲۳ جوزا ۱۳۲۵ مطابق ۱۳ جون۱۹٤٦

بوکالت اعلیحضرت پادشاه
دولت علیهٔ افغانستان
سلطان احمد

بوکالت هیئت رئیسهٔ شورا ی عا لـــی
اتحاد جماهیر سوسیا لیستی شوروی
مولو تف

آرشیف هر دوکشور

یاد داشت سفارت کبرا ی دو لت شا هی‌افغانستان در مسکو ضمیمهٔ موافقت نامهٔ بین افغانستان واتحادجما هیرشوروی‌سوسیالیستی‌در مسایل سرحدی

مورخ ۱۳ جون ۱۹٤٦ .
مطابق جوزا ۱۳۲۵

جناب آقای وزیر
احترام دارم باطلاع جناب عالی بر سانم‌که حکو مت افغانستان موافقت دارد کــه در اسرع اوقات ممکنه به تجدید نصـــب‌علائم در سرحد خشکی از ذوالفقار الی‌خمیاب بر اساس اسناد و خریطه های تقســیمات‌انگلیس و روس سالهای ۱۸۸۵ – ۱۸۸۸ شروع کند و برای این مقصود بایدکمیسیون‌مختلط افغان و شوروی مقرر شود .
موقع را مغتنم شمرده اطمینان خود را دراحترامات فائقه ام تجدید میدارم .
سلطان احمد

و – م مولو توف
وزیر امور خارجهٔ اتحاد جماهیر شوروی
سوسیا لیستی مسکو .

آرشیف هر دو کشور

یاد داشت سفارت کبرا ی دو لت شاهی افغانستان در مسکو در مورد موافقتنامه بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در مسائل سرحدی .

مورخ ۱۳ جون ۱۹٤٦ مطابق جوزا ۱۳۲۵

جناب آقای وزیر !

احترام دارم وصول یاد داشت مورخه تاریخ هذا جنابعالی را تصدیق نما یم که به مضمون ذیل است :

احترام دارم باطلاع جنابعالی بر سا نم که حکو مت شوروی به آرزوی اینکه مسئلهٔ استفاده از آبهای دریای کشك و مسئلهٔ ساختمان بندر در دریای مرغاب به روح مناسبات دوستانه بین طرفین تصفیه گردد، موافقت مینما ید . منع استفاده از آب دریای کشك شمال تر از چهل دختر را که طبق اسناد تقسیمات انگلیس و روس سالها ی ۱۸۸۵ ـ ۱۸۸۸ به طرف افغانی پیش بینی شده بود رفع نماید . لیکن طرف افغا نی بر مقدار آبی که از دریای کشك در یـن ناحیه میگیرد نباید بیفزاید و در این بارهٔ باید وضعیت موجودهٔ حاضره را حفظ نماید .

حکومت شوروی از حق ساختمان بند دردریای مرغاب با استفاده از ساحل افغانی صرف نظر مینماید . مشروط به اینکه طرف افغانی در قطعهٔ سرحدی خاك خودچنین بند را نخوا هد سا خت که مقدار آب دریای مزبور را که بخاك شوروی جریان دارد تقلیل دهد . باین مناسبت احترام دارم باطلاع جناب عالی برسانم که حکومت افغانستان از طرف خود با تصفیهٔ مسئلهٔ استفاده از آب دریای کشك و حق ساختمان بند شورو ی در دریای مرغاب به ترتیبیکه در یاد داشت فوق الذکر جناب عالی تشریح گردیده موافقت مینما ید .

خواهشمندم اطمینان در احترا مات فائقه امرا بپذیرند

و ـ م مولوتف
وزیر امور خارجهٔ اتحاد جماهیر شوروی
سوسیا لیستی ـ مسکو .

سلطان احمد

آرشیف هر دوکشور

٦٥ ـ تلگرام والاحضرت سردار شاه محمود خان غازی صدراعظم افغانستان به عنـوان جلالتمآب ا . ی . و . ستالین رئیس شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی. مور خ ۱۸ جون ۱۹٤٦ مطا بق جـوزا ۱۳۲۵ .

به مناسبت انعقاد موافقتنامه تعیین خط سرحدی بین هر دوکشور کمال مسر ت دارم تشکرات با حرارت و قدر دانی عمیق خودرا به جلالتماب شما اظهار داشته اطمینان بدهم که اظهار دوستی و رعایت عدا لت از جانب اتحاد شوروی نقش مثبت و دوستا نه ای برای خاطره مردم این کشور در باره مردم وحکومت اتحاد شوروی میگذارد و یقین دارم باینگو نه علایق حسنه که بین هر دو کشورموجود است در آینده توسعه و تقو یـت می یابد .

شاه محمود
صدراعظم

آرشیف هر دو کشور

٦٦ ـ تلگرام رئیس شورا ی وزیران اتحادجماهیر شورو ی سوسیا لیستی جـلالتماب ا . ی . و . ستا لین به عنوا ن صدراعظم‌افغانستان والاحضرت سردار شاه محمودخان غـــازی .

مورخ ۲۲ جون ۱۹٤٦ مطابق جوزا ۱۳۲۵.

جناب صدراعظم نسبت به اظهارات‌دوستانهٔ‌شما راجع به امضاء موافقت نامهٔ مسا ئـل سرحد ی بین هر دوکشور افغانستان واتحادشوروی تشکرات مرا بپذیرید .
امید وارم که علایق دوستانه در بین هردوکشور ما خیلی موافقانه توسعه یابد .

ژوزف ستا لین

آرشیف هر دوکشور

٦٧ ـ صور ت تصویب مجلس عـمو می‌شورای افغانستان در مورد معاهدهٔ سرحد ی بین افغانستان واتحاد جما هیر شـورو ی‌سوسیا لیستی ـ ۱۳ جون ۱۹٤٦ .

مور خ ۱٦ سپتامبر ۱۹٤٦ مطابق سنبلـه۱۳۲۵ .

معاهده منعقده بین حکو مت افغانســـتان‌واتحاد جماهیر سوسیا لیستی شوروی در مسایل تحدید سر حد ی که بتاریخ ۱۳ جون۱۹٤٦ مطابق ۲۳ جوزا ی ۱۳۲۵ ـ از طرف نماینده های صلاحیت دار طرفین ع‌ج آقای‌ویاچیسلاو میخا یلوویچ مولوتوف در مسکو منعقد گردیده و سواد آن فوقاً مندرج است‌به مجلس عمو می شورا ی ملی مورد بحث و مداقه قرار داده شد در نتیجه مذاکره‌وتدقیق‌هیئت شورا ی ملی معاهده موصوف را کـه جهت تشیید روابط و توسیع‌مناسبات‌دوستانه‌طرفین انعقاد یافته است مفید دانسته‌باتفاق آرا تصویب نمودند .

رئیس عمومی شوری

۳٤٤۲ ـ ٥٤۳۷ مورخه ۲٤ سنبله ۱۳۲۵

حکم حضور :

معاهده منعقده بین حکومت افغانستان واتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی درمسایل تحدید سر حدی قرار تفصیلات مندرجه‌اوراق‌هذا که در مجلسین شورا ی ملی و اعیان بعد از بحث و تمحیص بتصویب رسیده‌منظوراســـت .

آرشیف افغانستان

٦۸ ـ موافقت نامهٔ رادیو تلگرا فی بین‌دولت پادشا هی افغانستان و دولت اتحـــاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی

مورخ ۱۳ اپریل ۱۹٤۷ مطابق حمل۱۳۲٦. **۷**

نظر باینکه وزارت مخابرات دولت‌پادشاهی‌افغانستان و وزار ت مخابرات اتحاد جماهیر اشتراکی شوروی هر دو مایل می باشند که‌روابط رادیو تلگرا فی **بطور منظم و مستقیم**

بین مملکتین دائر گردد و برای انجام این‌مقصود موافقه مخصوص منعقد وامضا می‌نمایند لهذا نمایندگان مختار خود را ذیلا تـعین‌نمودند :

از طرف وزارت مخابرات دولت عـلیه‌افغانستان :

ع‌ج‌س‌ع غلام یحی خان وزیر مخابرات .

از طرف وزارت‌مخابرات دولت اتحـادجماهیر اشتراکی شوروی :

ع‌ج آقای باکو لین سفیر کبیر جما هـیراشتراکیه شوروی در افغانستان .

نمایندگان مذکور پس از تبادله اختیارنامه‌های خود و ملاحظه صحت اختیار نامه های مذکور در مقررات ذیل موافقه نمودند :

ماده اول

مبادله مستقیم مخابرا ت رادیو تلگرافی‌بین مملکتین - به ذریعه لین رادیو تا شکند - کابل - بر قرار خواهد شد و برای انجام‌این هر یك از طرفین متعا هد ین در خاك خود استانسیون رادیو ولوازمات تخنیکی که‌مطابق مقتضیات عصری و برای مـخابرات مناسب باشند تعین می نما یند .

ماده دوم

وزارت مخابرات دو لت افغانستان ووزارت‌مخابرات دولت اتحاد جماهیر اشتراکی‌شوروی در صورت لزوم بذریعه مکاتبات در باره‌تعین‌کردن نقاط دیگر برای مخابرات تلگرا فی و رادیو تلگرا فی به موافقه رسیده میتوانند .

مخابرات بین نقاط دیگر که بذریعه‌مکاتبات‌مذکور تعین شده براساس این موافقه‌نامه‌اجرا خواهد شد .

ماده سوم

وزارت مخابرات دولت افغانستان ووزارت‌مخابرات دولت اتحاد جماهیر اشترا کـی شوروی بایکدیگر در باره علاما ت (اشارات)موج استانسیون رادیو که برای مخابرا ت رادیو تلگرافی بین افغانستان واتحاد شوروی‌تعین میشود ، اطلاع خوا هند داد .

ماده چهار م

یکطرف متعا هد به طرف متعا هد دیگراز راه خاك خود حق ترانزیتی تلگراما ت آزاد را که از ممالك سوم ویابه‌ممالك سوم‌صادر میشود خوا هد داد . فهر ست ممالك مذکور قرار موافقه طرفین متعا هدین طـرح‌میشود .

ماده پنجم

وزارت مخابرات دو لت افغانستان ووزارت‌مخابرات دولت اتحاد جما هیر اشترا کـی

شوروی قبول کردند که در وقت مخابرا ت‌رادیو تلگرا فی مستقیم یا ترا نزیتی‌استعمال اعداد شفری یا کود را تنها برای تلگرامات‌حکو متین مجاز دهند .
در تلگرامات مستقیم و ترانز یتی برا ی‌طرح کردن تلگراما ت زبان فارسی ـ روسی ودیگر زبانها مجاز است ، تلگرامــات بایه‌به حروف لاتین نوشته شو ند .

ماده ششم

نرخ تلگرامات و رادیو تلگراما ت عا دی‌بین طرفین چه دولتی و چه غیر دولتی(عادی) باشند از قرار فی لفظ (٦٥) سانتیم طلایــی‌اخذ و در اثنای ترتیب حسا ب دو ثلث آن به استانسیون فرستنده ویك ثلث بـــه‌استانسیون اخذه تعلق و حساب میگردد .

ماده هفتم

طرفین متعا هدین قبول کردند که با یدتلگرامات ورادیو تلگراما ت ذیل را تبادله بنمایند :
دولتی ـ غیر دولتی (عــادی) ـ فوری ـسرویسی ـ مترو لوژی و مطبوعا تی .

تبصره : نرخ تلگرامات ورادیو تلگرا مات‌فوری دو چند تلگرامات ورادیو تلگراما ت عادی ونر خ تلگرامات مترو لوژی ومطبوعاتی‌نصف تلگرامات عادی اخذ و حساب میشود .

ماده هشتم

صورت حساب تلگرامات و رادیوتلگرامات‌که بین طرفین مبادله میشود سه ماه به سه ماه ترتیب وهریك از طرفین آنرا در دونسخه‌برای طرف دیگر ارسال میدارد که یك‌نسخه آن در دفتر مقابل ضبط شده و نسخه دیگرپس از رسیدگی و تصدیق بدفتر مبداء اعاده خواهد شد .

ماده نهم

محصول رادیو تلگرامات که از افغانستان‌بطور ترانزیت از خاك اتحاد جما هـــــیر اشتراکی شوروی به ممالك سوم ویا ازممالك‌سوم به افغانستان صادر میشود بقرار ذیل اخذ میشود :
الف ـ در صور ت صدور رادیو تلگرامات‌از افغانستان بطور ترانزیت از خاك شوروی برای ممالك سوم هفتاد سانتیم محصـــو ل‌ترانزیت خاك شوروی بقرار نرخنامــه (ب) محصول صدور تلگرامات از اتحاد شوروی‌به ممالك سوم و یك ثلث حق مخصو صـــص رادیو (بین افغانستان واتحاد شوروی) تعلــق‌به شوروی وباقی دوثلث حــق محصـــول مخصوص رادیو محصول انتها یی معــینه‌افغانستان متعلق به افغانستان میباشد .
ب ـ در صور ت ورود رادیو تلگرامات ازممالك سوم بطور ترانزیت از خاك شوروی برای افغانستان یك ثلث حق محصـــــول‌مخصوص رادیو و محصول انتها یی معینه افغانستان متعلق به افغانستان وبا قی‌دوثلث‌حق محصول مخصوص رادیو و هفتاد سانتیم

ترانزیتی خاك شوروی متعلق به اتحادشوروی‌میباشد .

ماده دهم

مبلغ قابل تادیه (بدهی) قرار مـوازنـه‌حسابی بفرانك طلایی که در ماده ۳۲ قرار داد (Convention) مخابرات بر قی‌بین المللی تعین شده است گذاشته میشود معادل آن دلار امر یکا یی ۱ زقرار نـر خ(یك دلار مساوی ۳٫۰٦۱ فرانك طلایی) توسط اداره مدیون باداره دائن پر داخته خواهـــدشـــد .

مبلغ قابل تادیه (بدهی) انتهایی مخابرات‌مستقیم و ترانزیت هر ماه ترتیب و توافق نظر طرفین حاصل میشود .

طرف اخذ کننده بعد از تصدیق حسا ب‌ماه آخر سه ماهه ، فوراً حساب سه ماهه را ترتیب مینما ید تا از آن حساب باقی سه‌ماهه‌دیده شود ، حساب سه ماهه باید تلحقیق و در جریان شش هفته بعد از روز تصدیـــق‌اداره تادیه کننده پر داخته شود .

مصارف مربوط تادیه و پر داخت به عهده‌اداره مدیون خواهد بود .

ماده یازدهم

در صورتیکه طرفین متعا هد ین لازم‌بدانندمحصولات مخابرات خود را چـه مستقیم و چه ترانزیتی باشد در در آینده تغیرات‌بدهدطرفین قبول میکنند که فقط بعد از وصو ل اطلاعیه مجمع بین المللی در حین مدتیکه درماده ۲۹ موافقه نامه تلگرافی پیش بین شده تغیرات مذکور را در معاملات محصولات داخل‌عمل خوا هند آورد .

ماده دوازدهم

تلگرامات و رادیو تلگراما ت سرو یسی‌متبادله بین دوائر تلگرا فی رسمی طر فین بطور مجانی مبادله خواهد شد .

ماده سیزدهم

تمام صورت هاییکه در موافقه نامه هذاپیش بینی نشده اگر مقررا ت قــــرار داد (Convention) مخابرات بر قی‌بین المللی و ترتیبات مربوطه به مقررا ت مذکور با مواد موافقه نامه هذا مخالف نیست‌به عمل خواهد آمد .

ماده چهاردهم

موافقه نامه هذا برای مدت سه سال‌منعقدشده هرگاه هیچیك از طرفین متعا هد یـن شش ماه قبل از انقضای مدت مذکور از عدم‌موافقت خود اظهار ننما یند موافقه نا مه‌هذا برای یکسا ل مسلسل تا وقتیکه یکـی ازطرفین ششماه قبل از انقضای مدت متنا وب سالانه اظهار ننما یند اعتبار خواهدداشت .

ماده پانزدهم

موافقه نامه هذا سه ماه بعد از تاریـــخ امضاء به موقع اجرا گذارده میشود .

ماده شانزدهم

موافقه نامه هذا بدو نسخه بزبا نها ی فارسی و روسی ترتیب یافته و هر دو متن حق مساوی دارند .

شهر کابل

به وکا لت وزارت مخابرات دولت افغانستان **به وکالت وزارت مخابرات دولت اتحاد**
وزیر مخابرات دولت افغانستان **جماهیر اشترا کی شوروی سفیر کبیر اتحاد**
(غلام یحی طرزی) **جماهیر اشترا کیه شوروی**
(باکولین)

آرشیف هر دوکشور

۶۹ - موافقتنامه راجع به تبادلهٔ اجنا س و پرداختها بین افغانستان و اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی

مورخ ۱۷ جولایی ۱۹۵۰ مطابق سرطا ن ۱۳۲۹ .

حکومت شا هی افغانستان و حکو مت اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی به مـقصد توسعه و تسهیلات در تبادلهٔ اجنا س و تنظیم پر داختها بین افغانستان و اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی قرار ذیل موافـــقت نمودند :

ماده اول

در دورهٔ اعتبار موافقت هذا تبادلهٔ اجناس بین افغانستان واتحاد جما هیر شورو ی سوسیا لیستی مطابق آن لیست ها ی مقداری صورت خوا هد گر فت که راجع به آنها بین حکو متین در هر سا ل قرار دادی موا فقت حاصل میگردد و در پرو توکول های مخصوص تعیین می یابد . در این لیستها تحو یلدهی از طرف اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی خصوصا مواد نفتی وپار چه با ب نخی به افغانستان واز طرف افغانستان خصو صاً پشم گوسفند و پنبه به اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی پیش بینی خوا هدا شدو همان وقت به قیمت های اجنا س تجار تی اساسی که متعلق به تحویلد هی میباشد موا فقت خوا هد گردید .

هر یك از حکو متین متعهد میشود کـه وسایل لازمی را برای تامین تحویل دهی اجناس قرار لیست های فوق الذکر فراهــم آورد .

ماده دوم

تحویلد هی اجناس از تاریخ اول جولایی۱۹۵۰ الی ۳۰ جون ۱۹۵۱ مطابق لیستها ی (۱) و (۲) تعمیل خوا هد شد .

ماده سوم

دوائر موسسا ت و تجار افغا نـــــی ازیکطرف و موسسا ت و تجار ت خار جی‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی از طر ف‌دیگربغرض تحویلد هی اجنا س مطابق لیستها ی که در مادهٔ (۱) تذکار یافته بین خود قرارداد ها منعقد مینما یند .

ماده چهارم

دوائر ،موسسا ت وتجار افغانی‌ازیکطرف‌و موسسات تجارت خارجی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی از طرف دیگر، با درنظر داشتن اجازهٔ حکو متین و قوا عـــد صادرات و واردات مملکتین میتوانند راجـع‌به اجناسیکه داخل لیستها ی متذکره ماده (۱) نباشند قرار داد ها و خصو صا معاملات‌قابل تلافی را انعقاد نما یند .

ماده پنجم

تمام پرداختها طبق موافقهٔ هذادرافغانستان‌توسط بانك دولتی افغانستان و در اتحـاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی توسط بانك‌دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی بعمل می آیند .

بغرض این مقا صد بانکها ی مذکور برای‌همدیگر حسابات به دولار امریکایی بازمیکند وبلادرنگ راجع به تمام در آمد ها در این‌حسابات به یکدیگر اطلاع مید هند . حـــین حصول این چنین اطلاعیه بانك مربوطـــــه‌بلاتاخیر به دوایر و موسسات واشخا صــ بدون ملحوض اینکه در حسابات‌متذکره‌دارائی‌موجود باشد یا نباشد ، پرداخت ها را اجرا مینماید .

ماده شـــشم

بانك دولتی افغانستان یا بانك دولتی‌اتحادجماهر شوروی سوسیالستی در هـــــر وقت مستحق میباشند پرداخت باقی حسابات راکه‌در ماده (۵)تذکار یافته بمفادخودمطالبه‌نماید. در این صورت بانك مقروض موظف است‌که‌این باقی را به طلایابطورحواله‌دولارامریکایی و یا بدیگر اسعار خارجی که بین هر دوبانك‌موافقه شده باشدوبه‌بانکی که ازطرف بانك مستحق تعیین گردد تادیه کند .

لیکن هر دو بانك از طرف حوالهٔ خودداری‌خواهند کرد اگر باقی در حسابات نشان داده شده زیاده از دوصد هزار دولار امریکا یی‌نباشد . در صورتیکه باقی حسابات از یـــن مبلغ متجاوز گردد مطالبهٔ حواله فقط به مبلغ‌زیاده تر از دوصد هزار دولار امریکا یی

عملی شده میتواند .

تبادلهٔ دولار امریکایی به اسعار دیگر به‌قرار نرخ صورت خواهد گرفت که راجع بان بین بانك دولتی افغانستان وبانك دولتی‌اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی‌موافقت شده باشد وتبادلهٔ طلا به دولار امریکا یی نظر به نرخ محتوی رسمی طلا به دولارصورت خواهد گرفت .

ماده هفتم

به باقی حسابات مقروضه که در مادهٔ(٥)موافقهٔ هذا مذکور است علاوه از مبلغ ده هزار دولار بانك مقروض فیصدیها را به‌مفاد بانك مستحق اضافه خواهد نمود . این فیصد یها به تعیین دو فیصد سالانه زیاده‌خوا هد شد .دخل فیصدی در آخر مو عد سه ماه اجرا گردیده و مبلغ فیصدی درحسابات افزود خواهد گردید .

ماده هشتم

اگر در نرخ محتوی رسمی طلا به دولارامریکایی ۳۵ دولار امریکایی معادل یك اونس طلای خالص تغییر ی رخ دهد باقی که درحسابهای متذکره مادهٔ (٥) موجود میگردد به صورت اتو ماتیك در روز تغییر یافتن نرخ‌طلابه نسبت دولار امریکا یی متنا سباً مطابقا به آن تغییر می یابد .

ماده نهم

بانك دولتی افغانستان و بانك دولتی اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی مشتر کاتنظیم حسابات را طبق موافقهٔ هذا بین خود قا یم‌مینما یند .

ماده دهم

علاوه بر قرار داد هاییکه در مادهٔ (۳) وماده(٤)موافقهٔ‌هذا پیش بینی‌شده تشکیلات تجارت خارجی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی‌و دوائر و موسسا ت و تجار افغانی میتوا نند با اجازهٔ مقامات صلاحیتدار حکو متین قرارداد ها بغرض تحویل دهی اجنا س که قیمت آنها باسعار در قرار داد ها تعیین شده باشدمنعقد نمایند .

در همچه قضایا اجرای پرداختها مربوطه به شرایطی خواهد بود که در قرار داد ها ی مذکور پیشبینی شده و به دستور حساباتیکه‌در ماده (٥) ذکر یافته ارتباطی نخوا هد داشت .

مادهٔ یازدهم

حکومت افغانستان و حکومت اتحاد جماهیرشوروی سوسیا لیستی وکلای خود را تعیین مینمایند تا سه ماه در سه ماه متنا و با درکابل و مسکو ملاقات نموده برای رسید گی با جرا ی موافقهٔ هذا و تحویل دهی اجناس‌طرفین در صورت لزوم توصیه های ضروری را طرح نمایند .

ماده دوازدهم

تمام مسایل متنازع فیها که حین اجرا یقرار داد ها که در مواد (۳) و (٤) و (۱۰) موافقهٔ هذا ذکر گردیده رخ مید هد و بین‌طرفین حل شده نمیتواند انفصال آن مربوط به (اربیتراژ) خواهد بود و به محاکم عدلی‌دولتی رجوع نخوا هدشد ، طرفین‌تعهدمیکنند که فیصلهٔ اربیتراژ را به نسبت وقـــوع‌مناقشات در اجرای قرار داد ها که درمواد (۳) و (٤) و (۱۰) این موافقه ذکر گردیده‌معتبر دانسته در محل اجرا بگذارند .

ماده سیزدهم

درختم میعاد موافقهٔ هذا بانك دولـــتی‌افغانستان و بانك دولتی اتحاد جما هـــیر شوروی سو سیا لیستی رسیدگی بحساب راقراریکه در مادهٔ (۵) تذکار یافته قبول ودوام خواهند داد و مطابق فیصلهٔ موافقهٔ هذا به‌همه‌قرار داد هاییکه در موعد اعتبار این موافقه منعقد شده باشد پرداختها را اجرا خواهندنمود .
علاوه برین اگر در حساباتیکه در ماده(۵)ذکر شده قرض داری یکی از طرفین تثبیت گردد طرف مقروض موظف است در عرصهٔسه ماه بعد از ختم موعد موافقه هذا قـــرار موافقت جانبین اجناس طلا ، دولار امریکا یی‌یا حسب موافقت طرفین دیگر اسعار خار جی بپردازد .
تبادلهٔ طلا به دولار امریکا یی و یادگراسعار خارجی مطابق قسمت چهارم مادهٔ (٦) این موافقه صورت خوا هد گرفت .

ماده چهاردهم

موافقهٔ هذا از روزیکه بامضاء میرسدقابل‌اعتبار بوده والی موعد چهار سا ل مر عی الاجرا میباشد .
اگر هیچکدام از طرفین شش ماه قبل ازموعد ختم این موافقه کتباً خواهش فسخ‌آنرا نکرده باشد ، موافقه هذا به قوه خود باقی‌خوا هد ماند . وبعد از آن نیز در مدت‌شش ماه پس از تاریخیکه این موافقه از جانب‌یکی‌از طرفین فسخ میگردد اعتبار خوا هد داشت.
این موافقه در مسکو بتاریخ ۱۷ جولایی‌۱۹۵۰ در دونسخه بزبان فارسی و روسی مرتب گردید و هر دو متن اعتبار مسا وی رادارا میباشد .

به وکالت حکو مت شا هی افغانستان
امیر الدین

به وکالت حکومت اتحاد جماهیر شورو ی سوسیالیستی
ش . ا . ینیوتین

آرشیف هر دو کشور

۷۰ – موافقتنامه راجع به دادن قرضه(کریدت) پولی بحکو مت شا هی افغانستان از طرف حکومت اتحاد جماهیر شـــوروی‌سوسیالیستی نظر به ارتباط ساختمان دوعدد سیلو (الیواتور) ، اسیاب وکار خانهٔ‌نان‌پزی.
مورخ ۲۷ جنوری ۱۹۵٤ مطابق دلو۱۳۳۲ .

حسب موافقت حکومت اتحاد جماهـــیرشوروی سوسیا لیستی که به حکو مت‌شاهی افغانستان نسبت به ساختمان دوالیواتور وآسیاب و کار خانه نان پزی معاونت‌رسانیده باشد هر دو حکو متین راجع به مواد آتـی‌موافقت نمودند :

ماده اول

حکومت اتحادجماهیر شوروی‌سوسیالیستی‌به حکو مت افغانستان قرضهٔ پولی به مبلغ سه ونیم ملیون دالر اتازو نی مید هد .
این قرضه نظر به ساختمان دو سیلو وآسیاب وکار خانهٔ نان پزی و برا ی تادیه جات سامان و لوازما ت که از اتحاد جماهیرشوروی سوسیا لیستی رسانیده میشـود و برای پر داخت اجرا کردن کار های‌تحقیقاتی‌و پروژه نمو دن و همچنین برا ی جبران مصارف سمت شوروی که مربوط به اعزا م‌متخصصین اتحاد شوروی به افغانستا ن‌برای اجرا نمودن کار های تخنیکی میباشد استفاده‌خواهد شد . مبلغ قطعی این قرضه متذکـره بعد از موافقت طرفین‌نسبت به‌اندازه‌رسانیدن‌سامان و خدماتیکه سمت شوروی اجرا میکند تعیین خواهد شد .

مادهٔ دوم

موعد استفاده کردن از قرضه‌که در مادهٔاول ذکر شده است مدت سه سال معـــین میگردد که از اول ماه جنوری سا ل ۱۹۵٤شروع میشود . تکت پولی‌به اندازهٔ سه‌فیصد در یك سال از همان روزی که همان حصهٔ‌قرضه مورد استفاده قرار میگیرد حســا ب میشود .

مادهٔ سوم

حکومت افغانستان قرضهٔ متذکره مادهٔاول‌و همچنین تکت پولی آنرا بذریعهٔ رسانیدن پشم وپنبه به اتحاد شوروی به مقادیر یکه‌دربین طرفین موافقت شده است به قیمـــت هاییکه راجع به این اموال در سالها ی‌مربوطه‌برای تبادلهٔ اموال بین افغانستان واتحـــاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی تعیین خواهدشد تادیه میگردد .
پرداخت کریدت مدت پنج سال است که‌از اول ماه جنوری سال ۱۹۵۷ به قسمتهای مساوی سالیانه پر داخته میشود .
تکت پولی قرضه در جریان کور تا ل‌اول(ربع اول) هر یك سال از بابت دورهٔ سا ل گذشته که تکت پولی حساب شده است‌تادیه‌میگردد .

مادهٔ چهارم

موسسات مربوطهٔ افغانی و شوروی دربین خود ها قرار داد ها ی نسبت بهرسانیدن سامان و لوازمات و خدمات تخنیکی مربوطهوهمچنین رسانیدن پشم و پنبه که درموافقت نامهٔ هذا ذکر رفته است منعقد میدارد .

در ین قرار داد ها اندازهٔ و قیمت ها ومواعد ودیگر شرایط رسانیدن آن و خدما ت در نظر گرفته خوا هد شد .

مادهٔ پنجم

برای مقصد عملی ساختن حسابا تقرضهکه در موافقت نامهٔ هذا پیش بینی شده است دافغانستان بانك و بانك دولتی اتحادجماهیرشوروی سوسیا لیستی حسابا تی را مفتوح میدارند واصول وترتیب حسابا تو عملیکردن حسابات را آنها معین خوا هند نمود .

در شهر کابل مورخه ۲۷ ماه جنوری سال۱۹۵٤ در دونسخه که هر یك نسخه بهزبان های فارسی و روسی بوده و هر دو متنیكنوع قوه را داراست عملی گردیده است .

بوکالت حکومت شاهی افغانستان
(عبدالملك)

بوکالت حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
(م . دکتیار)

آرشیف هر دو کشور

۷۱ ــ موافقت نامه بین حکومت شا هیافغانستان و حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی در موضوع ترانزیت .
مورخ ۲۸ جون ۱۹۵۵ مطابق سر طان۱۳۳٤ .

حکومت شاهی افغانستان و حکو مت اتحادجماهیر شوروی سو سیا لیستی با سا س مناسبات دوستانه موجوده بین مملکتین وهمچنان بتاسی و برای توسعه ماده (٦)معاهده مودت ۲۸ فروری سال ۱۹۲۱ افغانستان وشوروی ، بمواد آتی موافقه نموده اند :

ماده اول

اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی ازطریق خاك خود برای افغانستان بعین شرایط ترانزیتی اموال ممالك ثالث که از خا كشوروی صورت میگیرد حق ترانز یت آزاد را مید هد .

این حق به کلیه اموال بدون قید مما لكمبداء و مقصد که قانوناً برای ترانزیت ازبین خاك اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستیممنوع قرار داده نشده باشد ، شامل بوده وقابل تطبیق است .

ماده دوم

افغانستان بنوبه خویش از طریق خــا کخود برای اتحاد جما هیر شورویسوسیالیستی بعین شرایط ترانزیتی اموال ممالك ثالث که از خاك افغانستان صورت میگیرد حـــق ترانزیت آزاد را مید هد .

این حق به کلیه اموال بدون قید مما لكمبداء و مقصد که قانو نا برا ی ترانز یت از بین خاك افغانستان ممنوع قرار داده نشدهباشد ، شامل بوده وقابل تطبیق است .

ماده سوم

طرفین متعا هدین از اموال ترانزیتی هیچمحصول ومالیه عوارض اعم از اینکه اموا ل ترانزیتی مستقیماً حمل و نقل شود و یا ازوسائل حمل و نقل فرود آورده شود یا انتقال داده شود ویا در انبار ها برایمحافظهگذاشتهشود و بار بندی شود و یا بار بند ی مجدد بغرض ترانسپورت بعمل آید اخذ نخوا هندنمود .

مصارف خدمات ترانسپورت با بت اموالترانزیتی در خاك هر يك از طرفين متعاهدين به نازلترین تعرفه معموله آن موضعیکهخدماتارسال ومرسول محمولات ترانزیتی بعملمیاید محاسبه خواهد شد .

ماده چهارم

پرداختها بابت ترانزیت اموا ل وعملیاتترانسپورت وارسال و مرسو ل آنها مطابق موافقه نامه هذا باساس موافقه های جار یهتبادله اجناس و پر داخت های افغانستا ن وشوروی بوسیله تسلیمی مال التجارهصورتگرفته واز طرف جانبین در موقع فیصلـــه پروتوکول تبادله سالیا نه اجناس موا فـقهمیگردد اجرا خوا هد شد .

ماه پنجم

موسسات مربوطه اقتصادی شوروی از يكطرف و دوائر حمل و نقل و مـــوسسا ت ترانسپورت افغانستان از طرف دیگرقرار دادها را برای اجرای معاملات مربوط بهترانزیت محمولات از طریق خاك اتحاد جماهیرشورویسوسیا لیستی ویا از طریق خاك افغانستان در بین خود ها عقد خوا هند نمود .

مسائل متنازع فیها که در جریا ن قراردادهای متذکره بظهور برسد طبق ماده دوازده موافقه نامه راجع بتبادله اجنا س و پرداختها بین افغانستان و شوروی تاریخـــی ۱۷ جولایی سال ۱۹۵۰ حل و فصل خواهدشد.

ماده ششم

اموال شخصی اتباع هر دو مملکت کـهبدون معیت مالك حمل میشود نیز با سا س

شرایط موافقه هذا از بین خاك هـر يك ازطرفین متعا هد یبن بطور ترانز یت عـــبور داده شده میتواند .

ماده هفتم

مراسم اجرائیه گمرکی با بت امـــوا ل‌ترانزیتی در خاك هر يك از طرفین متعاهدین بحد اقل صورت خوا هد گرفت و طر فین دراین موارد تسهیلات مربوطه را فرا هـــم خواهند نمود .

ماده هشتم

موافقه هذا به تصدیق خوا هد رسید وازروز مبادله اسناد مصد قه آن دارا ی قـوه قانو نی گردیده وبرای مدت پنجسا ل مداراعتبار میباشد و مبادله اسناد مصد قه در کابل صورت میگیرد .
اگر یکی از طر فین ششماه قبل از اختتام‌مدت اعتبار موافقه هذا اراده خود را نسبت به فسخ موافقه هذا اعلان نکند این موا فقه‌برای پنجسال دیگر دوام خواهد کرد .

موافقه هذا در دونسخه که هـــريك آن‌بلسان فارسی و روسی ترتیب یافته و هردو متن دارا ی قوه مساوی میباشد بتاریخ ۲۸جون ۱۹۵۵ درماسکو بامضاء رسید .

بوکالت حکو مت شاهی افغانستان
غلام یحی طرزی

بوکالت حکومت اتحاد جما میر شوروی سوسیالیستی
کابانوف

آرشیف هر دو کشور

۷۲ ـ از بیانیهٔ بناغلی سردار محمدداودصدراعظم افغانستان در موقع مسافرت‌رئیس شورای وزیران اتحاد جماهیر شـــــوروی‌سوسیالیستی بکابل .
مورخ ۱۶ دسامبر ۱۹۵۵ مطابق قو ســ۱۳۳٤ .

در روابط دوستانهٔ افغا نستان و کشوربزرگ اتحاد شوروی امروز یکی از روز های بارزیست که خاطرهٔ آن در تاریخ نشو ونمای علایق دوستانهٔ دو کشور پاینده‌خوا هد بـــود .
افغانستان فرا موش نکرده و هـیچگـــاه‌فراموش نخواهد کرد که نخستین کشوریکه در روز گار معاصر آزادی و استقلال مملکت‌افغانستان را خیر مقدم گفت اتحاد جما هیر شوروی بود واولین مملکتی که پس ازانقلاب‌اکتوبر با دولت اتحاد شوروی روابط سیاسی قایم کرد وطرح دوستی بین المللی را ریخت‌افغانستان بوده است .
از آن زمان تا امروز روابط این دوکشورآزاد برپایه های اعتماد متقابله و حســـن مجاورت و دوستی صمیمانه و نیك خوا هی‌وصلح پرستی استوار و بر قرار است و حوادث زمان ووقایع گو ناگون بین المللی‌کوچکترین تزلزلیرا در آن راه نداده است .

دوستی این دو مملکت که اساس حیات اجتماعی هر کدام شان به نهج مخصوصی بنا یافته بزرگترین مثالی است که با هدف واحد در امن گیتی واحترام آزادی واستقلال یکدیگر ممکن است ممالکیکه رژیم های جداگانه دارند با هم در نزدیکترین علایق دوستانه زیست نمایند و همکاری شان درپیشرفت ها و رفاه یکدیگر مؤثر ومددگار باشد ، ترقیات اتحاد جماهیرشوروی درظرف این ۳۸ سال همواره مورد تحسین وتقدیر ملت آزادیخواه افغانستان بوده است .

مهمانان محترم ما پس از مسافرت دورو درازی در کشور پهناور هند با هوای گوارای آن مملکت درین موسم به پایتخت باستانی وکوهستانی ما تشریف آورده اند متاسفانه باد های سرد زمستانی میوزد و درین فصل شادابی کشور و زیبائیهای آن جلوه گری ندارد ولی شاید گرمی محبت وآغوش بازمردم افغانستان برودت زمستان و ناملایمت طبیعت وکمی وسایل را تا حدی جبران نماید ودوستان ما خویشتن را در خانهٔ دوستان صمیمی خود و دیار آزادگان قلب آسیا بیابندکه همواره آزادی را گرا می ترین گنجینه و غنای خویش محسوب داشته اند .

ملت افغانستان که هدفی جز آزادی ورفاه خود ندارد به صلح گیتی علاقهٔ مفرطی داشته آرامش جهان را بزرگترین ضمانت آزادی وآبادی وطن میشمارد . از آنجا بوده و از آنجاست که سیاست بیطرفی را از سالیان دراز برگزیده وهمواره حاضر بوده است که با همه کشور های دوست و همسایه دست دوستی بدهد و برای رفاه و ترقی کشور خود وآنها همکاری نماید .

افغانستان یقین دارد که این سیاست وی نه تنها در خور منافع کشور است بلکه به صلح جهان و سعادت همسایگان ودوستانش نیز کمك مینماید . بنابران متوقع است که سیاست وی با حسن تفاهم وقدردانی هر مملکت صلح خواهی استقبال گردد .

افغانستان در هر موردی وهر مجمع بین المللی از مفکوره برادری ملل و آزادی اقوام جهان و حق اختیار سرنوشت هرملت از طرف خودش پشتیبانی کرده و احترام پرنسیب مساوات وحریت ممالك را نه تنها در گفتار بلکه در عمل یگانه وسیلهٔ تامین صلح گیتی شمرده است .

اینموقع را مغتنم میشمارم که شادمانی ومراتب تقدیر حکومت خود و ملت افغانستان را از قدمهاییکه در توسعهٔ روابط اقتصادی وتجارتی بین افغانستان واتحاد شوروی درین سالهای اخیر بر داشته شده اظهار دارم .

امید وارم که این همکاری اقتصادی دوکشور بابی را برای آیندهٔ وسیعتر آن بکشاید و روابط دوستانه وبی آلایش بین دو مملکت رامستحکم تر گرداند .

حکومت افغانستان مقصود دیگری جز پیشرفت مادی و معنوی مملکت ، انکشاف منابع کشور وبالا بردن سویهٔ زندگانی مردم ندارد ودرین راه کمك های دول دوست وپیشرفته جهان را در صور تیکه وابسته وپیوسته با شرایط سیاسی نبوده با کمال امتنان وتقدیر پذیرفته است و در آینده نیزخواهد پذیرفت .

اجازه بدهید که در پایان این گفتار بهترین تمنیات صمیمانهٔ حکومت و ملت افغانستان را به مهمانان محترم خود وملل بزرگ اتحاد جماهیر اشترا کیه شوروی و حکومت شوروی اظهار نمایم و برای صحت وسعادت رئیس بزرگ و سرباز نامی آنکشور مارشال وروشیلوف و مهمانان محترم و همچنین جهت تشئید علایق دوستانه افغانستان وشوروی وصلح جهان که مقصود مشترك و بزرگ ونهایی همهٔ ماست ابراز دارم .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعات اتحاد شوروی

۷۳ ـ از اعلامیهٔ مشترك بمناسبت اقا مت رئیس شورای وزیران اتحاد جما هیرشوروی سوسیالیستی به افغانستان طبق دعوت بناغلی سردار محمد داود صدراعظم افغا نستا ن . مور خ ۱۸ دسامبر ۱۹۵۵ مطابق قو س ۱۳۳٤ .

مسافرت زعمای اتحاد شوروی در کشوردوست وهمسایه افغانستان موقع داد کــه طرفین در محیط صمیمیت واعتماد متقابلــه سیاست صلح خواهانه و حسن همجواری خویش را توضیح وتصریح نمایند و به اساس احترام سیاست بیطرفی افغانستان امکانا ت توسعه مزید علایق سیاسی ، اقتصــادی وکلتوری بین دو کشور را مورد مطالعه قــرار دهــد .

در نتیجه تبادله افکار ، اتفاق نظر طرفین بر نقاط متذکره در ذیل حاصل گردید :

حکومت پادشا هی افغانستان و حکو مت اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی مصمم اند تا روابط دوستا نه سیاسی وعلایق اقتصادی وفرهنگی بین دو کشور را که مورد علاقه هر دو دو لت است توسعه بخشند .

حکومت پادشا هی افغانستان وحکو مت اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی عقیده دارند که آن ملل و اقوامیکه هنوز از آزادی وحاکمیت ملی خود محروم اند به اسا س منشور سازمان ملل متحد مستحق میبا شند که سر نوشت آینده خود را بدون قید و فشار خود شان تعیین نمایند .

حکومت پادشا هی افغانستان و حکو مت اتحاد شوروی سوسیالیستی احترام تطبیق پرنسیپ پنجگانه یعنی احترام متقابله کاملیت ی حاکمیت ممالك ، عدم تجاوز ، عدم مداخله در امور داخلی کشور ها بعلل اقتصا دی وسیاسی وایدیو لوژی ، مساوات ، انتفاع متقابله وزند گانی با همی در صلح را که به اتحاد آراء از طرف اعضای شامل کنفرانس آسیائی وافریقائی در باندونگ تصو یــب شده است اسا س متین تا مین صلح وحسن تفاهم بین الملل جهان مطابق به پر نسیب پیما ن ملــل متحــد مــی شـــما رند .

حکومت پادشا هی افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی صلح پایدار و حسن روابط بین ممالك گیتی رامربوط و منوط به خلع سلاح عمو می وتحریم مطلق اسلحه ذروی میدانند و خوا هانند که نیروی ذروی فقط در راه صلح و پیشرفت های ارتقای بشر یت به کار افتد .

حکومت پادشا هی افغانستان و حکو مــت اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی کانفرانس سران دول چهار گانه بزرگ و پس از آن کانفرانس وزیران ممالك موصوف را در ژینو که بنابر آرزو های ملل در رفع مشکــلا ت روابط بین المللی و تامین صلح منعقد گردید یك قدم مثبت میدانند و برا ی تولید زمینه مفاهمه متقابله کشور های ذیعلاقه مفید دانسته امید وارند که در اثر مساعی مزید دو ل مذکور نظیر آن کانفرانس ها در آینده برپا گردد وبرای رفع اختلافات نظر دو ل شا مل کانفرانس و تولید حسن تفا هم با همی که شرط مهم تامین صلح جها نی است موثر ثابت شو ند .

حکو مت پادشا هی افغانستان وحکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی اوضاع کنونی و کشیده گی های اقصای شـــر ق را خطر برا ی آسا یش گیتی شمرده عقیده دارند که مسائل مورد اختلا ف خاور دور به مقصود تقویه صلح فیصله گردد .

مسائل مربوط به چین از نقطه نظر حق ملی ملت چین راه حل یافته خصوصا حکو مت جمهور ی مردم چین در موسسه ملل مقا م مشروع خود را اشغال کند .

حکومت پادشاهی افغانستان و حکو مت اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی یگانه وسیله تامین امنیت ملل را وابسته به مساعی مرتبطه و مجمو عی دول جهت تحکیم صلح

میدانند .

در خاتمه طرفین معتقد اند که این تما س شخصی بین زعمای افغانستان و زعما ی شوروی در تشئید مناسبات آینده دو کشورو تقویه صلح جهان موثر و مفید خوا هد بود .

صدراعظم حکو مت پادشا هی افغانستان **رئیس شورای وزرای اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی**

آرشیف هر دو کشور

۷۴ – از اعلامیهٔ مشترك دربارهٔ مناسبا ت اقتصادی بین دو لت پادشاهی افغانستا ن ودولت اتحاد جماهـر شوروی سوسیالستی
مورخ ۱۸ دسامبر ۱۹۵۵ مطابق قو س ۱۳۳٤ .

حکومتها ی مملکتین برضائیت خاطرنشان نموده اند که روابط تجار تی واقتصادی اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی وافغانستان باساس منافع متقابله توسعه می یابد در عین زمان حکومتین متذکره راجع به لزو م پیشر فت وتوسعهٔ آینده روابط فوق الذکر به نظر یه آتی توافق نموده اند ، برای این مقصد حکومتین اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی و افغانستان لازم دانسته که بعد از ختم اجراآت مربوط مقدماتی نمایندگان صلاحیت دار آنها ملاقات نمایند تا اینکه شکل آتی همکاری اقتصادی وتخنیکی راکه برای طرفین متقابلتاً مفـیـد می باشد مورد غور قرار داده موافقتنامهٔ مربوطه راعقد نمایند.

قرار است که نمایندگان مـو صـوف بالخاصه مسایل مربوط به همکاری را در رشتهٔ پیشرفت زراعت ، ساختمان استیشن برق ، سیستم آبیاری ترمیم خانه های موتـر در افغانستان و همچـنان سا ختما ن میدا ن طیاره کابل را تحت مطالعه قرارخواهند داد . حکومت اتحاد جما هیر اشتراکیهٔ شـوروی موافقت اصولی خود را بهمکاری امدادتخنیکی ومالی بحیث کریدت با فغانستان برا ی انجام پروگرام توسعهٔ اقتصادی افغانستان کـه در آینده در شقوق متذکره بدان مـوافـقت خواهد شد اظهار کرد .

اندازه کریدت ازطرف حکومت اتحاد جماهیراشتراکیه شوروی در ین موضوع به مبلـغ یکصد ملیون دالر امریکایی به قرضهٔ طویل المدت تعیین شده است .

شرایط کریدت بین طر فین در آینـده مذاکره و موافقت خواهد شد .

حکومت افغانستان نسبت به این همکاری که دو لت اتحاد جما هیر اشتراکیهٔ شوروی به او می نماید اظهار امتنان مینما ید ۱۸ دسمبر ۱۹۵۵ .

آرشیف افغانستان – مطبوعات اتحاد شوروی

۷۵ ـ پروتوکول راجع به امتداد مد تاعتبار معاهدهٔ بیطرفی و عدم تجاوز متقابله بین افغانستان واتحاد جما هیر شـــوروی‌سوسیالیستی مور خ ۲٤ جون سال ۱۹۳۱ . مورخ ۱۸ دسامبر ۱۹۵۵ مطابق قـوس۱۳۳٤ .

اعلیحضرت پادشاه افغانستان و هیئت‌رئیسهٔ شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی .

باتمایل مساعد ت بسط و تحکیم اتـیه‌روابط دوستانه و حسنهٔ همجواری موجـوده بین ملت های افغانستا ن واتحاد جما هـیرشوروی سوسیا لیستی .

اشتیاق به همکاری وتحکیم صلح وهمچنین‌استقرار اعتماد واطمینان بی ن‌دولتین مطابق به مرام واصول منشور سازمان ملل متحد .

با در نظر گرفتن آن که معاهده راجع به‌بیطرفی وعدم تجاوز متقابله که بتاریخ ۲٤ جون سال ۱۹۳۱ بین افغانستا ن و اتحـادجماهیر شوروی سو سیا لیستی به امضاء رسیده ومنطبق به منافع حیا تی هر دوکشورمیباشد وبه حل و فصل موفقیت آمیز مقاصد فوق‌الذکر مساعد ت مینما ید .

تصمیم گرفتند پروتوکول هذا را در بارهٔ تمدید مدت اعتبار معاهده‌بیطرفی‌وعدم‌تجاوز متقابله مورخه ۲٤ جون سال ۱۹۳۱ امضاءنمایند وبدین منظور بحیث نمایندگان خودبه قرار ذیل تعیین کردند .

اعلیحضرت پادشاه افغانستان ، والاحضرت‌سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه دولت پادشاهی افغانستان .

هیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحاد جماهـیرشوروی سوسیالیستی ، ا . ا . گرومیکومعاون اول وزیر خارجیهٔ اتحاد جماهیر شوروی‌سوسیالیستی .

نامبردگان پس از مبادله اعتبار نامه های‌خود که آنها را موافق قاعده وکاملا صحیح یافتند نسبت به مراتب ذیل موافقت نمودند:

مادهٔاول

در تغیر مقـررا ت ماده هشتم معـاهـده‌بیطرفی و عدم تجاوز متقابله منعقده در کابل به تاریخ ۲٤ جون سال ۱۹۳۱ بین دو لـت‌پادشاهی افغانستان واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و همچنین ماده اول پروتوکول‌افغان وشوروی مورخه ۲۹ مار چ ســــا ل ۱۹۳٦ در بارهٔ میعاد و ترتیب انقطاع قـوه‌قانونی معاهده سال ۱۹۳۱ طـرفین مـعظمین متعا هدین موافقت نمودند که معاهدهٔ مذکوراز روزیکه پروتوکول هذا به موقع اجــرا گذارده شود برای ده سال اتیه داری‌اعتبارخواهد بود .

بعد از انقضای این مدت معاهدهٔ فوق‌الذکرسال به سال قوهٔ قانونی خود را بطوراتوماتیك تمدید خواهد کرد و هر یك از طرفین‌معظمین‌متعاهدین حق خواهد داشت معاهدهٔ مذکور را فسخ نماید مشروط به اینکه شش ماه‌قبل در این باره اطلاع بد هد .

مادهٔدوم

پروتوکول هذا باید به تصویب بر سدواز روز مبادلهٔ نسخ مصوبهٔ که حتی المقدور در کمترین موعد انجام خواهد گرفت به موقع‌اجرا گذارده خوا هد شد و مبادله نسخ‌مصوبه در شهر مسکو به عمل خواهد آمد .

نمایندگان مختار به منظور تصدیق‌مرا تب‌فوق این پروتو کول را امضاء وآن را بـه مهر خود ممهور نمودند .

در شهر کابل بتاریخ ۱۸ دسمبر سال ۱۹۵۵ در دو نسخه هر یك به زبا نها ی فارسی و روسی که هر دو متن دارا ی اعتبار یك سان میباشند تنظیم گردید .

به نمایندگی اعلیحضرت پادشاه افغانستان
سردار محمد نعیم وزیر خارجه

به نمایندگی هیئت رئیسهٔ شورا ی عا لی اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی
آ . آ . گرومیکو معین وزارت خارجـــه

آرشیف هر دو کشور

۷٦ ـ موافقت نامه راجع به همکاری بین‌حکو مت شاهی افغانستان و حکو مت اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی در توسعـهٔ‌امور اقتصا دی افغانستا ن و دادن کریدت طویل المدت نسبت به این موضوع از طرف‌حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی.
مور خ ۲۸ جنوری ۱۹۵٦ مطابق دلو ۱۳۳٤

حکومت شاهی افغانستان و حکو مت اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی بادر نظرگرفتن مناسبات دوستانه که در بین افغانستان‌واتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی موجود است و به اساس اعلامیهٔ افغانی و شوروی مورخه۱۸ ماه دسمبر سال ۱۹۵۵ و برای مقصد توسعه و ترقیات آینده مناسبات اقتصا دی‌متقابلهٔ مفید در بین ممالك نسبت به موادآتی توسعه و ترقیات آیندهٔ مناسبات اقتصـادی‌موافقت نمودند .

مادهٔ اول

حکومت اتحاد جماهیر شوروی‌سوسیالیستی‌برای مقاصد پایه دار نمودن همکاری جهت توسعه اقتصادیا ت افغانستان و خصو صـاً‌برای توسعهٔ امور زراعت و همچنین ساختمان بند وآنهار واستیشن های هیدروالکتر یکی‌ووسایل ترانسپورت برای حکو مت شا هی افغانستان کریدت طویل المدت به مبلـغ‌یکصد ملیون دالر امریکا یی (که یك دالر مساوی به ۰٫۸۸۸٦۷۱ گرام‌طلاخالص‌میباشد)میدهدو به حساب کرید ت فوق الذکر تحویل دهی سامان وادوات وآلات که از طر ف اتحـــادجماهیر شوروی‌سوسیالیستی‌رسانیده میشود، وهمچنین خد مات دیگر مربوط به امدادتخنیکی‌در ساختمان دستگاه های جداگانه رشـــته های متذکره اقتصا دی افغانستان تا مـــین‌میگردد .
دستگاه های که نسبت به آن اتحادجماهیرشوروی سوسیا لیستی به افغانستان امـــداد تخنیکی مید هد و همچنین اندازه ووضعـیت‌این امداد تخنیکی در بین طر فین به ذریعـــه موافقت نامه های جداگانه معین میشود .

مادهٔ‌دوم

کریدت از حساب تکت پولی دو فیصدداده میشود و تادیه جات آن بعد از هشت سال استفاده نمودن حصهٔ مربوطهٔ کریدت‌هرسال به حصص مساوی در جر یان مد ت ۲۲ سال به ذریعهٔ تحویل دهی امـــوال‌افغانی‌به اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیســـتی صورت میگیرد .

تادیه جات تکت پولی کرید ت سا لیانه‌در ربع اول سال ما بعد آن از با بت سال گذشته که حساب شده است به ذریعهٔ تحویل‌دهی اموال افغانی به اتحاد جما هـــیر شوروی سو سیا لیستی صور ت میگیرد .

فهرست ها و مقدار اموا ل افغانی که به‌اتحاد جماهرشوروی‌سوسیالستی‌برای‌تادیه‌جات کریدت و تکت پولی های حسا ب شدهٔ آن‌قابل تحویل دهی میباشد هر سا ل از طر ف جانبین باساس فهرست های اموال افغا نـــی‌که در سا ل مربوطه مبادله اجنا س جهت تحویل دهی به اتحاد جما هیر شـــوروی‌سوسیا لیستی موافقت میشوا معین میگردد .

مادهٔ‌سوم

قیمت آلات ولوازما ت وادوا ت و موادکه‌بحساب کرید ت از طرف اتحاد جما هـــیر شوروی سوسیا لیستی قابل تحویل دهـــی‌میباشد و همچنین قیمت اموا لیکه از طرف افغانستان به حسا ب تادیه جا ت کر ید ت‌و تکت پولی تحویل داده میشود از رو ی قیمت مارکیت های بین المللی معین میگردد .

مادهٔ‌چهارم

بانك دولتی افغانستان و بانك دو لتی‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی در بین خود ها حسابات مخصوص برا ی سنجش‌استفاده وتادیه جا ت کرید ت که حســب موافقت نامهٔ هذا داده شده باز نموده‌وهمچنین‌اصول تخنیکی اجراآت این صورت حسابا ت را معین میدارد .

در شهر کابل بتاریخ ۲۸ ماه جنوری سال ۱۹۵٦ در دو نسخه اجرا گردیده که هـــر یك نسخه به لسا نها ی فار سی و روسی‌بوده و هر دو متن یك نوع قوه را داراست.

بوکالت حکومت شا هی افغانستان
داکتر محمد یوسف

بوکالت حکومت اتحاد جماهیر شـــوروی سوسیا لیستی
ن . ا . سمیلوف

آرشیف هر دوکشور

۷۷ ـ موافقت نامه بین حکومت شاهـــی‌افغانستان و حکومت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی راجع به دادن امداد تخنیکی‌به‌افغانستان برای انکشاف اقتصادی ان . مورخ اول مارچ ۱۹۵٦ مطابق حوت ۱۳۳٤.

حکومت شاهی افغانستان و حکو مت اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی بادر نظـــر گرفتن اعلامیهٔ مشترك افغانی و شوروی‌مورخه‌۱۸ دسامبر ۱۹۵۵ و مطابق به موافقت نامهٔ مورخه ۲۸ ماه جنوری ۱۹۵٦ راجع به‌حکومت‌شاهی افغانستان و حکو مت اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی در توسعهٔ امـــوراقتصادی افغانستان نسبت به مواد آتی‌موافقت نمودند .

مادهٔ اول

حکومت اتحادجما هیرشوروی‌سوسیالیستی‌به حساب کرید تی که طبق موافقت نامهٔ مورخه ۲۸ جنوری ۱۹۵۶ در اختیار حکو مت‌شاهی افغانستان گذاشته است دادن امداد تخنیکی را از طرف موسسا ت شوروی به‌موسسات افغانی در ساختمان و توسعهٔ پروژه های متذکره در ضمیمه موافقتنامهٔ هذا تا مین‌میکند .

مادهٔ دوم

امداد تخنیکی متذکره در مادهٔ اول موافقت‌نامه هذا قرار ذیل بعمل آورده خوا هدشد:

الف – ذریعهٔ اجرای امور اکتشا فـی وتدقیقاتی ، ترتیب پروژه ها ، رسانیدن‌سامان ماشینها و مواد لازمه به مواعدیکه در ضمیمه‌مذکور تصویب شده (رسانندهٔ فرانکوتاسرحد افغانستان واتحاد شوروی) .

ب – بافرستادن متخصصین و کار گران‌باتجربه شوروی با فغانستان که تعـــداد ، رشتهٔ تخصص و موعد کار آنها بین طر فین‌موافقهٔ خواهد شد به مقصد معاو نــت در ساختمان ها ، بسته کاری و نصب ما شین‌ها ، بکار انداختن دستگاه هاوتربیهٔ‌متخصصین افغانی .

تذکر داده میشود که تعمیر عمارا ت وساختمان های متذکره ضمیمه با مشورهٔ‌تخنیکی ومراقبت متخصصین شوروی (مولف پروژه)ذریعهٔ موسسات افغانی انجام خوا هد یافت .

مادهٔ سوم

قوه وظرفیت پروژه ها و همچنین اندازهٔ‌امداد تخنیکی نسبت به هر کدام از آنها که در موافقتنامه هذا در نظر گرفته شده است‌بعد اجرا ی کار ها ی تحقیقا تی وتدقیقاتی وترتیب پروژه های نهایی به صورت دقیق‌معین خواهد شد .

قیمت سامان ، ماشین آلات وموادی که‌از اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیســـتی رسانیده میشود و قیمت دیگر خد مـــا ت‌موسسات شوروی نسبت به هر کدام ازپروژه هائیکه در موافقت نامهٔ هذا در نظر گرفته‌شده‌است بوسیلهٔ قرار داد های فر عی مربوطه که بین موسسات افغانی و شوروی از طرف‌نمایندگان ذیصلاحیت طر فین برای این کار امضأ میــگردد معین میشود. هــکذا گــرانتی‌ها ووجائب طرفین در بارهٔ امداد تخنیکی که در افغانستان به عمل می آید در قرار دادهای فرعی جداگانه بالترتیب تذکار خوا هد یافت .

مادهٔ چهارم

قیمت مجمو عی امداد تخنیکی که اتحــادجماهیر شوروی سوسیا لیستی طبق موافقت نامهٔ هذا به افغانستان مید هد نبا ید ازمبلغ‌کریدت یکصد ملیون دالر امریکا یی تجاوز نماید . اگر قیمت امداد تخنیکی مذکور که‌در قرار داد های فر عی متذکره مادهٔ (۳) موافقت نامه هذا تعیین شده کمـــتر از صدملیون دالر امریکایی باشد، آنوقت فهرست

پروژه های دیگر و همچنین اندازه ووضعیت‌امداد تخنیکی نسبت باین پروژه ها ی جدید بین طرفین بطور جداگانه موافقه خواهد شد

مادهٔ پنجم

اعزام متخصصین شوروی بافغانستان بـه‌مقصد دادن امداد تخنیکی که در موافقتنامهٔ هذا پیشبینی شده است با ساس شرا یـط‌موافقت نامهٔ جداگانه بین طر فین صور ت خوا هد گرفت .

مادهٔ‌ششم

موافقت نامهٔ هذا از روز امضاء معتبراست.
در کابل بتاریخ‌اول ماه مارچ‌سال ۱۹۵۶در دونسخه تحریر گردید که هر یك نسخه به لسا ن فار سی و روسی بوده و هر دومتن یك قوه را داراست .

بوکالت حکومت شاهی افغانستان .
داکتر محمد یوسف

بوکالت حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
ن . ا . سمیلوف

آرشیف هر دوکشور

۷۸ ــ موافقت نامه بین حکو مت شا هی‌افغانستان وحکومت اتحاد جماهیر شـوروی سوسیالیستی راجع به سرویس هوایی .
مورخ ۲٤ مارچ ۱۹۵٦ مطابق حمل ۱۳۳۵ .

حکومت شاهی افغانستان وحکو مت اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی بغـرض تاسیس سرویس هوایی بین افغانسـتان واتحاد جماهیر شوروی قرار ذیل موافـقت مینماید .

مادهٔ‌اول

۱ ــ حکومت شاهی افغانستان حق پروازرفت وآمد را از اتحاد جماهیر شـوروی سوسیالیستی به کابل وقند هار با حق فرودآمدن درعرض راه به میدان هواهی مـزار شریف به طیارات ملکی اتحاد جماهیرشوروی‌سوسیا لیستی اعطاء مینماید .
حکومت اتحاد جماهیر شوروی‌سوسیالیستی‌حق پرواز رفت وآمد را از افغانستان بـه تاشکند و مسکو باحق فرود آمدن در عرض‌راه در میدان هوایی اکتوینسك به طیارا ت ملکی افغانستان اعطاء مینما ید .
خط سیر طیارات از طرف‌هر یك‌ازمتعاهدین‌در خاك خودشان معین میشود ودروازهٔ پرواز در سر حدات مملکتین برطبق موافـقهٔ‌طرفین‌متعاهدین تعیین میگردد .
۲ ــ فرود آمد ن طیارات طرفین متعاهدین‌در نقاط متذکره جزء اول مادهٔ هذا برای‌مقاصد تخنیکی و تجار تی وبرای حمل و نقـل‌بین المللی مسا فرین ، بکاژ ، محمـولا ت

و پسته باحق بار نمودن وفرود آوردن آن‌صورت میگیرد . بدون درنظر گرفتن اینکه حمل و نقل مذکور از کدام نقطه آغاز وبکدام‌نقطه ختم میگردد . حمل و نقل در داخل حدود خاك طرفین متعا هد ین توسط طیارا ت‌ملکی طرفین متعا هدین اجرا خوا هدشد .
طرفین متعا هدین حین تعیین تعداد پروازها کوشش خواهند نمود تا اندازهٔ حمل و نقل را که طرفین بعمل می آرند مطابق‌به احتیاجات‌حمل و نقل بوده و مخالف منافع طر فین نباشد .

هر یك از طر فین متعا هدین میتوا نند از حقوق پروازیکه برای آنها داده شده‌است طبق اختیار خود علی الفور ویا در آینده‌استفاده نمایند، مشروط بر اینکه سه ماه قبل از آغاز پرواز به طر ف مقابل اطلاع‌بد هد .

مادهٔ‌دوم

برای اجرای پرواز ها برطبق موافقت‌نامهٔ هذا حکو مت شا هی افغانستان موسسهٔ هوابازی دآریانا هوائی شرکت را تعیین‌میکند.
حکومت اتحاد جماهیر شوروی‌سوسیالیستی‌ریاست عمومی هوا بازی ملکی، نزد شورای وزیران اتحاد شوروی سو سیا لیستی(ایروفلوت) را تعیین مینما ید .
هر یك از طرفین متعا هد ین برای اجراکردن پرواز های متذکره موافقت نامهٔ هذا میتوانند یك موسسه هوابازی دیگر خود راتعیین نماید و نام موسسه مذکور با ید به طرف مقابل اطلاع داده شود .
تمام مسایل تخنیکی و تجار تی مربو طبه پرواز های طیارا ت و حمل و نقل‌هوا ئی خصوصا تعیین کردن تعداد حر کت و تقسیم‌اوقات پرواز ها و تعر فه های حمل و نقل وترتیب محاسبات و خدمتگاری طیارا ت به‌وسیلهٔ موافقت نامهٔ علیحده بین موسسا ت حمل و نقل هوا یی که از جانب طر فین‌متعاهدین تعیین‌شده تنظیم وترتیب خواهد گردید .
تمام‌مسایل متنازع فیه که در طی اجرای‌موافقت نامه مذکور بین موسسا ت حمل‌ونقل هوائی واقع شود و در حل و فصل آن بین‌موسسا ت مذکور موافقت حاصل نگردد بدون مراجعه به محاکم دولتی بصورت حکمیت‌فیصله‌خواهد شد . موسسات مذکور موظف اند که فیصلهٔ حکمیت را نسبت به منازعا ت مذکوربه محل اجرا بگذارند .

مادهٔ‌سوم

برای تامین مصئونیت پرواز ها طر فین‌متعا هدین موا فقت مینما یند طبق ضمیمهٔ موافقت نامه هذا باوسایل مخابره ،سرویس‌مترولوژی و دیگر ذرائع فنی که در تصر ف شان باشد باهمدیگر معاو نت نما یند .

مادهٔ‌چهارم

هر یك از طرفین متعاهدین این حق را برای‌خود محفوظ میدارد که از صدور جواز پرواز برای موسسهٔ حمل و نقل هوائی طرف متعاهد‌یگر که طبق مادهٔ دوم موافقت نامهٔ هذا

تعیین شده استنکاف نماید و یا چنین جوازرا سلب بنماید در صور تیکه طرف متعاهد مذکور ارائهٔ دلیل نماید که کنترو ل حقیقی موسسهٔ مذکور از طر ف اتبا ع و موسسات طرف متعا هد دیگر بعمل نمی آید و یا حصهٔاعظم مالکیت موسسهٔ مذکور به اتباع و یا موسسات طرف متعاهد مذکورتعلق نمیگیرد ویااینکه موسسه متعینه از قوانین و مقررا ت مادهٔ هفتم پیروی ننما یند و یا از ایفا ی شرائطیکه در تحت آن مطابق این موا فقه با آنها حقوق داده شده قصور ورزد .

مادهٔ پنجم

طرفین متعا هدین موافقت مینما ینـــــدطیاراتیکه طبق موافقت نامهٔ هذا پروازمینماید وهمچنین محروقات ، روغنیات ، آلات،سامان،التو و لوازمات و خورا که باب که در طیاره های مذکور میباشد ، به شمول موادیکه حین پرواز در خاك طرف دیگر مورد استعما ل واستفاده قرار بگیرد ، حین ورود طیاره ونورید مواد مذکور بخاك طرف متعاهد دیگر یا در حین خروج طیاره با صدور موادمذکوراز آن خاك از محصولات گمر کی و عوارض دیگر معاف خوا هد بود .

در مواردیکه مواد متذکره در خا ك طر ف متعاهد دیگر به فروش برسد تابع محصولات گمرکی وغیره عوارض خوا هد بود .

مادهٔ ششم

طیارات موسسات حمل و نقل هوا ئی که طبق مادهٔ دوم موافقت نامه هذا تعـیین گردیده [redacted]ر حین پرواز در فضای خاك طـرف متعا هد دیگر باید علایم مشخصه دو لتین خود را که برای پرواز های بین المللی مقررشده است و تصدیق نامهٔ ثبت و تصدیـق نامهٔ مناسب بودن طیاره برای پرواز ودیگراسناد لازمه را که طرفین متعا هد ین بامقامات صلاحیت دار آنها مقرر نموده اند و همچنین جوازنامه دستگاه رادیو را دارا باشند .

پیلوت وعملهٔ طیاره باید لیسا نس مقررهرا داشته باشند .

مادهٔ هفتم

قوانین و مقررات هر یك ازطرفینمتعاهدین که از جانب آنها در داخل خاك شان برا ی ورود و خروج طیارا تیکه پرواز هـــــا ی بین المللی مینما یند و یا برای عملیا ت هوانور دی این طیارا ت در حدود خاك شا نوضع گردیده به طیارا ت موسسا ت حمل و نقل هوا ئی متعینهٔ مادهٔ دوم موافقت نامهٔهذادر مورد ورود ، خروج و توقف این طیارا ت در خاك طرف متعا هد مذکور تطبیق خوا هدگردید .

قوانین و مقررات هر یك ازطرفینمتعاهدین مربوط به ورود و خروج مسافرین ، عمله ، و محمو لات طیاره مخصو صا مقررا تمربوطبه پاسپورت، گمـرك، اسعـار و مـراسـم قرانتین بر مسافرین، عـــمله و محمـولات موسسات حمل ونقل فضایی متعینهٔ مـــادهٔ دوم موافقتنامه هذا در حین ورود ، خروج ویا توقف آنها در خاك طرف متعا هـدمذکور تطبیق خوا هد گردید .

مادهٔ هشتم

برای توافق نظر در مسایل مربوط به حمل و نقل هوائی و خدمتکاری طیارات طرفین متعاهدین به موسسات حمل و نقل هوایی که طبق مادهٔ دوم موافقت نامهٔ هذا تعیین شده متقابلتا حق میدهند تا نمایندگان خودرا که بیشتر از دونفر نباشددر هر یک از میدان طیاره کابل و قندهار و همچنین مسکو و تاشکند داشته باشند .

نمایندگان متذکره مادهٔ هذا و همچنین عملهٔ طیارات که طبق این موافقت نامه ایفای پرواز مینمایند باید علی الترتیب اتباع افغانستان واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باشند .

این اشخاص در مدت اقامت در خاکهای طرفین متعاهدین مکلف اند که تمام قوانین و مقررات موضوعه کشور اقامت را احترام واطاعت نمایند .

مادهٔ نهم

در صورتیکه فرود آمدن اجباری وخرابی ویا فاجعه طیاره یکی از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر آن طرفیکه درخاک وی حادثهٔ مذکور بوقوع پیوسته فورا طرف دیگر را مطلع ساخته اقدامات لازمه را برای تحقیقات علل حادثه مینماید و در صورت لزوم ورود مراقب طرف دیگررا جهت شمولیت در تحقیقات چنین حادثه اجازه میدهد و همچنین اقدامات فوری را برای کمک نمودن به افراد، عمله طیاره و مسافرین اگر آنها در حین حادثه صدمه دیده باشند بعمل خواهد آورد ومحفوظیت پست و بکاژ و محمولات را که در بین طیاره باشد تامین خواهد کرد . طرفیکه تحقیقات را اجرا مینماید موظف است دربارهٔ نتائج تحقیقات طرف دیگر را مستحضر سازد .

مادهٔ دهم

۱ ــ در صورتیکه یکی از طرفین متعاهدین تغییری را در یک یا چند ماده این موافقت نامه مطلوب بشمارد این نوع تعدیل بوسیلهٔ مذاکرات دیپلوماسی بعمل خواهد آمد .

مقرر شده است که مذاکرات باید درظرف شصت روز از تاریخ مطالبهٔ یکی از طرفین شروع گردد .

۲ ــ هر نوع اختلافیکه که در بین متعاهدین در مورد تعبیر یا تطبیق این موافقت نامه رو دهد از راه دیپلوماسی تصفیه میگردد .

۳ ــ هر یک از طرفین متعاهدین در هر موقعیکه خواسته باشند میتوانند از فیصلهٔ خود نسبت به فسخ این موافقت نامه به طرف دیگر اطلاع بدهد این موافقت نامه شش ماه بعد از وصول اطلاع به طرف متعاهد دیگر اختتام میپذیرد . اگر اطلاعیهٔ مذکور قبل از اختتام شش ماه به موجب موافقهٔ طرفین واپس گرفته شود موافقت نامه کما فی السابق معتبر خواهد بود .

٤ ــ موافقت نامهٔ هذا از روز مبادلهٔ اسناد تصویب که در شهر مسکو بزودی ممکنه بعمل می آید به موقع اجرا گذارده میشود .

در شهر کابل بتاریخ ٤ حمل ۱۳۳۵ مطابق ۲٤ مارس ۱۹۵٦ در دو نسخه اصلی

هر کدام بزبان فارسی و روسی تنظیم یافته‌وهر دو متن قوهٔ مساوی دارند .

از طرف حکومت شاهی افغانستان
عبدالحی عزیز

از طرف حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
زخاروف

آرشیف هر دو کشور

۷۹ - تلگرام صدرهیئت رئیسه شورای‌عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی جلالتمات ك . ی . وروشیلوف به عنوان‌اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه‌افغانستان مورخ ۲۳ جون ۱۹۵۶ مطابق سرطان‌۱۳۳۵ .

به مناسبت بیست‌و پنجمین سالگرد امضاءقرار داد بی طرفی وعدم تجاوز که در بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی وافغانستان در تاریخ ۱۴ جون سال ۱۹۳۱ صورت گرفته است به اجازهٔ اعلیحضرت شمابه حضورشخص‌شما ومردم‌افغانستان‌تمنیات و تبریکات صمیمانه و آرزو های نیك را ازطرف‌مردم اتحاد شوروی و هیئت شورای عا لی اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی وشخص خودم تقدیم میدارم .

هیئت شورای عالی اتحاد جما هیرشوروی سوسیا لیستی با اطمینان کامل‌اظهار میدارند که قرار داد متذکره بین افغانستا ن‌واتحاد شوروی که مطابق به منافع حیا تی هر دو کشور میباشد وسیلهٔ تشئید مناسبات‌دوستانه در بین طرفین در آینده و برا ی اعتلای مردم شوروی و مردم افغانستان دوام‌صلح و رفع خطر مسا عد خوا هد بود .

خواهشمندم تمنیا ت نیك ما را برا ی‌صحت مند ی با سعادت ذات ملو کانه وبرای پیشرفت های مزید و ترقیات آیندهٔ مملکت‌اعلیحضرت قبول فر مایند .

ك . وروشیلوف

آرشیف افغانستان

۸۰ - تلگرام اعلیحضرت محمد ظاهر شاه‌پادشاه افغانستان به عنوان جلالتماب ك . ی. وروشیلوف صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی . مورخ ۲۸ جون ۱۹۵۶ مطابق‌سرطان‌۱۳۳۵.

وصول پیام دوستانه جلالتماب شما را به‌مناسبت بیست‌و پنجمین سالگرد انعقاد معاهده بیطرفی وعدم تعرض افغانستان واتحادشوروی اطمینان میدهم .

تشکرات قلبی خود را از پیام شما اظهارنموده وباین مناسبت تبریکات صمیمی خود را به جلالتماب شما و مردم شوروی اشعارمیدارم .

در این آرزو مند ی جلالتماب که علایق‌حسنهٔ افغانستان واتحاد شوروی ادامه بیا بد با جلالتماب شما صمیمانه سهیم بوده ضمناز احساسات دوستانه شما راجع‌به‌صحتمندی خویش به کمال حرارت تشکر میکنم .

محمد ظاهر

آرشیف هر دوکشور

۸۱ از بیانیهٔ سردار محمد داود صدراعظم‌افغانستان هنگام دعوت نهار که بافتخـــار شان از طرف صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی‌عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی ترتیب یافته بود .
مورخ ۱۸ اکتوبر ۱۹۵٦ مطابق‌میزان۱۳۳۵.

میخواهم اولتر از دعوت دوستانه حکو مت‌اتحاد جماهیر شوروی اظهار تشکر نما یم .
از وقتیکه در خاك اتحاد شوروی داخـل‌شده ام چه در ستالین آباد که منزل اول مسافرت ما بود چه در راه چه در ماسکـــوهر جا رسیده ایم از استقبال صمیمانه‌حکومت اتحاد جماهر شوروی ومردم‌آن قلباً‌متحسس‌گردیده و ممنون شده ایم . آرزو مند م‌مراتب این امتنان قلبی را به جلالتماب شما و مردم‌همسایه و دوست خویش در اتحاد جما هیر شوروی تقدیم کنم .
این بار سرور من درین است‌که ازیکطرف‌موقع یافته ام پیامها ی دوستانه و صمیمانه حکومت ومردم افغانستان را به حکومـــــت‌و مردم اتحاد شوروی برسانم واز طرف‌دیگر فرصت مسا عدت نموده است که این کشوردوست و همسایه و مردم آنرا که از دیـــر زمان با مردم افغانستان دوستی و عـــلایق‌نیك وپایدار داشته اند از نزدیك ببینم .
افغانستان یك مملکت بیطر ف و بیشترازهمه کس آرزو مند صلح وامن است وسعادت خود و دیگر ملل جهان را در قیام وتشئیدروابط حسنه ،شناسائی بهتر ،حسن تفاهم وهمکاری در راه تامین خوشبختی جها نـی‌بشری میداند . بر اساس این آرزو ست که افغانستا ن علایق نیك خود را با همه کس‌حفظ نموده و در راه تقویهٔ دوستی با ملل جهان کوشیده است .
دوستی افغانستا ن و اتحاد جماهیرشوروی‌نیز بر ین آرزو مند ی عنعنو ی و اساسات این سیا ست که بنا ی آن بر احترام‌متقابله‌میان دو کشور آزاد دوست و همسا یه‌گذاشته شده ، استوار بوده است افغانستان ایـــن‌دوستی را مانند همیشه مداو م و پایـــدار میـــخواهـــد .
اجازه بد هید بار دیگر اظهار مسر ت‌نمایم که این فرصت نیک بمن‌دست داد تا این آرزو های خود و مردم خود را به‌جلالتماب‌شما و مردم شما اظهار نمایم .
ترقیاتیکه در کشور دوست و همسا یـهٔما تاکنون مشاهده شده است من و رفقا ی همسفر مرا مسرور ساخته است .
تمنیات نیك خود را برای آیندهٔ بهتر ی‌که مردم و ملل اتحاد جما هیر شوروی‌به‌سوی آن راه می پیما یند تقدیم میکنم .

آرشیف افغانستان .

۸۲ ـ از ابلاغیهٔ مشتر ك افغانستان واتحادشوروی در موقع مسافرت سر دار محمدداود صدراعظم افغانستان بـه‌اتحـاد شوروی .از۱۷ اکتوبر الی ۲ نومبر بنا به دعو ت رئیس شورای وزیران اتحاد جما هیر شـــوروی‌سوسیالیستی .
مورخ ۳۰ اکتوبر ۱۹۵٦ مطابق عقـــرب۱۳۳۵ .

والاحضرت صدراعظم دو لت پادشا هی‌افغانستان در طی مد ت اقا مت خویش در

اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی بازعمای‌حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی ملاقات ومذاکرات نمود .

ملاقات ومذاکرات زعما ی دولت پادشاهی‌افغانستان و زعما ی دو لت اتحاد جما هـیر شوروی سوسیا لیستی در فضا ی دو سـتی‌و صمیمیت کاملی که ناشی از روابط دیر ین دوستی وهمسا یگی میان دو کشور اسـتـ‌صورت گرفته ودر این‌ملاقات هـا بـه تبادل افکار نسبت به موضوعات طر ف علاقه طرفین‌پرداخته شد .

زعمای هر دو کشور بعد از تبا دل افکارونظریات محتو یا ت ابلاغیه مشتر ك مورخه ۲۵ قوس سال ۱۳۳٤ هجری شمسی مطابق۱۸ دسامبر سال ۱۹۵۵ عیسو ی را کـــه در موقع مسا فر ت رئیس شورا ی وزرا ی‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی درکابل امضاء گردیده بود یکبار دیگـــر تائید نمود،زعمای هر دو کشور اظهار مسر ت نمودند کـه تحقق محـتویا ت ابلاغــیه مشــتر ك‌متذکره برای مردم هر دو کشور نتا یـــج مفید ی بار آورده است .

زعمای هردوکشوریکبار دیگرنیات وتمنیات‌خود را برای استقرار صلح و امن جهان بر اسا س احترام واعتماد متقابله میا ن مردم‌وملل جهان اظهار و بحیث اعضای صـــمیم موسسه ملل متحد یکبار دیگر احـــترا م‌اصول و پشتیبا نی از اساسا ت منشورملل متحد و کنفرانس باندونگ را تائید نمودند .

زعمای هر دو کشور اتفاق نظر خود رااابراز نمودند که تمام مسا یل مربوط به روابط همه ممالك از راه مذاکرات دوستانه حل‌وفصل‌گردیده وتمام اختلافات ازطـریـق صلــح ، احترام و مفا همهٔ متقابله رفع گردید .

زعمای هر دو کشور بر اسا س عـقیده‌محکم به احترا م حقو ق اسا سی بشر ی وحق آزاد مردم و ملل به تعیین سر نو شت‌شان تصمیم خود را برا ی پشتیبانی از آمال مشروع مردم و مللی که برا ی آزا دی‌سیاسی‌و اقتصادی خود مجادله و جهاد مینما یند یکبار دیگر تائید و تاکید نمودند .

زعمای هر دو کشور نیا ت حسنه خود رابرای تشئید وتحکیم منا سبا ت دوستا نه و صمیما نه خود اظهار نموده و اسا ســـ‌توسیع تعاو ن و همکاری را برا ی بلند بردن سویه حیا ت اقتصا دی مرد مان خویش براساس احترام متقابله در پر تو مناسبا ت حسنه ونیا ت نیك میان دو کشور دوست‌وهمسایه تایید نمودند .

صدراعظم دولت پادشاهی افغانستان	**رئیس شورای وزرا ی اتحادجماهیرشوروی سوسیا لیستی**

ماسکو ۷ ماه‌عقرب‌سال۱۳۳۵ هجری‌شمسی
مطابق ۳۰ ماه اکتوبر سال ۱۹۵٦ عیسوی

آرشیف هر دو کشور

۸۳ – از بیانیهٔ استقبالیهٔ جلالتماب ک . ی. وروشیلوف صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی هنگام ورود اعلیحضرت محمد ظاهر شـــاه پادشاه افغانستان به اتحاد شوروی .

مؤرخ ۱۷ جولائی ۱۹۵۷ مطابق سر طا ن۱۳۳٦ .

اعلیحضرت معظم و مهمان بسیار گرامی ما !

افتخار دارم که از طرف خود و از طرف ریاست شورایعا لی اتحاد جماهیر شوروی وحکو مت شوروی ورود اعلیحضرت شما و همراهان محترم شاهانه را در مسکو مر کز اتحاد شوروی خیر مقدم بگویم .

درینموقع که بسا از ممالک زمین مشرق استقلال سیاسی خود را بدست آورده و برای تعمیر حیات جدید ی در داخل سر حدا ت خویش به جدو جهد مصرو ف اند ما با اطمینا ن کامل اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان را که در مملکت ما تشریف فر ما گردیده اند استقبال مینماییم ، این حقیقت یک امر روشنی است که افغانستان او لین مملکت آسیا یی بوده که در راه استقلال ملی پا گذاشته و به صورت مستقل جادهٔ ترقی را پیموده اســت ما خوشوقتیم که یکنفر از اعضا ی خانوادهٔ سلطنتی یعنی والاحضرت سر دار محمد نعیم وزیر امور خارجه معاون صدار ت عظمی را نیز با اعلیحضرت شما یکجا می بینیم اعلیحضرت شما در مملکت ما خود شانرا میان دوستا ن خواهند دید و موقع خوا هند یا فت تا ایــن حقیقت را مشا هده فر مایند که مرد مـــان اتحاد شـوروی به مردم دلاور ، بـاافتخار و زحمتکش افغانستان تا چه اندازه محـــبت واحترام دارند .

ما امید واریم که مهمان عزیز و گرا می ما با همراهان شان ایام اقا مت خویش را در خاک شوروی با مسر ت بسر ببرند ، مایقین داریم که توسعه و تحکیم روابط دوستانه بین این دو مملکت همسا یه از آرزو ها ی ملل وسران هر دو کشور افغانستان وروسیه شوروی که این هر دو ملت بقیام صلـــح علاقهٔ مخصو ص دارند سر چشمه گر فته است و گفته میتوانیم که همین مقصد در اثـــر تماس با همی رجا ل هر دو کشور بدســت آمده است .

این ملاقاتها دارا ی اهمیت زیادی بـوده باعث تحکیم مزید روابط دوستا نه ومناسبات خوشگوار همسا یگی که از سا لهای پیش بین هر دو کشور موجود بود گردیده است .

اکنون مسافر ت اعلیحضرت شما باتحاد شوروی باب جدید ی را در تاریخ مناسبا ت هر دو مملکت باز کرده است .

اعلیحضرتا ! اجازه میخواهم با اطمینا ن کامل مسافر ت اعلیحضر ت شما را در تحکیم مناسبات دوستانهٔ افغانستان و روسیهٔ شوروی مفید گفته و این مسا فر ت اعلیحضر ت را که در توسعهٔ آن سهم بار زی دارد قد مـمهم دیگر ی بخوانم و بگو یم که روسیهٔ شوروی میخوا هد برای همیشه یک دو لـت قابل اعتماد وصمیمی و یک همسا یهٔ نیک افغانستان باشد . مسا فر ت اعلیحضر ت شما به مملکت شوروی دارا ی اهمیت بزرگ بین المللی میباشد زیرا این مسا فر ت ثابت میسازد که دو مملکت همسایه باوجود اختلاف سیستم های سیا سی واجتما عی میتوانندکه دست بدست همدیگر خویش داده در راه دوستی و صلح و مفاهمهٔ با همی روان باشند .

ریاست شورا ی عالی اتحاد شـوروی وحکومت روسیهٔ شوروی برای اینکه اعلیحضرت شما و همراهان محترم تان با ممـــلکت وکلتور و زحمت کشی ما آشنا شده و چندروز توقف خود را در خاک ما با مسر ت بگذرانند از هیچ سعی دریغ نخوا هند کرد ما بـرا ی اعلیحضـــر ت شما و همرا هـان محترم تان صحت وسعادت و کامیابیها ی زیا دی راتمنا داریـم .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعات اتحاد شوروی

۸۴ ـ بیانیهٔ اعلیحضرت محمد ظاهر شاه‌پادشاه افغانستان هنگام ورود با تحادشوروی.
مورخ ۱۷ جولائی ۱۹۵۷ مطابق سر طان۱۳۳۶ .

خیلی مسرورم که به مسا عد ت فرصــت‌به کشور دوست و همسایه اتحاد شوروی وارد میگردم . از استقبال صمیمانه جلالتماب‌شما و مردم اتحاد شوروی قلبا متحسس گردیده ام و امتنان‌خود را اظهار میکنم .
روابط دوستانه وعلایق حسنه همجوار ی‌که از آغاز تاسیس مناسبا ت میان افغانستان واتحاد شوروی وجود داشته و دوام نموده‌است تمنیات نیل مرد مان این دو کشـــور همسا یه را برا ی همدیگر شان تمثیل‌میکند.
روحیه ایکه در تما م دوره های‌تاریخ‌مراتب‌احترام و دوستی متقابله را حفظ نموده و باین صورت فضای صمیمیت و دوستی را میا ن‌مردمان ما نگهداشته است ممثل عقیده واذعان هر دو مملکت به‌اساسات صلح و دوســتی‌و حفظ تو سیع مناسبا ت دوستا نه میا ن مردم و ملل جهان است که بشر یت بیشتراز همه چیز به آن نیاز مند است .
افغانستان بنابر تمنیا ت و آرزو ها ی‌حقیقی مردم خویش توسیع علایق دوستا نه را میان همه مردم و ملل جهان سیا ست‌اسا سی بین المللی خود قرار داده و تعقیب این سیاست را موید امال صمیمی خود برای‌حفظ و استقرار صلح جها نی ودوستی ملل میداند .
دعوت دوستانه جلالتماب شما به من موقع‌مید هد که این کشور دوست و همسا یه را از نزدیك ببینم و نیز مسر ت ملاقا ت راباشخص جلالتما ب شما در یابم .
از این رو آرزو مند م بار دیگر تشکرا ت‌قلبی خود را اظهار نمایم و پیام دو ســتی مردم افغانستان را بواسطه جلالتما ب شما به‌مردمان اتحاد شوروی برسانم .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعات‌اتحادشوروی

۸۵ ـ ابلاغیهٔ مشتر ك
مورخ ۳۰ جولائی ۱۹۵۷ مطابق اســـد۱۳۳۶ .

اعلیحضرت محمد ظاهر پادشاه افغانستان‌بنابر دعو ت جلالتما ب ك . ای . ورشیلوف رئیس هیأت رئیسهٔ شورا ی عالی‌اتحادشوروی‌بتاریخ ۱۷ جولائی ۱۹۵۷ مطابق ۲۵ سر طان ۱۳۳۶ به اتحاد شوروی یك مسا فرت حسن‌نیت نمود . درین مسا فر ت والاحضـرت سر دار محمد نعیم معاون دوم صدارت عظمی‌ووزیر امور خارجه افغانستان نیز که قــبلا از طرف جلالتماب گرومیکو وزیر امور خارجه‌اتحاد شوروی دعوت شده بود در همراهی اعلیحضرت پادشاه افغانستان بود .
در طی این مسافر ت دوستا نه اعلیحضرت‌پادشاه افغانستان با جلالتماب عالی ك .ا ی. وروشیلـوف ودیگر رجـــال دولت اتــحادشوروی در مسکو ملاقات و مصاحبه فرمودند.
مصاحبات در فضای دوستی و صمیمیتیکه‌روابط دوستانهٔ همجواری میان افغانستان و اتحاد شوروی متقاضی آنست صور ت گرفت.
جلالتماب عالی رئیس هیأت رئیسهٔ‌شورا ی‌عالی اتحاد شوروی واعلیحضرت پادشـــاه افغانستان بر موضوعا ت طر ف دلچســپی‌هر دو کشور تبادل افکار واظهار نظرکردند .

جلالتماب عالی رئیس هیأت رئیسهٔ شورای‌عالی اتحاد شوروی واعلیحضرت پادشـــاه افغانستان خط مشی سیا سی کشور ها ی‌همدیگرشانرا مقابلتاً درک نمــوده و سعی حکو متها ی خویشرا در راه انکشا ف وعمران‌نائید و آرزو ی مردم دو کشور را برا ی مساعد ت به تقویهٔ صلح و امن جها نی‌تقدیرنمودند .

اعلیحضرت پادشاه افغانستان سیا ست‌بیطرفی افغانستان را بسا بقهٔ صلح خوا هی وانکشا ف کشور توضیح نمود .

طرفین موافقت کامل خود را اظهار داشتندکه اساس صلح جها نی تحکیم بنیا ن دوستی میان همه مردم و ملل جهان است .

جلالتماب عالی رئیس هیأت رئیسهٔ شورا ی‌عالی اتحاد شوروی و اعلیحضر ت پادشـــاه افغانستا ن ضرور ت همکاری و تعا ون‌مزیدبین المللی را میا ن مرد م و ملل جهان‌تائید نمودند .

ایشان اصل زیستن ملل جهانرا باهمدیگردر حال صلح مطابق باساسا ت و رو حیهٔ منشور ملل متحد یکبار دیگر تاکید کردند .

ایشان اظهار آرزو نمودند که دنیـــا ی‌بشر یت تما م وسا یل ما دی و معنو ی را بـــرای رفــع اضطراباتیکه از ناحیه وجـــودکشید گی بین المللی و اسلحهٔ تباه کننده‌در گیتی تو لید شده است وقف نماید .

ایشان آرزو مند ی خود را برا ی بکارافتادن همه وسایل علمی و تخنیکـــی جهت مقاصد صلح جو یانه و تهیهٔ زند گی مادی‌و معنو ی بهتر و مسعود تر مرد مان جهان اظهار داشتند .

طرفین بادرك نتایج مفید سیا ست دوستانهٔ‌همجواری که میان اتحاد شوروی و افغانستان همیشه بر قـــرار بوده است دوام مناسبات‌حسنه را تائید و آرزو ی تشئید و تحکیم‌مزید آنرا که معاون صلح و امن و ممد همکار ی‌وتعاون بین المللی است اعلان کردند .

اعلیحضرت پادشاه افغانستان جلالتما ب‌رئیس هیأت رئیسهٔ شورا ی عا لی اتحاد شوروی را دعوت کردند که یك مسا فر ت‌دوستانه حسن‌نیت‌به افغانستان بفرمایند و این دعوت دوستانه قبول گردید .

همچنین جلالتماب گرومیکو وزیر امورخارجه‌اتحاد شوروی بنا بر دعوت وزیر امورخارجه افغانستان در همرا هی جلالتماب عا لی رئیس‌هیأت رئیسهٔ شورا ی عا لی اتحاد شورو ی به افغانستان مسا فر ت خوا هد نمود .

مسکو بتاریخ سی جولائی سا ل ۱۹۵۷عیسو ی مطابق ۷ اسد سال ۱۳۳٦ شمسی به امضاء رسید .

محمد ظاهر پادشاه افغانستان

ك . ای . ورشیلوف رئیس هیأت رئیسهٔ شورای عالی اتحادجماهیرشوروی‌سوسیالیستی

آرشیف هر دوکشور

۸٦ ـ قرار داد میان حکو مت پادشا هی‌افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی راجع به رژیم سر حـــدات‌مملکتی افغانستان واتحاد شوروی . مورخ ۱۸ جنوری ۱۹۵۸ مطابق جـــد ی۱۳۳٦ .

حکومت پادشا هی افغانستان و حکو مت‌اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی نظر باینکه مایلند اقـدامات مساعد جهت حفظ‌صحیح رژیم سر حدا ت افغانستا ن و اتحاد

شوروی تعیین شود واز بروز حوادث درسرحدمذکور جلوگیر ی بعمل آید و در صور ت وقوع حوادث رسید گی و تصفیهٔ آن تسهیل وتسریع شود عقد این قرار داد را لازم‌دانسته نمایندگان مختار خود را بقرار ذیل تعـــیین‌نمودنـد :
حکومت پادشا هی افغانستان عا لیقـدرجلالتماب عبدالحکیم شاه عالمی سفیر کبیرو نمایندهٔ فوق العادهٔ اعلیحضـــــرت پادشـــاه‌افغانستان در اتحاد جما هـیر شـــــــوروی سو سیا لیســـتی .
حکومت اتحاد جماهیرشورویسوسیالیستیعالیقدر جلالتماب اندری اندریو یچ گرو میکو وزیر امور خار جه اتحاد جماهیر شورو ی‌سو سیا لیستی را .
که پس از ارائه اعتبار نامه های خود که‌در کمال صحت واعتبار بودند در مقررا ت ذیل موافقت نمودند .

بخش‌اول

عبور خط سر حد که علائم و نوار ها ی‌تراشیده سر حد ی و نگهداشت آنها .

مادهٔاول

خط سر حدی مملکتی بین افغانســـتان واتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی از ذوالفقار تا زرکول (زورکول) طبق موا فقت‌نامهٔ بین افغانستان واتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی مورخه ۱۳ جو ن سال ۱۹٤٦و اسناد تعیین سر حد مورخه ۲۹ سپتامـبر سال ۱۹٤۸ و همچنین اسناد تجد ید تعیین‌سرحد مورخه ۲۹ سپتامبر ۱۹٤۸ که بـــر اساس پرو توکولها ی تقسیما ت سر حـدسالها ی ۱۸۸۵ ـ ۱۸۸۸ تنظیم گردیده است تعیین میشود .
از زرکول تا ملتقا ی سر حدا ت‌افغانستان‌واتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی و جمهور ی مردم چین سر حد طوری تعیین‌شده‌است که در پرو تو کولها ی تقسیما ت‌سرحد سال ۱۸۹۵ ذکر گردیده است .
اسناد تعیین و تجدید تعیین سر حد بقرارذیل است :
۱ ـ پرو تو کول شرح عبور خط سر حدمملکتی بین افغانستان و اتحادجماهیرشوروی سو سیا لیستی در ناحیه بین ذولفقار وخمیاب‌که درسالهای ۱۹٤۷ ـ ۱۹٤۸ تجدید تعیین گردیده است .
۲ ـ نقشه های سر حد مملکتـی بیـــن‌افغانستان و اتحاد جما هیر شـــــــورو ی سو سیا لیستی در ناحیهٔ بین ذوالفقار خمیاب‌که در سالها ی ۱۹٤۷ ـ ۱۹٤۸ تجد یـد تعیین گردیده است .
۳ ـ پرو تو کولها ی علائم سرحدباکروکی‌که در پشت آن رسم گردیده برا ی ناحیهٔ سر حد از ذوالفقار تا خمیا ب که در سا ل‌های ۱۹٤۷ ـ ۱۹٤۸ تجدید تعیین گر دیده است .
٤ ـ پروتو کول شر ح عبور خط مملکتی‌میان افغانستان و اتحاد جما هیر شورو ی سو سیا لیستی در ناحیهٔ بین خمیاب وزرکول‌که در سالها ی ۱۹٤۷ ـ ۱۹٤۸ تعـــیین گردیده اســت .
٥ ـ نقشه های سر حد مملکتـــی بیـــن‌افغانستان واتحادجما هیرشورویسوسیالیستی در ناحیهٔ بین خمیاب و زرکول که در سا ل‌های ۱۹٤۷ ـ ۱۹٤۸ تعیین گردیده است .

٦ – پرو تو کول های علایم سر حد ی باکروکی که در پشت آن رسم شده است برای ناحیهٔ سرحد از خمیاب تا زرکول که درسال‌های ۱۹٤۷ – ۱۹٤۸ تعیین گردیده است .
۷ – اسناد و نقشه تقسیما ت حـــدودر پامیرات سا ل ۱۸۹٥ .
۸ – اسناد مربوط به علامت سر حد ی سه‌جانبه منصو ب در ملتقا ی سر حـــدا ت افغانستا ن واتحاد جـما هیر شـــــوروی‌سوسیالیستی و ایران در حین تعیین وتجدید تعیین سر حدات افغانستان و اتحاد شوروی‌که در سر خس بتاریخ ۳۰ جون سال ۱۹٤۷ امضاء گردیده است .
۹ – ضمایم واسناد مکمل دیگر که ممکن‌است در مدت اعتبار این قرار داد تنظیم‌شود. خط سر حد که طبق اسناد فوق تعیین‌شده‌است عموداً سرحدات هوایی و زیر زمینی را نیز مشخص مینما ید .
این خط درین قرار داد بنام (سرحد ،وخطسرحد ، و یا خط سرحدی مملکتی) ،نامیده میشود .

مـــاده‌دوم

طرفین متعاهد ، خود را مکلف میدانند علائم‌سرحدی را که برای تشخیص خط سر حد بین افغانستان واتحاد جما هـــیر شـــــورو ی‌سو سیا لیستی گذاشته شده و همچنین‌نوار های تراشیده سر حدی را طور ی حفظ نمایند‌که موضع و منتظر و شکل وابعــــاد و رنگ ستو نها ی سر حد ی و عرض و پا کیز گی‌نوار ها ی تراشیده مطابق به مقررا تی باشد که اسناد تعیین تجدید تعیین سر حدا ت‌آنرا احتوا میکند .

مـــاده‌سوم

نگهداشت علائم سر حد ی و نورا ها ی‌تراشیده سر حد ی بطریق ذیل بعهدهٔ طر فین متعاهد گذاشته میشود .
۱ – نگهداشت ستو نها ی سر حد ی وآن قسمت از نوار ها ی تراشیده سر حد ی که در خاك افغانستا ن میبا شد بعهده‌طرف‌افغانستان خوا هد بود .
۲ – نگهداشت ستو نها ی سر حد ی‌وآن‌قسمت از نوار ها ی تراشیده سر حد ی‌که در خاك اتحاد جما هیر شوروی سو سیالیستی‌میباشند ، بعهده طرف شوروی خواهد بود .
۳ – طر فین نگهداشت مرا کز سمنتی وچوبی ، علائم سرحدی و هرم های ســنگی را که بر خود خط سر حد واقع شده اندباین ترتیب بعهدهٔ خود میگیر ند که طر ف افغانستان مسئول نگهداشت آن مرا کز علائم‌وهرم های سنگی میباشد که دارا ی‌شمارهٔ جفت میباشند و طر ف اتحاد جما هــــیرشوروی سو سیا لیستی مسئول نگهدا شت مراکز علایم و هرم های سنگی میباشد که‌دارا ی شمارهٔ طاق میباشند .
٤ – نگهداشت یك ستون بتو نی سرحدکه در ساحل جنوبی نهر بوزاریق در ۱ر۱۷ متری از علامت سر حد ی شمارهٔ ۷٤ نصب‌گردیده است بعهدهٔ طرف شوروی خوا هد بـــود .

مـــاده‌چهارم

۱ – معاینهٔ چگو نگی و موضع‌علائم‌سرحدی‌و چگو نگی نوار ها ی تراشیده سر حد ی

را ما مورین مربوطه هر یك از طرفین متعاهد موافق به مادهٔ ما قبل بزعم خود شان اجرا مینمایند . اما علاوه بر معاینه‌های یکطرفه مذکور هر سال معاینه های مشترك تفتیشی علائم سرحدی و نوار های تراشیده سرحدی باید بعمل آید .

۲ ـ معاینهٔ مشترك تفتیشی علائم سرحدی و نوارهای تراشیده سرحدی هر سال در ماه سپتامبر صورت میگیرد . ما مورین مربوط طرفین متعاهد در هر مرتبه برای آغاز معاینه تفتیشی مشترك بین خود ترتیب اتخاذ مینمایند .

۳ ـ در صورت لزوم معاینه مشترك مزید علایم سرحدی بانوار های تراشیده سرحدی در ظرف همان سال مامورین مربوطه یکی از طرفین متعاهد به مامورین مربوطه طرف متعاهد دیگر بطور کتبی قبلا اطلاع خواهند داد ، این معاینهٔ مزید مشترك علایم سرحدی با نوار های تراشیده بیشتر ازده روز از وقت تسلیم اطلاع به ما مورین یکی از طرفین بتاخیر نخواهد افتاد .

٤ ـ در صورتیکه در اثنای معاینه ثابت گردد که مدارك پیمایشها ی اسناد تعیین سرحد با مدارکی که در نتیجهٔ سروی مشترك در یك موضوع بدست آمده کاملا منطبق نباشد ، مدارك اسناد تعیین سرحد و تجدید تعیین سرحد که در مادهٔ اول این قرار داد تصریح گردیده اعتبار فیصله کننده دارد .

۵ ـ تعدیلات و تکمیلات اسناد تعیین سرحد و تجدید تعیین سرحد به موافقهٔ طرفین متعاهد بر اساس اسناد متذکره در مادهٔ اول این قرار داد صورت گرفته و با ین اسناد ضمیمه خواهد شد .

٦ ـ در نتیجهٔ سروی تفتیشی از طرف نمایندگان مامورین مربوطه طرفین صورت مجلس در دو نسخه و هر کدام به زبان فارسی و روسی تنظیم میشود .

مـاده پنجم

۱ ـ در صورت فقدان تخریب وفرسودن ستونهای سرحدی تعمیر مجدد و ترمیم آن بصورت فوری توسط ما مورین مربوطه طرفی که این ستونها ی سرحدی درخاك آن واقع گردیده و یا متعلق بان میبا شد صورت خواهد گرفت .
مامورین مربوطهٔ هر یك از طرفین متعاهد مکلف اند که بطور کتبی در بارهٔ آغاز کار تعمیر مجدد تا ترمیم ستونها ی سرحدی به مامورین مربوطه طرف دیگر اطلاع بدهند که اقلا ده روز پیش از آغاز کار باشد .

۲ ـ تعمیر مجدد ستونها ی سرحدی مفقود شده ، تخریب شده و فرسوده توسط مامورین مربوطه یکی از طرفین متعاهد درحضور مامورین مربوطه طرف دیگر صورت خواهد گرفت . در نتیجهٔ تعمیر مجدد ستون سرحدی نمایندگان ، مامورین مربوطه طرفین متعاهد صورت مجلسی در دو نسخه ترتیب خواهند داد که هریك بزبان فارسی وروسی باشد . ستونها ی سرحدی که مجددا تعمیر و نصب میشوند باید مطابق به نمونه‌هایی باشند که در اسناد تعیین و تجدید تعیین سرحد افغانستان و اتحاد شوروی سال ۱۹٤۷ ـ ۱۹٤۸ معین شده است .

۳ ـ وقتیکه علامت سرحدی یا ستون سرحدی مجددا تعمیر میشود لازم است توجه بعمل آید که موضع آن تغییر ننمایند . برای این مقصد لازم است اسناد تعیین وتجدید تعین سرحد که درمادهٔ اول این قرارداد تصریح گردیده ، اساس قرار داد شده و مدارك محتویه آنها در خود موضع توسط سروی تفتیش تدقیق شود .

٤ ــ در قسمتها ییکه خط سر حد از آب‌میگذرد هنگا م تعمیر مجدد دو بر قرار نمودن ستو نها ی سر حد ی که در اثر آب خیزی صدمه‌دیده‌یانابود گردیده اند موضع اصلی این ستو نها ممکن است تغییر داده شودمشروط بر اینکه در خود مسیر خط سر حد تغییرا تی پیدا نشود و در نقا طی‌نصب‌گردند که مصون باشند .

تغییرات فوق الذکر موضع ستو نها ی‌سر حد ی در قسمت سر حد آبی با موافقهٔ طرفین متعا هد انجام میشود . انتقال موضع‌ستو نها ی سر حد ی به موضع جد ید روی بر ید گیهای زمین نیز در صور ت لزو م‌بدون‌تغییر مسیر خط سر حد مجاز است .

در بارهٔ نتیجهٔ چنین تعبیر مجـدد ونصب‌یا تغییر موضع ستو ن سر حد ی نما یندگان مامورین مر بوطه طر فین متعا هد پروتوکول‌ورسم کرو کی علامت سر حد ی را تهیه‌می نمایند که از لحاظ شکل و مضمون با یدکاملامطابق با سایر اسناد تعیین سر حد وتجدید تعیین سر حد متذکره در مادهٔ او ل این قرارداد بوده و به این اسناد ضمیمه گردد .

٥ ــ تر میم ستو نها ی سر حد ی که‌باساس مادهٔ سوم این قرار داد بیکی ازطرفین محول گردیده بوسیلهٔ هر یك از طر فین‌متعا هد بدو ن شر کت نما ینده گان مامورین مربوطه طرف دیگر انجام داده میشود .

٦ ــ در صور ت لزوم ما مورین مربو طه‌طرفین میتوانند با موافقت یکدیگر عــلایم تکمیلی جدید ی رو ی خط سر حد ایجادنمایندبدون آنکه مسیر خط سر حد را تغییر دهند وبرای این قبیل علائم اسناد لازم را که‌شرایط‌آن در فقرهٔ (٤) این ماده پیشبینی شده‌است تنظیم میکنند . علایم سر حد ی تکمیلی که‌رو ی سر حد نصب میشود با ید مطابق به نمونه های همان علائمی باشند که در تعیین‌وتجدید تعیین سر حد افغانستان و اتحاد شوروی در سالها ی ١٩٤٧ ــ ١٩٤٨ انتخاب‌شده است .

٧ ــ در صورتیکه نماینده گان ما موریــن‌مربوطه یکی از طر فین متعا هد ســتو ن سر حد ی تخر یب شده یا فرسوده را واقع‌در خاك طرف دیگر مشا هده نما یندمامورین مربوطه طرف دیگر را آگاه میسازند .

نماینده گان مامورین مربوطه طر فیکه درخاك آن فقدان ، تخریب ویا فرسودن ستو ن سر حد ی مشا هده شده است‌موظف‌میباشندآنرا مجددا تعمیر یا تر میم نما یند .

٨ ــ طرفین متعا هد برا ی نگهدا شت‌علائم سر حد ی اقداما ت لازمه نمــوده و شخاصی را که مر تکب تغییرموضع،خسارات‌رسانیدن یا انهدام این علایم میگردندمسئول خواهند شناخت . در چنین موارد عــلایـم‌سرحدی که از جانب باشندگان طرف متعاهد دیگر خساره مند یا منهدم میگردند بمصر ف‌همان طرف مجددا تعمیر خوا هند شد .

مــاده‌ششم

١ــ در تمام طول خط سرحددرقسمتهاییکه‌از جنگل و بوته زار پوشیده شده و یا علفزار و نیز از بلند موجوداست‌نوارتراشیده‌سرحدی بعرض هشت متر (٤ متر بهرجانب خط سر حدی مملکتین) ، ایجاد میگردد .

این نوار تراشیده باید کاملا مــر تــب‌نگهداری شود و به قرار لزو م از نبا تا ت وبو ته هاییکه مانع دید ن میگردند پا کشود.

شخم اراضی و تعمیر ساختما نها وعمارات‌درین نوار تراشیده مجاز نیست . اشخاصیکه مبادر ت به این عمل نما یند مسئول‌شناخته‌خواهند شد .

طرفین متعا هد مکلف اند که به صور ت‌تدریجی عمارا ت و سا ختما نها یی را که

فعلا در نوار تراشیده سر حد ی واقـــــع گردیده اند ، برداشته واعمار ساختما نهـا و عمارا ت جدید را درین نوار ترا شیده ممنو ع قرار دهند . مامورین مر بوطهٔ طرفین به اسا س موافقه با همدیگر میتوانند استثناآتی برای ساختما نها و عمارا تیکه برا ی حفاظت سر حد تخصیص داده شده اند مجازقرار دهند .

۲ ـ هر یك از طر فین اموریاك نگهداشتن نوار تراشیده سر حد ی را در حصهٔ زمـین مربوطه خویش اجرا مینما ید . ما موریـــن مربوطهٔ طر فین متعا هد اقلا ده روز قـــبل از شرو ع کار پا ك کرد ن نوار ترا شیده سر حد ی یکدیگر را درین باره مستحضر میگردانند . نماینده گا ن مامورین مربو طـه طرف متعا هد دیگر حق دارند در موقع اجرای این کار حاضر باشند .

بخش دوم

آبهای سرحدی و ترتیب استفاده از آنهاو طریقهٔ استفاده از جاده هاییکه سر حد راقطع مینمایند .

مـادهٔ هفتم

۱ ـ آب های سرحدی که درین قرار دادذکر شده است به آن قسمت آبها اطلاق میشود که طبق مدارك تعیین و تجدید تعیین سر حدافغانستان و اتحاد شوروی سا ل ۱۹٤۷ ـ ۱۹٤۸ خط سر حد از آن عبور مینما ید .

۲ ـ طر فین متعا هد اقدا ما ت خوا هندنمود که در وقتیکه آبها ی سر حد ی و همچنین آبها ی در یا ها یی که تا سر حدیا آب سرحدی میرسند مورد استعما ل قرار میگیر ند مقررا ت این قرار داد وموافقتنا مه های مخصو ص میا ن حکو مت افغانستا ن و حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی مراعات شده و حقوق و منافع متقابله مر بوط به طر فین متعا هد احترام شود .

۳ ـ طبق اصو ل عمو می مقررا ت حقوق بین المللی فقرهٔ دوم این ماده شا مل آن آبها ی طر فین متعهد نمیبا شد که آبها ی ملی داخلی بوده واز لحاظ رژیم بوسیلهٔ قوانین داخلی هر یك از طر فین متعا هـــد تنظیم میشوند .

مـادهٔ هشتم

۱ ـ استعما ل آبها ی سر حد ی تا خطسر حد بدو ن قـــید و شـرط از طـــرف هر یك از طر فین متعا هد مجاز است .

۲ـ رو ی در یا ی سر حد ی که خطسر حد از وسط فرواتر اصلی عبور مینما ید برای وسا یل نقلیهٔ آبی از قبیل کشتیها یی بزرگ و کو چك و قایق ها ی طر فین متعاهد بدون مانع حق رفت و آمد روی فرواتر داده میشود ،صرفنظر ازعبور خط سرحـــدی روی فرواتر .

۳ ـ وسائل نقلیهٔ آبی از قبیل کشتی های بزرگ وکوچك و قایقهای متعلق به طرفین متعاهد امکان چسپیدن را محض در وقتیکه وسا ئل نقلیهٔ آبی متذکره به خطر ی از قبیل طوفان ، شکستگی و غیره مـواجه شده باشند بـه ساحل طر ف مقابل دارند . در اینگو نه موارد مامورین مربوطهٔ سر حد ی با ید به صد مه دیدگان کمك لازمه بنما یند .

٤ ـ وسایل نقلیهٔ آبی از قبیل کشتی های بزرگ و کوچك وقایق های طر فین متعا هد

اجازه خواهند داشت تا در تمامی اوقات‌شب و روز در آبهای سرحدی به کشتی را نی بپر دازند .

۵ ــ تمامی وسایل نقلیهٔ آبی که در آب‌سرحدی حرکت میکنند باید دارای بیرق های مربوطهٔ ملی بوده و بهر دو جانب‌نشا ن‌های مشخص عددی سیاه و یا سفید داشته و در وقت شب دارای چراغ با شند .

۶ ــ وسایل نقلیهٔ آبی که در امتدادفرواتراصلی آب سرحدی بحرکت با شند اجازهٔ لنگر انداختن را در وسط فرواتر ندارند مگراینکه ضرورت ایجاب نما ید .

۷ ــ وسائل نقلیهٔ آبی یکی از طرفین‌متعاهد که در امتداد فروا تر اصلی دریای سرحدی در حال حرکت بوده و مقررات‌فقرهٔ پنجم این ماده را رعایت کرده باشند ذریعهٔ مامورین مربوطه جانب مقابل متوقف‌شده نمیتوانند . و نه به لنگر اندازی وطناب انداختن مجبور شده میتوانند،همچنین ازقیودتفتیش و معاینه اسناد نیز مصئون خوا هند بــود .

مـادهٔنهـم

۱ ــ وضع و سمت آبهای جاری سرحدی‌باید حتی المقدور بصورت لایتغییرنگهداشته شود ، برای این مقصد مامورین مربوطه‌طرفین متعاهد اقدامات مشترک لازمه رابرای رفع هر گونه موانع که سبب تغییر وضع‌بستر دریای سرحدی ، جوی و کانال سرحدی گردد ویامخل طرز جریان آب‌آنهاشود ، اتخاذ خواهند نمود . درصورتیکه کار بر حسب فیصله مشترک طرفین براساس‌این قرار داد بطور مشترک روی دست‌گرفته شود ، طرز عمل را مامورین مربوطهٔ طرفین‌متعاهدتعین‌نموده واگر روی تقسیم مصارف موافقه دیگری حاصل نشود بر اساس‌تساوی‌عمل خوا هد شد .

۲ ــ برای حفظ سواحل از خرابی و به‌مقصد جلوگیری از تغییر وضع بستر دریای سرحدی جوی و کانال سرحدی سواحل‌آنها باید در آن مواضع که مامورین مربوطه طرفین متعاهد مشترکا ضرورت آنرا تصویب‌نمایند تحکیم و تثبیت گردد . این عملیات و مخارج مربوط به آن ، بعهده طرفی خواهدبود که ساحل به آن تعلق دارد .

۳ ــ هیچیک از طرفین متعاهد نبایدبمصنوعات بستر دریا را تغییر دهد .

در صورتیکه وضعیت بستر دریای‌سرحدی جوی وکانال سرحدی دراثر عوامل طبیعی و یا در نتیجهٔ تظاهرات غیرمترقبه از قبیل زلزله وغیره تغییر کندطرفین متعاهد بطور مشترک و علی السویه‌اصلاح‌بستر را به موافقه همدیگر به عهده میگیرند. اینکارها مطابق به موافقهٔ طرفین توسط‌کمسیونهای مختلط طرفین متعاهد صــورت گرفته میتواند که این کمیسیون های مختلط‌طرز عمل کار و تهیهٔ قوهٔ انسانی وخرید ن مواد لازمه وهمچنین‌طرز تادیه‌مصارف‌راتعیین‌خوا هند کرد .

مـادهٔدهـم

طبق مقررات حقوق بین الدول وتعاملات‌بین المللی تغییر بستر دریای سرحدی یاجوی ویا کانال سرحدی ، عبورخط سرحدراتغییر نمید هد مگر اینکه طرفین متعاهد در ین باره موافقت نامهٔ مخصوص عــــقدنمایند . در صورت تغییر بستر دریا،کشتیها و قایق های طرفین متعاهد صرفنظر ازعبور خط سرحد که مطابق اسناد متذکره مادهٔ اول این قرار داد تعیین گردیده است‌از فرواتر اصلی بمنظور کشتی را نی‌استفاده کرده میتوانند .

مـاده یازدهـم

۱ ـ طرفین متعا هد برا یجلو گیری ازوارد شدن خساره ها ی عمدی به سـوا حل در یا ی سر حدی تدابیر و قایق ی اتخاذخواهند نمود .
۲ ـ در صور تیکه در اثر خطا ی یکی ازطرفین متعا هد به طر ف متعا هد دیگر در اثر عدم بجا آورد ن مکلفیت های فقرة او ل این ماده خساره مادی برسد خسارة مذکور از جانب آن طرفیکه عامل خساره گـردیده است تلافی خوا هد شد .

مـاده دوازدهم

۱ ـ آبها ی جار ی سر حد ی در آنقسمتها لای کشی خوا هد شد که مامور ین مربوطه طر فین متعا هد ضرورت آنراتصویب نمایند . در این گو نه موارد اگر به موافقهٔ دیگری نرسند ، مصارف لای کشی بین طرفین متعاهد بر اساس تساوی تقسیم خوا هدشد.
۲ ـ در اثنا ی عمل تنقیهٔ آبها ی جار ی سرحدی سنگ ، گل های فضله و تنه ها ی درخت وغیره را ، باید به فاصلهٔ کافی ازکنار دریا انداخته و یا هموار نمود تا سا حل دریا از خطر فرو ریختن نجات یافته و آب دریا را مغشو ش نساخته و جر یا ن آنرا در او قا ت آبخیزی را کد نکند .
۳ ـ لای کشی آن قسمت از آبهـــا ی سرحدی که کلا در خاك یکی از طر فیـــن متعاهد واقع شده ، باساس فیصلهٔ آنطر ف و به مخارج خودش انجام میشود .

مـاده سیزدهم

مامورین مربوطهٔ طرفین متعا هد تدا بیرلازمه اتخاذ خوا هند نمود که آب سر حد ی را از ملوث شدن ذریعهٔ تیزاب ها وهر گونه نا پاکی و همچنین از کثیف شدن بهر نو ع دیگر محافظه کنند .

مـاده چهاردهم

باشندگان هر یك از طر فین متعا هدحق دارند گلهٔ خود را برای نو شیدن آب بطرف دریا ی سر حد ی برانند ولی گلهٔ مز بور بخاك طر ف دیگر نبا ید داخل شود . اگـر گلهٔ اتفاقا بخاك طرف دیگر رفت ، مامورین مربوطه طر فین متعا هد جهت عود ت دادن آنها در کو تاه ترین مد ت اقداما ت لازمه خوا هند نمود .
نقاط نوشیدن آب از طر ف کمیسرا ن سر حد ی تعیین و باطلاع همدیگر رسانیده شـــود .

مـاده پانزدهـم

اگر در آبهای سر حدی یا ساحل دریاچه ی یا کانال یکی از طر فین متعا هـــد اشیا یی کشف شود که ملکیت آن معلـو م نباشد ، مامورین مربوطهٔ آنطرف اقداما ت

لازمه را برای تعیین ملکیت بعمل می آورند .
تشخیص هو یت جسد هاییکه در آبها ی‌سر حد ی یا سا حل در یا جو ی ویاکنا ل سر حدی کشف شود و همچنین تعیین ملکیت‌نعش حیوانا ت مشتر کا بعهدهٔ نما یند گان طر فین خوا هد بود .
جسد ها ی اشخا ص بعد از تشخیص‌هویت بطرفی که بان تعلق دارد ، تسلیم میشو ند و نعش ها ی حیوانا ت بعد ازتعیین‌ملکیت آنها با موا فقت نما یند گا ن مامورین مربوطهٔ طر فین بخاك سپرده میشو ند .

مادهٔ‌شا نزدهم

مسایل استفاده آب مربوط به آبهـــا ی‌سر حد ی بوسیلهٔ موافقت نامه ها ی‌مخصوص بین طر فین متعا هد تنظیم میشو ند .

مادهٔ‌هفد هم

مامورین مر بوطهٔ طر فین متعا هدمعلوماتی‌را که در مورد سطح و مقدار آب در یا ی سر حد ی و وضعیت برف باری و باران وغیره در داخل خاك طر فین بد ست داشته باشند در صور تیکه این معلو ما ت برا ی‌جلو گیر ی از خطر یا خساره سیلابها ی‌که از ذوب برف وباران وغیره حا صل میشودممد واقع گردد ، حتی الامکان بطور مر تـب مبادله خوا هند نمود . در صور تیکه لزو م‌مامورین مربوطه موافقه خوا هند نمود که در وقت آبخیزی یکدیگر را اعلام کنند .

مادهٔ‌هجدهم

۱ ــ در جنب یا جوار دریاچنان ساختمان‌ها یا عمارا تی نبا ید ساخته شود که بضرر طرف مقابل در مو قع آبخیزی مانع یا محـــل‌باز گشت آبی که از بستر دریا تجاوز کرده است از راه مجرا ی طبیعی به بستر اصلی‌دریا گردد .
۲ ــ مامورین مربوطه طر فین متعا هدراجع‌به طریق ایجاد مجار ی آبی در آب ها ی سر حد ی و انشعا ب آب و نیز راجع به‌طرزعمل در مورد مسایل دیگریکه مربوط بـــه استعمال آبها ی سر حدی باشدموافقه‌خواهندکـــرد .

مادهٔ‌نزدهم

۱ ــ پل ها ، بندها ، دکه‌هاوغیره بنا هااز ین قبیل که بر رو ی آبها ی جاری‌سرحدی اعمار شده اند ، محافظه گردیده وممکن‌است‌مورد استفاده قرار بگیرد .
۲ ــ اعمار پل ها ، بند ها وغیره بنا های‌جدید از ین قبیل بروی آبها ی جاری سرحدی که عایق کشتی را نی بگردد و یا در وضع‌این آبها ی تاثیر داشته باشدتنهادرصورتیکه طرفین موافقه کنند بوقوع پیو سته میتواند .
۳ ــ ایجاد دکه ها ی جدید در آب جاری‌سر حد ی که ممکن است در طرز جر یان

آبها ووضع سوا حل تاثیر داشته با شد وهمچنین به سواحل خساره وارد نماید، بدون موافقهٔ طرفین صورت نمیگیرد .

٤ ـ در صور ت لزوم تغییر و یا تخریب‌بعضی از ساختما نهای در یا ی سر حدی که انجام آن باعث تغییر سطح آب در یا ی‌مذکور میشود این کار ها ممکن است تنها با جلب موافقت نظر طرف دیگر آغاز گردد .

مادهٔ بیستم

١ ـ مسائل مر بوط به مسا فر ت برویجا ده ها و راه های آبی که از سر حدا ت عبور مینما ید و همچنین نقاط عبور سر حددر ین راه ها ذریعهٔ طر فین متعا هد درطی موافقه مخصو ص فیصله خواهد شد .

٢ ـ در نقاطیکه سر حد ذریعهٔ جاده هاو راه های آبی‌قطع‌میشودهر یك‌ازطرفین‌متعاهد در خاك خود مکلف است تا در نقاط متذکره‌تیر ها ی مانع و شاخصها نصب و آنها را بدرستی حفاظه نماید .

٣ ـ طرفین متعاهد مکلف اند ، بـرای‌مسا عد نگهداشتن جا ده ها و راه ها ی آبی که از سرحد عبور نموده وبرای مسافر ت‌باز میباشند اقدا ما ت لازمه را عملی نمایند.

مادهٔ بیست‌و یکم

١ ـ پل هائی کـه خـط سـر حـد ی‌را قطع نموده و برای رفت وآمد بازاند‌مرتب نگهداری شده و اگر درین باره موا فـقه‌مخصو ص نشده باشد بوسیله مخار ج‌هریك از طر فین متعا هد تا خط سر حد یکه روی‌پل مشخص شده است تر میم میکردند . راجع به ترتیب و موعد ونحو وترمیم پلهـا،مامورین مربوطه طرفین متعاهدقبلا بایکدیگر توافق حاصل خوا هند نمود .

٢ ـ ترتیب عبور از پلها ی سر حد ی‌و گذر ها و غیره به موافقه نما یند گا ن مامورین مربوطه طر فین صور ت میگیرد .

٣ ـ تعمیر پل های جدید ، پل‌های پیاده‌رو و تهیهٔ لوازم جاله ها ، (باروم‌ها) درآب های جاری سر حد ی به موافقهٔ نامهٔ مخصوص‌طرفین متعا هد صور ت میگیرد .

٤ ـ هر یك از طر فین متعا هد میتوانند‌در موقع لزوم معا ینهٔ فنی آن قسمت ازپل های سر حد ی را که در خاك طر ف مقابل‌قرار گرفته بعمل آورد . در این مورد مامورین مربوطهٔ طر ف مقابل باید اقلا ٤٨ سا عت‌قبل از معاینهٔ فنی که در نظر است از تاریخ شروع معا ینه مستحضر شو ند و پس ازخاتمه از نتیجه آن مطلع کردند . معا ینهٔ مذکور با حضور مامور ین مر بو طهٔ طر ف‌مقابل انجام میگیرد .

بخش سوم

ماهیگیری ـ شکار ـ معادن ـ زراعت ـ وجنگل داری .

مادهٔ بیست‌ودوم

١ ـ باشند گان هر یك از طر فین‌متعا هد‌میتوانند با رعا یت قوا عد جار ی کشور

طر ف خود در آبها ی سر حدی تا خطسرحدبه ماهیگیر ی بپر دازند اما اقدا م به‌اعمال آتی ممنو ع شنا خته میشود :

الف – استعمال مواد منفلقه ، سمی ومخدره که منتج به تبا هی و معیو ب ساختن ماهیان گردد .

ب – ماهیگیر ی در آب های سر حدی‌در هنگام شب ، (وقت‌نیم ساعت پیشس از طلو ع تا نیم سا عت بعد از غرو ب روزشناخته میشود) .

۲ – مسائل مربوط به حفظ و تر بیهٔ ماهی‌در آبها ی سر حد ی و همچنین ممنو ع قرار دادن صید بعضی انواع ماهی در برخی‌از قسمتها ، تعیین‌موسم های‌ماهیگیری‌وسایر تدابیر اقتصا دی مربو ط به امور ما هیگیر ی‌به اسا س موافقت نا مه مخصو ص بین‌طرفین متعا هد فیصله شده میتوا ند .

مادهٔ‌بیست‌وسوم

۱ – هریك از طر فین متعا هد مرا قبت‌خوا هند نمود تا قوا عد یکه در بارهٔ شکار خشکه در خا ك خودش موجود است درنزدیکی‌خط سر حد جداً مراعات گردیده ودر هنگام شکار آتش کردن بر حیوانا ت و طـــیوروتعقیب آنها در ورا ی سر حد ممنو ع شناخته میشود .

۲ – مامورین مربوطهٔ طر فین متعا هدراجع‌به تما م اومر مربو ط به حفا ظه حیوانات و طیور و حشی و همچنا ن راجع به ممانعت‌موقتی شکار عندالزوم در زمان واحـــــد در بعضی حصص با یکدیگر به موا فقه خواهندرســـید .

مادهٔ‌بیست‌و چهارم

۱ – در مورد کار ها ی‌مربو ط به معاد ن‌و کشف معد ن و همچنین در مورد کارهای زرا عتی که در ست در جوار سر حد واقع‌باشند قوا عد طر ف متعا هد ی که جا های کار در خا ك آن واقع گردیده اعتبار دارد .

۲ – عملیا ت کشف و استخرا ج معادن‌واقع در مجاورت بلا فاصلهٔ خط سر حد و همچنین عملیا ت زرا عتی باید طور ی انجام‌گیرد که بخا ك طر ف مقابل صد مه نرساند.

هر گو نه عملیا ت انفجار ی در نزدیکی‌خط سر حد و عملیا ت دیگر یکه با عث خرابی و یا تغییر محل صخره ها و یااراضی‌شو ند فقط پس از اطلاع قبلی طر ف‌مقا بل که نباید کمتر از ۴۸ سا عت با شد انجام‌میگیرد .

در موقع این عملیا ت با ید اقدا ما ت‌احتیا طی بعمل آید که خساره با شخا صـــ و مایملک طر ف مقابل وارد نشود .

۳ – برای تامین محروسیت خط سر حد ،دو حاشیه که هر یك از آنها بیست‌مـــتر عرض داشته باشد باید به هر دو طـــرف‌سر حد گذاشته شود . عملیا ت متذکـــره فقرهٔ اول و دو م این ماده در این منطـــقه‌بحیث یك قا عده قبول شده ممنو ع بوده و محض در حالات استثنایی به موافقه مامورین‌مربوطه طرفین متعاهد مجاز میباشد .

۴ – اگر در بر خی موارد گذاشتن حواشی‌که در فقرهٔ سو م این ماده ذکر گردیده اند صلاح نبا شد مامور ین مربوطهٔ طر فـــین‌متعاهد به موافقه همدیگر به مقصد تا مین محروسیت خط سر حد اقدامـات دیگـــر ی‌خوا هند نمود .

مـادهٔ بیست و پنجم

اگر بحکم حوادث طبیعی و یا در مو قع جنگل بری ، در خت ها روی خط سر حـــد بیفتند ما مورین مربوطهٔ طر فین متعا هـــداقدا ما تی بعمل می آور ند که اشخاص ذینفع آنطر فی که در ختها متعلق به آن اســـت بتوانند درختها را پار چه پار چه کرده بخاك خود نقل دهـــد .

بخش چهارم

مامورین سرحدی و ترتیب عبور درسرحد.

مـــادهٔ بیست و ششم

۱ ــ مامورین مربوطه که از طـــــر ف افغا نستا ن و اتحاد جـما هیر شــــورو ی سوسیالیستی تعیین و در این قرار داد ازایشان ذکر رفته کمیسران سر حد ی کفیل ها و معاو نین آنها میباشند .

۲ ــ کمیسران سر حد ی کفیل‌ها ومعاونین‌ایشان که در فقرهٔ اول این ماده ذکر گردیده اند مکلف اند بایکدیگر همکار ی کرده‌وظایف‌خودشان را در حدود مقررات این قرار داد انجام بدهند . مامورین مذکورموظف‌اندد‌رموردنمام مسائلی که مربوط به تطبیق مقررا ت این قرار داد بوده و تصمیم ما مورین بلندتر را ایجاب میکنند ، مقامات صلاحیت دار را مطلع گر دانند .

مادهٔ بیست و هفتم

حکو مت پادشا هی افغانستا ن وحکومت‌اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی‌کمیسران سر حد ی و کفیل های آنها را تعیین‌مینمایند.

تعداد کمیسران سر حد ی و نوا حـی‌عملیا ت و مقر دا ئمی آنها بوسیلهٔ پروتوکول (شماره ۲) ضمیمهٔ این قرار دادتعیین‌میشود.

اسم واسما ی خانوادگی کمیسرا ن‌سرحدی‌و کفیل های آنها از طر یق سیا سی باطلاع طر فین خوا هد رسید .

ترتیب معر فی نمودن کمیسرا ن‌سرحدی‌وکفیل های آنها بحکو مت طر ف مقـا بل بصور ت فور ی بذریعهٔ تلگرا ف بعمل‌میاید.

کفیل های کمیسرا ن سر حد ی از تمام‌اختیارا تیکه به کمیسرا ن سر حد ی داده شده است استفاده مینما یند و در غیا ب‌کمیسران سر حد ی وظایف آنها را انجام مید هـند .

در صورت لزوم تغییر تعداد کمیسرا ن‌سر حد ی که در پرو تو کول شماره۲ضمیمهٔ این قرار داد ذکر شده ووظایف مقررهٔ آنها، نواحی عملیات ومفاد دائمی آنهابین طرفین متعاهد از طریق سیاسی بموافقهٔ خـواهندرســـید .

مادهٔ بیست و هشتم

۱ ــ هر کمیسر سر حد ی حق دارد به‌تعداد لازم معا و نین خود را تعیین کند .

۲ ـ کمیسرا ن سر حد ی محل اقا مـت دائمی معا و نین خود را بیکدیگر اطــلاع میدهند . راجع به محل اقا متدائمی‌ونواحی‌عملیا ت معاو نین در جلسهٔ اول ملا قـا ت بعد از رسمیت یا فتن این قرار داد تو سط کمیسران سر حد ی اطلاع داده خوا هدشد .
۳ ـ حدود اختیارا ت معا ونین بو سیلهٔ کمیسران سر حد ی تعیین میگردد .
٤ ـ محل اقا مت دائمی کفیل هاو معاونین‌کمیسران سر حد ی و نوا حی عملیا ت آنها میتواند به وسیلهٔ کمیسران سر حد ی‌مربوطه‌در طی مد ت اعتبار این قرار داد تغـییر پذیرد .
٥ ـ هر کمیسر سر حد ی حق دارد درموارد لازمه برا ی همکار ی خود متخصصین را دعو ت نما ید .

مـادهٔ بیست‌ونهم

به اشخاصیکه در مادهٔ ٢٦ این قرار دادذکر شده اعتبار نامه های کتبی که بزبا ن هر دو طر ف تنظیم شده به شر ح ذیـل‌صادر میگردد .
به کمیسران سر حد ی حکو مت پادشاهی‌افغانستان و کفیل های آنها ، از طرف‌رئیس عمو می ژاندارم افغانستان .
به کمیسران سر حد ی اتحاد جما هـیرشوروی سوسیالیستی وکفیل های آنـها ، از طرف رئیس قوا ی سر حد ی اتحاد جماهیرشوروی سوسیا لیستی .
به معاونین ، از طرف کمیسران سرحدی‌مربوطـــه .

مــــادهٔ‌سی ام

-در صورت تعیین کمیسر سرحدی جد ید ،کفیل او یا معاونین برای آنکه‌درجریان‌کارها وقفه وارد نشود مامورین‌مربوطه طرفین‌متعاهداقدامات خواهند بود .

مــــاده‌سی‌و یکم

مامورین مربوط طر فین متعا هد که موظف‌به اجرای مقررات این قرارداد میباشد بـا یکدیگر در تماس مستقیم خواهند بود .
اولین ملاقات کمیسران سرحدی نـبایـــددیر تر از(۳۰)روز پس از اعتبار یـافـتن این قرارداد انجام گیرد .

مــــاده‌سی‌و دوم

اگر دربارهٔ تشکیل و براه انداخــــتن‌ملاقات های مامورین مربوطهٔ طرفین داد ن اطلاع به همدیگر در بارهٔ اقداماتیکه بعمـل‌آمده است مطر ح سا ختن مسا یل نها یت مهم که حل نشده باشند وباید از طـریق‌سیاسی حل شو ند تعیین طرز عبور ازسرحد ونقاط عبور ، تبادل مکاتبهٔ رسمی ، تضمین‌مصئونیت شخصی نمایند گان ، ماموریـــن مربو طه و دیگر اشخا ص طر فین که بمنظوراجرا ی مقررا ت این قرار داد و دیگـــر موضوعا ت انتظا می و تکنیکی از سر حدعبور میکنند ، مسائلی رودهد،مامورین‌مربوطه

طرفین متعا هد را مواد مربوطهٔ این قرار دادرهنما یی خوا هد کرد .

مــادهٔسی‌وسوم

کمیسران سر حدی جهت حل و فصــــل‌حوادث سر حد ی که در حدود صلا حــــیت انهاست اقدا ما ت لازم مینما یند .
در ایگونه موارد کمیساران سر حــد ی‌پس از حصول موافقت مشتر کا بحــــوادث رسیدگی و مراتب را در پرو تو کول مجلس‌قید مینما یند .
مسائلی که نسبت به آنها بین معا ونین‌کمیسران سر حد ی توافق حا صل نشــود برای حل و فصل به کمیسرا ن سر حد ی‌حواله میکردند .
حوادثیکه کمیسرا ن سر حد ی در بارهٔآنها نتوانند موافقت حاصل کنند از طریق سیاسی حل و فصل میشو ند . علاوه بر ین‌هر کمیسر سر حد ی حق دارد نظریهٔشخصی هر گو نه مسئله ایرا که اهمیت زیاد داردبرای حل و فصل به طر یق سیا سی محول نماید و موضو ع را باطلاع کمیسر سرحدی‌طر ف مقابل بر ساند .
مقررا ت این ماده مانع آن نیست کــــه‌مسئله ای که بطریق سیا سی محو ل شده مجددا برا ی حل و فصل به کمیســــرا ن‌سر حد ی اعاده گردد .

مادهٔسی‌وچهارم

تصمیماتیکه متفقا از طر ف کمــــیسرا ن‌سرحدی جهت فیصله‌کردن‌هر حادثه سرحد ی اتخاذ میشود خاتمه یافته تلقی میگردد .
محاسبهٔ مبلغی که بهر یك از طر فیــن‌بر اسا س موافقه ها ی حاصله از با بــت جبران خساره تعلق‌میگیرد از طر ف کمیسران‌سر حدی بلا فاصله پس از حل و فصــل حوادث بعمل میا ید . ترتیب تصفیه حسا ب‌های بعد ی و در صور ت لزو م تغییرا ت‌این ترتیب از طریق سیا سی انجام میشود .

مــادهٔسی و پنجم

کمیسران سرحدی و معاو نین آنهاکارهای‌مشترك را حسب معمو ل در جلسا ت وملاقات ها انجام مید هند . کمیسران سر حد ی‌نسبت به هر جلسهٔ پرو تو کو ل تنظیم و در آن جریان جلسه و تصمیما ت متخذه‌وموعدانجام آنها را بطور خلاصه درج مینما یند .
تصمیما ت کمیسرا ن سر حد ی پس ازامضای پرو تو کو ل برا ی هر دو طر ف لازم الاجرا وقطعی تلقی میگردد .
کمیسران سر حد ی مسایل کو چك را درصور تیکه هیچیك از آنها اصرار به‌رسیدگی آن در جلسهٔ مشترك نداشته باشد،میتوانندازطریق مکاتبه بین خود حل و فصل‌نمایند.
راجع به هر ملاقا ت معا و نین صور ت‌مجلس تنظیم میشود و در آن صور ت مجلس اقداما تی که آنها نموده اند به تفصیل شرح‌داده میشود . و در صور ت لزوم استنبا ط ها و پیشنهاد ها نیز ذکر میگردد .

تصمیما ت متخذه از طرف معا و نین تنهاپس از تصو یب کمیسرا ن سر حد ی به موقع اجرا گذارده میشود .
پرو تو کو لها و صور ت مجلس هامربوطبه جلسا ت کمیسرا ن سر حد ی و را جع به ملاقا تها معا و نین در دو نسخه و هریك‌به زبا نها ی فارسی و روسی تنظیم‌میگردد .

مـادهٔسی‌وششم

جلسه و یا ملاقا ت کمیسران سر حدی‌با پیشنهاد یکی از آنها و حتی الا مکان در موعدیکه پیشنهاد شده انجام می یابد . جواب دعو ت نا مه باید حتی الامکا ن فوری داده شود و در هر صور ت بیشتر از ٤٨سا عت پس از وصول دعو ت نا مه بتعویق نیفتد . اگر موعد پیشنهاد شده جلسه بـاملاقات مورد قبول واقع نشود کمیسر سرحدی در جواب خود وقت دیگر ی را پیشنهاد می‌نمایـد .
برای جلسه و یا ملاقا تیکه یکی ازکمیسران‌سرحدی ، کمیسر مقابل را دعو ت میکند ، کمیسر سر حد ی در صور تیکه به اثر عـذرمهمی (مریضی ، ماموریت ، رخصـتی) از محل غایب نبا شد با ید شخصا حضـــوربهم رساند .
در صورتیکه وجود عذر مهم ، بجای‌کمیسرسرحدی کفیل او که باید کمیسر سر حدی طرف مقابل را قبلا مطلع ساخته باشد حاضرمیگردد . جلسه یا مـلاقا ت کفیل هـــا ی کمیسران ممکن است با موافقت کمیسرا ن‌سر حد ی صور ت بگیرد .
ملاقات معاونین کمیسرا ن سر حد ی فقطبا دستور کمیسرا ن سر حد ی انجا م‌میشود.
در جلسا ت یا ملاقا تها ی کمیســرا ن‌سر حد ی با معاونین آنها کاتب هاوترجمانها ودر صورت لزوم ، متخصصین هریك‌ازطرفین‌نیز میتوانند حضور داشته باشند .

مادهٔسی‌وهفتم

جلسات و ملاقاتـها یکـــه در مادهٔ (٣٦)این قرار داد ذکر شده با ید قا عد تادرخاك آنطرف صور ت گیرد که تقا ضا ی تشکیل‌جلسه یا ملاقات را نموده ، اما درصورتیکه دلائل مهمی ایجاب نما یدکمیسران سرحدی میتوانند این قا عده را رعایت ننما یند .
ریاست جلسات یا ملاقاتها بـو سـیلـهٔکمیسران سر حد ی و یا معا و نین کمیسر سر حد ی طر فی که در خا ك آن مذاکـــره‌جریان دارد انجام میگردد .
دستور جلسه باید با دعو ت مـلا قات‌همراه باشد یا از طریق مذاکرا ت قبلـــی و یا مبادلهٔ مکاتبا ت تنظیم گردد . در مواردفوق‌العاده ممکن است با موا فقت طر فین مسا یل مورد بحث قرار گیرد که در دستورروز جلسه پیشبینی نشده با شد .

مـادهٔسی‌وهشتم

کمیسران سر حد ی و معا و نین آنهـــامیتوانند طبق موافقت قبلی برا ی تصریح موضوع تحقیقا ت خود رادر محل وقـــو ع‌حوادث سر حد ی بعمل آورند . در ایـــن موارد اگر ضرور ت ایجا ب نما یدکمیسران‌سر حد ی و معاونین آنها میتوانند متخصصین

وترجمانها و شهود و شاکیا ن را با خودبمحل وقوع حادثه ببر ند . رهبر ی امور تحقیقات تحت نظر طر فی خوا هد بود که‌در خا ك آن تحقیقا ت بعمل می آید .
راجع به تحقیقا ت باید صور ت‌مجلس‌های مربوطه با داکو منت ها ی دیگر ی تنظیم‌شود که بعدا به پروتو کو ل جلسه ضمیمه‌کردند. صورت مجلس ها و داکو منت ها ی دیگر با مراعات مادهٔ (۳۵) این قرار داد تنظیم‌میکردند .

مادهٔ سی و نهم

کمیسران سر حد ی طر فین متعا هد مکلف اند در اسر ع وقت یکدیگر خویش را از اتخاذ تدا بیر ی که متکی به جلسهٔ مشترك یا ملاقات ها میباشد اطلاع دهند .

مادهٔ چهلم

کمیسران سر حد ی طبق موافقهٔ متقابله‌نقاط ملاقات را در سر حد تعیین مینما یند که در آن تبادل مکتوبها ی اداری و همچنین‌تحویل اشخاص و اموال بعمل می آید . تعیین چنین نقاط برا ی ملاقا تها ی از طر ف‌کمیسران سر حد ی در او لین جلسه آنهاکه بعد از اعتبار یافتن این قرار داد تشکیل‌میشود بعمل خوا هد آمد ، تعداد ومحل نقاط ملاقاتها به موافقهٔ کمیسرا ن سر حد ی‌تغییریافته میتوانند .
تحویل اشخاص باید شخصا بو سیلهٔ کمیسران سر حد ی و یا معاو نین آنها اجرا گردد .
کمیسران سر حد ی یا معاو نین آنها راجع به محل ووقت تحویل اشخا ص‌هردفعه موافقت مینما یند . تحویل حیوانا ت‌در محلی صور ت میگیرد که آنها از سر حد عبورکر ده با شند . تحو یل‌حیوانا ت یا اموا ل و همچنین مکتو بها ی اداری را راس ها ی تها نه ها ی سرحدی‌میتوانند با دستور کمیسران سر حد ی انجام دهند . مکتو بها ی اداری با ید بطور مداوم‌در ظرف شبا روزی اعم از روز های جشن وروز ها ی تعطیل قبو ل شود .
کمیسران سر حد ی‌نمونهٔ قبض رسید را با موافقت یکدیگر تنظیم مینما یند که در مقابل در یافت مکتو بها یا تحو یل حیوانات‌واموا ل دیگر صادر نما یند .
کمیسران سر حدی در بارهٔ علا ما تیکه‌برای احضار محا فظین سر حد ی طر ف مقابل باید بکار برده شود قرار میگذارند .

مادهٔ چهل و یکم

کمیسران سرحد ی وکفیلهای‌آنهاومعاونین‌و کاتب ها ، ترجمانها و متخصصین برای اجرای وظایف اداری خود که مطابق مقررا ت‌این قرار داد باشند ، میتواند از سرحدعبور نمایند .
کمیسران سر حدی و کفیل ها و معاونین‌انها بموجب اعتبارنامه ای که‌درما(۲۹) این قرار داد پیش‌بینی شده است و دارای‌عکس‌وامضای دارنده ان وویزای کمیسر سرحدی طرف مقابل است میتواند از سرحدعبورنماید
ویزاهای مزکور به کمیسران سرحدی وکفیل های آنها برای مدت یکسال و به

معاونین برای مدت شش‌ماه‌داده‌شده‌وعندالزوم بمواعد مذکور تمدید میگردد .(نمونه های اعتبار نامه ضمیمه شماره ۱ و ۲) . کاتب‌ها وترجمانها بوسیله تصدیقنامه که‌اعتبار آن شش ماه است واز طرف کمیسر سرحدی‌یکی‌از طرفین داده میشود ، از سرحدعبورمیکنند.
این تصدیقنامه باید دارای عکس. وامضای‌دارنده آن‌وهمچنین ویزای‌کمیسر سرحدی‌طرف مقابل باشد ، (نمونه تصدیقنامه، ضـــمیمه‌شماره ۳) .
متخصصین واشخاصیکه بودن آنها بـــرای‌روشن ساختن کدام موضوع ضرور میباشـد میتواند بوسیله تصدیقنامه برای یکبار‌رفت‌وآمد از سرحد عبور کنند . اعتبار‌این‌تصدیق نامه‌از زمان عبور ازسرحد (۲٤)ساعت‌میباشد.تصدیقنامه مذکور از طرف کمیسر سر حدی یکی از طرفین صادر وبوسیله کمیسر سرحدی‌طرف مقابل ویزا میشود ، (نمونه تصدیقنامه ضمیمه شماره ٤) .
کارگران از سرحـد صرف در وقت روزو در صورتی عبور خواهند کرد که‌نمایندگان مامورین مربوطه‌با ایشان‌همراه‌باشند .تصدیق‌نامه های مخصوص بااین کارگران داده‌نخواهد شد .اسما واسمای خانواده های ایشان درفهرستی که از طرف کمیسر سرحدی یکی از طرفین امضاء واز طرف کمیسر سرحدی‌مقابل‌ویزا شده باشد ثبت خواهد شـد .

مـاده‌چهل‌و دوم

اشخاصیکه در ماده(٤۱) این قـرارداد زکرشده اند تنها در نقاطی ازسرحد عبورمیکند که در ماده (٤۰) تعیین گـــردیده اسـت .مگر آنکه کمیسران سرحدی ویامعاونین آنها راجع به عبور سرحد درنقطه دیگری قـــرارگزاشته باشنـد .
روز وساعت عبوراز سرحد باید هردفعه‌قبلاودر هر صور ت اقلا ۲٤ سا عت پیشـس از موعد به نزد یکتر ین تنها نهٔ سر حد ی‌طرف‌مقابل ابلاغ شود که مشا یعت کننده خود را بمحل ملاقا ت اعزا م دارد . کمیســـــرا ن‌سر حد ی و همچنین سا یر اشخا ص که‌در قسمت اول مادهٔ (٤۱) این قرار داد ذکـــرشده اند در موقع عبور از سر حد حق دارند به لباس مقررهٔ خود ملبس بوده و اسلحهٔ‌خویش را همراه داشته باشند .

مـــادهٔ‌چهل‌وسوم

مصئو نیت کمیسرا ن سر حد ی وهمچنین‌اشخاص دیگر ی که در مادهٔ (٤۱) این قرار داد ذکر شده اند با تمام کاغذ ها ی اداری‌که همراه دارند تضمین میگردد .
اشخاص مذکور حق دارند بدو ن تادیهٔ‌حقوق گمر کی و ما لیا ت ها ی‌دیگر درخاک طرف مقابل با خود اشیای ضروری کار ووسائل نقلیه و اموا ل دیگر ببر ند بشر ط اینکه در وقت مرا جعت دو باره آنها را ازسر حد خار ج نما یند و همچنین حق دارند خورا که و سگر ت و تنبا کو برا ی‌مصر ف‌شخصی خود همراه داشته باشند .

مـادهٔ‌چهل‌و چهارم

هریك از طر فین نسبت به اشخا صـــ‌طر ف دیگر که در مادهٔ (٤۱) ذکر شده اند و مطابق این قرار داد به خاك طر ف دیگربرا ی انجام وظیفه میرو ند مسا عد تها ی

لازم از قبیل در یا فت وسائل نقلیه ومنزل‌ووسائل تامین ارتباط با مامورین خود خواهد نمـــود .

مـادۀ چهل و پنجم

مصارف مامورینیکه اجرای مقررا ت ایـن‌قرار داد بعهدۀ آنها گذاشته‌شده‌است‌جداگانه از جانب هر یك از طرفین پر داخته میشود .

مـادۀ چهل وششم

۱ ــ اشخاصیکه خاك یکی از طر فین‌متعاهدرا بصورت رسمی تر ك کرده ولی فا قد آن چنان اسناد مربوطه باشند که آنها را حق‌دخول بخاك طرف مقابل بد هد ، در صورت عودت فوری شان طر فی که از آنجا رفته اندمکلف است آنها را بپذیرد ، اگر چه‌خرو ج شان از آنجا بصور ت رسمی و معین قـبلا‌نرتیب گرفته شده باشد .
۲ ــ صحت و موجودیت اسناد ضرور یه‌دخول از طرف مامورین باصلاحیت سرحد ی طرفی تعیین میگردد که دخول در خا ك اوصورت میگیرد .

مـادۀ چهل وهفتم

در صورتیکه تمام سرحدو یا بعضی‌حصص‌آن برای عبور و مرور مسدود باشد حق عبور سر حد برای اجرا ی مقررا ت این قرار دادکلا یا جزا نظر بدرجۀ اهمیت علل انسداد سر حد معطل خوا هد شد . در صـــور ت‌فوق باید به مامورین مربوطه طرف مقابل قبلا اطلاع داده شود .

بخش پنجم

مقررات نها ئی

مـادۀ چهل و هشتم

این قرار داد در مد ت پنجسا ل معتبرخوا هد بود . اگر هیچیك از طر فین متعاهد تا مدت شش ماه قبل از خاتمۀ موعد اعتباراین قرار داد تمایل خود را راجع به لغو قرار داد و یاتغیر مواد آن اعـلام نکنند قـرار دادبرای هر پنج سال دیگر بخودی خود ماهمان شرایط معتبر خوا هد ماند .

مـادۀ چهل و نهم

این قرار داد باید تصدیق گردد و از موقع‌تبادل اسناد مصد قه بموقع اجرا گذا شـــته خوا هد شد .

تبادل اسناد مصدقه در اسر ع وقت ممکنه‌در شهر کابل صور ت خوا هد گرفت .

مـادۀ پنجاهم

پـروتـوکـولهای شماره ، ۱ ـ ۲ ـ ۳ ضمیمۀ این قرار داد جزء لاینفك آن میباشند.

مـادۀ پنجاه و یکم

این قرار داد در دو نسخه و هر نسخه‌بزبان فارسی و روسی تنظیم شده و هردومتن دارا ی اعتبار مساوی میباشند .

برای تائید مواد فوق الذکر نما یند گا نطرفین متعا هد این قرار داد را امضاء و با مهر های خود ممهور نمودند .

این قرار داد در شهر مسکو بتاریخ ۱۸جنوری سال ۱۹۵۸ (۲۸ جدی سا ل ۱۳۳٦) منعقد گردید .

از طرف حکومت پادشا هی افغانستان
ع ، ج ، شاه عالمی
سفیر کبیر افغانستان در اتحاد شوروی

از طرف حکو مت اتحاد جما هیر شوروی
آآ . گرو میکو
وزیر خار جه اتحاد جما هیر شـوروی سوسیالیستی

آرشیف هر دو کشور

۸۷ ـ بیانیۀ اعلیحضرت محمد ظاهر شاه‌پادشاه افغانستان هـنگام ورد جـلالتما ب ك . ی . وروشیلوف صدر هیئت رئیسۀشورای‌عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی به افغانستان

مورخ اول اکتوبر ۱۹۵۸ مطابق مـیزان۱۳۳۷ .

نهایت مسرور م که ورود جلالتما ب شمارا که از کشور دو ست وهمسایۀاتحادجماهیر اشتراکیۀ شوروی به کشور خویش خیر مقد م‌میگویم و بار دیگر فر صت ملاقا ت با شما دست مید هد .

افغانستان و اتحاد شوروی در طی زما نو طول سر حدا ت مشتر ك خویش‌بامناسبات وعلایق نیکی با هم بسر برده اند که تذکارآن از نظر اهمیت روابط حسنه ذات‌البینی میان کشور ها ی همجوار ما یۀ مسر ت‌مشترك مرد مان هر دو کشور است .

خور سندم که به جلالتماب شما یقین کامل‌بد هم که در پر تو روابط دوستانۀ کـــه خوشبختانه میان افغانستان و اتحاد شوروی‌ازسالیان دراز موجود بوده و دوام نموده است امروز مردم افغانستان از تشر یف آور ی‌جلالتما ب شما خیلی مسرور هستند .

ورود شما به مملکت ما خاطرا ت مسافرت‌و مشاهدۀ مهمان دوستی ها ی بزرگ را در قسمت های مختلف کشور وسیع شما که‌همیشه آنرا بخاطر داشته ایم تجدیدمینماید، بشما اطمینان مید هم که مرد م افغانستا ن‌عینا بصور تیکه از مرد ما ن اتحاد شورو ی نسبت به مردم افغانستا ن احسا سا ت گرم‌و دوستانه دیده ایم ، برای مردم شورو ی

تمنیا ت نیك دارند .
با مسرت کامل اظهار مینما یم که قبول این دعوت دوستا نه و مسا فرت جلالتما ب شما به کشور ما در تقویۀ مزید این روابط حسنه میان دو کشور همجوار عامل موثر و خا طر خوا هی بشمار میرود .
امید وار هستم که مد ت اقا مت جلالتما ب شما و همرا هان محترم تان در افغانستان براحت و خوشی سپری گردد .
یکبار دیگر از صمیم قلب بشما خو ش آمدید میگو یم .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعا ت اتحـاد

۸۸ ـ بیانیۀ جلالتما ب وروشیلوف صدرهیئت رئیسۀ شورا ی عالی اتحاد جما هـیر شوروی سو سیا لیستی هنگام ورود بـه افغانستان .
مور خ اول اکتو بر ۱۹۵۸ مطابق میزان ۱۳۳۷ .

اعلیحضرتا
والاحضرتین
آقایان دوستان عزیز !
با احساسا ت مسر ت سر شاری مـن با همرا هان خود به خاك افغانستان که دوست دیر ین و همسایۀ نیك مملکت ما اتحـــادشوروی میباشد قدم میگذاریم .
از ایـــنکه اعلیحضـرت همـــایونی پادشاه افغانستان محمد ظاهر شاه ما را برا ی دیدن مملکت باستا نی وزیبا ی شما و بـرا ی آشنایی با ملت کار دوست و شجاع افغا ن دعوت محبت آمیزی نموده اند تشکرات عمیق خود را تقدیم میداریم .
مسا فرت ما امکان مید هد تما س ها ی شخصی را که در مناسبا ت دو ستی اتحـاد شوروی وافغانستان عنعنوی شده با اعلیحضرت وسائر زعما ی مملکت افغانستان ادامه دهیم .
سال گذشته مـا بارضـائیت عمـــیقی ازاعلیحضرت همایو نی در اتحادشوروی پذیرایی نمودیم . مردم شوروی راس مملکت دوست ما افغانستان و همرا هان اعلیحضر ت را به مشابه مهمان عزیز و گرامی استقبال نـموده اند . شما اعلیحضرت همایو نی در آن روز ها پیام دوستانۀ مردم افغانستان را به ملل اتحاد شوروی رسانیدند . من نیز که امروزقدم بخاك مهمان نواز افغانستان مستقل میگزارم سلام صمیما نه و بهتر ین آرزو مند ی های ملل اتحاد شوروی را به مردم افغانستان تقدیم میدار م .
بسی مسرور م امروز خاطر نشا ن ساز م که اتحاد شوروی وافغانستا ن اکنو ن تقر یبا چهل سال است که مناسبا ت فی ما بین رابا رو ح صلح دوستی و حسن نیت تو سعه میدهند . در سال ۱۹۱۹ جمهوری نـو زادشوروی به رهبری لینن کبیر دوست بزرگ ملل مشرق زمین ، اولین دولتی بود که استقلال افغانستان را برسمیت شنا خت و از آن زمان لا ینقطع سیا ست توسعۀ دوستی شورو ی وافغانستان را عملی نموده و این امر به استحکام باز هم بیشتر استقلال افغانستا ن کمك کرده است ، اکنون بر همه کس واضح است که دوستی اتحاد شوروی و افغانستا ن برای ملل کشور های ما ثمرا ت بسیارخوبی بار آورده است و بر پایۀ آن همکاری اقتصادی وسیاسی و همچنین تجار ت بین اتحادشوروی

وافغانستان موفقانه توسعه می یابد .
مملکت شوروی که مظهر تمایل مردم آن به صلح است وبرای جلوگیری ازجنگ و تحکیم روابط دوستی در بین تمام ملل کلیه اقدامات ممکنه را بعمل می آورد ، ما باکمال رضائیت خاطر نشان میسازیم که افغانستان صلح دوست نیز پیوسته از پیشنهادات مربوط به تقلیل کشیدگی اوضاع بین المللی وتامین صلح وامنیت ملل پشتیبانی میکند واین امر برای همکاری کشورهای ما درصحنهٔ بین المللی اساس خوبی بوجود می آورد ، خط مشی اتحاد شوروی وافغانستان درمورد یك سلسله مسایل بین المللی نزدیك واز بسیاری لحاظ منطبق میباشد .
ما که بمنظور بازدید دوستانه به افغانستان مهمان نواز وارد شده ایم اطمینان داریم که روابط دوستانه و حسن همجواری بین کشورهای ما در آینده نیز توسعه یافته وبرای سائر ممالك نمونهٔ بارزی خواهد بود . پاینده باد دوستی خلل ناپذیر و همکاری اتحاد شوروی وافغانستان زنده باد افغانستان مستقل و ملت شجاع آن .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعات اتحادشوروی

۸۹ ـ ابلاغیهٔ مشترك در ختم مسافرت جلالتماب ك . ی . وروشیلوف صدر هیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به افغانستان .
مورخ ٦ اکتوبر ۱۹۵۸ مطابق میزان ۱۳۳۷.

بنا بر دعوت پادشاه افغانستان اعلیحضرت همایونی محمد ظاهر شاه رئیس هیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ك . ی . وروشیلوف ازتاریخ اول اکتوبر تا ٦ اکتوبر ۱۹۵۸ مطابق ۹میزان تا ۱٤ میزان ۱۳۳۷ از افغانستان بازدید دوستانهٔ متقابله نمود . ضمن مسافرت به افغانستان اشخاص ذیل به همراه ك . ی . وروشیلوف بودند . ن . ا محی الدین اوف، رئیس کمسیون امور خارجه مجلس ملیت‌های شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالستی .ن پ. فیروبین ،معین وزارت خارجه اتحاد شوروی . س . ا . و . عمرا ف، رئیس اکادمی علوم جمهوریت شوروی سوسیالستی تاجکستان . د . د . دکتیار ،عضو کمیتهٔ دولتی شورای وزیران اتحاد شوروی مخصوص روابط اقتصادی با دول خارجی . ن. ن . دانیلوف ، معین وزیرتمدن اتحاد شوروی . ا . پ . پاولوف ،رئیس شعبهٔ ممالك شرق میانه وزارت خارجه اتحاد شوروی وسائر اشخاص رسمی .
ك . ی . وروشیلوف با همراهان خود پس از ورود بکابل در آرامگاه اعلیحضرت فقید محمد نادرشاه اکلیل گل گذاشتند .
ك . ی . وروشیلوف با همراهان خود باآثار تاریخی و فرهنگی افغانستان آشنا شده ودر استد یوم غازی با اهالی پایتخت افغانستان ملاقات نمودند . ك . ی .وروشیلوف سلام برادرانه مردم اتحاد شوروی را به ملت افغان منجمله به اهالی کابل که از نمایندگان اتحاد شوروی پذیرایی صمیمانهٔ نموده اند رسانید .
ك . ی . وروشیلوف با همراهان خود همچنین در جشن ورزشی همان استد یوم حضور داشته از مجلس شورای ملی وموسسات صنعتی و فرهنگی کابل دیدن نمودند . در تطبیقات قطعهٔ عسکری حضور داشتند و در همه جا مهمانان شوروی را اشخاص رسمی و مردم افغانستان به گرمی وبا صمیمیت استقبال میکردند .
ك . ی . وروشیلو ف در طی اقامت خوددر افغانستان با پادشاه افغانستان اعلیحضرت

همایو نی محمد ظاهر شاه ملاقا تـــــها ومصاحبات دوستا نه نمود .

ك . ی . ورو شیلو ف و همرا هان‌ایشان.ن . ا . محی الدین اوف وسایر ین هنگام اقا مت خود در افغانستان همچنین باصدراعظم‌وزیر امور خار جه و رئیس مجلس شورا ی ملی ودیگر رجال دو لتی افغانستان نیـــزملاقات و مصا حبات دوستا نه نمودند.

ملاقاتها‌ومصا حبا ت ك . ی . وروشیلوف‌وهـمراهـان وی با پادشـاه افغانســـتا ن اعلیحضرت محمد ظاهر شاه وسایر رجا ل‌دولتی افغانستان در محیط صمیمیت و حسن تفاهم عمیق صور ت گر فت .

درین ملاقاتها و مصا حبا ت سفیر کبیراتحاد شوروی در افغانستان ،ن . و . دکتیار وسفیر کبیر افغانستان در اتحاد شـــوروی ،عبدالحکیم شاه عالمی‌نیزشرکت‌جستند ،طرفین موفقیت های مثبت را که در همکاری‌اقتصادی‌وتکنیکی وتجار ت افغانستان واتحاد شوروی حاصل شده خاطر نشا ن ساخته ودر توسعهٔ‌موفقانــه وبازهـــم بیشتری ایــن روابــط و همچنین روابط فرهنگی دو لــــت اظهــــــاراطمینان نمودند .

در جریان این ملاقاتها و مصا حبا ت که‌دارا ی جنبهٔ دوستا نه و صمیمی بود دربارهٔ مهم ترین مسایل اوضا ع بین المللی وروابطافغانستان واتحاد شوروی تبادل افکار بعمل آمده و ضمنا بار دیگر خاطر نشان شد که‌رویهٔ هر دو کشور که باسا س منشور ملل متحد واصول باندونگ میباشد ، در ایـــن‌مسایل نزدیك و از بسیار ی لحاظ منــطبق است .

طرفین بارضایت مند ی خاطر نشـــــان‌میسازند که مسا فر ت ك . ی . وروشیلوف وهمرا هان وی به افغانستان مناسبا ت مود ت‌آمیز افغانستان واتحاد شوروی را که نمونه همکاری موفقانه ممالك دارا ی سیستم ها ی‌سیاسی واجتماعی مختلف میباشد ، بیش از پیش مستحکم سا خت .

طرفین اظهار اطمینا ن مینما یند که ایــن‌امر به استحکام بیشتر ی امر صلح وامنیت در منطقهٔ شرق میا نه و نزدیك و درسراسرجهان کمك خوا هد کرد .

کابل : تاریخ ۱٤ میزان ۱۳۳۷ مطا بـق٦ اکتو بر ۱۹۵۸

محمد ظاهر پادشاه افغانستا ن

ك . ی . وروشیلوف رئیس هیئت رئیسهٔ شورای عـالی اتحـاد جـمـاهـیر شــورو ی سوســیا لیستی

آرشیف هر دو کشور

۹۰ ـ اعلامیه مشترك افغانستان و اتحــادجماهیر شوروی سو سیا لیستی حین اقا مت سر دار محمد نعیم معاون صدراعظم ووزیرامور خارجهٔ افغانستان در اتحاد شورو ی . مورخ ٥ جنوری ۱۹۵۹ مطابق جـــــد ی۱۳۳۷ .

بتاریخ ۳۱ دسمامبر ۱۹۵۸ مطابق ۱۰ جدی۱۳۳۷ هـ ش ، سردار محمد نعیم معـــاو ن صدراعظم و وزیر امور خارجه افغانستا ن‌به همراه جنرال خان محمد ، زلمی محمود غازی مدیر شعبهٔ اقتصاد ی وزار ت امورخارجه افغانستان وارد مسکو شدند .

سردار محمد نعیم در موقع اقا مت خوددر اتحاد شوروی با رئیس شورا ی وزیرا ن اتحاد شوروی ملاقا ت ها و مذا کرا تی بعمل‌آورد . درین مذاکرا ت از طرف افغانستا ن عبدالحکیم شاه عالمی سفیر کبیر و نمایندهٔفوق العاده افغانستان و از طر ف دو لت شوروی . ا . ا . گرومیکو ، وزیرامورخارجه‌اتحادشورویو،.و.س. سیمینوف،معین وزارت خارجهٔ اتحاد شوروی و ا . پ پاولوف ،مدیرشعبهٔ کشور های شر ق میا نه در وزار ت خارجهٔ اتحاد شوروی حضور داشتند .

سر دار محمد نعیم با ك . ی . وروشیلوف‌صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحادشوروی و ا. ا. گرومیکو وزیر امور خار جه اتحــادشوروی نیز ملاقا ت ها یی نمود .

درین مذاکرا ت رو ی نقاط مربوط به‌علایق‌افغانستان واتحاد شوروی و تحکیم همکاری دوستانهٔ مملکتین و همچنین در موردانکشافیکه‌درشرق میانه بعمل آمده است و در بارهٔ جریان وقایع درین منطقه تبادل افکار انجام‌پذیر فت .

در نتیجه ملاقاتها و مشاورتیکه رو ی دادطرفین برای اقداماتی توافق نظر حاصـــل نموده که هدف آن توسعه و تحکیم بیشترعلایق دوستی افغانستان واتحاد شورو ی بر اساس احترام متقابله ومراعات منا فـع‌یکدیگر میباشد ، طرفین اظهار عقیده نمودند که این علایق نیك بین آنها و توسعـــه آن‌برای تحکیم صلح در منطقهٔ شرق نزدیـك ومیا نه مفید ثابت خوا هد شد .

طرفین در ضمن اظهار نمودند که ازهرحیث‌به تامین این مقصد عالی یعنی تحکیم صلح مساعد ت خوا هند نمود واظهار امید نمودندکه دول دیگر این منطقه نیز برای تا مـــین مقصد عالی مذکور صرف مسا عی وهمکاری‌نمایند .

وزیر امور خار جهٔ افغانستان سیا ســت‌بیطرفی وصلح خوا هی افغانستا ن را که آرزو های ملت افغانستان برا ی تر قـــی‌ءعمران مملکت در صلح سر چشمه میگیرد مجددا تایید و تما یلات حکو مت افغانستا ن‌را برا ی تحکیم دوستی وایجاد مفا همه بهتر بین ملل تاکید نمود .

حکو مت اتحاد شوروی آمادگی خود رابرای ادامه وتوسعه کمك خویش برا ی‌انکشاف اقتصادی وعمرا نی افغانستان تایید نمودند.مقرر گردید که طر فین نمایند گا ن خود را برای اجرا ی عملی موافقت های حاصلـــه‌انتخاب وآنها در اسر ع او قا ت با یکدیگر تماس خوا هند نمود . هنگام مبادله افکار درمسألهٔ عمو می اوضاع بین المللی طر فین تطابق نقاط نظر مملکتین را در مهمتر ین‌امور سیا ست بین المللی یعنی تحکیم دوستی وهمکاری بین ملل تمام جهان،توسعه‌همزیستی‌مسالمت آمیز ، حل مسایل خلع سلاح، منع انفجارا ت بمب های اتمی و هایدروژنی بـــه‌رضائیت خاطر نشان نمودند .

مذاکرات در فضای دوستی و صمیمیت که‌عنعنهٔ علایق افغانستا ن واتحاد شورو ی‌است صور ت‌گر فت .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعا ت اتحــــادشوروی

۹۱ ـ موافقتنامهٔ ارتباط رادیو تیلیفو نی‌بین افغانستان واتحاد جما هیر شـــورو ی سوسیالیستی .

مورخ ٤ فبروری ۱۹۵۹ مطابق دلو ۱۳۳۷ .

وزارت مخابرا ت افغانستان از یکطر ف‌وزارت مخابرا ت اتحاد جماهیر شـــورو ی

سوسیالیستی از طرف دیگر ، نظر باینکه ازآرزو ی خویش برا ی داشتن ارتباط رادیـو تلفو نی منظم و مستقیم بین ممالك‌خودپیروی‌میکنند ، عقد این موافقت نامه را لازم دانسته نما یند گان مختار خود را بقرار ذیل تعیین‌مینما یند :
از طرف وزار ت مخابرا ت افغانستان ـعالیقدر صداقت ماب غلام صفدر سکندری . معین وزارت مخابرا ت .
از طرف وزارت مخابرا ت اتحاد جما هیرشوروی سوسیالیستی ـآقای سیرافیم .ت. اینیوتین ، مستشار تجار تی سفارت کبرا ی‌شوروی در کابل .
نمایندگان نامبرده پس از ارائۀ اعتبارنامه‌های خود که بشکل مناسب و ترتیب قانونی تنظیم گردیده در مقررا ت ذیل موافـــقت‌نمودنـد .

مـــادۀاول

ارتباط رادیو تلفو نی مستقیم کابل مسکوبین افغانستان واتحاد جما هیر شـــــوروی سوسیا لیستی بر قرار میگردد و طر فین‌تعهدمینما یند که جهت تامین این منظور حتی الامکان وسایل تخنیکی لازمه را فراهم‌کنند.کـــند .

ماده دوم

طرفین متعا هدین اسما وفریکنس استیشن‌های رادیو را که برا ی اجرا ی ارتباط رادیو تلفو نی افغانستان واتحاد شوروی طـــر ف‌استفاده قرار داده میشود ، به همدیگر اطلاع مید هـند .

مـادۀسوم

هر یکی از طرفین متعا هد ین محاوره وصحبت تلفو نی طرف دیگر را که به مما لك ثالث تعلق دارد تا جاییکه شرائط تخنیکـی‌ایجاب کند از خا ك خود راه ترانزیـت‌خواهد داد .
فهرست ممالك فوق به توافق نظر طر فین‌تعیین خوا هد گردید .

مـادۀچهارم

محاورۀ تلفو نی انتهایی (کابل ـ مسکو)وترانزیتی ،طبق تقسیمات او قات که بعدا در آن باب توافق نظر حاصل خوا هد شـداجراء وانجام میشود .

مـادۀ پنجم

واحد پول اسعار یکه در موافقت نامـۀفعلی استعما ل میشود عبار ت از فرانك طلایی یکصد سنتیم دارا ی وزن ۱۱ ، ۱۰گرام معیار ۹۰۰ میباشد .

مادهٔ ششم

طول مدت محاورهٔ تیلفو نی غیر محدوداست . در موارد استثنا یی در اثر زیاد ت کار و یا ممکن نبودن ارتباط تیلفو نی‌محاورهٔانفرادی تا (۱۲) دقیقه کم و تقلیل خوا هد شـــد .

مادهٔ هفتم

واحد تعرفهٔ آن محصول (تاکس) شناخته‌وحساب میشود که برا ی محاورهٔ معمو لی (که طول مدت آن سه دقیقه است) تعـیین‌گـــردد .

این محصول (تکس) برای محاورهٔ که مدت‌سه‌ویا کمتر از سه‌دقیقه‌باشد تعیین گردیده، اگر طول مدت محاوره از سه دقیقه بیشترگردد برای هر دقیقهٔ اضا فی و کسر آن‌ثلث محصول متذکره اخذ میگردد ، در صورتیکه‌مخابره بنا بر کدام علتی صور ت نتوا ند صرف محصول ترتیبا تی اداری که ۱۰ ، ۱حصهٔ محصول محاورهٔ عادی سه دقیقه ای‌باشد به نفع ادارهٔ مرسل اخذ میشود .

مـادهٔهشتم

۱ ــ واحد محصول محاورهٔ تیلفو نی‌معمولی‌که مد ت آن سه دقیقه بین کابل و مسکو است . ، ۳۰ فرانك طلایی میباشد که بین‌طرفین علی السو یه تقسیم میگردد .

۲ ــ محصول (تکس) ترانزیتی مر بوط‌توافق نظر طرفین است که بعداتعیین‌میشود.

۳ ــ محاورهٔ سرویس تیلفونی به طـــوررایگان اجرا میشود .

٤ ــ قیمت محاورهٔ مطبوعاتی بعد ازحصول‌توافق نظر طرفین تعیین خوا هد گردید .

مـادهٔ نهم

طرفین متعا هد ین‌موافقت دارند که بین کابل‌مسکو محاورهٔ تیلفو نی ذیل بعمل آید : محاورهٔ تیلفونی دولتی ،سرویسی .وانفرادی .

مـاده‌دهـم

صورت حساب در بارهٔ تادیه جا ت‌تیلفونی‌ما هانه در دو کاپی ترتیب و بغرض‌تصدیق بجانب مقابل ارسا ل میگردد . صـــور ت‌حساب عمو می در هر سه ماه از طرف ادارهٔ طلبگار به ادارهٔ مدیون بغرض تادیهٔ ارسا ل‌میگردد .

مبلغ بد یهی که اژ موازنه صور ت حساب‌عمومی سه ماهه بدست می آید با ید ازطرف ادارهٔ مدیو ن در مد ت شش هفته بعد ازروزاخذ صور ت حساب به دالر امریکا یی ، از قرار معادلهٔ ۳٫۰٦۱ فرانك طلایی فی دالـــرتادیه شود .

مـادهٔ یازدهم

مامورین طر فین متعا هد ین جهت اجرای وظایف عملیا تی خود که مربوط به فرا هـم آوری واستقرار ارتباط رادیو تیلفو نی میباشدزبان فرانسو ی و یا انگلیسی را استعما ل خواهند کرد .

مـادهٔ دوازدهم

طرفین متعا هدین میتوانند تغـــیرا ت وتبدلات لازمه را که نسبت به آن توافق نظر حاصل گردد به آن موافقت نامه ضم نمایند ،در موضوعا تیکه در ین موافقت نامه پیش‌بینی نشده است ا زمواد کانونش فعلی‌بین‌المللی‌تیلی کمو نیکیشن و اصول نامهٔ تیلفو نی‌که ضمیمهٔ آن میباشد پیرو ی خوا هند نمود .

مـادهٔ سیزدهم

این موافقت نامه برای مدت غیر معین‌منعقدگردیده وبعد از امضاء به موقع اجراءگذارده میشود هرگاه یکی از طر فین خیا ل فســخ‌آنرا داشته باشند بایست شش ماه قبل از نظریهٔ خود به طرف مقابل اطلاع بد هد برای‌تائید مفاد فوق الذکر نمایند گان طر فین متعاهد این موافقت نامه را امضاء و به‌مهرهای خود ممهور نمودند .

این موافقت نامه در شهر کابل بتار یخ۱۵ دلو ۱۳۳۷ مطابق ٤ فبرور ی ۱۹۵۹منعقد وبه دو نسخه و هر نسخه به زبا نها ی‌فارسی‌وروسی تنظیم گردیده و هر دو متن آن دارای اعتبار مساوی میباشند .

از طرف وزارت مخابرا ت دو لت‌پادشاهی افغانستان
غلام صفدر سکندری معین وزار ت مخابرات

از طر فـوزار ت مخابرات اتحاد جماهـیر شوروی سوسیا لیستی
سیر افیم ت . اینیو تین مستشار تجارتی سفارت کبرای اتحاد شوروی در کابل

آرشیف هر دو کشور

۹۲ ـ از اطلاعیهٔ در بارهٔ انعقاد موافقتنامهٔ‌توسعهٔ همکاری اقتصادی وصنعتی فیما بیـن افغانســتان واتحــاد جــما هــیر شــوروی‌سوسیا لیستی .
مورخ ۳۰ می ۱۹۵۹ مطابق جوزا ۱۳۳۸ .(*)

(... درنتیجهٔ ختم مذاکرات‌موفقانه که درفضای خیلی دوستا نه عنعنو ی و صمیمیت صورت گرفته بود ، بتاریخ ۲۸ ماه می۱۹۵۹موافقت نامهٔ توسعهٔ همکاری اقتصـا دی و تخنیکی در بین افغانستا ن و اتحاد شوروی‌به امضاء رسید . در زما ن انعقاد موا فقت

نامه ذوات آتی از طرف ا تحـاد شو رو ی‌حضور داشتند : معاون شورا ی وزیـــرا ن اتحاد جماهیر شوروی سو سیا لیستی‌ا.ای .میکویان – رئیس کمیتهٔ‌دولتی مربوط شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی‌س . ا . سکا چکو ف – معین وزارت امور خارجه ا تحاد شوروی ، و . س . سیمیونف‌ودیگر اشخاص رسمی .

از طرف افغانستان ذوات ذیل حضـــورداشتند : اعضا ی هیئت افغانی‌واتشهٔ‌عسکری سفار ت کبرا ی افغانی در ماسکو تور ن‌جنرال عبدالرزاق میوند .

در موافقت نامهٔ درج گردیده که حکو مت‌اتحاد شوروی امداد اقتصا دی و تخنیکی در ساختما ن راه بین کشکی الی قندهار به طول۷۵۰ کیلو متر به افغانستان بعمل خوا هـد آورد واین راه برای افغانستان مو قـــع‌خوا هد داد که از نقاط مهم و منابع ثرو ت طبیعی برای ترقیا ت اقتصاد یات مملکـــت‌استفاده بکند ، اتحاد شوروی در امور ادارهٔ تخنیکی این ساختما ن نیز معاو نت خوا هدکرد . اتحاد شوروی برا ی تامین احتیا جا ت لازمهٔ عملی شدن این پروژه ماشینها، وسائط‌تخنیکی و حمل‌ونقل ، تجهیزات‌ولوازم‌وبعضی مواد تعمیرا تی خوا هد رسانید .

موافقت نامه را بوکا لت حکو مت اتحـادجماهیر شوروی سوسیا لیستی معاون رئیس کمیتهٔ دولتی امور ارتباط تخنیکی با خار ج‌مربوط شورای وزرای ا تـحـا د شو ر وی، پ . ا . مالتین و به وکا لت حکو مـــت‌شاهی افغانستان سفیر کبیر افغانســتان در اتحادشوروی ، عبدالحکیم شاه عا لمی‌امضاءکردند .

مطبوعات اتحاد شوروی – ترجمه از متن‌روســـی

(*) تاریخ‌که در ا ینجا ذکر شده‌تاریخی‌میباشد که این خبر درمطبوعات‌شوروی نشر گردیده است .

۹۳ – موافقتنامه فیما بین‌حکو مت‌پادشاهی‌افغانستان و حکومت اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی در بارهٔ همکاری در ساختما ن‌سه پل موتر رو در افغانستان . مورخ ۱۸ جولایی ۱۹۵۹ مطابق سر طا ن۱۳۳۸ .

حکومت شاهی افغانستان و حکو مت اتحادجماهیر شوروی سو سیا لیستی به توسعه وتحکیم همکار ی اقتصا دی و تخنیکی ما بین‌دو مملکت تمایل داشته در نکا ت ذیل‌موافقت کرده انـد :

مـادهٔ‌اول

حکومت اتحاد جما هیرشوروی‌سوسیالیستی‌تمایلات حکو مت شا هی افغانستان را درنظر گرفته موافقت کرده است که در امور تعمیرسه پل موتر رو واقع در نوا حی بهسود و کامه و اسمار معا ونت تخنیکی ا نجام‌نماید.

ساختمان پلها ی موتر رو مو صوف درسال‌های ۶۱ – ۱۹۵۹ ذریعه طرف افغانی عملی میشـــود .

مـادۀدوم

حکومت اتحاد جماهیر شوروی‌سوسیالیستی‌بغرض انجام معاو نتیکه در ماده ۱ موافقتنامه هذا مدنظر گرفته شده است چیز ها ی ذیل‌را تامین مینما ید :
الف ـ اجرای کار های پروژوی ، سروی‌وتحقیقاتی که ازطرف مو سسات شو ر وی به حجم و مواعدیکه توسط طر فین موردموافقه‌قرار میگیرد .
ب ـ تحویل سا مان و مو ا د ، فلزات‌سا ختمانی لازمه که در ا فغا نستان پیداشده نمی توا ند .
ج ـ انجام معاو نت تخنیکی در امـــورساختمان (یعنی نظارت مـو لف و مشو رت وبستکاری) یعنی شیف منتاژ پلهای مذکوروبرای این مقصد متخصصین شوروی به تعداد وبرای شقوق و موا عد یکه از طرف جانبین‌مورد موافقه قرار میگیرد اعزام خواهندگردید.

مـا د ۀسوم

حکومت پادشا هی افغانستان تعمیر پلهای‌را که در ماده ۱ موافقتنامه هذا ذکر گردید ذریعه دائره های مربوطه افغا نی عملی‌خواهدنمـــود .
طرف افغانی چیز های ذیل را تا میـــن‌مینماید :
الف ـ قوه کار برا ی این سا ختما ن‌به تعداد و برای موا عدیکه در گـرا فیـك ساختما ن تعین میگردد .
ب ـ تهیه مر تب قوه برق و مواد سوخت‌ومواد داخلی ساختما نی ووسایط ترانسپورت برای میدانها ی ساختما نی .
ج ـ تحویل مدار ك ابتدا یی ووظیفه ای‌که برا ی پروژه سا زی پلها ی مذکـــور بکار است و ما بین طر فین مورد موا فـــقه‌قرار گرفت ، به مو سسات شوروی .
د ـ علاوه بر این جا ها ی بود و با شوخد مات کمو نال ، معاونت‌طبی و و سا یط ترانسپور ت برا ی رفت و آمد و سفر ها ی‌رسمی بدسترس متخصصین‌شوروی که‌نظربه ماده ۲ موا فقتنا مه‌هذاباافغانستا ن‌فرستاده میشوند . میگذارد .

مـادۀ چهارم

تادیات در مقابل کار ها ی پروژه سازی‌که از طرف موسسه ها ی شورو ی اجرامیشو وسامان‌و موادیکه از اتحاد جما هیر شورو ی‌سوسیا لیستی بافغانستان تحویل میگردد و همچنان مصار فیکه با اعزام نمود ن متخصصین‌شوروی بافغانستان ارتباط دارد بر طـــبق معاهدۀ تجارتی جا ریه ما بین ا فغانستان‌واتحاد شوروی عملی خوا هد گردید .

مـادۀ پنج

کار های پروژه سا زی و تحو یلی‌سامان‌ومواد از اتحاد جما هیر شوروی‌سوسیالیستی وهمچنان اعزام نمودن متخصصین شو ر وی‌افغانستان برای انجام معاو نت تخنیکی که در ماده ۲ موافقتنامه هذا مدنظر گرفته شدبر اساس قرار داد هایی عملی میکردند که

بایدبین‌موسسه های مربوطه‌افغانی‌وشوروی‌که‌صلاحیت حکو متین دو مملکت را برا ی‌این معا مله دارند ، ا نعقاد شو د .
در این قرار داد ها مخصوصا حجم ومواعدوقیمتها وسایر شرایط مفصل مربوط انجا م معاو نت تخنیکی که از رو ی موافقتنامه هذاعملی میشود، تعین خواهد گر دید . ضمنا قیمت سامان و موادیکه نظر به موافقتنا مه‌هذا بافغانستان تحویل میشود بر اسـا س قیمتها ی بازار جها نی تعین میگردد .

مـادهٔشش

در صورت بروز کدام اختلاف نظر بین‌مقامات‌افغانی وشوروی در با ب هر مو ضو عی که از موافقتنامه هذا نا شی میگردد یا با عملی‌شدن آن ارتباط دارد نما یند گا ن حکو مـت پادشا هی افغانستان و حکو مت اتحادجماهیرشوروی سوسیا لیستی بیك دیگر مشور ت داده واتمام مسا عی خود را بکار میبر ند تااختلاف نظر مذکور حل و فصل گردیده وهر دو طرف قانع شو ند .

مـادهٔهفـت

موافقتنامه هذا در تاریخ امضا ی آن معتبرشناخته میشود .

این موافقتنامه در کابل بتاریخ ۱۸ جولایی۱۹۵۹ بدو نسخه اصل که هر کدا م بـسـه زبانها ی فارسی و روسی میباشد تحریریافته‌است وضمنا هر دو متن دارا ی اعتبار یکسان میباشند .

بماموریت حکومت پادشا هی افغانستان بماموریت حکومت اتحاد جما هیر شـورو ی
محمد کبیر و زیر فوائد عا مه . سوسیا لیستی
دیکتیار سفیر کبیر اتحاد جما هیرشوروی
سوسیالیستی

آر شیف هر دو کشور

۹۴ – پروتوکول مربوط به موافقتنامهٔ منعقده‌بین‌حکو مت افغانستان وحکو مت‌اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی در بارهٔ معاو نــت‌و امداد تخنیکی در امر تر قیا ت اقتصادیا به افغانستان – اول مارچ ۱۹۵٦ .
مورخ ۲۳ اگست ۱۹۵۹ مطابق اسد ۱۳۳۸

حکومت پادشا هی افغانستان و حکو مت‌اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیـسـتی پروتو کول هذا را بر اسا س موافقت نامهٔمورخ ۲۸ جنوری ۱۹۵٦ راجع به همکار ی در امور انکشاف اقتصاد افغانستان و به تعقیب‌موافقت نامهٔ مورخ اول مارچ ۱۹۵٦ افغانستان وشوروی راجع به انجام معاو نت تخنیکی درامور انکشا ف اقتصاد راجع به مو ضو ع ذیل انعقاد نموده اند :

مادهٔاول

حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی انجام معاونت تخنیکی را به افغانستان از طرف موسسهٔ های شوروی در امور کانال آبیاری جلال آباد بشمول بند با فابریکهٔ برق آبی و کانال و شبکهٔ توزیع و مناطق آبیاری توسط ماشین ولینها ی انتقال برق از کار خانهٔ برق آبی تاشهر جلال آباد و مناطق آبیاری ماشینی بر طبق موافقت نامهٔ مورخه اول مارچ ۱۹۵٦ افغانستان و شوروی تامین خواهد نمود .

مادهٔدوم

موسسه های شوروی معاونت تخنیکی را که درماده اول پروتوکول هذا پیش بینی شده است به شرح ذیل به موسسه‌های افغانستان انجام خواهند نمود .

به توسط عملی ساختن اساسات پروژه برای شبکه توزیع کانال وبه توسط عملی ساختن نقشه های ساختمانی برای تاسیسات کانال وبه توسط تحویلداران سامان وهمچنان موادیکه در داخل افغانستان پیدا شده نمیتواند و به توسط مشورت تخنیکی ونظارت مولف پروژه دروقت ساختمان و منتاژ سامان وبکار انداختن تاسیسات کانال برای این مقاصد متخصصین مربوط شوروی به افغانستان اعزام خواهند شد .

همچنان معاونت تخنیکی مذکور به توسط پرسونل افغانی برای کار در کانال مذکور عملی میشود

مادهٔسوم

پرداخت پول مصارف موسسه های شوروی که به انجام معاونت تخنیکی متذکره درماده دوم پروتوکول هذا ارتباط دارد از پول قرضه که بر طبق موافقت نامه مورخ ۲۸ جنوری ۱۹۵٦ راجع به همکاری فیما بین حکومت شاهی افغانستان و حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و راجع به واگذاری وام طویل المدت ازطرف حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که با این موضوع مربوط است به افغانستان داده شده عملی خواهد گردید .

در صورتیکه قیمت عمومی مصارف مربوط معاونت تخنیکی که از طرف اتحاد شوروی به افغانستان از پول قرضه مذکور به شمول مصارف مربوطهٔ انجام معاونت تخنیکی درامور ساختمانی کانال جلال آباد که در ماده اول پروتوکول هذا درنظر گرفته شده است انجام میشود از مبلغ قرضه فوق الذکر متجاوز باشد مبلغ اضافه از آن بر طبق موافقت نامه تجارتی جاریه افغانستان وشوروی از طرف جانب افغانی پرداخته خواهد شد .

مادهٔچهارم

معاونت های تخنیکی موسسه های شوروی به افغانستان که در پروتوکول هذا پیشبینی شده است درطبق شرایط موافقت نامه‌های فوق الذکر تاریخی ۲۸ جنوری و اول مارچ ۱۹۵٦ افغانستان وشوروی انجام خواهد گردید .

مادهٔپنجم

پروتوکول هذا از روز امضا ی آن معتبر شناخته میشود .

این پروتوکول بتاریخ ۲۳ اگست ۱۹۵۹مطابق ۳۱ اسد ۱۳۳۸ در دو نقل اصل که‌هر کدام بزبان فارسی و روسی است بامضاءرسیده است وضمنا هر دو متن اعتبار مساوی دارند .

به نمایندگی حکو مت پادشاهی افغانستا ن به نمایندگی حکو مت اتحادجماهیرشوروی سوسیا لیستی

محمد کبیر وزیر فوائد عامه

ا . ی . دیکتیار سفیر کبیر اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی

آ رشیف هر دو کشو ر .

۹۵ ـ از بیانیه بناغلی صدراعظم‌افغانستان‌سردار محمد داود در موقع اقا مت رئیس شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی‌سوسیالیستی به کابل .
مورخ ۲ مارچ ۱۹۶۰ مطابق حوت ۱۳۳۸ .

جلالتماب صدراعظم !

از تشر یف آور ی جلالتما ب شمابه‌کشورما و شرکت درین محفل دوستا نه مرا تب امتنا ن خود را اظهار میکنم و این فر صت‌نیك را در تحکیم و تشیید روابط دوستانه بین کشور ها ی ما یك قد م مثبت دیگـــرمیدانم .

ایجابات عصر امروزتماس‌نزدیك اشخاص‌مسئول دول را برای آشنا یی بهتر بهم دیگر وتفا هم بیشتر احتیا ج مبر م سا خته‌است.

این مسا فر ت دوستانهٔ جلالتما ب شمامویـد حسن نیتی است که خو شبختا نه کشور های ماهمواره‌از آن‌برخوردار‌بوده‌است، ممالك‌همجوار در روابط ذات البینی شا ن شا هد نشیب ها و فراز ها بوده اند اما آنچـــه‌مناسبات افغانستان را با همسا یه بزرگ‌آن اتحاد جما هیر شوروی خصو صیت میبخشدروابط حسنه است که از بدوتاسیس برو ی تمنیا ت نیك مرد ما ن این دو کشور درفضای‌دوستی بی‌شائبه و عنعنوی با احترام واعتماد متقابله دوام نموده است .

جلالتماب شما برا ی او لین بار ٤ سا ل‌قبل بکشور ما تشریف آوردید ، خاطرا ت خوش آن مسا فر ت هنوز در خا طر هاست‌ونتائج مثبت آن بنیان‌متین دو رهٔ جدیدی را در انکشا ف و توسعهٔ روابط دوستی‌وهمکاری‌های اقتصا دی بین کشور ها ی ما کشوده است ، با کمال مسر ت به جلا لتما ب شمااطمینان مید هم که ثمر مطلوب این همکار ی های دوستا نه از طر ف حکو مت و مرد م‌افغا نستان صمیمانه قدر شده ا ست، تاریخ‌ما شا هد آنست که یك سلسله مجاد لات‌متداوم‌مردم ما که بر ضد استعمار ملت افغان راپیش آهنگ مجادله با استعما ر در آسیا قرارداده‌و آ ز ا د ی ر ا جزء لا یتجـزا ی مـلت افغانستان سا خته است .

احترام ما باصل مقد س آزا دی همچنان‌به معنی احترا م به آزا دی دیگرا ن وپشتیانی

از آمال و آرزو های آن ملل جهان می‌باشد که تا حال ازین حق مشروع وطبیعی شان محروم ساخته شده اند، درین لحظهٔ احساسات و همدردی ها برای نصب العین مللی که هنوز به آزادی خود نایل نشده اند متوجه است . بشر امروز برای تامین فردای مصئون ومامون بسوی آزادی ،مساوات وبرادری می گراید ، این حقیقت خصوصیت عصری است که در آن زندگی‌میکنیم، نادیده انگاشتن این حقیقت برخلاف سیر تکامل بشر وصلح جهان است .حکومت‌افغانستان با سیاست بیطرفی خود ازشمول در دسته بندیهای سیاسی و نظامی دوری‌اختیار نموده است . مفهوم اصلی این‌سیاست تامین صلح از راه جلب دوستی و همکاری‌باهمه ملل است ، حکومت افغانستان‌تنها در فضای صلح و دوستی بین ملل عالم امکانات موثری برای انکشاف حیات‌مادی ونهضت های اجتماعی خود سراغ نموده‌میتواند، احترام به حقوق بشر واصل خود ارادیت، حل مسایل متنازع فیه‌ازراه مذاکرات‌به‌طریق صلح جویانه ، توسعه و تقویهٔ دوستی و همکاری بین دول که از ایجابات‌بین المللی امروز است جز و سیاست ملی ما می باشد .

با اعتراف واحترام‌باین حقایق میتوان‌به صلح دنیا و آرامی بشر امیدوار بود، سعی و مجادله برای بهبود وضع زندگی آن‌توده های بشری که هنوز هم بنابر عوامل گذشته در مضیقهٔ حیات مادی بسر می‌برندوحتی فرصتی هم برای انکشاف حیات اجتماعی و معنوی خود نیافته اند، ازاساسات‌موثری دیگری است که سعادت خانوادهٔ بشر را تضمین میکند .

پس جلالتماب شما ملاحظه میفرمایند که‌منشاء سیاست بیطرفی کامل افغانستان تنها روی آمال مردم ما برای پیشبرد نهضت‌های ملی شان بنا یافته بلکه از اصل های منشور ملل متحد که هدف آن تامین سعادت‌توده های بشری است سر چشمه میگیرد .

بشریت‌درهیچ دورهٔ تاریخ باندازهٔ امروزمحتاج‌به‌صلح نبوده ، تامین صلح دیگر معنی آرامش قسمت و یا کلیه از مردم جهان‌را ندارد بلکه ضرور تیست که ادامهٔ حیات بشر بدان مربوط است . تامین‌صلح جهان را نمیتوان‌تنها مسئلهٔ سیاسی شمرد و مربوط به یك عده دولت‌دانست، ازآنجا که موجودیت و سر نوشت بشر به آن مضمراست ، این‌اندیشه دیگر مربوط‌به‌هرفردبشر میباشد . استقبال صمیمانهٔ حکومت ومردم افغانستان از مساعی آنانیکه در راه‌تامین ونگهداری صلح صرف میشود زادهٔ‌همین مفکوره است و هر قدم موثری که در این‌راه برداشته میشود با پشتیبانی صمیمانه واستقبال نیك مردم کشور ما بدرقه میگردد.

تا عوایق در راه صلح ووسایلی که صلح‌را تهدید میکند رفع نشود، با تحریم جنگ ، خطر انهدام مدنیت‌وتباهی بشریت‌از بین نرود ، موجودیت نوع بشردرپرتگاه فلاکت و نیستی قرار خواهد داشت .

پیشنهاد جلالتماب شما برای خلع سلاح‌عمومی وتحریم سلاح ذروی در مجمع ملل متحد اقدامی است که تهداب متینی برای‌صلح اساسی و بادوام روی آن ریخته شده میتواند .

عملی شدن موثر این امر نیکو به یقین‌بشر را از تباهی نجات داده‌سعادت‌وآرامشی راکه‌غایهٔ‌نهایی‌است،فراهم میسازد. حکومت‌افغانستان با تقدیر وپشتیبانی ازین‌پیشنهاد دوراندیشانه امیدواراست ، این پیشنهاد طرف دقت کشور های بزرگ قرار گیرد تا اساساتی بوجود آید که این آرزوی‌دیرینهٔ‌انسانی بر آورده گرددوبا انجام‌این‌امرنیروی مادی و معنوی ایکه در اختیار بشر است‌درراه پیروزی در مقابل فقر و گرسنگی وتامین سویهٔ زندگی بهتر مادی و معنوی وسعادت‌بشری سوق داده شود .

آرزو ها و تمنیات نیك حکومت و مردم‌افغانستان برای موفقیت ملاقات های آینده

سران دول بزرگ میباشد ، زیرا نتا یـج مثبت و موفقیت این کنفرا نس ها در حل مسایل وکشید گیها ی جهان تا ثیـر بارزخواهد داشت .

خوشبختانه قد مها ی که اخیرا برا ی رفع این تشنجات و تو لید فضای بهتری بر ا ی مفا همه رو ی مسا یل بین المللی برداشته شده موجب امید واری و در خور تقـدیر میبا شد ، مردم ما با مید واریهای فرا وانی که برا ی یك آینده روشن و دنیا ی مصئو ن در قبال این مسا عی می پرورانند ایـن اقدامات را به نظر استحسان می نگرند .

مسافرت جلالتماب شما به ممالك متحـده امریکا ودعو ت از جلالتما ب ایزن هاورئیس جمهور ممالك متحدهٔ امریکا برا ی باز دیداز اتحاد جما هیر شوروی مقدمهٔ رو حـیه ایست که ا میدواری وخوشبینی زیاد ملل رابرای مثمر ساختن مفا هما ت رو ی مسا یل بین ا لمللی بمیان آورده ، همچنان اقدا م حکو مت اتحاد شوروی در تنقیص یك عـدهٔ قابل ملاحظه افراد نظا می حر کت مثـبت دیگر ی شمرده میشود که موید نیا ت صلح جو یا نه حکو مت شورو ی است .

امید واریم با حفظ وادامه این رو حیه به سوی هدف عالی صلح وسلامت جهان برای همه قابل تعقیب باشد .

مناسب میدانم تذکر دهم که کشور ما ازکمك های کشور ها ی دوست در راه انکشاف اقتصادی مملکت که منظور اسا سی آن رفع نیاز مند ی ها ی ملی و تا مین زند گی بهتر مادی و معنو ی مرد م ماست در حد توا ن بصور ت مثبت و مفید استفادهٔ نها یی کرده وهمهٔ این کمك ها ی دوستا نه قدر دانی مردم مارا جلب نموده است .

کمك های اقتصا دی و تخنیکی کشوردوست ما شوروی سهم بارزی درعمران مملکت دارد، پروژه های متعدد عام المنفعه که در داخـل چوکا ت این امداد رو ی دست است بعضـا انجام یافته و قسما تحت عمرا ن است وکارآن حسب مطلوب پیش میرود، متاسفانه فرصت کوتاه اقا مت جلالتما بی موقع نمید هد آن همه پروژه ها را که به همکار ی و کمك دوستانه اتحاد جما هیر شوروی ایجاد شـده شخصا ملاحظه فر ما یند، باملاحظهٔ چندپروژه در کابل میتوانند بخش مختصـر از یـن پروگرام را مشا هده نما یند .

ما بیاری خداوند توانا و با اعتماد کامل به نیرو و مسا عی خستگی ناپذیر مردم کشور مادر راه انجام پیش بینی های پلانهـا ی انکشا فی خود پیش می رویم و هم اکـنون شالودهٔ پلان پنجسالهٔ ثانو ی افغانسـتا ن تحت مطالعه است تا بتوانیم با انجا م آن قدم دیگر ی در راه بهبود حیات اقتصا دی واجتما عی مردم خود برداشته باشیم .

تعبیرات سوء واعما ل فتنه انگیز آنهائیکه جانب افغانستان تنها بانگاه غیر دوستا نه متوجه هستند مارا ازین مامول حیا تی ما بازنمی دارد زیرا این تصمیم زادهٔ اراده ملت افغان است و هیچ عاملی برا ی انحراف ازین ارادهٔ ملت که زند گی شرا فت مندانـهٔ امروز و فردا ی مادر آن مضمر است برا ی ما قابل تصور نیست .

کشورها ، موسسات بین المللی که در ین سیاست ملی ما را کمك کرده اند همواره قدر دانی مردم مارا جلب نموده است ، باین تذکرازکمك های قا بل ملا حظهٔ کشور دوست ما اتحاد شوروی که با حسن نیت کامل وعاری از همه گونه قید و شرط بما داده شده است قدر دانی میکنیم واین خود نمونهٔ است که دردوکشور همجوار با داشتن اید یا لوژی و سیستم اجتما عی واقتصا دی جداگانه توانسته اند با تعقیب اصل همزیستی صلح کارا نه علایق دوستانهٔ خود را توسعه وتقو یه بخشند .

با اظهار امتنان از تشریف آوری جلالتماب شما و همراهان محترم تان یقین دارم ایـن مسافر ت در انکشا ف تحکیم و تشدید مزید روابط دوستانهٔ ما به منفعت مردمان هر دو

کشور وخدمت در راه صلح جها نی بیش ازپیش موثر میباشد . بار دیگر ورود شما را بحیث مهمان گرا می و عالیقدر خیر مقدم می‌گویم .

جلالتمابان خانم ها و آقایان !

با امید واریهای فراوان ما برا ی صلـــح‌حقیقی درجهان در بردا شتن ا ین جـــا م شربت برای سلامت وسعاد ت مهمان‌گرامی‌ماو به دوستی اتحاد جماهیـــر شـــوروی و افغانستان با من شر کت کنید .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعات اتحـــادشوروی

۹۶ ـ موا فقتنا مهٔ فرهنگی بین‌افغانستان‌واتحاد جما هیر شوروی (به لسان پښتو) مو رخ ٤ مارچ ۱۹٦۰ مطابق حوت ۱۳۳۸ .

د افغانستان او دسوسیا لیستی شوروی‌جمهور یتونو اتحاد تر منځ
د کو لتوری همکاری په باب کښی دموافقی‌پـــا نـــه

ځنګه چه دسیاسی ، اقتصادی او کولتوری‌مناسباتو مهمه غایه د بین ا لمللی ا منیت او رو غی تینګوالی او تقویه ده او دهیوادوتر منځ د کو لتوری روابطو پرا خوا لی د ښو او دوستا نه مـــنا سبا تو د ایجـــاد ا وټینګښت سره مر سته کوی اوهم دو ستانه علایق د نړی د ا منیت اورو غی په تحکیم‌تما میږی .

او ځنګه چه د ملګرو ملتو مو سسه دځپل‌منشور په اساس ځپلو غړیو دو لتو تـــه ته دد ی خبری تو صیه کوی چه یو له بله د ی‌د ا قتصا دی او کلتوری ښو منا سبا تو د تا سیس له لاری بین ا لمللی تفا هم تـــه‌خد مت و کړی .

او ځنګه چه ددواړو هیوا دو تـــر منـــځ‌دنړی د ا منیت او رو غی په رو نـــا کښی د یو بل سره د ژوند کو لواو پر مختګ‌عقیده مشتر که ده :

نو دافغا نستـــان شا هـــی دو لـــت او دد سو سیا لیستی شو رو ی جمهو ریتو نو د اتحاد دو لت د پو ر تنیو ا سا ساتو او دملګرو ملتو د تعلیمی تر بیوی او کلتور ی مو سسی د ا سا سنا می په پیروی ئی‌تصمیم‌ونیوه چه په مختلفو کلتوری سا حو کښی ددوی تر منځ‌دهمکاری تقـــو یی په غـــر ض‌یوتړون وتړی چه دارا تلونکی‌موادپکښی‌وی :

لـــمـــړ ی‌ما ده

د تړو نو ا لو دواړی خوا وی مو سسو اودعملی ادبی او هنر پیژند ونکو تو لنوترمنځ همکاری تشو یقوی .

دوهمه ما ده

هریو تړو نوال بـــه پخپل منځ کښی دکولتوری مناسبا تو د ا نکشاف په غر ض او د یو بل په هیواد کښی د خپل کلتو رد ښه معرفی کولو دپاره په دی راتلو نکی

سا حو کښې فعا لیت او همکا ری کو ی :

۱ ـ دکولتوری ، علمي اوسپور تي‌په‌رشتوکي د هیئتو نو مبا د له .

۲ ـ دهنر مندانو دټولګیو مبادله او دکنسر تو تر تیبول .

۳ ـ کنفرانسو نه ورکو ل .

٤ ـ دعلمي او هنري نندارتونو پرانیستل.

٥ ـ دتوریزم تشویق او اسانتیا .

٦ ـ د دوارو هیوادو د مقـــررا تو اوامکاناتو سره سم د چاپ شو یو کتا بو ا و رسا لو او یايي د نقلو مبا د له .

۷ ـ دهنري او سندي فلمو او د عـا مفهمو علمي فلمو مبا دله او د راد یو ئـي پروګرامو تنظیم ، ترتیب او مبادله .

۸ ـ دمکرو فلمو مبادله چه په قلمي‌آثاروارو لري .

د ر یمه‌ماده

د ترو نو الو دوارې خواوی به یودبـــل‌هیواد ته کلتوری ، سپور تي اودخارندوی مسا فر تو نو په متقا بل دول تشو یقوی‌او په دی لا ره کی به ممکنه اسا نتیا و ی برا بره وی .

څلورمه‌مـــا د ه

د ترو نو ا لو دوارې خواوی به زیا رباسی چه ددوی د علمي تو لنو نشرا تــي مو سسو او تا ریخي مو ز یمو په منځ کی‌منا سبات ټینګک او تقو یه کړه شي ا و د لرغونیو هنری آثار و نقاشی ، هنـــر ی‌نمو نی او یا ئی نقلو نه ددوی تر مـــنځ مبا دله شي .

پنځمه‌مـــا د ه

دا ترون ددوارو هیوادو د اسا سی‌قا نون‌د مقررا تو سره سم تصد یقیږی اودمسکو په ښار کښې د تصد یقنا می تر تعا طی‌یوه میـــا شت ورو سته به د ا جــراء و ړ و ګر ز ی .

شپږ مه‌ـــا د ه

داترون پنځه کاله اعتبار لری او ددی‌مودی په پای کښې په دی شر ط چه د ترونو ا لی یوه خوا هم شپږ میا شتی پخوامقا بل طر ف ته د هغه فسخ ابلاغ کړ ی نه وی نو د نورو پنځو کالو د پاره د ا جراو ړ ګر ز ی .

دا تړون ۱۹٦۰ ع کال د مارچ په ٤ نیټه‌د کابل په ښار کښې په پښتو او روسی ژبو په دو و نسخو کښې وتاړه شواودواړو ومتنو مساوی حیثیت او اعتبار لری .

دافغا نستان دشا هی حکو مت‌صدراعظم د سو سیا لیستی شو روی جمهو ریتو نو د ا تحاد صدر ا عظم

آرشیف هر دو کشور

تذکر !
اصل متن به لسان پشتو میباشد .

۹۷ ـ از اعلامیهٔ مشترك به مناسبت اقا مت‌رئیس شورای وزیران اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی در افغانستان بنابر دعـو ت‌اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه‌افغانستان وحکومت افغانستان .
مورخ ٤ مارچ ۱۹٦۰ مطابق حوت ۱۳۳۸

این موافقت نامه هنگام مسافرت دوستانهٔ‌رئیس شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به افغانستان از ۲ الی ٥ مارچ‌سال ۱۹٥۰ ، براساس‌دعوت اعلیحضرت‌محمد ظاهر شاه ، پادشاه افغانستان و حکو مـت‌افغانستان امضاء گردیده بود . هنگـــا م این مسافرت طرفین تبادل نظریات نمودند.در اعلامیه افغانستان واتحادشوروی‌گفته‌شده است که رئیس شورای وزیران هنگام‌مسافرت‌مذکور با اعلیحضرت محمد ظاهر شاه و با صدراعظم افغانستان سردار محمد داودوسایراعضای حکو مت افغانستان‌ملاقاتهاومصاحباتی بعمل آوردند . در جریان این مذاکرا ت که‌در محیط صمیمیت وتفا هم کامل صور ت گرفت ، راجع به مسایل مربوط به روابـط‌افغانستان و اتحاد شوروی و مسا یل مهم بین المللی واز آنجملهٔ در بارهٔ او ضــــا ع‌شرق میانه و جنوب شرق آسیا به طـــــرز دوستانه تبادل ا فکار نمودند .

بعد در اعلامیهٔ مشترك گفته شده است که‌سردار محمد داود صدراعظم افغا نستان و رئیس شورای وزیران اتحاد جما هیر شوروی‌سوسیا لیستی از ادامهٔ روابط دوستانه بین افغانستان واتحاد جما هیرشوروی‌سوسیالستی‌که‌بر پایه اصول همزیستی مسالمت آمـیز واحترام متقابله و همکاری دوستا نه استوارمیباشد اظهار رضائیت عمیق نمودند .طرفین تایید نمودند که مناسبا ت همجواری ودوستی‌که بین آنها موجود و زمان آنرا بطور کا فی تجربه نموده است در آینده بیش از پیش‌به نفع مردم هر دو مملکت استحکام خوا هد یافت .

همچنان طرفین تشخیص نمودند که روابط‌دوستانه موجود بین افغانستان و اتحـــاد شوروی عامل مثبت و مفید ی به نفع صلـح‌در شرق میانه و جنوب شر ق آسیا میباشد.
در جریان تبادل افکار صدراعظم افغانستان‌سردار محمد داود یکبار دیگر طر فـدار ی افغانستان به سیاست بیطر فی و عـــــد م‌اشتراك در دسته بند یهای نظامی را تایید نـــمود . رئیس شورای وزیران اتحادجماهیرشوروی سوسیالستی اظهار نمودند که ا ین سیاست افغانستان در تخفیف تشـــنجا ت‌بین‌المللی و تحکیم صلح عامل مفید بوده و از احترام عمیق اتحاد شوروی بر خورداراســـت .
طرفین اظهار عقیده نمودند که دسته بندی‌های نظا می به هیچ و جه به ا مر تحکیم

صلح کمک نمیکنند ،بلکه تنهادرایجاداشتراك‌مساعی ممالك بزرگ و کوچك و همــکار ی دوستانه بین آنها وصول این نصب العــینعالی بشر امکان پذیر میباشد .
صدراعظم افغانستان سر دار محمد داودورئیس شورا ی وزیرا ن اتحاد جما هـــیر شوروی سوسیا لیستی در جریا ن مذاکرا ت‌شان به صور ت قو ی اظهار امید وار ی نمودند ، مللیکه‌هنوز به هدف مشروع خودیعنی آزادی خود شان نایل نگردیده اندهرچه زودتر باین نصب العین نایل شو ند .
در ضمن طرفین رو ی قضیهٔ سر نو شت‌مردم پشتونستان تبادل نظر نموده و موافقت خود شانرا اظهار داشتند که برا ی تخفیف‌تشنجات و تامین صلح شر ق میانه وباتاسی از ا صل منشور سازمان ملل متحد، تطبیق‌اصل خود ارادیت برا ی حل قضیه فوق راه معقول میباشد .
صدراعظم ا فغا نستان سردار محمد داودورئیس شورای وزیران اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی تایید نمودندکه بر قرارنمودن‌تماسهای شخصی بین زعما ی کشور ها و تبادل افکار به صور ت دوستا نه بـرا ی‌تحکیم علایق مودت و همکاری بین کشورها مساعد ت مینما ید و همچنین اظهار عقیــده‌کردند که تمام اختلافا ت بین دو ل با ید از راه مذاکرات مسا لمت آمیز حل شود نه‌از راه توسل به قوه .
در اعلامیهٔ مشترك ذکر شده است کـــه‌حکومت افغانستان و اتحاد شوروی معتقد ند که مو ضوع خلع سلاح عمومی و کـا مـل‌مهمتر ین مسئله عصر ماست و در حل‌وفصل آن تمام ملل علاقه مند میباشند . ادامــهٔ‌مسابقه تسلیحا تی در اوضاع کنو نی با در نظر گرفتن وسایل تباه کننده عظیمیکه دو ل‌در اختیار خود دارند به از دیاد خطر تولید جنگ ویران کننده منجر میشود که عواقب‌خطیر آن قربا نیها ی بی سابقه انسا نی ومادی خوا هد بود . همچنان طر فین متفقااظهار نظر نمودند که وسایل و قوا ی‌بزرگی که اکنون برا ی تولید اسلحه ویران کننده‌بصرف میرسد باید درراه بلند بر د ن سویهٔ حیات ملل جهان و مخصو صا به‌غرض‌کمک‌بممالك کم ا نکشاف یافته‌بکارانداخته شود .
صدراعظم افغانستان راجع به پیشنهادخلع‌سلاح‌عمومی‌وکامل‌که‌ازطرف حکو مت ا تحا د شوروی سوسیا لیستی در مجمع عمو مـــی‌سازمان ملل متحد تقد یم شده بود تایید و تقدیرشایان حکو مت افغانستان را ابراز واظهار امید نمود که پیشنهاد فوق بغرض خاتمه دادن برای همیشه به خطر جنگـــ‌ها تحت غور جد ی ملل قرار و مورد قبو ل همگان واقع گردد .

صدراعظم افغانستان سردار محمد داودنقاط نظر حکو مت افغانستان را بـــرا ی انکشاف آینده مملکت که قدم دیگر ی برای‌بهتر ی سطح زند گی مردم افغانستان‌میباشد به صدراعظم شوروی تشریح نمود .
رئیس شورا ی وزیران اتحاد جما هـیرشوروی سو سیا لیستی حسن نیت حکومت شوروی را در بارهٔ مسا عی حکو مت‌افغانستان‌برای پیشرفت اقتصا دی واجتما عی مملکت اظهار نمود .
صدراعظم افغانستان از کمك اقتصا دی‌اتحاد شوروی به افغانستان در انکشــا ف اقتصاد ملی آن اظهار تشکر نمود .
رئیس شورا ی وزیرا ن اتحاد جما هیرشوروی سوسیا لیستی به مناسبت همکار ی اقتصادی روز افزون بین دو دو لـــت که‌موفقانه پیش میرود و همچنین به منا سبت در ك صحیح هد فها واصو ل کمك هـــا ی‌اقتصا دی اتحاد شوروی به افغانستا ن‌دوست

اظهار رضائیت نمود . اظهار شده بود که اتحاد شوروی احتیاجات اقتصا دی مملکت افغانستان را چنانکه باید در ك مینما یدودرآینده نیز در انکشا ف و تحکیم اقتصاد آن کمك خوا هد کرد .

طرفین موافقت نمودند که پیشر فت ثمربخش همکاری اقتصادی فیما بین، مظهر روابط حسن همجوار ی و دوستی موجود در میان دو ملت میباشد .

صدراعظم افغانستان سر دار محمد داودو رئیس شورا ی وزیران اتحاد جما هـیر شوروی سوسیا لیستی از روابط کلتور ی که بین افغانستان و اتحاد شوروی از سا لها باین طرف رو به ا نکشاف ا ست ا ظهار رضائیت نمودند و به منظور تحکیم و تقویهٔ روابـط بین مملکتین در ساحا ت علم و کلتور وهنرموفقانه همکاری کلتوری بین ا فغـا نستا ن واتحاد شوروی را ا مضاء نمودند .

طرفین اظهار نمودند که نخوا هندگذاشت به روابط دوستی و حسن همجواری که بین آنها وجود دارد ، لطمه وارد آید .

در جریان ملاقاتها و مصاحبه های که درکابل بعمل آمد رئیس شورا ی وزیران اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی از اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان ووالاحضرت سردار محمد داود صدراعظم دعوت نمودند ،در موقع که برا ی شان مناسب باشد از اتحاد شوروی بازدید نما یند . این دعـوت ها به خوشی پذیرفته شد .

آرشیف هر دوکشور

۹۸ ـ پروتوکول راجع به انجام معاونت فنی با افغانستان در کار ساختمانی بـندر قزل قلعه از طرف اتحاد جما هیر شـــوروی سو سیا لیستی .

مورخ ۲۵ می ۱۹۶۰ مطابق جوزا ۱۳۳۹ .

حکو مت پادشا هی افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی براساس موافقتنامه مورخه ۲۸ جنوری ۱۹۵۶ بیـن افغانستان واتحاد شوروی راجع به همکاری اقتصادی در امور انکشا ف افغانســتا ن پروتو کول هذا را بشر ح زیر امضاء نمودند.

ماده اول

حکومت اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی انجام معاو نت تخنیکی را با فغانستا ن از طرف موسسا ت شوروی در امور ساختما ن بندر قزل قلعه بر طبق پروژه ایکه از طرف موسسا ت پروژه ساز شورو ی تهیه شده است ، تامین خوا هد کرد .

مـاده دوم

موسسات شوروی معاو نت تخنیکی را که درماده اول ا ین پرو تو کول پیشبینی شده است به شر ح ذیل به موسسا ت افغا نی انجام خواهد نمود .

۱ ـ تحویل سامان و مواد ساختما نی که‌در افغانستان وجود ندارد .

۲ — روان کردن متخصصین شورو ی باافغانستان برا ی مشور ت فنی و نظار ت مولف پروژه در طی ساختما ن و نصب‌سامان‌وبکار اندا ختن وبهره بر داری‌از تا سیسات بندر .

۳ ـ تعلیما ت و تدریس‌پر سو نال‌افغانی‌برای کار در بندر مذکور .

مـاده‌سوم

پرداخت پول مصار ف موسسا ت‌شوروی‌که بانجام معاو نت تخنیکی موضو ع ماده ۲ پروتوکول هذا ارتباط دارد،ازپول‌قرضه‌ایکه‌بر طبق موافقتنا مه مور خه ۲۸ جنـــور ی ۱۹۵٦ راجع به همکار ی بین حکو مت‌شاهی‌افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی که با ین موضوع مربوطاست‌بافغا نستان داده شد، عملی خواهد گردید .

در صورتیکه قیمت کل مصار ف مربوطمعاونت‌تخنیکی که از طرف اتحاد جما هیرشوروی به افغانستان از پول قرضه مذکور بشمو ل مصار ف مربوط انجام معاو نت تخنیکی در امور ساختمان بندر قزل قلعه که در ماده یك‌پروتوکول هذا در نظر گرفته شده است انجام میشود از مبلغ قرضه فوق الذکـــــرمتجاوز باشد مبلغ اضافه از آن بر طبـق موافقتنامه تجار تی جار ی بین افغانستا ن‌وشوروی از طر ف جانب افغانی پر داخت خوا هد شد .

ما د ه‌چهارم

معاونت تخنیکی مـوسسا ت شــــوروی‌بافغانستان که در پرو توکو ل هذاپیشبینی شده است مطابق شرایط موافقتنا مه هـــای‌مورخه ۲۸ جنوری و اول مارچ سا ل ۱۹۵٦ راجع به انجام معاو نت تخنیکی در امــــورانکشاف‌اقتصاد ا فغا نستان منعقدشده، بین افغانستان و شوروی انجام خوا هد گردید .

مـاده‌پنجم

پروتوکول هذا از تاریخ امضای آن معتبرشناخته میشود .

این پروتو کول در تاریخ ٤ جوزا سا ل۱۳۳۹ مطابق ۲۵ ماه مـی سا ل ۱۹٦۰ در کابل به دو نسخه اصل که هرکدام بزبان‌فارسی و روسی بامضاء رسیده است و ضمنا هر دو متن آن دارا ی اعتبار یکسان‌میباشند.

آرشیف هر دوکشور .

۹۹ ـ قرار داد بین دباختر آژانس افغانستان و آژانس تاس اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی .
مورخ ۱۹ دسمبر ۱۹٦۰ مطابق قوس ۱۳۳۹ .

به نمایندگی دبا ختر آژانس افغانی که در شهر کابل واقع است . رئیس آن و به نماینده گی آژانس تلگراف اتحاد شورو ی(تاس) که در شهر مسکو واقع است،بنماغلی هـ . ب کیر یونیف، آ مر عمومی آن درموردنکات آتی به موافقت رسیدند :

اول ـ آژانس تا س به دباختر آژانس حق استفاده از اخباری را که به کمك رادیو تیلی تایپ بلسان انگلیستی برا ی استفاده به خار ج پخش میگردد جهت تهیهٔ مواد مطبوعا تی ونشرا ت رادیو افغانستان میدهد.

همچنان آژانس تا س مکلف است اخبارواطلاعات مطبوعا تی و رادیو یی اتحاد شوروی را به اختیار نمایندهٔ دباختر آژانس در مسکو بگذارد .

دوم ـ آژانس باختر به آژانس تا س اجازه مید هد تا از اخبار آژانس باختر در روز نامه ها ورادیو ی اتحاد شوروی استفاده نماید .

اخبار یکه از طر ف آژانس باختر اخذوبه اختیار روز نا مه ها و رادیو افغانستا ن گذاشته میشود ، آنرا بدسترس نماینده تاس در کابل نیز خوا هد گذاشت .

سوم ـ طرفین درانتخاب، تصحیح وتلخیص اخبار یکدیگر حق داشته و در عین زما ن مکلف اند مفهوم اصلی خبر را تغییر نداده و به منبع حصول اخبار اشاره نما یند .

چهارم ـ هر یك از طرفین موظف اند خواهش طرف دیگر را برا ی حصول مطالب واطلاعات اضافی تا مین نموده و دربارهٔ موضوع مورد نظر حتی الامکان قناعت طرفین حاصل باشد . هرگاه حصول ایـن چنین اطلاعات مستلزم مصر ف خاص گردد طرف اطلاع د هنده میتوا ند مصا رف مذ کوررا تقا ضا نماید .

پنجم ـ طر فین مکلف اند به نما یند ۀطرف مقابل در کشور خود برا ی فرا هم آوردن اخبار برای آژانس کشورش ازهیچگونه مساعدت و همکاری دریغ ننمایند .

ششم ـ طرفین موافق اند جهت اخذ اطلاعات آژانس تاس توسط رادیو تیلی تایپ دستگاه های لازمه را تاس به اختیار دباختر آژا نس گذاشته ودر صورت حدوث سکتگی وخرابی در دستگاه های مذکور پس ازحصول اطلاع و خوا هش آژانس باختر به تر میم آن بپردازد .

هفتم ـ این قرار داد از تاریخ اول فبروری ۱۹٦۱ مرعی الاجرا بوده و تا ۳۱ دسمبر ۱۹٦۱ عیسوی حایز ا عتبار خواهد بود، بعداز ختم قرار داد تمدید آن به صور ت فوری برای سالها ی متما دی صور ت گرفته میتواند مشروط بر اینکه یکی از طرفین سه ماه قبل از پایان قرار داد همان سا ل طرف دیگررا ا زخواهش تمدید آن مطلع سازند .

خبر فسخ قرار داد را میتوان ذریعهٔ پست یا تلگراف با در نظر گرفتن تاریخ صدور انجام داد .

قرار داد فوق الذکر بتاریخ ۱۹ دسمبر ۱۹٦۰ ع در شهر مسکو به امضاء رسیده . قرار داد در دونسخه که هر یك به لسان روسی وانگلیسی نگاشته شده است دارای اعتبار مساوی میباشند .

از طرف باختر آژانس محمد خالدروشان.
آرشیف هر دوکشور .
ترجمه از متن انگلیسی

از طرف آژانس تاس
هـ . پ . کیر یونف

۱۰۰ – تلگرام صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی جلالتماب ل . ای . بریژنف به عـــنوا ن اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان. مورخ ۲۷ فبروری ۱۹٦۱ مطابق حــو ت ۱۳۳۹ .

آرزو مندم اعلیحضرت تبریکا ت صمیمانه وآرزو ها ی نیک مرا نسبت به چهلمـــین سالگرد انعقاد قرار داد مورخه ۲۸ فبرور ی ۱۹۲۱ بین افغانستان و جمهور یت شورو ی فیدراتیف سو سیا لیستی روسیهٔ که مبداء تاریخ مناسبات افغانستان و شوروی محسوب میگردد قبول فر مائید .

بااین قرار داد تهداب متین مناســـبا ت دوستانه و همسا یگی نیک در بین کشور های مابنیان گذاری شده است .

در شوروی سعی و عمل مثمر اعلیحضرت که د رامر تشئید و توسعه دوستی عنعنو ی در بین کشور ها بکار انداخته اند خیلی قدرمیدارند و با صمیمیت مو فقیت های مرد م زحمت کش افغانستان را در استحکام استقلال و ترقیات اقتصا دی و فر هنگی آن تبر یک میگو یـــم .

اظهار امید میکنم که کشور های مـــا درآینده نیز در راه استحکام مزید دوســـتی و همکار ی همه جانبه پویان خوا هند بود .

بریژینف

آرشیف هر دو کشور

۱۰۱– تلگرام ا علیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان به عنوان صدر هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالستی جلالتماب ل . ای . بریژینف . مورخ ۲۷ فبروری ۱۹٦۱ مطابق حـــوت ۱۳۳۹ .

بمناسبت فرخندهٔ چهلمین سالگرد انعقاد معاهدهٔ دوستی بین افغانستان و اتحاد شوروی تبریکات صمیمی خودرا به جلا لتماب شمـــا اظهار میدارم .

در این فرصت مو جب مسرت است که طی این مدت طولانی علایق کشور ها ی مامبنی بر احترام متقابل وهمکاری دوستانه بوده است .

امیدوارم مناسبا ت نیک و صـــمیمانه وهمکاری دوستانه جانبین که مطابق منافـــع مردمان هر دو کشور و همه گیتی میبا شد بیشتر استوار گردیده در سالیان آینده تشیید وتوسعه یافته موید تاریخ مناسبا ت نیک مردمان ما باشد .

محمد ظاهر

آرشیف هر دو کشور

۱۰۲ ـ تلگرام صدراعظم افغانستان بـــه‌عنوان رئیس شورا ی وزیران اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی
مورخ ۱۲ اپریل ۱۹۶۱ مطابق حـمـــل ۱۳٤۰ .

بمناسبت موفقیت درخشان کشور دوست‌وهمسایهٔ ما اتحاد جمـا هیر شـــــورو ی سو سیا لیستی در اعزام انسان به کیهـا ن‌و عودت دادن مصئو نانهٔ آن واپس به زمین تبریکات صمیمانه خود را به جلالتما ب شماو مردم اتحاد شوروی تقدیم میدارم .
این موفقیت درخشان دانشمندان اتحـــادشوروی صفحهٔ جدید ی را در معر فت‌بشری کشوده است . متیقنم این موفقیت مو جـب‌غنای مزید علوم گردیده بشر یت را متوقع آیندهٔ بهتری میسازد .

محمد داود

آرشیف هر دوکشور

۱۰۳ تلگرام رئیس شورا ی وزیران اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی بعنـــــوان صدراعظم افغانستان سر دار محمد داود .
مورخ ۳۰ اپریل۱۹۶۱ مطا بق ثو ر ۱۳٤۰

به اجازه والاحضرت شما از تبر یکا ت‌صمیمانهٔ تان که به مردم اتحاد شوروی و شخص خودم نسبت به عملی شد ن‌بار او ل‌پرواز کیهـا نی انسان در جهان و عود ت موفقانه آن بزمین ابراز داشته اند عر ضـــ‌امتنان نمایم .
بانظریهٔ شما همنوا میبا شم که پـــروازیوری‌گاگا رین در فضای کیها نی راه جدید در ساحه پیشر فت دانش باز نموده و زمینه‌را برا ی تحکیم صلح و تقویه اعتماد بشر به آیندهٔ مسعودی مساعد خوا هد ساخت .

آرشیف هر دو کشور

۱۰٤ ـ تلگرام صدراعظم افغانستان بـه‌عنوان رئیس شورا ی وزیران اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی .
مورخ ۲٤ جون ۱۹۶۱ مطابق ســرطـــان۱۳٤۰ .

جلالتماب عزیز !
نهایت مسرورم به تقریب سالگرهٔ سی ومین امضا ی معاهدهٔ بیطر فی و عدم تجاوز متقابل بین افغانستان واتحاد جما هـــیرشوروی تبریکا ت‌صمیمانهٔ خـــود را بـــه جلالتماب و توسط جلالتما ب به حکو مت ومردم جما هیر اتحاد شوروی سوسیالیستی اظهار مینما یم .
امضای این معا هده که از معا هدهٔدوستی۱۹۲۱ بین کشور ها ی ما نشئت نموده و در طول‌مدت‌سی سا ل رهنما ی مناسبا ت‌حسنه‌بین افغانستان واتحاد شوروی بوده نمو نهٔ دیگر ی از همکاری و زیست مسا لمت آمیزدر راه خدمت به مردما ن هر دو کشور و خدمت به صلح جهان میباشد .

بکمال خوشو قتی مشا هده میکنیم روا بطدوستانه وعلایق حسنه بین هر دو مملکت به اساس احترام واعتماد و حسن نیت‌متقابل‌به نفع هر دو کشور انکشا ف می یابد .
یقین دارم که این گذشتهٔ نیك مو یدروابطآینده ما بوده و به انکشاف مزید علایق‌مودت که خوشبختانه بین کشور های ماوجود داردبرای صلح منطقه وصلح جهان بیش از پیش موثر ومفید میباشد . بااظهار آرزو وتمنیا ت‌نیك به این تقر یب فرخنده دوام دوستی هر دو کشور و صلح جهان را خواهانم .

آرشیف هر دوکشور

محمد داود

۱۰۵ تلگرام رئیس شورا ی وزیران‌اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی‌بعنوان صدر ا عظم ا فغا نستان سر دار محمد داو د.
مو ر خ اول جولائی ۱۹۶۱ مطا بق‌سر طا ن ۱۳۴۰

تلگرام تبریکیه دو ستا نه والاحضرت به‌منا سبت سا لگرد سی سال امضا قرار دا د بیطرفی و عد م تجاو ز متقابله منعقده ۲۴جون۱۹۳۱ – ا فغا نستان و ا تحاد شو رو ی کمال تشکر را ابراز میدارم ، این قراردادمتو جه تحکیم منا سبات دو ستا نه‌همسایگی وتقو یه قرار داد دو ستی منعقده سال۱۳۲۱میبا شد .
با ا طمینا ن شما کا ملا همنوا میبا شم‌که ا عتماد متقا بل تام و منا سبات حسنه ذات ا لبینی میان کشور های ما به منفعت‌تا مین صلح در آ سیای و سطی و صلح جهانی نکشا ف مزید خو هد یافت .

خیلی مسرو رم ا ظهار مینما یم که معاهده۲۴ جون ۱۹۳۱ که و ضع عمو می سیا ست خارجی صلح جو یانه هردو مملکت ر امنعکس ساخته ، برای تامین استحکام منا سبات همسا یگی نیك در بین افغانستان‌و ا تحاد شوروی بشمار میرو د.

در اتحادشوروی ، اینکه‌مردم افغانستان‌راه تا مین مستقل تر قیات را تعقیب نموده وبا مو فقیت کا مل تمام مسا یل ملی خودرابرای تر قیات ا قتصادی و فر هنگی حل و فصل میدارند با احساسا ت دوستا نه تلقی‌میگر د د .

مساعی ا علیحضرت محمد ظا هر شا ه‌پاد شاه ا فغا نستا ن و سعی و عمل والا حضرت شمارا به مقصد تا مین استحکام‌وتر قیات دو ستی عنعنوی ا فغا نستان‌واتحاد شوروی با ا همیت مخصو ص تقدیر مینمایم.

اجازه بفر ما ئید که با ا طمینان خا طراظهار نما یم دو ستی که در بین کشو ر های ما خو شبختانه پایدار بوده و هر و قتی‌ا متحان و آ ز مایش زمان را گزشتا ند ه است آینده نیز برای خوشبختی مردما نما و به منفعت صلح جهان دوا م خوا هد یا فت .

آرشیف هر دوکشور .

۱۰۶ـ موافقتنامه راجع به تحویل دهی اجناس مصرف عامه که ارزش آن با قساط پرداخت میشود از اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی بافغانستان در مدت سال ۶۲ الی ۱۹۶۶ .

مورخ ۱۳ جنوری ۱۹۶۲ مطابق جدی ۱۳۴۰ .

حکومت شاهی افغانستان و حکومت اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی ، مطابق موافقت حکومت اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی با تحویل دهی اجناس مصرف عامه بافغانستان که ارزش آن باقساط پرداخت میشود و به منظور کمك کردن بانجام پلان پنجساله دوم انکشاف اقتصادافغانستان و منجمله بمقصد فراهم آوری تسهیلات درتامین مالی ایفاء پروژه ها ئیکه در افغانستان با امداد اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی اجرا میگردد ، بقرارذیل موافقت نمودند :

ماده اول

درمدت ، ازسال ۱۹۶۲ الی سال ۱۹۶۶ ، اجناس مصرف عامه به مبلغ کل ۱۲ ملیون دولار امریکایی طبق ضمیمه این موافقتنامه از اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی بافغانستان تحویل داده خواهد شد .

منجمله اجناس مذکور در سال ۱۹۶۲ به مبلغ ۲ ملیون دولار و درسال ۱۹۶۳ مبلغ ۲ ملیون دولار و در سال ۱۹۶٤ بمبلغ ۲ ملیون و پنجصد هزار دولار و در سال ۱۹۶۵ به مبلغ ۲ملیون پنجصدهزاردلارودر سال ۱۹۶۶ به مبلغ ۳ ملیون دولار امریکایی تحویل داده خواهد شد .

ماده دوم

حکومت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی برای پرداخت ارزش اجناس تحویلی طبق موافقتنامه هذا ، کریدت رابه مبلغ در حدود ۱۲ ملیون دولار امریکایی ، هردولار امریکایی مساوی است با ـ ۰٫۸۸۸۶۷۱ گرام طلای خالص ، از قرار تکت پولی سالیانه ۲ فیصد بحکومت شاهی افغانستان اعطاء مینماید .

ماده سوم

کریدت مذکور که روی موافقه نامه هذا تقدیم شده است ، بعد از هشت سال پس از استفاده قسمت مربوط کریدت مذکور بطورقسمت های متساویا نه سالانه از طرف حکومت شاهی افغانستان در ظرف ۲۲ سال استهلاك خواهد گردید .

تاریخ استفاده از هر قسمت کریدت ، تاریخ اکت تحویل و تحول هر پارتی جنسی که بانبار های مرزی در شهر های ترمز ویا کشکی میرسد ، محسوب میشود .

تکت پولی کریدت هذا از تاریخ استفاده از هر قسمت کریدت بحساب می آید ودر ظرف سه ماهه اول سال ، که پس ازسال احتساب تکت پولی فرا میرسد ، پرداخت خواهد شد .

آخرین پر داخت تکت پولی همز ما نباخرین پرداخت بابت تادیهٔ قرض اصلی کریدت صورت خوا هد گرفت .

مادهچهارم

مبلغ کرید ت و تکت پو لی آن از طر فافغانستان با تحویل دهی به اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی ، پنبهوپشم و اجناسافغانی دیگر ی که مورد علاقهٔ موسسا ت شوروی میباشد ، بشرایط موافقتنامهتجارتیمعتبر افغانی و شوروی تادیه خوا هد شد.
فهرست و مقدار اجنا س افغا نی که بهعنوان استهلاك مبلغ کر یدت و تا د یهٔ تکت پولی آن برای تحویلد هی به اتحادشوروی سو سیا لیستی پیشبینیمیشود ، از طرف طرفین هرسال سهماهقبلازشروع سالنوینی تحویلدهی موافقت خوا هد گردید .

مادهپنجم

تحویلد هی اجنا س شوروی از با بستمبلغ کرید تی که بر طبق موافقتنامهٔ هذا اعطاء میگردد ، همچنین تحویلد هی ا جنا سافغانی برا ی استهلاك مبلغ کر ید ت هذا وتادیهٔ تکت پولیآن ، میبا یستی موجب بسطوتوسط تجار ت بین دو مملکت گردیده و به هیچ وجه نباید سبب تقلیل معا ملا تمعمو لی طرفین که مطابق موافقتنا مهتجارتی صورت میگیرد ، شود .

مادهششم

قیمت های ا جناس مصرف عا مه کهبرا ی تحویلد هی از اتحاد جماهیرشوروی سوسیا لیستی بابت مبلغ کرید ت پیشبینیمیشود و همچنین قیمت ها ی اجنا س که برا ی استهلاك مبلغ کر ید ت و تادیهٔتکت پولی آن از افغانستان تحویل دادهخواهد شد ، مطا بق باپرو تو کول قیمتهاییکهبرایسا لهای مربوط منعقد میگر دد ، تعیین خواهد شد و اما قیمت های اجنا س که ضمنپروتوکول های مذکور تثبیت نشده است طبق قیمت های بین المللی تعیین خوا هدشد . موسسا ت و شرکتها ی صلاحیت دار افغانی و موسسا ت تجار تی شورویمربوطه،قرار داد های فر عی را که در آن شرا یط مفصل تحویل دهی اجنا س افغانی وشورویطبق موافقتنامهٔ هذا معین خوا هدشد ،منعقد میتمأ یند .

مادههفتم

اگر در نرخ محتوی رسمی طر فیکه بهدولارامریکا یی که در مادهٔ ۲ ذکر گردیده است تغییر رخ دهد مبلغ استفاده نشدهٔ کرید تو همچنین باقی قرض اصلی و تکت پو لی کرید ت متنا سب و مطابق بان تغییر نر خدولار امریکا یی احتساب خوا هد شد.

مادههشتم

بانك دولتی افغانستا ن و بانك دو لتیاتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی ،

یا بدستور آن بانک تجارت خارجی اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی ، برای نظارت در استفاده واستهلاك مبلغ کر یدت ووتادیۀ تکت پولی آن حسا بهای کریدت را بدو لار امریکا یی به نفع همدیگر باز نموده وهمچنین ترتیب پر داخت و تنظیم حساب کر یدت را متشرکا تعین مینما یند .

این موافقت نامه در کابل بتاریخ ۱۳جنوری سال ۱۹۶۲ در دو نسخه به زبان فارسی و روسی مرتب گردیده و هر دومتن آن دارا ی اعتبار یکسا ن میباشد .

بوکالت حکومت شاهی افغانستان
غ . م . شیرزاد

بوکالت حکومت اتحادجماهرشوروی سوسیالستی
ن . سمیلیا کو ف .

آرشیف هر دو کشور

۱۰۷ ـ موافقتنامه بین حکو مت شا هی افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیر شورو ی سوسیالیستی راجع به همکاری در تـوسعۀساختمان منازل و تنظیم پلان عمو می شهر کابل .

مورخ ۱۱ اپریل ۱۹۶۲ مطابق حمل ۱۳۴۱.

حکومت شاهی افغانستان و حکو مت اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی با در نظر گرفتن تمایل متقابل با استحکام منا سبا ت دوستانه مزید بین افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی و کوششها بـــرای توسعه واستحکام همکاری اقتصادی و تخنیکی بین ممالك و بمنظور انجام مسا عدت بمساعی حکومت شاهی افغانستان در بالا برد ن سطح زندگی مرد م افغانستان ، این موافقت نامه را بشرح ذیل عقد مینما یند :

مادۀاول

باقصد مساعدت به آرزو ها ی حکو مت شاهی افغانستان حکو مت اتحاد جما هـــیر شوروی سوسیا لیستی معاو نت اقتصا دی وتخنیکی را بطور رایگان بافغا نستان بقرار ذیل انجام خوا هد داد :

در ساختمان یك دستگاه فابریکه مختلط خانه سازی در کابل در ســالهای ۱۹۶۲ ـ ۱۹۶۳ برای تولید محصولات مختلط کانکریتی وآهنی خانه ها ، که ۳۵ هزار متر مربع سطح رهایش را در فی سال میسازد .

تنظیم پلان عمو می شهر کابل در مد ت سالهای ۱۹۶۲ ـ۱۹۶۳.

تنظیم پروژه های مفصل پلان سازی دو ناحیه کوچك شهر ، با تمام شبکات انجنیری برای بنا گذاشتن آن دو ناحیۀ ،توسط عمارات مرکب از محصولاتیکه در فابریکه خانه سازی تو لید میگـــر دد و هـــمچنین تـــهیه و تنظیم پروژه های خانه های مسکو نی انواع مربوط که شکل اپار تما ن ها برای فامیل وهتل داشته باشند و تنظیم پروژه ها ی انواع مربوط عمارا ت کلتوری و معیشتی .

مادۀدوم

موسسات شوروی بمقصود انجام معاو نت اقتصادی و تخنیکی متذکره در موافقتنامۀ هذا اقداما ت ذیل را عملی میکنند :

۱ ـ کار های سروی و پروژه سازی رابرای تعمیر فابریکهٔ مختلط خانه سازی منجمله کار های توپوگرافی وجیو دیزی وجیولوجی،انجنیری را در محل ساختمان فابریکه وسرك ها وخطوط معابر آن اجرا مینماید .

۲ ـ سامان تخنو لوژی وسامان دیگریکه برای ساختمان فابریکه خانه سازی لازم است، وسمنت ومواد ساختما نی دیگر کــــه درافغانستان پیدا شده نمیتواند و میکا نیزمها و دمستگاه ها یی را برای بسته کار یومونتاژ خانه ها ی که از پانلها ی کلان ساخته میشود ، درسالهای ۱۹٦۲ ـ ۱۹٦۳ ،تحویل میدهند .

۳ ـ پلان عمو می شهر کابل را همراه باموسسا ت افغانی در مد ت معینی که ازطرف جانبین موافقت میشود ، تنظیم خواهند نمود.

٤ ـ پروژه های انواع مربوط خانه ها یمسکو نی و هوتل ها و هم پروژه هـــای تعمیرا ت کلتور ی و معیشتی ، برای دوناحیهٔ کوچك را اجرا میکند .

٥ ـ پروژه های پلان دو ناحیهٔ کو چك رابرای ساختمان عمارا ت صنعتی بشمـــو ل تنظیم نقشه های مربوط و تعیین محل خانه های مسکو نی وشبکات انجنیری وآبادی رادر دوناحیهٔ کوچك اجرا میکنند .

٦ ـ کار های نقشه برداری ،توپوگرافی وجیو دیزی وسروی انجنیر ی و جیو لوجی وهیدرولوجی را به حجمیکه برای تنظیم پلان عمومی شهر کابل و دو ناحیهٔ کوچك ضرورت است ، اجرا میکنند .

۷ ـ برای اجرای کار های سرو ی وتحقیقاتی وجهت کمك در وقت ساختما ن و بسته کاری وبکار انداختن سامان و فابر یکه مختلط ورساندن تولید ی و تخنیکی متخصصین وکاریگران افغانی برای کار در فابر یـکهٔ مذکور و همچنین جهت کمك در موضو ع های مربوط بتنظیم پلان عمو می و پروژه‌های دیگر ساختمان مسکو نی در کابل که موضوع ماده هذای این موافقت نامه است ،تعدادی متخصصین شوروی را برا یمواعدیکه از طرفین جانبین مورد موافقه قرار میگیرد،وبه افغانستان اعزام خوا هند کرد .

مادهٔ سوم

حکومت شا هی افغانستان بمنظور تشکیل حداکثر شرائط مناسب برای انجا م وظایفیکه از این موافقت نامه ناشی میشو ند ،اقدامات ذیل را بعمل میاورد .

الف ـ موسسهٔ مربوطهٔ افغانی را برا یانجام ساختمان فابریکه مختلط خانه سا زی معرفی مینما یند .

ب ـ ساختما ن فابریکهٔ مذکور را با کارگران ومواد ساختما نی محلی به پو ل خود ووسایل ترانسپور ت و میکا نیز مها یساختما نی مطابق لست و محتو یا تیکه بعدا در قرار داد ذکر میشود ، تامین نمـوده وساختما نها ی موجوده کار گاه تعمیرا تی میدان هوایی کابل را بصفت جزو فابریکه خانه سازی واگذار میکند .

ج ـ مدار ك لازمهٔ ابتدا یی را برا یانجام کار های پروژه وی ، موضو ع این موافقت نامه ، بدسترس موسسا ت مربوطهٔ شورو یقرار مید هد .

د ـ انجام کار سروی ، بحجم لازمه ،تنظیم پلان عمو می دو ناحیهٔ کو چك شهر کابل با کار گران و مواد ساختما نی محلی ووسایل ترانسپور ت به حساب خود ، تامین مینما ید .

هـ ـ مصار ف موسسا ت شوروی به‌اسعارافغانی مر بو ط به اعا شهٔ متخصصین شوروی که طبق ما دهٔ دو م این موا فقت نا مه باافغانستان اعزام میشوند ، تادیه و جبران مینما ید .

مادۀ چهارم

حکو مت اتحاد جما هیرشورروی‌سوسیالیستی‌اسناد و معلو ما ت تخنیکی لازمه را برا ی تشکیل و تولید و تو لید محصو لا ت درفابریکه ایکه طبق موا فقتنا مۀ هذا بامساعدت تخنیکی شورو ی ساخته شده به تو سط‌موسسا ت شورروی به حکو مت شا هـــی افغانستا ن بلا عوض واگذار مینما ید . ازاسناد و معلو ما ت واگذار شده فقط برا ی تولید محصولات‌مربوطدرخاک‌افغانستان استفاده‌خوا هد شد و به اشخاص حقو قی وفزیکی خار جی داده نخوا هد شد .

مادۀ پنجم

حکو مت شا هی افغانستان تور ید بـلامانع سامان تخنولوژی ووسایل ترانسپورت و میکانیزمها و مواد ساختما نی مور حویل‌طبق این موافقت نامه را از اتحاد شوروی اجازه مید هد و محصول گمر کی و سایرمالیا ت و محصولات را در موقع تورید آن‌به افغانستان نمیگیرد و همچنین اجازۀ ورود به‌افغانستان را به متخصصین شوروی که طبق مادۀ دوم موافقت نامۀ هذا به افغانستا ن‌اعزام‌اعزام میشو ند ، خوا هد داد .

مادۀ ششم

در صورتیکه حکومت‌ی شاهی افغانستان‌آروزونماید حکومت اتحاد جماهیرشوروی‌سوسیالستی موافقت دارد که موسسات مربوطه شورو ی‌ماعـدت تخنیکی لازمه را در بهره برداری فابریکه خانه سازی که در ماده اول‌این‌موافقت‌نامه پیشن بینی شده‌است به موسسات‌مربوط افغانی انجام میدهد . شرایط انجام معاونت‌مذکور ازطرف جانبین بعدا موافقه و تعیین خواهد شد .

مادۀ هفتم

جبران مصار ف موسسا ت شورو ی ،مربوط اعاشه متخصصین شوروی درافغانستان ،طبق ماده ۳ این موافقت نامه ، بوسیله‌انتقال‌مبالغ افغانی به میزان معاشیکه در قرار داد های فرعی پیشبینی شده است به حسا ب‌استیت بانك اتحاد شوروی (یا مطـــابق دستور وی به حسا ب بانك تجار تی خار جی‌اتحاد شوروی) در بانك دولتی افغانستا ن، از طرف جانب افغانی به عمل میاید .

همچنین طرف اتحاد شوروی‌تعداد ۳۰موترو‌پرزه جات وتیل و روغنیا ت طرف ضرورت در وقت ساختمان فابریکه خانه ساز ی‌مختلطبر موضوع موافقت نامه هذا تحویل میدهدو طرف افغانستان قیمت سامان و مواد فوق‌الذکر را از پول قرضۀ هفتادوسه ملیو ن روبل که مطابق موافقت نامه مورخه ۱۱۶کتوبرسال ۱۹۶۱ ، بین شوروی وافغانستا ن ، به افغانستان داده شده ، خوا هد پر داخت.

مادهٔهشتم

انجام کار ها ی سرو ی و پروژه و ی وتحویل سا مان و مواد از اتحاد شوروی و همچنین اعزام خد متی متخصصین شوروی ،موضوع مادهٔ ۲ این موافقت نامه ، مطابق‌این موافقت نامه ، براساس قرار داد های موردعقد در مد ت سه ماه از روز امضاء ایـــن موافقت نامه بین موسسات صلاحـــیت داردافغانستان و شوروی عملی خواهد شد . مخصوصا حجم و مد ت و قیمت و شرا یطدیگر انجام مسا عد ت تخنیکی مطابق ایـــن موافقت نامه در قرار داد ها ی مذکور قـــیدخواهد شد .

مادهٔ نهم

اتمام کار ساختمانی فابریکهٔ مختلط خانه‌سازی و شروع بهره داری آن و همچنین‌اتمام تنظیم پلان عمو می شهر کابل و پروژه های‌دیگر موضوع مادهٔ یك این موافقت نا مه به وسیلهٔ اکتها ی مربوطه که از طرف‌نمایندگان‌صلاحیت دار حکو مت شا هی افغانستا ن و حکو مت اتحاد جما هیر شوروی امضاء شده،بدست رسمیت میاید .

مادهٔدهم

این موافقتنامه سر از روز امضا آن اعتبارخواهد داشت .
در تاریخ ۲۲ حمل ۱۳٤۱ که‌مطابق ۱۱اپریل۱۹٦۲ میباشد در دو نسخه اصل به زبا ن فارسی وروسی درشهرکابل‌به امضاء رسیده‌است ، ضمنا هر دو متن آن دارای اعتبار یکسان میباشند .

بنمایندگی از طرف حکو مت شا هـــی افغانستان	**بنمایندگی از طرف حکو مت اتحادجما هیر شوروی سوسیا لیستی**
عبدالله ملکیار وزیر مالیه	**س . ف . انتونوف سفیر کبیر**

آرشیف هر دو کشور

۱۰۸ ـ پروتو کول بین حکو مت شا هی‌افغانستان و حکو مت اتحاد جما هـــیر شوروی سوسیالیستی راجع به معاو نـــت‌اقتصادی وتخنیکی اتحاد شوروی‌بافغانستا ن در ساختمان پروژه هاییکه ضمن موافقتنا مه‌مورخ اول مار چ ۱۹۵٦ بین افغانســـتان و شوروی و پروتو کول مورخه ۲۳ اگست ۵۹پیشبینی شده اند .
مورخ ۱۷ می ۱۹٦۲ مطابق حمل ۱۳٤۱ .

حکومت شاهی افغانستان و حکو مـــت‌اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی بادر نظر گرفتن روابط دوستانه و حسن همجواری‌موجوده بین افغانستان واتحاد جما هیرشوروی ونظر به مراجعه حکو مت شا هی افغانستان‌در خصوص واگذاری قرضه بافغانستان برای

تادیه معاونت علاوگی تخنیکی در ساختمان‌سرك موتر رواز جبال هندوکش‌وکانال‌آبیاری جلال آباد وهمچنین انجام کارهای‌امیلیورآسیون‌در زمینهای واقع منطقه کانال جلال آباد در باره شرح ذیل موافقت نمود .

مادهٔ یک

حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالستی‌با تمایل صمیمانه به قصد مساعدت با آرزوهای حکومت شاهی افغانستان مبنی بر تقویه بیشتراقتصاد ملی افغانستان ، قرضه‌شامل مبلغ۱۸ ملیون روبل را (یك روبل دارا ی مقدار۹۸۷٤۱۲ ،. گرام‌طلاخالص‌میباشد) ، بشرا یط موافقتنامه مورخه ۲۸ جنوری سال ۱۹٥٦ بین‌افغانستان وشوروی به حکومت شاهی افغانستان داده‌است.ازقرضه‌مذکور برای پرداخت‌مصارف‌موسسات‌شوروی مربوطبه انجام‌معاونت‌تخنیکی بیشتر ، مخصوص اتمام ساختمان‌سرك‌موتررو‌واز جبال هندوکش ، موضوع‌موافت‌نامه‌مورخه اول‌مارچ سال ۱۹٥٦ بین افغانستان‌وشوروی‌وهمچنین برای تادیه‌مصارف‌موسسات‌شوروی مربوط به معاونت در انجام‌کارهای‌امیلیوراسیون‌در زمینها ی واقع منطقه کانال جلال‌آباد ، استفاده میشود .

مادهٔدو

باقیمانده مبلغ ۲٥ر۱٦ ملیون‌دالرامریکایی‌که در دوران سالهای ٥۸و ۱۹٦۱ازآن‌استفاده نشده‌بود، برای پرداخت‌مصارف‌موسسات‌شوروی‌مربوط به انجام معاونت تخنیکی‌در ساختمان پروژه‌ها وکارهائیکه ضمن‌موافقتنامه مورخه‌اول‌مارچ سال ۱۹٥٦ وپروتوکول هذا پیشبینی شده اند ، به موجب شرایط پروتو کول‌مورخه ۱٦ جولایی ۱۹٥۸ بین افغانستا ن و شوروی (ماده نمبر ۲ بند ٥) اختصاص داده‌میشود .

مادهٔسه

معاو نت تخنیکی در کارهای امیلیوراسیون‌زمینها ی واقع منطقه کانا ل‌جلال آبادبحجمیکه از طرف موسسات صلاحیتدار طرفین تعیین‌خوا هد شد و بشرایط موافقتنامه مور خه اول مارچ سا ل ۱۹٥٦ و پرو تو کول مورخه ۲۳اگست سال ۱۹٥۹ ، ازطرف اتحاد شورو ی به افغانستان بعمل میاید .

مادهٔچهارم

بانك دولتی اتحاد جماهیر شـــــورو ی‌سوسیالیستی ، یا مطابق فر مایش‌آن، بانك تجـــار ت خار جـی اتحاد شوروی از یـك‌طرف و د فغانستان بانك از طر ف دیگر ، برای ترتیب تصفیه و طرز تنظیم حسابهـــابه منظور استفاده و استرداد قرضه و تادیه فیصدی آن ، تعیین میشو ند .

مادهٔ پنج

پروتوکول هذا از روز امضای آن‌اعتباردارد .
این پروتوکول در دونسخه اصلی بزبا ن‌فارسی و روسی در شهر کابل در تاریخ ۲۷ ماه ثور ۱۳٤۱ ، مطابق ۱۷ ماه می سال۱۹٦۲ میباشد ، تنظیم شده ضمنا هر دو متن آن دارا ی اعتبار یکسان میباشد .

از طرف حکو مت شاهی افغانستان
عبدالله ملکیار

از طرف حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی
م . مالاخف

آرشیف هر دو کشور

۱۰۹ ـ تلگرام اعلیحضرت محمد ظا هـرشاه پادشاه افغانستان به عنوا ن جلالتما ب ل . ای . بریژینف صدر هیئت رئیسهٔشورای‌عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی . مورخ ٦ نومبر ۱۹٦۲ مطابق‌عقرب ۱۳٤۱ .

درین موقع که مرد م کشور بزرگ شماچهل‌و پنجمین سالگره جشن ملی اتحـاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی را تجلیل‌مینما یند مسر ت دارم تبریکا ت صمیما نهٔ خود و مردم افغانستان را به جلالتما ب وتوسط جلالتماب شمابه‌مردم‌کشوردوست‌ماابراز دارم . جای مسر ت است که مناسبا ت وروابط دوستانه بین مملکت های افغانستا ن واتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی که‌برپایهٔ حسن نیت واحترام متقابل بنا یا فته است روز بروز توسعه یافته به منفعت کشورهای ما و صلح جهان کمك می نما ید . آرزو های نیك خود را برای سعادت وسلامت‌شخص جلالتماب و اعتلای مزید کشور بزرگ شوروی ابراز مینما یم .

محمد ظاهر پادشاه افغانستا ن .

آرشیف هر دو کشور

۱۱۰ ـ تلگرام صدر هیئت رئیسهٔ شورای‌عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی جلالتماب ل . ای . بریژینف به‌عنوان‌پادشاه‌افغانستان اعلیحضرت محمد ظاهر شاه . مورخ ۲٦ نو مبر ۱۹٦۲ مطابق قو ســ‌۱۳٤۱ .

از اعلیحضر ت التما س دارم تشکرا ت‌صمیمانهٔ مرا نسبت به تبر یکا ت شا ن به مرد م اتحاد شوروی و شخص خـــود م‌نسبت چهل و پنجمین سا لگرد انقلاب کبیر اکتو بر فرستاده اند قبو ل فر ما یند .
همچنین لازم میشمار م که درمورداستحکام‌دوستی که در بین کشور ها ی ما به منفعت

خود مردم ما و استحکام‌صلح جها نی دوا م‌دارد اظهار امتنان نمایم .
برای شخص اعلیحضر ت شما سعادت‌زیادو صحت کامل تمنا نموده و همچنین برا ی مردم افغانستان سعاد ت وموفقیت آرزو مندم.

ل . ای . پریژینف

آرشیف هر دو کشور

۱۱۱ ـ تلگرام صدر هیئت رئیسه شورا ی‌عالی اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی جلالتماب . ل .ای .بریژینف به عـــــنوان‌اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان مور خ ۲٦ می ۱۹٦۳ مطابق جوزا ۱۳٤۲ .

به نسبت جشن ملی افغانســــتان و روزسالگرد استر داد استقلال آن خود را مفتخر شماریده بحضور اعلیحضر ت از طر ف‌مرد م‌اتحاد شوروی هیئت رئیسه شورا ی عا لی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی‌وشخص‌خودم تبریکا ت صمیمانه و آرزو ها ی نیک را تقدیم میدارم .

اجازه فرموده به عرض بر سانم با یقین‌کامل اظهار کنم دوستی که در بین دوهمسایهٔ نیك افغانستان واتحاد شوروی که از آزمایش‌وقت وزمان بدر آمده در آینده نیز در امر استحکام آن برای نیك بختی کشور ها ی‌ماو به منفعت صلح جهان ادامهٔ مسا عی صورت خوا هد گرفت .

به نوبهٔ خویش تمنیا ت خود را بـرای‌صحت مند ی شخص اعلیحضر ت و خاندان شا هی و همچنین سعاد ت مرد م‌افغانستا ن‌دوست را با موفقیت آینده شان هر امـــر استحکام استقلال مملکت افغانستا ن اظهارمیدارم .

ل . ای . بریژینف

آرشیف هر دو کشور

۱۱۲ ـ تلگرام اعلیحضرت محمد ظاهرشاه‌پادشاه افغانستان به عنوا ن جـلالتـمـا ب ل . ای . بریژینف صدر هیئت‌رئیسهٔ‌شورای‌عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی . مورخ ۳ جون ۱۹٦۳ مطابق جوزا ۱۳٤۲ .

از پیام تبریکیه جلالتماب که به مناسبت‌چهل و پنجمین سالگرهٔ استقلال افغا نستان فرستاده بودند صمیمانه تشکر مینما یم .یقین کامل دار م دوستی عنعنو ی افغانستا ن واتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی که‌برپایه های مستحکم احترام متقابل و علایق نیك همجواری بنا و به همکار ی ها ی‌مثمـرو‌تفا هم نیك تشئید گردیده بیش از پیش تقویه یافته وبه نفع مرد ما ن هر دو کشورو‌صلح جهان کمك خوا هد کرد . خا طـرهٔ خوش ملاقا ت با جلالتما ب که در سا ل‌گذشته دست داده بود هنوز تازه است و امید وارم این مسر ت با بازدید جلالتما ب‌در کشور دوست شان افغانستا ن تجد ید

شود . آرزو های نیك خود و مرد م افغانستان‌را برای صحت وسعاد ت شخص جلالتما ب واعتلای مزید مردم کشور دوست وهمسایهٔما اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی‌ابراز میداریم .

محمدظاهر پادشاه افغانستان .

آرشیف هر دوکشور

۱۱۳ ـ تلگرام اعلیحضرت محمدشاهرشاه‌پادشاه افغانستان به عنوان جلالتما ب ل.ای. بریژینف صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عا لی‌اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی .
مورخ ۲۰ جون ۱۹٦۳ مطابق جوزا ۱۳٤۲ .

بمناسبت انجام پرواز به موفقیت دگر من‌بیکوفسکی و والینتینا تریشکو وا او لین زن کیهان نورد جهان بهترین تبر یکا ت‌خودرا به جلالتما ب شما و توسط جلالتما ب به خود کیهان نور دا ن و به‌علمای کشور دوست‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی‌میرسانم یقین کامل دارم که موفقیت تازه کیهان‌نوردان‌شوروی در راه انکشا ف صلح آمیز تحقیقات فضای خار جی وتوسط علوم به خد مت‌بشرمفید وموثر واقع شود .

محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان .

آرشیف هر دو کشور

۱۱٤ ـ تلگرام صدر هیئت رئیسهٔ شورای‌عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی جلالتماب . ل.ای . بریژینف به عـــنوا ن‌پادشاه افغانستان اعلیحضرت‌محمدظاهرشاه .

مورخ ۸ جولائی ۱۹٦۳ مطابق ســرطـــان۱۳٤۲ .

اعلیحضرت نسبت به موفقیت جدید علماءوفضانوردان اتحاد شوروی در امر تدقیقا ت صلح جویانه فضای کیها نی تلگرا م تبریکه‌فرستاده اند باعث مسر ت وامتنا ن من‌گردید. ازین تبریکات دوستانه‌اعلیحضرت‌تشکرات‌صمیمانه خود را تقدیم داشــته و نــظریـــهٔ اعلیحضرت را کاملا تایید مینما ئیم که این‌موفقیت اتحاد شوروی برای پیشر فت مزید علوم وترقیا ت بشر بغرض پایه داری‌صلح‌جهانی خدمت خواهد کرد .

ل . ای . بریژینف

آرشیف هر دو کشور

۱۱۵ ــ تلگرام اعلیحضرت محمد ظاهرشاه‌پادشاه افغانستان به عنوا ن جلالتما ب‌ل.ای. بریژینف صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عا لی‌اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی .
مورخ ۲۸ جولائی ۱۹۶۳ مطـابق اســـد۱۳٤۲ .

به تقریب موفقیت کنفرانس منع ازمایشهای‌ذروی و مساعی جمیل اتحاد شورروی در راه وصول به این تفاهم تبریکات دوستا نه وآرزو های نیك خود را به جلالتماب اظهـار میدارم .
افغانستان این توافق را به حیث یك قدم‌مثبت وبرجسته در راه تخفیف کشید گی و تحکیم صلح جهان به مسرت حسن استقبا ل‌مینماید .
بهترین تمنیات خود وملت افغان را برای‌سعاد ت جلالتما ب واعتلای مزید ملت دوست شوروی ابراز مینمایم .

محمد ظاهرشاه .

۱۱۶ ـ یاد داشت وزارت امور خارجه اتحادجماهیر شوروی سوسیالستی بسفارت کبرای پادشاهی افغانستان در اتحاد جمـاهیرشورویسوسیالیستی (*)
مورخ ۱۰ اگست ۱۹۶۳ مطابق اسد ۱۳٤۲.

وزارت امور خارجیهٔ اتحاد جما هیرشورروی‌سوسیالیستی احتراما ت خود را بسفار ت کبرای محترم دولت شاهی افغانستان به‌تائیدمیرساند که مطابق به بند ۳ قرار داد منع آزمایش اسلحه هسته وی در جو هوا ، درفضای کیها نی وزیرآب خود را مفتخرشماریده به اطلاع میرساند ، غیر از مشمو لین‌ابتدایی‌قرار داد فوق الذکر را نمایندگان مختار دول ذیل به امضاء رسانیده اند :

در تاریخ ۸ اگست .

جمهوریت هند .
جمهوریت ملی بلغاریه .
اضلاع متحده مکسیکو .
جمهور یت گانا .
جمهوریت ملی هنگری .
جمهوریت دیموکراتیك المان .
ایران .
جمهوریت ملی مغلستان .
جمهوریت ملی پولند .
جمهوریت ملی رومانیه .
جمهوریت فدلاند .
جمهوریت سوسیا لیستی چکوسلوا کی .
اتحادیهٔ آسترلیا .

کانادا .
اسرائیل .
زیلاند جدید .
جمهوریت ایتالیا .
جمهوریت فیدراتیف سو سیا لیســـــتی یوگوسلاوی .
بلجیم .
جمهوریت متحدهٔ عرب .
جمهوریت قبرس .
دولت شاهی تایلیند .
در تاریخ۹ اگست .
جمهو ریت ا ضلاع متحدهٔ برازیل .
دو لتشا هی د نمار ك .
دو لت شا هی ا فغا نستان .
دو لت شا هی نار وی .
جمهو ریت ار جنتین .
جمهو ریت چلی .
جمهوریت تر کیه .
دو لت شا هی لیدر لند.
جمهو ریت سودان .
دو لت شا هی یو نـان .
جمهوریت ایرلند .
وزارت ازین مو قع استفاده نموده احترامات خود را به سفار ت کبرای محتر م تقدیم میدارد .

(*) اعلامیه به امضاء رسید ن قرار دادمنع آزمایش اسلحه هسته وی،درجو هوا،درفضای کیها نی وزیر آب از طر ف نما یند گا ن دول متذکره که درین ضمن سفیر کبــیر افغانستان در اتحاد جــما هــیر شــوروی سوسیا لیستی جلالتما ب عبدالحکیم شاه عالمی شا مل بود که در جریدهٔ پراودا مــورخـــه ۱۰ اگست ۱۹۶۳ نشر شده است .

۱۱۷ ـ تلگرام صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی جلالتماب ل . ای . بریژینف به عنــوا ن پادشاه افغانستان، اعلیحضرت محمدظاهرشاه. مورخ ۱٦ اگست ۱۹٦۳ مطابق اسد ۱۳٤۲ .

از اعلیحضرت خواهشمندم تشـــکرا ت صمیمانهٔ مرا از تبریکا ت پر حرار ت و تمنیا ت نیك اعلیحضر ت به منا سبت انجام مذاکرا ت منع از مایش های سلاح ذرو ی

در مسکو قبول فر مایند .
از صمیم قلب تمنیا ت خویش را برا ی‌صحت‌مندی وسعادت‌اعلیحضر ت شماوهمچنین پیشرفت و ترقیا ت مردم افغانستان دوست‌اظهار میدارم .

ل . ای . بریژینف

آرشیف هر دوکشور

۱۱۸ ــ بیانات اعلیحضر ت محمد ظاهرشاه‌پادشاه افغانستان هنگام ورود جلالتما ب ل . ای . بریژینف صدر هیئت رئیسه‌شورای‌عالی اتحاد جما هیر شوروی‌سوسیا لیستی بافغانستان .
مورخ ۱۲ اکتوبر ۱۹۶۳ مطابق میزا ن۱۳٤۲ .

جلالتماب محترم رئیس !
استقبال از جلالتماب و همراهان محترم‌شما در سر زمین مهمان نواز ما برا ی ما و مردم افغانستان مایهٔ مسر ت زیاد است.
مسافرت دوستانهٔ شما خاطرهٔ پذیرا یی‌صمیمانهٔ را که در کشور بزرگ شما از من صورت گرفت و مخصو صا ملاقا ت با شمادر یالتا را تجدید مینما ید .
با اعتماد کامل میتوان اظهار داشت که‌بازدید شما از افغانستا ن وسیلهٔ موثر ی در راه تحکیم آیندهٔ روابط نیك کشور ها ی‌بوده ، خاطرات آن نزد ما گرامی خوا هـد بـود .
همچنان این مسا فرت زمینه را برا ی‌تبادل افکار در مسایل مورد علاقهٔ طر فین وتحکیم روابط جانبین مرد مان ما در امـــراستحکام و دوام دوستی عنعنو ی که براساس احترام واعتماد متقابل که در بین کشورهای‌ماوجود دارد ، مساعد میسازد .

آرشیف افغانستان ــ مطبو عا ت اتحادشوروی

۱۱۹ ــ بیانا ت جلالتما ب ل . ای .بریژنیف صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عا لی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، هنگا م‌ورود به افغانستا ن .
مورخ ۱۲ اکتوبر ۱۹۶۳ مطابق میزا ن۱۳٤۲ .

اعلیحضرتا !
والاحضرتان !
جلالتماب آقای صدراعظم !
خانمهای و آقایان ، دوستا ن گرامی !
هنگامیکه به خاك افغانستان دوست قد م‌میگذارم ، مایلم قبل از همه اعلیحضر ت همایو نی به مناسبت دعو ت‌محبت آمـــیزشان برای بازدید کشور شا ن صمیمانه‌اظهار تشکر نمایم .

اجازه بفرمائید آرزوی سعادت و خیرورفاه اعلیحضرت ، حکومت افغانستان وقاطبهٔ مردم شجاع وزحمت کش افغان را از طرف ملل اتحاد شوروی ، هیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحاد شوروی و حکومت اتحادشوروی تقدیم دارم .

اتحاد شوروی وافغانستان نه‌تنهاهمسایگان‌نیک بلکه علاوه بران تقریبا هم‌سن‌میباشند ، چون اتحاد شوروی سنین عمر خـود را ازاکتوبر سال ۱۹۱۷ و افغانستان مستقل از می سال ۱۹۱۹ بشمار می آورند و مـادراتحاد شوروی برای این حقیقت شگرف که دو دولت ما از آغاز وجود آمدن خود درصلح‌وسلم ، حس همجواری و دوستی‌صمیمی‌بسر میبرند ، ارزش بسزایی قائل میباشـیم‌واکنون نیز ما برای دیدار دوستانه وحسن نیت بمنظور اشنایی باکشور و زندگی مردم‌تان به افغانستان آمده ایم .

بسیار موجب خوشی است که ازنخستین‌دقایق ورود خود به افغانستان با چـهرهٔ آشنایان متعدد که در مسکو با ایشان بارها ملاقات و صحبت کرده ایم ، مواجه‌شدیم. دیدار هموطنان ما متخصصین شوروی نیزدر اینجا در میدان طیاره بسیار مطبوع‌است، زیرا کار آنان مظهر همکاری همه جانبه ومیتوانم اضافه کنم ثمر بخش اتحاد شوروی وافغانستان در رشتهٔ اقتصادی میباشد .

رفقای عزیز سلام بر شما !

اجازه بفرمائید بار دیگر از اعلیحضرت همایونی وکلیه حضار به مناسبت استقبال گرم و دوستانه شان صمیمانه تشکر نمایم.

امید واریم مذاکرات آینده را و تبادل‌افکار با اعلیحضرت ودیگر زعمای دولتی افغانستان به توسعهٔ وتحکیم دوستی اتحـادشوروی وافغانستان خدمت کند .

زنده ومستحکم باد دوستی اتحاد شوروی‌وافغانستان ، درخشان چون آفتاب کابل و محکم چون سنگ خارای سخره های‌شما .

مطبوعات اتحاد شوروی – ترجمه از متن‌روسی

۱۲۰ – از بیانات اعلیحضرت محمدظاهرشاه پادشاه افغانستان در دعوتیکه بافتخار جلالتماب بریژنیف صدر هیئت رئیسهٔ شورای‌عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ترتیب‌یافته بود .

مورخ ۱۲ اکتوبر ۱۹۶۳ مطابق میزان ۱۳٤۲ .

جلالتماب رئیس !

یکبار دیگر تشریف آوری جلالتماب وهمراهان محترم شان را صمیمانه خیر مقدم میگویم واز اشتراك جناب شما و مهمانان‌عزیز شوروی درین محفل دوستانه ، اظهار مسرت میکنم :

مهمان دوستی واحساسات مودت حکومت‌ومردمان شوروی، که در مسافرت های‌خود بکشور بزرگ شما مشاهده نموده ام ،جزءخاطرات خیلی قیمتدار من است ، ملاقـات وشناسایی نزدیك با شخصیت بـرازندهٔ‌جلالتماب در موقع اقامت من در یالتا از خاطرات گرامی آن مسافرت خـوشگوارمیباشد .

نهایت خورسندم که این او لین مسافرت جلالتماب به کشور ما فرصت آنرا میسر میسازد تا این خاطرا ت نیك تجدید شود .

مسافر ت رهبران اتحاد جماهیرشورو ی سوسیا لیستی به افغانستان و باز دید ها ی دوستان افغان شما از کشور شورو ی وهمکاری صلح جویا نه مملکتین حسب ماموا ل در تشئید روابط حسنه ما مفید و موثر واقع شده ، من یقین دارم که با تشریف آور ی جلالتماب این روابط مود ت عنعنو ی وهمکاری بی آلایش مملکتین بیشتر از پیش تقو یه میگردد .

بافرصتیکه میسر گردیده مردم افغانستان مصمم اند برا ی انکشا ف مزید کشور وبلند بردن سویهٔ زند گی خویش در پرتو صلح جهانی وهمکاری بین المللی سعی و مجاهد ت نمایند تا پسما نی های را که از مصائیب قرون گذشتهٔ کشور ما متحمل شده است در حدود امکان جبران نمایند .

مردم و حکو مت افغانستان از کمکها ی اتحاد جما هیر شوروی در پلان پنجسالهٔ اول افغانستان وانجام یکعده از پروژه ها ی عمرانی وانکشا فی وهمچنا ن از مسا عد ت شوروی در پلان پنجسالهٔ دوم ، اظهار امتنا ن وقدردانی مینما یند . ثمر این مسا عد ت ها ی فنی واقتصادی باتکمیل بعضی پروژه ها درساعات مختلف حیا تی کشور هم اکنو ن مشهود است .

امید وار م جلالتماب با ین توقف مختصرشان موقع آن را بیا بند ، بر خی ازین پروژه هارا از نزدیك مشا هده کنند ، همکاری بی آلایش ومسا عی خسته گی ناپذیر متخصصین شوروی در پهلو ی دوستا ن افغا ن شا ن در تحت شرایط مشکل اقلیمی مو جب ستایش است واین فرصت را برای اظهار قدر دا نی مردم و حکو مت افغانستان مغتنم میشمارد .

افغانستان با روحیهٔ صلح جوئی خوا هان امن وسلام جها نی بوده و هر قدمیکه در ین راه از هر گوشهٔ جهان بر داشته میشود باصمیمیت تام از طرف حکو مت و ملت ما تائید وپشتیبانی میشود ، حکو مت افغانستان موافقت منع محدود آزما یشها ی ذروی را با مسر ت استقبال نموده است . انتظارداریم که عقد این قرار داد زمینه را برای حل اختلافات دیگر بین المللی مسا عد تر سازد واساس متینی را برا ی حسن تفا هم دو ل وملل جهان فرا هم نماید .

حکو مت افغانستان ، چنانکه در گذشته آرزومند ی مردم خود را برای رفع تشنجات بین المللی و همزیستی مسا لمت آمیز باهمه ملل اظهار نموده ، امروز نیز آنرا بار دیگر تائید مینما ید .

جلالتما با !

تشریف آوری جناب شما به کشور ما درموقعی صور ت گرفته است که افغانستا ن در استانهٔ یك تحول جدید اجتما عی قرار دارد.ما امید واریم این تحول ، موازی با انکشافات اقتصادی کشور مردم ما را بسو ی یك آینده بهتر رهنمو نی کند ، سیاست خارجی کشور ما تعقیب از سیا ست عنعنو ی بیطر فی وبه پیروی از اساسا ت منشور ملل متحد متکی بر اصول حفظ صلح ، همکاری صادقا نه و دوستی واحترام متقابل با همه ملل جها ن است .

با مسرت واطمینان کامل مشا هده میکنم که مناسبات افغانستان واتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی رو ی همین اصول نیکو استوار میباشد . دوام وتشئید این علایق را که آرزو ی قلبی ما ، ملت وحکومت افغانستان است تمنا دارم .

جام خود را به صحت جلالتما ب شما برای دوام دوستی افغانستان واتحاد جماهیرشوروی

ســو ســيا ليستی ، برا ی سعاد ت وتعالی ملل اتحاد شوروی و برای‌بقاوتضمین صلح جهان بلند میکنم .

آرشیف‌افغانستان ـ مطبوعات اتحادشوروی

۱۲۱ ـ ازبیانات جلالتماب ل . ای .بریژینف صدر هیئت رئیسهٔ شورای عا لی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی دردعوتیکه بافتخار شان ترتیب یافته بود . مورخ ۱۲ اکتوبر ۱۹٦۳ مطابق میزا ن۱۳٤۲ .

اعلیحضرتا ، والاحضرت ، عالیجناب آقای‌صدراعظم ، آقایان محترم ، دوستان عزیز !
اجازه بفر مائید از صمیم قلب به مناسبت‌این مهمان نوازی سخاوتمندانه واحساسا ت دوستی که نسبت به مردم شوروی و حکو مت‌آن ابراز فر مو دند ، تشکرات خودرا اظهار نما یم .

این تصادف خوشبختانه ایست که ما درروز های تاریخی برای دوستی ملل مان وارد خاك افغانستان شده ایم . در تاریخ مناسبات‌اتحا د شوروی وافغا نستان ١٤ ا کتوبر، روز تاریخی و فرا موش نشد نی ا ست .

چون ٤٤ سال پیش در همین روز درسال۱۹۱۹ ، لینن موسس دولت شوروی ، اولین سفرای افغانستان‌راکه استقلال خود رابدست‌آورده بود بحضور پذیرفت .

کشور ما فورا از افغانستان مستقل درمبارزهٔ ارجمندانه‌در راه‌استقلال‌ملی پشتیبانی کرد واین اولین جوانه های در خت دوستی‌استوار ملل اتحاد شوروی وافغانستان بودکه بعد ها ثمرات نیکی بار آورد واکنو ن ما بارضائیت مند ی عمیق خاطر نشان میسا زیم که از آن زما ن روابط دوستی اتحاد شوروی‌وافغانستا ن با کمال مو فقیت استحکا م و توسعه می یابد .

لینن نوشته بود : دولت عالیهٔ افغانستا ن‌یکی از او لین ممالکی بود که مانمایندگان آنرا با خرسند ی در مسکو استقبا ل نمودیم‌و ماخوشوقتیم خاطر نشان نماییم که اولین پیمان‌دوستی که مردم افغا نستان بسته اند، پیمان باروسیه بود .

این سخنان لینن کبیر را نیز ما در خاطرداریم که گفته است : بین افغانستان ورسیه مسائلی وجود ندارد که باعث اختلا فا ت‌گردد و بـر رو ی دوســـــتی روســـــیه و افغانستان سایه افگند . از آن زمان ده‌هاسال گذشته لیکن امروز هم این سخنا ن لینن ارزش خودرا از د ست نداده انـد ،بطوریکه گو ئی فقط د یروز ادا شده ا ند . در تمام سالها ی وجود احادشـــــوروی وافغا نستان دارای حقوق حا کمیت ، در افق روابط شان تیره ابر ی دیده نشده است .خورشید دوستی مانند سالها یی که لینن‌زنده بود ، برای ملل همسایهٔ ماپر توافگنی‌میکند.

مردم اتحاد شوروی این واقعهٔ تاریخی‌که‌دولت افغانستان اولین دولت است که راه همزیستی مسا لمت آمیز و همکاری وحسن‌همجواری را با روسیهٔ سوسیا لیستی پیش گرفت ، باقدر دانی در حافظه خود ضبط‌کرده‌اند ودر ك این امر بس مطبوع است که‌اکنون نیز روابط اتحاد شوروی وافغانستان یکی ازبهترین نمونه های همزیستی مسا لمت آمیز دول دارا ی سازما ن اجتما عی وسیا سی‌مختلف میباشد .

اکنون توافق یا نزدیکی نظریا ت طرفین‌نسبت به بسیاری از مسا یل مهم‌بین المللی،

تجار ت سود بخش برای هر دو طرف که بطور موفقیت آمیز توسعه می یابد ، همکاری اقتصادی جامع الاطراف و روابط فر هنگی منبسط از جنبه های اختصاصی روابط استوار ودوستی صمیمی ، بین افغا نستان واتحا دشوروی میبا شد .

دوستان خوب همیشه در خود احتیا ج به تو جه متقابل و تبادل افکار احساس میکنند، بنا برین طبیعی است که تما س ها ی مستقیم بین رجال دو لت افغانستان واتحاد شوروی از عنعنه و مرسو مات نیك شده است .

اعلیحضرت تا ، دوستان گرامی !

زندگی در دورا نی سعاد ت بخش لیکن درعین حال مشکل نصیب نسل ماشده است، این دوران برای آن سعاد ت بخش است که ما شاهد موفقیت های در خشا ن مبارزه آزادی بخش ملل و پیشر فت جلو گیر ی ناپذیـر بشریت بسو ی تکامل هستیم و هیچ نباشد برای آن مشکل است که اکنون روابط بین دول و سیستمهای اجتما عی در شرا یـط تناقضات اجتماعی عصر ما ،وجود سـلا ح هسته وی که دارای قوۀ تخریبی بینظیر ی میبا شد ، جر یان دا رد .

دراین روزها میلیون ها و میلیو نها نفردر جهان درین آرزو و حدت نظر دارند که در روابط بین المللی اصل همزیستی مسالمت آمیز دول دارا ی سازمان اجتما عی مختلف مستقر گردد ، خطر آغاز جنگ جهانی نومرتفع شود .

انعقاد پیمان مسکو در بارۀ منع آزمایشات سلاح هسته وی درجو و فضای کیهانی، ز یر آب ، گام مهمی درراه تضعیف تشنجات اوضاع بین المللی میباشد ، لیکن به این موفقیت نمیتوان اکتفاء نمود . مردم جهان در انتظارند که پس از انعقاد پیمان منع آزمایشات سلاح هسته وی، سایر مسایل بین المللی مورد اختلافات نیزحل و فصل گردد و چنانکه مستحضر میباشید حکومت اتحاد شوروی درین باره یك ر شته پیشنهادا ت مشخص داده است . افغانهـــا منصفا نه میگو یند ، صلح نعمتی است برای همه وبرای ما مایۀ بسی خوش وقتی است که اتحاد شوروی وافغا نستان درامر حفظ صلح، آزادی و استقلال ملل ، دوش بدوش یکدیگر پیش میروند .

آقایان محترم !

صاحب خانۀ محترم و گرا می ما اعلیحضرت همایو نی محمد ظاهر شاه ، باثرفعالیت خود در راه تحکیم استقلال افغا نستان، تـر قی اقتصاد ملی وتو سعۀ روابط حسنۀ آن ، باسایر کشور ها طر ف احترام عموم واقع شده اند ودر شمار آن رجا ل دولـتی دور انـدیشی میباشند که سیا ست بیطر فی و عد م شرکت در اتحادیه ها ی نظا می را بطورپیگیر تعقیب مینمایند .

مردم شوروی ایشان را رجل دو لتی میدانند که همواره از توسعه و تحکیم دوستی اتحاد شوروی وافغانستان اهتما م می ورزند .

اجازه بفرمائید ، جام خود را بسلا متی ونیك بختی اعلیحضر ت همایو نی محمدظاهر شاه وخاندان سلطنتی افغانستان بلند کنم .

بسلامتی تحکیم باز هم بیشتر دو ســـتی‌وهمکاری بین افغانستان واتحاد شورو ی به سلامتی صلح در سراسر جها ن .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعا ت اتحـــادشوروی .

۱۲۲ ـ اعلامیهٔ مشتر ك افغانستا ن واتحادشوروی .
مورخ ۱٦ اکتو بر ۱۹٦۳ مطابق میزا ن۱۳٤۲ .

بنابه دعو ت اعلیحضرت همایو نی محمدظاهرشاه ، پادشاه افغانستان ، جلالتما ب لیو نید ای بریژ نیف ، صدر هیئت‌رئیسهٔ شورای‌عالی‌اتحاد جماهیرشوروی‌سوسیالیستی، از تاریخ ۱۹ الی ۲٤ میزان ۱۳٤۲ مطا بق۱۲ الی ۱۷ اکتو بر ۱۹٦۳ جهت یك باز دید دوستانه به افغانستان مسا فر ت نمودند .

درین مسافرت اشخاص ذیل به معـیت‌جلالتماب ایشان بودند :

ر . ك . قربا نوف ، ر ئیس شورای‌وزرای‌جمهوریت شوروی سوسیا لیستی ازبکستان.

ی . و . ارخیپوف ، معاون‌اول‌رئیس‌کمیتهٔ‌دولتی روابط اقتصادی با دول خار جی در شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی .

س . ك . لاپین ، معین‌وزارت امورخا رجه‌اتحاد شوروی .

س . ف . انتو نف ، سفیر کبیر ا تحادشوروی در افغانستان .

جلالتماب ل . ای . بریژنیف با همرا هان‌خود در پذیرایی بلد یه که‌ازطرف‌شهریان محمد نادر شاه شهید اکلیل گل گذاشتند .

جلالتماب ل . ای . بریژنیف با همرا هان‌خود در پذیرا یی بلد ی که ازطرف‌شهریان کابل به افتخار ورود شان تشکیل گردید ومظهر روابط مودت افغان و شوروی بوداشتراك نمودند وهمچنین از شهر کابل و بعضـــی‌موسسات صنعتی ، فرهنگی‌واجتماعی دید ن نمودند .

جلالتماب ل . ای . بریژنیف پروژه ها ئی‌را که توسط معاو نت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اعمار گردیده ، ازآنجمله میدان‌هوایی کابل ، فا بریکهٔ تر میم موتردرجنگلك وجادهٔ سالنگ بازدید نمود . جلالتما ب‌ل.ای.بریژنیف در حضور جلالتما ب دوکتور محمد یوسف ، صدر ا عظم ا فغا نستان وسا یرشخصیت‌های‌رسمی‌وفرهنگی، سنگ تهد ا ب عمارات انستیتوی پو لیتکنیك‌راکه به‌معاونت‌اتحاد جما هیرشوروی اعمـار میـگر دد ، گذا شتند .

روحیهٔ عالی وطن پرستی وکار دوستی‌ملت‌افغانستان به مهمانان شوروی تاثیر فراوانی بخشید . مهمانان شوروی در همه جا ازطرف‌مردم وحکو مت افغانستان با حرار ت و صمیمیت که خاصه روابط دوستا نه بین هردوکشور میباشد ، استقبال گردیدند .

جلالتماب ل . ای . بریژنیف، صدر هیئت‌رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد شورو ی درطی اقا مت شان در کابل با اعلیحضر ت محمدظاهر شاه پادشاه افغانستان و همچنین با جلالتماب دو کتور محمد یوسف، صدر اعظم‌وباسایر شخصیت های رسمی ملاقا ت و مصاحبا ت دوستا نه بعمل آوردند .

طرفین در جریا ن این مذا کـــرا ت که‌درمحیط صمیمیت، حسن نیت‌وتفاهم کا مل صورت گرفت ، از روابط دوستانه و حسن‌همجواری و همکار یها ی مثمر که بین اتحاد

جما هیر شوروی سو سیا لیستی وافغانستان بر اساس احترام واعتماد متقابل استوار بوده وتوسعه می یابد ، ر ضا ئیت عمیق شانرا اظهار نمودند .
طرفین راجع به همکاری اقتصا دی وتخنیکی افغانستان وشوروی تبادل افکار نمودند .
حکو مت افغانستان از کمکهای اقتصا دی وتخنیکی اتحاد شوروی در انکشا ف اقتصادی افغانستان و بخصوص از جریا ن تعمیر پروژه‌های مهم برای انکشا ف مزید اقتصادی کشور مانند کانال جلال آباد ، شا هراه کشك هرات وقند هار، دستگاه برق آبی نغلو، جادۀ سالنگ ودیگر پروژه ها اظهار خورسند ی نمودند .طرفین خاطر نشان نمودند که همـــــکار ی افغانستان واتحاد شوروی بر اســـا ســـ موافقتنامه مورخ ١٦ اکتوبر ١٩٦١ راجع به همکاری اقتصا دی و تخنیکی در پلان پنجسالۀ دوم افغانستان امکانا ت عملی مسا عد ی دارد .
راجع به موضو ع اجرا ی کار هـــا ی تفحصات مشتر ك وترتیب پروژه استفا ده از منابع آبی دریا ی سر حد ی پنج و تعمیریك سلسله کار خانه های برق آبی وتاسیسات آبیاری در آ ینده، تبادل افکار بعمل آ مد .همچنین اتحاد شوروی نظر به تـــمـا یـــل افغانستان برا ی دادن امداد تخنیکی در اموراستفاده از ذخایر کشف شده گاز طبیعی چه به منظور رفع احتیا جا ت داخلی و چه به‌مقاصد صادرا تی ، آمادگی خویش را تایید نموده‌است.طرفین ملاحظه نمودندکه امکانا ت توسعه مبادلات تجار تی بین افغانستا ن و شوروی واستفادۀ بیشتر از ترانز یـــت ازطریق شوروی موجود است ، و همکاری د ر ساحات علمی و تخنیکی و کلتور ی بین‌شان بطور مطلوب توسعه می یابد .
طرفین از انکشا ف وتوسعه روابطدوستانه بین افغانستان واتحاد شوروی که نمونـــۀ خوبی از سیا ست همزیستی مسا لمت آمیزدول دارا ی سیستمها ی مختلف اجتما عــی میباشد ، اظهار رضائیت نموده وآن رابحیث عامل موثر برای صلح در شر ق میا نه و آسیای مرکزی خاطرنشان نمودند. طر فین تایید نمودند که آنها اجازه نمید هند تا در روابط دوستانه وهمجواری موجـــوده بـــین افغانستان واتحاد شوروی کدام صدمه وارد گردد . سیاست بیطر فی وعدم اشترا ك افغانستا ن در اتحادیه ها ی نظا می وهمچنین افزایش نقش افغانستان که درتخفیف کشیدگی وتشنجات بین المللی و در تحکیم صلـــح جهانی مساعدت می‌نماید ، مو رد ا حترا م وتقدیر قرار گرفت .
افغانستان از او لین ممالکی بود که قرارداد منعقده ماسکو راجع به منع آزما یشها ی ذروی در جو ، در فضای کیهانی و زیر آ ب را امضاء نموده ، و بدین ترتیب ازین اقدام مهم حکومات اتحاد شوروی ، ایالات متحد ۀ امریکا وانگلستان در راه تقلیل خطر جنگ ذروی پشتیبا نی کرده است . طر فین معتقدندکه انعقاد این قرار داد فضا ی مسا عد ی را برا ی حصو ل موافقت در بارۀ اقدا ما ت آینده، بمنظور تخفیف تشنجات بین ا لمللی بوجود آورده است . و این امر به نو بۀ خود به حل مسئلۀ خلع سلاح عمو می و کامل مسا عدت خوا هد کرد .
در بارۀ مسایل بین المللی که مورد علاقه طرفین است تبادل افکار بعمل آمد .جلالتماب ل . ای . بریژنیف راجع به سیا ست خار جی اتحا شوروی در مورد مهمتر ین مسا یـــل جها نی منجمله پیشنهاد حکو مت شورو ی در خصوص تشکیل جلسۀ دول عضو کمیتۀ هجده گانۀ خلع سلاح با اشترا ك زعما ی حکو ما ت در سه ماه اول یا درنیمۀ اول سال ١٩٦٤ و همچنین در بارۀ پیشنهاد دو لت شوروی راجع به حصو ل موافقت با ایا لات متحدۀ امریکا در ساحۀ منع فرستادن آلا ت حامل سلاح ذره‌وی بـــه مـــدار کـــره ار ض اعلیحضرت همایو نی محمد ظاهر شــــاه رامستحضر نمودند .
اعلیحضر ت همایو نی محمد ظاهر شاه با تشریح نقطۀ نظر افغانستا ن و با در ك موقف اتحاد شوروی ، این اقدامات وسایراقدامات دیگر را به منظور تخفیف تشنجا ت

بین المللی و بر قرار ی روابط نیك بین‌الملل‌مطلوب دانستند . طرفین اظهار عقیده نمودند که اختلافات بین دو ل باید از راه مذاکرات‌مسالمت‌آمیز وروحیهٔ تفا هم حل شود . در ضمن طر فین روی قضیهٔ سر نو شت مرد م‌پشتونستان تبادل نظر نموده و بار دیگر تایید نمودند که برای تخفیف تشنجا ت وتامین صلح شرق میانه و به تاسـی از ا صول منشور ملل متحد ، تطبیق‌اصل‌خودارادیت برای‌حل‌قضیه‌فوق،راه‌معقول‌می باشد .

طرفین خاطر نشان کردند که باوجودقبولی‌اعلامیهٔ الغای استعمار میلیو نها از کتله‌های بشر ی هنوز هم در قید استعمار بسر می‌برند . وباین ترتیب مسئلهٔ لغو قطعی‌ونهایی استعمار بحیث یك پرا بلم حیاتی با قی‌مانده‌است . طرفین معتقد ند که وظیفهٔ ملل جهان وسازما ن ملل متحد است که با اتکاء به‌اعلامیهٔ متذکره برای لغو فور ی‌بقایای‌استعمار اقدامات موثر را عملی نما یند .

طرفین اظهار نمودند که منافع حیا تی‌ملت‌ها ایجاب مینما ید که تجار ت بین المللی با مراعات اصول تجارت‌متساوی ا لحقو ق ،آزادانه توسعه یابد . واظهار اطمینا ن نمودند که کنفرانس‌بین المللی تجار ت وانکشا ف‌اقتصادی که در بهارسا ل ۱۹٦٤ انعقاد می یابد ، به مسایل فوق الذکر مسا عدت‌نماید

طرفین تایید نمودند که بر قرار نمود ن‌تماسهای شخصی بین زعما ی کشور ها و تبادل افکار بصورت دوستانه، برای تحکیم‌علایق مود ت و همکاری بین کشور هامساعدت مینما ید .

جلا لتماب ل . ای . بریژنف، صدر هیئت‌رئیسهٔ شورای عالی اتحادشوروی ، د عو ت بازدید از اتحاد شوروی را که از طر ف‌ایشان از اعلیحضر ت پادشاه افغانستا ن بعمل آ مده است ، تجدید کر دند .

جلالتما ب ل . ای . بریژنیف از طـر ف‌رئیس شورا ی وزراء اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی ، جلالتماب‌دوکتور محمدیوسف‌صدراعظم افغانستا ن را برا ی مسا فر ت به اتحاد جما هیرشوروی سوسیا لیستی‌دعو ت‌نمودند .

این دعوت ها با تشکر قبول گردیدووقت‌آن در آیندهٔ تعیین وموافقه خواهد شد .

طرفین اظهار اطمینا ن نمودند که‌مسافرت‌جلالتماب بریژنیف صدر هیئت رئیسهٔ‌شورای عالی اتحاد شوروی به افغانستا ن سهم مهمی‌در راه تحکیم مزید روابط دوستا نه افغانستان واتحاد شوروی بوده ودر راه توسعهٔ این‌روابط‌به نفع طرفین و صلح عمو می جهان مفـید وموثر میباشد .

کابل : مورخ ۲۳ میزان ۱۳٤۲ مطابق ۱٦اکتوبر ۱۹٦۳

محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان

ل . ای . بریژینیف صدر هیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحاد جمـا هـیر شـــوروی سوسیالیستی

آرشیف هر دوکشور

۱۲۳ ـ موافقتنامهٔ بین حکو مت پادشا هی‌افغانستان و حکو مت اتحاد جما هیرشوروی سوسیالیستی در بارهٔ معاو نت تخنیکی ازطرف اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیســتی به افغانستان در ترتیب امور استخراج‌وبهره‌برداری از گیس طبیعی شمال ا فغا نستان . مورخ ۱۷ اکتوبر ۱۹٦۳ مطابق میـزا ن۱۳٤۲ .

حکومت پا د شا هی افغا نستان وحکومت‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی نظربه

روابط دوستانه و حسن همجوار ی که بین‌افغانستان واتحادجما هیرشورو‌ی‌سوسیالیستی موجود میباشد و در اثر مراجعهٔ حکو مت‌پادشا هی افغانستا ن در بارهٔ معاو نت‌تخنیکی اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی درترتیب امور استخراج وبهره برداری از گیس طبیعی مناطق شمالی ا فغا نستان و نظر به‌ دلچسپی حکو مت پا د شا هی افغانستان در صدور گاز طبیعی به اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی در بارهٔمرا تب آتی موافقه نموده اند .

مادهٔاول

از طرف اتحادجما هیرشوروی‌سوسیالیستی‌به افغانستا ن معاونت تخنیکی در تر تیب امور استخراج گیس که در مناطق شما لی‌افغا نستان کشف گردیده (گروپ‌شبرغان)، به غرض استخرا ج گیس طبیعی به حجم دوملیارد متر مکعب فی سال ، بادر نظر گرفتن امکان توسعهٔ میزان استخرا ج گیس درآینده‌نیز در ساختمان پایپ لین گیس از معادن مذکور تا سرحد اتحاد جما هیر شورو ی‌سوسیا لیستی رسانیده خوا هد شد .
طرفین ربع سوم سا ل ١٩٦٦ را به حیث‌میعاد تکمیل کلیه کار هاییکه در مادهٔ هذا مد نظر گرفته شده ا ست ، تعیین‌کرده‌اند.

مادهٔدوم

موسسا ت شوروی بغرض رسا نید ن‌معاو نت تخنیکی متذکره در مادهٔ اول‌موافقت نامهٔ هذا فقرا ت آتی را به ذمت خود گرفته‌اند .
کارات سروی وپروژه وی را که به ترتیب‌امور استخراج گیس طبیعی در مناطق شما لی افغانستان‌وساختمان پیپ‌لین‌گیس ، ازمعا دن‌مذکور تا سرحداتحادشوروی‌مربوط میباشند، اجرا مینمایند .
سا مان و همچنان موادی را که که پیدا وا رافغا نستان نمی باشد، به افغا نستان تحو یل خواهند داد .
متخصصین شوروی را به افغانستا ن‌برای‌جمع آوری معلو ما ت ابتدا یی کار آمد تهیه اسکیم تخنو لوجی استخرا ج گیس درمناطق‌شمالی افغانستا ن و برا ی انتخاب نمو نه های گیس جهت تجویز لابرا توار ی وبرا ی‌اجرای سرو ی مربوطه به ترتیب اموراستخراج گیس وبرا ی نظار ت بر تطبیق پروژه ودادن‌مشوره وبرا ی همکاری در امور نصب و بستکاری وفعال نمود ن وبکار اندا ختن‌سامان که از اتحاد شوروی تحویل داده میشود وبرای تعلیم وتربیه تولید ی اتبا ع‌افغانستان‌وبرا ی رسانید ن معاو نت تخنیکی درامور بهره برداری از معاد ن گیس و دستگاه‌ها ی‌مربوطه به ا نتقال گیس ، اعزام میدا رند .
راپور تخنیکی واقتصادی را در بارهٔ استفاداز گیس طبیعی افغانستا ن برای رفع‌احتیاجات افغانستان تهیه و در ظرف سه ماه سر ازروز امضای قرار داد مربو طه به طر ف افغانستان تقدیم خوا هند نمود .

مادهٔسوم

حکو مت‌پادشا هی افغانستا ن برای ترتیب‌امور استخرا ج گیس در منا طق شما لی

افغانستان وساختما ن پیپ لین از معاد ن‌مذکور تا سرحد اتحاد شوروی ، فقرا ت آتی را بذمت خود گرفته است .
تشکیل وترتیب کارا ت مربوط به‌ساختمان‌تاسیسا ت عمده وکمکی .
قوای بشری ومواد لازمه را که پیداوارافغانستان است تهیه مینما ید .
فینانسمان مصار ف داخلی مربوط بـه‌ساختمان تاسیسات مربوطه .
موسسا ت افغانستان کلیه معلو ما ت‌ابتدا یی وسایر مدار ك كار آمد امـــور پروژه وی مربوط به موافقتنامهٔ هذا که توسط‌موسسا ت شوروی اجرا و تهیه میشود در دسترس این موسسا ت شوروی قرار مید هند،پروژه های مقد ما تی را در صور تیکه‌قابل قبول باشند ، درظرف سی روز سراز روزنقدیم آنها مطالعه و تثبیت خواهند کرد .
طرف افغانستا ن اجازهٔ ورود و صدوربدون محصو ل ساما ن وافزار را که برا ی انجام کارات سروی و تحقیقاتی متذکـــره‌در موافقتنامه هذا مورد ضرور ت میباشد ، خوا هد داد .

مادهٔ‌چهارم

موسسات شوروی قرضهٔ معادل الی۳۵میلیون روبل را با ربح سالیا نه ٥ر۲ فیصد برای اجرای تادیا ت در مقا بل مصار ف‌مربوط به ا نجام کارات پروژه وی وسر وی، فرستاد ن متخصصین شوروی از اتحادشوروی‌به ا فغا نستان ، تحویل دادن مواد وسا ما ن کار آ مد ، تر تیب ا مور ا ستخرا ج گیس‌اتحادشوروی بافغا نستان وسا ختمان‌پیپ‌لین از معادن گیس تاسر حد اتحاد شوروی، به‌موسسات افغانستان خوا هد داد .

ربح مربوط به قرضهٔ مذکور سراز تاریخ‌استفاده از قسمت مربوطه قرضه به حسا ب آورده خواهد شد . تاریخ اکت تحویلد هی‌وتحویلگیر ی بحیث تاریخ استفاده از قرضه برای پر داخت قیمت سا ما ن ومواد وتاریخ‌صدور انوایس مربوط بحیث تاریخ ا ستفاده از قرضه برای سائر انواع معاو نت‌تخنیکی‌شمرده خوا هد شد .

مادهٔ پنجم

حکومت پادشا هی افغانستان استهلا ك‌قرضه معادل مبلغ الی ۳۵ میلیون رو بل را که توسط موسسات شوروی واگذار میشود،در مادهٔ ٤ موافقتنامهٔ هذا پیشبینی گردیده ونیز تادیهٔ بهره استفاده از قرضه راازطریق‌صدور گیس طبیعی معادن واقع در منا طق شما لی افغانستان به میزان ٥ر۱ میلیاردمترمکعب فی سا ل سراز ربع چهار م سا ل ۱۹٦٦ به اتحاد شورو ی طور یکه میزا ن‌صادرا ت گیس در آینده در اثر موافقه‌طرفین افزوده میتواند ، تا مین مینما ید .

طرف شوروی همچنا ن موافقت کرده است‌تا مقدار گیس طبیعی معادن مذکور که برعلاوه مصارف داخلی افغا نستان اضافه میماند ،از افغانستان به اتحاد شوروی صادر گردد.
طرفین متعهد ین موافقت کرده اند که‌صدورگیس طبیعی از افغانستا ن به اتحاد شوروی الی سال ۱۹۸٥ صور ت خوا هد گر فت .تحویل گیس طبیعی از افغانستا ن به اتحاد شوروی بعد از انقضا ی دوران مذکوربرحسب‌موافقهٔ طرفین بعمل خوا هد آمد .

مادهٔششم

معاونت تخنیکی متذکره در موافقتنامهٔ هذابر اساس قرار داد هاییکه وظیفهٔ انعقاد آنها از طرف حکومتین افغانستان واتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی به موسسات صلاحیت دار افغانستان وشوروی محول گردیده ،عملیخواهدشد وقرار داد های مذکور در مواعد هرچه کوتاهتر سر از تاریخ تسلیمی آنهاتوسط موسسات شوروی به موسسات افغانستان ، در مراجع مربوطه مطالعهوامضاءمیگردد .
حجم ، مواعد ، قیمت ها ، سایر شرایطمفصل رسانیدن معاونت تخنیکی در این قرار داد ها تعیین خواهد شد و قیمت های ساامان‌ومواددی که طبق این موافقت نامه از اتحاد شوروی به افغانستان تحویل داده خواهدشد ، بر پایهٔ قیمت های بازار جهانی‌تعیین میشود .
تعهدات موسسات افغانستان در قسمت‌جمع آوری معلومات ابتدایی ، آماده ساختن ساحه های ساختمانی ، تهیه جای‌رهایش‌متخصصین شوروی ، باشرائط لازمه‌بودوباش، تهیه وسائل ترانسپورت متخصصین شوروی‌برای مقاصد رسمی‌وتهیه معاونت‌طبی، مطالعهٔ وتثبیت پروژه های مقدماتی ، تهیهٔ قوهٔبشری برای کارات ساختمانی وکارهای دیگر وسایر شرائط و همچنین مواعداجرای‌اینکارها در قرار داد های مذکور ، تعیین خواهد شد .

مادهٔهفتم

گیس طبیعی از افغانستان به اتحادشوروی‌برحسب موافقت نامهٔ هذا بر اساس قرار داد هاییکه بین موسسات صلاحیت دارافغانستان وشوروی امضاء میشود ، تحویل داده خواهد شد .
این موضوع اینطور فهمیده میشود که‌تحویلدادن مذکور بر پایهٔ نرخهای بازار جهانی صورت خواهد گرفت و نرخ های‌بازار جهانی نظر به کیفیت‌گیس و نظر به قیمت هاییکه در تجربهٔ جهانی خرید وفروش‌گیس طبیعی مروج است ، تعیین خواهدشد.

مادهٔهشتم

نمایندگان طرفین بنا بر پیشنهاد یکی ازدوطرف ، منتها یك مرتبه فی‌سال‌بایکدیگر ملاقات خواهند کرد تا جریان اجرای‌موافقتنامهٔ هذا را تعقیب نموده و درصورتیکه لازم شناخته شود ، توصیه های مربوطه راتهیه نمایند . این توصیه ها برای مطالعه به حکومتین متعهدین تقدیم میشود .
ملاقات های مذکور در ماسکو و کابل به‌نوبت بعمل خواهد آمد .

مادهٔنهم

موافقتنامهٔ هذا بعد از طی مراحل‌قانونی‌طرفین تصویب میشود ، ازروزتبادل‌تصویب نامه هاییکه در مسکو صورت خواهدگرفت،اعتبار خواهد داشت .

بتاریخ۲٤میزان ۱۳٤۲ مطابق ۱۷ اکتوبر۱۹٦۳ دردو نقل اصلی بلسان های فارسیو روسی در کابل بعمل آمده است و هر دونقل آن دارا ی اعتبار مساوی میباشد .

به نمایندگی از طرف حکو مت پادشا هی افغانستان **بەنمایندگی از طرف حکو مت اتحادجماهیر شوروی سو سیا لیستی**

آرشیف هر دوکشور

۱۲٤ – موافقتنامهٔ وتر نر ی و صحی بینحکو مت پادشا هی افغانستان و حکـو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی .
مورخ ۱٦ دسمبر ۱۹٦۳ مطابق قو ســـس۱۳٤۲ .

دولت پادشا هی افغانستان و حکو متاتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیســـتی با منظور بر قرار ی همکار ی در رشتهٔ علمی وکار عملی و تر نر ی ودادنمعاونت برا ی مبارزه با امراض ساری حیوانا ت و با درنظر گرفتن منافع مشترك جلو گیر یامرا ض ساری در خا ك طر فین وارتقاء منا سبا تاقتصادی وتجار تی بین دو کشور تصمیم گرفته اند که موافقت نامه وتر نر یوصحیرا امضاء کنند وبا ین منظور نمایند گان با صلاحیت خود ها را بشرح ذیل تعیین نمودهاند .

حکومت دولت پادشاهی افغانستا نعالیقدرصداقت مـاب مسجدی ، رئیسحمایهٔ حیوانات وحفاظهٔ نباتات .

حکومت اتحاد شوروی سوسیا لیســــــتیجلالتماب اس اف . انتو نوف ، سفیر کـبیر اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیســـتی درافغـانستان .

مشار ا لیهما پساز ارائهومبادله اختیار نامه های خود که در کما لصحت واعتبار بود نسبت به مواد آتی موافقهنموده اند .

مادۀاول

طرفین متعا هدین جهت جلوگیر ی وازبینبردن امراض ساری وعادی حیوانا تاقدامات ذیل را بعمل خوا هند آ ورد .

۱ – اقداما ت در راه مبارزه وجلوگیر یاز انتقا ل امراض ساری حیوانا ت منجمله در صور ت لزوم اقداما ت مشتر کخصوصادر نواحی سر حد ی .

۲ – اطلاع دادن فور ی با هم دیگر دربارۀظهور وانتقال امراض در خا ك طر فین که سبب سرایت و تلفات حیوانی میبا شد وراجع به اقداما ت جلوگیر ی آن .

۳ – طبق در خواست یکی از طر فینمتعاهدین معاو نت تخنیکی در رشتهٔ تحقیق امراض حیوانات و مبارزه با چنین ا مراض ،در صور ت لزوم اعزام متخصصین وارسال سامان وادویهٔ وترنر ی .

٤ – طبق در خواست یکی از طر فیـــنمتعاهدین معاونت در تولید ویا توریدواکسین وسروم (SERUM) ویا کنو ســـتیت وفرماسفتیك وغیره که در وترنری استعما ل میشود .

۵ – طبق در خواست یکی از طر فـینمتعاهدین معاو نت در تحقیقا ت مواد پاتالوجی

وپوست ها از نظر انتراکس (ANTHRUX) وامراض ساری دیگر .

٦ ـ مواد ولوازم طر ف ضرور ت مجادله با امراض حیوانی طبق در خواست طر ف افغانی به قیمت قابل قبول با وضع مصارف طوریکه در مادۀ ششم موافقت نامه هذا ذکر شده ، از طرف ا تحاد شوروی تهیه خوا هدگردید .

٧ ـ در سالهای شیوع عمو می امرا ض ساری خطرناك حیوانی ، طبق درخوا ست طرف افغانی ، اتحاد شوروی در مجادله باامراض ساری خطر نا ك به افغانستان بطور مجا نی مساعد ت ممکنه را خواهد نمود .

مادۀ دوم

به منظور آشنا یی با ترتیب امور وترنری ونتایج کار علمی و عملی در رشتۀ وترنری ، طرفین متعا هدین در صور ت لازمه اقدامات ذیل را بعمل خوا هند آورد .

١ ـ اعزام متقابل کار کنان علمی و عملی در رشتۀ وتر نر ی .

٢ ـ تبادله تعلیمنامه ها و دساتیر ها وکتب خصو صی وترنر ی واصو ل ها ی تولید ادویه بیولوژیك .

مادۀ سوم

طرفین متعاهدین موافقت میکنند که ورودو صدور حیوانا ت ومواد خام حیوا نی از نقاطیکه از نظر امراض ساری حیوا نا ت موردخطر نمیباشد ، بااصدارتصدیق نا مه ها ی وترنر ی صور ت بد هند .

مادۀ چهارم

رابطه بین سرویس های وتر نر ی طرفین متعاهدین در مورد مسایل که از این موافقت نا مه نشئت میکند ، می با ید مستقیما توسط وزارت زراعت دو لت پاد شا هی ا فغا نستا ن و وزارت ا تحاد شوروی بر قرار گر د د .

مادۀ پنجم

طرفین متعا هدین موافقه نموده اند که طبق لزوم جلسا ت مشتر ك را بغر ض حل مسایل عملی اجرا ی این موافقت نامه واتخاذ تدابیر برای مبارزه با امراض ساری حیوا نا ت دایر نما یند ، جلسات نو بتی درافغانستان واتحادشوروی ا نعقاد می یابد ، موعدوموضع انعقاد آنها طبق موافقه متقابلۀ طرفین تعیین خوا هدشـــد .

تصامیمی که در این جلسا ت اتخاذمیگرددبعدازتصویب وزارت زراعت دولت پا د شا هی افغا نستان ووزارت زراعت ا تحاد شوروی ،در چوکا ت فعا لیت های ایشا ن قابل اجرا خواهد بود .

مادهٔ ششم

مصار ف مربوط به اجرا ی اقداما تیکه درموافقت نامه هذا پیش بینی شده بشر حذیل تعیین میشود .

۱ ــ مصار ف مربوط به اقداما تیکه درفقرهٔ اول مادهٔ اول پیش بینی شده طبق موافقه بین طرفین متعا هد ین تقسیم خواهدشد .

۲ ــ مصار ف مربوط به اجرا ی اقداماتیکه‌در فقرهٔ ۳ ــ ٤ و ٥ مادهٔ اول پیش بینی شده ، بدوش آن طرف خواهد بو د کــه‌اقدامات مذکــور را در خــوا ست کند .

۳ ــ مصارف مربوط به فقرهٔ ۲ ، مادهٔ ۲ ،بدوش آن طر ف متعا هد میباشدکه اشیا ی مذکور را ارسا ل میکند و پس بطر ف‌گیرنده‌تادیه میشود .

٤ ــ مصار ف مسا فر ت اقا مت وبودوباش‌اشخاصیکه در فقرهٔ او ل ماده دوم ذکرگردیده است ، بدوش آنطرف میباشد که اشخا ص‌مذکور را اعزام خوا هد نمود .

٥ ــ مصار ف مربوط به تشکیل وترتیب‌دادن جلسا تیکه در مادهٔ ٥ موافقت نا مـهٔ هذا ذ کرشده ، به دو ش آن طرف‌میباشد که‌در خاك کشور آن ا ین جلسه‌صورت میگیرد ، ازقبیل وسایل حمل ونقل ،جای کنفرانس‌ولوازم قرطاسیه و ترجما ن .

مصارف رفت‌وآمد واقامت شاملین جلسا ت‌بدوش طرفین متعا هد ین میبا شد .

مادهٔ هفتم

موافقت نامهٔ وتر نر ی و صحی هذا ازتاریخ امضاء تاوقتی اعتبار خوا هد داشت که یکی از طر فین در خواست اختتام آن رابه طرف د یگر اطلاع ند هد ، درین‌صورت موافقت نامهٔ وتر نر ی وصحی شش ماه‌بعداز اینکه یاد داشت مبنی فسخ آن از طر ف یکی به طرف د یگر تسلیم گر دد ، ازاعتبارساقط خوا هد گردید .

مادهٔ هشتم

موافقت نامهٔ هذا در شهر کابل بتاریخ۲٤ قوس ۱۳٤۲ مطابق ۱٦ دسامبر ۱۹٦۳ در دونسخه اصل به فارسی و روسی تر تیب وتحریر گردیده وهر دو متن متساویانه اعتبار دارند

از طرف حکومت دولت پادشا هی افغانستا ن **از طرف حکومت اتحاد جماهیر شورو ی سوسیا لیستی**
مجددی **اس . اف . انتو نوف**

آرشیف هر دوکشور

۱۲٥ ــ موافقتنامه بین حکو مت پادشا هی‌افغانستا ن و حکو مت اتحاد جما هیرشوروی سوسیالیستی راجع به مطالعه استفاده‌مشتر ك‌ومتنوع المرام از آب وانرژی دریای پنج و دریای آمو در طول سرحد مشترك‌افغانستان‌واتحاد شوروی .

مورخ ۱۹ جولائی ۱۹٦٤ مطابق سر طا ن۱۳٤۳ .

حکو مت پادشا هی افغانستان و حکو مت‌اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی بــه

منظور توسعهٔ مزید همکار ی اقتصا دی وتخنیکی بین افغانستان واتحاد شورو ی بادر نظر گرفتن علاقه مند ی طر فین به استفادهٔمشتر ك و متنو ع المرام از آب وانر ژ ی دریا ی پنج و دریا یآمو در طو ل سر حدمشترك افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی به شرح ذیل موافقه نمودند :

مادهٔاول

حکومت پادشا هی افغانستا ن و حکومتاتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی بهمنظور مطالعهٔ استفاده مشتر ك از آب و انر ژیدریای پنج و دریا ی آمو در طو ل سرحد مشترك مملکتین به مقصد آبیاری ، تو لیدقوهٔ برق ، تنظیم رژیم دریا و کشتی را نی همکاری خوا هند نمود .
باین منظور در دوساحل دریای پنجوآمو،در نواحی سر حد ی عملیا ت تحقیقاتی و همچنین عملیا ت پروژه وی اجرا میگردد و درنتیجهٔ این عملیا ت راپور تخنیکی واقتصادی مربوط به استفاده مشتر ك و متنو ع المراماز آب وانرژی دریا های مذکورترتیبمیشود.
این عملیا ت بعد از سه ماه از تاریخ انفاداین موافقتنامه شرو ع و در طی سهونیم سال به اتمام خوا هد رسید .

مادهٔ دوم

مقا مات شوروی ، بمنظور انجام مقا صدیکهدر مادهٔ اول این موافقتنامه پیشبینی شده، پروگرام مربوط به عملیا ت سرو ی وپروژهسازی را به غرض ترتیب راپور تخنیکی و اقتصا دی تهیه و در مورد پرو گرام مذکورموافقت مقا ما ت ذیصلاح افغا نی را حا صل خوا هند نمود .

بغرض واضح ساختن شرایط عمو میسرویمقا ما ت شوروی اجرا ی عملیا ت تحقیقاتی را در طول سا حل چپ دریا ی پنجودریا یآمو در طو ل سرحدمشترکافغانستان واتحاد شوروی همراه با مقا ما ت افغانی انجا مخوا هند داد . متخصصین افغانی با تفا ق متخصصین شوروی تما ما عملیا ت تحقیقاتیرا اجرا نموده وبا ین منظورمتخصصینشوروی ووسایل تخنیکی مربوط به افغانستان فرستادهخواهد شد .
درجریان کار سروی ارقام اسا سیوغیرهمعلو ما ت تخنیکی راجع به عملیا تتحقیقاتی بطور منظم به مقاما ت صلاحیتدار افغا نیوشوروی سپرده میشود .

مادهٔ سوم

طرف افغانی ا شتراك مو سسات مربو طهٔافغانستان را برا ی انجام عملیاتیکه درمادهٔ دوم این موافقتنامه پیشبینی شده است،بطورذیل تامین میکند .
تعیین متخصصین افغانی برا ی اشترا کدر اجرا ی عملیا ت تحقیقا تی و سرو ی .
فرا هم نمودن قوهٔ کار ، عما ر ت ها یکار وبودو باش ، وسایل نقلیه (سواری وبار بری) ، هنگام اجرای عملیاتدرساحلافغانی .
تهیهٔ معلو ما ت در بارهٔ تو سعهٔ احتیا ج مصرف آب برای آبیاری ، صنعت و غیر •

وهمچنین احتیاج برق در خا ك افغانستا ن‌برا ی ترتیب راپور تخنیکی واقتصا دی که در مادهٔ اول موافقتنا مه هذا پیشبینی شده‌است .

مادهٔ چهارم

طرفین بادر نظر گرفتن ایجاد شرا یط‌مساعد برای اجرا ی عملیا ت تحقیقا تی که درین موافقتنامه پیشبینی شده است‌تصمیم‌گرفتند که :
سا مان ، و سا یل نقلیه وموادیکه برای‌انجام عملیا ت مذکور لازم است و نیزمواد خورا کی و ادویه مورد ضرور ت متخصصین‌شوروی مربوط این موا فقتنامه بدون معطلی به افغانستان وارد واز مالیا ت و هر گو نه‌عوارض دیگر معاف خوا هد بود . بعد از انجام عملیات ، مقامات افغانی سا ما ن ،وسایل نقلیه ومواد متذکره را بدون موانع به اتحاد شوروی صادر خوا هند کرد .
بیك تعداد معین متخصصین طر فین که‌دردر عملیات سروی و تحقیقا تی با ساس این موافقتنامه سهم میگیرند ، اجازهٔ عبورمکرر از سر حد افغانستان واتحاد شورو ی داده میشود .
دسته ها ییکه تحقیقا ت و ســـرو ی‌مینما یند اجازه خوا هند داشت که در اجرای وظایف مربوط با ین موا فقتنا مه ازدستگاه‌مخابره رادیو یی استفاده نما یند . استفاد ازین‌دستگاه ها مطابق به مقررا ت مو ضوعه‌در افغانستا ن صور ت خوا هد گرفت .
تعداد ولست متخصصین طر فین که‌اجازهٔ‌عبور مکرر از سر حد دارند ، نقاط عبور از سر حد ، تر تیب اجرای عملیات، عکسبرداری‌توسط طیاره و همچنین نقاط حمل و نقل بار ها از دریا ، بین مقامات صلاحیتدار طر فین‌مورد موافقه قرار داده خوا هدشد.

مادهٔ پنجم

مطالعهٔ نتایج عملیا ت تحقیقا تی وهمچنین‌عملیا ت پروژه سازی بغرض ترتیب را پور تخنیکی واقتصادی مربوط به استفاده مشترك‌ومتنوع المرام از آب و انرژی در یا ی‌پنج ودریا ی آمو در طو ل سر حد مشتر ك‌افغانستان و اتحاد شوروی توسط مقا ما ت شوروی در اتحاد شوروی بعمل خوا هدآمد.
راپور تخنیکی واقتصادی مربوط به‌استفادهٔ‌مشترك و متنوع المرام از آب وانرژی دریای پنج ودریا ی آمو در طو ل سر حد مشتر ك‌مملکتین ، بعداز سه ونیم سال ازآغاز کا ر سروی برا ی ملاحظهٔ به حکو مت پادشاهی‌افغانستا ن و حکو مت اتحاد جما هـــیر شوروی سو سیا لیستی سپر د ه می شود .

مادهٔ ششم

بعد از اینکه راپور تخنیکی واقتصا دی‌از طر ف حکو مت پادشا هی افغانستا ن و حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی‌بررسی و مطا لعه شد ، اگر ا جرای‌عملیات مشتر ك آینده مربوط به استفادهٔ مشتر ك‌ومتنوع المرام از آب وانر ژی دریا ی پنج ودریا ی آمو در طو ل سرحد مشترك‌مملکتین‌مطابق به مادهٔ اول این موافقت نا مه مورد

علاقمندی طرفین قرار گیرد ، در آ نصو ر ت طرفین راجع به پرنسیپ ها وسایر شرا یط اجرا ی عملیا ت پروژه ساز ی وساختمانی و بهره برداری آیندهٔ ساختمانهای هیدروتخنیك طور علیحده موافقه خوا هند نمود .

مادهٔ هفتم

این موافقتنامه از تاریخ امضا ی آن اعتبار خوا هد داشت .

بتاریخ ۲۸ سرطان ۱۳٤۳ مطابق ۱۹ جولائی ۱۹٦٤ در شهر کابل در دونسخه هر کدام به زبان فارسی وروسی منعقد شد و هردومتن دارا ی اعتبار مساوی میباشند .

بنمایندگی حکو مت پادشا هی افغانستان	**بنمایندگی حکو مت اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی**
نور احمد اعتمادی معاون وزار ت امور خارجه	**س . ف . انتونوف سفیر کبیر اتحـــاد شوروی در کابل**

آرشیف هر دوکشور

۱۲٦ ـ پروتو کول در بارهٔ معاونت تخنیکی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیســـتی بافغانستان در امور بهره برداری از فابریکهٔ خانه سازی کابل .
مورخ ۱۹ اگست ۱۹٦٤ مطابق اسد ۱۳٤۳.

حکو مت شا هی افغانستان و حکو مـت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ، متکی بر روابط دوستی وهمکار ی که بین افغانستان و اتحاد شوروی موجود است و بر اسا س مادهٔ ٦ موافقت نامهٔ مور خه ۱۱ اپر یـل ۱۹٦۲ بین افغانستان و شوروی پروتوکو ل هذا را در بارهٔ مراتب آتی امضاء مینمایند:

مادهٔ اول

حکومت اتحاد جما هیر شوروی بااستقبال از تما یلات حکو مت شا هی افغانستا ن و پیرو ی از موافقت که در قرار داد مور خه ۱۱ اپر یل ۱۹٦۲ افغانستا ن و شورو ی راجع به همکار ی و توسعهٔ امور خا نه سازی بعمل آمده ، تسهیلات لازمه را برای رسانیدن مساعدت تخنیکی از طر ف موسسا ت شوروی به افغانستان بمنظور بهره برداری ازفابریکهٔ خانه سازی که طبق قرار داد مذکـــور درافغانستان ساخته میشود وساختما ن خا نه های پریفابریکه و سا یر مو سسات را د رمیکروریون شهر کابل فرا هم خواهدآورد .
معاونت تخنیکی مذکور در ظر ف دوسال سر از تاریخ امضا ی پروتو کو ل هذا بـه موسسا ت افغانستا ن رسانیده میشود .

مادهٔ دوم

موسسات شوروی بمنظور عملی نمود نمعاو نت تخنیکی متذکرهٔ مادهٔ اول این پروتوکول وظایف ذیل را بعهده میگیرند :

مواد و ماشین وآلات وسا ما ن ساختمانی و پرزه جات فالتو ی کار آمد دوران بهره برداری فابریکه خانه سازی وساخـــتما ن تعمیرات پریفابریکه در میکرو رایون ها ی شهرکابل بشمو ل تعمیرا ت رها یشی وتعمیرات کلتوری ، معیشتی وسائر تعمیرات را مطابق موافقهٔ طر فین به افغانستان تحویل مید هد .

متخصصین شوروی را برا ی کمک ومعاونت در بهره برداری از فابریکه خانه سا زی و در ساختمان تعمیرا ت پریفابریکه وسا ئر تعمیرات میکرورایون ها ، توسط فابریکهٔ خانه سازی به افغانستان اعزام مینما یند .

اتباع افغا نستان رابرای تعلیمات تولیدی، تخنیکی در اتحاد شوروی میپذیرد تا پرسنل ماهر برا ی کار در فابریکهٔ خانه سازی ودر ساختمان تعمیرا ت میکرورایون ها ی کابل تربیه گردد .

مادهٔ سوم

حکو مت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در سالها ی ۱۹٦٥ – ۱۹٦۷ برا ی پرداخت قیمت سامان و موادیکه به شرائط فرانکو –ترمز از اتحاد شوروی تحویل داده میشود و مصار ف حمل و نقل آن از ترمز تاشیرخان بندر و مصار ف موسسا ت شوروی مربوط به اعزام نمودن متخصصین شـــورو ی بـه افغانستان برا ی معاو نت تخنیکی در بهره بر داری از فابریکه خانه ساز ی ودرساختمان تعمیرات پریفابریکه و تعمیرا ت دیگر در میکرورایون های کابل توسط فابر یکه خانه سازی ونیز مصار ف مربوط به تعلیما ت تولیدی ، تخنیکی افراد افغا نی در ا تحا د شوروی ، کرید تی را در حدود (پنج ملیون روبل) که پشتوانهٔ یک روبل ۰،۹۸۷٤۱۲ گرام طلای خالص میباشد ، باربح سا لیا نه دو فیصد به حکو مت افغانستان مید هد .

در صور تیکه پشتوانهٔ طلای روبل که در مادهٔ هذا تذ کرداده شده تغییر یابد ، مبلغ کرید ت که از آن استفا ده نشده وهمچنین قسمت باقیما نده قروض ذمت پروژه ها ی اصلی وربح آنها به اسا س تغییر در پشتوانهٔ طلای روبل ، دوباره سنجش میشود .

مادهٔ چهارم

حکومت شاهی افغانستان کر ید تی راکه طبق پرو تو کول هذا داده میشود ، در طی پنجسال به اقساط مساوی سالیانه تا دیه مینما ید .

تادیات سه سا ل بعد از استفاده ازقسمت اول کرید ت آغاز می یابد . ربح مربوط این کرید ت از تاریخ استفاده از قسمت مربوطهٔ آن سنجش شده ودر ظرف سه ماه سا ل مابعد بایدپر داخت شود . تادیهٔ آخرین قسمت ربح توام باختم تادیه اصل قرضه صور ت میگیرد .

تاریخ امضای اکت تحویل گیر ی وتحویل دهی سامان ومواد که به شرائط فرانکو– ترمز

صورت‌میگیرد، بحیث تاریخ‌استفاده ازکریدت‌که برای پرداخت قیمت سامان و مواد مذکور داده میشود ، محسوب میگردد وبرای‌پردا خت‌انواع دیگر امداد تخنیکی تاریخ‌صورت‌حساب بحیث تاریخ استفاده از کر ید ت مذکورمحسوب خوا هد شد .

مادهٔ پنجم

د افغانستان بانك و بانك دو لتی اتحادشوروی (و یا بوکا لت آن بانك تجار ت خارجی اتحاد شوروی) بمنظوراستفاده‌وتا دیهٔ‌قرضه ایکه طبق پروتو کول هذا داده‌میشود حسابا ت کر ید تی مخصو ص را افتتا ح‌کرده و مشترکا نظم و ترتیب حسابا ت و سنجش های مربوطهٔ به کر ید ت رابرقرارمینما ید .

مادهٔ‌ششم

تحویل مواد وسا مان و ماشین آلات وپرزه جات فالتو از اتحاد شوروی واعزا م متخصصین شوروی به افغانستا ن و‌پذیرفتن‌افراد افغانی برا ی تعلیما ت تو لید ی و تخنیکی، درپرو تو کول هذا‌پیشبینی‌گردید ه‌است . براساس قرار داد هاییکه با ید بین موسسات صلاحئیت دار افغانستان وشوروی‌در مدت یك هفته سراز روز امضاء پروتوکول هذا منعقد گردد ، عملی واجرا شده و ضمناحجم کار و مواعد و قیمت ها و سایـــر جزئیات شرا ئط رسا نیدن معا ونت‌تخنیکی‌که‌به اساس پروتو کول‌هذا صورت‌میگیرد ، در قرار داد های مذکور تعیین میگردد .

مادهٔ هفتم

پروتوکول هذا از روز امضا ی آن اعتبارپیدا میکند .

بتاریخ ۲۸ اسد ۱۳۴۳ مطابق ۱۹ اگست۱۹٦٤ در دو نسخه اصل‌وهر نسخه به لسان فارسی و روسی در شهر کابل بعمل آمده وهر دو متن آن دارا ی اعتبار مساوی‌میباشد.

از طرف حکومت پادشاهی افغانستا ن
م . ص . فرهنگ

از طرف حکو مت اتحاد شوروی
م . سکاویتین

آرشیف هر دوکشور

۱۲۷ ـ پیام رئیس شورا ی وزیران اتحادجما هیر شوروی سوسیا لیستی و صـــدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عا لی اتحاد جماهیرشوروی به عنوان پادشاه افغانستا ن محمد ظاهر شاه بمناسبت افتتا ح شاهراه سالنگ
مورخ ۲ سپتمبر ۱۹٦٤ مطابق ســـنبله۱۳۴۳ .

امید واریم اعلیحضر ت تبر یکا ت‌دوستانه‌مارا از طرف ما و حکو مت اتحاد شوروی

وهیات رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد جما هیرشوروی سوسیا لیستی نسبت بانجام موفقانه ساختمان شاهراه از طریق سلسله کـــوه‌هندو کش که مناطق شما ل مملکت را با پایتخت مملکت ، کابل ، وصل‌میدارد قبول‌فرمایید .

ساختمان‌این راه‌باشرایط سنگین‌کوهستانی‌با همکاری زحمت شجا عت مندا نه کاریگران افغا نستان و کار گران ومتخصصین ا تحا دشوروی تکمیل گردیده است . راه جد ید از طریق سلسلهٔ کو هسار هندو کش‌امتداد‌داده شده ، نشا نه ای از همکاری ثمربخش دوملل برادر و دو دولت همسایه بشمـــارمیرود . این واقعه مظهر دوستی عنعنو ی‌مردم افغانستان واتحاد شوروی است که بنیا ن‌گذار آن در ا تحاد شوروی ولادیمیرلینن‌کبیر میباشد .

با کمال مسرت خاطرنشان میـــدا ریم ،زحمات قهرمانانهٔ کاریگران افغانستا ن در ساختمان لین شاه راه نمودار قوه ایجادکننده‌ایست که در امـــر پیشر فـــــت و مسا عی ترقیات اقتصادی وفرهنگی مملکت‌مو ثرمیباشد.

ما از حضور اعلیحضر ت نسبت به اعطای‌نشانها ی ارزنده به مردم شوروی که در ساختمان شاهراه سهیم بودند ، تشکـــرات‌صمیمی خود را تقدیم میداریم .

ما برای این نشا نها ار زش نشا نه‌ابرازاحساسا ت دوستا نه اعلیحضر ت شما رابه کشور ومردم شوروی قایل هستیم . اجازه‌بفرمایید که آرزو ها ی نیك خود را برا ی سعاد ت و صحت شخص اعلیحضرت وموفقیت‌های مزید مردم افغانستان اظهار نماییم .

صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد شوروی — **رئیس شورا ی وزیرا ن اتحاد شورو ی**

آرشیف هر دو کشور

۱۲۸ ـ اطلاعیه : ((درهیئت‌رئیسهٔ شورای‌عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی)) مورخ۳ سپتمبر ۱۹٦٤ مطابق‌سنبله ۱۳٤۳.

نسبت به اختتام موفقا نه شاهراه مـــعبرکوهستانی سالنگ از جبل السراج ، دوشی که در افغانستان صور ت گرفته است هیئت‌رئیسه شورا ی عالی اتحاد جما هیرشوروی سو سیا لیستی ، حسب‌فرمان‌مورخه۲سپتمبرسال ۱۹٦٤ به تعدادپنجاه نفر کا ریگر ا ن ومتخصصین کا میتت دولتی‌کار سا ختما ن،ترانسپور تی اتحادجماهیرشوروی‌سوسیالیستی و دیگر موسسا ت که در وقت اجراء امورازخود ها فعا لیت نشا ن داده اند به اخـــذ نشانهای اتحاد شوروی نائل شدند .

نشان لینن داده شده است : سر انجنیرمیخا نیك تونل سازی ، بوکاریف. و سر متخصصین سا ختمان راه ، بولدا شیف .نشان بیرق سر خ زحمت به ۷ نفر ، نشان علامت ممتاز به تعداد ۱۲ نفر و نشا ن‌امتیاززحمت به ۱٤ نفر ومیدال تشخیص‌ممتازیت به ۱۵ نفر .

در بارهٔ اختتام با موفقیت سا ختما ن راه‌موتر روکوهستا نی صعب المرورجبل‌السراج، دوشی درافغانستان، هیئت رئیسهٔ شورا ی‌عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی حسب فر مان تاریخی ۲ ماه سپتمبر ۱۹٦٤به تعداد ۳۰ نفر متخصصین و کار یگرا ن

افغانستان که در کار ساختما نی ممتازبرآمده‌اند نشان و میدا ل اتحاد شوروی اعطـــاء کرده است .

مطبوعات اتحاد شوروی ـ ترجمه از متن‌روسی .

تذکر : همچنین از طر ف مقا ما ت‌ذیصلاح‌دولت پادشا هی افغانستان و به تصو یب اعلیحضرت همایونی نشان های قدر دا نی‌به رجال و متخصصین و کار گران افغا نی وشوروی به مناسبت ختم شاهراه سا لنگ‌اعطاء شده است .

۱۲۹ ـ از بیانیهٔ رئیس هیئت دو لتی‌اتحادجما هیر شوروی ا . ن . کاسیگین معاون‌اول رئیس شورا ی وزیران اتحاد جما هیر شوروی‌سوسیالیستی هنگام افتتا ح رسمی‌جادهٔ‌موتررو سالنگ .
مورخ ۳ سپتمبر ۱۹٦٤ مطابق ســـنبلهٔ۱۳٤۳ .

تعمیر کنندگان افغانی و کار گرا ن ومتخصصین اتحادشوروی، دوش‌بدوش یکدیگر در ساختمان این جاده بسیار مهم کار کرده‌اند ودوستی روز افزون ملل کشور ها ی ما که اساس آن از طرف لینن کبیر گذا شته‌شده ، در کاروزحمت مشتر ك آنان متجسم گردیده است .

در سالها ی که مرد م افغانستان ما نندمردم کشور شوروی از آزادی واستقلال خود در برابر غاصبین خار جی مدافعه مینمو دند‌ولادیمیر ایلیچ لینن ضمن نامهٔ خود برئیس دولت افغانستان خاطر نشان نمود که حکومت‌کار گران د هقا نان روسیه ، ازنخستین روز های مبارزهٔ پر افتخار مردم افغان در راه‌استقلال خود ، بلا د ر نگ و ضع جدیدرا در افغانستان برسمیت شناخته و استقلال کامل‌آنرا رسما تصدیق نموده برا ی بر قرار ی ارتباط دائمی و سستی ناپذیر بین مسکو وکابل سفار ت خود را اعزام داشت .

اتحاد شوروی ، که مشی لیننی همزیستی‌مسا لمت آمیز کشور ها ی دارا ی نظا م اجتماعی متفاوت را بلا تغییر تعقیب مینماید،دوستی و همکار ی جا مع الا طرا ف خود را با همسایه خویش افغانستا ن نیز استحکام‌وتوسعه میبخشد .

اتحاد شوروی در ساختما ن یکعده پروژه‌های مهم اقتصا دی که به ادامهٔ توسعه‌اقتصاد ملی آن کمك میکنند ، مساعدت مینما ید .کارگران ، تخنیکها وانجنیر های ا تحـا د شوروی با شور و هیجان فراوا نی در این‌پروژه ها کار کرده بخو بی در ك مینمایند که کار آنان‌به ترقیات‌اقتصادی‌ملی‌افغانستان،افزایش سطح زند گی اهالی آن و استحکام باز هم بیشتر استقلال اقتصا دی دو لــــت‌افغانستان ، کمك ومساعدت میکند .

جاده ای که در گشایش رسمی آن‌ماشرکت‌میکنیم ، مثال گویای همکاری ثمر بخشـ متساوی الحقوق ومشترك النفع کشور ها ی‌ما است . این جادهٔ بسیار مهم که پایتخت را با نواحی شما ل کشور متصل خوا هـد‌ساخت به استفادهٔ موثر تر از ثروتها ی طبیعی آن کمك کرده و بهمین وسیله به‌ترقی‌وتوسعهٔ اقتصاد ملی افغانستا ن بطور کلی تاثیر بزرگی خوا هد بخشید . عینا بهمین‌سبب است که حکو مت اتحاد شورو ی بادرك

کامل از پیشنهاد اعلیحضر ت محمد ظاهرشاه‌راجع به کمك اتحاد شوروی به افغانستا ن در ساختمان این خط مواصلات مهم برا ی‌اقتصاد کشور حسن استقبال نمود ،درکشور مابخوبی میدانند که این پیشنهادات‌ازروی‌اهتمام از تحکیم باز هم بیشتر اقتصاد ملی دولت افغانستا ن شده بود و کار کنا ن‌افغانی برا ی ایجاد این جادهٔ مهم ودشوار سعی بلیغی بخرج دادند . تعمیر کنند گا ن‌ناگزیر بودند از میا ن صخره های کرا نیت معابری ساخته ، بر کوه ها وسیلها فائق‌آمده، پلها و تو نلهای متعددبسازند، آنهادر شرایط سختی کار میکردند . و اینك مانتایج‌کار سخت و مصرانهٔ آنان را می بینیم . هندوکش در برابر مسا عی مشتر ك مرد م‌افغانی و شوروی که در اینجا شها مت ها درکار نشان دادند ، تاب مقاومت نیا ورد .

متخصصین شورو ی تجار ب فرا وا ن ومعلو ما ت خود را با دوستان افغانی‌برادرانه در میان میگذا شتند . هزاران جوان افغا نی‌که در این ساختمان شرکت داشتند ،پس‌از فراگرفتن حر فه ها ی مهم بعنوان‌میخانیزاتررها از اینجا باز میکردند . آنها اکـــنو ن متخصص ارماتور کنکریت ریزی وسیم‌کشی‌برق شده اند . به ساختما ن های جدید افغا نستان کار گر های ما هر که حر فـــهٔ‌خودرابخوبی‌میدانند، خواهندآمدوکار آنان به ترقیا ت بیشتر کشور شا ن مسا عد ت‌خواهدکـــرد .

جوائزی که امروز به بهتر ین کار کنا ن‌داده میشوند ، مظهر تقدیر شایا ن‌حکومتین افغانستان واتحاد شوروی از کار بزرگ وفداکارانهٔ تمام مشتر کین این ساختما ن تاریخی است .

از روی سر مشق افغانستان میتوا ن دیدکه همکاری دوستانه و متساوی الحقو قی‌که بین اتحاد شوروی و دو ل آسیا وافریقاتوسعه‌مییابد ، تاچه اندازه ثمر بخش ا ست .

تجربهٔ این همکار ی بطور مقنع نشا ن‌مید هد که برا ی کشور های مذکور پیمودن راه پیشرفت اقتصادی واجتما عی باستفا ده‌از کمك تخنیکی واقتصا دی و تـجـــار ب اقتصادی اتحاد شوروی تا چه اندازه‌آسانتراست .

میخواهم مخصو صا خاطر نشا ن ساز م‌که‌همکاری اقتصا دی اتحاد شوروی وافغانستان مانند همکار ی اتحاد جما هیر شـــوروی‌سوسیا لیستی با دولتها ی دیگر مبتنی بر اساس تساوی حقوق و ذینفع بود ن طر فین‌است . ما کشور ها ی مستقل ملی مشر ق زمین را دوستان خود دانسته ، دراین ا مرعمیقا ذینفع میباشیم ، که همکاری تخنیکی واقتصا دی به حداکثر موثر بوده به‌انکشاف‌امکانا ت اقتصادی نوین این کشورهامساعدت کند و موجب افزایش سطح زند گی ملل این‌ممالك گردد .

بعلاوه همکاری اتحاد شوروی وافغانستان‌نمونهٔ درخشا ن اجرا ی پیگیر سیا ســـت همزیستی مسا لمت آمیز است که پایـــهٔ‌خط مشی سیا ست خار جی کشور ها ی مارا تشکیل مید هد .

ایده های بزرگ همزیستی مسا لمت آمیزکه تقریبا نیم قرن پیش از این از طر ف ولادیمیر ایلیچ‌لینین‌اعلام شد ، همواره بیشتروپیشتر در سراسر جهان پابرجا ومستقر میگردند ، چون برای تمام ملل نزدیك‌ومفهوم‌میباشند . عمو ما اگر کسی خواهان صلح، توسعهٔ اقتصاد ملی، ترقی فرهنگ و بهبودشرایط زندگی مردم خود باشد، نمیتواند هم از روی اصو ل دیگر ی رفتار کند . مــــابا کما ل رضائیت خاطر نشا ن میسا زیم که سیا ست همزیستی مسا لمت آمیز بادرك‌کامل و پشتیبا نی اعلیحضر ت همایو نی پادشاه افغا نستان ، حکومت و تما م مر د م‌افغان ، ا ستقبال میگردد ، این‌روش‌واقعبینانه با منافع ملی افغانستان و ضرور ت تحکـــیم‌صلح وفق مید هد ...

ما خوشوقتیم که همکاری اقتصادی اتحادشوروی وافغانستان به نفع مردم هردوکشور ما وبه نفع تحکیم صلح موفقانه استحکام می یابد . اتحاد شوروی همیشه دوست اطمینان بخش همسایه نیك و عزیز خـــودافغانستان و تمام دول و ملل صلحدوست که در راه استقلال خود مبارزه میکنند، بوده وخواهد بود .

اعلیحضرتا ! والاحضـــــترتان ! آقای صدراعظم ! اعضای محترم حکومت ! رفقای عزیز !

اجازه بفرمائید بار دیگر این پیروزی درخشان تاریخی را بشما تبریك گـفـتـه و خواستاریم ، جادهٔ نوی که امروز افتتاح یافت ، مظهر نشانی همکاری روز افزون دو کشور دوست ما باشد .

دائم افزون باد موفقیت های مردم آزادیدوست افغان !

استوار باد دوستی افغانستان و اتحـادشوروی !

آرشیف افغانستان ـ مطبوعات اتحادشوروی

۱۳۰ ـ از بیانات اعلیحضرت محمدظاهرشاه پادشاه افغانستان هنگام افتتاح رسمی جادهٔ موتر رو سالنگ .

مورخ ۳ سپتمبر ۱۹٦٤ مطابق ســـــنبله۱۳٤۳ .

هموطنان عزیز و مهمانان گرامی !

یکی از گوارا ترین دقایق زندگـانـــی هنگامی میسر میگردد که وظایف محوله با موفقیت به انجام رسیده و نتیجه کار بصورت مثبت عرض اندام مینماید .

درین فرصت و درین روزها شا هـــدچنین دقایق هستیم . آنانیکه در طول این مدت ، روز ها وشب هاوظایف شانرا باتحمل دشواریها ی که خاصه نقاط مرتفع است با موفقیت انجام داده اند، یقینا مسرتی را که پیروزی بر مشکلات و غلبه بر مواقع بار میاورد ، احساس مینمایند .

تکمیل این پروژه مظهر همکاری های دوستانه ایست که از همسایه بزرگ شمالی خویش بار ها مشاهده کرده ایم .متخصصین وکارمندان زحمت کش شوروی که باتحمل هر گونه دشواریها دوش بدوش کارکنان افغانی صرف مساعی نموده اند، درحقیقت در اعمار آبده که پایداری دوستی را بین دو کشور همسایه تمثیل نموده میتوانند سهیم بوده اند ، مسرت داریم که درین موقع مراتب قدردانی عمیق خود را اظهار نمایم.

به اغتنام فرصت از جلالتماب آقای کاسیگین ، معاون اول صدراعظم ورفقای محترم شان که از کشور دوست و همسایه ما اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی در اینجا حضور بهم رسانده اند ، خواهشمندم که تشکرات قلبی و تمنیات نیك شخص من ، حکومت ومردم افغانستان را به حکومت ومردم کشور بزرگ شان برسانند .

انجام این پروژه در رسیدن بیکی ازآمال بزرگ ما که انکشاف سویهٔ حیات مردم افغانستان است ، سهم موثردارد ، توسعه واصلاح خطوط مواصلات یکی از شرایط نخستین انکشاف حیات اقتصادی این کشور شمرده میشود ، بادرك این حقیقت در دوره حکومت سردار محمد داود در طرح وپیشبرد پلان پنجساله اول قسمت عمدهٔ

مساعی دولت متوجه این امر گردید .
اکنون بفضل خداوند بزرگ و مساعی‌حکومت در پیشبرد وانجام اینهمه ساختمان هاکه یکی بعد دیگر تکمیل میگردد ، افتتاح‌هر یك از آنها مژدهٔ فردای مرفه تری‌را برای مردم این سر زمین‌دربردارد .
آمرین و کار کنان وزارت فوائد عامه،قوای کار که نتیجه زحمات خستگی ناپذیر شان امروز تمجید و تقدیر میشود، میتوانندمطمئن باشند که پیشرفتها وانکشاف‌آینده قسمامر هون‌موفقیت شان در ایفای‌وظایف‌محوله خواهدبود .
اینك بنام خدای متعال این شاهـــراه‌بزرگ را افتتاح مینمایم و دعا میکنم که این ساختمان در سینهٔ این کهسار شامخ‌همواره روزنه سعادت و آسایش باشد .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعات اتحـــادشـــوروی .

۱۳۱ ـ تلگرام اعلیحضرت محمد ظاهرشاه پادشاه افغانستان به عنوان جلالتماب صدر هیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحـــادشوروی و رئیس شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی .
مورخ ۸ سپتامبر ۱۹٦٤ مطابق سنبلـــه۱۳٤۳ .

از پیام دوستانهٔ جلالتمابـ حاوی‌تبریکات‌وتمنیات نیك شان به تقریب افـــتتاح سالنگ از طرف خود و مردم افغانستان‌صمیمانه تشکر میکنم .
شاهراه سالنگ که تحت شرایط مشکل‌طبیعی واقلیمی بزحمت و مساعی مشترك مهندسان شوروی و کارکنان افغانی‌تکمیل‌گردیده ، علاوه بر آنکه یك شاهکارانجنیری میباشد ، یك نمونه زنده از همکاری‌دوستانه‌بین دو کشور همسایه است . مـــردم افغانستان مساعدت‌مالی و تخنیکی کشوردوست ما اتحاد جماهیر شـــوروی را در بر آوردن این مامول که در انکشاف‌اقتصادمملکت ما سهم موثر دارد صمیمانه تقدیم میکنند . نشانهای که در ختم این ساختمان‌بزرگ مبادله شده است حق از قدردانی متقابل از همکاری بی شائبه بین منسوبین‌این پروژه بوده معرف احساسات متقابل دوستانه بین مردمان هردوکشورمیباشد.از سهمگیری الکسی یف نیکولای ویـــچ کاسیگین ، معاون اول صدراعظم و همراهان‌محترم شان در افتتاح این پـــروژه نهایت متحسس گردیدم تشریف آوری شـــان بـــه‌افغانستان باین مناسبت یك بار دیگر علایق دوستی و حسن نیت متقابل را بین‌دو کشور ما تایید میدارد .

با ابراز تشکرات صمیمانه از پیام‌دوستانه شان موقع را برای اظهار بهترین تمنیات خود ، برای صحت وسلامتی شما وواعتلای مزید کشور دوست ما اتحاد جماهیر شوروی و دوام واستحکام مزید دوستی بین‌مردمان افغانستان واتحاد شوروی مغتنم میشمارد .
محمد ظاهر شاه .

آرشیف هر دوکشور

۱۳۲ ـ پروتو کو ل دوم در بارهٔ معاو نت‌اقتصادی و تخنیکی اتحاد جما هیر شـــوروی سوسیالیستی بافغانستان در امور بهره‌برداری‌از فابریکهٔ خانه سازی شهر کابل ٠

مورخ ۱۵ نوامبر ۱۹٦٤ مطابق عقرب ۱۳۴۳.

حکو مت پادشا هی افغانستا ن و حکو مت‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی نظر به حسن نیت و انکشاف آینده همکاری اقتصادی وتخنیکی بین افغانستان واتحاد جما هـــیر شوروی سوسیا لیستی .

بر اساس ماده ٦ موافقتنامه مور خه ۱۱اپریل سال ۱۹٦۲ افغانستا ن واتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی و بمنظور انکشا ف‌موافقه که در پروتوکول مورخه ۱۹ اگســـت ۱۹٦٤ تصویب گردیده ، پروتو کول دوم هذارا درباره مراتب ذیل امضاء نموده اند .

مادهٔاول

حکو مت اتحاد جماهیر شورروی‌سوسیالیستی‌با استقبال از تمایلات حکو مت پادشا هـــی افغانستان ، معاونت اقتصادی وتخنیکی‌اضافی‌را در امور بهره برداری از فابریکه خانه سازی شهر کابل که‌طبق‌موافقتنامه مور خه ۱۱ اپریل‌سال ۱۹٦۲ افغانستا ن واتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی ساخته شده و در امور ساختمانی‌تعمیراتیکه از تخته های کانکریتی ذریعه‌فابریکه خانه سازی بسته میشود، از طرف موسسات‌شوروی بافغانستان تامین مینما ید .

باین منظور حکو مت اتحاد جماهیرشوروی‌سو سیا لیستی کریدت ا ضافی رابه مبلغ‌الی پنج ملیون روبل ، (یك‌روبل۹۸۷٤۱۲ر.گرام‌طلای‌خالص‌دارد) ، به‌ربح ۲ فیصد فی سال بحکو مت پادشا هی افغانستا ن میپردازد .

مادهٔدوم

کریدتیکه در پروتو کول دوم هذا پیشبینی‌شده،جهت‌پرداخت قیمت سامان و موادیکه بشرایط فرانکو ـ ترمزازاتحادجماهیرشوروی‌سوسیا لیستی تحویل داده میشود ومصار ف حمل‌ونقل آن از ترمز تاشیر خان بندر ذریعه‌موسسا ت شوروی و مصار ف مربوط باعزام متخصصین شوروی بافغانستا ن برا ی‌معاونت‌تخنیکی در امور بهره برداری از فابر یکه‌خانه سازی وساختمان میکرورایونها ی شهر کابل‌وهمچنان مصار ف مربوط به تعلیم وتر بیه‌افراد افغانی در اتحاد شوروی بحکو مت پادشا هی‌افغانستان ،به شرایط پروتو کول مورخه ۱۹ اگست سال ۱۹٦٤ افغانستا ن واتحاد جما هیرشوروی سوسیا لیستی داده میشود .

مادهٔسوم

بر حسب شرایط پروتوکول دوم‌هذا ، ماده‌چهار م پروتو کول مور خه ۱۹ اگست سا ل ۱۹٦٤ افغانستان واتحاد جما هیر شورو ی‌سوسیالستی قسما تغییر مییابد، یعنی‌حکومت پادشا هی افغانستان‌کریدتیرا که‌طبق‌پروتوکول‌مورخه ۱۹ اگست سال ۱۹٦٤ داده شده است وهمچنان کریدتیرا که درپروتوکول دوم‌هذاپیشبینی گردیده است ، درظرف مدت هفت سال باقساط مساوی سالیا نه تادیه مینما ید‌وتادیه کریدتها ی مذکور سه سا ل بعد از

استفاده از قسمت ، مطا بق کریدت آ غازمیبا بد .

مادهٔ چهارم

در تمام موارد دیگریکه در این پروتو کول‌دوم پیشبینی نشده ، موادپروتوکول مورخه ۱۹ اگست سا ل ۱۹٦٤ افغانستان و اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی،معتبرمیباشد.

مادهٔ پنجم

پروتوکول هذا از روز امضای آن اعتبار پیدامیکند .
پروتوکول هذا در شهر کابل بتاریخ ۲٤عقرب ۱۳٤۳ که مطابق ۱۵ نومبر ۱۹٦٤ است در دونسخه اصلی به لسان های دری‌وروسی‌ترتیب یافته و هر متن آن‌دارای‌اعتبارمساوی میباشد .

بوکالت حکومت پادشاهی افغانستا ن . بوکالت حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
م . ص . فرهنگ ا . سکا ویتین

آرشیف هر دو کشور

۱۳۳ ـ موافقتنامه راجع به تحویلد هی‌اموال استهلاکی از اتحاد شوروی به‌افغانستان در مدت سالهای ۱۹٦۵ الی ۱۹٦۷ .
مورخه۱۸ جنوری ۱۹٦۵ مطابق جدی ۱۳٤۳

حکو مت شا هی افغانستان و حکو مت‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی مطابق موافقت حکو مت اتحاد جما هیر شورو ی‌سوسیا لیستی با تحویلدهی اموال استهلاکی بافغانستان بمنظور مسا عد ت کرد ن دراجراآت پلان پنجساله دوم انکشاف اقتصاد افغانستان ، بقرار ذیل موافقت نمودند .

مادهٔ اول

در مدت سال ۱۹٦۵ الی اخـــیر ۱۹٦۷اجناس استهلاکی به مبلغ مجمو عی ۱۰ ملیون روبل، معادل به مبلغ ۱ر۱۱ ملیون دا لـرامریکایی، از ا تحاد شو ر و ی بافغانستان تحویل‌داده خواهد شد، منجمله د ر سا ل۱۹٦۵ به مبلغ ٤ ملیون روبل (٤٤ر٤ملیون دالر امریکایی) طبق ضمیمه و در سا ل۱۹٦٦ به مبلغ ۳ ملیون روبل (۳۳ر۳ ملیون دالر امریکایی) و در سال ۱۹٦۷ بمبلغ ۳ملیون روبل (۳۳ ر ۳ ملیون‌دالرامریکایی)، لست های اموال که باید در سا ل هـــا ی۱۹٦٦ و ۱۹٦۷ تحویل داده شود سه مـاه قبل از شروع سال نو بتی از طر ف جانبین‌موافقه خوا هد شد .

مادهٔ دوم

حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای پرداخت ارزش اجناس تحویلی، طبق موافقتنامه هذا کریدت را به مبلغ ۱۰ ملیون روبل (هر روبل مساوی با ۰،۹۸۷۴۱۲ گرام طلای خالص) که مبلغ ۱۱،۱ ملیون دالر امریکایی را تشکیل میدهد (هر دالر امریکایی مساوی است به ۰،۸۸۸۶۷۱ گرام طلای خالص)، به حکومت پادشاهی افغانستان اعطاء مینماید.

کریدت از قرار تکت پولی سالیانه ۲ فیصد اعطاء میشود.

مادهٔ سوم

کریدتیکه طبق موافقت نامه هذا داده میشود بعد از سه سال، پس از استفادهٔ قسمت مربوط کریدت مذکور بطور قسمت های متساویانه از طرف حکومت شاهی افغانستان در ظرف هفت سال جبران خواهد گردید.

تاریخ استفاده از هر قسمت کریدت تواریخ ذیل محسوب میشود: در مورد تحویلدهی سیف بنادر افغانی، تاریخ کنسینمنت و در مورد تحویلدهی فرانکو تحویلخانه فروشنده در کشکی یا ترمز، تاریخ اکت تحویلدهی و تحویلگیری.

تکت پولی کریدت هذا از تاریخ استفاده از هر قسمت مربوطه کریدت حساب و در ظرف سه ماهه اول سال که پس از سال احتساب تکت پولی فرا میرسد، پرداخت خواهد شد.

آخرین پرداخت تکت پولی همزمان با آخرین پرداخت بابت تادیه قرض اصلی کریدت صورت خواهد گرفت.

مادهٔ چهارم

مبلغ کریدت و تکت پولی آن از طرف افغانستان توسط تحویلدهی پخته و پشم ودیگر اموال افغانی به موافقه طرفین به اتحاد شوروی، بشرایط موافقتنامه تبادله اجناس و تادیه جات بین افغانستان واتحاد شوروی، جبران وتادیه خواهد گردید.

فهرست و مقادیر اموال افغانی که بعنوان جبران قسط کریدت و تکت پولی آن قابل تحویلدهی به اتحاد شوروی میباشد، هرسال سه ماه قبل از شروع سال نوبتی، بین طرفین موافقت خواهد شد.

مادهٔ پنجم

طرفین سعی خواهند کرد که تحویلدهی اجناس شوروی از بابت مبلغ کریدتیکه بر طبق موافقتنامه هذا اعطاء میگردد وهمچنین تحویلدهی اجناس افغانی برای جبران اقساط کریدت هذا وتادیه تکت پولی مربوطه آن به توسعهٔ روابط تجارتی بین دو کشور مساعدت کند و به تقلیل معاملات معمولی طرفین که مطابق موافقتنامه تجارتی صورت میگیرد، منتج نشود.

مادهٔ ششم

قیمتهای اجنا س استهلاکی که برا ی تحویلدهی از اتحاد شوروی بابت مبلغ کریدت پیشبینی میشود ، همچنین قیمتهای اجنا س که برای جبران اقساط کرید ت و تادیه تکت پولی آن از افغانستان تحویل داده خواهد شد، مطابق باپرو تو کول قیمتها ییکه برای سالها مربوطه منعقد میگردد ، تعیین خواهد شد .

قیمتهای اموالیکه در پروتو کول ها ی مذکور تعیین نشده باشد ، بموافقهٔ طرفین از روی قیمتها ی بین المللی تعیین خوا هد شد .

موسسا ت و شرکتها و تجار صلاحیتدار افغانی و موسسا ت تجار تی شورو ی قرار داد های فر عی را که در آن شرایط مفص مل تحویلد هی اجنا س افغانی و شوروی طبـق موافقتنامه هذا معین خواهد شد، منعقد مینما ید.

مادهٔ هفتم

اگر در نرخ محتو ی رسمی طلا به روبل با دالر امریکا یی که در ماده دوم ذکرگردیده است، تغیری رخ دهد ، مبلغ استفاده نشده کرید ت و همچنین با قی قرض اصلی و تکت پولی کرید ت متناسب و مطابقا بان ،تغیرنرخ روبل با دالر ا مریکایی احتساب خواهد شــــد .

مادهٔ هشتم

د افغانستان بانك شهر کابل و با نك دولتی شوروی، یا بدستور آن ، بانك تجارت خار جی اتحاد شوروی برای نظارت در استفاده وجبران مبلغ کریدت و تادیه تکت پو لـی آن حسا بها ی کر ید ت را به دالر امریکایی بنفع همدیگر باز نموده و همچنین تر تیب پر داخت و تنظیم حساب کر ید ت را مشترکا تعین مینما یند .

این موافقتنا مه در کابل بتاریخ ۱۸ ماه جنوری سا ل ۱۹٦٥ در دو نسخه به زبا ن دری و روسی مر تب گردیده و هردو متن دارای اعتبار یکسا ن میبا شد .

بوکا لت حکو مت شا هی افغانستا ن
محمدسرورعمر

بوکالت حکو مت اتحاد جما هیر شورو ی سوسیا لیستی
س . ا . انتو نو ف
ن . مو پی سینیکو

آرشیف هر دوکشور

۱۳۴ - پیام بناغلی ا . ن . کاسیگین رئیس شورا ی وزیرا ن اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی به عنوان بنا غلی محمد یوسف صدراعظم افغانستا ن .
مورخ ۱۰ مارچ ۱۹۶۵ مطابق حوت ۱۳۴۳.

جلالتمابا !

مسا فر ت هیئت حکو متی شورو ی تحت ریاست د . س . پو لیانسکی به افغانستان برا ی من فر صتی مید هد که به جناب شما و حکومت پادشا هی افغانستا ن که شمادر راس آن قرار دارید ، تبریکا ت قلبی و بهترین تمنیا ت حکو مت شوروی و خود مرا به مناسبت افتتاح کانا ل آبیاری جلا آباد اظهار نمایم .

بناغلی صدراعظم من از دعو ت شما برای اشترا ك در افتتا ح رسمی کانا ل جلال آباد بسیار ممنون بودم، متا سفانه کار های دولتی که قبلا پیشبینی شده بود برایم امکان نداد تا از دعوت لطف آمیز تا ن برا ی باز دید مجدد از افغانستا ن که از مسا فر ت به آن بهترین و گرمتر ین خاطرا ت نزد مـــن موجود است ، ا ستفاده بنما یم .

معاون من ، د . س . پولیا نسکی که درراس هیئت نماینده گی برا ی اشترا ك در مراسم افتتا ح کانال جلال آباد عازم کشورتان میبا شد ، نما یندۀ شایسته دولت ماماست.

امید واریم طبق موافقت موجود بزو دی با شما در مسکو ملاقا ت کنیم . من و همکارانم خوش خوا هیم بود در حق تا ن مهمان نوازی دوستا نه را ابراز نما ئیم و راجع به تمام مسائلی که مورد دلچسپی کشورهای ما میباشد ، تبا دل ا فکار بنما ئیم .

برای ما ما یۀ مسرت است، خاطرنشان سازیم که روابط اتحاد شوروی و افغانستا ن با موفقیت تو سعه می یابد، دراساس ا ین روابط بطور بلا انحراف پر نسیپهــا ی عالی همزیستی مسالمت آمیز کشورهای دارای رژیمها ی مختلف اجتماعی قرار دارد. روا بط بـین کشورهای ما ، روابط متساوی ا لحقوق ،احترام ا ستقلال و حا کمیت، عدم مدا خله در امور داخلی یك دیگر ، صمیمیت و اعـتماد متقابل میباشد .

دوستی و علاقه متقابل مرد ما ن مااساس پایداری برا ی همکار ی نزدیك و همه جانبه آنها تشکیل داده واین همکار ی برا ی کشورهای دیگر که راه تر قی مستقل را درپیش گر فته ا نـد ، سر مشق نیکی می بـاشد.

دوستی اتحاد شوروی وافغانستان نه فقط بامنافع مردمان ما مـطا بقت دارد ، ایـن دوستی به امر صلح جها نی و تا مین امنیت مساعدت مینما ید ومن گما ن میکنم کـــه میتوان با اطمنان گفت که اهمیت آن ازحدودروابط اتحاد شوروی وافغانستان وســـیعتر است .

همکاری ثمر بخش بین کشور های ما درمسا عی مشتر ك متخصصین شورو ی وافغانی در ساختما ن عده ای زیا دی از پروژه های دارای ا همیت مهم ، برای ا نکشاف اقتصادی وکلتوری ا فغا نستان دوست مظا هر گردیده است .

ما از پیشر فت های شما مسرور هستیم واز صمیم قلب برا ی تان موفقیت های مزید را آرزو مینماییم .

در خاتمه اجازه بفر مائید اظهار اطمینا ن بنمایم که اقا مت هیئت حکو متی شورو ی در کشور تان برا ی انکشا ف مزید روا بط دوستانه ، حسن همجواری بین اتحادشوروی وافغانستان مسا عد ت خوا هد نمود .

بااحتراما ت فائقه ا. . ن . کاسیگین

آرشیف هر دو کشور

۱۳۵- بیانیهٔ بناغلی پولیانسکی، معا ون رئیس شورا ی وزیران اتحاد جماهیرشوروی سوسیالستی ، در مو قع افتتاح کانال ننگرهار.
مورخ ۱۱ مارچ ۱۹۶۵ مطابق حو ت۱۳٤۳.

والا حضرتا ن !

جلالتماب محتر م صدراعظم !

دوستان گرامی افغانی !

رفقای عزیز !

این افتخار بزرگ نصیب من گردیده که بدستور حکو مت شوروی بشما و تو سط شخص اعلیحضرت به تمام مردم افغانستا ناین وا قعهٔ مهم و شکوه یعنی افتتاح رسمی کانال آبیاری جلال آباد را صمیما نه تبریک وتهنیت گویم . متخصصین شوروی که در ساختمان این پروژهٔ عظیم کمك مینما یند وما عضای هیئت حکو متی ا تحا دشوروی و تعمیرکنند گان این کانال وتمام ملت افغان ،به مناسبت این پیروزی بزرگ سهیم میباشیم که اینك یك پروژهٔ دیگر که طبق نقشهٔ پنجسالهٔ شما پیش بینی شده بود به پایان رسیده ودر راه ترقیا ت اقتصا دی کشورشماشما گام نوینی برداشته شده است .

دوستانه ملا حظه بفرما ئید، منظرهٔ جلکه باکانال جدید ا لتا سیس، چه نمای پر عظمتی دارد ! کانال جلال آباد رود خانهٔ مصنوعی هفتاد کیلو متر ی با مجمو عه تاسیسا ت مولد نیروی برق ، آ بیاری و تو زیع آ ب بوده از تونلها ی کوهستا نی گذشته و در هر ثانیه متجاوز از پنجاه متر مکعب آب میرساند . با این آب تاسی هزار هکتارزمین خشك امروزی سر سبز میگردد .

این حقیقت حاجتی به ثبوت ندارد که ازعهدهٔ چنین کار بزرگ و بسیار دشوار فقط افراد کار دوست وجدی کار گران ومتخصصین که به معلو ما ت ووسایل تخنیکی کنو نی مجهز باشند ، میتواند بر آیند. اکنون مشکلات مرتفع شده و ما باشما پروژهٔ واقعا عظیمی را مشا هده مینمائیم .

شبکه آبیار ی جلال آباد برا ی کشوراهمیت اقتصا دی بزرگی خوا هد داشت وبه پیشر فت فلاحت در ولایت ننگر هـــار وترقیات صنایع روزافزون جلال آباد، تا ثیر مهمی خوا هد بخشید . برای اینکه آبها ی رود خانه کابل بتوانند توسط شبکهٔ آبیار ی اراضی را که اکنون بایر میباشند ، مشروب سازند . در قسمت بهره بردار ی از وادی افزایش تولید فلاحت آن ، کار های بزرگی درپیش ست . ولی مردم کار دوست افغا ن که ضمن ساختما ن کانال و تونلها مردانگی وقهرمانی ابراز نمودند ، ازعهده ا ینگو نه کار ها نیز بر می آیند .

مثالیست معروف که جدیت دو لت موفقیت است ودر مکانی که قهر مانان باشند زمین گلشن میگردد و ما اطمینان را سخی داریم که زمانی خوا هد رسید که روی این زمینهای سوخته از نور خورشید ، باغهای شگوفا ن ومزارع سبز وخرم گردند و خطر خشـــك سالی وبی آبی برای همیشه رفع گردد .

انجام سا ختمان مو فقیت آمیز کانال، براثرهمکاری نزدیك و برادرا نه کار کنان افغا نی وشوروی امکان پذیر گردید . آنان درشرایطسخت اقلیمی با فداکار ی وجدیت دســـت بدست یکدیگر کار کرده واین تاسیسا ت حیرت انگیز آبیاری را بوجو مـــی آورند . کار خلاقهٔ آنان ، جدیت وعزم وجزمی که هنگام کار ابراز داشته اند ، در واقع موردتحسین، تمجید وافتخار میباشد .

در قهرمانی سازندگان کانال جـــلال آباد نیرو های خلاقهٔ مردم افغا نستان و تما یل آن به ترقی وتعالی وطن واستعداد آن به حـــل مسایل بزرگ ملی ابراز گردید . مرد م

شوروی همیشه باین نیرو های عظیم وامکانات مردم افغانستان اطمینان راسخ داشته ودارد.
حکو مت اتحاد شوروی با در ك عمیق تمایل واحتیاج مردم ا فغا ن به تو سعه وتر قی دادن اقتصاد ملی اش مکرر دست مسا عد ت خودرا بسو ی آن دراز کرده است . مرد م شوروی بوظیفهٔ بین المللی خود وفادار بوده به یکعده کشور ها در ترقی اقتصاد آنان و تحکیم استقلال ملی آنها کمك بی شائبه ای نموده ومینما ید .

وعیناً از رو ی همین اصل متخصصین شوروی در ساختمان کانا ل جلال آباد کار میکردند ، و مساعی خودرا به تهیهٔ طر ح های ساختما ن ها و نصب تجهیزا ت محدود نه نموده و نمی نمایند ، بلکه مهمترین وظیفهٔ خود میدا نند که تجارب حرفه ای ومعلومات خود را به کار گران افغانی بیاموز ند. هزاران کار گر افغانی در ساختما نها حرفهٔ میخانیز اتور ، ار ما تور ، گرو ه کنکرت کاررا فراگرفتند . بسیار ی از آنها در امور ی که

سابق در افغانستان سابقه نداشت ، از قبیل تونل سازی ، سد سا زی وساختمان ستاسیون های برق ، صا حب معلو مات شده اند . متخصصین ما پیوسته کوشش رفقا ی افغانی خود را در کار برا ی فرا گرفتن تخنیك معاصر متذکر میکردند و خا طر نشا ن میسازند که آنها دارا ی استعداد بر جسته ای بوده وآرزو دارند ، معلو ماتی راکه بدست آورده اند برای منفعت و رفاه وطن خود بکار برند .

ما باین سبب نیز در مسر ت شما به مناسبت افتتاح کانال سهیم میبا شیم ، که درین ساختما ن عظیم متخصصین شورو ی دست بدست دوستا ن افغانی خود کـار میکردند و بطور یکه روسا ی افغانی پروژه اظهار میدارند ، خوب کار میکردند .
اعلیحضر ت همایو نی و حکو مت افغانستان از کار قهر مانانه و فداکارانهٔ تعمیرکنندگان کانال تقدیر نموده ، عده بـرای زیادی از متخصصین ا فغانی وشوروی نشان ا عطا ء نمودند .

من ما موریت دارم ازجانب حکومت شوروی از این ارزیا بی عا لی کار متخصصین اتحاد شوروی سپاسگذاری کنم . ما صـمیمانه خوشوقتیم به تما م مفتخرین به حصو ل جوائز تبریك گفته بانها اظهار نمائیم :(شمادرواقع شا یستهٔ این جوایز عالی میباشید) .

هم میهنان عزیز شوروی که درین محـفل حاضرید !
شما هـنگام کـمك و یـا ر ی به مردم افغانستان وظیفهٔ بین المللی خود را انجا م مید هید ویکی از مهمترین وظایف دو لت ما را در سیا ست خار جی آن انجا م میدهید واین وظیفه چنانکه معلوم است عبار ت ازآنست که به مللی که راه بدست آورد ن و استحکام استقلال ملی ، راه ترقیات اقتصادیات و فرهنگی را می پیما ید کمك ومسا عد ت همه جانبه بنمائیم . شما بازحمت خود در حا ك افغانستان دوست بر افتخارا ت و طـن عزیزما ا فزودید. و میهن مستحق است به شما افتخار نماید !

دوستان عزیز ! کشور ما در پیشر فت اقتصاد و فرهنگ به موفقیت های عظیمی نائل آمده است . مرد م شورو ی با احرازموفقیت های مادی و تخنیکی جا معهٔ نو ین رابوجود می آورند . چند ی پیش شورا ی عا لی اتحادشوروی نقشهٔ تر قی اقتصاد ملی کشور را در سال ۱۹۶۵ تصو یب نمود . در ایـن پلان سیا ست صلح و کار ها ی خلاقه ای

که‌از طرف‌دولت‌ماعملی میشود، بنحو مشخص‌متجسم گردید . (*) مادر نظرداریم در طی سال جاری نود (۹۰) میلیون تن پو لادتولیدکنیم ، که بیشتر از تولید پولاد در جمهور ی فدرال المان ، انگلستان وفرانسه من حیث‌المجموع ا ست ، ما همچنین‌درنظرداریم ۳۴۲ ملیون تن نفت ، ۱۲۸ ملیارد متر مکعب‌گا ز، ۵۱۰ میلیارد کیلوا ت ساعت برق تولید کنیم . برنامهٔ تر قی سریع انکشا ف‌صنایع‌کیمیاوی موفقانه به پیش میرود . در سا ل جاری درساحهٔ زراعت، ۳۳ ملیو ن تن کو دکیمیا وی تحویل داده خوا هد شد . ایـــن دامنهٔ مهمتر ین کار ها و نتائج آن در عین‌حال سطح رفاه و فر هنگ مرد م شورو ی رانیزبالا میبرد. کا فیست‌گفته‌شود که د رکشور ما از هر سه نفر یکنفر مشغول‌آموزش است .

کاملا مفهوم است که همهٔ اینها مستازم‌مخارج وسر مایه گذاریها ی هنگفت‌است . بعلاوه مرد م ما طبق سیاست مسا لمت آمیزدوستی و همکار ی به عده ای از کشور های دیگر کمک‌میکند، چون‌این‌امربه تحکیم‌صلح ،توسعه روابط اقتصادی و افزایش رفاه ملل مسا عد ت مینما ید . ما آرزو داریم که تمام‌ملل که در نتیجهٔ ظلم و فشار ا ستـعـمـا ر طی‌قرنها از قا فله تر قی عقب ما نده ا ند باسرعت زیا دی پیشرفت نمایند وبه بهبودی رفاه خود نائل گردند .

ولی ملل فقط در صور تی میتوانند اقتصادخود را ترقی داده وضع مادی خود را بهبودی بخشند که درسیارهٔ ما صلح حکمفرما باشد ،عینا بهمین سبب حکو مت اتحاد شورو ی با کلیه وسایل مجادله مینما ید تا اینکه جنگ‌در زندگی جامعهٔ بشر ی مستثنی گردد . و قطع مسابقهٔ تسلیحا ت وانجا م خلع سلاح‌عمومی و کا مل ، راه مهم حصول این‌مقصد است .

حکو مت اتحاد شوروی همراه حکومتهای‌سائر مما لك صلح دوست پیو سته د ر ا ین اقداما تی بعمل می آورد و ما خوشو قتیم‌خاطرنشان سازیم که‌اقدا مات مادرراه‌تضعیف تشنجات بین المللی با مورد پشتیبا نی وحسن تفاهم حکو مت افغانستان قرار میگیرد.

درمهمترین امور بین المللی ، ا ز قبیل‌مبارزه بر ضد استعمار وامپریا لیزم ، قطع مسا بقهٔ‌تسلیحات‌وخلع سلاح، اتحادشورو ی‌وافغانستان همیشه با هم گام بر داشته و بر میدارند .

اینگونه سیا ست با وظیفه تر قـــــی وپیشر فت موفقیت آمیز کشور های ما‌مطابقت داشته وسهم شایستهٔ ای در امر صلح‌عمومی‌میباشد .

ساختمان کانالها ، راه سازی در کوه هاوریگزار ها ، تا سیس کارخانجات‌وستاسیون های برق همه اینها با ندازهٔ مهمی نتیجـهٔ‌سیاست بیطر فی حکو مت شما و آرزو ی‌آن به زندگی در صلح وسلم و پیشر فت درجاده صلح است .

ما از موفقیت های اقتصادی اجتما عی وکلتوری افغانستا ن و افزا یش تاثیر ونفوذ آن در صحنهٔ بین المللی صمیما نه خوشوقت‌بوده از تهٔ دل خواستاریم که مرد م افغان به کامیابیهای نو ی در استقلال ، ترقیا ت‌ملی نائل گردد .

(*) تولیدات اتحاد شوروی د ر سا ل۱۹٦۹ : فولاد ۱۱۰ ملیون‌تن‌ـ نـفت ۳۲۸ ملیون تن ـ گاز۱۸۳ ملیارد متر مکعب‌ـ برق۶۸۹ میلیارد کیلوا ت سا عت ـ تحویل۶٤ ملیون تن کود کیمیاوی برای ز راعت . (قرارنشریه ۲۵ جنوری ۱۹۷۰ پرودا) .

استوار تر باد دوستی افغانستان و اتحادشوروی . دائم متر قی باد همکاری همه جانبه افغانستان واتحاد شوروی .

آرشیف‌اتحاد شوروی- ترجمه‌ازمتن‌روسی.

۱۳۶ - بیانا ت اعلیحضر ت محمد ظاهرشاه پادشاه افغانستان در موقع افتتا ح‌کانال ننگرهار .

مورخ ۱۱ مارچ ۱۹۶۵ مطابق حوت ۱۳۴۳.

به فاصله چند ماه از افتتا ح شاهـــراه‌سالنگ ، یك پروژه بزرگ و سود مند دیگر وطن را افتتا ح میفر مائیم .

مساعی خستگی ناپذیر مرد م و حکو مت‌افغانستا ن موقع آنرا فرا هم سا خت تا این دو بنای بزرگ اقتصا دی به فاصله کمتر ازیکسا ل در محل استفاده قرار بگیرد .

این امر ثابت میسازد که ملت وحکومت‌افغانستان ، ا عمار ا قتصادی‌وطن رابا جدیت تعقیب مینما یند واین حقیقت مسلم را در ك‌نموده اند که رفاه وآسایش افراد یك‌جامعه اساسا به کار و زحمت کشی آنها مربو ط‌ومتناسب میباشد .

زراعت شغل عمده مرد م افغانستا ن رانشکیل مید هد و شرایط اقلیمی مملکت ما بهره بر داری صحیح از آنرا به وسایل‌مناسب آبیاری ، منو ط میسازد .

مردم افغانستا ن از قرو ن متما دی توجه‌خویش را با ایجاد شبکه های آبیار ی‌معطوف نموده اند واکثرا در شرایط خیلی دشوار وبافقدان تجهیزا ت موثر عصر ی وسا یل‌قابل ستا یش ،آبیاری‌را به صورت‌آنهار وقنوات‌درهرگوشه و کنار کشور بو جود آورده‌اند ، لیکن ساحۀ عملیا ت آنها در اثر عد م‌کفایت‌وسایط قهرا محدود بود و بنا بر ین قسمت بزرگ از اراضی قابل زرع مملکت بعلت‌نرسیدن آب تا ا کنون بایر وعقیم میبا شد.

درین عصر که از بر کت پیشر فت‌بیسابقۀ‌تخنیك ،قدرت‌های‌تازه در د ستر س بشر قرارگرفته، حکو متهای ا فغا نستان به‌توسعه‌ساحه قابل‌زرع مملکت متو جه‌گردیده، اینك خوشبختانه می بینیم درین سا حه یکی ازمهمترین پروژه های که به مسا عی قا بل قدر حکو مت والاحضرت سر دار محمدداوددر دوره پلان پنجاله او ل طر ح و آغـــاز گردیده بود به زحما ت مثمر حکو مت دوکتورمحمد یوسف به پایه تکمیل میرسد .

پروژه‌آبیاری ننگر هار ا ز آ ن پـــرو ژه‌های مفید وعام المنفعه است که با استفاده صحیح در انکشا ف وتقویه اقتصا دی ملی‌ما تاثیر امید بخشی خوا هد داشت .

من ابراز یقین مینما یم که مرد م ولا یت‌ننگر هار که به توسعه زرا عت نیاز مند ی شدید دارند، ا ستعداد خودرا در ا ستفاده‌از تسهیلات جدید زراعتی بکار برده ، در راه بهره بر داری اقتصاد از آن صر ف مسا عی‌خوا هند نمود .

اکما ل این پروژه یك مثال دیگـــر ازهمکاری ها ی دوستا نه و بی آلایش همسایه بزرگ شما لی‌ما ، اتحادجماهیر شوروی، درراه انکشا ف اقتصادی افغانستا ن میباشد.

مسرت دار م مرا تب قدر دانی خود را اززحمت کشی متخصصین وسا یر کار کنا ن شوروی که در انجام این پروژه دوش به‌دوش با کار کنا ن افغانی سهم گرفته اند ابراز نمایم .

از نباغلی دیمتری پولیا نسکی ، معا و ن‌صدراعظم اتحاد شوروی وهمراهان شان که در مراسم افتتاح پروژه ننگر هار اشترا ك‌نموده اند خواهش مینمایم تا مرا تب امتنا ن قلبی و تمنیا ت نیك من و حکو مت ومردم‌افغانستا ن را نسبت بهمکار ی بی شایبه در انجام این پروژه به حکو مت و مرد مان‌کشوربزرگ شان برسانند .

مساعی کار کنان افغانی در تکمیل ا ین‌پروژه قابل تقدیر میباشد و یقین دار م موفقیت بزرگ خود را در آن میدانند که‌ثمره زحما ت چند ساله ایشا ن برای‌تولیدات بیشتر محصولات زرا عتی در تا مین حیا ت‌بهتر برای هموطنان ایشان‌موثر ثابت‌میگردد.
آرشیف افغانستا ن .

۱۳۷ ـاطلاعیه ((در هیئت ر ئیسهٔ‌شورای‌عالی اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی))
مورخ ۱۱ مارچ ۱۹٦٥ مطابق حـــو ت۱۳۴۳ .

نظر به ختم ساختمان کـــانال آبـیار ی‌جلال آباد در افغانستا ن که به معاو نت تخنیکی و همکار ی اتحاد جما هیر شورو ی‌اعمار گردیده است، هیئت‌رئیسهٔ شورای‌عالی اتحاد شوروی حسب فر مان مور خه ۸ مـاه‌مارچ سا ل ۱۹٦٥ برای تعداد ۳۱ نفـــر کاریگران و متخصصین اتحاد شوروی و ۲٥نفر تبعهٔ افغانستان که بهتر انجام وظـیفه نموده اند ، نشانها و میدالها اعطاء نمـوده‌اســت .
در زمرهٔ متخصصین اتحاد شورو ی کـه‌مستحق نشا ن گردیده اند : نشان لینن ۲ نفر، نشان بیر ق سر خ ز حمت ۳ نفر، نشان‌ممتاز یت احترام ۸ نفر ، میدال شجا عت زحمت ده نفر و میدا ل امتیاز زحمت ۸نفر .
فرمان در جریدهٔ رسمی شورا ی عا لی‌اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی نشر گردیده است .

تذکر : ــ از طر ف حکو مت پادشا هی‌افغانستان برا ی یکعده متخصصین وکارگران افغانی و متخصصین شورو ی نشا ن ها اعطاءشـــد .

مطبوعا ت اتحاد شوروی ــ ترجمه ازمتن‌روسی .

۱۳۸ ــ مراسلهٔ صدراعظم افغانستان‌بناغلی‌دوکتور محمد یوسف عنوا نی رئیس شورا ی وزیران‌اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی ،بناغلی ا. ن . کاسیگین .
مورخ ۱٥ مارچ ۱۹٦٥ مطابق حو ت۱۳۴۳.

جلالتماب عزیز !
نامهٔ دوستانهٔ مورخ ۱۰ مـــارچ ۱۹٦٥جلالتما ب شما را توسط جلالتما ب دیمتری س . پولیانسکی ، که در راس هیأت شوروی‌برا ی اشترا ك در مراسم افتتا ح کانا ل ننگرهار بکابل آمده بودند،گرفتم‌وازتبریکات‌وتمنیا ت نیك جلالتما ب شما از صمیم قلب اظهار تشکر مینما یم .
از اینکه جلالتما ب عزیز نظر به مشا غل‌دولتی نتوانستند باوجود آرزو مند ی‌خویش به‌این مناسبت مسا فر تی به ا فغا نستان‌نما یند ، مطلع گردیده و مرا تب تشکرات صمیمانه خود را از چنین آرزو مند ی‌جلالتماب‌ابراز میدار م .

مسافرت جلالتماب پولیا نسکی ، بحـیث‌نمایندهٔ محترم حکو مت اتحاد شـــوروی و همراهان محترم شان به افغانستان ، ملاقات‌ومعر فت نزدیك با جلالتما ب ایشا ن از خاطرا ت خوشی است که نزد من و همکاران‌من دایما باقی خوا هد ماند .
کانال ننگر هار ، بعد از پروژه شاهرا ی‌سا لنگ دو مین پرو ژهٔ بزرگ میباشدکه‌با مسا عد ت ما لی وفنی کشور دو ست وهمسایهٔ ما اتحاد شوروی و با همکار ی‌باثمر متخصصان شوروی و متخصصا ن وکار گرا ن‌افغانی تکمیل وافتتا ح گردیده است .مسرورم

تذکر د هم که این پروژهٔ مثمر در ا ر تقایِ‌سویهٔ ا قتصادی ، ا جتماعی و فرهنگی مردم یك ناحیهٔ کشور ما و همچنین در اقتصادعمو می افغانستا ن تاثیر بارزی‌خواهدداشت.

حکو مت و مرد م افغانستا ن از مساعدت‌های اقتصا دی وفنی اتحاد شوروی که به منظور انکشا ف کشور ما بدو ن قید وشرط‌سیاسی نموده است ، تقدیر نموده و آنــرا عالیترین نمو نه همزیستی مسا لمت آمیــزبین کشور های ما میدا ند . یقین دارم‌چنانکه این همکار یهای مثمر به منافع هر دو کشورمیباشد در تامین صلح این گوشهٔ جها ن مو ثر خوا هد بود .

مسافرت من که بنا به دعو ت حکو مت‌دوست اتحاد شوروی در آیندهٔ قریب صورت میگیرد ، مایهٔ مسر ت من است . بازدید ازکشور بزرگ وزیبا ی اتحاد شوروی فرصت آنرا میسر میسازد ، بار دیگر باجلالتماب‌شماودیگر رجال محترم اتحاد شوروی ملا قا ت ورو ی موضوعا ت مورد علاقه هر دوکشورتبادل افکار نموده ، خاطرا ت خوشی را که از ملاقا ت با جنا ب شما در موقع مسافر ت‌به افغانستا ن و همچنا ن از مسافرت خویش برای معالجه به اتحاد شوروی دارم ، تجدیدنمایم . آرزومند م مسا فر ت من نیزطوریکه در گذشته مسا فر ت اولیا ی امور افغانستان‌به اتحاد شورو ی و زعما ی اتحاد شورو ی به افغانستان مفید و در تشئید علایق هردوکشور مثبت واقع گردیده قد م دیگر ی در استحکام این روابط دوستا نه‌وحسن‌همجواری‌باشد .

در خاتمه احترا مات فائقه و تمنیا ت نیك‌را برای صحت و موفقیت جلالتماب شما و اعتلای مزید کشور دوست اتحاد شورو ی‌آرزو مینما یم .

دوکتور محمد یوسف

آرشیف هر دوکشور

۱۳۹ ــ بیانیهٔ ښاغلی ا . ن . کاسیگین‌رئیس شورا ی وزیرا ن اتحاد جماهیرشوروی سوسیا لیستی در دعو تیکه از طر ف حکومت‌اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی‌بافتخار ښاغلی دوکتور محمد یوسف صدرا عظــم‌افغانستان ترتیب شده بود .
مورخ ۲٤ اپریل ۱۹٦٥ مطابق ثور ۱۳٤٤.

ښاغلی محترم صدر ا عظم ،
دو ستان محترم ا فغانی ،
خانمها وآقایان
رفقا !

ما مسرور هستیم یکبار دیگر به‌مهمانا ن‌گرا می از افغانستا ن دوست یعنی ښا غلی محمد یوسف صدراعظم واشخا ص معیتی‌شان‌صمیمانه تهنیت بگوئیم . باز دید ښا غلی صدراعظم از اتحاد شوروی هنوز به اتما م‌نرسیده است اما ما حتی حالا گفته میتوانیم که این مسا فر ت با موفقیت انجام میگردددوآنرا بادلایل کامل باید بحیث واقعهٔ مهـم در انکشا ف روابط اتحاد شورو ی وافغانستان‌وتحکیم دوستی عنعنو ی ملل کشور ها ی ما دانست .

تبادل افکار که بین ما صور ت گر فت‌باصرا حت و مملو از رو ح اعتماد متقا بل بوده وما از نتائج آن که در اعلامیهٔ مشتر ك‌منعکس خوا هدگردید ، بسیار راضی هستیم .

بناغلی صدراعظم !

امیدوارم که ارزیابی شما از این مذاکرا ت بارزیا بی ما مطابقت دارد . مذاکرا تی که ما با شما در این روزهاداشتیم ، ما نند تمام تجربه تو سعه روا بط بین اتحاد شوروی و افغانستا ن نشا نمیدهدکه برا ی همکار ی مزید و ثمر بخش تراتحاد شوروی و افغانستا ن چه در مسا یل سیاسیوچه در رشتهٔ علایق اقتصا دی وتجار تی دور نمای خوبی وجود دارد ، مردمافغانستانقهر مانانه و با ایستادگی کا مل در راه استقلال خود برضد استعمار گران مبارزهمیکرد . در حال حاضر مرد م افغانستا ن با همین پشت کار ، ا قتصاد و فر هنگخودراانکشاف میبخشد . در افغانستا ن موسسا ت جدید صنعتی ، فابریکاتبرق ، تاسیسا تآبیاری و سر کهابهکار انداختهمیشودومکاتب وموسسا ت عالی تعلیم و تربیه افتتا حمیشود . فقط در طی چند ین ماه اخیر مردم افغانستا ن تکمیل ساختما ن فابر یکه خانهسازی کابل وکانا ل آبیار ی جلال آباد را که با معاو نت دوستانه اتحاد شورو یساختهشده بود ، تجلیل کرد .

در خزان سا ل گذشته من بنا بر دعو تلطف آمیز حکو مت پادشا هی افغانستا ن در مراسم افتتا ح رسمی سر ك موتر روهندوکششرکت نمودم . این شاهراه کو هستا نی پروژهٔ عظمیی میباشد که در اثر همکار یاتحاد شوروی وافغا نستان ا حداثشدهاست. روابط بین کار گرا ن و متخصصین افغانیوشوروی که در محیط همکار ی رفیقانه واقعی کار میکنند ، تاثیر عمیقی میبخشد. بعد ازچند ماه ساختما ن سر ك کشك هرات،قندهار که حلقه مهم ارطبا تی بین مناطق جنو بی وغربی افغانستان میباشد، بپا یان میرسد . این سر ك نیز با مسا عد ت اتحادشورو یساخته میشود .

همه تاسیسا ت مهم برا ی ترقیا ت آیندهٔافغانستا ن به حیث سنبل دوستی بزرگ بین مرد مان ما در تاریخ روابط اتحادشورویوافغانستان ثبت خوا هد شد .

همکاری اقتصادی بین کشور ها ی ما بامنافع ملی افغانستان مطابقت دارد و بتحکیم وانکشا ف اقتصاد آن مسا عد ت کرده وبرایفروش کالا های افغانی بازار استوار واطمینان بخش ایجاد میکند واین امر برا ی اقتصادروبه ا نکشاف ا فغا نستان بسیار مهماست.

ما میدانیم که در زند گی افغانستا نتغییرا ت بزرگی صور ت میگیرد و این تغییرا ت در قانون اسا سی جدید و يكسلسله اصلاحا ت دیگر انعکا س یا فته ودر حل و فصل مسا ئل مهم ملی قد می بهپیشمیباشد . ما از صمیم قلب موفقیتها یجدید را برای دوست و همسایه ما افغانستا نخواستاریم .

از روی سر مشق افغانستا ن واتحادشوروی دیده میشود که روابط بین کشورها صرف نظر از نظام اجتماعی شان ، میتواندوباید روابط اعتماد ، همکاری ودوستی باشد کشور های ما همسا یگان نیك، طر فینمتساوی الحقو ق در تجار ت و دوستا ن صمیمی می باشند .

بنا غلی صد ر ا عظم ! حکو متشوروی برای همکاری با کشور شما ارزش عالی قایل است و شما میتوانید مطمن باشیدکه ما مایلیم که همکاری وسیع بین ملل و کشور ها ی ما را باتما م وسایل حفظ کردهوتوسعه دهیم .

ما اینرا که سر حد اتحاد شوروی وافغانستان با طول تقریبا دو ونیم هزار کیلو متر سرحد صلح میبا شد ، کامیابیبزرگمشترك ما میدانیم و برای ما دلیلی ندارد که در فکر استحکام آن باشیم .

خوب بود که همین وضعیت در امتدادتمامسرحدات کشورها موجودباشد ، متا سفا نه اینطور نیست اوضا ع بسیار اضطراب آمیزیدر منطقهٔ آسیا ی جنوب و شر قی به وجود میآید . ا تحاد شوروی از مردم و یتنام کهدر راه آزادی واستقلال خود مبارزهٔ عادلانه مینما یند، بطور متین پشتیبانی میکند، موقفمادرمورد این مسئله به خوبی معلوم است .

.این موقف در اعلامیهٔ مشترك اتحادشوروی وویتنام منتشره ۱۸ اپریل بیان شده‌است . اوضاع خطر ناك موجوده ، متحد شدن همه‌اشخاص ترقی خواه وتمام نیروها ی‌صلح دوست وبسط وتوسعهٔ همکاری بین مردمان‌در مبارزه برضد امپریالیسم و در راه ختم قطعی تجاوز ایالات متحده امریکا در ویتنام‌ایجاب مینماید .

بناغلی صدراعظم !

مذاکرات با جناب شما یك باردیگر تایید کرد که موفقیتهای حکومت های ما در مورد مسایل بین المللی وجه‌مشترك که ما و شما را متحد مینماید بسیار است . چه اتحاد شوروی و چه‌افغانستان‌از ایده های صلح دوستی در بین ملل‌واصول همزیستی مسالمت آمیز دفاع میکنند .

این امر برای همکاری ما در مسائل بین المللی اساس خوبی را تشکیل میدهد . در اتحاد شوروی با رضامندی خاطر نشان‌میسازند که افغانستان در موسسات‌مختلف بین المللی نقش مثبتی را ایفاء مینماید ودر حل و فصل مسایل مربوط به تحکیم موسسه ملل متحد و تبدیل آن به وسیلهٔ‌موثرصلح ، علاقمندی خودرا ابرازمیدارد .

افغانستان بطور انحراف ناپذیرازسیاست‌صلح و عدم الحاق به پیمانهای نظامی پیروی مینماید . ما در جریان‌مذاکرات‌بار دیگر معتقد شدیم که حکومت‌افغانستان با پیروی از چنین خط مشی خود را از آن‌وقایع شور انگیزی که حالا درصحنهٔ‌بین‌المللی صورت میگیرد جدا نمیسازد. این سیاست‌بی طرفی مثبت میباشد که برای آن جریان وقایع بین المللی و سر نوشت مللی که‌آزادی‌خود و امنیت بین المللی‌را دفاع مینماید بی علاقه نیست .

بناغلی صدراعظم محترم !

روز اول ماه می جشن بزرگ مردم‌شوروی و ملل دیگر دنیا میباشد . بین‌شعار های عنعنوی جشن که در جراید‌شوروی‌منتشر شده بود شعاری راجع به دوستی با کشور و مردم تان موجود است . من‌میخواهم این شعار را تکرار نموده سلام آتشین به مردم افغانستان ابلاغ وخواستارتحکیم وانکشاف روابط دوستانه و حسن همجواری بین اتحاد شوروی وافغانستان گردم .

به سلامتی اعلیحضرت محمد ظاهر شاه‌پادشاه افغانستان .

به سلامتی داکتر محمد یوسف صدراعظم.

به سلامتی دوستان افغانی ما .

مطبوعات اتحاد شوروی - ترجمه از متن‌روسی .

۱۴۰ - بیانیهٔ بناغلی صدراعظم افغانستان‌دوکتور محمد یوسف در دعوتیکه از طرف حکومت اتحاد شوروی به افتخار شان‌ترتیب‌یافته بود .
مورخ ۲۴ اپریل ۱۹۶۵ مطابق ثور ۱۳۴٤.

جلالتماب عزیز !

جلالتمابان !

دوستان گرامی !

از کلمات دوستانه خیر مقدم‌جلالتماب‌شما صمیمانه تشکر مینمایم . این کلمات ونیز پذیرایی با حرارت شما از من وهمراهانم، درنگاه ما ارزش عالی دارد زیرا

سرچشمهٔ آن دوستی واثق بین ملت ها ی‌ما میباشد . دوستی ایکه درسالها ی تاسیس اتحاد شوروی واسترداد استقلال افغانستا ن‌بر اساس آرزو مند ی هر دو ملت بنا گردیده واز آن زمان تاکنون هیچ گونه شائبه‌ورخنهٔ‌در آن راه نیافته است . این دوستی متکی بر احترام واعتماد متقابل و حسن همجواری‌میباشد و خوشبختانه بطور روز افـزو ن تشئید و تقویت یافته است .

یکی از عوامل و مظاهر استحکام ایـــن‌دوستی مسا فر ت های متقابل رهبرا ن هردو کشور به کشور دیگر بوده است .

مسرت دارم تذکر دهم که یکنیم سا ل‌قبل جلالتما ب لیونید بریژینیف و ده ماه قبل جلالتما ب انستاس میکویان و در موقع‌افتتاح شاهراه‌سالنگ هفت‌ماه قبل، جلالتماب الکسی کاسیگین ، به افغانستان مسا فر ت‌نمودند .

توسعهٔ تماس های فرهنگی یکی از جنبه‌های دیگر تقویت روابط دوستی هردوکشور دوست وهمسایه میباشد . اکنون عدهٔ زیادشاگردان افغانی در شقوق مختلف در مدارس عالیهٔ اتحاد شوروی تحصیل میکنند ومردمان‌هر دو کشور به تما م علاقمند ی با تباد ل هیئت های علمی و هنر ی از زند گی‌فرهنگی‌یکدیگر بیش از پیش آگاهی یافته و با ین گونه یکدیگر را بهتر تقدیر میکنند .

همکاری اقتصادی افغانستان و اتحـــاد‌شوروی یکی از مهمترین مظاهر استوار ی علایق حسنه هر دو کشور میباشد . اتحادشوروی بیش از هر کشور دیگر به افغانستان مسا عد ت اقتصا دی میکند .

شاهراه سالنگ که اکنون از آن ذکرکردم‌در قلب هندو کش بر جسته تر ین نقش این همکاری هر دو ملت‌دوست‌و همسایه‌میباشد.این شاهراه همچنانکه جنوب افغانستا ن را باشما ل افغانستان می پیوندد ، جـــنوب‌بزرگترین قارهٔ جهان آسیا را با شما ل آن ارتباط مید هد .

اکنون این شاهراه مرتفع کهسار امتحان‌یك ز مستان را گذرا نیده و عملا ثابت‌گردید که بطور عادی سر تا سر سا ل قابل‌استفاده‌میباشد .

شش هفته قبل در ایالت ننگرهار بسوی‌شرقی پایتخت ، کار تعمیر یك بند و یك کانال بر رود خانه کابل به پایان رسید .چنانکه هنگام مراسم افتتا ح آن جلالتما ب دیمتری پو لیا نسکی ، معاون رئیس‌الوزراءاتحاد شوروی به افغا نستان مسافرت‌نمودند. این تاسیس بزرگ در پیشر فت سطح‌زندگی‌اقتصادی و اجتما عی یك ناحیهٔ افغانستا ن تاثیر بزرگ خوا هد داشت .

بعداز چند ماه شاهراه کشك، هرا ت ،قند هار ، که آنهم به معا ونت ا تحادشوروی صور ت میگیرد به پایا ن خوا هد رسید .این راه بزرگ نیز در مرتبط داشتن غر ب وجنوب افغا نستان نقش مهم داشته، بااتصال‌بادیگر شا هراه هادر پیشرفت اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی ا فغا نستان تا ثیر مثبتی‌وارد خوا هد کرد .

مردم افغانستان این مسا عد ت ها ی‌اتحادشوروی ودیگر مسا عدتها ی آنرا مثلادرشق استخراج گاز طبیعی و شهر ساز ی وپروژه‌تولید انرژی نغلو که اکنون جر یا ن دارد واستفادهٔ مشتر ك از آبها ی سر حد ی‌خصوصا دریا ی پنج وآمو که راجع با ن در تابستا ن گذشته موافقت نا مه ای بین‌هر دو کشور منعقد گردیده و در آینده عملی خوا هد شد به دیدهٔ تقدیر مینگرند .

این تقدیر ما قبل از همه از رو ی این‌است که در اثر مسا عدتها ی ارزندهٔ اتحاد شوروی ، افغا نستان در راه تر قی قد مهای‌فراخ تر گذاشته میتواند . اما عامل بزرگترین این قدر دانی ما این است که مردم مامتیقن‌اند ، مسا عدتهای بی قید و شرطشورو ی

ناشی از نیا ت صمیمانه و حسنهٔ حکو مت ومردم شوروی راجع به افغانستان بوده و بنابر ین قبول این مسا عد ت با خط مشی آزادی و بیطر فی افغانستان و شوروی موافق میباشد ، وا قعا دوستی افغا نستان وشوروی برازنده ترین نمونهٔ حسن همجواری است، این حسن همجواری ضمنا بهتر ین مثال همزیستی مسالمت آمیز بین دو کشور دارا ی ممیزا ت اقتصادی واجتما عی، فر هنگی و سیا سی متفاو ت میباشد و به اثبا ت میرسا ند که استحکام دوستی بدون همزیستی مسا لمت آمیز صور ت پذیر نیست و همکار ی در ساحا ت مختلف زند گی توام با احترا م متقا بل جز ازین راه تا مین نمیشود، بنابرین در مورد روابـط افغانستان و اتحاد شورو ی میتوان گفت : اعتماد متقابل یعنی حســن همجواری ، همزیستی مسا لمت آ میز یعنی همکاری باثمر در راه دوستی بین مرد ما ن جهان .

جلالتماب عزیز !

کلما ت فصیح جـــلا لـتـمـاب شمـادر بارهٔ تحولات افغانستا ن علا مت ایـــن حقیقت است که خوشبختانه در کشوردوست وهمسایه شوروی راجع به مجا هدا ت مردم افغانستان تفا هم وسیع موجود است . هدف مسا عی مرد م زحمت کش افغانستان بلندبردن سویهٔ ز ندگی ا قتصادی، اجتماعی، فرهنگی وسیاسی و معنو ی آن میباشد که بامساعدت ارزنده کشور های دوست ما جریا ن دارد .

بین این مرام و مرام سیا ست خار جی افغانستان ارتباط کامل موجود است .

واقعا خط مشی بیطرفی افغانستا ن نتیجهٔ مستقیم آزادی خوا هی آن است، ا فغانستان موقف خویشرا در صحنهٔ سیا ست جهـا ن آزادانه تعیین میکند و رویداد های جها ن راآزادانه قضاوت مینماید ، نه به پیر و ی یك بلاك یادسته کشور ها . افغانستا ن در هر مورد از رو ی حق و برا ی حمایت حق یعنی به طرفداری صلح جهان ، بقا وسعادت بشریت موقف میگیرد و بنا برین حاضرنیست که در دسته بندیها ی نظا می یا سیا سی خار جی منسلك شود .

افغانستان عزم راسخ دارد که پیو سته آزاد و متو جه تر قی باشد تا با همه قوا ی صلح خواه جهان در راه آزادی و تا مین حقوق مردمان وملل ، ترقی بشریت همکاری جدی نماید .

این است معنی آزادی بیطر فی و حـــق پرستی افغانستان . حکو مت و مرد م ما از همه کشور های دوست و خاصه همسا یهٔ ما اتحاد شوروی که این نیا ت ما را در ك و قدر میکنند متشکر اند .

مردم افغانستان دوستی خویش را با مردم اتحاد شوروی گرا می میشما رند وترقیات روز افزون اتحاد شوروی ایشا ن راخورسندوشادما ن میسازد . موفقیت ها ی مرد م اتحاد شوروی در سا حا ت مختلف که پروازهای موفقانهٔ کیها نی برازنده و جالب تر ین آن میبا شد ، مظهر مقام شا مخ مردم شما درتحو یل دانش و همه تاریخ بشر یت است و مردم ما آنرا تقدیر نموده به شما تبر یك میگو یند .

ملت افغانستان متیقن است که تر قی ملل گیتی جزء در پرتو صلح و آرامـــش بین المللی که شر ط اسا سی همکار ی بین مرد مان جهان میباشد صور ت پذیر نیست وازین جاست که اساسا ت عالیهٔ منشور ملل متحده را با عقیدهٔ راسخ پشتیبا نی نموده و در مجاهدا ت همه کشور های صلح خواه جهان که در پی تایید و تقویت سازما ن ملل متحد اند سهیم میباشد . مرد م توقع دارندسازما ن ملل متحد بیش از پیش ممثل همه ملل جهان بوده وبر حسب آرزو ها ی اصیل وواثق کلیه مردمان صرف مساعی و فعـالیت نـمـا یــد وبه همین معنی از لزو م اصلاح تشکیلا ت ملل متحد به طور یکه جها نی شد ن آنرا

واقعا تا مین‌نماید ، پشتیبانی مینما یم وآرزو مندیم که بیستمین مجمع عمو می که ا مسال منعقد خوا هد شد، مظهرآرزوهای‌صلح خواهانه مرد مان جهان در راه استحکام سازمان جها نی باشد .

همچنین توقع جد ی داریم که با مساعی‌که در داخل ملل متحد و خار ج از آن‌صورت میگیرد، خلع سلاح عام و تام که‌محل‌آرزومندی‌کافۀ بشریت‌است ، صورت پذیر گر د د .

افغانستان به همکاری دیگر کشور ها ی‌بیطر ف و کشور های آسیا یی وافریقا یی وهمه کشور های صلح خواه جهان، د ر ین‌باره ونیز در راه رفع کشید گیها که موجب نگرانی مرد مان صلح خواه جها ن میشود،مجاهدت کرده‌و میکند . دربارۀمسئلۀویتنام توصیۀ دومین کنفرانس کشور های بیطر ف‌منعقدۀ قا هره مبنی برلزوم مذاکره‌بین‌طرفهای ذیعلاقه و محدود ساختن سا حه مصا دمه‌وتامین اساسا ت وحد ت ملت ویتنا م‌مطابق آرزوهای اکثر یت افراد آن‌قابل غورمیباشد.به عقیدۀ ما در مورد نزا ع ویتنا م ودیگر مشکلات شبیه به آن ، صورت حل سیاسی‌باید بر جستجو ی راه حل نظا می ترجیح داده شود تاآنکه مرد مان چنین نوا حی ازدوام تباه کاری جنگ و مرد ما ن پیرا مو ن آن از خطر توسعۀ جنگ و مرد ما ن گیتی‌از تصور بهم خورد ن صلح جها نی و زوال تمدن بشریت ، بر کنار باشد .

ازین جاست که به عقیدۀ ما هیچ ملت‌جهان در بارۀ جریا ن حوادث در چنین‌مناطق پراشو ب جهان بی علاقه مانده نمیتواند وتامین راه حل صلح جویا نه این منازعا ت جز از طریق تفا هم بین دول ذیعلاقه و حتی‌ازخودگذری جوانب دا خل‌نزاع، ا مکـا ن پذیر نیست .

از خاضر ین خواهشمند م با بر داشتن‌جام خود در آرزو مند یها ی صمیما نه ام برای صحت جلالتما ب شما و دیگر همه‌زعمای‌اتحاد شوروی ، مو فقیت‌وترقی‌مزیدوسعا دت مردم بزرگ اتحاد شوروی، تقویت دو ستی‌بی شائبه و خلل ناپذیر مرد ما ن افغانستان واتحاد شوروی و صلح جهان و سلامـــت‌وبختیاری بشر یت اشترا ك نمایند .

آرشیف افغانستان

۱۴۱ ـ اعلامیۀ مشتر ك افغانستا ن واتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی . مورخ ۳۰ اپریل ۱۹۶۵ مطابق ثور ۱۳۴٤.

دوکتور محمد یوسف صدراعظم افغانستا ن‌بنا به دعو ت حکو مت اتحاد شورو ی از تاریخ اول تا دهم ثور ۱۳۴٤ برای یك‌بازدیدرسمی و دوستانه به اتحاد شوروی مسافرت نمودند .

طی این سفر عبدالله یفتلی ، وزیر پلان‌ومحمد عارف سفیر کبیرافغانستان در مسکو وروان فر هادی ، مدیرعمومی‌سیاسی و زارت‌امور خارجه و سایر اشخاص‌رسمی، به‌معیت صدراعظم افغانستا ن به اتحاد شـــورو ی‌مسا فر ت نمودند .

صدراعظم افغانستا ن و همرا هان ایشا ن‌از نقاط دید نی شهر مسکو مر کز اتحاد شوروی باز دید نموده و به شهر ها ی کیف‌و تاشکند و به منطقۀ دشت‌بایرواقع‌جمهوریت شوروی سوسیا لیستی از بکستا ن که در آن‌باتجارب عمران و آبادی ارا ضی بیابا نی

وتشکیل موسسا ت ثمر بخش فلا حتی‌آشنایی‌حاصل کردند ، نیز مسافرت نمودند .
دوکتور محمد یوسف در همه جا از طرف‌مردم شوروی با کما ل حرار ت و صمیمیت عمیق که خاصهٔ روابط دوستانه بین هردوکشور میباشد استقبا ل گردیدند .
دوکتور محمد یوسف صدرا عظم بارهبران‌اتحاد شوروی ل . ای . بریژنیف و .ای . کاسیگین و.ا.ای . مسیکویان ود . س .پولیا نسکی و دیگر زعما ملاقا ت ومصاحبه نمودند .
طی این مصاحبات . ا. ا .گرومیکو ،وزیرامورخارجه‌اتحادشوروی‌و س . ا . سکاچکوف، رئیس کمیتهٔ دولتی روابط اقتصا دی باکشورهای خار جی مربوط شورا ی وزیرا ن اتحاد شوروی و و . س . سمیو نوف ، معاون‌وزیر خار جه اتحاد شوروی و . س . ف . انتونوف ، سفیر کبیر اتحا د شوروی د رافغانستان و . س . پ . ککتیف، رئیس‌شعبهٔ شرق میانهٔ وزار ت امور خار جهٔ اتحادجماهیرشوروی، از طرف اتحاد شوروی شر کت داشتند .
این ملاقا ت ها و مذاکرا ت در محیط‌دوستی وصمیمیت و در کما ل حسن تفا هم صور ت گر فت .
طرفین از موجودیت اعتماد متقابل ونکوئی‌روابط با یکدیگر و تشئید روز افزون علایق دوستی بین مردمان خویش اظهار رضائیت‌وممنو نیت نمودند .
طرفین منافع مسا فر ت های متقا بل زعمای‌هر دوکشور را به کشور دیگر خاطر نشا ن نموده ، پرنسیپ های مند رجه اسنادواعلامیهٔ‌های مشتر ك هر دو کشور را که مطا بق منافع صلح و همکاری بین ا لمللی‌میباشد ،مجددا تایید گردند .
طرفین با کمال ر ضائیت، براین‌موا فقت‌نمودند که روابط موجود بین افغانستا ن‌واتحاد شوروی مظهر دوستی و حسن همجوار ی‌میباشد .

طرفین معتقدند که همکار ی و دوستی‌بین‌مرد مان ایشان نمونهٔ بارز تطبیق اصو ل همزیستی مسالمت آمیز بین کشور های‌دارای‌نظام ا قتصادی ، اجتماعی و سیاسی‌متفاوت میباشد واین ا مر واقع عا مل‌مهم‌استوار ی‌صلح در این منطقه بوده با آرزو هـــا ی صمیمی ملل صلح دوست سراسر جها ن‌مطابقت دارد .
طرفین در بارهٔ همکاری اقتصادی وفرهنگی‌بین مرد ما ن کشور های خویش تباد ل‌افکار نمودند .
افتتا ح شاهراه سالنگ در قلب هندوکش‌که شما ل و جنو ب قارهٔ آسیا را بهم وصل میکند وختم ساختما ن بند و کانا ل‌جلال‌آباد‌که در رشد اقتصاد ناحیهٔ ننگر هارافغانستان تاثیر و سیع خواهدداشت، علامت‌بارزهمکاری‌دوستانه بین هر دو کشور و نمونهٔ مساعدت بی شائبه و بی قید و شرط به انکشا ف‌وتر قی افغانستا ن از طر ف اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی میباشد .
طرفین از اینکه شاهراه کشك، تور غندی، هرات‌وقندهار ، درچندماه آینده ا فـتـا ح خوا هدشد و نیز از حسن پیشر فت امـوراستخرا ج گاز طبیعی وامور شهر ساز ی وخانه سازی و همکاری هر دو کشور دردیگرشقوق اقتصا دی و فر هنگی اظهار مسر ت نمودند .
طرفین از اینکه سا ل گذشته بین ایشا ن‌موافقت نامه ای در بارهٔ امور نقشه برداری و اکتشا فی برای استفاده مشتر ك متنو ع‌المرام از آبها ی دریا ی پنج و در یا ی‌آمو انعقاد یافته وطبق آن در طو ل سر حدمشترك‌هر دو کشور ساختما نهای سود مند اعمار خوا هدشد، اظهار خورسندی کر د ند .

طرفین با کما ل رضائیت متو جه شد ندکه روابط تجار تی بین ایشا ن به خو بی توسعه می یابد و به لزو م توسعه مزیــدتجار ت بین هر دو کشور بر اسا س منافع متقابل اظهار موافقت نمودند .

حکو مت اتحاد شوروی موافقت نــمــودمتخصصین خود را به افغانستان اعزا منمایند تـــادر مسا عــی آن در ا نشاء سو مــین پلان پنجسالهٔ آن مسا عد ت کرده بتوانند.

طرفین اظهار ا تفاق نظر نمودند که دوام تو سعهٔ همکاری ا قتصادی و فنی بین هردو کشور بر اساس حقوق مساوی مطابق آرزومندی ومنافع ملل ایشا ن است و بنا برین این همکاری که عامل مهم تشئید روابط حسن همجواری و دوستی بی شائبه بین ایشا ن میباشد ، دوام تو سعه و تقویت خوا هدیافت.

اتحاد شوروی مسا عی پیوسته کشور هایآسیا یی وافریقا یی و کشور های غیرمنسلک را در مبارزهٔ آنها علیه استعمار واستعمارجدید که افغانستا ن در آن متمادیا سهــم کافی داشته ، باقطعیت کامل تائید نموده ومی نماید .

طرفین آن نظر یا ت هفتادو هفت کشوردر حا ل رشد را که سا ل گذشته درکنفرانس سهازمان ملل متحد راجع به تجارت وانکشاف منعقدهٔ ژنیو ابلاغ گردیدقبول کرده‌اند ، تایید نموده توقع دارند که تازمان انعقاد دو مین کنفرانس ملل متحد برای تجار ت وانکشا ف درسال آینده ، این نظریات پیش از پیش محل تطبیق بیا بد .

طرفین بمنظور نگهبا نی صلح جها نی لازم میدانند که مسایل بین المللی از طر یق مسا لمت آمیز حل و دوستی و همکار ی بین ملل همه جهان استوار گردیده ود ر را ه محووقطع استعمار و منع استعمال ســلاح ذروی مبارزه شود .

طرفین اظهار یقین کردند که خلع سلاح عام و تام نه تنها برا ی اطمینا ن کتله‌ها ی بشر ی وفراغ خاطر ایشا ن از خطر جنگ و برای رفع کشید گی ها ی بین المللی و تقویت صلح مستحکم ضرور و محل آرزومندی کتله های بشر ی میباشد بلکه عملی ساختن آن برا ی منابعی که در رشد اقتصا دی ملل سر تاسـر جهـان به کار رفته میتواند ، می افزا ید .

طرفین از و خامت جدی اوضا ع درمناطق مختلف جهان و بالخصو ص در ویتنا م که خطر روز افزو ن برای صلح جهان تولیدکرده است ، ابراز نگرانی کردند و باین مناسبت حکو مت افغانستا ن و حکو مت اتحادجما هیر شوروی سوسیا لیستی نظر یا ت خود را در بارهٔ اوضاع که در ویتنا م وجنوب شرق آسیا ظهورمینماید، به یکدیگر بیا ن نمودند .

افغانستا ن و اتحاد جما هیر شـورو ی سوسیا لیستی برای جلو گیر ی از هر گو نه انتشار سلاح ذروی وایجاد مناطق فاقـــدسلاح ذروی در حصص مختلف جها ن اهمیت بزرگی قایل اند .

طرفین در بارهٔ ضرورت تقو یت سازما ن ملل متحد که مکلف نگهبا نی صلح وامنیت بین المللی میباشد اظهار موافقت نمودند .تقویت سازما ن ملل متحد باید بر رعا یت د قیق مند رجات منشور ساز مان جها نی باشد .

طرفین معتقد ند که تشکیلات ساز ما ن ملل متحد باید ممثل آن وضع واقعی با شد که در نتیجهٔ عضو یت عدهٔ بزرگ کشورهای مستقل آسیا و افر یقا در سازمان مذکور به میان آمده است .

حکو مت اتحاد شوروی برای پایدار ی افغا نستان د ر سیاست بیطرفی وعدم الحا ق که بر اسا س منافع ملی افغانستا ن متکی بوده ودر راه استواری مبا نی صلح جها نی مساعدت مینما ید ، قدروقیم بسزائی قا یل اســـت .

طی این مسا فر ت دو کتور محمد یوسف‌از ا . ن . کاسیگین دعو ت نمودند که در فرصت مسا عد به افغانستا ن مسا فر ت‌رسمی‌ودوستانه نمایند ، این‌دعوت با ا ظهار تشکر از طرف رئیس شورا ی وزیرا ن اتحادجما هیر شوروی سوسیالیستی قبول‌گردیده ، دربارهٔ تعیین وقت این مسا فر ت در آیندهٔ‌موافقه حاصل خوا هد شد .

آرشیف افغانستا ن - مطبو عا ت اتحادشوروی

۱۴۲ - پروتو کو ل تمدید مد ت اعتبارمعاهدهٔ بیطر فی و عد م تجاوز متقا بل بین دو لت پادشا هی افغانستا ن و اتحادجماهیرشوروی سوسیا لیستی ۲۴ جون ۱۹۳۱ مطابق سرطان ۱۳۱۰ .

مورخ ۱۶ اگست ۱۹۶۵ مطابق اسـد ۱۳۴۴ .

اعلیحضر ت پادشاه افغانستا ن و هیئت‌رئیسهٔ شورا ی عا لی اتحاد جما هیرشوروی سوسیا لیستی مطابق ماده اول معاهدهٔدوستی‌شوروی وافغانستا ن منعقدهٔ مسکو بتاریخ ۱۰ حوت ۱۲۹۹ مطابق ۲۸ فبرور ی ۱۹۲۱که‌متضمن اصل احترا م متقا بل استقلال‌یکدیگر میباشد .

با آرزو مند ی بسط و تحکیم روا بـط‌مودت ، حسن همجواری واعتمـاد متقا بـل که بین هر دو دولت مو جود ا ست. بارعایت‌اصل همزیستی مسا لمت آمیز دو ل دارا ی نظام اجتما عی متفاو ت و با در نظر گر فتن‌این امر که روابط افغانستا ن واتحاد شوروی یکی از بارز ترین نمونهٔ های تطبیق ایـن‌اصل میبا شد .

با احترام اصو ل مندر جه منشور ملل‌متحدوتایید لزوم استواری امنیت بین المللی و صلح جهان . با در نظر گرفتن‌مادهٔ هشتم‌معا هدهٔ بیطر فی و عد م تجاوز متقا بل بین دو لت پادشا هی افغانستا ن واتحاد جماهیرشوروی سوسیا لیستی ۲ سر طا ن ۱۳۱۰ مطابق ۲۴ جون ۱۹۳۱ منعقدهٔ کابل و مادهٔاول‌پروتو کو ل ۲۹ مار چ ۱۹۳۶ مطابق ۹حمل ۱۳۱۵ منعقدهٔ مسکو و مادهٔ او ل پروتوکول۲۵ قوس ۱۳۳۴ مطابق ۱۸ دسامبر ۱۹۵۵ منعقدهٔ کابل ، دربارهٔ تمدید اعتبار معا هده‌مذکـور .

تصمیم گرفته اند این پرو توکو ل را به‌منظور تمدید مد ت اعتبار معاهدهٔ بیطر فی وعد م تجاوز متقابل بین افغانستا ن واتحادجما هیر شوروی سو سیا لیستی ۲ سرطا ن ۱۳۱۰ مطابق ۲۴ جون ۱۹۳۱ منعقدهٔ کابل‌امضاء نما یند .

طرفین متعا هد ین به این منظور نمایندگان‌خویش را قرار آتی تعیین نمودند :
از جانب اعلیحضر ت پادشاه افغانستا ن.
جنرال‌محمد عا رف ، سفیر کبیر ونما یندهٔفوق‌العادهٔ اعلیحضر ت در مسکو .
از جانب هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحادجما هیر شوروی سوسیا لیستی .
و . و . کوزنتسوف ، معاون اول وزیر امورخار جه اتحاد شوروی .

هر دونماینده اعتبار نامه ها ی خویش رابا هم مبادله نموده وآنرا کاملا صحیح‌یافتند.
طرفین متعا هدین راجع به مراتب آتـی‌موافقت نمودند :

مادهٔ اول

معاهدهٔ بیطر فی و عد م تجاوز متقا بل بین دو لت پادشا هی افغانستا ن و اتحـــاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی ۲ سر طا ن۱۳۱۰ هـ . ش مطابق ۲٤ جون ۱۹۳۱ منعقدهٔ کابل، از مو قعیکه پرو تو کول هذا اعتبارمی‌یابد تا ده سا ل مابعد آن دارا ی اعتبار خوا هد بود .

بعداز انقضای این مدت، معا هدهٔ مذکورهرساله خود بخود تمدید یافته، دارای‌اعتبار خوا هد بود و هریك از طرفین متعا هدین‌حق‌فسخ معاهدهٔ مذکورراتوسط اطلاعیهٔ‌که‌شش ماه قبل بدهد ، خواهد داشت .

مادهٔدوم

این پرو تو کول باید به تصویب‌مقا مات‌عالیه دولتین برسد واز موقع تبادل اسناد مصدقه که در شهر کابل صور ت خوا هدگرفت ، نافذ و معتبر خوا هد گردید .

نمایند گان مختار مراتب فوق راتصدیق‌وآنرا به امضاء و مهر خود ممهور نمودند .

در شهر مسکو بتاریخ ۱۵ اسـد ۱۳٤٤هجر ی ،ش مطابق ٦ اگست ۱۹٦٥ در دو نسخه هر یك به زبا نها ی دری وروسی‌تنظیم گردید و متن هر دو زبان یك سا ن دارای اعتبار میباشد .

به نمایندگی از اعلیحضرت پادشاه افغانستان
محمد عار ف

به نما یند گی از هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی
و . کوز نتسو ف

آرشیف هر دو کشور

۱٤۳ ـ بیانیهٔ بناغلی ا . ن . کاسیگین‌در دعوتیکه بافتخار اعلیحضر ت محمدظاهر شاه پادشاه افغانستان و علیا حضر ت ملکهٔ‌ترتیب یافته بود .
مورخ ٦ اگست ۱۹٦٥ مطابق اسد ۱۳٤٤.

اعلیحضر تا !

رفقای عزیز و دوستان !

درین محفل برای ابراز احترام به‌مهمانان‌عالیقدر که از کشور دوست ما افغانستا ن واردشده اند ، گرد آمده ایم ، بنام هیئت‌رئیسه شورا ی عالی اتحاد جما هیر وحکومت شوروی به اعلیحضر ت محمد ظاهر شاه وعلیاحضرت‌ملکه حمیرا ، صمیمانه‌اظهارتبریك میگویم همچنین به وزرای حکومت پادشاهی‌و جمله مهمانان افغانی ما که وارد اتحـاد شوروی‌شده‌اند تبریك و خوش آمدید میگویم. مردم شوروی نسـبت به همسا یگـا ن افغانی خود احترا م عمیقی دارند ومیدانندکه در آن سو ی سر حد شورو ی وافغانستان دوستان ما مرد مان شجا عی زند گی میکنندکه طبیعت آنانرا با حسس غرور و حیثیت‌ملی

و آمادگی برای جانفشانی در راه دفاع‌استقلال‌وطن خود پرورش کرده است . در عین حا ل مردم افغانستان سا ل به سا ل بیشترموفق‌میگردد طبیعت خود را وادار سازند که به‌نفع بشر خدمت کند و ماخوش وقتیم که درین‌کار سهم داریم .

مردم ما با شادی افغانستا ن مو قعیکه‌درین‌کشور موسسا ت صنعتی وانر ژیتیک‌وآبیاری جدید وشاهراه های جدید افتتا ح میشودسهیم میباشند . در اتحاد شورو ی بارضائیت مندی خاطر نشان میشود که همکاری اقتصادی‌اتحاد شوروی وافغانستان در پیشر فــت اقتصادی آن کشور و تحکیم بیشتر استقلال‌آن وتر قی سطح زند گی مردم آن کشور اثر نیکی می بخشد .

در کشور ما با دقت‌و با علاقه منــد ی‌فراوا نی مو فقیت های افغانستا ن رامشاهده نموده و برا ی فعا لیت شما در راه تحکیم‌استقلال ملی، ترقی‌اقتصادی و فر هنگی ، قدر و قیمت عالی قایل میباشند . مجا مع‌اجتما عی شوروی نسبت به آن تحو لا ت‌و اصلاحا تیکه در سا لها ی اخیر درافغانستان‌صورت میپذیرد ، نیز علاقمند میبا شند .

بین مرد ما ن اتحاد شوروی وافغانستا ن‌تمایل طبیعی به بر قراری روابط اقتصا دی وفرهنگی و حسن همجواری هر چه‌نزدیکتروجود دارد . پایه دوستی دولتها ی ما از طرف لینن و مبارزین راه استقلال‌افغانستان گذاشته شده ، در میان ماهیچگاه اختلا فی وجود نداشته و مسا یلی وجود ندارد که‌بتواند سبب اختلاف نظر و یا سا یه افگند ن به دوستی شوروی وافغانستان گردد .

ما با سخنان اعلیحضر ت کا ملا موافقیم‌که میفرمائید ، پایه های‌این‌دوستی بر حسن همجواری ، ا حترام متقا بل ، عدم مداخله‌درا مور یکدیگر ، تو سعه همکاری‌اقتصا د ی و فرهنگی که مطابق به آرزو ها ی هر دوکشوراست ، استوار میباشد .

ما از توسعه روابط اتحاد شــــوروی وافغانستان کما ل رضائیت داشته و بر ین عقیده میباشیم که در تحکیم مزیدان نقش‌مهمی را اعلیحضرت عهده دار میباشند‌. این است که ما به مسا فر ت رسمی ملو کا نه‌اهمیت زیا دی مید هیم و معتقدیم که هم اکنون میتوان گفت این مسا فر ت قدم‌بزرگی‌در راه تحکیم روز افزون روابط اتحادشوروی وافغانستان خوا هد بود .

امروز پروتوکو ل تمدید اعتبار قرار دادبیطرفی‌وعدم تجاوز متقابل بین شور وی و افغانستان منعقده ۲٤ جون ۱۹۳۱ را امضاءکردیم .

انعقاد این قرار داد در ۳۵ سا ل پیش‌مرحله مهمی بود در راه توسعه روابط مود ت آمیز بین کشور ها ی ما و واقعه مهمی بوددر تما م اوضا ع بین المللی آن دورا ن . در مقد مه قرار داد گفته شده است اتحــادشوروی وافغانستان تصمیم گرفتند آنرا بــه منظور تحکیم روابط دوستا نه وحسن‌همجواری‌که خوش بختانه در بین آنان بر پایه قرارداد ۲ فروری سا ل ۱۹۲۱ منعقده مسکو ایجادشده‌است ، ا مضاء نما یند ویقین‌دارند که این روابط در آینده نیز توسعه یافته و به‌مقاصد عالیه صلح عمو می خد مت خوا هد کرد .

امروز پس از ۳۵ سا ل ما میتوا نیم بارضائیتمندی عمیق خاطر نشا ن سا زیم که اطمینا نیکه از تحکو متین ما هنگا م انعقــادقرار داد بیطر فی و عد م تجاوز متقا بل‌ابراز شده بود تائید گردید . واکنو ن روا بطبین کشور های ما همچنان توسعه یافته به مقاصد عالیه صلح جها نی مسا عد ت‌میکند .

واین امر در جریا ن مذا کرا تیکه درموقع‌این مسا فر ت رئیس دو لت افغانستا ن به اتحاد شورو ی صور ت گرفت مجدداً تا کیدگردید . گفتکو های مادر محیط حسن تفا هم واعتمادیکه مد تنها ست ممیزهٔ روابط اتحــادشوروی وافغانستان میبا شد صور ت گرفت .

ما مسایل مربوط بهمکاری بین کشور های‌ما را بطور ثمر بخش مطالعه و راجع بـه مسایل مهم بین المللی تبادل افکار نمودیم .در سنجش اوضا ع فعلی جهان از طر ف حکو متین ما وجهه مشترك بسیار است .گمان میکنم که حکو متهای ما به‌تمام قوای‌که علیه‌استعمار و خواهان صلح و امنیت ملل‌میباشند ، ا همیت یکسانی مید هند . مسایل مربوط به وحدت ، مخصوصا درین هنگام که‌امپر یالیستها در صدد میباشند علیه قوا ی آزادی ملی به تعرض بپر دازند ، اهمیت‌درجه‌اول دارد .

اکنون توجه تمام جهان به ویتنا م‌معطوف‌است ، که آنجا بر ا ثر عملیات تجاوزکارانهٔ ایالات متحده امریکا وضعیتی بوجود آمده که‌متضمن وخیم ترین عواقبی برا ی صلح جهان میباشد .

اتحاد شوروی نگرا نی بسیار ی از کشورهای غیر منسلك منجمله افغانستان را بـه مناسبت ادامه توسعهٔ اختلاف ویتنا م در کمینما ید .

موقف اتحاد شوروی در مسئله ویتنا م‌ثابت و تغییر ناپذیر است . ما کاملا ازنقطه نظر حکو مت جمهور ی دیمو کراسی ویتنا م‌راجع به راه های‌عادی کردن اوضاع‌درجنوب شرق آسیا پشتیبا نی میکنیم . ما بهمکار ی‌خود با دوستان ویتنا می بمنظور تقو یت استعداد دفا عی دولت آنان و جلو گیر ی‌از تجاوز امریکا ادامه خواهیم داد .

امروز قسمت رسمی بازدید دوستا ن به‌پایان میرسد ، ما امیدا واریم که بهتر ین خاطرا ت از اقا مت شا ن در اتحادشوروی‌با خود به افغانستان خوا هند برد .

از تمام حضار محترم خوا هشمندیم جا م‌خود را به سلامتی مهمانا ن عا لیقدر مـا اعلیحضر ت همایو نی پادشاه افغانستا ن وعلیا حضرت ملکه، به سلامتی و زرای محترم حکو مت افغانستان وکلیه دوستا ن افغانی‌ها بنو شنند :

مستحکم و منکشف باد همکار ی بین‌مردم‌اتحاد شوروی وافغانستان .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعا ت اتحـــادشوروی

۱۴۴ ـ بیانا ت اعلیحضر ت محمدظاهرشاه‌پادشاه افغانستان در دعو تیکه با فتخار شان ترتیب یافته بود .

مورخ ٦ اگست ۱۹٦٥ مطابق اسد ۱۳۴۴.

جلالتماب عزیز !

از کلما ت‌صمیمانهٔ جلالتما ب شما که طی‌این محفل بزرگ اظهار نمودید ، از جانب خویش واز جانب ملکه و همرا هانم اظهـارتشکر مینمایم .

مسافر ت زعما ی اتحاد شـورو ی بـه‌افغانستان و مسا فر ت زعما ی افغانستا ن به کشور شما دراستواری پیوند های مود ت‌بین هر دو ملت تاثیر نیك دارد . شاد م که هشت سال پس از نخستین سفر رسمی‌خویش بار دیگر به مسا فر ت رسمی در کشور زیبا و پنهاور شما پرداخته . درین‌محفل دوستا نه شر کت میکنم .

دیدار مجدد اتحاد شوروی از چند ین جهت‌برای من مایهٔ مسر ت است .

یکی اینکه ترقیا ت روز افزو ن مرد م‌اتحاد شوروی را در سیر زما ن مشا هده میکنم . واقعا مرد م افغانستان که برا ی‌عمران اقتصا دی و تر قی اجتما عی وفرهنگی

خویش متما دیا صر ف مساعی‌مینمایندازوقو ع پیهم تر قیا ت مرد م این کشوردوست و همسا یه شاد ما ن میشو ند . دیگراینکه‌مشا هده میکنم خو شبختا نه علاقه مند ی بافغا نستان‌وتحولات آن نزد دوستان‌شوروی‌ما پیهم توسعه میابد .
خرسندم از اینکه امروز تمدید ده سا له‌معاهده بیطرفی وعدم تجـاوز ۱۳۱۰ ، با انعقاد یك پروتو کول صور ت گر فت .
دوستی ، بیطر فی و عدم تجاوز بین کشو رهای ما یك امر واقع بوده واکنو ن جهانیا ن پس ازسا لیان دراز تجربه به معنـا ی آ ن‌تحکیم صلح و امنیت جهان ، بهتر پـی برده اند .
مسا عدتها ی بیقید و شر ط اتحاد شوروی‌که درین ده سا ل به پیمانهٔ روز افزو ن به افغا نستان‌رسیده‌است ، درتکمیل‌پلان‌پنجسالهٔ‌اول‌و پلان پنجسالهٔ دوم ما سهم‌بارزداشته است .
حکو مت ومرد م افغانستان این‌مساعد تهای‌کشور همسایه و دوست ما اتحاد شورو ی را به نگاه تقدیر کامل مینگر ند . ایــن‌همکاری اقتصا دی یقینا در تشئید عـلایق حسنه همسا یگی نیك و احترا م متقابل که‌بین‌هر دوکشور از زما ن استقلال افغانستا ن و تاسیس رژیم شوروی توسط لینن‌فقیدباینسووخوشبختانه مو جود بوده ، ا ثرمساعد و نیك دارد . شاهراه سالنگ که قلب کهسارشامخ هندو کش را شگافته است ، شاهراه تورغندی ــ هرا ت ــ کند هار که بزو دی‌افتتاح خوا هد شد ، بندوکانال آ بیا ر ی ننگر هار که ازبهار ا مسال بکار افتا ده ،بند نغلو که در آینده نیرو ی بر قی تو لید خوا هد کرد ، کشفیات‌گازطبیعی که‌استفا ده‌وسیع صنعتی از آن مدنظر میباشد و دیگر پروژه های سود مند اقتصا دی و فر هنگی‌به مسا عد ت اتحاد شوروی در ترقی‌اقتصادی افغا نستان سهم بارز داشته و خوا هدداشت.
این معاو نت های اتحاد شـــوروی بـه‌افغانستان برازنده تر ین نمونهٔ همکار ی اقتصادی بین دو کشور دارا ی رژیم سیاسی‌متفاو ت بوده عا لی ترین مظهرحسن‌همجواری وهمزیستی مسا لمت آمیز و همکار ی باثمردر راه تر قی وبختیار ی مرد ما ن به‌منظور تشئید صلح جهان میباشد .
مردم افغانستان به این حقیقت متو جـه‌میباشند ، هر قدمی که در راه عمران مادی ومعنوی خویش برمیدارند ، ایشانرا به هدف‌بزرگ دیگر آنها یعنی تقو یت صلح‌وتر قی متوازن ملل از راه همکار ی با همه مرد ما ن‌جهان نزدیك میسازد . بنا بر ین سیا ست بیطرفی ، قضاوت آزاد و دوستی با همه ملل‌و همکاری اقتصا دی با ایشا ن با آرزو های ترقی خواهانهٔ ملت افغانستان مطابق و دراستواری مبا نی صلح جهان مفید و موثـر میباشد .
تقو یت روابط افغانستان با کشور هـــای‌خار جی و نقش بین المللی آن متوازی به مسا عی آن در داخل کشور در راه انکشا فـدیمو کراسی و تامین عدا لت اجتما عی‌پیش میرود .
بزودی نخستین انتخابا ت شورا بر حسب‌قانون اساسی ۹ میزان ۱۳۴۳ ، درکشور ما صور ت میگیرد و قاطبه ملت افغانستا ن‌مطمئن است ، ازین راه در بلند بردن سویه اقتصادی، ا جتماعی و فرهنگی‌خو یش‌وتا مین‌کرا مت بشر ی موفق تر باشد .

افغانستان از نخستین اعضا ی سازما ن‌ملل متحد بوده اساسا ت منشور آنرا موافق به آما ل خویش و هد ف های بشر یت‌میشناسد .
طی این بیست سا ل سازما ن ملل متحددر راه همکاری بین ملل و مرد ما ن جها ن

ابراز مساعی‌نموده ، توقع داریم در تشکیل‌سازما ن جها نی اصلاحا تی وارد گردد که با شرایط واوضا ع کنو نی جهان موا فق‌باشند .

آرزو مندیم دو ل بزرگ جهان برا ی‌تقویت سازما ن جها نی با کما ل تسا مـح و توافق مجا هد ت‌نمایند . امیدواریم‌اساسی‌ترین هدف سازما ن ملل متحد که‌جها نی بودن واقعی آنست بزودی تا مین یافته به‌اینگو نه مسا عی آن در راه استواری صلح وامنیت جهان وتر قی بشر یت موثرترگردد.

درین ایام اوضا ع ویتنا م که سـبب‌کشیدگی علایق بین المللی گردیده است‌مایهٔ نگرا نی مرد ما ن آسیا و همه جهان میباشد.افغانستان مرا تب مندر جهٔ اعلامیهٔ کشور های بیطر ف جهان را که سا ل گذشته درقاهره صادر شد ، مجددا تائید میکند .

توقع داریم همه کشور ها از اقدا م به‌هر گو نه عملی که سا حه مصادمه را وسیعتر واوضا ع را کشیده تر سازد دست گیر ندو کنفرانسی مانند کنفرانس یازده سا ل قبل ژنیو منعقد گردد ، باین گو نه میتوان متوقع‌بود ، حق مردم ویتنام برای صلح واستقلال از راه حل صلح جو یا نه تامین یابد .

یقین دار م تماسها و تبادل نظر یا ت درباره مسائل مورد علاقه هر دو کشورهمسایه و دوست که طی این مسا فر ت رسمی من‌به اتحاد شوروی صور ت گرفته در تفا هم مزید بین هر دو ملت و تشئید پیو ند های‌دوستی بین ایشا ن موثر خوا هد بود . خاطرات نیك این روزهای خوشی‌را اینجانب،ملکه و همراهانم پیوسته گرا می خوا هیم داشت .

جام خود را بسلامتی جلالتما ب شماو به‌صحت دیگر زعما ی دولت شوروی برا ی موفقیت وسعادت مردم‌شورو ی و بازهم‌تحکیم‌مزید روابط دوستا نه هر دو کشور و صلح جهان بلند میکنم .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعا ت اتحــادشــوروی

۱۴۵ ـ اعلامیهٔ مشتر ك افغانستان واتحادجما هیر شوروی سو سیا لیستی .
مورخ ۱٦ اگست۱۹٦۵ مطابق‌اسد ۱۳۴۴ .

اعلیحضرت معظم هما یونی محمدظاهرشاه،پادشاه و علیا حضرت معظمه حمیرا ، ملکهٔ افغا نستان ، بنا بد عوت هیئت رئیسه‌شورای‌عالی اتحاد جما هیر شورو ی سوسیا لیستی برای یك باز دید رسمی دوستا نه از تاریخ۱۲ الی ۲۵ اسد ۱۳۴۴ مطابق ۱۳ الی ۱٦ اگست ۱۹٦۵ ، به اتحاد شوروی مسا فر ت‌نمودند .

والاحضرت شهزاده شاه محمود نیـز بـه‌معیت اعلیحضر تین درین مسا فر ت اشتراك داشتند .

طی این مسا فر ت رسمی :
جلالتماٰب علی محمد ، وزیردربارسلطنتی.
جلا لتماب‌سیدقاسم رشتیا، و زیر ما لیه.
جلالتماب دکتور محمدناصرکشاورز ، وزیرزرا عت .
جلالتماب جنرال‌محمد عارف، سفیر کبیرافغانستان در اتحاد شوروی .

ښاغلی عطاء الله ناصر ضیاء، ر ئیس‌تشریفا ت وزار ت امور خارجه .
ښاغلی دکتور روان‌فرهادی، مدیر عمو می‌سیاسی وزار ت امور خار جه .
ودیگر شخصیتها ی رسمی افغانی شر ف‌معیت ذات ملوکا نه و علیا حضر ت ملکهٔ معظمه را داشتند .
اعلیحضرت معظم همایونی ، علیا حضرت‌ملکهٔ معظمه و همرا هان ایشا ن تقا طدیدنی شهر مسکو مرکز ، اتحاد جماهیر شورروی‌سوسیا لیستی را به شمو ل بعضی موسسات و مـ ـر ا کـز فـ ـر هـ ـنـگی مـعا ینه نموده ، از طرف مرد م شو ر وی با کما ل حرار ت و صمیمیت عمیق که خاصه روا بطدوستانه بین هر دو کشور میباشد ، استقبال گردیدند .
اعلیحضر ت معظم همایو نی با جلالتمابان‌ل . ا . ی . برژنیف و ا . ن . کوسیگین و ا . ای . میکو یان و د . س . پولیا نسکی،ملاقا ت و مصا حبه نمودند .
طی این مصا حبا ت از جانب اتحادشورروی‌علاوتا ذوات ذیل شر کت داشتند :
جلالتمابان .ك.س.دزوتسه نیرزه ، معاون‌صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی‌اتحادجماهیر شورروی سو سیا لیستی .
س . ا . ا سکا چکو ف ، رئیس‌کمیته‌دولتی‌روابط اقتصادی با دو ل خار جی مربو ط شورا ی وزیران .
و . و . کورنتسوف ، معاون‌اول‌وزیرامورخارجهٔ اتحاد جما هیر شورروی سوسیالیستی.
ل . ف ایلیچوف ، معاون و زیرامورخارجه‌اتحاد جما هیر شورروی سوسیا لیستی .
س . ف انتونوف ، سفیرکبیراتحادجماهیرشورروی سوسیا لیستی در افغانستا ن .
س. پ کیکتیف ، رئیس شعبهٔ کشورهای‌شرق میا نه وزار ت امور خار جه اتحـــاد جما هیر شورروی سوسیا لیستی .
ازجانب افغا نستان در مذاکرات، و زیردربار سلطنتی ، وزیر مالیه ، وزیر زراعت، سفیر کبیر ا فغا نستان‌دراتحاد شورو ی ،رئیس تشریفا ت ومدیر عمو می سیا سی وزار ت امور خارجه ، سهم گرفتند .
این ملاقاتها و مذاکرا ت در محیط دوستی‌وصمیمیت و در حسن تفا هم صور ت‌گرفت.
طرفین از توسعهٔ روز افزو ن دوستی بین‌هردولت که‌پایه های عنعنوی دارد ا عتما د متقا بل ، حسن همکاری درسا حات‌مختلف،اظهار رضائیت کامل نموده بار دیگر تایید کردند که اجازه نخوا هند داد باین روا بطلطمهٔ وارد آید .
طرفین منافع مسا فر تها ی متقابل زعمای‌هر دو کشور را به کشور دیگر خاطر نشا ن نموده ، پرنسیپ های مندرجه اسناد واعلامیه‌های مشتر ك سابقه هر دو کشور را که مطابق منافع صلح و همکار ی بین المللی‌میباشد ، مجددا تائید کر دند .
طرفین معتقدند که دوستی و همکار ی‌بین‌مرد مان ایشان نمونهٔ بارز تطبیق اصـو ل همزیستی مسا لمت آمیز بین کشور ها ی دارای نظام های ا قتصادی ، ا جتما عی وسیا سی متفاو ت میباشد و این امر واقع‌عامل مهم استواری صلح در ین منطقه‌گیتی بوده ، باآرزو های صمیمی همه ملل سراسرجهان مطابقت دارد .
طرفین عقیده دارند ، مسا عدت‌های‌اتحا دشورروی به افغانستا ن در عملی شد ن‌نخستین ودومین پلان پنجسالهٔ افغانستا ن نقش مهم‌داشته و دوام این مسا عد تها در تطبیقهٔ سو مین پلان پنجساله در راه پیشر فت‌اقتصادی افغانستان تاثیر وسیع و مثبت خوا هد داشت .
طرفین از توسعهٔ موفقیت آمیز تجار ت‌افغانستان واتحاد شورروی اظهار رضـائیت نموده و آرزوی خودرا برای بسط بیشتر آ ن‌بر ا ساس منافع طر فین ابرازوتائیدنمودند.

تمدید اعتبار قرار داد موجوده بین افغانستان واتحاد شوروی راجع به امور ترانزیتی به منافع متقابل هر دو کشور درساحهٔ اقتصادی مساعدت نموده ، در توسعهٔ مناسبات تجارت خارجی افغانستان موثرمیباشد .

طرفین تصمیم گرفتند مدت اعتبار پیمان بیطرفی و عدم تجاوز متقابل بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ،منعقدهٔ سال ۱۳۱۰ مطابق ۱۹۳۱ را برای دهسال دیگر تمدید دهند . این پیمان که متکی براصول همزیستی مسالمت آمیز ، تساوی حقوق ، احترام متقابل وعدم مداخله درامور یکدیگر میباشد ، برای توسعه وتحکیم مزید روابط مودت آمیز افغانستان واتحادشوروی واستحکام صلح عمومی و همکاری بین المللی بر اساس تساوی حقوق اهمیت بزرگی دارد .

جانب افغانی سیاست بیطرفی و غیرمنسلک بودن افغانستان را که مطابق به آرزو ها و منافع ملت افغانستان و صلح جهان میباشد، تاییدومجددا توضیح نموده، طرف شوروی تاکید نمود که این سیاست افغانستان در رفع تشنجات بین المللی و تحکیم صلح و دوستی بین مردمان جهان سهم مهمی دارد .

طرفین یقین دارند ، تقویت روز افزون روابط دوستی عنعنوی شان درساحات اقتصادی و فرهنگی موافق به آرزو های صمیمی هر دو ملت و به منفعت صلح جهان میباشد .

طرفین ازمساعی مردمان وملل یکه برای تامین حق تعیین سر نوشت خویش و در برابر تسلط اجنبی و مقابل استعمار به اشکال مختلف آن مجادله میکنند ، پشتیبانی خودرا ابراز مینمایند .

طرفین معتقدند که احترام حق آزادی ملل ومردمان وعدم مداخله در امور داخلی کشور ها ، شرط مهم امنیت در جهان بوده ، تامین صلح پایدار و اعتماد متقابل بین الملل و ترقیات اجتماعی شان در محیطی امکان پذیر میباشد که در آن همزیستی مسالمت آمیز بین دول ، بدون درنظر گرفتن نظامهای اجتماعی وسیاسی ایشان میسرباشد.

طرفین از وخامت جدی اوضاع درویتنام که خطر روز افزون برای صلح جهان تولید نموده است، ابرازنگرانی کردند وهریک موقف خود را به جانب دیگر شرح دادند .

طرفین یقین دارند که مسئلهٔ ویتنام را فقط بر اساس قرار داد های سال ۱۹۵٤ ژنیو مربوط به هند چین ، میتوان حل وفصل نمود .تا برای مردم ویتنام برای هیچگونه مداخله از خارج ، این امکان تامین شود که طبق ارادهٔ خود سر نوشت خویش را تعیین نموده نایل به استقلال و صلح ووحدت گردند .

طرفین برین اتفاق نظر دارند که اصول مندرجهٔ منشور ملل متحد مطابق به آرزوهای کتله های بشری میباشد . و بنا بر ین سازمان ملل متحد که مکلف به نگهبانی صلح وامنیت بین المللی و همکاری بین ملل جهان است ، باید با مساعی جدی همه دول عضو آن تقویت یابد . طرفین معتقد اند که سازمان ملل متحد باید مثل آن وضع واقعی باشد که در جهان در نتیجهٔ عضویت عدهٔ بزرگ کشور های آسیا و افریقا در آن موسسه به میان آمده است .

طرفین یقین دارند که حصول موافقت بر خلع سلاح عام و تام و همچنین ابراز مساعی بمنظور خلع سلاح قسمی برای رهنمایی بشر از خطر جنگ جدید و رفع تشنجات بین المللی ضروری میباشد. اینقدامات بر منابعی که به مقصد رشداقتصادی در جهان بکار میرود خواهد افزود . انعقاد یك کنفرانس جهانی خلع سلاح در انجام این مقاصد مساعدت کرده میتواند .

طر فین درجریان مذاکرات متذکر شدند ، مسا عی و مجا هداتیرا که به مقصد رفع دایم تشنجات بین المللی بعمل می آید، موجودیت کانونها ی اختلا فا ت جد ی در قسمت های مختلف جهان مواجه باشکا ل مینما ید .

طرفین عقیدهٔ راسخ دارند که با ید کلیه مسایل مورد نزا ع بین دو ل از راه صلح و توسط مذاکرا ت مطابق اصو ل منشورسازما ن ملل متحد از طریق مذاکرا ت بین جانب های ذیعلاقه بر پایهٔ برابر ی کا مل حل و فصل گردد .

طرفین با حسن استقبا ل از انعقاددومین کنفرانس کشور ها ی آسیا یی وافریقایی در آینده اظهار اطمینا ن مینما یند که آن جتما ع در متحد نمودن و فعا ل سا ختن تما م آن قوا مسا عد ت خوا هد کرد که درراه رفع کامل استعمار بهر شکل و نو عیکه باشد مبارزه میکنند .

به عقیدهٔ طر فین مسا فر ت اعلیحضر ت پادشاه افغانستا ن به اتحاد شوروی و تبادل افکار راجع به مسایل مورد علاقه طر فین که طی این بازدید بعمل آمد در توسعهٔ مزید روابط مودت آمیز بین افغانستا ن واتحادجما هیر شوروی سو سیا لیستی و در تحکیم اعتماد و همکار ی ها به نفع ملتین هر دوکشور مسا عدبوده، موافق به منفعت صلح در سراسر جهان میباشد .

اعلیحضر ت محمدظاهر شاه پادشاه افغانستان و حکو مت افغانستا ن ازجلالتماب ل . ای . بر یژینف ، جلا لتما ب ا . ن کاسیگین و ا . ای .میکویان دعوت نمودند که در فرصت مسا عد ی برای یك بازدیددوستانه به افغانستان مسا فر ت نما یند .

این دعو ت از جانب ایشا ن با تشکرقبول شد .

آرشیف افغانستا ن ـ مطبو عا ت اتحادشوروی

۱۴۶ ـ بیانیهٔ شاغلی صدراعظم افغانستان محمد هاشم میوندوال در دعو تیکه بافتخار هیئت حکو متی شوروی که به مناسبت افتتاح سرك کشك ـ هرا ت ـ قند هار بافغانستان آمده بودند ترتیب یافته بود .

مورخ ۱۴ نو مبر ۱۹۶۵ مطابق عقر ب۱۳۴۴ .

جلالتماب عزیز !

خرسند م که شما و همراهان محتر م شمارا درین محفل دوستا نه خیر مقد م میگو یم.

مسافر ت جلالتما ب شما به افغانستا ن نشانهٔ علایق دوستا نه ایست که از زما ن استقلال افغانستان وظهور اتحاد جما هیراشتراکیهٔ شوروی باینسو خوشبختا نه بین هردو کشور قایم بوده و شکل عنعنوی ر ابخود گرفته و بطور روز افزو ن و با ثمر تقو یت یافته و می یابد .

تکمیل شاهراه غربی کشك، تورغندی، هرات وقند هار یکی از ثمرات مثبت این دوستی میباشد .

ختم این پروژه بعد از ختم معبر وشاهراه سالنگ ، بند وکانال ننگرهار در حا لیکه انجام یکعده پروژه های دیگر به مسا عد ت اتحاد شوروی در آینده صور ت خواهدگرفت علامت تقو یت مزید مناسبا ت همسایگی نیك ، ا عتماد متقا بل وهمکاری مثبت بین

کشور ها ی ما می باشد . این مناسبا ت که مطابق آرزو ها ی صمیمی هر دو ملت استوار ترمیشود ، بهترین نمونهٔ همزیستی مسالمت آمیز و مثبت بین کشور های دارای رژیم های متفاو ت است .

حکو مت و مرد م افغانستا ن مسا عد ت های بی قید و شر ط اتحاد شوروی را که در پیشر فت پلان های رشد اقتصـــا دی افغانستان سهم بزرگ داشته اند و دارند باکمال صمیمیت تقدیر میکنند .

مسافر ت های متقابل زعما ی افغانستان و شوروی به کشور های یکدیگر در تشئید این علایق حسنه نقش بارز داشته است .دو مین مسا فر ت رسمی اعلیحضر ت معظم همایو نی به اتحاد شوروی که در تابستا ن گذشته واقع شد و پذیرا یی با حرار ت مردم شوروی از ذات ملو کانه وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه چنانکه در اعلامیهٔ مشتر ک تاریخی ۲۵ اسد ۱۳۴۴ هردو کشور منعکس است ،مظهر دوستی روز افزو ن بین هر دو ملت می باشد .

تحولات اخیر افغانستان که تحت رهبر ی پادشاه بزرگ ما با تطبیق قانون اسا سی صورت گرفته ، موجب توسعهٔ علا قه مند ی مردم ما به جنبه های مختلف آن مجا هدا ت گردیده است، که حکومت کنونی افغانستان بحیث خدمت گذار مردم واز راه پشتی با نی کامل ایشا ن به منظور پیشر فت اقتصادی، اجتماعی ، فرهنگی و سیا سی پیش گرفته است . ملت ما به معنا ی علایق حسنه وهمکاری بین افغانستا ن و کشور ها ی دوست به نیکو ئی پی میبرد . خر سندیم که دوام و تقویت علایق نیك افغانستا ن و اتحاد شوروی چنانکه در مذاکرا ت دوستا نه امروز با جلالتماب شما متذکر شدیم، متکی برتا یید کامل مرد مان هر دو کشور می باشد .

یقین دارم که این مسا فر ت جلالتما ب وهمراهان محتر م شان در افغانستا ن در استواری مزید علایق دوستی بین هر دوملت تاثیر نیك خوا هد داشت . توقع دار م ایام مسا فر ت شما در شهر های مختلف افغانستان به مسر ت سپر ی گردیده وهنگا م عود ت پیام های دوستانه حکو مت و مرد م افغانستان را که ممثل احساسا ت قلبی ایشا ن میباشد ونیز مراتب قدر دانی ایشا ن را از مساعدت های بی شائبهٔ اتحاد شوروی به افغانستان ، به زعما ومرد م شوروی ابلاغ نمائید .

از حاضر ین محترم خوا هشمند م جا م خود را با آرزو مند ی صحت و سلامـــت جلا لتماب کریل مازو روف ، مهمان گرا می ما و همراهان محترم ایشا ن و تشئید علایق دو ستی بین هردو ملت دوست وهمسا یه ،افغانستان واتحاد شوروی بلند کنند .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعا ت اتحــادشوروی .

۱۴۷ ـ بیانیهٔ شا غلی گیر یل مازوروف ،معاون رئیس شورا ی وزیران اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی و رئیس هیئت حکومتی شوروی که به مناسبت افتتا ح سر ك کشك ـ هرات ـ قند هار بافغانستا ن آمده بو دند؛ در دعو تیکه بافتخار شا ن ترتیب یافته بود. مورخ ۱۴ نو مبر ۱۹۶۵ مطابق عقر ب۱۳۴۴ .

جلالتما ب آقا ی صدرا عظم آقایا ن ورفقای گرا می !

اجازه بفر مائید از سخنان پر حرار ت که درباره ا تحاد شوروی ، مرد مان وحکو مت

آن در اینجا گفته شد تشکرا ت قلبی خود راابراز نمایم . ویکبار دیگر هم تشکرا ت صمیمانهٔ خود را از اینکه ما را حکو مـــت افغانستان به مناسبت اشتراك در افتتاح شاهراه موتر رو کشك ـ هرا ت و قند هار دعو ت نموده اند ، اظهار میدارم .

دوستی افغانستا ن و شوروی که تهداب اساسا ت آن توسط لینن کبیر و مبارزا ن دلیر راه آزادی واستقلال افغانستا ن بنا یافته ، سال بسال بیشتر ا نکشاف وتقویت می یابد .

این دوستی امتحان خود را به گذشت ایام داده ودر ایام ما بمدارج عا لی خود رسیده است ، بر هنمائی و صا یای لینن مر د مان شوروی که دوستی شان توام با روح بی شائبه ای است ، آرزو دارند به ا فغا نستان در جدو جهدشان برای اینکه از لحاظ اقتصادی در قطار دول انکشاف یافته قرار بگیرد ، کمك می نمایند .

اکنون افغانستان برا ی عملی سا ختن وانجام دو مین پلان پنجسالهٔ خود زحمت میکشد .

افغانستان رادرساحهٔ راه سازی ، آبیاری ، استفاده از انرژی دریا ها وثروتها ی طبیعی ودیگر موفقیت های بزرگی نصیب گردیده است .این کامیا بی های برجسته و بزرگ تاثیر فوق العاده درارتقای اقتصادی کشور دا رد .وراه موتررو کشك ، هرات ، قندهار ر و ل بسزا ی در امر انکشا ف آیندهٔ مملکـــت خواهد داشت، در کشور شما حمل و نقـل موتر یکی از وسایل اسا سی وعمدهٔ ارتبا ط میباشد . این شاهراه جدید که تقر یبا هفتصد کیلو متر آن تکمیل گردید، به پیمانه قا بل ملاحظهٔ روابط مراکز عمدهٔ اقتصا دی راسهل سا خته ، ز ندگی جدیدی را نقاطیکه قبلا عبور و مرور در آن تکلیفده بود رو ح نوینی می بخشد . این راه کار قهر مانی افغانها ، هم وطنان ما یعنی متخصصین شورو ی را که در تکمیل این ساختما ن بزرگ ســـهم داشتند ، همیشه بخاطر خوا هد داشت .

خوشبختیم که ملاحظه می نمایـیم کـــه همکاری ممالك ما نه تنها در سا حهٔ اقتصادی متمرکز گردیده بلکه شورو ی وافغانستان را اهـــداف مشتر ك در مســا یـــل عمدهٔ سیا ست بین المللی نیز متحد سا خته است . مثلا مبارزه برای صلح ، انحلال کلی استعمار ، خلع سلاح عمومی وزیست با همی بین دول . افغانستان واقعا از جملهٔ کشور هائیست که سیاست بیطر فی مثبته را درساحه بین ا لمللی ا ختیارنموده، مابارضائیت کامل موقف افغانستان را در ساحهٔ بین المللی بحیث یك کشور یکه دارا ی سیا ست غیر منسلك میباشد، ملاحظه می نمائیم، آن سیاست رول مهمی را در تخفیف کشید گی ها ی بین المللی واستحکام دوستی بین مرد مان ایجاد مینما ید .

آقای صدراعظم در اتحاد شوروی اهمیت و قیمت قابل ملاحظهٔ به خط مشی شما داده میشود . از ا ینکه حکو مت جدید افغانستان همچنان به سیاست بیطرفی مثبت ، عدم الحاق به بلا کهای نظا می، مبارزه درراه صلح، مبارزه بخاطر خلع سلاح وایجاد مناسبا ت دوستانه با ممالك ، ادامه خواهد داد .

چندی قبل در هنگا م سفر اعلیحضر ت همایونی محمد ظاهر شاه ، پادشاه افغانستان به شوروی، معاهدهٔ بیطرفی وعدم تجاوزمتقابله که در سال ۱۹۲۱ به امضاء رسیده بود برای مدت ده سال د یگر تمدید شد ، این معاهده که بر پرنسیپ های ز یست با همی ، برابری واحترام متقابل بنا یافته اهمیت بزرگی برای انکشا ف آینده واستحکام منا سبا ت دوستانه شوروی وافغانستان واستحکام صلح وهمکاری بین المللی را دارا میباشد .

مسروریم که امروز بحضور اعلیحضر ت همایو نی شرفیا ب گردیده وبا شما آقا ی صدراعظم نیز مذاکره نمودیم ، این مذاکرات شکل نیکی انکشا ف روابط مملکتین رانشان داد .

اتحاد شوروی آرزوی نهایی‌برای‌بهترشدن‌مناسبات با همرا ی دیگر همسا یه ها ی خود ، ازآن جمله ایران و تر کیه نیزدارد .

مناسبات حسنهٔ همجواری اتحاد شورو ی‌بهمرای افغانستا ن و همچنا ن بهبود روا بط شوروی بهمرای ایران و تر کیه، در تخفیف‌کشید گیها ی بین المللی مسا عد ت نموده مطابق به علایق زند گی مرد ما ن این کشورهابوده ، سازشها ی محیلانهٔ استعمار را که برای تقویهٔ جنگ سرد و دامن زد ن‌کشیدگی‌های بین المللی وانکشا ف ماجرا جوئیها ی نظامی بعمل می آید ، متزلزل میشود،سیاست‌زیست با همی واعتماد متقابل که سیا ست اتحادشوروی وافغا نستان را تشکیل میدهد،به پیمانهٔ کلی انعکا س آرزو های تما م مرد مان صلح دوست در روی زمین میباشداین سیا ست به تما م جهان نشا نمیدهد که مردم گیتی میتوانند در فضای صلح ودوستی زیست نمایند . ما به تما م معنی با جلالتماب آقای صدراعظم هم عقیده میباشیم‌در اینکه دوستی افغانستا ن واتحاد شوروی انکشا ف نموده مستحکم گردد .

اجازه بد هید جام خود را به سلامـــتی‌اعلیحضر ت همایو نی محمد ظاهر شاه‌پادشاه افغانستان بالا نموده برای شـــما آقـا ی‌صدراعظم آرزوی صحت ومو فقیت درفعالیت های تان می نما یم .

استحکام مزید همکاری شـــورو ی وافغانستان را طالبم .

آرشیف افغانستا ن ـ مطبوعا ت اتحـادشوروی .

۱۴۸ ـ اطلاعیه . (هیئت رئیسهٔ شورا ی‌عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی). مورخ ۱۵ نوامبر ۱۹۶۵ مطابق عقـر ب۱۳۴۴ . (*)

مربوط ختم ساختما ن شاهراه کشکی ـهرات ـ قند هار در افغانستا ن با اشتراك و معاو نت اتحاد جـــما هیـر شـــوروی‌سوسیا لیستی صور ت گرفته است .هیئت رئیسهٔ شورا ی عا لی اتحاد شوروی حسب‌فرمان تاریخی ۱۳ نومبر ۱۹۶۵، نشان لینن و میدالها ی اتحاد شوروی سوسیا لیستی‌را به یك گرو پ متخصصین و کار یگرا ن اتحاد شوروی که در سا ختما ن مذکـــوردرانجام و ظیفه ممتاز برآمده بودند ، بخشیده اند .

نشان لینن اعطاء گردید ه : به ما شین‌کار ا سکوا تر ف . ا ی . والکین، سرانجنیر سا ختمان شا هراه ، . س . و . کو لدوسکی‌وماشین او تو گریدر ا . س . سیدور نیکو .

نشان بیر ق سر خ زحمت به ۹ نفر ونشان علامت احترام به ۱۸ نفر، میدال‌شجاعت زحمت به ۲۲ نفر و امتیاز زحمت به ۲۰نفراعطاء گردیده است .

این فر مان در اطلاعیهٔ رسمی شورا ی‌عالی اتحاد شوروی نشر گردیده بود .

مطبوعا ت اتحاد شوروی ـ ترجمه از متن‌روســـی .

(*) حسب فرمان هیئت رئیسهٔ شورا ی‌عالی ا تحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی ، تاریخی ۱۵ نو مبر ۱۹۶۵ به ارتبا ط تما م‌شد ن ساختما ن راه موتر رو کشکی‌ـهرات

ـ قند هار در ا فغا نستان ، نشان هاومدالهابه یك گروپ اشخاص ممتاز در ساختما ن این راه از افغانها که عبار ت از کاریگرا ن،متخصصین میباشد ، نیز تقدیم شده است . نشان بیرق سرخ زحمت به یك نفرونشان‌علامت ا حترام به۱۰نفر ومدال شجاعت‌زحمت به ۱۲ نفر و نشان امتیاز زحمت به ۱۲ نفرنشخیص گردیده است .

تذکر :ـ از طر ف مقاما ت دولت‌پادشاهی‌افغانستان برای یکعده متخصصین و کارگران افغانی و متخصصین شورو ی با ین مناسبت‌نشا ن ها اعطاء شد .

---

۱۴۹ ـ تلگرام بناغلی محمدهاشم‌میوندوال‌صدراعظم افغانستان بعنوا ن رئیس شورا ی وزیران اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی‌بناغلی ا . ن . کاسیگین . مورخ ۳ جنوری ۱۹۶۶ مطابق جـــد ی۱۳۴۴ .

جلا لتما با !

د رین و قـتـیـکه حسب د عـــو ت‌جلالتما ب شما مذاکرا ت در بین فیلد مارشال محمد ایوب خان و جلالتما ب لال بـــهادرشاستر ی به مقصد فیصلهٔ مناقشا ت بین پاکستان و هندوستان در تاشکند جر یا ن‌دارد افتخار دار م تمنیا ت حسنهٔ خود و حکو مت خود را برا ی موفقیت این کنفرانس‌اظهار دارم .

خواهشمندم جلالتما ب شما آرزو ها ی‌نیك مردم و حکو مت افغانستا ن را برا ی شاملین این اجتما ع ابلاغ خوا هید فرمود.

امید وار م از راه معاونت و همـــکار ی‌صمیمانهٔ شما و آرزو ها ی نیك‌سهم‌گیرندگان کنفرانس تاشکند نتائج رضائیت بخش و بالثمر حاصل گردیده باینصور ت جلالتما ب در امر حفظ صلح و حفظ آرامش در ایـــن‌منطقه خد مت بزرگی انجام داده باشید .

محمد هاشم میوندوا ل

آرشیف هر دو کشور

۱۵۰ ـ بیانیهٔ بنا غلی ا . ن . کاسیگین‌رئیس شورا ی وزیرا ن اتحاد جما هیرشوروی سوسیا لیستی در دعو ت چاشتی که ازطرف‌حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی به افتخار بناغلی محمد هاشم میو ندوا ل‌صدراعظم افغانستا ن ترتیب شده بود . مورخ ۲ فبرور ی ۱۹۶۶ مطابق دلو ۱۳۴۴.

بناغلی محتر م صدراعظم !
میرمن محترم میوندوال !
مهمانان گرامی افغانی !
رفـقاء !

دوستی بین اتحاد شوروی وافغانستا ن‌تاریخی دارد که مرد مان و حکو متها ی کشور های ما حق دارند از آن افتخار و مبا ها ت‌کنند . ۲۸ فبرور ی مصاد ف با چهل‌وپنجمین

سالگره امضاء معا هده دوستی اتحادشوروی؛ افغانستان میباشد و درماهجون ۳۵ سال از روز انعقاد قرار داد بیطر فی و عد مداخلهٔ متقابل که در جریان مسافرت اخیر اعلیحضرت پادشاه افغانستان برای ده سال دیگر تمدیدشده بود ، خواهد گذشت. در دنیا کمتر مثالی یافت میشود که دو دولت در مدت تقریبا نیم قرن با چنین موفقیتی قرار داد های منعقده بین خود را به دوستی حقیقی وفعال و همکاری ثمر بخش مبدل کرده باشند . ما اطمینان داریم که روابط ما در آینده نیز مثال و نمونه همکاری دوستانه وحسن همجواری ممالک دارای نظام مختلف اجتماعی خواهد بود .

ماعمیقاً بحیث دوستان و همسایگان نیك به مهمان عالیقدر ما یعنی جلالتمآب شاغلی محمد هاشم میوندوال ، رئیس حکومت پادشاهی افغانستان و خانم شان وهمچنین به وزرای محترم حکومت پادشاهی ونمایندگان رسمی دیگر که همراه شان تشریف آورده‌اند خیر مقدم میگوئیم . شاغلی صدراعظم تشریف آوری تان را به اتحاد شوروی ما مؤید این میدانیم که اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان و حکومت افغانستان کوشش میکنند روابط دوستانهٔ اتحادشوروی وافغانستان را در آینده نیز توسعه داده استحکام بخشند . قراریکه میدانید دراتحادشوروی برای باز دید اخیر اعلیحضرت پادشاه افغانستان از اتحاد شوروی که مرحلهٔ مهم توسعه روابط اتحاد شوروی و افغانستان با نام ایشان مربوط است ، اهمیت بزرگ قایل میباشند . ما همیشه مسرور یم به اعلیحضرت پادشاه افغانستان در اتحادشوروی خیر مقدم گوئیم و خواهشمندم بعد از بازگشت تان به کابل این را به اطلاع اعلیحضرت برسانید .

اخیراً برایم فرصتی میسر شد که بنا بدعوت لطف آمیز تان یك بار دیگر از افغانستان دیدن بنمایم . وحالا میتوانیم تبادل افکار مفید را راجع به مسایلی که مورد دلچسپی شما و ما میباشد ادامه بدهیم .روابط بین اتحاد شوروی وافغانستان از لحاظ اعتماد متقابل و همکاری همه جانبه روز افزون ، متمایز میباشد . اساس این روابط را احترام حاکمیت و عدم مداخله در امور داخلی تشکیل میدهد . همکاری اتحاد شوروی وافغانستان هم اکنون نتایج بزرگ و محسوس بخشیده است و شکی نیست که این همکاری دورنمای خوبی دارد .

دراتحاد شوروی برای سیاست خارجی صلح دوستانهٔ افغانستان ارزش بسیار مثبتی را قایل میباشند. ما معتقد یم که سیاست بیطرفی و عدم الحاق به پیمانها که از طرف حکومت افغانستان پیروی میشود ، سیاست واقعبینانه میباشد. این سیاست مطابق منافع ملی افغانستان بوده وبه رشد، اعتبارونفوذ آن در صحنهٔ بین المللی مساعدت مینماید. با اظهار رضائیت مندی نسبت بهتوسعهٔ موفقانه روابط اتحاد شوروی وافغانستان ، مادرعین حال باید مد نظر داشته باشیم که در دنیا حکومت هائی وجوددارند که پرنسیپهای همکاری صلح آمیز و حسن همجواری را که مبنای سیاست خارجی شان را معین میسازد ، دوافگنده اند . ما نمیتوانیم درین مورد باصدای رسا نگوئیم مخصوصاً درین روز ها هنگامیکه ایالات متحدهٔ امریکا بر خلاف افکارعمومی جهان ، حملات هوایی خودرا به جمهوریت دموکراتیك ویتنام تجدید کردند. حالابرای هر کس باید واضح وآشکارا باشد که سخنان اخیر نمایندگان امریکا راجع به کوشش برای حل و فصل سیاسی و راجع به تعرض صلح جویانه چه‌ارزشی‌دارد ، چون این تعرض صلح‌جویانه‌بلاواسطه منجر به تجدید تعرض نظامی واقعی برضدخاك دولت مستقل میشود ودر واقع فقط آمادگی برای عملیات جدید تجاوز کارانه‌میباشد . واین قدمی که مقیاس عملیات نظامی را وسیعتر میسازد فقط دو روز بعد از بیانیهٔ مهم رفیق هوشی مین ، رئیس

جمهور جمهوریت‌دمو کراتیك و یتنام کـه‌اسا س حل و فصل عا دلانه مسئلهٔ و یتنا م را بیان کرده بود بر دا شته میشود .

ایالات متحدهٔ ا مریکا با تو سعهٔ تجا وزخود در هند و چین و تجدید بمبار د ما ن خاك ویتنام سو سیا لیستی ، در انظار تمام‌جها نیان بحیث د شمنان ا ستقلال ملی و آزادی که قصدا برای صلح وامنیت عمو می‌تو لید خطر میکنند ، عر ض اندام نمو د ه است . حسن نظر تمام بشر یت متر قـی‌متوجه مردم قهرمان ویتنام مـی باشـــد که حتما از آ زا د ی و ا ستقلال و حق‌مسلم برای حل و فصل ا مور خود بد و ن مدا خله بیگا نگان نا خوا نده دفاع خواهندکرد .

بنا غلی صد ر ا عظم ، شما برای‌اولین‌بار به ا تحاد شوروی تشریف آور د ید و ما خوش میشویم آ نچه را که مایل باشیدبه شما نشان د هیم .

ما میخوا هیم که شما و دیگر مهما نان‌افغانی ا حسا س کنید که شما حقیقتا مهمان همسا یگان نیك و در میان دو ستان صمیمی‌ا فغا نستان میبا شید .

حکو مت شور وی تمام ر فقا ئیکـه‌اینجا حضور دارند ، مانند تمام‌مردم شوروی شخصا برای تان بحیث ر ئیس حکو مت وبرای مردم زحمتکش افغانستان ، مـوفقیت های بزرگ را در ا مر ا صلا حات کشورخود و همچنین در تعمیل سیا ست حسن همجواری و صلح آ رزو میکنند . ا ز طرف‌خود ، ما حاضر هستیم ،آن چه ممکن است بعمل آوریم تا ا ینکه همکاری اتحادشوروی‌وافغا نستان که به منا فع مردمان ما وارمان های صلح خد مت میکند ، باز هم‌بیشترتحکیم‌و تو سعه یا بد .

بسلامتی ا علیحضرت محمد ظا هرشاه‌پاد شاه ا فغا نستان ، بسلا متی بنا غـلی محمد ها شم میوند وال ر ئیس حکـو مـت‌پاد شا هی ا فغا نستان و خـا نـم شا ن ، بسلامتی همه مهمانان ما از افغانستا ن .

به تحکیم مزید دوستی ا تحاد شوروی‌وافغانستان !

آ رشیف افغا نستان ، مطبو عات اتحادشو ر وی

۱۵۱ ـ بیا نیهٔ بنا غلی میو ند و ا ل‌صدراعظم ا فغا نستان در د عو ت چا شتی که به ا فتخار بنا غلی صدر ا عظم‌وهمراهان‌ایشان از طرف حکو مت شو ر وی تر تیب یافته بود .

مو رخ ۲ فبر و ری مطا بق دلو ۱۳۴٤ .

جلا لتماب عزیز !

خانم محترم کا سکین !

آ قای محترم پاد کو ر نی !

آقای محترم بر ژ ینف !

جلا لتمـا بان !

خا نم ها و آ قا یان !

از کلمات دو ستا نه جلا لتماب شمـاراجع به ا ینجا نب و کشورم صمیما نـه متشکرم ، تذ کـر ا ت شمـا بهترین‌نشانه‌علائق مؤ دت همسا یگی نیك و ا عـتـمـاد

متقابل ا ست که خوشبختانه از آغاز موجودیت اتحاد شوروی سوسیالیستی تا امروز میان هردوکشور ماقایم میباشد .شش ماه قبل برین اعلیحضرت معظم همایونی پادشاه افغانستان دراینجا از طرف هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی دعوت شده بودند و مسافرت ایشان به سلسلهٔ مسافرت متقابل زعمای هر دو کشور در تائید این علائق حسنه تأثیر مفید وارد کرد .

ذات ملوکانه به علایق دوستی بین افغانستان و اتحاد شوروی علاقهٔ صمیمانه جدی دارند . خوشوقتم که در وقت سلطنت شان به توجه مخصوص همایونی روابط حسنهٔ کشور های ما توسعهٔ باثمرمفیدی یافته است که متصمم منافع وآرزومندی مردم هردو کشور ما میباشد .

افتخار دارم تا درین مسافرت حسن نیت که بدعوت جلالتمات شما به کشور دوست ما اتحاد شوروی صورت میگیرد ، تمنیات نیک پادشاه افغانستان و مردم افغانستان را به جلالتماب شما و دیگر زعمای اتحادشوروی و توسط شما به مردم کشوردوست ما میرسانم .

مسافرت دوستانهٔ شما درکابل متعاقب اجتماع تاریخی تاشکند موجب مسرت عمیق مردم کشور ما گردید ، ما موقع یافتیم با جلالتماب شما تبادل افکار را دربارهٔ مسایل مورد علاقه هردو کشور ، بشمول اوضاع منطقهٔ خویش و اوضاع بین المللی آغاز نمایم . این مسافرت از سلسلهٔ مسافرتهای مهمی میباشد که برای تشئید روز افزون علایق مردمان ما ، رجال مسئول هر دو کشور ، طی سالهای متمادی انجام داده اند .

دوستی افغانستان و اتحاد شوروی از آرزو های صمیمانهٔ هردو ملت زمانی که اتحاد شوروی ظهور نمود و افغانستان استقلال خود را مجددا بدست آورد سرچشمه میگیرد ، بنا برین دوستی یادگارایام پر افتخار تاریخی معاصر هر دو ملت بوده وباین معنی حیثیت یك عنعنه رابخود گرفته است . تقویت پیهم این دوستی بی شائبه و این احترام واعتمادمتقابل نیز مقام یك عنعنه را دارد .

در ماه فبروری ، ۴۵ سال پیش ازامسال ، در همین شهر زیبای شما، نمایندگان هردو کشور یك معاهدهٔ مؤدت منعقدنمودند . متعاقبا هردو ملت معاهدات دیگر عقد کردند ، یکی از آنجمله معاهدهٔ بیطرفی و عدم تجاوز متقابل تاریخی ۲۴ جون ۱۹۳۱ میباشد ، که پروتوکول تمدیدده سالهٔ آن شش ماه قبل هنگام مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی ، پادشاه افغانستان ، توسط نمایندگان هر دو ملت در همین شهر امضاء شد .

در مدت چهل و پنج سال مخصوصا طی سالهای اخیر ، مردم ، دولت وهمسایه اتحاد شوروی به ملت افغانستان در مسائل آن بمنظور ترقی و پیشرفت اقتصاد کشور ، کمك های بی شائبه و مساعدت بزرگی مینماید . مردم ما از کمکی که بدون هیچگونه شرطی ابراز میگردد واز احساسات دوستانه و روابط مؤدت آمیز دو ملت سر چشمه میگیرد ودر اجرای پلانهای پنجسالهٔ افغانستان نقش بزرگی ایفا کرده است ، صمیمانه تقدیر مینماید .

تصمیم حکومت اتحاد شوروی برای کمك مؤثر برای پیشبرد پلان پنجسالهٔ سوم افغانستان ، یك قدم بزرگ دیگر در راه همکاری ثمر بخش بین کشور های ما بشمار میرود .

روابط افغانستان واتحاد شوروی متکی بر حسن نیت و دوستی همسایگی نیك و همکاری مثبت با ثمر بوده وآرزومندی تقویت آن نزد مردمان هردو کشور موجود

وروز افزون میبا شد . علایق نیک افغانستان واتحاد شوروی موافق به آرزومندی همه مردم صلح خواه برای تحکیم همزیستی با ثمر درسراسر جهان و به نفع صلح و امنیت مطابق به روحیهٔ منشور ملل متحد میباشد ، مجاهدت ملت افغانستان در راه رشد اقتصادی ،اجتماعی و فرهنگی ، محصول عزم راسخ ما برای ارتقای سطح زندگی وپیشرفت کلتوری میبا شد که هدف آن سهم داشتن بر مساعی همه ملل جهان برای تحکیم آزادی همزیستی مسالمت آمیز ، صلح وکرامت بشری وانکشاف اقتصادی میبا شد . ازاینجاست که افغانستان در علایق بین المللی خویش طریق دوستی ، تفاهم ،همکاری ، مبارزه در راه صلح را پیروی نموده ، بیطرفی و عدم شمول درپیمانها وقضاوت آزاد را بحیث بنیان استوار سیاست خارجی خویش میشناسد .

ملت افغان برای تحکیم صلح و امنیت در همه جا ، بشمول منطقهٔ که دران زندگی داریم ، علاقمندی وسیع دارد و معتقداست که هر گونه تحول و ترقی مردم باید متکی بر صلح مترافق باشد .

حکومت و مردم افغانستان ازوخامت اوضاع در ویتنام و عواقب ناگوار آن اندیشه ناك میباشند . میدانیم که همه ملل جهان درین اندیشه سهیم اند، توقع ما این است که هیچ اقدام که سبب توسعهٔ جنگ دران سرزمین شود ، صورت نگرفته و همه اعمال نظامی بدون هیچگونه تاخیر دران کشور منقطع گردد . در حالیکه همه جوانب ذیدخل محاربه ، پیمانهای ۱۹٥٤ ژنیو رابرای رسیدن به موافقهٔ بحیث اساس می پذیرند ، برای تطبیق واقعی آن بر داشتن یك قدم متین ، بکار میبا شد . تا آنکه مردمان آسیا و همه جهان از خطر توسعه وحشتناك ساحهٔ مصادمه و عواقب وخیم آن برکنار باشند .

درین موقع مفید ، اگر یك کمیتهٔ صلح مرکب از کشور ها ئیکه مساعی آنها برای ایجاد صلح در ویتنام مطلوب همه طرفهای ذیعلاقه باشد ، تشکیل گردد ، و مجاهداتیکه در گذشته به نیت حفظ صلح دران ناحیه آمده است ، بایك روحیهٔ جدید و موثر تقویت یابد وبا اینگونه از توسعه ووخامت مزید اوضاع فورا جلو گیری بعمل آید و همه امکانات ایجاد یك صلح شرافتمندانه به اسرع وقت جستجو شود و دنیا صرف ناظر اقدامات توسعه جویانه جنگ نباشد .

امیدواریم مساعی ملل صلح دوست و زعمای دور اندیش آنها در راه ایجاد یك صلح دائمی بر همه مشکلات جهانی فایق گردد و جهان درساحهٔ صلح و سلم شرافتمندانه و پایدار بسوی یك زندگی مترقی و آباد به کامیابی پیش برود .

مذاکرات مفیدی که با جلالتمآب شما ودیگر زعمای اتحاد شوروی انجام دادیم ، مؤید علاقمندی کامل طرفین به توسعه روابط دوستانه واعتماد متقابل میباشد .

اطمینان دارم که این تبادل افکار سهم مؤثری در امر توسعه مزید مناسبات جانبین خواهد بود .

اقامت اینجانب و همراهان من در مسکو مطابق به عنعنه دوستی که بین هردو ملت خوشبختانه موجود است ، سپری میشود .

شادمانیم ، چنانچه توقع داشتم، نزدزعما و مردم اتحاد شوروی را جع به کشور خویش علایق صمیمانه و عمیق دریافت نمودم .

متوقعم تبادل نظر بین ما در بارهٔ اوضاع بین المللی و مخصوصا منطقهٔ ما بیشتر مفید و ممد صلح و همکاری گردد .

علا یق دوستانه و روابط حسن‌همجواری‌و همکاریها ی با ثمر بین هر دو ملت مفید ومو ثر باشد . از طرف خود و خانم خو د واز طرف وزرای همسفر خود و رفقای‌همسفر از پذیرائی دوستانه جلالتماب شما و خـانم‌محتر مهٔ تان و مهمان نوازی بـا حرا ر ت حکو مت ا تحاد شوروی و مردم کشوردوست‌تشکر مینما یم ، واز حـا ضرین محتر م مجلس خوا هش مینما یم به بر دا شت‌جام‌خود در آ رزو های صمیمی من ا شتر ا ك و ر ز ند .

بسلامتی جلا لتماب و خا نم تا ن !

بسلا متی جلا لتماب آ قای پادکور نی!

بسلا متی جـلا لتماب آ قای بر یژ ینف !

به صحت و سلامت همه ز عمای اتحادشوروی ، به سعادت و تر قی‌مز یدملت‌دوست وهمسایهٔ اتحادشوروی ، به تو سعه وعلایق‌دوستی دو کشور ، به مو فقیت ملل‌جهان در راه استواری صلح و ا منیت ، به سعادت‌بشر یت بلند نما ئیم .

آ ر شیف ا فغا نستان ، مطبو عا ت‌اتحاد شو ر وی

۱۵۲ ـ اعلا میهٔ مشترك ا فغا نستا ن‌واتحاد جما هیر شو ر وی سو سیا لیستی . مورخ ۱۱فبر و ری مطا بق د لو۱۳٤٤.

جلا لتماب محمد ها شم میو ند وا ل‌صدر ا عظم ا فغا نستان و خانم محتر مـهٔ ایشان بنا بد عوت حکـو مت شوروی ا زتاریخ ۱۲ الی ۲۱ د لو ۱۳٤٤ مطابق ا ول الی ۱۰ فبر وری ٦٦ ۱۹ به ا تحاد شوروی‌مسا فرت ر سمی و دوستانه نمودند .

درین مسافرت رسمی ذوات آتی الذکردر معیت جلالتماب صدراعظم بودند .

جلا لتماب نور ا حمد اعتما دی، و ز یرامور خارجه . جلا لتماب پو هاند دو کتور عبدالحکیم ضیایی ،وزیر پلان . جلالتما ب‌جنرال محمد عا رف ، سفیر کبیر افغانی در اتحاد شوروی . دو کتور روان فر ها دی ،مدیر عمو می سیاسی وزارت ا مورخا رجه . بنا غلی و کیل عبد ا لغفور با هر، بناغلی‌و کیل هلال الدین بدری ، ا عضای و لسی جرگه ا فغا نستان . د کتور عبد ا لوا حدکریم مدیر ر وابط ا قتصادی وزارات ا مور خارجه و د یگر شخصیـت هـای ر سمی‌ا فغا نی .

جلالتماب محمد ها شم میـو نـد وا ل‌صدراعظم باز عمای دو لت ا تحاد شو رو ی ل . ای . بر یژ ینف ، ا . ن کا سیگین ،ن . و . پاد کـور نی ، ا . ت ك . ت . مازو روف ، ا . ا . گرومیکو ، وزیر امـورخارجه ، ملاقات ومذاکره نمودند .

درین مذا کرات از طرف ا تحا دشوروی‌اشخاص ذیل شر کت نمودند :

ای . و ا. رخیپف مـعین اول و رئیسـ‌کمیتهٔ دو لتی شورای و زیران ا تحادشوروی درامورروابط اقتصاد بادول خارجه . د . س.سیمینوف ، معین وزارت ا مور خا رجه اتحاد شوروی . ب . ن . کو میکین ، معین و زیرتجارت خارجی ا تحاد شوروی . ك . ای . الکسا ند رو ف ، سفیر کبیر اتحاد شو روی‌در ا فغا نستان . س . پ کیکتیف ، رئیس

شعبهٔ کشور های شر ق میا نه در وزارت‌خارجهٔ ا تحاد شوروی . و . ب . سپانداریان، رئیس اداره تجارت با کشور های جنوب شر قی آ سیا و شرق نز دیك و زا ر ت تجارت خارجی ا تحاد شو روی .

از جا نب ا فغا نستان در مذا کر ا ت‌وزیر ا مور خارجه، و زیر پلان ، سفیرکبیر افغانی و مدیر عمو می سیا سی و زا ر ت‌ا مور خارجه سهم گر فتند .

این ملا قا تها و مذا کرات د ر محیط‌دوستی و صمیمیت و حسن تفا هم کا مل که ممیزه علا یق د یرینه هردوکشورمیباشد.صورت گرفت .

جلالتماب محمد ها شم میــو ند وال ،صدر اعظم با همرا هان ا یشان به شهـر مسکو ، پا یتخت ا تحاد شو رو ی آشنا شده‌به شهر های یالتا ، دو شنبه ، تا شکـند و سمر قند مسا فرت نمو دند .

جلا لتماب صدراعظم و همرا هان ایشان‌در مو قع باز گشت از سمر قند به‌تاشکند از ناحیه دشت بایریا دیدن نموده ، درآنجابا تا سیسات آ بیاری و تجارب بهره‌برداری از زمین های خشك آ شنا شد ند . در ضمن‌این مسا فرت ها مهما نان عا لیقدر ا فغانی موقع یافتند ، بازندگی مـردم شو ر و ی‌شناسائی بعمل آ ورند . ایشان ازموسسات صناعتی ، علمی‌وفرهنگی اتحادشوروی بشمول‌جمهو ریت های شوروی سو سیا لیستی ، تا جکستان واز بکستان د یدن نمودند . ودرهمه جا از ایشان پذیرائی صمیمی و گر م بعمل آ مد .

در مسکـو جلا لـتماب محمد هـا شم‌میوند وال و همرا هان ا یشان در مجلس ملا قات د و ستا نه ای با ا عضای ا نجمن‌روابط دوستی و فر هنگی ا تحاد شو ر و ی وافغا نستان شر کت نمو د ند .

۱ ــ در جریان مذا کرات مسکو که د رمحیط حسن تفا هم و صمیمیت انجام یا فت دربارهٔ مسا یل مر بو ط به روابط دوستانه‌افغا نستان و ا تحاد شو رو ی و همچنین را جع به مسا یل بین ا لمللی که مو ر دعلا قهٔ طر فین میباشد ، تبادل ا فکار بعمل آمد . طر فین از و ضع فعلی منا سبا ت‌اتحاد شو روی و ا فغا نستان که دا ر ا ی خصو صیت دوستا نهٔ واقعی و حسن‌همجواری‌بوده ، بامنافع ملی مردم افغانستان واتحاد شوروی مطا بقت دارد، د ضا ئیت خو د رااظهار نمو دند .

طرفین را جع به جر یان ا نـکشا ف‌اقتصادی و ا جتماعی کشور های خود تبا دل افکار نمودند .

طر فین تصمیم واثق خویش را بر ای‌دوام روابط دو ستی همسا یگی نیك ، اعتماد متقابل ، عدم مداخله در امور یکد یگر ،مجدد ا اظهار داشته و ا ین حقیقت‌را تا ئید نمودند که حفظ و تشئید این روابط مطابق‌آرزو مندی صمیمی مر د مان هر دو کشو ر وبه منفعت صلح و ا منیت منطقهٔ آ سیا وهمه‌جهان میبا شد .

طر فین با ر ضا ئیت مندی عمیق‌متذکرشدند که چهل و پنج سال قبل بتا ریـخ ده حوت ۱۲۹۹ ، مطابق ۲۸ فبروری ۱۹۲۱ ،معا هدهٔ دو ستی مبنی بر ا حترام متقا بل وشنا سائی ا ستقلال یکد یگر در شهر مسکوبین هردو کشور منعقد گر دید و طی ا ین سا لیان این معا هده از طرف هر دو دولت‌باکمال صمیمیت ر عا یت میشود ، وآن سند مهم تا ریخی را یکی از عوا مل دوام وتشئید صلح درین نا حیه جهان شنا خته‌اند و می شنا سند .

طرفین ا ظهار عقیدهٔ مشترك نمو د ند‌که مساعدت های ا تحاد شو روی بافغانستان

در عملی شدن نخستیـن و د و میـن پلان پنجساله افغانستان نقش بارزی دا شتـه و در تهیه زیربنای اقتصادی آن قسمت مهمی‌را تشکیل میدهد.
طرفین اظهار عقیده نمودند ، تصمیمی که‌اتحادشوروی برای دوام این مساعد تها ی دوستانه وبی شا یبه درعملی شدن سومین‌پلان پنجسا له ا فغا نستان ، ۵۱ ــ ۱۳٤٦ مطابق(۷۲ــ ۱۹٦۷) ا تـخـا ذ کرده است، تاثیر و سیع و مثبت خوا هد دا شت .
طرفین عقیدهٔ راسخ دارند که بــر ای‌توسعه بیشتر همکاری اقتصادی و تخنیکـی وعلمی وفرهنگی وروابط تجارتی بین اتحادشوروی وافغانستان که‌مطابق منافع جانبیـن میباشد ، دور نما وا مکا نات و سع و جوددارد .
طرفین ازجریان علایق تجارتی بین هردوکشور اظهار رضا ئیت ودربارهٔ توسعه مزید این روابط بر اسا س منا فع هر دو طر ف،اظهار موا فقت نمو دند .
طرفین ابراز یقین نمودندکه خاتمه یافتن‌شاهراه سالنگ وشاهراه غربی افغانستا ن که بمساعد تهای دوستانهٔ اتـحادشـورو ی‌صورت گرفته، در تو سعهٔ تجارت‌ومواصلات وحمل ونقل بین‌اتحاد شوروی وافـغانستان‌و همچنین بین ا تحاد شوروی و جنوب‌آسیا ، تاثیر بزرگ ونافع وارد خواهدکرد .

جلالتماب صدراعظم افغانستـــان د ربـارهٔ‌جستجوی امکانات مزید بهبود علایـــق‌بین کشور های منطقه وتوسعه همکاری مسا لمت‌آمیز بین آنها برحسب خط مشی حکو مت خو یش که‌به‌نفع‌دوام سیاست‌تحکیم‌استقلال ،پشتیبانی از حق تعیین سر نوشت مردمان وملل وعدم الحاق بوده وبا آرزو هاومنا فع‌ملت‌افغا نستان وصلح جهان موافق‌میباشد ، نظریات خویش را تو ضیح کردند .جلالتماب‌رئیس شورای وزیران اتحادشوروی تا ئید نمودند که سیاست عدم الحاق و بیطر فـی‌افغانستان وسیاست آن‌در راه تحکیم صلـح ودوستی بین‌مردمان جهان ، دربهبوداوضاع‌منطقهٔ مذ کور و رفع کشید گیهای‌بین‌المللی، سهم بارزی دارد.
طر فین‌اظهار عقیده‌نمودند، علایق‌همسایگی‌نیك ، دوستی بی شائبه‌وهمکاری اقتصا دی موجود بین افغا نستان واتحادشوروی‌بهترین‌نمو نهٔ همزیستی مسالمت آمیز بین دوکشور دارای رژیم های مختلف میباشد و تقویت‌روز افزون این علایق موافق به آرزو های صمیمی ومصالح هردو ملت و منفعت صلح‌جهان ا ست .
۲ــ طرفین راجع‌به‌مهمترین‌مسایل‌بین‌المللی‌تبادل افکار نموده اظهار داشتند که هـر کدام مساعی خویش را برای تحکیم صلح‌وامنیت بین المللی بطور خستگی ناپذیرادامه خواهند داد.

طرفین مفیدبودن تماس های متقابل‌زعمای‌هردو کشور را خا طر نشان‌نموده ، پرنسیپ های مندرجه اسناد واعلامیه های مشتر ك‌افغانستان واتحادشورو ی راکه مطابق‌منا فع صلح و همکاری بین ا لمللی میباشد، مجدداتایید واظهار عقیده مینما یند که توسعهٔاین چنین تما سها بین ز عمای کشورهای منطقه،برای بهبود تفاهم‌وهمکاری، مفید تر یــن و موثر ترین اقدام است .
طرفین پشتیبانی کامل خودرا از مجاهدات‌مرد مان ومللی که‌برای تامین حق تعییـن سرنوشت وآزادی خویش علیه تسلط اجنبی‌ودر مقابل استعمار واشکال مختـلف آ ن مجا دله میکنند ، ا ظهار نمو دند .
طرفین اعتقاد راسخ دارند که انحـلا ل‌پایگاه های نظامی خارجی وبر قراری منا طق فارغ از سلاح ذروی ، مطا بق منفعت‌صلح‌عمومی وتمایل وآرزو های کشور ها وملل جهان میباشد .

طرفین عقیده دارند که رعایت اصو ل مندرجه منشور ملل‌متحد از طرف همه دو ل جهان لا ز می است تا آ نکه ساز مان مذ کوردر تحکیم صلح وامنیت جهان و تر قی‌بشریت نقش مو ثرتری ایفاکند .

نقش روزافزون اعضای جدید ملل متحددر جریان فعالیت آن سودمند بوده و تو قع میرود درسایهٔ این امر فعالیت این سازمان‌جهانی کسب توسعه کند ومتوجه آن شود که‌به حصول منافع حل مو ضو ع خلع‌سلاح‌عام وتام ورفع کامل استعمار بهر ا ســم ورسمی که‌باشد وبه تر قی اقتصا دی همه‌ملل جهان مساعدت نماید .

طرفین اهمیت بارز اعلامیهٔ مصوبهٔ بیستمین‌دورهٔ اجلاسیه مجمع عمومی سازمان ملل‌متحد رادربارهٔعدم دخالت درامور دا خلی‌دول‌ورعایت‌استقلال و حاکمیت آنان راخاطرنشان‌نموده و ضرورت مبرم اجرای بلا شرط مقررات آن‌اعلامیه رامتذکر شدند.

طرفین اهمیت بزرگ فیصله نامهٔ بیستمین‌دور هٔ اجلاسیه مجمع‌عمومی سازمان ملل‌متحد رادربارهٔ ضرور ت انعقاد هرچه زود تر پیمان‌عدم اشاعه وانتشار سلاح ذروی ، خاطرنشان نمودندودرین‌پیمان نباید((هیچگو نه روزنه‌ای وجود داشته باشد که عمــلی نمو د ن اشاعه وانتشار مستقیم یاغیر مستقیم سلاح‌ذروی بهر شکلی که‌باشد برای دول دارای اسلحه ذروی یا فا قد آن‌امکان‌پذیرسازد))،انعقاد این گونه پیمان دربار هٔ عدم اشا عه وانتشار سلاح هستوی، موافق منافع‌تما م‌مردمان میبا شد .

طرفین اظهار امید نمودند که دول ذیعلاقه‌به چنان موا فقهٔ برسند که بمو جب‌آن تعهد نمایند از هرگونه استعمال سلاح ذرو ی‌دست گرفته وهمه آزمایشهای ذروی رابدو ن استثنا ممنو ع شمرده واظهار نمایند کــه‌حاضر ند صلاح ذروی رامنع و نــا بــود سازند .

طرفین برین عقیده اند که‌باید برای‌حصول‌موافقه درباب خلع‌سلاح عام وتام به‌مسا عی ادا مه داده شود و همچنین درراه‌انجام‌اقدامات‌لازمه جهت محدود ساختن مسابقه تسلیحاتی وتخفیف کشیدگی های بین‌المللی ابــر ا زمجاهدت بشو د .

طرفین تائید کامل خودرا از تصمیم نا مهٔ‌ملل متحد راجع به‌لزوم انعقاد یك‌کنفرانس جهانی خلع سلاح ، مجدد اظهار وابراز ا میدنمودند که چنین اجتماع که‌دران همه ملــل باید سهم گیرند ، راه را برای خلع سلاح‌تدریجی چه‌درقسمت سلاح ذرو ی و چــه سلاح عادی ، خوا هد کشو د .

طرفین عقیده دارند که جمهوریت مرد م‌چین ، یگانه نما یندهٔ ملت چین بو ده وباید حقوق‌آن درسازمان ملل متحد اعاده شو دومقام قانونی خودرا دران سا زمان اشغال نمــا یـد .

طرفین بمناسبت وخامت او ضاع و یتنام‌وخطر توسعه جنگ درناحیهٔ هند و چیــن‌که صلح جهانی رامورد مخاطرهٔ بزرگی قــر ارمید هد ، ابرازنگرانی شدید مینماید. طرفین موقف های خود رادربارهٔ این موضوع بیك‌دیگر شرح دادند ومعتقد میباشند که مسئله ویتنام رامیتوان براساس قرار داد های سال۱۹۵٤ ژ نیو مربوط به هند و چین‌حل‌نمود ، تااینکه این امکان برای مردم و یتنام‌میسرگردد که بدو ن هیچگو نه مدا خله ازخارج، سرنوشت خودرا تعیین نمایند و به‌حقو ق‌غیرقابل انکار خویش برای صلح، استقلال ووحدت نایل گردد.

طرفین ازجریان مثبتی که امکانات بهبودروابط رابین هند و پاکستان میسر نمو ده اظهار رضا ئیت مینمایند. جلالتماب محمدهاشم میوندوال صدر اعظم افغانستان ا ز مساعی اتحادشوروی وزعمای آن برای‌تشکیل‌کنفرانس تاریخی تاشکند تقدیر شا یا نی نموده ، این مساعی رابرای صلح منطقه‌وهمه‌جهان مفید خوانده اند. طرفین اظهار یقیــن

نمودند که‌پیروی صمیمانه رو حیهٔ اجتما عتاشکند تو سط هند وپاکستان، امکانات‌تفاهم وهمکاری وصلح رابین این‌دو کشور فراهم‌آورده‌است.
طرفین عقیده دارند که در مورد حـــل‌اختلافات بین ا لمللی ، باشر کت‌کشورهای منطقه ، روح تفاهم‌وآمادگی برای‌حل مسایل‌ازراه مذاکرات صلح آمیز مطابق عدا لـت ومنافع مردمان وملل ودیگر اصول منشو رسازمان ملل متحد ، امکانات‌رابرای روا بط نیك وهمکاری اقتصادی و فرهنگی و نیزموجبات آنرا که دول در تحکیم صلح‌وامنیت به نفع تمام بشر یت سهم بگیرند، فرا هم‌می سا زد .
طرفین عقیده دارند که مسافرت صدراعظم‌افغانستان به اتحادشوروی وتبادل افکا ر ی که‌بعمل آمد به‌توسعه وتحکیم بیشتر روابط‌دوستانه اتحاد شو ر وی وافغانستان و به افزایش اعتماد متقابل هردو دولت وهردوملت مساعدت خواهد نمود .
صدر اعظم افغانستان محمد هاشم‌میوندوال‌از جانب اعلیحضرت معظم همایو نی محـمد ظاهرشاه واز جانب حکو مت افغانستا ن ،ل.ای.بریژنیف ، . ا . ن . کاسیگین‌و،ن.و. پاد گور نی را دعوت نمودند ، تادر فرصت‌مناسب‌به‌افغانستان مسافرت‌دوستا نه نمایند، این دعوت هابا تشکر قبول شد.

آرشیف افغا نستان ـ مطبوعات اتحا دشو ر و ی .

۱۵۳ ـ پرو تو کول بین حکومت‌پادشاهی‌افانستان وحکومت اتحاد جماهیر شور و ی سو سیالیستی دربارهٔ همکاری ا قتـصا دی‌وفنی.
مور خ۱۳ جولائی ۱۹۶۶ مطابق سرطان۱۳٤٥ ـ

حکومت شا هی افغانستان و حکو مـت‌اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی باحسن نیت وجهت مساعدت به‌تـوسعه همـکار ی‌اقتصادی وفنی بین افانستان واتحادجماهیر شوروی سو سیالیستی در مورد مرا تب‌ذیل بموافقه رسید ند :

ما د ه‌ا و ل

حکومت پاد شاهی افغا نستان وحکومت‌اتحاد شوروی در ا مور تو سعه فابریکه‌برق حرارتی، مربوط بفابریکه‌کود ازوتی ، بلندبردن ظر فیت آن از ۲٤ هزار کیلوات تابه ۳٦ هزار کیلوات ودر ا مور سا ختما ن وتمدید لین انتقال برق، از فـابریکه بر ق مذ کور الی شهر مزار شریـف همـکا ر ی‌مینما یند و برای مقصد فو ق مو سسا ت شوروی کار های سر وی و پرو ژه سازی‌را اجرا میکند ، سا مان و مواد لازمه ر ا بافغا نستان تحویل مید هـند و تـعد ا دمقتضی متخصصین شو ر وی را ا عـز ا م مینما ید .
طرف ا فـغا نی مصارف مـو سسا ت‌شوروی مربوط به ا عطای معا و نت تخنیکی راکه در ماده هذا پیشبینی شده ا ست ،از درك قرو ضیکه مطا بق موا فقتنا مـــه افغا نستان و شوروی ، مو ر خه ۱٦ اکتوبر۱۹٦۱ ، به حکومت شاهی افغا نستان داده

شده تا دیه میکند و مبا لغ استفاده شد ه تحت شرایط قر ضه ۷۳ ملیون رو بل که درهمان موافقت نامه پیشبینی گردیده است،اجراء میشود .

ماده دو م

موسسات شوروی در ا مور سا ختما ن شبکه های آبیاری در زمینهای بند سر ده به مو سسات ا فغا نی مسا عد ت تخنیکی میکند . برای این مقصد ، سا مان و مواد را بمقدار لا ز مه ا رسال و متخصصین شوروی را بتعداد طرف ضرورت به ا فغا نستا ن اعزام مینما یند ودر صورت لزوم کار های سروی و پرو ژه سازی را اجراء مینمایند.
مو سسات افغانی مصارف مو سسات شوروی ، مر بوط به معاونت تخنیکی راکه در مادهٔ هذا پیشبینی شده ا ست ، مطا بق موا فقتنا مهٔ تجارتی ا فغا نستان و شوروی تادیه میکنند و تا د یات با بت سا ما ن ار سالی از ا تحاد شوروی و خد ما ت در ظرف مدت ا لی هشت سال ا جراء خوا هد شد .

ما د ه سو م

مدت کار پا نزده نفر پر و فیسو رومعلم شوروی که مطا بق مو ا فقتنا مهٔ تاریخی ۲۸ جولای سال ۱۹۶۵ ، افغا نی وشوروی جهت تدریس در پو لی تخنیک کابل به ا فغا نستان ا عزام میشوند ، بدون تغییر شرایط از دو به پنج سال ا فزا یش داده میشود .

ماده چهارم

طر فین تثبیت کرده اند که :
۱ ـ و ر کشا پ مر کزی شهر هرا ت که درجریان سا ختمان سر ك لین غر بی در نتیجه همکاری مو سسات افغانی وشوروی احداث گردیده است ، به حکو مت شا هی افغا نستان تسلیم داده میشو د .
۲ ـ حکو مت شا هی ا فـغا نستا ن مصارف مو سسات شو رو ی مر بو ط به احداث و رکشاپ مذ کور را از درك قرضه ۷۲ ملیون رو بل که در موا فقتنا مه تاریخی ۱۶ اکتوبر ۱۹۶۱ افغانی و شو روی پیش بینی گردیده و تحت شرا یط آن قر ضه را جبران میکند .

ما ده پنجم

حکومت اتحـاد جمـا هیر شو ر و ی سو سیا لیستی حا ضر است ، ا ز طر یق مو سسات شوروی ، معاونت بلاعوض باندازه دوصد هزار رو بل را در ا مورسا ختما ن و تجهیز کو د کستان برای دو صد طفل وشیر خوار گاه برای پنجاه طفل، به موسسه نسوان افغا نستان اعطاء نماید . جهـت معاونت در ا مور سا ختمان کو د کستا ن

وشیر خوار گاه ، کار های پروژه‌سازی ،سا مــان ، مــواد و متخصصین شو ر و ی به افغا نستان ا عزام میشو ند .

ما ده ششم

متخصصیــن ا فــغا نی و شو ر و ی‌تجهیزا تیرا که بعد از تکمیل سا ختما ن کانال آ بیاری ننگر هار و سرك موتر ر وهندو کش (سا لنگ) وفابریکه‌برق‌آبی‌نغلو فارغ شد وو ضعیت آن ر ضا ئیت بخش‌بوده قابل استفاده مو سسات افغا نی نباشد وقابل باز گشت به ا تحاد شور وی با شد،مطـا لعه خوا هند نمود و لست آنرا ترتیب خوا هند داد . موسسات صلا حیتدارطرفین‌ترتیب مواعد و شرایط د یگر باز گشت تجهیزا ت مذ کور را به اتحاد شــورو ی‌تعین میکنند ، تا قیمت باقیمانده (قیمت بعد از وضع ا ستهلاك) تجهیزات فوق‌الذکربرای تقلیل قسمت استفاده شده قر و ض که جهت سا ختمان پرو ژه های مذ کو رداده شده ا ست ، ا ستفاده شود .

مو سسات مر بو طه طر فین بعد ا زموافقه ، قرار داد هارا ا نعــقاد می کنند و تا دیات لا زمه نا شی از مادهٔ هذا را اجراعمیکند .

ما د ه هفتم

مو سسات صلا حیتدار ا فغانی وشوروی‌قرار داد های که بین خود منعقد میکنند ویا تغییرا تیرا که از پرو تــو کول هـــذ انشئت میکنند بقر ا ر داد ها ی مو جو د ه دا خل میکنند

ما ده هشتم

پرو تو کول هذا سر از روز ا مضای‌آن ا عتبار دا ر د .

بتـــا ر یـــخ۲۲ مـــا ه سر طـان۱۳٤٥ کــه مطا بق ۱۳ جـو لائی ۱۹٦٦ میباشد، درشهر کابل در دواصل ، هر یك‌بلسان دری و رو سی به ا مضاء ر سید ه است و هر دو متن آن دارای ا عتبار مساوی‌ا ست .

بنما یندگی حکو مت شا هی افغا نستان
محمد ا نور ضیا ئی

بنما یندگی حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی
ا . سکا و یتین

آ ر شیف هر د و کشو ر

۱۵٤ ـ بیانیهٔ بناغلی م . ت یفریموف،معاون ر ئیس شورای و زیران اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی ، هنگام افتتاح سرکدوشی ، شیر خان بند ر . مو ر خ ۱۳ نو مبر ۱۹٦٦ مطا بق عقرب۱۳٤٥ .

والا حضرت شهزاده ا حمد شاه !

آقایان ، دوستان محترم افغانی ! رفقای گــرامی !

اجازه بفر مائید که بنا به د ستور حکومت شوروی ، بمنا سبت مو فقیت جدید درترقی اقتصادی کشور یعنی تکمیل سا ختمان راه موتر رو دوشی ، شیر خان بندر ، ازجا نب مردم شوروی به شما و کا فه مردم افغانستان تهنیت و تبریك بگو یم .

مردم شوروی خبر تکمیل وبکاراندا ختن تا سیسات جدید ترا نسپورتی ، صنعتی و آبیاری در ا فغا نستان را با مسرت کا مل تلقی میکنند واز صمیم قلب برای دوستان افغانی خود مو فقیت های نو در ا مرانکشاف کشور شان آ رزو میکنند .

اعضاء هیئت شوروی و شخص من ا زدعوت برای ا شتراك در مرا سم ا فتتا ح این شا هراه از حکو مت ا فــغا نستا ن بسیار ممنو نیم .

ما با کمال مسرت در مرا سم افتتا ح این شا هراه که قسمت متمم شا هراه موتررو کابل ، شیر خان بندربوده وازکهسارهندوکش میگذرد ، شر کت مینمائیم . ا حدا ث این شا هراه ترانسپور تی نشانه پیر وزی مردم افغا نستان در کار و مو قع تذ کار دوستی اتحاد شو روی وافغا نستان میبا شد .

با تکمیل ساختمان راه دوشی ، شیرخان بندر تمام شا هراه عصری چهار صد کیلو متری که از نز د یکترین راه پا یتخت شهر کابل را با و لایات شمالی کشور و صل مینما ید ، مورد ا ستفاده قرار میگیرد .

بکار اندا ختن ا ین راه به ا ستفا دهٔ مو ثر تر ثر و تهای طبیعی و لا یات شمالی مساعدت کرده و حمل و نقل ا موال ترانزیتی تجارت خارجی را سر یعتر خوا هدسا خت وازین طریق برای تر قی ا قتصاد افغانستان وبلند بردن سطح رفاه مردم ا فغا نستا ن مسا عدت خوا هد نمود .

اهمیت ا ین راه بعد از ختم سا ختما ن پرو ژه های جدید صنعتی در شهر هــا ی پل خمری ، مزار شریف و شبر غا ن وبکار اندا ختن راه مو تر رو پلخمری ـ شبرغان که در د ست سا ختما ن ا ست ، افزا یش خوا هد یا فت .

راه مو تر رو دوشی ، شیر خان بندر درشرایط دشوار طبیعی سا خته شده ا ست . میتوان تصور کرد که راه سازان چقدر پشت کار و جد یت از خود نشان داده انــد . ٦ پل نو سا خته شد و ۱۳ پل تر میم شد. ۳۸۲ باب تا سیسات آ برو ا حداث و۷۰۰ هزار متر مکعب خاك بر داری و حجم بز رگ کا نکریت کاری و کار های د یگر ا جراء شده ا ست .

برای ما مایهٔ مسرت است ، خاطرنشا ن نمائیم که درسا ختمان راه د وشی، شیرخان بندر ما ننند عدهٔ زیادی از پرو ژه ها ی دیگر که در ا ثر همکاری مشترك دوکشور سا خته میشود دوستی روز افزون مرد مان اتحاد شوروی وافــغا نستان کــه اسا س آن از طرف لینن ، دوست بزرگ مر دمان مشرق ز مین گذاشته شده بــود ، بطــو ر کا مل متجسم گر د ید .

اینجا راه سازان افغانی و متخصصین و کارگران شوروی دوش بدوش کار میکردند. راه سازان با کوششهای جدی خود به تحکیم دوستی اتحاد شوروی و افغانستان مساعدت کردند.

ما به اعلیحضرت محمد ظاهرشاه پادشاه افغانستان و حکومت افغانستان که اشتراك متخصصین و کارگران شوروی را درمراسم ختمان این شاهراه قدردانی کرده اند و اعطای نشانهای افغانی مظهر نیکوئی این تقدیر است، اظهار ممنونیت مینمائیم.

اجازه بفرمائید از جانب هیئت حکومتی شوروی به والاحضرت احمد شاه، بشما شاغلی معاون اول صدارت و کلیه حاضرین و تمامی کسانیکه درمراسم ختمان این راه شرکت داشتند، بمناسبت پیروزی برجسته یعنی افتتاح این شاهراه تبریك بگوئیم.

مراسم امروز برای ما امکان میدهد که یکبار دیگر با رضائیت مندی اظهار نمائیم که روابط بین کشورهای ما باموفقیت ترقی و توسعه می یابد و علایق همه جانبه بین اتحاد شوروی و افغانستان هر چه وسیعتر وثمر بخش تر میگردد، اصول همزیستی مسالمت آمیز، عدم مداخله درامور یکدیگر، احترام واعتماد متقابل و همکاری ثمر بخش و مفید برای هر دو طرف بنیان این روابط میباشد.

روابط بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی وافغانستان مثال بارزقوه حیاتی اصول همزیستی مسالمت آمیز کشورهای دارای نظام مختلف دولتی و اجتماعی میباشد.

حکومت شوروی اعتقاد کامل دارد که برقراری چنین روابط استوار و دوستانه بین کشورهای دارای سیستم های مختلف اجتماعی که بین اتحاد شوروی و افغانستان موجود است، میتواند جداً اوضاع کنونی بین المللی را بهبودی بخشند. اما باید با تاسف خاطرنشان کرد که اوضاع جهانی دایماً مشکلتر و اضطراب آمیز ترمیگردد. کما فی السابق منبع عمدهٔ تشنجات ر وزافزون ایالات متحده امریکا میباشد که سیاست فاقد درك اوضاع آن دنیا را بسوی پرتگاه جنگ میکشانند.

ایالات متحدهٔ امریکا و متحدین آن باخشونت در امور داخلی کشورهای دیگر مداخله کرده، مقررات حقوق بین المللی و منشور موسسهٔ ملل متحد را بیشرمانه پامال میکنند.

امپریالیستهای امریکائی وهمدستان آنها تا هنوز از کوششهای خود معطوف به سرکوبی نمودن مبارزهٔ عادلانه ملل درراه استقلال واقعی، آزادی وعدالت اجتماعی صرف نظر نکرده اند، آنها ارادهٔ ملل راکه در اعلامیهٔ موسسهٔ ملل متحد راجع به غیر مجاز بودن مداخله در امور داخلی کشورها و راجع به حفظ نمودن استقلال وحاکمیت آنها بیان شده است، نادیده می انگارند و تجاوز ایالات متحدهٔ امریکا در ویتنام مظهر بارز این گونه سیاست میباشد.

اتحاد شوروی از تمام حیثیت و قدرت خود برای دفاع از صلح بر ضد سیاست قوت و تجاوز، برای دفاع از حقوق ملل استفاده مینماید. این امر دران پیشنهادهائیکه هیئت شوروی برای بحث دربیست ویکمین دورهٔ اجلاسیهٔ اسامبلهٔ عمومی موسسهٔ ملل متحد تقدیم نمود، انعکاس یافت.

حکومت شوروی به منظور دفاع ازصلح جهانی وامنیت درین دوره اجلاسیه از اجرای دقیق فیصلهٔ موسسهٔ ملل متحدراجع به عدم مداخله در امور داخلی ممالك دیگر پشتیبانی کرد تا اینکه ملل را ازسوء قصد به حاکمیت واستقلال شان دفاع نماید، از انحلال پایگاه های نظامی خارجی درخاك دیگران پشتیبانی

کرد ، برای اینکه‌اسلحه سیاست امپریالیستی‌را از دست تجاوزکاران بیر و ن بیا ندازد ، از انعقاد قرار داد عدم ا نتشار ا سلحۀذره‌وی طرفداری کرد ، برای اینکه قد مهای مهم در راه نجات بشر یت از خطر جنگ‌ذروی برداشته شو د .

ما با ر ضا ئیت کا مل نقش مثبت‌افغا نستان را د ر ا مو ر بین ا لمللی خاطر نشان میکنیم . خط مشی بیطر فی‌مثبت و عدم ا لحاق به پیما نها ی نظا می و سیا سی که افغا نستان آ نرا د ر پیش‌گرفته ، در صحنۀ بین ا لمللی مورد تمجید مزید قرار گرفته ا عتبار روز ا فزو نی‌کسب‌میکند .

در ا تحاد شوروی پشتیبانی افغانستان‌از صلح جهانی وا منیت ملل ، خلع سلا ح وبر قراری اصول همزیستی مسا لمت‌آمیزومبارزۀ آن بَر ضد استعمار، مورد تحسین قرار میگیرد .

در دورۀ ا جلا سیۀ شورای عـا لی‌اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی که ا خیرا جریان دا شت در بیا نیۀ حکو مت‌شوروی را جع به پرو گرام کار آن ا ظهار گردیده ا ست که روابط دو ستا نه بین‌اتحادشوروی وافغا نستان در ا ثر کوشش های طرفین تو سعه می یا بد .

حکو مت شوروی برای تر قی روا بطبا کشور های همسا یه خود مخصو صا بـا افغا نستان دوست ا همیت بزرگ قا یل‌است . مـا از مسا عـی ا علیحضر ت محمد ظا هرشاه ، پادشاه ا فغا نستا ن وحکومت ا فغا نستان در تحکیم د و ستی بین ا تحاد شوروی و ا فغا نستان تقد یرشایانی مینما ئیم .

ا تحاد شو روی همواره کوشش خوا هدکرد تا روابط کشور های ما هر چه وسیعتر و ثمر بخش تر گردد و در آینده نیز ا ین‌روابط به نفع مر د مان ا تحاد شو ر وی وافغا نستان و صلح جها نی خد مت کند.ما از صمیم قلب آ رزو مند مـو فقیت های نوین مردم آزادی د وست ا فغا نستان‌میبا شیم .

استوار و متر قی با ددوستی‌اتحادشوروی‌وافغا نستـا ن .

آرشیف ا تحاد شو ر وی ، تر جمه ازمتن ر و سی

۱۵۵ ـ بیا نیۀ والا حضرت احمد شا ه‌در مـو قـع ا فتـتا ح سر ك د و شی ، شیر خان بندر .
مؤ ر خ ۱۳ نو مبر ۱۹۶۶ مطا بق ۲۲عقرب ۱۳۴۵ .

هموطنان عزیز !

مهما نان گرا می !

مسرت دارم مشا هده مینما یم که یکی‌از پرو ژه های مهم موا صلا تی کشور ما با نجام ر سیده ا ست .

عمران شا هراه دو شی ـ شیرخان بندرشا مل دو مین پلان پنجسا لۀ ا فغا نستان میباشد ، در راه ا نکشاف اقتصادی کشو رعزیز ما نقش با ر زی خوا هد دا شت .

ختم این پرو ژه منا فع شا هراه‌سالنگ‌را به پیما نۀ و سیع ومؤ ثر تکمیل میکند. مجمو ع ا ین دو پرو ژه یك حلقۀ مهم‌سیستم موا صلا تی ا ست کـه صفحا ت

شمال و جنوب مملکت را از نز د یك باهم‌وصل و علا یق ا قتصادی کشور های ا ین منطقه را تو سعه می بخشند .
تکمیل ا ین پروژه یك قدم فراخ‌ومتینی‌است که ا فغا نستان تحت قیادت اعلیحضرت معظم هما یونی در راه ا نکشاف ا قتصادی‌میگذا رد .
مساعی ا یکه در مورد تکمیل عمرا نی‌این شا هراه و پرو ژه های متعدد انکشا ف درساحات ا قتصادی ، ا جتماعی وفرهنگی‌صورت میگیرد ، در خور ستا یش ا ست .
درین فر صت و ظیفهٔ خود میدا نم که‌از زحمات شبا روزی فر زندان این خا ك وخاصه ا فراد جوان قوای کار یاد آ ورشده‌بهترین تمنیات خو یش را برای سعا د ت و مسا عی بیشتر شان در راه اعتلای مملکت‌عزیز ما ا ظهار دار م .
همچنان از همکاری متخصصین شو رو ی‌که در ا جرای ا ین پرو ژه باکمال جد یت و علا قه مندی ا براز مسا عی نمو ده ا ند‌تشکر نما یم .
خر سند یم که در ین محفل خجسته‌جلالتماب میخائیل یفریموف ، معاون رئیس شورای وزیران ا تحاد جما هیر شو ر وی‌سو سیا لیستی به نما یند گی از حکومت ومردم‌کشور دوست و همسایهٔ ما، حضو ربهم رسا نیده ا ند . خوا هشمندیم‌جلالتماب ایشان مرا تب قدر دانی صمیما نه ما را ازمساعدت ما لی و فنی ا تحاد شو روی د ر مورد اعمار ا ین شا هراه بحکو مت و مردم‌خویش ابلاغ نما یند .
بنام خداوند توا نا و به آ رزو مند ی‌سعا دت ا فغا نستان عزیز در پر تورهنمائی های حکیمانهٔ اعلیحضرت معظم هما یو نی ،شاهراه دو شی – شیر خـا ن بنـد ر را افتتاح مینما یم

آر شیف ا فغا نستا ن .

۱۵۶ – یاد داشت وزارت ا مور خا رجهٔاتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی به سفارت کبرای ا فغا نستان در ا تـحا دجما هیر شوروی سو سیا لیستی .
مؤر خ ۳۱ جنو ری ۱۹۶۷ مطا بق دلوه۱۳۴۵ .

وزارت ا مور خا رجهٔ ا تحاد جما هیرشوروی سو سیالیستی به ا طلاع سفا ر ت کبرای محترم دو لت شا هی ا فغا نستا ن‌میرساند که‌حسب بند –۹۱۴ (*) قرارداد پر نسیپ واجرا آت دول در بارهٔ تد قیقات‌واستفاده از فضای کیهـا نی که د رین ضمن ماه و د یگر حجرات سما وی نیز دا خـل‌است ، خودرا مفتخر شمر د ه میر سا ند که قرار داد متذ کره از طرف دول ذ یـل‌در ما سکو به ا مضاء ر سیده ا ست .
در تا ریخ ۲۷ جنو ر ی؛
اتحاد جما هیر شو رو ی سو سیالیستی.
سلطنت متحدهٔ شا هی بر یتا نیا ی‌کبیر و آیر لیندشمالی .
ا ضلاع متحدهٔ ا مریکای شما لی .
جمهوریت مر دم بلغا ریــه .

اضلاع متحدهٔ مکسیکو .
جمهو ریت د یمو کرا تیك ا لمان .
جمهو ریت عر بیهٔ متحد ه .
جمهو ریت مردم پو لـند .
جمهو ریت سوسیا لیستی چکوسلو کیا.
جمهو ریت ا یتا لیا .
جمهو ریت سو سیا لیستی رومانیه .
جمهو ر یت تر کیه .
جمهوریت مردم مجا رستا ن .
جمهو ریت مر دم مغلستان .
سیرا لـیـو ن
جمهو ریت فنلا نـد .
جـاپـان .
جمهو ریت ایسلیند .
د و لت شا هی بلجیم .
دو لت شا هی ها لند .
زیلا ند جد ید .
سلطنت شا هی سو ید ن .
جمهو ریت فیدرا سیف سو سیا لیستی‌یو گو سلا و ی .
کانادا .
اسرائیل .
دولت لوکسامبورگ .
جمهوریت فدرال المان .
دولت شاهی تایلیند .
درتاریخ ۳۰ جنوری
کنفدراسیون سویس .
جمهوریت اندونیزیا .
اضلاع متحدهٔ برازیل .
دولت شاهی افغانستان .
جمهوریت اورگرای شرقی .
وزارت موقع را مغتنم شمرده بسفار تمحترم تعظیمات خود را تقدیم میدارد .

آرشیف هر دوکشور .

(*) اطلاعیه در بارهٔ به امضاء رسید نقرار داد مورخه ۳۰ جنوری در ماسکو نسبت به پرنسیپ اجرآت دول در بارهٔ تدقیقا تواستفاده از فضا ی کیهانی در ین جمله درماه ودیگر حجرات سماوی که آنرا بسی کشورهابه تائید رسانیده اند ودرین زمره سفیرکبیر افغانستان در اتحاد جما هیـر شـــورویسوسیا لیستی جنرال محمد عار ف نیز داخل اسـت به تاریخ ۳۱ جـنوری در جـریدهٔازوستیا ۱۹٦۷ نشر گـردیده اسـت .

۱۵۷ ـ بیانا ت اعلیحضر ت محمد ظاهرشاه پادشاه افغانستان در ضیا فت باعزاز جلالتما ب ن . و . پادگور نی ، صدر هیئت‌رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد جما هیرشوروی سوسیالیستی .

مورخ ۳۰ می ۱۹۶۷ مطابق جوزا ۱۳۴۶ .

جلالتماب عزیز !

مسرت‌دارم بار دیگرازجانب خود، حکومت‌ومردم افغانستان جلالتما ب شماوهمرا ها ن محترم تانرا خیر مقدم میگویم .

آمدن جلالتماب شما به افغانستان بسلسلهٔمسا فرت های متقابل زعما ی دو کشور که‌در تاریخ معاصر روابط ملتین یك مظهر نیك وعالی دوستی و حسن همجوار ی میبا شد ، موجب مسر ت عمیق ما گردیده است .همچنان‌این مسا فر ت ها عوامل تشئید علایق حسنه ایست که از وقت استقلال افغانستان ،مقارن‌بزما ن تاسیس دو لت شوروی تحت رهبر ی لینن فقید تاکنون بین کشور ما و اتحــادجمهور یت های اشترا کی شوروی استوار میباشد . مبنا ی پایدار این دوستی اعتمادواحترام متقابل بوده واز چند ین سا ل‌باینسو همکاری وسیع اقتصا دی بدان تحکیم مزیدبخشیده است . دیدن دوبارهٔ دوستا ن‌شوروی درمحفل امشب، خاطرات گوارای مسافرتهای‌مارا به کشور زیبا ی شما تجدید میکند . پذیرایی با حرار ت و صمیمانهٔ ایکه مرد م‌مهمان نواز شما در خلال مسا فر ت ها ازمن نموده‌اند ، همواره مایهٔ شاد مانی و مو ر دقدر دانی ما میباشد .

خوشبختانه ملتها ی افغانستا ن وشوروی‌در مرور این سالها یك دیگر را بهتر شناخته وعلایق دوستی با همی واعتماد متقابل راپیهم‌تقویت داده اند . در طو ل این مد ت‌پیشرفت های بزرگ مرد مان کشور دوست ما که‌امسا ل پنجاهمین سا ل تاسیس اتحادشوروی راتجلیل میکند ، در ساحا ت مختلف‌حیاتی‌ومخصوصا مسا عی و پیروزی شان در راه دست یافتن بشر بر فضا ی خار جی که درتاریخ دانش بشر ی مقام ارزنده‌دارد، پیوسته مورد تحسین مرد م افغانستا ن بوده است .

ملت افغانستا ن به تلاش‌خود در راه پیکارباعوامل نا مسا عد اقتصا دی ادامه مید هد وتوام بان برای عملی کرد ن اصلا حا ت‌سیاسی ، اجتماعی وفرهنگی قد مهای‌اساسی گذاشته و مساعی خود را پیهم در راه‌بهبودشرایط حیاتی خویش بکار میبرد .

مردم ما مسا عدتها ی ما لی و فنی کشورهای دوست را که در جملهٔ ایشان اتحــاد شوروی مقام برجستهٔ دارد ،صمیمانهٔقدردانی‌میکند . سهم کمك و همکاری وسیع دو لت شما در موفقیت پلانهای پنجسالهٔ اول ودوم‌افغانستان خیلی بارز بوده ، خاطره‌آن‌بحیث یك نمونه موثر دوستی در نزد مرد م‌ماباقی‌خوا هد ماند .

مر کز تولید برق نغلو که افتتا ح‌آن‌در روزهای اقا مت جلالتما ب شما در افغانستا ن صورت میگیرد ، یکی از تاسیسا ت عمده وموثر در رشد اقتصادی کشورما میبا شد . این پروژه مانند یکعده تاسیسا ت دیگرنشانهٔعلایق حسنه و همکاری بالثمر بین دوکشور دوست ، افغانستان واتحاد شوروی با قی‌خوا هد ماند .

ملت افغانستان بخو بی میداند که پیرو زی‌مجا هد ت کشور های رو با نکشا ف در راه بلند بردن سطح زندگانی اقتصادی، فرهنگی،اجتما عی و سیا سی شا ن نیاز مند همکار ی بین المللی میبا شند . و این همکاری‌تنهادر سایهٔ صلح و امنیت جها نی صور ت پذیرفته میتواند .

مردم ما با ین حقیقت پی برده اند که دول‌این منطقهٔ جهان با رعا یت اصل‌تفاهم‌ودوستی و جستجو ی راه مسا لمت آمیز برا ی حل‌قضایا ی ذات البینی خویش با سا س‌عدالت

و واقع بینی باید امکانا ت همکار ی ها یوسیع و موثر را برا ی خود فرا هم کنند . این بهترین راهی است که از طر یق آن دول مذکور برا ی رسید گی به مسایل مختلف حیا تی با حفظ منافع خویش و منافع منطقهٔو صلح بین المللی با روحیهٔ ایکه مقتضا ی اوضاع جهان معاصر است، مساعی مشترک خود را صر ف کرده میتوانند .

افغانستان پیرو اصو ل بیطر فی مثبت،عدم الحا ق به پیما ن ها و دسته بندیها ی نظامی بوده ، آرزومندتوسعهٔ مناسبات باهمه ملل جهان بر اساس احترام متقابل میباشد. همچنین حمایت از اسا س منشور ملل متحدوحل صلح جویانهٔ منازعا ت بین المللی با احترام به آرزو های ملل و مرد ما ن وتائیدحق تعیین سر نوشت ملل و پشتیبانی مجاهدت ایشان در مقابل استعمار با اشکا ل مختلف آن . مبنای ثابت سیاست خا رجی افغانستان را تشکیل مید هد .

شدت کشید گی در اوضا ع جهان وخاصه در قارهٔ آسیا مو جبا ت نگرا نی همه مردمان صلح خواه جهان را فرا هم آورده است .دوام شد ت یا فتن جنگ ویتنا م مخصوصا موجب پریشا نی مزید جهانیا ن میبا شد . آ ر ز و ی مـــا آ نست که با ر عا یت موا فقت نــا مــه های سا ل ۱۹۵٤ ژنیو ،حقوق مسلم مردم ویتنام به صلح ،استقلال و وحد ت تامین شده امنیت بین المللی درمعرض این خطر بزرگ باقی نماند . همچنا ن توقع داریم با تطبیق فیصله های ملل متحد دربارهٔ فلسطین وتامین حقو ق غیر قابل انکار پناه گزینان عرب ، مطابق عدالت بین المللی تهدیدیکه ازین رهگذر متوجه صلح جها ن است رفع گردد .

امید است اقا مت مختصر جلالتما ب شمادرین کشور دوست تان به خوشی سپری گردد. آرزو مند م با فرا هم شد ن فرصت آشنایی بامردم مادر مواقع مختلف مظاهر عــلا قه مندی صمیمی ایشا ن را به ملت دوست وهمسایهٔ ما اتحاد شوروی مشا هده نمائید .

به صحت وسلامتی جلالتماب پادگورنی ،رئیس دولت دوست وهمسایهٔ ما اتحاد شوروی به ترقی وسعادت ملت شوروی .

به تشئید مزید علایق دوستی بین افغانستان واتحاد شوروی .

آرشیف افغانستا ن .

۱۵۸ ـ بیانات جلالتما ب ن . و .پادگورنی صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحادجماهیر شوروی سو سیا لیستی در دعو تیکه بافتخارشان ترتیب یافته بود .
مورخ ۳۰ می ۱۹٦۷ مطابق جوزا ۱۳٤٦ .

اعلیحضر تــا !
وا لا حضر ا ت !
جلالتماب صدر ا عظم !
آقایان محترم ، رفقا !
پذیرایی محبت آمیز و تبریکا تیکه نسبت به اتحاد شوروی ومردم ما اظهار فرمودید ،

بما تاثیر عمیق بخشید ، از سخنان مود تآمیز و مهمان نوازانه اعلیحضر ت تشکرات صمیمی خویش را اظهار داشته و آنرا مظهراحساسا ت دوستا نه ای میدانیم که مرد م افغانستان واتحادشوروی نسبت بیکدیگردارند. استقبا ل گرم و شور انگیز که امروز مرد م کابل از ما نمودند ، گواه در خشان دیگری برین امر می باشد .
خوشوقتم از جانب هیئت رئیسه شورا یعا لی و حکو مت اتحاد جما هیرشـــورو ی سوسیا لیستی واز طر ف مرد م شورو یتبریکا ت صمیمی و نیکو ترین آرزو مند ی های صحت و سعاد ت را به اعلیحضر تهمایو نی و هم چنین به افغانان عا لیقدر که اینجا حضور دارند و به مرد م افغانستانتقدیم دار م .
ما باین عقیدۀ اعلیحضر ت که روا بطبین کشور هاو ملل مامبنی برحسن همجواری، دوستی وحسن نیت بوده ، برپایۀ اعتمادواحترام متقابل قرار گرفته است، کاملاموافقیم. اعلیحضر تا !
مادرین ا مر نیز هم عـقـیـده میبا شیم که تما س های شخصی بین زعما ی کشور های ما عامل مهمی است که به منظوربرقراریوحفظ این گو نه مناسبا ت مسا عد تمیکند .
ملاقا ت ها و مذاکرا ت رهبرا ناتحـــادشوروی با اعلیحضر ت و رجا ل دو لتی افغانستان با صرا حت لهجه صور ت گرفتهوخاصیت عنعنۀ نیکی را حاصل کرده است .
این ملاقا ت ها و مذاکرا ت مانند ملاقاتامروز همواره تما یل آزاد ما را باین امر تائید میکند که به موفقیت های حاصلهاکتفاءننموده ، در کار توسعۀ دوستی و همکار ی بین کشور های ما به پیش رویم .
پنجاه سا ل پیش در نتیجه انقلاب کبیرسوسیا لیستی اکتو بر دو لت شورو یبوجود آمده ودر روابط بین المللی اصو ل نوینلیننیرا اعلام کرد ، یعنی اصو لی راکه مبنی بر شناسائی مساوا ت حقو ق واحترام بهاستقلالوحاکمیت سا یر کشور ها میباشد .
درماه می سال ۱۹۱۹ مردم ا فغا نستانبراثر مبارزه فداکارانۀ خود بر ضد استعمار گران خارجی ، استقلال ملی خود رابدستآورده ودر راه ترقیا ت مستقلانه ثابت قد م گردیدند . از آن زما ن تا کنو ن روابط اتحادشوروی و افغانستان همواره دارا ی خاصیت وجنبه دوستا نه حسن همجواری میباشد .
ماهمه از اینکه کشور های ما به نفعطرفینهمکاری اقتصادی وتجار ت خود را بهسرعت توسعه داده وبا هم روابط فر هنگی وکلتوریدارند ، رضائیت مندی عمیق داریم . دربین کشور های ما راجع به مسائل مهم بین المللیبهنفع تامینصلح و ا منیت ملل، تبادلافکار دائمی صور ت می پذیرد .
روابطی کهبین اتحاد شوروی وافغانستانبرقرار شدهاند ، فقطبا منافع ملل ما بلکه با منافع سایر کشور ها نیز مطابقت دارد .تاریخ مناسبا ت حسن همجوار ی ما سرمشق ونمونه بارز آن است که چگونه درعمل ونهباکلمات ، روابط دول برپایۀ اصول احترام متقابل به حاکمیت واستقلال ملی ،مساوا تحقوق و عد م مداخله در امور یکدیگر برقرار میگردد . رعایت پیوستۀ موازین و قوا عدعادلانه د رروابط بین المللی و دو لهنگامیکه مردم خود بدون مداخلۀ بیگانگان سرنو شتخود را تعیین مینما یند ، اهمیت خا صـ ودائمی دارد .
متاسفانه اصـــــول عا لی مذکـــــوراز طر ف محافل امپر یا لیستی تجاوز پیشه نقض میگردد و این امر با عث تشنجا تاوضا ع بین المللی میشود و همانطور یکه درست فرمودید ، این تشنجات اسباب نگرانیونارا حتی تما م مرد م صلح دوست را فراهم می آورد .
این حقیقت را نمیتوان نادیده انگاشت کهایالات متحدۀ امریکا با اقدا ما ت و اعمال خود ، اصول مذکور را با خشو نت زیر پامیافگند و در امور مرد م ویتنا م دخا لتکرده

مرتکب تجاوز اشکار علیه جــــمــهــور ی‌دیمو کراتیك ویتنا م شده است .
ایالات متحدهٔ امریکا قصد دارد همه جامانع‌تامین حقوق ملل به آزا دی و استقلال گردد ودر عمل بازوا ل کامل استعمار قدیم ونوین‌مخالفت ورزیده صلح را در سرا سر جها ن در معرض خطر قرار مید هد .
رویه وموقف اتحاد شوروی به حد اکمل‌واضح است . دو لت ما در راه اجرا ومراعات بلاانحراف موازین روابط بین المللی که موردقبول همگان میباشد ، پیوسته مبارزه میکند. ما کمك و پشتیبا نی همه جانبه خود رااز مبارزهٔ عادلانه مرد م ویتنا م در راه آزادی استقلال ، و ظیفهٔ بین ا لمللی‌خود دانسته،درین راه کمك لازم را به مــــردم ویتنام میرسانیم .
اتحاد شوروی همچنین پشتیبا ن کشور هاو ملل عر ب است که امپر یا لیست هاقصد دارند بوسیلهٔ ترتیب داد ن تحریکا ت‌خطرناك‌عسکری ، بر استقلال ملی آنان لطمهٔ وارد آورند .
دولت ما برا ی جلو گیری از نقض صلح‌وامنیت در شر ق نزدیك کلیه اقدا ما ت ممکنه را بجا می آورد .
لگام اندا ختن بر قوای معین ملیتا رستی‌وجنگ طلب در قارهٔ ارو پا که بسو ی سلاح ذروی دست دراز کرده ، سعی‌دارند، نقشهٔ‌اروپای بعداز جنگ را دوباره تغییر دهند ، اهمیت خاصی برای حفظ صلح دارد. اگــراین نقشه های تلافی جویا نه اجرا شو ند بشر یت ناگزیر به پرتگاه جنگ جها نی نوکشانیده خوا هد شد .
اتحاد شوروی در راه سیستم اطمینا ن‌بخش امنیت ارو پا مبارزه قطعی میکند .
کشور ما در سایر نوا حی کرهٔ ار ض نیزجداً در راه رفع تشنجات اوضاع بین‌المللی وحل مسائل مورد ا ختلافات بین‌دول، بـــاوسائل مسالمت‌آمیزمبارزه‌کرده، ازنهضت‌ملی آزادی بخش ملل با تما م وسا یل پشتیبانی‌میکند وروابط دوستا نه خود را با دو ل در حال رشد وغیر منسلك توسعه مید هد.
اتحاد شوروی این سیا ست خود را باهمکاری دوستانه کشور های سو سیا لیستی برادر انجمام مید هد .
مردم شوروی از سیا ست خار جی صلح‌طلبانهٔ افغانستان تقدیر شایا نی مینما ید ، این سیا ست معر ف و مبین منافع مـــلی‌افغانستان بوده ، در حین حال‌به‌امر حفظ واستحکا م صلح جها نی و مبارزه برا ی‌از بین برد ن کا مل استعمار نیز خد مت میکـــند .
باکمال رضایت میتوان خاطر نشـــا ن‌نمود که تما یل مشتر ك کشور ها ی ما به تامین صلح و همکار ی متسا وی الحقو ق‌بین المللی ، یکی از عرامل مهم‌وازمشخصات محاسن روابط اتحاد شوروی وافغانستان‌است.
دوستان محترم افغانی با استفاده از ین‌فرصت میخوا هم نقشی را که اعلیحضر ت همایونی ، محمد ظاهر شاه‌پادشاه افغانستان،در تحکیم روابط مود ت آمیز بین کشور های مادارند ، مخصو صا خاطر نشان سازم .اعلیحضرتا ! فعالیت شمابرای‌تحکیم‌استقلال افغانستا ن و اقتصاد ملی آن و توسعهٔ‌روابطنیك با کشور های دیگر ، موجب‌احترام‌است.
در اتحاد شوروی از مسافرتها ی‌شما ،اعلیحضرت همایو نی به کشور ما وعلاقمندی وتو جه خاصیکه نسبت به زند گی مرد م‌کشورما مبذول فر موده اید ، گرمتر ین‌خاطراتی باقی مانده است . ما در انتظار تشر یف‌فر مایی اعلیحضر ت همایو نی میبا شیم و شاد مان خواهیم بود که ازاعلیحضرت‌صمیمانه‌استقبا ل نمائیم .

اجازه بفر مائید این توستها را اعلام دارم:
بسلامتی اعلیحضر ت همایو نی پادشاه‌افغانستان ، برای رفاه و سعاد ت مرد م افغانستان .
روز افزون واستوار تر باد دوستی ملل‌اتحاد شوروی وافغانستا ن .

آرشیف هر دوکشور .

۱۵۹ - بیانات جلالتماب ن . و .پادگورنی‌صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عا لی‌اتحادجماهیر شوروی سوسیا لیستی در مرا سم افتتا ح‌پروژه برق نغلو .
مورخ اول جون ۱۹۶۷ مطابق جوزا ۱۳۴۶.

اعلیحضر تا !
والاحضرات !
جلالتماب صدراعظم !
آقایان محترم - رفقای عزیز !
اجازه بفرمائید از طر ف مردم شوروی ،هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی‌اتحاد شوروی، حکو مت شورو ی واز جانب خود پا یا ن‌ساختما ن بزرگترین دستگاه آبی افغانستا ن را به حاضر ین درین مراسم باشکوه وتما م‌مردم افغانستا ن تبریك وشاد باش گویم .
انجنیرا ن و کار گرا ن افغانی با همکاری‌متخصصین شوروی ، در شرائط فوق العاده دشوار زمین شنا سی و ژیولوژی با مر تفع‌ساختن مشکلات بسیار ، این‌تاسیسات‌انجنیری عصری را بنا نمودند . سازند گان‌کارخانهٔ‌برق آبی نغلو را بحق میتوا ن تسخیرکنندگان طبیعت نا مید .
درهمکاری‌خلاق ، سا زندگان افـغانی وشوروی بار دیگر دوستی استوار و محکم ملل مابه نحو درخشانی نمودار گردید ،این‌دوستی‌دارا ی عنعنه وسنت افتخار ی است وریشه های آنرا باید در آن زما نها ی فرا موش‌نشد نی جستجو کرد که مردم مملکت‌شوروی نوزاد با اسلحه از آزادی خود دفاع میکردند‌وهنگامیکه ملت افغانستان اسلحه در دست گرفت تا استعمار گران خار جی را برا ی‌همیشه از وطن خود بیرو ن رانند .
افغانستا ن یکی از او لین مما لك‌آسیایی‌بود که راه استقلال وایجاد اقتصا د ملی‌خود را بطور استوار پیش گرفت ، جمهوری‌شوراها از مبارزهٔ افغانستا ن در راه استقلا ل پشتیبا نی کرد ودر آن سالها بود که‌بابتکارلینن کبیر و مبارزین شجاع افغانی در راه استقلال ، تهداب و شالودهٔ دوستی اتحـادشوروی و افغانستا ن گذاشته شد .
در دستور العملی که به تصو یب لینن‌رسیده وبرا ی او لین سفیر کبیر اتحـاد شوروی درافغا نستان فرستاده شده بود ،گفته شده : (دوستی مستلزم مسا عـد ت متقابل است ومطابق آرزوی خود به‌رساندن‌کمك ممکنه برای ترقی و رونق دو لـت افغانستا ن دوست حاضر یم درین زمینهٔ‌صلح آمیز هر گونه مسا عد تی که حدود قدرت ماباشد، با ا فغا نستان خواهیم‌کرد).

این اصول لینن در نتایج مشخص همکاری اتحاد شوروی وافغانستا ن مجسم شده و تاکنون نیز اهمیت خود را حفظ کرده اند .ما با کمال رضائیت مشا هده میکنیم که روابط اتحاد شوروی باهمسایهٔ جنوبی اش افغانستان برپایهٔ تساوی حقوق، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، منافع مشترك بااحراز موفقیت توسعه وانکشا ف میابد .

بین اتحاد شوروی وافغانستا ن همکار ی اقتصادی وسیعی دایر شده است، کشورهای ما تجار تی دارند که به نفع طرفین است، اموال افغانستا ن در اقتصاد ملی اتحـــاد شوروی مورد استفاده قرار میگیرد وبسیار ی از اموال شوروی ، ماشین هاوسامانها ، به طوریکه ما میدانیم در بازار افغانســـتا ن خریدار دارند .

کشف واستفاده از معادن گاز طبیعی درافغانستا ن برا ی توسعهٔ تجار ت شوروی و افغانستان امکانا ت نوی را فراهم میسازد، چون اتحاد شوروی خریدار بزرگ این گاز خوا هد بود .

روابط کلتوری ما که بطور مو فقیت آمیز توسعه می یابد ، ملل ما راغنی تر کرده بحسن تفاهم مهمتر مسا عد ت میکند . مرد م شوروی به فرهنگ و تمد ن افغانستا ن که تاریخ چندین هزار سا له را دارد و اکنو ن پا به پای قرن ما پیش میرود ، بانظر احترا م مینگرند .

برخلاف دول امپر یا لیستی اتحاد شوروی بحیث یك دو لت سوسیا لیستی در روابط خود با ممالك در حا ل انکشا ف کوشش مینما ید ، به مساعی آنان در راه تحکیم استقلال ملی و استقلال اقتصا دی شا ن وتهیه کادر ها ی ملی و بالا برد ن سطـــح زندگی مردم ، کمك ومسا عد ت نما ید . مانه درین کشور ها و نه در قسمت های دیگر جهان جویا ی هیچگو نه نفع وامتیازی می باشیم .

مردم شوروی خوشوقتند از اینکه مرد م افغانستان منجمله با کمك اقتصادی وتخنیکی، سرکها ی در جه اولی ساخته است که عدهٔ زیادی از شهر ها و دهها ت کشور را به یکدیگر مربوط ساخته اند و یك سلسله موسسا ت صنعتی وسیستم های آبیـــار ی تاسیس نموده است .درین ساختمانهاده هاهزار نفر از افغانها و در نوبهٔ او ل جوانان صاحب حرفه های عصر ی شده اند .

ما خوشوقتیم از اینکه مرد م افغانستان درراه ترقی اقتصاد ملی خود با کما ل اطمینان پیش میروند و ساختما ن مرکز بر ق آبی نغلو بزرگترین قد می درین راه میباشد .

اجازه بفر مائید کار های نیك ، پرافتخار ونو کار گران و متخصصین با قریحه و با پشتکار افغانی را که سازند گا ن کار خانهٔ برق آبی میباشند ، آرزو نمائیم وموفقیتهای جدید آنها را در کار به نفع وطن شا ن وکامیابی و رفاه شانرا در زند گی شخصی خواستار گردیم .

از شما هموطنا ن عزیز که وظیفهٔ خود رابا کما ل افتخار انجام داده و نمایند گا ن شایسته وطن سوسیا لیستی خود در خا ك افغانستان بوده اید ، ممنون وسپاسگذارم ، شما در ین جا با هما ن فدا کار ی که عادت کرده اید در وطن خود خد مت می نمائید وکار میکنید .

شهرت وافتخارا ت کشور ما مدیو ن کارو زحمت مرد م شورو ی است که وطن خودرا مبد ل بدو لت عظیم مقتدر واز هر حیث مترقی نموده اند ، دولتی که اکنون باکمال اطمینا ن کامل برا ی استقبا ل پنجاه همین سا ل جشن خود به پیش میرود .

اتحاد شوروی وافغانستا ن را نه فقط به همکاری ثمر بخش اقتصا دی بلکه همچنین نظر یا ت نزدیك در بارهٔ بسیار ی از مسایل بین المللی در فعا لیت برای امر صلح، بهم

مربوط ساخته است . اکنو ن میا ن قوا یصلح و جنگ مبارزۀ سختی درجریان است، امپر یالیزم قصد دارد با تما م وسا یلحتیباوسایل عسکر ی نهضت مرد م را برا ی حصول آزادی و استقلال سر کوبی کنند واوضاع بین المللی را متشنج و حاد سازند .

نیم میلیون عسکر امریکا یی خاك ویتنا مرا پایما ل کرده قصد دارند مرد م این کشور را از حقوق مقد س حل سر نوشت شا نمحروم سازند . بمب ها ، مرمیهاوناپا لم باعث هلا کت هزاران نفر شده ، مردمویتنامرا دچار عذاب و مشقا ت میکنند و زمینها ی حاصلخیز را به بیا بان بی آب و علف تبدیلمیسازند .

مردم پاکدا من و با صدا قت تمام جها نبه جنگ راهزنانه ایا لات متحدۀ امریکا در جنوب شر ق آسیا جدا اعترا ض مینما ید .اتحاد شوروی به مبارزۀ عادلانه مرد م ویتنام کمك روز افزو نی مینما ید و ما یقین داریمکه مرد م ویتنام پیروز خوا هند شدومبارزۀ عادلانۀ آنها به فتح وظفر خوا هد رسید .

اکنون برای آغاز تجاوز امپر یالیستیبرضددوستان مشتر ك اتحاد شوروی و افغانستا ن در شرق میانه ، یعنی برضد کشور ها یمستقل عرب نیز تشبثاتی به عمل میآید . امپریا لیست ها سعی دارند ظلم و تعد یاستعمار ی را در خا ك عربها پابر جا سازند. دولت ما با هوشیار ی مرا قب تو سعۀاضطرا ب آمیز وقایع در ین نا حیه بوده وکلیه اقدا ما ت را بجا می آورد تا از نقضصلح و امنیت ملل جلو گیر ی کرده واز حقوق حقۀ آنا ن دفا عنماید .

در ارو پا نیز کانون تشنج و نارا حتیوجود دارد ، در اروپا ی که درقرن حاضر تاکنون دو دفعه با حریق های جنگ شعلهورشده وآتش مرگبار آن تما م جها ن را فرا گرفته بود .

در آنجا اکنون نیز محافل میلتر یستوجنگ طلبنقشههای تلافی را درسرپرورانده سعی دارند مرز های موجوده را مورد تجدیدنظر قرار دهند و چنگا ل خود را بسو ی اسلحه اتمی دراز کرده اند ، اتحادشورو یبا جدیت برای تامین امنیت در قارۀ اروپا مبارزه میکند .

نهضت مردمجهان باوجودکلیهدسایستجاوزکارانه امپر یا لیزم و قصد آن بجلو گیر ی از آزادی ملی و پیشر فت اجتما عی توسعهوگستر ش میابد . ما یقین داریم که بروی هر تجاوز کار ی به وسیلۀ تشریك مسا عیتمام دو ل و ملل صلح دوست میتوا ن لجام افگند واز صلح ، آزادی واستقلال ملل دفاعکرد .

اجازه بد هید بار دیگر بکار اندا ختندستگاه برق آبی نغلو را که مو فقیت جدید مردم افغانستا ن و مظهر جدید دوستی وهمکاری کشور های ما میباشد ، بهتمامحضار محترم تبریك بگوئیم .

بیش از پیش استوار و منکشف باد روابطاتحاد شوروی وافغانستا ن و سعاد ت و رفاهیت مردم دوستافغانستا نراخواستارم.

آرشیف هر دوکشور

۱۶۰ ـ بیانا ت اعلیحضر ت محمد ظاهرشاه پادشاه افغانستان هنگا م افتتا ح پروژهٔ برق نغلو .
مورخ اول جون ۱۹۶۷ مطا بق جوزای ۱۳٤٦

هموطنان عزیز !
مهمانان گرامی !
مسر ت دارم امروز یکی از پروژه ها ی مهم انکشا فی مملکت را که مرا حل عمدهٔ آن طی دو مین پلان پنجسالهٔ افغانستا ن سپری شده است افتتا ح مینما یم .
انجام چنین پروژه ها نشا ن مید هد که ملت و حکو مت افغانستان مسا عی دامنه دار خویش را در راه تامین رشد اقتصا دی مملکت به جدیت لازم بکار برده و بسو ی بلندبردن سطح زند گا نی قدم های راسخ بر میدارند. زحما ت شباروزی جوانا ن افغان که در اعمار چنین پروژه ها سهم میگیر ند ، درین موقع و پیوسته مورد قدر دانی ما میباشد .
اکما ل این پروژه مثالی از همکار ی های دوستانه و بی آلایش دوست و همسا یه ما اتحاد شوروی و مظهر توسعه علایق مود ت بین دو کشور میباشد . خرسند یم در ین محفل جلالتما ب نیکولای پاد گور نی صدرهیئت رئیسهٔ اتحاد شوروی از ملت دوست وهمسایهٔ ما نمایند گی میکنند . حضورایشان باین مناسبت نشانهٔ بر جستهٔ آرزو مند ی عمیق دو ملت برا ی تشئید دو ستی وهمکار ی در راه پیشر فت اقتصا دی شمرده میشود .
درین موقع مرا تب تقدیر خویش و ملت افغانستا ن را از مسا عد ت ها ی صمیما نهٔ بی شائبه و موثر اتحاد شوروی اظهار داشته و در عین حا ل زحما ت متخصصین اتحـــاد شوروی را در اکما ل این پروژه تحسین مینمایم .
بنام خداوند بزرگ و به آرزو ی تر قی افغانستا ن مر کز بر ق نغلو را افتتا ح میکنم .

آرشیف افغانستا ن ـ مطبو عا ت اتحادشـــوروی .

۱۶۱ ـ بیانیهٔ ښاغلی محمدهاشم میوندوال صدراعظم در ضیا فت بافتخار جلالتما ب ن . و . پادگور نی صدر هیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی.
مورخ اول جون ۱۹۶۷ مطابق جوزا ۱۳٤٦.

جلا لتماب !
باکما ل شاد ما نی از جانب خـــود وهمکارانم ، جلالتماب شما وهمراهان محترم شما را در این محفل خیر مقد م میگو یم .
این لمحه خاطرا ت مسر ت انگیز مسافرت خویش را در اتحاد شوروی در دلو ۱۳٤٤ فروری ۱۹۶۶ با ملاقات با جلالتما ب شخص شما و دیگر زعما ی اتحاد شورو ی تجدید مینما یم که طی آن علاقه مند ی صمیما نه مردم همسایه و دوست شما را به افغانستان به نیکو یی مشا هده نمودم .

حکو مت و مرد م افغانستان خرسند انداز جلالتما ب شما بحیث مهمان پادشاه بزرگ خویش و رئیس دو لت کشور دوســـت وهمسایه اتحاد شوروی پذیرا ئی مینما یم .
مرکز تولید برق نغلو که مراسم افتتا حآن ا مروز صورت گرفت ، منافع حاصله از تاسیسا ت تولید بر ق را در یك منطقه کشورما طی ماه های مختلف سا ل تکمیل نموده در تولید نیرو ی محر که به منظور ایجادتوسعه صنایع نقش مهمی خوا هد داشت .
این پروژه به سلسله شاهراه سا لنگ وشاهراه تورغندی ـ هرا ت ـ قند هار ، که یکی از مهمتر ین حلقه های موا صلا تافغانستان وآسیای میانه میباشد، کشفیا ت گاز طبیعی که امکانا ت نوین پیشر فـــت اقتصادی را در کشور ما میسر مینما ید ، پروژه بند و کانا ل ننگرهار که در تحول یك ناحیه کشور ما تاثیر بزرگ خوا هد داشت ودیگر پروژه های نافع که بمسا عدت اتحادشوروی بسر رسیده ومیرسد، جالبترین مظهر همزیستی مسا لمت آمیز توا م باهمکاری باثمر بین دو کشور دارا ی رژیم های مختلفه سیا سی میباشد .
در این موقع با اظهار تشکر از همکار یهای دوستانه وسیع اتحاد شوروی در تطبیق یك عده پروژه های مهم ، اولین و دو مین پلان پنجساله افغانستان و از اینکه حکو مت جلالتما ب شما دوام مسا عد ت را در تطبیق سو مین پلان پنجساله ما و عده داده است ما با کمال حرار ت تشکر میکنم .
افغانستان در حما یت خویش از سیاست عدم الحاق ، پشتیبانی حق تعیین سرنوشت مردمان و ملل ، حل مسا لمت آمیز مسایل بین المللی ، همکاری آزاد بر اساس حقوق مساوی میان دول ، پایه دار میباشد .
مردم افغانستان آرزو مند اند کشور های این منطقه مسا یل مورد اختلاف خویش و خاصه آنرا که از بقایا ی استعمار میبا شداز راه تفا هم و واقعبینی مطابق آرزو ها ی مردمان و عدالت بین المللی حل کنند ،ازاینجا ست که افغانستان همواره متو قع است قضیه پشتونستا ن از طر یق مسا لمت ومطابق به آرزو های مردم، زعمای وروشنفکران پشتو نستا ن حل شده با ین گو نه امکانا ت استقرار صلح و همکاری با ثمر در ایـــن منطقه آسیا به پیمانه وسیع میسر شود .
با آرزو مند ی برا ی تقو یت مزیـــــد دوستی عنعنو ی بین افغانستا ن و اتحـــاد شوروی که این مسا فر ت جلالتما ب شمادر آن اثر سود مند خوا هد داشت ،جام خود را به تر قی وسعاد ت مزید ملت دوست وهمسایه اتحاد شوروی و صحت وسلامـــت نیکولای پود گور نی ، صدر هیئت رئیسه اتحاد شوروی بلند میکنم .

آرشیف افغانستان .

۱٦۲ ـ بیانیهٔ جلالتماب ن . و . پادگورنی صدر هیئت رئیسه شورا ی عا لی اتحـــاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی در دعو تی که بافتخار شان از طر ف بناغلی محمد هاشم میوندوال ، صدراعظم افغانستان ترتیب شده بود .
مورخ اول جون ۱۹٦۷ مطابق جوزا ۱۳٤٦.

بناغلی صدر اعظم محترم !
اجازه بفر ما ئید از تحیات گـــرم شمـــا تشکرات خودرااظهاردارم. مهمان نوازی صمیمی

اعلیحضرت پادشاه افغانستان، حکومت و مردم افغانستان را یك مظهر دیگر روابط حسن همجواری واقعی و دوستانه بین کشور های ما میدانیم .
ملاقاتها و مذاکرات ما با اعلیحضرت همایونی و جلالتماب شما فرصتی داد تا راجع به روابط دو جانبه وبعضی ازپروبلمهای بین المللی ، تبادل افکار به عمل آوریم .
ما معتقدیم که این تبادل افکار بسیار ثمربخش و مفید بوده واطمینان ما را باینکه دوکشور ما آرزوی مشترك برای تحکیم روابط دوستانه وحسن همجواری دارند ،بیش از پیش مستحکمتر ساخت .

تقریبا نیم قرن، یعنی همان مدتی که حکومت شوروی و افغانستان مستقل وجود دارند این روابط در اساس پرنسیپهای احترام حاکمیت، استقلال ملی ، تساوی حقوق ، عدم مداخله در امور داخلی و همکاری مفید برای هر دوطرف ، موفقانه توسعه وانکشاف می یابد .
ما کاملا با نظریهٔ دوستان افغانی موافقیم راجع به اینکه روابط دوستانه بین کشور های ما موفقیت بزرگ اتحاد شوروی وافغانستان میباشد و عزم راسخ داریم که این روابط را محکمتر ووسیعتر سازیم .
بناغلی صدراعظم ! من با ارزیابی شایان شما در مورد اهمیت فابریکهٔ برق آبی نغلو که امروز افتتاح یافت و آن همکاری ثمر بخش بین کشور های ما که تا این اندازه موفقانه هنگام احداث این پروژه و یك عده پروژه های دیگر که برای ترقی ملی افغانستان بسیار مهم است، ابرازشده بود، موافقم .
آنچه مربوط به مسئلهٔ پشتونستان است که حالا بناغلی صدراعظم در بیانیهٔ خود بان اشاره نمود ، باید گفت که اتحاد شوروی قبلا موقف خود را اظهار نموده و این موقف بلاتغییر مانده است . ما معتقدیم که به نفع مردم پشتونستان راه حل این مسئله را باید باوسایل صلح جویانه جستجو کرد و این مطابق منافع صلح در این منطقه میباشد .
ملاقاتها با دوستان همیشه مطبوع میباشد و خاطره آن مدیدی در حافظه میمانند .
بناغلی صدراعظم! ما با مسرت خاطرات مسافرت شما را به کشور ما بیاد می آوریم واز مهمان نوازی صمیمی و پذیرایی گرمی که امروز تشکیل داده اید ممنونیم .
ن . و . پادگورنی جام خود را بسلامتی اعلیحضرت محمدظاهر شاه پادشاه افغانستان، .بسلامتی صدراعظم و اعتلای افغانستان ودوستی بین ملل اتحاد شوروی وافغانستان بلند میکند .

آرشیف اتحاد شوروی .

١٦٣ - اعلامیهٔ مشترك افغانستان واتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی . مورخ ٣ جون ١٩٦٧ مطابق جوزا ١٣٤٦ .

نظر به دعوت اعلیحضرت معظم همایونی محمد ظاهر شاه ، جلالتماب ن .و. پودگورنی، صدر هیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی ، از ١٨ الی١٢جوزای سال ١٣٤٦ مطابق ٣٠ می الی ٣ جون سال ١٩٦٧ ، مسافرت رسمی و دوستانه ای بافغانستان بعمل آوردند .

اعلیحضرت محمد ظاهر شاه به معیت جلالتماب ن . و . پود گور نی ، صدرهیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحاد شوروی طی مراسم باشکوه ، مرکز تولید برق آبی نغلو را که بزرگترین مرکز برق افغانستان است و با مساعدت اتحاد شوروی بررود خانهٔ کابل اعمار گردیده است ، افتتاح فرمودند .

جلالتماب محمد هاشم میوندوال صدراعظم واعضای کابینهٔ و دیگر شخصیت های افغانی وذوات معیتی ن . و . پودگورنی ، نیزدرین مراسم حضور داشتند .

جلالتماب ن . و . پود گور نی ازبعضی پروژه های دیگر که نیز با همکاری اتحاد شوروی اعمار یافته است و از آن جمله شاهراه سالنگ بر فراز کوهسارهندوکش و همچنین موسسهٔ پولیتخنیك پوهنتون کابل که عمارت ان تحت ساختمان است بازدید نموده ، باشهر کابل شناسایی حاصل کردند .

جلالتماب ن .و . پود گور نی بااعلیحضرت محمد ظاهر شاه و جلالتماب محمد هاشم میوندوال ملاقات و مذاکرات گرم ودوستانه بعمل آوردند . در ین مذاکرات از جانب شوروی اشخاص آتی حاضر بودند :

محمد الله خالوف ،صدرهیئت رئیسهٔ شورای عالی جمهوریت شوروی سوسیالیستی تاجکستان .

پ . س . نی پاروژنی،وزیر نیروی محرکه وبرق اتحاد شوروی .

ا . ی . و . ارخیپوف ،معاون اول رئیس کمیتهٔ دولتی روابط اقتصادی شورای وزیران اتحاد شوروی با کشور های خارجی .

و . م . وینو گرادوف ، معاون وزارت امورخارجه اتحاد شوروی .

ك . ا . الکساندروف ، سفیر کبیراتحاد شوروی در افغانستان .

س . پ . کیکتیف ، رئیس شعبهٔ شرق میانه ول. م . زامیاتین ، رئیس شعبهٔ مطبوعات وزارت خارجهٔ اتحاد شوروی .

از جانب افغانستان ذوات آتی درمذاکرات حاضر بودند :

جلالتماب علی محمد، وزیر دربارسلطنتی.

جلالتماب نور احمد اعتمادی ، معاون صدارت عظمی ووزیر امور خارجه .

جلالتماب پوهاند عبدالحکیم ضیایی ،وزیر پلان .

جلالتماب عبدالکریم حکیمی و زیرمالیه.

جلالتماب عبدالله یفتلی ، وزیر مشاور .

جلالتماب جنرال محمد عارف ، سفیرکبیرافغانستان در اتحاد شوروی .

دوکتور روان فرهادی ،مدیرعمومی سیاسی وزارت امور خارجه .

— ۱ —

طرفین در جریان مذاکرات که در محیطدوستی و صمیمیت جریان داشت در بارهٔ روابط اتحاد شوروی وافغانستان و مسایل مهمهٔ بین المللی بشمول مسایل ایــن منطقهٔ آسیا به تبادل نظر پرداختند .

طرفین از استحکام روز افزون مناسبات دوستانه بین هر دو کشور ابراز رضائیت عمیق و متقابل نموده ، اهمیت این مناسبات را بحیث عامل مهم صلح در ین منطقهٔ قارهٔ آسیا و برای صلح جهانی خاطر نشان نمودند .

جانب شوروی سیاست خارجی افغانستان را تقدیر نمود که مبنی بر بیطرفی مثبت،عدم الحاق به پیمانها و دسته بندی های نظامی ،پشتیبانی از حل صلح جویانه منازعات بین المللی با احترام به حق تعیین سرنوشت ملل و مردمان و حمایت مجاهدات ایشان در مقابل استعمار با همه اشکال ومظاهر آن وادامه و توسعهٔ مناسبات حسنه با همه ملل جهان به اساس احترام متقابل وهمکاری آزاد که مبنی بر حقوق مساوی بوده

در بهبود اوضا ع این منطقه سهم بار زی دارد .

جانب افغانی با توجه به اینکه ملل اتحادشوروی امسا ل پنجاه همین سا ل تاسیس دولت شوروی را تذکار و تجلیل مینما ید ،مراتب تقد یر خویش را از پیشر فت های مرد ما ن اتحاد شوروی در سا حا ت مختلف ابراز داشته با اظهار تبر یك به این مناسبت تقو یت پیهم دوستی هر دو کشور را درطی این نیم قر ن مایهٔ مسر ت شمرد .

جانب شوروی موفقیت های بزرك افغانستان را در ترقی اقتصاد ملی مستقل آن و در تربیت کادر های متخصصین داخلی و درسایر شئون انکشافی مردم ا فغا نستا ن متذکر گردید .

طرف افغانی اظهار داشت که مسا عد ت های اقتصادی و تخنیکی اتحاد شوروی به افغانستا ن در اجرا شد ن یك عده پروژه های مهم نخستین و دو مین پلان پنج سا له افغانستا ن که متو جه آماده سا ختن زیربنای ترقی اقتصادی افغانستان بوده، نقش بارزی داشته است .

در ضمن مطالعهٔ مسا یل همکار ی اقتصادی وفنی بین دوکشور خاطر نشا ن گردید که افغانستا ن از همکار ی با اتحاد شورو ی به نفع انکشا ف اقتصا دی ملی مستقل خویش با مو فقیت استفا ده مینما ید .

بنا بر خوا هش حکو مت افغانستا ن ازحکو مت اتحاد شوروی ، جانب شـــورو ی آمادگی خود را باینکه در دورهٔ اجرا ی سومین پلان پنج سالهٔ انکشا فی افغانستان به پیمانهٔ مورد توافق طر فین همکاری خوا هد نمود ،تائید داشت .

طرفین متذکر گردیدند : کشف ذخایرقابل استفاده گاز طبیعی افغانستا ن برا ی رشد صنعتی مملکت و توسعهٔ قابل مـلاحظهٔ علایق اقتصادی و تجار تی اتحاد شوروی وافغانستان که پیوسته بر حقوق مسا وی و منا فع متقابل استوار است، امکانات مساعد نوینی رافراهم میسازد .

درجریان مذاکرا ت از تو سعهٔ کنو نی علایق بین طر فین در سا حه تعلیم و تربیت اظهار رضائیت بعمل آمد که در ین اوآخر مخصو صا در سا حه تدریس در موسسه پولی تخنیك پوهنتون کابل که به مساعدت یکعده استادا ن و معلمین شورو ی صور ت میگیرد مشا هده میشود .

طرفین اظهار عقیده نموده که همکار ی اقتصادی ، تخنیکی ، علمی وفر هنگی بین هر دو کشور بهترین نمونه همسایکی نیك و همزیستی مسا لمت آمیز دو کشور دارا ی رژیمهای مختلف بوده ، ادامه وانکشا ف چنین همکار ی بر اسا س حقو ق و منا فع مشتر ك موافق بارزو ها و منا فع ملل آنهاوصلح جهان میبا شد .

هر دو جا نب اظهار آرزو مند ی نمودندکه در آینده نیز روابط دوستا نه وهمسایگی نیك و همکار ی هر دو کشور را تو سعه واستحکام بخشند . با ین منا سبت هر دو جانب منفعت و سهم بزرگی را که دیدوبازدیدها و تما س های رجا ل دو لتی هر دو کشور در توسعهٔ روابط افغانستا ن واتحاد شوروی دارد ، تائید نمودند .

طرفین در جریا ن مذاکرات مو قف ها ی اسا سی مندر جهٔ آن اسناد واعلامیه ها ی مشتر ك افغانستا ن و اتحاد شوروی را که قبلا نشر گردیده است تائید نمودند .

ـ۲ـ

ضمن مطالعهٔ مهمتر ین مسا ئل بین المللی که مورد علاقهٔ طرفین میباشد ،نگرانی عمیق در بارهٔ و خامت جد ی اوضا ع که عا مل خطر روز افزو ن برای صلح در بعضی نواحی جهان و خاصه در ویتنا م وشر ق نزدیك میباشد ، اظهار گردید . طرفین اظهارداشتند

که دوام مساعی خویش را برای تحکیم صلح و امنیت بین المللی ضروری میدانند .
جانبین بر این اتفاق نظر دارند که ادامهٔ توسعه جنگ ویتنام به تشنجات بین‌المللی افزوده خطر جدی برای صلح جهانی فراهم میسازد . طرفین موقف های خود را در این موضوع به یکدیگر شرح دادند. طرفین مخالفت قطعی خود را به دخالت خارجی در امور ویتنام اظهار داشته ، قطع فوری حملات و بمباردمانهای خاک جمهوریت دموکراتیک ویتنام و با تطبیق قرار دادهای سال ۱۹۵٤ ژنیو و احترام حقوق مردم ویتنام را در تعیین سرنوشت ایشان بدون هیچگونه مداخله اجنبی ، تقاضا مینمایند .
اوضاع فعلی منطقهٔ شرق نزدیک موجب نگرانی طرفین گردیده است که در آن تشبثاتی به منظور از بین بردن نهضت آزادی ملی و حاکمیت واستقلال کشور های عرب واحیای استعمار در خاک عرب بعمل می آید واین امر شدیدا منافی منشور ملل متحد و اعلامیهٔ مجمع عمومی راجع به غیرمجاز بودن مداخله در امور داخلی کشور ها ورعایت استقلال آنها میباشد . طرفین تساند خود را به مجادلهٔ کشور های عرب که از استقلال و حاکمیت خود دفاع میکنند اظهارنموده ، عملیات تحریک آمیزی را که یک بار دیگر بوخامت خطیر اوضاع در شرق نزدیک منجر شده است ، تقبیح نمودند . هردوجانب صمیمانه اظهار آرزومندی نمودند که شرق میانه و شرق نزدیک به یک منطقهٔ صلح تبدیل گردد .

امضاء شدن اعلامیهٔ تاشکند توسط هندوپاکستان در موضوع حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات آن دو کشور آسیای جنوبی در اوضاع این منطقه تاثیر مساعدی بخشیده است ، طرفین اعتماد واثق دارند که رعایت اصول روحیهٔ این اعلامیه نه فقط به منافع دول امضاء کنندهٔ آن مطابقت دارد بلکه به استقرار اوضاع در آسیای جنوبی و تخفیف عمومی تشنجات بین المللی مساعدت کرده میتواند .
طرفین در بارهٔ اوضاع اروپا تبادل افکار نموده ، تائید کردند ، تخفیف تشنجات قارهٔ اروپا بحیث عامل مهم در راه تحکیم صلح اروپا و همه جهان میباشند . طرفین دراین امر هم عقیده میباشند که برای ایجاد محیط اعتماد متقابل و حسن تفاهم ، در اروپا اقدامات مزید بعمل آید .
طرفین عقیدهٔ راسخ دارند که حصول موافقت در بارهٔ خلع سلاح عام و تام تحت کنترول موثر بین المللی برای تامین صلح بین المللی وسیلهٔ موثری خواهدبود .
طرفین با در نظر گرفتن اهمیت بزرگ حل وفصل مسئلهٔ عدم انتشار سلاح ذروی، لزوم انعقاد یک موافقهٔ بین المللی را به اسرع وقت درین موضوع ذکر نمودند . هر دو جانب خاطر نشان نمودند که انعقاد موافقت نامه ای در بارهٔ منع آزمایشهای ذروی زیر زمینی و موافقت دو بارهٔ ایجاد مناطق عاری از سلاح ذروی ، قدم بزرگی در راه خلع سلاح عام و تام خواهد بود .
جانبین بادر نظر گرفتن نقش عمدهٔ موسسهٔ ملل متحد در امور حفظ و تحکیم صلح جهانی علاقه مندی خود را به تقویت آن موسسه بر اساس رعایت کامل و جهانشمول بودن آن موسسه ، مجددا تائید نموده ، طرفداری خود را از همکاری مثبت و فعال بین کشور ها در داخل سازمان ملل متحد ابرازداشتند.
طرفین این ضرورت را تائید نمودند که همه کشور ها اعلامیهٔ ملل متحد را در بارهٔ آزادی و استقلال همه کشور هاومردم تحت استعمار ، ونیز اعلامیهٔ آن موسسه رادربارهٔ غیر مجاز بودن مداخله در امور داخلی کشورها ورعایت استقلال و حاکمیت آنها دقیقانه رعایت نمایند .

جلالتماب ن . و . پودگور نی دعو تهیئت‌رئیسه شورا ی عالی اتحاد جماهیر شورو ی سوسیا لیستی و حکو مت اتحاد شورو ی ازاعلیحضر ت معظم همایونی محمد ظاهر شاه رابرای مسا فرت به ا تحاد شوروی‌بفرصت‌مساعد ، تجدید نمودند . ذات ملوکا نه این دعو ت را با ابراز تشکر پذیر فتند .همچنین‌جلالتما ب ن .و . پودگورنی دعو ت حکو مت شورو ی را برا ی یك مسا فر ت به اتحادشوروی به جلالتماب محمدهاشم میوندوال ، صدراعظم ، ابلاغ نمودند .

این دعو ت با اظهار شکران قبول گردید.

جانبین بر این موافقت نمودند که‌مسافرت‌جلالتماب ن .و . پود گورنی ، صدر هیئت رئیسه شورا ی عالی اتحاد جما هیر شوروی‌سوسیا لیستی به افغانستان و تباد ل نظر مفید ی که در بارهٔ مسایل مورد علاقهٔ طرفین‌صورت گرفت ، به‌توسعهٔ‌مزیدروابط همسایگی نیك هر دو کشور ، به نفع دوستی عنعنوی‌طرفین و صلح جهانی ، مسا عد ت خواهد

کـــــرد .

آرشیف افغانستان ـ مطبوعا ت اتحـادشـــوروی .

۱٦٤ ـ پیام اعلیحضر ت محمد ظاهر شاه‌پادشاه افغانستان به عنوان جلالتما ب‌ن .و. پادگورنی ،صدر هیئت رئیسهٔ شورای عالی‌اتحاد جما هیر شوروی سوسیا لیستی .
مورخ ۲ نومبر ۱۹٦۷ جوزا ۱۳٤٦ .

جلالتماب عزیز !

بمناسبت پنجا همین سالگره انقلاب‌اکتوبرکمال مسر ت دارم صمیمی ترین تها نی و تبریکا ت خود را و ملت خود را به‌جلالتماب‌شما و توسط جلالتما ب شما به جلالتما ب الکسی ن . کوسیگین ، رئیس شورای‌وزیران‌اتحاد شوروی وجلالتماب لیونید ای. برژنیف سر منشی کمیته مرکزی حزب کمو نست‌اتحاد شوروی و دیگر زعما ی آنکشورهمسایه و دوست و همه ملت اتحاد شورو ی ابلا غنمایـــم .

مسروریم که جریان نیم قر ن اخیر درزندگانی مردمان اتحاد شوروی وافغانستان ، یعنی از آغاز تاسیس دولت شورو ی که‌مقارن‌بازمان پر افتخار نخستین سالهای استرداد استقلال افغانستان میباشد ، تا کنون مظهرنیکو ترین علایق همسایگی نیك ، اعتماد و احترام متقابل بین دو کشور و بهتر ین‌دلیل‌حسن نیت وصلح پسند ی هر دو ملت‌ماست.

این علایق حسنه که در زما ن ولادیمیرایلیچ لینن ، موسسس دولت شوروی و آن زعما ی افغانی که در پایا ن مجاد لات‌طولانی‌استقلال کامل افغانستان را بدست‌آورده‌بودند تاسیس یافته بود ، مسرور م که حامل این‌مراسله به آن جلالتما ب عزیز دوشخصیت برجسته افغانی میباشد که در زما ن‌ولادیمیرا یلیچ لینین بحیث عضو هیأت های رسمی افغانی به آنکشور دوست و همسا یه‌مسافرت‌کرده اند .

خوشبختانه مناسبا ت حسن همجوار ی مادر سال های اخیر از راه همکار ی اقتصا دی بین هر دو کشور مطابق آرزو مند ی هر دوملت و به منفعت صلح منطقه و جهان‌استحکام وتوسعه یافته است و تکمیل یك عده پروژه‌های مربوط زیر بنا ی اقتصاد افغانستا ن

طی نخستین دو پلان پنجسالهٔ ما بمسا عد تدوستا نهٔ اتحاد شوروی علامتبارزآنمیباشد.
چنانکه روابط افغانستا ن واتحاد شورو ی رامیتوان بهتر ین نمونهٔ همزیستی مسا لمت آمیز توام با همکار ی با ثمر بین دو کشوردارا ی رژیمها ی مختلف به شمار آورد .
مردم افغانستان با قدر دانی کامل‌ازدوستیو معاو نت های اتحاد شورو ی شاد مانند که ترقیا ت وسیع مرد ما ن اتحاد شوروی را درطول نیم قرن اخیر در سا حا ت مختـــلفه زندگا نی مشا هده نموده اند و مینما یند .
سهمگیر ی ارزنده مرد ما ن اتحاد شورویدر پیشر فت تمد ن و دانش بشری در طی نیم قرن ، محل تمجید همه ملل جهان‌میباشد.
تمنیا ت صمیمانه خویشرا برا ی ترقیاتمزید وسعاد ت روز افزو ن ملت دوست و همسایه اتحاد شوروی و پایداری واستواری‌پیهم علایق مود ت افغانستا ن واتحاد شوروی اظهار میدار م .

محمد ظاهر

کابل ـ ١٠ عقرب ١٣٤٦ .

جلالتماب نیکولای و پود گور نی صدرهیأت‌رئیسهٔ شورای عالی‌اتحاد شوروی ـ مسکو .

آرشیف هر دو کشور .

١٦٥ ـ پیام صدر هیئت رئیسهٔ شورا یعالی اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی جلالتماب ن . و . پاد گور نی به عنـــوان‌اعلیحضرت محمد ظاهرشاه پادشاه‌افغانستان. مورخ ١٤ دسامبر ١٩٦٧ مطابق قو س١٣٤٦ . (*)

اعلیحضر تا !
از تبریکات شما بعنوان‌مردم شوروی ،زعما ی شورو ی و من به منا سبت پنجاه همین سالگره انقلاب کبیر سوسیا لیســـتی‌اکتوبر ، که ضمن‌پیام آن‌اعلیحضرت‌که‌توسط نمایندگان تان در مسکو تقدیم شد ،ارسال‌فر مودید ، اظهار ممنو نیت قلبی‌مینمایم .

ما مسرور بودیم در اتحاد شوروی از رجال‌معروف افغانی که در زما ن ولادیمیر ایلیچ لینن از کشور ما به حیث اعضا ی هیئت‌های‌رسمی افغانستان دوست دید ن کردند ، استقبا ل واز ایشا ن پذیرا یی گرم‌بنمائیم .
مردم شورو ی برا ی آن روابط نیك وحسنه‌ائیکه دایما و همیشه بین کشور ها ی ما از همان بدو بر قرار ی روابط سیا سی موجودبوده واسا س آن از طر ف و . ای . لینن و مبارزین برجسته در راه استر داد استقلال‌افغانستان گذاشته شده بود ، قدر وقیمت به سزا ئی قایل هستند . برای ما جا یخوشی است ، خاطر نشان سازیم که این روابط پیوسته توسعه یافته روز بروز محکمترشده میرود . با دلایل کامل این روابطمیتواند سر مشق همزیستی مسا لمت آمیز وهمکاری‌ثمر بخش کشور های دارا ی نظا مـها ی مختلف باشد .

(*) تاریخ تقدیم این پیام .

ما از تقدیر شایا ن که اعلیحضر تشماضمن پیام خود از سهم مرد م شورو ی در ترقی مدنیت و علوم جها نی نموده ایـــدسپاسگذاریم واز طر ف خود رضا مند ی مارا به مناسبا ت تر قی کنو نی فرهنگ ملـــیافغانی و موفقیت های حاصله در تعلیم و تربیه کادر های ملی افغانی در رشته ها یمختلف علم و تخنیك اظهار مینما ئیم .
موفقیت های مرد م زحمتکش افغان را درراه پیشر فت و تر قی آرزو مینما ئیم .
در اطمینان به اینکه دوستی و همکار یثمر بخش موجوده بین اتحاد جماهیرشوروی سوسیا لیستی وافغانستا ن در آینده نیزدایماتحکیم وتر قی خوا هد کرد کاملاسهیممیباشم.

ن . و . پاد گور نی

آرشیف هر دوکشور .

۱٦٦ ـ موافقتنامه بین حکو مت پادشاهیافغانستان و حکو مت اتحاد جما هیرشوروی سوسیا لیستی راجع به همکار ی اقتصا دیوتخنیکی در سالها ی ۱۹٦۷ ـ ۱۹۷۲ .
مورخ ٦ فبرور ی ۱۹٦۸ مطابق دلو ۱۳٤٦.

حکو مت پادشا هی افغانستان و حکو متاتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی مبنی بر مناسبات دوستانهٔ موجوده بین افغانستا نواتحادشوروی به مقصود توسعه و تر قیمزید همکاری اقتصادی و تخنیکی بین دو مملکتبه شر ح ذیل موافقت نمودند .

مادهٔاول

دولت پادشا هی افغانستان و اتحادجماهیرشوروی سوسیا لیستی در مد ت اجرا یپلان پنجساله سو م (۱۹٦۷ ـ ۱۹۷۲) افغانستانهمکاری خوا هند نمود :
۱ ـ در تکمیل ساختما ن پروژه ها واموردیگریکه در موافقتنامه ها و پروتو کو لهای دارا ی اعتبار راجع به همکاری اقتصادی وتخنیکی افغانستا ن و شورو ی پیش بینی گردیده است .
۲ ـ در ساختمان پروژه ها و اجرا یکار های که در ضمیمهٔ نمبر ۱ موافقتنامهٔ هذا شامل است و همچنان در مورد پروژه ها یدیگر ی که لست آن بعد از تهیه راپـــور اقتصادی وتخنیکی و مطالعه اساسا تهرپروژهاز طرف جانبین تعیین خوا هدشد .
۳ ـ در ساختما ن پروژه های صنعتی کهلست آن بعد از ترتیب راپور ها یاقتصادی رتخنیکی و مطالعه امکاناتآنازطرفموسساتصلاحیت دار افغانی و شوروی تعیینخوا هد شـــد .

مادهٔدوم

بمنظور امداد اقتصا دی به افغانستا ن درساختما ن پروژه ها و امور دیگر ی که در مادهٔ اول موافقتنامهٔ هذا شامل است حکو متاتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی :

۱ ــ کرید ت مبلغ ۱٤ میلیون رو بل باضافه ۷۳ میلیون روبل که تحت موافقتنامه ۱٦ اکتوبر ۱۹٦۱ به حکو مت پادشا هی‌افغانستان داده شده است جهت جبرا ن مصارف موسسا ت شوروی مربوط به انجام‌امداد تخنیکی در تکمیل ساختمان پروژه ها و امور دیگر ی در ضمیمهٔ نمبر ۲ موافقتنامهٔ‌هذا شامل است ، به حکو مت پادشا هی افغانستان تحت شرائط موافقتنامهٔ متذکـره‌مید هد .

۲ ــ کر ید ت تا ٦٥ میلیون روبل به‌ربح سالانه دو فیصد ، جهت تادیه مصار ف موسسا ت شوروی در ساختما ن پروژه هاواجرا ی اموریکه در فقرهٔ ۲ مادهٔ‌اول‌موافقتنامه هذا تذکر یافته است ، به حکو مت‌پادشاهی‌افغانستان مید هد .

۳ ــ اموال استهلاکی را در جریا ن سال‌های ۱۹٦۸ ــ ۱۹۷۲ ، به افغانستان صادر مینماید ، باین منظور کرید ت تا ۱۷میلیون‌روبل با ربح دو فیصد فی سا ل جهت‌تمویل قسمتی از مصار ف پروژه هاییکه بهمکار ی‌افغانستان و شوروی اجرا میشود ، میدهد.

٤ ــ اعتبار مبلغ تا ۱۸ میلیون روبل ازطرف موسسا ت شورو ی به موسسا ت و شرکتها ی افغانی به اقسا ط تا هشت سال‌با ربح ۲ ــ ۳ فیصد ، فی سال نظر به‌ماهیت و مدت ساختمان پروژه های مندر جه فقرهٔ۳ مادهٔ اول موافقتنامه هذا را تامین مینماید .

مادهٔ‌سوم

کرید ت شصت و پنج میلیون روبل که‌مطابق فقرهٔ ۲ ــ مادهٔ دوم موافقتنامهٔ هذا داده میشود برای تادیا ت ذیل استفاده خوا هدشـــد .

بابت‌کار های سروی‌وپروژه سازی که ازطرف موسسات شوروی اجرا خوا هدشد .

بابت تجهیزات ماشین ها و تجهیزا ت‌ساختما نی و موادیکه در افغانستان تهیه‌شده نتواند ، از طرف اتحاد شوروی به شرایطفرانکو ــ ترمز یاکوشکهٔ تحویل داده‌میشود. وهمچنین پر داخت مصارف حمل و نقل ،تجهیزات و مواد مذکور تا شگذر ــ کلفت یا شیرخان بندر و مصار ف تجهیزات وماشین‌هائی که به شرایط کرایه از آن استفاده‌شود. بابت مصار ف موسسات شوروی مـــــربوطبه اعزام متخصصین شوروی به افغانستان ، جهت انجام امداد تخنیکی در اجرا ی تما م‌مسائل مربوط موافقتنامهٔ هذا و منجمله اعزام متخصصین شوروی جهت انجام امداد تخنیکی‌در تدویر وبهره برداری پروژه ها .

بابت مصار ف معیشت پرسونل‌افغانی که‌بغرض تحصیلات عملی و تخنیکی درموسسات مربوطهٔ شوروی به اتحاد شوروی اعزا م‌میکردند .

حکومت پادشاهی افغانستان قسمت‌کریدتی‌که درسال تقویمی ا ستفاده میشود سه‌سال بعد ازسال استفاده از قسمت مربوط کریدت‌به ۱۲ اقساط مساوی سالیا نه میپر دازد . ربح قرضه از تاریخ استفاده از قسمت‌مربوط‌کرید ت محاسبه میشود و نه ناوقت‌ترازاول ماه می سال مابعد که در آن ربح محا سبه‌شده است ، پرداخته میشود.آخرین‌پرداخت ربح همزمان با تادیهٔ اصل قرضه بعمل‌می‌آید.

تاریخ اکت تحویل دهی و تحویلگیر ی،تاریخ استفاده کرید ت برای تادیهٔ تجهیزا ت ومواد دانسته میشود و تاریخ صدورصورت‌حساب ، تاریخ استفاده کرید ت برای‌تادیهٔ خدما ت وکرایه شمرده میشود .

ضمن تهیهٔ لست پروژه های متذکره فقرهٔ۲ ــ مادهٔ اول و تعیین حجم‌تعهدات‌موسسات شوروی برای انجام امداد تخنیکی،درساختمان‌پروژه های فوق الذکر طرفین در نظـــر

خوا هند داشت که مجموع مخارج موسسات شوروی برای انجام امداد تخنیکی نبا ید از مبلغ کریدت شصت و پنج میلیون روبل تجاوز نماید ، هرگاه حجم مجموعی تعهدات موسسات شوروی مربوط به انجام امداد تخنیکی از مبلغ کریدت ٦٥ میلیون روبل تجاوز نماید ، طرفین برای بررسی امکانات حذف بعضی پروژه ها از لست موافقت شده یا پرداخت این چنین مبالغ اضافی از طرف افغانستان بر اساس موافقتنامهٔ دارای اعتبار تجارتی افغان ــ شوروی مذاکره خواهند نمود.

مادهٔ چهارم

حکومت پادشاهی افغانستان از قسمت کریدت ١٧ میلیون روبل شامل فقرهٔ ٣ ــ مادهٔ ٢ ، موافقتنامهٔ هذا که در هر سال تقویمی استفاده میشود ،سه سال بعدازسال استفاده از قسمت مربوطهٔ کریدت به اقساط مساویانه سالانه ، در هفت سال میپردازد . ربح قرضه از تاریخ استفادهٔ قسمت مربوط کریدت محاسبه و نه ناوقت تر از اول ماه می سال مابعد که ربح درآن محاسبه شده است ، پرداخته میشود .آخرین پرداخت ربح همزمان با تادیهٔ اصل قرضه بعمل میاید.

تاریخ بل اف لیدنگ ، برای تحویلی های سیف بنادر افغانی و تاریخ اکت تحویلدهی وتحویلگیری برای تحویلدهی ، به شرائط فرانکو ترمز یا کشکه در تحویلخانه فروشنده تاریخ استفاده کریدت محسوب میشود .نوعیت اموال ، مقدار و مدت تحویلدهی به حساب مبالغ کریدت فوق الذکر به موافقهٔ جداگانهٔ طرفین تعیین خواهد شد .

مادهٔ پنجم

استرداد قرضه ها و پرداخت ربح بابت قرضه های فقرهٔ دو وسه مادهٔ دوم موافقتنامه هذا از طرف حکومت پادشاهی افغانستان توسط صدور گازطبیعی وتحویلدهی سایر اموال افغانی از افغانستان به اتحاد شوروی طبق موافقتنامهٔ دارای اعتبار تجارتی افغان ــ شوروی ، به ترتیب آتی صورت میگیرد .

مقدار گاز طبیعی وانواع سایر اموال افغانی و قیمت های آن و همچنین مقدار و مدت تحویلدهی سه ماه قبل از شروع سال استرداد قرضه و پرداخت ربح از طرف جانبین برای هر سال تقویمی تعیین میشود.

هرگاه ارزش گاز طبیعی تحویل داده شده وسایر اموال افغانی برای پرداخت قروض بسر رسیده وربح آن در جریان سال تقویمی کفایت ننماید ، قسمت باقیمانده از طرف افغانستان طبق مادهٔ ١٣ موافقتنامهٔ تجارت وتادیات افغان ــ شوروی ،تاریخی ١٧ جولائی ١٩٥٠ ، به اسعار قابل تبادله واسعار یکدیگرکه از طرف جانبین تعیین میشود پرداخته خواهد شد . تسعیر روبل به اسعاردیگر به اساس مقدار محتوی طلای اسعار مربوطه در روز پرداخت صورت خواهد گرفت .

مصارف موسسات شوروی متعلق به امداد تخنیکی در ساختمان پروژه های متذکره فقرهٔ ٣ مادهٔ اول موافقتنامه هذا توسط صدور گازطبیعی وسایر اموال افغانی بادر نظر گرفتن مفاد فقرهٔ چهارم مادهٔ دوم موافقتنامهٔ هذا تحت شرائط موافقتنامهٔ دارای اعتبار تجارتی افغان شوروی پرداخته خواهد شد .

مادۂ ششم

بمنظور محاسبۂ استفاده وتادیۂ قرضه وربح قرضه های که طبق مادۂ دوم موافقتنامه هذا داده شده است ، ستیت بانک شوروی یا به دستور آن ، بانک تجارت خارجی اتحاد شوروی و دافغانستان بانک حسابات مخصوص قرضه را به روبل افتتاح نموده و به موافقۂ یکدیگر ترتیب ، تصفیه حسابات و محاسبات کرید ت را تعیین یا تعدیلات لازمه را در ترتیب تخنیکی محاسبات موافقه شدۂ گذشته وارد میسازد و در صورت لزوم راجع به ترتیب محاسبات وتادیه قرضه فقرۂ چهار مادۂ دوم هذا با هم موافقت مینمایند .

مادۂ هفتم

درصورت تغییر مقدار محتوی طلای روبل ،(یک روبل حاضر دارای ۹۸۷٤۱۲ ، . گرام طلای خالص میباشد) ، ستیت بانک اتحاد شوروی یا به دستور آن ، بانک تجارت خارجی اتحاد شوروی ودافغانستان بانک ،حسابات قسمت باقیمانده کریدت را که مطابق مادۂ ٦ موافقتنامه هذا افتتاح گردیده است ، در روز تغییر مقدار محتوی طلای روبل متناسباً اعیار مینمایند، مبالغ قرضۂ استفاده نشده به همین ترتیب اعیار میشود .

مادۂ هشتم

بمنظور انجام همکاری مندرجه مادۂ اول موافقتنامه هذا :

۱ ـ موسسات شوروی کار های ذیل را انجام میدهند :

پیشبرد وانجام امور لازمه سروی و پروژه سازی .

تحویلدهی تجهیزات و ماشین باب ، تجهیزات ساختمانی و همچنان موادیکه در افغانستان تهیه شده نتواند .

اعزام متخصصین شوروی برای تهیۂ ارقام و معلومات ابتدایی انجام امور اکتشافی وسروی جیولوجی ، مشوره و کنترول درحصۂ تطبیق کار با پروژه واجرای امور ساختمانی ، تربیۂ عملی و تخنیکی پرسونل افغانی و همچنین بسته کاری و تنظیم وبکار انداختن تجهیزات .

تربیۂ عملی وتخنیکی پرسونل افغانی در موسسات مربوطۂ شوروی به منظور استفاده ازین پرسونل در پروژه هائیکه تحت این موافقت نامه احداث میشود .

اعزام متخصصین شوروی مطابق مادۂ نهم موافقتنامۂ هذا ، به منظور همکاری در تدویر وبهره برداری پروژه هاییکه به کمک تخنیکی اتحاد شوروی احداث میشود .

۲ ـ موسسات افغانی کار های ذیل را انجام میدهد :

تهیه ارقام و معلومات ابتدائی به موسسات شوروی که برای پروژه سازی لازمی باشد و در افغانستان بدست آمده بتواند وهمکاری با موسسات شوروی در تهیۂ سایر ارقام و معلومات لازمه .

مطالعۂ اساسات پروژه و تصویب آن درصورتیکه طرف قبول واقع شود ،در مدت شصت روز از روز تسلیم آن از طرف موسسات شوروی .

اجرای کار های ساختمانی پروژه های قبول شده وامور دیگر مطابق اساسات تخنیکی پروژه به همکاری موسسات شوروی .

ادارهٔ کار ساختما ن های اصلی وفر عیپروژه ها ، تهیهٔ کار گران ومواد لازمه‌که‌در افغانستان پیدایش دارد .

تامین مصار ف افغانی پروژه هائیکه تحت‌ساختما ن بوده وامور ی که تحت اجرا باشد وهمچنین تا مین مجانی محل ر هـا یش ،معاو نت طبی ، سایر تسهیلات و خدما ت وسایل حمل و نقل برای مسا فرت ها یرسمی در داخل خاك افغانستا ن بـــرا ی متخصصین شوروی و ترجما ن ها و فامیل‌هایشان که بغرض انجام همکار ی تخنیکی تحت این موافقت نامه به افغانستا ن اعزا م‌میشو ند .

مادهٔ نهم

حکو مت اتحاد جما هیرشوروی‌سوسیا لیستی‌انجام امداد تخنیکی را در تدویروبهره‌برداری پروژه هائیکه به همکار ی تخنیکی اتحـــادشوروی ساخته شده و میشود ، به‌افغانستان تامین مینما ید .

به این منظور :

متخصصین مربوطهٔ شـــورو ی را بـــه‌افغانستان به تعداد و به مواعدیـــکه بیـن موسسا ت صلاحیتدار طر فین موا فقه شودطبق شرایط مادهٔ سو م موافقتنامه هذا اعزام مینما یند .

پرزه جات فالتو ، مواد و پرزه جا ت وتجهیزا ت تعویضی که برا ی تدویر موزو ن پروژه ها لازمی باشد ، تحویل مید هند .موسسا ت افغانی میتوانند که قیمت سا ما ن ومواد را به اقسا ط پنجساله باربح دو فیصدفی سال تادیه نمایند .

ماده:هـم

اجرای کار های سروی و پروژه سازی،تحویلد هی تجهیزا ت و مواد تربیهٔ عملی و تخنیکی ، پرسونل افغانی وانجام سایرانواع‌امداد تخنیکی ، مطابق موافقتنامهٔ‌هذابراساس قرار داد هاییکه بین موسسا ت صلا حـیت‌دار افغانی و شوروی که از طر ف مقا ما ت مربوطهٔ افغانستا ن واتحاد شورو ی برایشا ن‌اختیارا ت داده شده است منعقد میشود ، عملی خوا هد شد . این قرار داد ها در زودترین فرصت از طرف جانبین مطالعه وامضاء خوا هد شد .

حجم، مواعید ، قیمتها وسا یرشرائطانجام‌امداد تخنیکی به موسسا ت افغانی بالتفصیل در قرار داد ها قید میگردد . قیمت هـــای‌تجهیزات و موادیکه از طر ف اتحاد شوروی مطابق این موافقتنامه تحویل داده میشود براساس قیمت های بازار جها نی تعیین‌میگردد .

علاوه برین در قرار داد های مذکورتعهدات‌جانب افغانی مبنی بر جمع آوری ار قا م ومعلو مات ابتدایی ، تهیهٔ محل ساختما ن‌وتهیهٔ جای رهایش متخصصین شوروی بشمو ل تسهیلات و خدما ت لازمه ، معاونت طـبی‌وسایل حمل ونقل برای مسا فر ت ها ی رسمی ، مطالعه‌وتصویب‌پروژه‌ها، تهیه‌کارگران‌وغیره ، همچنان مدت انجام تعهدات مذکور ذکـــر میشود .

مادۀ یازدهم

بر حسب موافقتنامۀ مور خه ۱۷ اکتوبر۱۹٦۳ افغانستان و شوروی و به حسا ب کرید ت موافقتنامۀ متذکره موسسا ت شورویدر توسعۀ تاسیسا ت و معادن گاز در سا حۀ شبرغان ، بشمو ل حفر چاه هایاستخراجیبه موسسا ت افغانی امداد تخنیکی را انجا م داده وهمچنان متخصصین شوروی را برا یانجام امداد تخنیکی در تدو یر و بهره‌برداری معادن گاز ولوله گاز ، اعزام مینما ید .

حکو مت پادشا هی افغانستان از آنقسمتکرید ت فوق الذکر که از ۳ر۱۸ میلیو نروبل تجاوز نماید (تا ۷ر۱٦ میلیون روبل) و درجریان هر سا ل تقویمی استفاده‌شود،درظرف هشت سال بعد ی به اقسا ط مساو یا نه‌سالانه خوا هد پر داخت .

مادۀدوازدهم

نمایندگان طر فین به غر ض غور ومطالعهپیشرفت واجرا ی موافقتنامه هذا و ترتیب پیشنهادات مناسب ، در صورتیکه‌لازم‌باشد،منظما بنا بر در خواست یکی از طر فین ملاقا ت مینما یند .

پیشنهادات متذکره فوق به غر ضمطالعه‌حکو ما ت طر فین تقدیم خوا هد شد .ملاقات های متذکره فوق در کابل و مسکو به صورتمتناو ب صور ت خوا هد گرفت .

مادۀسیزدهم

موافقتنامۀ هذا منوط به طی مرا حلقانونیمطابق مقررا ت هر یك از مملکتین بوده‌موقتا از تاریخ امضاء اعتبار داشته و بعد ازتبادلۀاسناد مصد قه مبنی بر طی مرا حل قانونی که در کابل صور ت خوا هد گر فت قوۀکاملخود را بدست می آورد .

در ماسکو بتاریخ ۱٦ دلـــــو ۱۳٤٦مطابق ٦ فبرور ی ۱۹٦۸ در دو نسخه اصلی دری وروسی ترتیب گردیده ، هردونسخه‌دارا ی قوۀ مساوی میباشد .

از طرف حکو مت پادشا هی افغانستا ن عبدالله یفتلی	از طرف حکو مت اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی و . نوویکوف

آرشیف هر دو کشور .

۱٦۷ ـ تلگرام سکر تر جنرال کمیتـهمرکزی حزب کمو نیست ا تحاد شور وی ، صدرهیئترئیسه‌شورای عالیاتحاد شوروی ورئیس شورای و زیران ا تحاد شو روی به عنوا ن ا علیحضرت محمد ظا هرشاه پادشاهافغا نستان .

مو رخ ۲٦ می ۱۹٦۸مطابق جوزا ۱۳٤۷.

در روز سالـگرد ا سترداد ا ستقلا لپرافتخار ا فغا نستان بحضور ا علیحضرت شما و به ذریعۀ شما به مردم ا فغا نستا نتبریکات صمیما نۀ خود را تقدیم میدا ریم .

افغانستان او لین دو لت آ سیائی میباشدکه در مقا بل تسلط جو یا ن بـمبا ر ز ه بر خا سته و ا ستقلال ملی خود را حاصل‌داشت . مردم ا فغا نستان حق دارد سربلند باشند که ا ولین مملکتی است در مقا بل‌استثمار گرا ن ا مپر یا لیستی مو فقیت بدست آ ورده ودر ا مر ا ستحکام ا ستقلال‌دو لت خو یش و تر قیات ا قتصا د یات و فر هنگ ملی خویش نا یل گشته ا ست. مبا سبات دو ستا نه ای که در بیـن افغانستان و اتحاد شوروی موجود اسـت‌از طرف و لا د یمیر لینن و مبا ر ز ین راه آزادی ا فغا نستان بنیان گذا ری شده واین‌منا سبات آ ز ما یش و قت و زمان ر ا سپری کر ده وبه اساس وپرنسیپ ا حترام‌متقا بله و ا ستقلال ملی و حقو ق مسا و ی عدم مدا خله در ا مور دا خلی یکد یگر به‌اسا س آ رزوی مردم ما براه پایه داری‌صلح پا یه دار ا ست .

باغتنام مو قع بااطمینان کامل اظها رامید داریم که دو ستی و همکاری همه‌جانبه بین افغانستان و ا تحاد شوروی در آ ینده ٔنیز تر قی نموده و طور عمیقا نه به منفعت کشور های ما ، وبرای استواری‌صلح‌درجهان‌دوام خوا هدکرد .

خوا هشمندیم که آ رزو های نیك تمنیات‌مارا برای صحت و سعادت شما ومو فقیت وتر قیات مردم ز حمت کش ا فغا نستا ن‌قبول فر مائید .

ل . بریژینف ــ ن . پود گور نی ــ الکسی کاسیگین .

آر شیف هردو کشور

۱۶۸ ــ تلگرام اعلیحضرت محمدظاهرشاه‌پاد شاه افغانستا ن به عنوا ن جلا لتما ب ل . ای . بر یژ ینف سکر تر جنرال کمیتهٔ‌مرکزی حزب کمو نیست ا تحاد شو ر وی سوسیالیستی ــ ن . و . پاد گور نـــی‌صدر هیئت ر ئیسهٔ شورای عالی ا تحـا د جما هیر شوروی سو سیا لیستی ــ و.ان .کا سیگین ر ئیس شورای وزیران ا تحا د جما هیر شوروی سو سیا لیستی .

مو رخ اول جون ۱۹۶۸ مطا بق جو ز ۱۳۴۷ا .

از پیام دوستانهٔ جلالتمابا ن شما کـــه‌بمنا سبت آ غاز پنجا همین سا لگره استرداد استقلال ا فغا نستان فر ستا ده بو د ندمتحسس گر د یده تشکرات صمیما نه ر ا ابراز میدا رم .

روابط دو ستانهٔ ا فغا نستان و ا تحا دجما هیر شوروی سو سیا لیستی کـــه د ر سا لهای پر ا فتخار ا سترداد ا ستقلا ل‌افغـا نستان و تـا سیس دو لت شوروی بر پا یه های احترام واعتماد متـقا بـل ،عدم مدا خله در ا مور دا خلی و سیا ست صلح جو ئی و حترام به تمام پر نسیپ‌های‌بشری بنا یا فته ا ست. یقین کا مل دارم که ا ین روابط در ا نکشاف بیش از پیش‌منا سبات و علا یق دو ستا نه و سعا د ت مرد مان کشور های ما مفید بوده در تقویت‌صلح جها نی ا ثر مهم خوا هد دا شت .

یکبار دیگر از پیام دوستانهٔ جلالتمابان‌شما ا ظهار خر سندی نموده با مید بازدید کشور زیبای شما درآیندهٔ قر یـب ، صحت‌جلالتمابان وسعاد ت کشور دوست وهمجوار

ما ا تحاد جما هیر شو روی سو سیا لیستی‌را تمنا میکنم .

محمد ظاهر شاه

آرشیف هردو کشور .

۱۶۹ ـ بیانات‌جلالتماب ن.و . پاد گور نی‌صدر هیئت ر ئیسهٔ شورای عا لی اتحا د جـما هیر شو روی سو سیـا لیستی د رضیا فتیکه از طرف هیئت ر ئیسهٔ شو ر ا ی عالی ا تحاد جما هیر شوروی سو سیالیستی‌وحکو مت ا تحاد جما هیر شوروی بافتخار اعلیحضرت محمد ظا هـرشاه پـا د شا ه‌افغا نستان و علیا حضرت ملکه تر تیب شده بود .
مورخ ۳ جون ۱۹۶۸ مطابق ۱۱ جـــوزا۱۳۴۷ .

ا علیحضر تین ، خا نم ها و آ قا یون !
از طرف هیئات ر ئیسهٔ شورای عالی‌اتحادجماهیر شوروی و حکومت ا تحاد شوروی به مهما نان عا لیقدر ا فغانی ما ا علیحضر تمعظم هما یونی محمد ظا هر شاه وعلیاحضرت ملکه و همرا هان شان در مسکو صمیما نه‌تبریك و شا د با ش میگو یم .
اتحاد شوروی مطا بق ا صول مشهو رلینن مبنی بر کمك همه جا نبه به د و ل وملللی که در راه حصول و تحکیم استقلال‌ملی شان مبارزه میکند ، برای توسعهٔ روابط خود با افغا نستان ا همیت فراوان قا یل‌میبا شد .
ا مید وارم که باز دید ا علیحضرت شمااز ا تحاد شوروی سهم جدید و مهمی د ر امر تحکیم دوستی عنعنوی ا تحاد شو ر وی‌وافغا نستان گرفته و به تعمیق باز هـــم بیشتر ا عتماد متقا بل و تو سعهٔ همکا ر ی‌کشور های ما منجر گردد . باز د ید رئیس دو لت ا فغا نستان از اتحاد شو روی د ر‌ایامی صورت می پـذ یرد که ا فغا نستا ن برای بر گـذاری پنجا همیـــن سا ل جشن‌استقلال خود آ ماده میگر د د .
ا فغا نستان یکی از ا ولین دول آ سیابودکه به مبا ر زه علیه بر د گی و ا ستعما ر بر خا ست . مردم ا فغانستان طی مبا ر زةقهر ما نا نه از ا ستقلال ملی خود د فا ع نموده اند و مستحق میبا شند که از پیروی‌خود بر ستمگران ا ستعماری و هم ازثمراتی که در نتیجه کار و ز حمت مدا وم در ر ا ه‌ترقی اقتصاد ملی و فر هنگ بدست آورده اند ، فخر و مبا هات نما یند .
در طی نیم‌قر ن گذ شته ا فغا نستان د راجرای مدا وم سیا ست خا رجی واقعبینانه مبتنی بر و فا داری به ا مر صلح و عد م‌شر کت در بلا کهای نظا می سر مشق نیکی نشان داده است . رویهٔ بیطر فی مبارزه‌در راه صلح و بر ضد ا ستعمار و تجا وز امپریالیستی موجب نـــفوذ شا یســـته‌افغـــا نستا ن در سا حـهٔ بین المللـــی گردید . ا تحاد شوروی از سهم ا فغانستان‌در مبا رزهٔ مشترك ملل بخا طر تحکیم صلح تقد یر شا یا نی مینما ید و مردم شو روی‌این سال جشن پر ا فتخا ر را به افغانستان تبریك گفته و مو فقیت های بیشتر آ نرادر آ ینده در راه تر قی مستقلا نه کشو ر خوا ها نند .

اعلیحضرت هما یو نی محمد ظاهرشا هکه ا کنون سی و پنج سال ا ست در راس دولت افغانستان قرار دارند ، در کشور مابه عنوان شخصیت دو لت بز رگی کهسیاست خا رجی مبتنی بر ا صول همز یستی مسالمتآ میز دول دارای سا ز ما نها ی ا جتما عی گوناگون را بطور مداوم انجا م مید هند ،شهرت و مع رو فیت دارند .

اتحاد شوروی نیز بطور مداوم از ا مرصلح د رسرا سر جهان د فاع نموده و د ر راه شنا سائی و محترم شمر د ن حقـو قهر کشوری اعم از بزرگ و کو چك و ترقی آزا دانه و مستقلا نه مجا هدت مینما ید وبرای ریشه کن سا ختن تجا وز و سیا ست زور گو ئی در منا سبات بین ا لمـلـلیمصرانه مبا رزه میکند .

مو قف ا فغا نستان و ا تحاد شو رویمورد مسایل عمده او ضا ع بین ا لـمللی مطابقت داشته و با هم خیـلی نــــزدیكمیباشد ، بناء این امر برای توسعه باز هم بیشتر همکاری بین کشور های مادر مبارزهٔدر صحنهٔ بین ا لمللی بخا طر صلح وامنیت ملل شرا یط مسا عدی را فرا هم میسازد .

متا سفا نه او ضاع فعلی جهان غیر ممکناست با عث نگرانی و تفکر نگردد . د ر جنوب شر ق آ سیا تجاوز ایالات متحد هٔامریکا برضد ویتنام ادامه دارد ، حکو مت ایالات متحده ا مریکا با مقا و متوایستادگیقطعی مردم و یتنام که از حقوق خو د به زندگی آ زاد و بکار مسا لمت آ میزقهرمانانهدفاع میکنند موا جه و مورد تقبیح ا فکا ر عمومی جهان واقع گر دیده، نا گزیر شدتادر بر قراری تما سهای ر سمی با د و لت جمهو ری د یمو کرا تیك و یتنام تن دردهد.این تما سها ممکن ا ست صورت حل سیاسی مسالهٔ ویتنام را بکشاید ، به شر طیکــــهحکو مت ایالات متحده ا مریکا حا ضربا شد درواقع حقو ق حقهٔ و یتـنام را محـتر مشمرده ، بمبارد مانها ی خا ك جمهور یت دیمو کرا تیك و یتنام و سا یر عملیا تتجاوز کارانه خود را بر ضد مردم ویتنا م قطع کند . ا تحاد شو روی ازین تقا ضایعا دلانه حکو مت جمهو ریت دیمو کرا تیك و یتنام پشتیبا نی میکند و بمر دم و یتنا مدر دفاع آن از آزادی و استقلال خود کمك های لا زمی مینما ید .

قوای تجا و ز کار در قسمت د یگرقا رهٔآسیا نیز ، یعنی در شرق میا نه آتشجنگ را در داده اند و اکنون محافل حــــا کـمهاسرا ئیل بجای آ نکه در عمل و نه درحرف درجستجوی راه حل سیا سی بحران شر قمیانه با شند به ا فزا یش تشنج او ضا ع درین نا حــیهٔ کره ارض ادامـــه مید هد.وبا و جود حسن نیتی که از طرف د و لعربی ابراز میگردد ، ا جرای فیصله نا مهٔشورایامنیت مو ر خه ۲۲ نوا مبر سال ۱۹۶۷ ر ا عقیم گذا شته و ما یل نیستند به منا فـعصلح و قعی بگذا رند .

اتحاد شو روی از ملل عربی در مبا رزهٔعا دلا نهٔ خود بخا طر محو آ ثار تجا و ز اسرا ئیل و خرو ج نیرو های ا سرا ئیل ازارا ضی ا شغا لی اعراب ودر راه برقراری صلح دوا مدار در شر ق میا نه حما یتکردهوخوا هد کرد .

اوضاع فعلی ارو پا را نیز متا سفا نهنمیتوان آرام محسوب نموده، درینجانیروهای تلا فی طلب جمهو ریت فـدرال آ لـما نمساله به اصطلاح فضا ی حیا تی رابه پیش کشیده در بارهٔ تما یل خود به تجد ید نظردرسر حدات کنو نی ارو پا ا علام نمودهاند وبرای بدست آ وردن سلاح ا تو می محاهدتمینما یند . ا کنون از هر و قت بیشتر امر حفظ صلح از بسیاری لحاظ وابستهبهفعالیتتمام دول صلح دوست ا ست صرف نظر از ا ینکه آ نها به کدام قاره وا قع میبا شند.

هر کشور ی قا در ا ست در مبا ر زهدر راه صلح با عادی کردن اوضاع‌بین‌المللی

سهم مهمی داشته با شد .
در زمان پر ا ضطراب مارو ابطا تحاد شوروی و ا فغا نستان سر مشق نیکی برای سیاست بین ا لمللی میبا شد . و بر خلاف دسایس قوای ار تجا عی ا مپر یا لیستی این مناسبات در خا صیت او ضاع شر ق میا نه تا ثیر مسا عد ی داشته ، به تحکیم صلح و همکاری دول ا ین منطقه مسا عدت میکند .
روابط ا تحاد شو روی وا فغا نستا ن بر پا یهٔ ا حترام صمیما نه به حق هرملتی به آزاد بودن واز هر گونه مداخله قوا ی خارجی به ا مور دا خلی آن و تر تیب دادن زندگی خود ، ترقی اقتصاد ملی و فرهنگ خود مطابق آمال و منافع خویش استوار میبا شد .
این علایق نشان مید هد برای روا بط متساوی ا لحقوق و سود مند و همکا ر ی ثمر بخش بین مما لك دارای نظام ها ی اجتماعی و سیاسی مختلف امکا نا ت وسیعی وجود دارد و میتوان گفت که اکنون درروابط کشور های ما مسا ئلی و جو د ندارد که آنها را بتوان از جملهٔ مسا ئل مورد ا ختلاف و یا حل نا شده محسو ب داشت ، باین مناسب بجا ست پیا م تاریخی و لا د یمیر ا یلیچ لینن را به ر ئیس دولت افغا نستان که چهل و هفت سال قبل ارسال شده بود بخا طر آ وریم .
ضمن این پیام نوشته بود ، منا فع مشترك کشور های ما در ا ین ا ست که هردو دولت استقلال خودرا گرا می میشمارند و مایل اند یکدیگر و تمام ملل شر ق ر ا آزاد به بینند ، هر دو دولت را نه فقط مراتب فو ق ا لذ کر بلکه مخصو صا ا ین ا مر نز د یك میسازد که بین ا فغا نستان وروسیه مسائلی و جود ندارد که ممکن باشد با عث ا ختلاف نظر شد ه ویا اقلا بردوستی افغا نستان ورو سیه سایه ا فگند .
سالهای گذشته نیروی حیا تی ا یــن سخنان لینن تاثیر نمود ، بلکه درك عمیق مو قف یکدیگر ودر نظر گر فتن همه جانبهٔ منافع مشترك و تما یل طر فین به همکا ر ی که برای ملل کشور های ما مفید با شد ممکن نبود به نتا یجی که چه در ا تحاد شوروی و چه در ا فغا نستان مو جب رضایت مندی است ، منجر نگردد .
ا تحاد شو رو ی طبق آ رزوی حکو مت افغا نستان در ا جرای پلانهای تر قی اقتصاد ملی ا فغا نستان و همچنین در تهیهٔ کا درهای ملی مسا عدت نموده و مینما ید .
ما خوش هستیم و خوشو قتیم که کمك های ما درین ز مینه طی سا لهای ا خیر مو جب تقدیر شایان اعلیحضرت همایو نی ، حکو مت و مردم افغا نستان واقع شد ه ا ست. امروز ما میتوا نیم با دلا یل کا مل مو فقیت های مهمی را که در همکاری ا قتصادی سیا سی و فر هنگی ا تحاد شو روی وافغا نستا ن حاصل شده است ، خاطر نشا ن سازیم .
میدا نیم چندی پیش قرار دادی ا مضاء شد که مطا بق آن کشور های ما در طی اجرای سو مین پلان پنجسا لهٔ ا فغا نستا ن همکاری خوا هد نمود .
اجرای مو فقیت آ میز ا قدا ما تیکه د رین قرار داد پیش بینی شده ا ست بر ا ی تحکیم مزید روابط دو ستی عنعنوی ما پایه واساس خوبی خواهد بود .
اعلیحضر تا !
ســا ل گــذ شــته با کــمــا ل خوشی از کشور زیبا ی شما بازدید کردیم ، سایر ز عمای دو لت شوروی که آنها نیز اینجا حضور دارند ، مهمان اعلیحضرت بوده اند. اکنون ما همه بسی خوشوقتیم که اعلیحضرت شما را به اتحاد شوروی دیده و صمیمی ، ترین پذیرائی را از شما بعمل آوریم ، جای شك نیست که مذاکرا ت قریب الو قو ع ما برای ا مر حسن همجواری اتحاد شوروی وافغانستان مفید خوا هد بود . اجازه بفرمائید اظهار ا مید واری بنما ئیم که در طی اقا مت فعلی خود در ا تحاد شوروی با کشور مــا

آشنائی بیشتری حا صل نموده و ایا می که‌تو قف خوا هید فر مود مطبو ع خوا هـد بود .

اجازه بد هید جام خودرا به سلا متی‌اعلیحضرت همایونی محمد ظا هر شاه پادشاه افغا نستان و سلا متی علیا حضر ت ملکهٔ‌افغا نستان بلند کنم .

منکشف و ا ستوار باد روابط دو ستا نه‌ومو دت ا تحاد شو روی وافغا نستان بخاطر صلح درسرا سر جهان .

آرشیف هردو کشور .

۱۷۰ ـ بیا نات اعلیحضرت محمدظاهرشاه‌پادشاه افغانستان در د عو تیکه با فتخا ر شان تر تیب شده بود .
مورخ ۳ جون ۱۹۶۸ مطا بق جوزا ۱۳۴۷.

جلا لتماب عزیز !

اشتراك در مجلس ا مشب که بار د یگرما‌و دوستان گرامی مازعما ی اتحاد شوروی راباهم جمع میکند ، ما یهٔ مسرت خاص من‌وملکه میبا شد . ا ظها رات پر حرا ر ت شما و پذیرائی صمیما نهٔ که مردم ا یـــن‌سر ز مین دو ست و همسا یه از ما بعمل آوردند ، در نزد ملت افغانستان ارزشـــ‌بسزا داشته خا طرات گوا رای مسا فر ت های دو ستا نه و رسمی یازده سال قبل وسه سال پیش مارا با شاد مانی تجد یـد مینما ید .

اجازه بد هید توام با اظهار مرا تب‌امتنان‌خود و ملکه ا زین همه محبت شما پـیا م مو د ت و تمنیات نیك مردم کشورم رابرای‌سعادت وارتقاء مزید ا تحاد شو روی بـــه جلالتماب شما و ز عما و مرد مان ا ین د ولت‌دوست بر سا نم .

دوستی بین مردم ما از حصول استقلال‌افغا نستان و تا سیس دو لت ا تحادشوروی بدست ر هبر بزرگ شما لینن فقید تاکنون‌نه تنها پایه دار ما نده بلکه گذ شت زمان به وسیلهٔ بازدید های زعما ی دولتین ،تبادل هیئات های فر هنگی وعقد قرار داد های تجا رتی و همکاری های با ثمراقتصادی‌بدان استخدام بیشتر بخشیده است. اتحاد شوروی با تقدیم مسا عدت های بی‌شائبـه‌درساحهٔ تخنیك ، صنعت واقتصاد به مرد م افغانستان ثابت ساخته که‌این رابطه‌صمیمی‌وهمسایگی نیك ودوستی رادر ورای‌حدودیکه تبادل محض کلمات واظهار متقابل‌احساسات‌مودت معمولا رسم میکند ارزنده و موثـــر مـــیداند .

مـلـــت‌افغـانستان باآگاهی کامل ازین‌حقیقت مساعدتتهای اتحاد شو روی راهمواره بنظر تقدیر نگریسته ا ست . خر سند م‌با استفاده ازین مو قع یکبار د یگر امتنا ن وقدر دانی شانرا بمردم ا تحاد شو ر و ی‌ابراز مینما یم .

باز دید ما ازین کشور دو ست‌وپهنا وروشنا هدهٔ مظا هر تر قیات تا زهٔ آن مانند همیشه برای ما مو جب شا د مانی بو د ه‌ازان خا طرات خیلی گوارا با خود ار مغان خوا هیم برد .

مرد مان ا تحاد شوروی در طی بیش ازنیم قرن گذشته به تر قیات بزرگ صنعتی واقتصادی نایل گـردیده و در پیشر فت‌دا نش بشری سهم قا بل قدری گر فته‌اند. چنا نکه در هنگام تجلیل پنجا همین سا لگره‌انقلاب بزرگ شوروی ، ملل مختلف دنـیا

ضمن فرستادن تهنیت به منا سبت ا یـن‌تر قیات ا همیت وارزش جها نی آ نــر ا تذ کر دا دند .

مسرو رم یکبار د یگر مرا تب تبر یـك‌ملت ا فغا نستان را به جلالتماب شما وسائر زعمای شو روی که درین جا حضور دا رندو تو سط همهٔ شما بمر د ما ن ا تـحـا د شوروی ا بلاغ نما یم .

ملت ا فغا نستان بزودی آغاز پنجا همین‌سال استرداد ا ستقلال خود را تجلیل‌میکند. در مد ت نیم قر ن گذشته با آنکه عوا مل‌نا مسا عد زند گانی پیهم دا منگیر شا ن بود به ا صلا حا ت منا سب حال و توا ن‌خود درساحهٔ ا قتصاد ، ا جتماع ا د ا ر ه وسیاست پردا خته ا ند . طی این پنجا ه‌سال د و ستی بین کشور های ما با سا س همسا یگی نیك ، ز یست با همی و عد م‌مدا خله ، ا حترام متقا بل تقو یت یا فته ودر نتیجه آن ا تحاد شوروی برای مو فقیت‌مجا هدات ا فغا نستان در راه تر قی‌اقتصادی و تخنیکی مسا عد تهای مو ثر نموده است.چنا نچه در ضمن پلان پنجسا لهٔ اول ودوم افغا نستان دو لت شما در ا عما ر زیر بنای‌اقتصادی کشور مـا بشمـول راه سازی ، احداث بند ها و کانا ل های آبیار ی، تولیدبرق ، استفاده از گاز طبیعی ودیگر پروژه های سو د منند بما کمك های متعدد ما لی‌و فنی کر ده ا ست . کمال مسر ت دا ریم طی سو مین پلان پنجسا لهٔ ما این مساعدت‌با حسن نیت همیشه گی ا تحاد شوروی و درك مشکلات مربوط به ا نکشاف ا قتصا د ی‌کشور ما از طرف ز عما ی ا ین دولت‌دوست ادامه یافته و سا حهٔ پرو ژه های سر یـع‌الثمر ا ستهلا کی را نیز در بر گرفته است.

این علا یق حسنه مبنی بر ا عتما د متقابل‌توام با مسا عدت و سیع و بی قید و شرط بهترین نمو نه همسا یگی نیك و همزیستی‌مسا لمت آ میز بین دو کشور دارای نظا م های ا جتما عی و سیا سی مختلف بو د ه‌در تشئید صلح به منفعت جا معهٔ بین المللی نقش ارزنده دارد .

افغا نستان خط مشی سیا ست خود ر ا مبنی بر دو ستی با همه مرد مان و ملل‌جهان وبیطرفی مثبت و عدم ا لحاق به د سته‌بندی‌های نظا می پیروی میکند .

صلح جهان تنها از راه اعتماد متقابل ،همکاری آزاد بر ا سا س مساوات بین همه دول ، ختم استعمار به هر اسم و رسمیکه‌باشد و تحت همه مظا هر آن خلع سلاح‌کلی وعمو می ، حل صلح آ میز منـا ز عـا ت‌بین ا لمللی و تا مین حق تعیین سرنوشت مردمان و ملل دنیا ، پایه دارشده میتواند.

افغا نستان عقیده دارد دو ل منطقهٔ کـــه‌ما دران ز ندگی میکنیم با پیروی اصل تفاهم دوستانه و جستجوی راه مسا لمت آ میـزجهت حل قضا یای ذات ا لبینی خـو یش برروی عدا لت و بر ا سا س ا حترام حقوق‌مرد مان و ملل با ید ا مکا نات همکاری‌وسیع وموثررا برای خو یش ودر بـین خـو یش‌فرا هم کنند .

این بهترین طر قیست که به و سیلـهٔ‌آن دول مذکور میتوا نند منا فع خو یش ، منا فع منطقه و صلح بین ا لمللی راباروحیهٔ‌که تحولات جهان ایجاب میکند ، تا مـین نما یند .

افغا نستان در زمان معا صر ما نند ازمنهٔ‌تاریخی ، چهار راه آسیا گفته میشود .چون راه های که حیثیت حلقــه هـای حسا س‌شا هراه بین ا لمللی را دارد به مسا عد ت کشور های دو ست بشمول ا تحاد شوروی‌اعمار شده است ، آرزو مندیم ترانز یت از شر ق میا نه بسوی جنوب آ سیا و نیز ازآسیا ی مر کزی به آ نسو از طریق کشو ر ما تو سعه یا فته وباین تر تیب ا مکا نات‌پیشرفت علا یق اقتصادی درین نا حیهٔ جهان فرا ختر شود .

تجاوز یکسال قبل ا سرا ئیل به کشورهای عر بی و عدم ا عتنا آن دولت متعر ض به حق و عدا لت بین ا لمللی و به‌تصاویب‌مجمع عمو می ملل متحد ، موجبا ت تشنج شد ،ه را درشرق ا و سط فرا هم نمود .دوام اشغال خاك هـــا ی عرب کـــــه اسرا ئیل در نتیجه جنگ پار سال به آ ن‌تسلط یا فته و استعمال مو قعیت غـــلبـهٔ نظا می برای تحمیل مقا صد تو سعه جویانه‌سبب نگرانی مزید همه ملل صلح خو ا ه گردیده ا ست .

تو سعه طلبی ا سرائیل بشمول‌اقداما ت‌آن در مورد شهر بیت المقدس ، اندیشهٔ عمیق همه دوستدا ران صلح جهان را با رآورده ا ست لهذا ما عقیده داریم قـــو ا ی اسرائیل با یـــد هر چـــه زود تر مـــوا ضع‌اشغال شده را تخلیه کند و حقو ق مسلم پناه گزینان به آنها اعاده گر د د .

باین منا سبت میخوا هم تذکر د هم که‌مو قف اتحاد شوروی د ریـــن قضیه مبنی بر پشتیبا نی از حقو ق عرب مورد قدر دانی‌مردم ا فغا نستان میبا شد .

دوام جنگ در و یتنام مو جب تـــا سف‌عمیق ما میباشد . عقیدهٔ واثق داریم یگا نه راه حل ا ین مسئله تو صل به طرق‌سیاسی‌است ، نه وسایل نظامی ، بنا برین مساعی تمام آنها یی را که از رو ی علاقه بـــــه‌سر نو شت جا معه بشری و بـــه ا ستقرار صلح پا یداری برای دریافت راه حل ا ین‌منا ز عه به طرز مسا لمت آمیز میکو شند به نظر تقدیر مینگریم .

امیدواریم مذا کرات مقد ماتی که ا کنون‌درپاریس جر یان دارد نتائج بـــا ثـــمر با ر آ و ر د ه ، ا مکـــا نـــات آنرا میسرنمایدکه ا ین مسئله بر ا سا س موا فقات ۱۹۵٤ ژنیو مطا بق ارا دهٔ مر دما ن‌آن سر ز مین‌طوری حل و فصل شود که د را ن حق تعیین سر نوشت ، وحد ت آزادی ملت‌ویتنام‌تا مین با شد ودر نتیجه د نیا نیز از خطر توسعه جنگ و اخلال امنیت بر کنار گردد.

در خا تمه آرزو مند ی صمیما نه خو یش‌را به تحکیم صلح جهان و همکاری‌بین‌المللی اظهار دا شته از حا ضر ین ا ین محفـــل‌بـــز ر گ خـــو ا هشمـــنـــد م بـــــا برداشتن جام خود در تمنیات من و ملکـــه‌اشتراك نما یند .

به صحت و سلا مت جلا لتماب نیکولای‌پود گورنی ، صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی ا تحاد شوروی و د یگر ز عما ی‌اتحادشوروی . به ترقی مزید ملت دو ست و همسایهٔ ما ا تحاد شوروی و صلح جها ن .

آرشیف ا فغا نستا ن .

۱۷۱ ـ اعلا میهٔ مشترك ا فغا نستان واتحاد شو روی سو سیا لیستی . مورخ۱۳ جون ۱۹٦۸ مطا بق جوزا۱۳٤۷.

اعلیحضرت معظم هما یو نی محمد ظا هرشاه پادشاه افغانستان و علیا حضـــــر ت ملکهٔ حمیرا بنـــا به د عـــوت هیئت ر ئیسهٔ‌شورای عا لی‌اتحاد شوروی سو سیا لیستی

و حکو مت ا تحاد شو روی از تا ریخ۱۲ تا۲۲ جوزا ۱۳۴۷ مطا بق ۳ الی ۱۳ جو ن ۱۹۶۸ از اتحاد شوروی باز دید دوستانه فر مو د ند .

طی ا ین مسا فرت ذوات آ تی شر فمعیت ذات شا ها نه را داشتند .

ښاغلی علی محمد وزیر دربار شا هی .

دوکتور عبدالصمد حا مد ، و زیر پلا ن

ښاغلی محمد موسی شفیق ، مشاور وزار ت ا مور خا ر جه .

دوکتور روان فر هادی ، مدیر عمو میسیاسی وزار ت امور خار جه .

ښاغلی محمد امین اعتمـــادی ، رئیســتشر یفات وزارت ا مور خا رجه .

جنرال محمد عـمر ، سر یـاور حضو رهمایونی و د یگر شخصیت های ر سمی .

اعلیحضر تین درمدتاقامت خوددراتحا دشورویازمسکووتبلیسی ، مر کز جمهو ریت کر جستان شوروی سو سیا لیستی د ید ننموده و چند روز کنار بحر سیاه ا قا مت فر مود دند .

طـی ا یـن مسا فـرت ا علیحضر تین وهمرا هان شان با ز ند گی مردم ا تـحـا د شوروی آ شنا ئی بیشتر حا صل کر د ه ازتا سیسات صنعتی و فر هنگی و بنا ها ی های تا ریخی د یدن نمودند . د ر هر جا ازا علیحضر تین پذ یرا ئی با حرا ر تی که شا هد ا حسا سات صمیمانه و د و ستا نهمردم شو روی در با رۀ مردم افغا نستا ن ونشا نه منا سبات همسا یگی نیك و علایقنزدیك بین دو کشور میباشد ، بعـمـل آ مـــد .

اعلیحضر تین هما یونی محمد ظاهر شاهباجلالتما ب ن . و . پود گور نی ،صدرهیئت رئیسه شورا ی عالی اتحاد شوروی ــ ای.ن.کاسیگین ، رئیس شورا ی وزیرا ن اتحـاد جما هیر شوروی سوسیالیستی ، ملا قا تی مذا کرات نمودند .

از طرف ا تحاد شوروی درین مذاکرا تذوات آتی سهم گرفتند :

ښا غلی آ . آ . گرو میکو .

ښاغلی ان . س پتو لسیچف ، و ز یرتجارت خارجی ا تحاد شو ر وی .

ښاغلی ا . کولیف ، معاون رئیس کمیتهٔ د و لـتی ر و ا بط ا قـتـصا د ی شو رای وزرای اتحاد شوروی با کشور های خارجی.

ښاغلی ك .ا ا . الکسندر روف ، سفیرکبیر اتحاد شوروی در ا فغا نستان و ا ز طرف ا فغا نستان د ر ا ین مـذا کـرا تجلا لتما بان و زیر دربار شا هی ، و ز یـر پلان ، سفیر کبیر افغانستان در مسکو ،جنرال محمد عارف ، مشاور وزار ت امور خارجه و مدیر عمو می سیا سی آن وزارتشر کت دا شتند .

طی مذا کرا تیکـه در محیط صمیمیت وحسن تفاهم صور ت گرفت ، راجعبهمسایل مهم او ضاع کنونی بین ا لمللی واز آنجملهمسا یل مر بوط به و ضع منطقه و همچنین دربارۀ و سا یل ا نکشاف مزید ر و ا بطافغا نستان و ا تحـاد شو روی مـذا کر ه صورت پذ یرفت .

طرف شوروی تهنیت و تبریکات خو د رابه منا سبت آ غاز پنجا همین سال استرداد استقلال ا فغا نستان ا براز نموده مو فقیتهای ملت ا فغا ن را در رشته های مختلف رشد اقتصادی و فرهنگ ملی آن ســتودهاظهار داشت که ملت ا فغا ن با مبا ر زه شجا عا نهٔ خود علـیه تسلط ا ستعمـاری وبا تقو یت حا کمیت ملی کشور خود د ر مبارزۀ مشترك ملل بمنظور محو کا ملسیستماستعمار ، سهم مهمی گرفته است .

همچنان جانب شوروی اظهار نمو د ،سیا ست خا رجی ا فغا نستـان یعـنی خط مشی بیطر فی مثبت و عدم ا لحاق به کتلههاودسته بندی های نظامی و مخالــفت بـا

استعمار ، تحت همه اشکال و مظاهر آن ،سهم مهمی در امر حفظ صلح جهان و بهبود اوضاع منطقه دارد .

طرفین با رضائیت مندی عمیق خاطرنشان نمودند که طی این نیم قرن دوستی اتحاد شوروی و افغانستان پیوسته دراه تقویت و انکشاف همکاری براساس حقوق مساوی و منافع متقابل توسعه‌یافته است و این امر با منافع ملل هردو کشور و صلح جهان مطابقت کامل‌دارد .

طرفین موقفهای اساسی مندرجۀ آن‌اسناد و اعلامیه های مشترك افغانستان واتحاد شوروی را که در گذشته نشرشده‌تائید نمودند .

ضمن مطالعۀ مسائل‌بین المللی بـــا ردیگر مطابقت و یا نزدیك بودن نقاط نظر اتحاد شوروی و افغانستان را جع‌به مهمترین مسایل و اوضاع کنونی بین المللی تائید گردید .

طرفین عزم را سخ خودرا اظهار داشتندتا به اتفاق سایر کشور های صلح‌دوست در راه تخفیف تشنجات بین المللی وتقویت‌صلح عمومی و امنیت جهانی بکوشند .

جانبین طرفداری خود را از اصول‌همزیستی مسالمت آمیز بین کشورهای دارای سیستم های اجتماعی مختلف تائیدنموده اظهار عقیده کردند که تمام مسائل مورد اختلاف در روابط بین کشور ها باید‌از طریق صلح واز راه مذاکرات حل وفصل گردد .

هر دو جانب بار دگر علاقه مندی خود رابه تحکیم سازمان ملل متحد بحیث یك‌وسیله مهم برای حفظ صلح و همکاری باثمر بااین‌منظور بین کشور ها بر اساس رعایت دقیق منشور سازمان و تامین اصل جهانی‌بودن‌آن تائید کردند .

طرفین راجع به وخامت اوضاع در جنوب‌شرق آسیا مخصوصا درویتنام ، تبادل‌افکار نمودند .

طرفین از قطع‌فوری وبلاشرط بمباردمان‌خاك جمهوریت دیموکراتیك و یتنام واز حل مسئلۀ ویتنام از طریق صلح آمیزواساس موافقت نامه های سال ۱۹۵٤ ژنیو وحق ملت ویتنام برای تعین سرنوشت خودبدون هیچگونه مداخله خارجی طرفداری کردند .

طرفین اظهار امیدواری نمودند مذاکرات‌رسمی که در پاریس بین‌نمایندگان‌جمهوریت دیموکراتیك ویتنام و ایالات متحده امریکا،در خصوص مسئله ویتنام آغاز شده است منتج به حل مسالمت آمیز این مسئله شود.وخامت اوضاع در شرق میانه که نتیجه‌تجاوز اسرائیل علیه کشور های عرب میبا شد .مورد مطالعه قرار گرفت .

طرفین عقیده دارند خروج قوای‌اسرائیل‌از تمام اراضی عرب که اشغال کرده شرط عمده وحتمی اعاده و تحکیم صلح درشرق نزدیك میباشد ، باین مناسبت‌طرفین ضرورت اجرای تصویب نامۀ شورای امنیت سازمان ملل متحد ، مورخه ۳۰ عقرب ۱۳٤٦ مطابق ۲۲ نوامبر سال۱۹٦۷و لزوم امحای آثار تجاوز اسرائیل را روی این اساس تائید نمودند .

طرفین در حالیکه بر ای حل مسئله‌عدم‌انتشار سلاح ذروی اهمیت زیاد قایل اند اظهار عقیده نمودند که باید درین موردیك معاهدۀ بین المللی بطوریکه مطابق به منشور موسسۀ ملل متحد بوده و منافع‌تمام کشور ها ، چه دارای سلاح‌ذروی وچه فاقد آنرا مصئون دارد ، هر چه زود تر منعقد گردد ،انعقادچنین‌معاهده در امر حل مسئلۀ خلع سلاح عام و تام که افغانستان‌واتحاد شوروی ازان طرفداری کرده و خواهند نمود ، سهم مهمی خواهد داشت .

ضمن تبا دل نظر را جع به علا یق‌طرفین‌از پیشرفت ثمر بخش روابط دو ستا نه دو جا نبه و کمال همسا یگی نیك بیـن‌اتحادشوروی وافغانستان برپایهٔاصول احترام متقابل ، استقلال ، حا کمیت وتمامیت‌اراضی‌و بر ا سا س تسا وی حقـو ق و عـد م مداخله در امور داخلی یکدیگر رضائیت‌مندی‌عمیقی ا ظهار کر د ند .

افغا نستان و ا تحاد شو روی ا یــن‌حقو ق هر ملتی را صمیما نه محترم‌میشمارند که هر کدام از هر گو نه مدا خلهٔ قـوا ی‌خا رجی در ا مور دا خلی خویش آزاد بوده ومطا بق آ مال و منا فع خو یش ز ندگانی‌خویش را تنظیم کند و ا قتصاد و فر هنگ ملی خویش را تر قی د هد . عـلا یـــق‌افغا نستان و ا تحاد شو روی خود نشا نهٔ آ نست که چه ا مکا نات و سیعـی برا ی‌استحکام روابط بر ا سا س حقو ق مساوی ومنافع مشترك بین دول ، دارا ی نظام ها ی‌اجتما عی و سیا سی مختلف مو جودمیباشد.

افغا نستان وا تحاد شوروی تصمیم‌راسخ‌خود را برای ا نکشاف مز ید دو ستی و همسا یگی نیك و همکاری بر اساس منافع‌متقا بل بین د و کشور ا ظهار نموده عقیده دارند که ا مکا نات و سیعی درین مو ردمو جود ا ست .

طر فین خا طرنشان کر دند که ا جرای‌موا فقتنا مهٔ دو لتین منعقدهٔ ١٦ د لو١٣٤٦ مطا بق ٦ فبر و ری ١٩٦٨ د ر مسکو راجع‌به همکاری اتحاد شوروی و افغانســتان ، در دو رهٔ ا جرای سو مین پلان پنجسا لهٔ‌انکشاف اقتصادی ا فغا نستان ، مـو جب تقو یت مز ید دو ستی و همکاری با ثمرهردو کشور خوا هد بود .

طر فین ا ظهار عقیده نمودند که مسا فرت‌اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ، پادشــــاه افغا نستان به ا تحاد شو روی و تبا د ل‌نظر مفید یکه طی آن بعمل آ مد در تو سعهٔ روابط دو ستی و همسا یگی نیك که بین‌اتحاد شو روی و ا فغا نستان به نفع ملل هر دوکشور ، بر اساس اعتماد متقـــابل‌استوار است ، سهم جدید و مهمی خوا هد داشت .

اعلیحضرت محمد ظا هرشاه ، پا د شاه‌افغا نستان و حکـو مت ا فـغا نستان ا ز جلالتمابان ل . ای . بریژنیف و ن . و .پود گور نی و ا. ن . کا سیگین د عو ت نمو دند در فر صت منا سب به ا فغا نستان‌مسا فر تهای د و ستا نه بنما یند . ا ین دعوتهای دوستا نه با تشکر پذیر فـته شد.

آ رشیف افغا نستان ، مطبـو عــــا ت‌اتحاد شو روی .

۱۷۲ ـ بیا نیهٔ بنا غلی ا . ن . کاسیگین‌رئیس شورای و زیران ا تـحاد جـما هـیر شوروی سو سیا لیستی در د عوت شامیکه‌از طرف حکو مت ا تحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی با فتخار بنا غلی نوراحمداعتمادی صدرا عظم ا فغا نستان تشکیل شده بو د .

مو رخ ٥ نو مبر ١٩٦٨ مطا بق عقر ب١٣٤٧ .

جلا لتماب صدر ا عظم و خانم ا عتمادی!

ما امروز مسرور هستیم در شهر مسکوبه جلا لتماب ر ئیس حکو مت ا فغا نستان

آقای نور احمد اعتمادی، خانم شان و به تمام مهمانان افغانی، خوش آمد بگوئیم
بین کشور های ما روابط چندین ساله حسن همجواری و دوستی که اساس آن از طرف و. ای. لینین و مبارزین درراه استرداد استقلال افغانستان گذاشته شده بود، وجود دارد. در ترقی موفقیت‌آمیز چنین روابط تماسهای شخصی رجال دولتی در کشور های ما نقش مهم دار. دوبدین مناسبت ما با رضائیت مندی از اقامت اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه افغانستان در اتحاد شوروی و مذاکرات مفیدیکه درین وقت صورت گرفته بود یاد آور میشویم.

مسافرت جلالتماب صدر اعظم افغانستان که در آن رجال برجسته دولتی، جلالتماب معاون صدر اعظم و بعضی جلالتمابان وزراء، اصغر و سرابی اشتراك میکنند گواه مهم نوینی بران است که روابطبین هردو کشور دایما قوس سعودی می پیماید، ارزیابی مینمائیم. این روابطکاملا با منافع مردمان اتحاد شوروی وافغانستان و منافع صلح جهانی مطابقت دارد.

ما با رضائیت مندی خاطر نشان میکنیم که مهمانان عالیقدر افغانی در تجلیل پنجاه و یکمین سالگره انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر اشتراك خواهند نمود. در مدت نیم قرنی که بعد ازپیروزی انقلاب اکتوبر گذشت سرنوشت صلح مکرر مورد آزمایش سنگین قرار میگرفت، اما روابط بین اتحاد شوروی و افغانستان هیچ گاه واز طرف هیچ کسی تیره نشده ودارای معنای باز هم غنی تری میشدند و اهمیت روز افزونی برای امر صلح در آسیا و سراسر جهان کسب میکرد.
هر یك از رشته های روابط اتحاد شوروی وافغانستان را مورد نظر قرار دهیم، همه جا موفقیت های مسلم دیده میشود و درهر جا دورنماهای خوبی موجود است. موافقت نامهٔ منعقده در اوایل سال جاری، راجع به اینکه اتحاد شوروی و افغانستان در دورهٔ تعمیل پلان پنجسالهٔ سوم افغانستان در رشتهٔ اقتصادی همکاری خواهند کرد، در این مورد دلالت میکند. این موافقتنامه که حالاازطرف هردوجانب تصویب شده رشته های مهم‌نوین همکاری متقابل را تعیین کرده است. اتحاد شوروی برای اینکه تمام اقدامات ناشی ازین موافقتنامه بموقع وکاملا اجرا شود، آنچه وابسته به آن است به عمل خواهد آورد.

تجربه نشان داد که روابط اتحاد شوروی وافغانستان به هدف های تحکیم صلح و امنیت بین المللی خدمت میکند. دراتحاد شوروی از خط مشی مستقل سیاست خارجی افغانستان و کوشش آن برای کمك بمنظور برطرف نمودن از روابط بین المللی آنچه ممکن است به منافع صلح صدمه وارد بیاورد و خطری برای آزادی و استقلال ملل تولید کند، تقدیرشایانی مینماید. ما معتقدیم که سیاست بیطرفی و عدم انسلاك افغانستان بــه‌پیمانهای نظامی عامل مثبت و مهمی در امور بین المللی میباشند.
میتوان با اطمینان گفت که دورنمای مساعدی برای ادامهٔ همکاری ثمر بخش کشور های ما در حل‌وفصل یك‌سلسله‌مسائل‌بین المللی موجوده میباشد، چون بعقیدهٔ ما افغانستان مانند اتحاد شوروی به حفظ‌صلح و تحکیم امنیت بین المللی علاقهٔ صمیمی دارد. راه رسیدن باین مقاصد قبل از همه عبارت از محو کانون های جنگ و تشنجات بین المللی است که ازطرف تجاوز و سیاست انتقام جویانه نیرو های امپریالیستی تولید شده. این‌سیاست هر جا که پیدا شود، خواه درجنوب وشرق آسیا و خواه در شرق نزدیك واروپا و مناطق دیگر، همه جابحیث خطر

عمده ای برای ترقی صلح آمیز و مستقل‌ممالك و ملل برای کوششهای آنها در امر ترقی اقتصادی و اجتماعی میباشد .
در عین حال اکنون نیرو های صلح وترقی بقدری بزرگ میباشد که آنها هستند تعیین کنندهٔ پیشرفت بشریت بسوی آنچه در زندگی ملل بهتر و مترقی تر است . و وقایع جهانی هرگونه جنبهٔ پیچیدهٔ به خود بگیرند این نیرو ها در صور تیکه مشترکا اقدام کنند و اجازه‌ندهند که آنها را درمقابل یکدیگر قراردهند مستعد میباشند ، از صلح دفاع نموده بـــه‌آنها ئیکه به آزادی و استقلال ملل سوء قصد میکنند ، جواب دندان شکنی بدهند .
مثال این امر میتوان ویتنام باشد.تمام جریان حوادث در ویتنام ، مبـــارزهٔ قهرمانانه مردم این کشور و همچنین‌نتائج مرحلهٔ اول مذاکرات بین‌نمایندگان جمهوریت دیموکراتیك و یتنام وایالات‌متحده امریکا در پاریس نشان میدهد که کوششها برای تحمیل ارادهٔ خود به ملل‌دیگراز راه تجاوز ، در شرایط کنونی ،تاچه‌اندازه بی اساس میباشد . حالا در راه حـــل وفصل صلح آمیز در ویتنام قدم اول برداشته شده است . برای اینکه صلح‌درسرزمین ویتنام بر قرار گرددلازم است که بتمام موارد نقض حاکمیت جمهوریت‌دیموکراتیك ویتنام خاتمه داده شـــود ، نیرو های نظامی ایالات متحده امریکا ومتحدین آن از خاك ویتنام جنوبی خارج شود و حق اهالی ویتنام جنوبی برای حل و فصل مستقل امور داخلی خود در اساس پروگرام دیموکراتیك جبههٔ‌آزادی‌بخش ملی ویتنام جنوبی ، بدون هیچگونه مداخله خارجی محترم شمرده شود .تشبثات رژیم پوشالی سایگون در راس تخریب برای عقیم گذاشتن حصول موافقت‌درپاریس یکبار دیگر فاش کرد که این رژیم ضد ملی میباشد و بدین جهت ازمنافع اهالی ویتنام جنوبی نمایندـــگی نمیکنند .
اتحاد شوروی در آینده نیز دایما ازمردم‌ویتنام طرفداری خواهد کرد و از حـــق مقدس‌آن برای صاحب بودن تام الاختیارکشور خود و خالق بودن آینده درخشان خود ، دفاع خواهد کرد .
حوادث و یتنام باید برای محافل‌حاکمه‌اسرائیل نیز که کمافی السابق در اجرای سیاست غاصبانه در مورد کشور های‌عربی‌لجاجت میکنند ، عبرت آمیز باشد . ایـــن محافل هر چه بیشتر در کار جستجوی‌راه مسالمت آمیز حل و فصل در شرق نزدیك اشـــکال تـــراشـــی کـــنند ،همانقدر مجبور خواهند شد متحمل زیان بیشتری منجمله آسیب سیاسی و معنوی‌گردد . مبارزهٔ عادلانه اعراب‌و مجادلهٔ آنها برای از بین بردن عـــواقب تـــجاوزاسرائیل ، حتما پیروز خواهد شد .
ملل از حکـــومتها و رجـــال سیاسی‌مسئول رهبری از کشور خود توقـــع‌دارند که آنها بطور واضح و استوار موفقیت‌صلح را پیش گیرند . سیر اوضاع‌بین‌المللی فقط و فقط ایجاب میکند که بجای در سرپرورانیدن نقشه های جدید یکه منجر به تشنجات ، مناقشات واختلافات جدیدمیگردد،باید برای نیل به تخفیف تشنجات بمساعی قطعی دست زد .
این امر موجب رضائیت مندی بزرگ‌مردم شوروی است‌که اتحاد شوروی و افغانستان را در این مساعی ودر مبارزه‌در راه همکاری و سیع صلح آمیز و دوستی بین ملل ، حسن تفاهم و توافق کامـــل‌متحد میسازد .
اجازه بفرمائید جام خـــودرا بسلامتی‌اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان ، به سلامتی نور احمد اعتمادی‌رئیس حکومت افغانستان و خانم شان ،

به سلا متی همه مهما نان ا فغا نان ما بلندکنیم .
به مو فقیت و ا عتــلای مــردم شجــاعافغا نستان .

آرشیف اتحادشوروی - ترجمه‌ازمتن‌روسی

۱۷۳ - بیا نیهٔ صد را عظم ا فغا نستا ن‌بناغلی نور ا حمد ا عتما دی درضیافتیکه از طرف بنا غلی ا . ن . کا سیگین بافتخا رشان تر تیب شده بود .
مو رخ ۵ نو مبر ۱۹٦۸ مطا بق عقر ب۱۳٤۷ .

جلا لتماب ر ئیس شورای و زیرا ن !
دو ستــا ن عــز یــز !
قبل از همه مرا تب قدر دانی خود را ا زدعوت جلا لتماب شما و حکو مت شورو ی که بمن و همرا هان من مو قع داد یکبا ردیگر باین کشور د و ست مسا فرت نموده وبا جلا لتماب شما و د یگر ز عمای کشورهمسا یهٔ اتحاد شوروی ملا قات و تبا د ل نظر نمایم ، اظهار میدارم واز پذیرا یـی‌با حرارت و کلمات دو ستا نهٔ شما صمیما نه تشکر میکنم .
این مسا فرت من پنج ماه پس ازسو مین‌مسافرت رسمی ا علیحضرت معظم هما یونی باتحاد شوروی ودو روز قبل از ا حتفا ل‌پنجاه و یکمین ا نقلاب بزرگ ا کتو بـر صورت میگیرد . باین منا سبت مسر ت دارم‌تبریکات با حرارت ذات ملو کا نه و مر د م افغانستان رابه جلا لتــمــاب شما و صد رهیئت ر ئیسهٔ شورای عالی اتحاد شو رو ی جلالتماب پاد کور نی و دیگر ز عمای اتحادشوروی ومرد مان ا ین کشور د و ست و همسایه ابلا غ نما یم .
مسرت خوا هم داشت بحیث مهمان‌حکومت‌شوروی و جلا لتماب شما در جشن پنجا ه و یکمین تذکار انقلاب اکتو بر اشتراك نمایم.حاضر شدن من درین ا حتفال بزرگ باتجدید خاطرهٔ آن دوستی پایدار صورت میگیرد که‌درسالهای پی ریزی دو لت ا فغا نستا ن مستقل و دولت شوروی بنیان گذاری‌گردیده،تاکنون پیهم مطا بق به آ رزو مندی مر دمان هردو کشور تقو یت می یا بد .
پیکار ا عادهٔ ا ستقلال مر د م افغانستان‌نیم قرن پیش از ا مروز بر پیکر ا ستعما ر لطمهٔ بزرگی در آورد و دو لت جدیدالتاسیس‌شوروی که دران و قت برای ا ستقرار و تقو یت و د فاع از خو یش مجا هدا ت‌قهر ما نا نهٔ در پیش دا شت نخستین‌دولتی بود که پیام دو لت ا فغا نستان را مبنی‌بر ا علان ا ستقلال جوا ب‌مثبت داد . این اولین پیام دوستانهٔ بود که از یکی از دول‌جهان به اتحاد شوروی واصل گــردید ، این تبا دل پیا مها و متعا قبا انعقاد معا هدهٔشنا سائی متقا بل و دو ستی بین هر د و کشور در تا ریخ معا صر هردو ملت به خطدرشت درج گردیده و پا یهٔ ثا بت استحکام مودت متقا بل ما میبا شد که بر ا سا س‌احترام واعتماد متقابل همسا یگی نیك ،عدم مدا خله در ا مور یکد یگر و مطا بق بــه‌منفعت هردو ملت و صلح جهان تا سیـ س یافته است .

سال گذشته ، هنگا میکه این ملتدوستو همسا یه ختم نیم قرن را از ز ما ن انقلاب ا کتوبر باین‌سو جشن میگر فت ،اعلیحضرت معظم هما یونی پیام تبر یک خویش را تو سط دو نفر از شخصیتها ی‌محترم ا فغا نستان بدو لت شما فرستادند که هردو بحیث نما یند گان ا فغا نستا ن‌مستقل در ز مان و لا د یمیر ا لیچ لینن به کشور شما مسا فرت کرده و در را ه‌استواری علا یق مو دت بین هردو دو لت خدمت گذارده بودند .

این سا بقهٔ دوستی ا فغا نستان واتحادشوروی بطوری در اوراق تا ریخ درج گردیده ودر مرور نیم قرن ا ستحکام یا فته ا ست‌که نظیر آ نرا در علا یق ا تحاد شو رو ی باهیچ کشور جهان ،بشمو ل کشور ها ی‌آسیا ئی و افریـقـائی نمیتوا ن د یـد . افغانستان واتحاد شوروی در عصر حا ضرنخستین دو کشور ی بو دند که با و ج ود تفاوت در رژیمهای اقتصادی ، اجتماعی وسیاسی علا یق خویش را با سا س احترام واعتماد متقابل و تساوی حقو ق و دو ستی‌وعدم مداخله در امور داخلی یکدیگـر ، همزیستی مسا لمت آ میز توام با همکا ری‌های مثمر و مفید ، بنا کردند و امـروز متکی بر همان اساسات ، آنرا بطور مطلوب‌ادا مه و توسعه مید هند .

طی نیم قر ن گذشته در حالیکه اسا س‌دوستی بین هردو ملت همسا یه پیو سته ثابت و پا برجا بوده ، تحولات جدید ی‌موجب ا ستحکام آ ن گر دید و آ ن همکاری با ثمر بر ا سا س همزیستی مسا لمت‌آمیزبود .

اتحاد شوروی در ا جرای پرو ژه ها ی‌اعمار زیر بنای ا قتصادی به ا فغا نستا ن مساعدت و سیع و بی شا ئبه نمود که درساحهٔ راه سازی و آ بیاری و تو لید نیروی برقی ودیگر شقوق فنی و فرهنگی ، تاثیرارزنده داشته و منجمله ا ستخراج یکی ا ز منا بع طبیعی ا فغا نستان یعنی گـاز طبیعی‌را میسر گر دانید .

مردم و حکو مت ا فغا نستان ا یـــن‌همکاری های ارزنده ا تحاد شو ر وی ر ا باقدر دانی صمیمانه تلقی میکنند و همچنین‌از سهمگیری ا تحاد شوروی در پلان سوم اقتصادی ا فغا نستان حسن ا ستقبال نموده‌اطمینان دارند که نتا یج حا صلهٔ ا یـــن مسا عدت ما نند همکاری های گذ شته مفیدو مثمر خوا هد بود .

مردم ا فغا نستان با پیروی سیا ست‌آزاد و تا مین منا فع ملی خو یش طر یق بیطر فی وعدم الحاق ، رعایت اسا سا ت‌منشور ملل متحد ، خدمت به صلح‌وهمکاری در راه تر قی همهٔ بشر یت را خط مشی‌پایدار خویش گزیده ، در راه زوال‌استعمارو بقا یای آن مطا بق حق تعیین سر نو شت‌مرد مان و ملل ما نند همهٔ کشور های صلح خواه وتر قی خواه جهان ، ثابت قـــدم‌می بـــا شند .

با مسرت ملا حظه می نما ئیم ا فغا نستان‌و اتحاد شوروی چه در ملل متحد وچه د ر مجامع دیگر بین ا لمللی ازین حقو ق مردمان‌وملل حما یت کرده اند واز همین جا ست که ا فغا نستان همواره این مو قف اتحا دشوروی را تقدیر نموده ا ست .

متا سفا نه حکو مت پا کستان که دربعضی‌موارد مشخص از حق تعیین سر نو شت پشتیبانی میکنند ، درین مورد خاص به آن‌تر تیب ا ثر نمید هد . حکو مت و مر د م افغا نستان در بارهٔ مردم پاکستان احساسات‌برادرانه دارند ویگانه تو قع ا یشا ن این است که اولیای امور پا کستان درراه تامین‌حق تعیین سر نوشت مردم پښتو نستا ن با زعما و روشن فکران ایشان مفا همه نموده‌واین قضیه را که اساسا ازبقا یای ا ستعمار برتانو ی میباشد ، مطابق منافع همه مردمان‌منطقه ، ازروی عدالت‌وواقع بینی و بارو حیهٔ برادری حل وفصل نماید .

افغا نستان با آ رزو مندی تو سعهٔ علایق بین‌المللی خویش و با اغتنام این فر صتی که تکمیل ا عمار عصری شا هراه های مهمه بمساعدت کشور های د و ست به آن مو قع داده است ، بسان از منهٔ تاریخی مقام چارراه آسیارا مجددا کسب کند ، آماده میباشد. برای تو سعهٔ تجارت ترا نزیتی بین غر ب وشرق ، آسیا وشما ل و جنوب آن بدو ن هیچگو نه قید جغرا فیائی ابراز همکا ر ی‌نما ید .

بنابرین تو قع ا فغا نستان ا ین ا ست‌مرد مان منطقهٔ که مادران ز ند گی میکنیم مطا بق ا یجا بات عصر حا ضر واساسات‌منشور ملل متحد و رو حیهٔ کنـفرا نس تاشکند ، که با آرزو مندی برای استقرارآرامش و صلح و همـکاری درین مـنطـقـهٔ جهان ، با مساعی جمیلهٔ اتحادشوروی منعقدگر دیده با کمال تفا هم عدا لت پسند ی و وا قع بینی به حل منا ز عات ذات ا لبینی‌خویش از طریق صلح آمیز پر داخته وبجای آنکه بر طریق مسا بقات تسلیحا تی ومقابله بایکدیگر سعی ورزند ، بمنظور انکشـا ف و تر قی خود و منطقهٔ با حفظ مصا لـح ومنا فع ملی و خط مشی سیا سی خود مبنی برعنعنات‌وخصوصیات هرکشورجدیانه ومشمرباشد، همکاری و مجاهدت‌نمایندتابا‌ین‌وسیله بتواند برای خود منطقه وصلح جهان مفـیدوبا آرزومندی مردم افغانستان برای توسعهٔ همکاری بین المللی، در تائید صلح جـہا ن‌توام میباشد . یکی ازعواملی که‌آنراپیوسته تهدیدی به آرا مش گیتی تشخیص کر ده‌بودیم ، دوام جنگ و یتنام است . حاضرا باقطع شدن بمباردمان بـر جمهـو ر یـت‌دیمو کرا تیك ویتنام ا مکانات خا تمه دادن جنگ درویتنام و حل سیاسی این قضیـه‌میسر گردیده ا ست وبا این ا نـکشا ف جدید درین ز مینه تو قع میرود با یـــن‌وسیله ا زیکسو رفع کشیدگی در علا یـق بین ا لمللی ا مکان پذیر گردیده واز جانب‌دیگر حق تعیین سر نوشت مردم و یتنا م بدون د خا لت خارجی مطا بق موا فقتنا مه‌های ۱۹۵٤ ژ نیو تا مین شود .

درشرق میانه دوام ا شغال اراضی عرب‌توسط قوای متجاوز ا سرائیل مو قعیتی را بار آورده است که بطور روز ا فزون خطیرمیبا شد .

عقیدهٔ واثق داریم محض با ا خـرا ج‌قوای متعر ض ا سرائیل از سرزمین‌هائیکه در نتیجهٔ تعرض سال گذشته اشغال شد ه‌است وتا مین حقوق عرب مطا بق فیصله‌نامهٔ ۲۲ نومبر سال گذشته شورای ا منیت ملل‌متحد ا ین خطر بزرگ که صلح جہا ن را تهدید میکند ، بر کنار خواهد شد .

جلا لتماب صدر ا عظم !

دوستان عز یز !

من باین مسافرت خودبه کشور دوست‌وهمسایهٔ ما پیام حسن نیت حکو مت ومردم افغا نستان را به، جلالتماب شما و تو سط‌شما به مردم ا تحاد شوروی میر سا نم . یقین دارم این باز دید و تبا دل نـظر روی‌مسائل مورد علا قه هردو کشور مانند دیگر مسا فرتها ی متقا بل که در گذ شته‌همواره‌در راه تشئید مزید روابط ما کمك کر د ه است ، این بار نیز درراه تفا هم بیشتر واستحکام و تو سعهٔ علایق ما مو ثرو مثمر خوا هد بود .

با تجدید مراتب تشکرا ت صمیما نـهٔ‌خویش و همسر م و همرا هانم ازجلالتماب شما و ز عمای ا تحاد شوروی جام خودرابه صحت و سلا مت جلا لتماب شما وزعمای کشور دوست و همسا یه ا تحاد شور وی‌وسعا دت مزید ملت شوروی و تقو یت مزید علایق ا فغا نستان و ا تحاد شو روی وصلح‌جهان بلند میکنم .

آر شف ا فغا نستا ن .

۱۷٤ ـ اعلا میهٔ مشترک ا فغا نستا ن واتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی . مورخ ۱۳ نو مبر ۱۹٦۸ مطا بق عـقر ب۱۳٤۷ .

صدراعظم افغا نستان ، ښاغلی‌نوراحمداعتمادی ، به د عوت ر ئیس شورای وزیران ښاغلی ، ا . ن کا سیگین و حکو مت ا تحادجما هیر شوروی سو سیا لیستی از ۱٤ تـا ۲۱ عقرب ۱۳٤۷ مطابق، به ٥ تا ۱۲ نوامبر۱۹٦۸ بهمرا هی همسر شان به ا تحا د شوروی مسا فرت رسمی و دوستانه‌نمودند.ذوات آتی به معیت ، جلا لتماب صدراعظم بودند :

ښاغلی عبدالله یفتلی ، معاون د و م‌صدارت عظمی .

پو هـا نـد محمـد ا صغـر رئیس‌انجمن دو ستی ا فغا نستان و شو ر و ی ووزیر عد لیه .

د و کتور عبد ا لوا حد سرابی ، و زیرمشا ور و د یگر شخصیت هـای رسمی .

صدراعظم ا فغا نستان و همرا هان شان‌در مو قع ا قا مت در ا تحاد شو ر وی ، در مرا سم جشن سال اول دو مین نیم‌قرن‌انقلاب کبیر سو سیا لیستی در مـا سکو شر کت نمو د ند . صدراعظم ا فغا نستان‌به مناسبت پنجاه و یکمین سالگره انقـلا ب اکتوبر تبریکات ا علیحضرت معظم همایونی‌ومردم ا فغا نستان را به ز عما و مر د م شوروی ا بلاغ داشتند، حضور بهم‌رسانیدن‌رئیس حکو مت ا فـغا نستان د ر ین احتفا ل مظهر دیگر دوستی‌پایدار افغانستان‌واتحا دشوروی است که در سالهای پی ر یز ی دولت ا فغا نستان مستقل و ایجاد د و لت‌شوروی نیم قرن پیش بنیان گذا ر ی گردید.

صدراعظم ا فغا نستان و همرا هان‌ایشان‌علاوه بر مسکو به شهر لیننگراد مسا فر ت کرده باآثار تاریخی و مو سسات آن شهرواطراف آن آ شنا شدند .

سر تا سر ا ین مسافـرت از ایشا ن‌پذیرائی صمیمانه ومهمان نوازی با حرارت که مظهر احساسات ا حترام صمیمی‌ودوستی‌مردم شوروی نسبت به مردم ا فغا نستا ن است ، بعمل آ مد .

صدر ا عظم ا فغا نستان با صدر هیئت‌رئیسهٔ شورای‌عالی اتحاد شوروی ن . و . پاد گور نی ، ملا قات نمودند .

صدر اعظم ا فغا نستان، با ر ئیس‌شورای‌وزیران اتحاد شوروی ا . ن . کا سیگین مذا کرات نمود ند .

درین مذا کرات از طرف ا فغا نستا ن‌علاوه بر وزراء مذکور، جنرال محمد عارف سفیر کبیر افغانی در مسکو . دوکتور روان‌فرهادی ، مدیر عمومی سیا سی و د کـتو ر سعد الله غوثی ، مدیر روابط سیـا سی ،اشتراک نمودند .

ازطرف ا تحاد شوروی درین مذا کر ا ت‌ذوات ذیل شر کت داشتند :

ن . ك . بای باکوف ، معاون شو ر ا ی‌وزیران ا تحاد شوروی .

ا . ا کرو میکو ، و زیر ا مور خا رجه .

ن . س . پاتولی چف ، وزیر تـجا رت‌خار جی .

س . ا . سکا چکو ف ، ر ئیس کمیتهٔ‌دولتی روابط ا قتصادی خا رجی .

و . م . و ینو گرا دوف ، معین و زارت‌امور خارجه .

ك . ا . ا لکسا ندروف ، سفیر کبیراتحادشوروی در ا فغا نستا ن .

س . پ . کیکتیف ، رئیس‌شعبه شر ق میا نه‌وزارت ا مور خارجه اتحاد شو رو ی .

در موقع ا ین مذا کـرات کـه در محیط‌دوستی و حسن تفا هم کا مل جر یـا ن

داشت در ا طراف مسائل عمدهٔ ا و ضا ع بین المللی کنو نی بشمول مسا یل منطقه ، تبادل نظر بعمل آ مد . همچنین موضو عات مربوط به توسعهٔ مزید روابط ا فغا نستا ن واتحاد شوروی از هر جهت مورد مطا لعه جا مع قرار گر فت .

غور بر مسایل بین االمللی مو قع دا دمطا بـقـت و یـا نـز د یـکـی مـو قفها و نقاط نظر حکو متها ی افغا نستان و اتحا د شوروی به پیما نهٔ و سیعی مجددا خا طر نشان شود .

طرفین ا ظهار نمودند ، تصمیم را سخ دارند ، به ا قدا مات خود در جهت کا ستن کشید گیهای بین ا لمللی و بر قر ا ر ی صلح ا ستوار بین دول ، ادامه د هـنـد .

طر فین وفاداری خـود را بـه ا صو ل ساز مان ملل متحد و آ رزو مندی خود را برای تحکیم ا ین مو سسهٔ بیـن ا لمللی بمنظور ا ینکه بتواند نقش خود را بحیث وسیلهٔ مو ثر حفظ صلح در سر تا سرجهان ایفا کند ، تا ئید واظهار عقیده نمودند ، سیاست بیطرفی مثبت و عدم ا لحاق بـه پیمانها و دسته بند یهای نظا می که ا ز طرف افغا نستان تعقیب میشود ، در ا مرحفظ صلح و تخفیف کشید گیها ی بین المللی و منطقه نقش بارزی دارد .

طرفین از حصول موا فقت حا صله د رپاریس را جع به قطع کا مل بمبار د ما ن هوائی و سا یر عملیات جنگی مقا بـل جمهو ریت د یمو کرا تیك و یتنام و د ر بارهٔ ادامهٔ جلسات با شر کت نما یـند گان جمهو ریت دیمو کرا تیك و یتنام و جبههٔ ملی آزادی ویتنام جنو بی ، او لیای ا مو رسایگون و ایالات متحدهٔ امریکا بمنظـــور حل مسا لمت آ میز مسئلهٔ و یتنام ا ظها ررضا ئیت و خرسندی نمودند . این توافق را بحیث مو فقیت مهمی در راه حل وفصل مسا لمت آمیز مسئله ویتنام میدانند. طر فین معتقدند که درحال حا ضر برای حل کلی مسئلهٔ ویتنام ازراه سیاسی شرا ئط مساعد تری فرا هم گردیده ا ست و اظهار ا میدواری نمودند ، مذا کرات پاریس به حل و فصل مسئلهٔ و یتنام به شکلی که آرزومندی های مردم ویتنام را منعکس کند ، مطـا بـق مو فقیت های ۱۹۵٤ ژ نیو منتهی گر دد .

هردو جا نب ازین ا ند یشهٔ عمین خو داظهار نمودند که درشر ق نزدیك اوضاعی که در نتیجهٔ تجاوز ا سرائیل بر ضد د و ل عربی بمیان آ مده ا ست، پیوسته همچنان برای صلح خطیر میباشد . طر فین معتقدند که مند ر جات فیصله نا مهٔ مو ر خ ۳۰ عقرب ۱۳٤٦ ، مطا بق مو رخ ۲۲ نوا مبر ۱۹٦۷ شورای ا منیت ساز مان ملل متحد، بشمول لزوم خرو ج کا مل قوای ا سرا ئیل از خاك تحت ا شغال عرب برای حل و فصل سیاسی درشرق نزدیك ، اساس منا سبی میباشد و باین منا سبت هردو جا نب از ما موریت سفیر کبیر گو نار یارنـگ ، نمـا یـندهٔ مخصوص منشی عمومی ساز مان ملل متحد، پشتیبا نی مینما یند

طرفین برای حل مسئلهٔ خلع سلاح عام وتام تحت کنترول موثر بین ا لمللی اهمیت بزرگی قایل شدند . ا ز اینکه معا هد ه جلو گیری از ا نتشار سلاح ذروی ازطرف اکثریت دول جهان ا مضاء شده است ، اظهار ر ضائیت مندی عمیق نمودند . ا ین ا مر قدم مهمی در راه نجات بشر یت ا زخطر سلاح ذروی و نمو نهٔ ا مید بـخـش حل مسا ئل پیچیدهٔ بین ا لمللی ا ست کـه حل قبول همه میبا شد . طـر فـین عز م خودرا به منظور ا براز مساعی آ ینده بـه اتفاق سایر دول صلح دوست ، بمنظور حل مسئلهٔ خلع سلاح ا ظهار نموده بـا یـن مناسبت خاطر نشان نمودند ، پیشنهاد های جدید شا مل بیا نیهٔ حـکو مت ا تـحا د شوروی که بتا ریخ ۱۰ سر طا ن ۱۳٤۷

مطابق اول جو لا ئی ۱۹٦۸ را جع به برخی‌اقدا مات تا خیر نا پذیر برای قطع مسابقهٔ تسلیحات و خلع سلاح به ساز مان ملل‌متحد تقدیم گردیده ، ا ساس خوبی بمنظور اقدا مات آ ینـده درسا حـهٔ خلع سلا ح‌میباشد .

طرفین نیت و تصمیم پایدار خود ر ابرای صرف هر گونه مسا عی ممکنه‌بمنظور محو کامل بقایای ا ستعمار، مطابق اساسات‌منشور ملل متحد و فیصله های ملل متحد اظهار نموده و مو قع تبا دل نظر را جـع‌به مسا یل مورد علا قه مو قف هـا ی اسا سی خودرا که در ا سناد مشتر ك واعلا میه های ا فغا نستان و اتحاد شورو ی قبلا ا ظهار شده ا ست ، تائید نمودند .

هنگام تبادل نظر مفصل را جـع بمسا ئل‌مربوط به روابط ا فغا نستان ا تـحـا د شوروی ، بار د یگر خاطر نشان گر دید ،این منا سبات عاری از هر گو نه اختلا ف و مبری از مسا یل حل نا شده میبا شد .افغا نستان واتحاد شوروی در عصر حا ضر نخستین دو کشوری بودند که با و جو دتفاوت در ر ژیمهای ا قتصادی ، ا جتماعی وسیاسی علا یق خـویش را بـه ا سا س‌احترام استقلال ، تما میت ار ضی وحاکمیت واعتماد متقا بل و تساوی حقو ق و عد م‌مدا خله درامور دا خلی یکدیگر ، توام با همکاریها ی مفید ، بنا کردند . چنا نکه‌این‌همکاریها در ا نجام نخستین و د‌ مین پلان های پنجسا لهٔ ا فغا نستان نقش با ر زدا شت .

موا فقتها ئیکه بین جا نبین را جع بـه‌مسا ئل ا قتصادی ، تجارتی و فر هنگی منعقد شده ا ست ، موفقانه ا جرا میگردد.طر فین تصمیم خودرا برای تو سعه و بسط همکاری‌بین خودها، طی دورهٔ اجرای سومین‌پلان پنجسا لهٔ ا فغا نستان چنـا نکه د ر موا فقتنا مهٔ ١٦ دلو ١٣٤٦ مطا بق به ٦فروری ١٩٦٨ که ا کنون به تصویب مقامات مربوطه هردوکشور رسید ، درج گر دید ه‌است ، اظهار نمودند .

طر فین از ظهور ا مکا نات جدید د رزمینه حمل و نقل ز مینی و هوائی بین دو کشور و همچنین در مورد استعمال شبکه‌روبه توسعه شا هراه های افغا نستان برای مقا صد ترا نزیت که با منا فع دیگر کشورهای ا ین منطقه مطا بقت دارد ، ا ظها ر رضا ئیت نمودند .

تو سعهٔ همکـاری اتحـا د شو روی وافغا نستان ، موافق با منافع هردو کشو ر و صلح جهان کا ملا مطا بقت دارد ونمونهٔخوب همزیستی مسا لمت آ میز دول دارای سیستم های ا جتماعی مختلف میبا شد .

این خط مشی دوستی و همکاری در هرساحه را که متضمن منفعت متقا بل است ، دو کشور پنجاه سال پیش به حیث اسا س‌روابط خود شنا خته ا نـد و در شرا یط مختلف اوضاع بین ا لمللی مورد آ ز مایش‌گذشت ز مان قرار گر فته و ازین امتحان موفقا نه بدر آ مده ا ست .

طرفین بار دیگر خاطر نشان نمو دند ،عزم راسخ دارند ، در آ ینده نیز این‌روابط دو ستی واعتماد متقا بل بین دو کشو ر راکه با منا فع مرد مان ا فغا نستان وشوروی وهد فهای ا ستحکام صلح مطا بقت دارد ،تو سعه د هند .

مسا فرت صدر ا عظم ا فـغا نستا ن ،نور احمد اعتمادی در ا تحاد شوروی فرصت دیگری را برای ادامهٔ تبا دل افکار مفیدوباثمر بین ز عمای دو کشور فرا هم ساخت، درتو سعه و تحکیم مزید روا بط بین‌اتحادشوروی وافغا نستان مقام ارزنده خوا هد داشت .

صدر ا عظم ا فغا نستان بمنظور تذکا رشا یستهٔ پنجا همـین سا لـگره تا سیس علایق دوستا نه بین ا فغا نستان و ا تحادشوروی از جلا لتماب ا . ن . کا سیگین

رئیس شورای و زیران ا تحاد شورویدعوت بعمل آ وردند تا سال آ ینده بافغا نستان مسا فرت ر سمی و دوستا نه نما یند .این د عوت با مسرت قبول گر دید و تاریخ آن بعدا تعیین میگر دد .

آر شیف افغا نستان ـ مطبوعات ا تحادشو رو ی .

۱۷۵ ـ تلگرام از طرف جلا لـتما با ن ،ل . ای . بریژ نیف سکر تر جنرال کمیتهٔ مرکزی حزب کمونیست ـ ن . و . پاد گورنیصدر هیئت رئیسه شورای عالی ا تحـا د شوروی ـ ا . ن . کا سیگین ر ئیس شورای وزیران اتحاد جما هیر شوروی سوسیالیستی، به عنوان ا علیحضرت محمد ظا هر شا هپاد شاه ا فغا نستان .
مورخ ۲٦ می ۱۹٦۹ مطابق جوزا ۱۳٤۸

بمناسبت جشن ملی روزآزادیافغانستا نبحضور ا علیحضرت شما و تمام مـر د م افغا نستان تبریکات قلبی و تمنیات نیك مانرا تقدیم میدا ر یم .
برای ما خوش آ یند ا ست خـا طـرنشان نما ئیم که روابط دوستا نه انکشاف یافتهٔ بین ا تحاد شوروی وافـغا نستا نبر ا سا س تساوی حقو ق و ا حترام متقابل با د لچسپی مرد مان کشور های ما وتحکیم صلح در جهان استحکام وانکشاف بیشتر ی می یا بد .
صمیما نه آرزوی صحت کا مل و سعادت اعلیحضرت شما و همچنان مو فقیت مر دم دوست ا فغا نستان را میدا ریم .
ل . بریژ ینف ـ ن . پاد گـور نی ـا . کا سیگین .

آ ر شیف هر دو کشو ر .

۱۷٦ ـ بیانیهٔ بنا غـلی نـور ا حـمـداعتمادی صدراعظم افغا نستان در ضیا فتیکه بافتخار بنا غلی ا . ن . کا سیگین ر ئیس شورای وزیران ا تحاد جما هیر شو ر وی سو سیا لیستی تر تیب یافته بود .
مورخ ۲٦ می ۱۹٦۹ مطابق جوزا ۱۳٤۸ .

جلا لتماب عزیز ر ئیس شو ر ا یوزیران اتحاد جما هیر شوروی !
بااظهار تشکر از ا ینکه د عو ت دوستانهٔ حکومت ا فغا نستان را پذ یر فته ا یـد ، شما و همرا هان شما را با کمال صمیمیت از طر ف خودو همکاران خود خیر مـقـدم میگو یم .
این مسا فرت جلالتماب شما ، توام بـا پنجا همین سا لگرد تبا دل پـیا مـها ی دوستا نه مبنی بر شنا سائی متقـا بل وابراز حسن نیت هردو ملت میبا شد که در زمان ا ستر داد ا ستقلال ا فغـا نستـان وتا سیس دو لت شوروی صورت گر فـته

بـــو د .
کلمات و لا د یمیر ا یلیچ لینن در نامۀ تاریخی ۲۲ می ۱۹۱۹ مبنی بر شنا سائی استقلال ا فغا نستان ثبت تاریخ گر د ید ه است که طی آن با کمال روشن بینی برقراری علایق حسنه بین هردو کشور را مقد مـه مسا عدت بین جا نبین پیش بینی کر د ه بـــو د .
علایق حسنه را که رهبران پیکار استقلال افغا نستان و ز عـما ی مـو سس دو لت شوروی بنیان گذاری کردند ، متکی بر همسایگی نیک ، احترام و ا عتماد متقابل بوده امتحان مرور نیم قرن را که در طول آن حو ا د ث بزرگ تاریخی در جهان واقع شده ا ست گذرانیده ، واکنون با کمال ا طمینان داخل دو مین نیمۀ قرن میگر د د .
درنومبر سال گذشته مسر ت دا شتم ، پیا مهای ا علیحضرت معظم همایونی، مردم وحکومت ا فغا نستان را هنگام پنجا ه ویکمین سا لگرد ا نقلاب ا کتو بر بشمـا و دیگرزعمای اتحادجماهیر شوروی و مردم آ ن کشور دوست و همسا یه در مسکو تقدیم نما یم و به منظور تذکار شا یسته مر و رنیم قرن از تا سیس علایق دو ســتا نـه بین ا فغا نستان و ا تحاد جما هیرشوروی ، از جلا لتماب شما برای مسا فرت با یــن کشور دوست دعوت نمودم و خر سنـد م ا مروز شما و همرا هان شمارا بحیث مهمانان حکو مت و مردم ا فغا نستان ، د ر ا ینجا پذ یرائی میکنیم .
خا صه ا ینکه ، ا ین مسا فرت جلالتماب در آ ستا نۀ آ غاز پنجاه و یکمین سا ل استر داد ا ستقلال ا فغا نستان صو ر ت میگیرد ، خاطرات نیکی از مسا فــر تهای قبلی جلا لتماب شما طی ا ین مسا فر ت رسمی شما در کشور ما تجدید میشود .
خرسندم در روز ها ی آ یـنـد ه ضمـن باز دید از پا یتخت و بعضی و لا یــات کشور مـا ، بـا ز نـدگـی مـردم مــــاوبا نتا یج مسا عی مردم ما در راه ر شد اقتصاد ی آ شنا شد ه و خـا صتا نتـیجه مشخص قسمتی از همکاری های بی شا ئبه اتحاد جماهیر شوروی را در ا کمال یکعده پروژه ها مشا هده خوا هید کرد .
دوستی ا فغا نستان واتحاد جما هــیرشوروی همچنا نچه د ر تقو یـت مــبـا نـی صلح وامنیت درین منطقۀ جهان نقش ارزندۀ داشته ، بحیث عالی ترین مظهر همسا یگی نیک و همزیستی مسا لمت آمیز تبارزکرده است ، نتایج مثبتی در همکاری ا قتصا دی هردو کشور نیز بار آ ور ده وامکان بسررسانیدن یکعده پرو ژه های مربوط ز یــر بنای ا قتصادی مارا میسر نمو ده ا ست .
شا هراه سا لنگ کـه پنج سال قبـل جلا لتماب شما در مرا سم ا فتتاح آن ا ز طرف ا تحاد جما هیر شوروی نمایند گی نمودید ، شا هراه تور غندی ، هـر ا ت کند هار ، شا هراه دوشی ، شیر خان بندر، مرکز تولید برق نغلو ، کا نال ننگر هار ، تاسیسات ا ستخراج و ا نتقال گاز طبیعی ویکعده پروژه های د یـگـر ، ا ز آ نجمله تاسیسات زراعتی مربوط پروژۀ ننگر هار وتعمیرات مو سسۀ پولی تخنیك در کا بل که در ا فـتتاح آن طی ا ین مسا فـر ت اشتراك خوا هید فر مود ، بحیث بارز ترین نمونه های همکاری اتحا د شور وی بــه افغا نستان ، مورد قدر دانی عمیق ملت ما میبا شد .
مردم افغا نستان درراه تحو ل ا قتصا دی، اجتماعی ، فر هنگی و سیاسی به مجاهدات دا منه داری دست زده ا ندکه هـدف آ ن تا مین عدا لت ا جتماعی مطابق مقتضیا ت زندگانی عصری و با ر عـایت و پیر و ی فر هنگ ، ارزشها و خصو صیات مـلـی افغا نستان میبا شد .
آرزو مندی صمیمی ما ا ینست که د راین ما مول تو فیق حا صل نموده و د ر بلند بردن سطح ز ندگانی کا فه مر د مان کشور وتقویت مبانی ا یکه جا مـعـۀ مـا

روی آن بنا یافته ، برای نسل حا ضر ونسل های آ یندهٔ خو یش خد متی بجا آ ر یم .

ملت ا فغا نستان از آ غاز ا ستقلا ل، سیاست خارجی خود را متکی بر تحکیم استقلال و حفظ منافع ملی و تا ئید مبا ر زهٔملل و مردمان درراه ر فع ا ستعمار وامحای بقایای استعمار نموده ا ست ، ا فغا نستان درین طریق ثا بت قدم بوده و بیطر فی و عدم ا لحاق در پیما نهای نظا می را یگانه‌راه تا مین این ا هداف تشخیص د ا د ه است .

افغا نستان طر فدار ا صول منشو ر مللمتحد به شمول حل و فصل صلح جو یا نه منا ز عات بین ا لمللی بو ده و در موردیگانه ا ختلاف سیاسی که در مو ضو ع لزوم تا مین حق تعیین سر نوشت مر د م‌پښتونستان با پا کستان دارد ، حل‌وفصل مسا لمت آ میز را آ رزو مند است تااینکه‌باین و سیله فضای همکاری و سیع بین ملت های برادر ا فغا نستان و پا کستا نفرا هم گر دد .

مردم ا فغا نستان طرفدار تقو یت وتو سعهٔ مزید همکاری بین ا لمللی وتشئید مبانی صلح جهان‌بوده ، یقین‌دارد درمنازعات‌مهمهٔ جهان‌بشمول قضیهٔ ویتنام، حل‌مسئله ازراه سیاسی بر طریق نظا می نه تنها‌مرجع است ، بلکه‌یگانه وسیله تامین ر فا ه مردم و یتنام ا ست که حق ا یشان برای‌صلح ووحدت غیر قابل ا نکار میبا شد و امید ا ست پیشنهاد های که درین مر حله‌ابرازشده متوجه نتایج مو ثر گر د د .

لزوم رفع نتایج آثار تعرض اسرا ئیل‌درشرق میانه برای تاسیس و تحکیم صلح یقینی است و آرزو مند یم آن مسا عی‌که ا کنون به مقصد حل وفصل مو ضو ع شر ق میانه درساحهٔ بین ا لمللی صو ر ت‌میگیرد در راه تا مین حقوق مر د مان عرب مو ثر ثا بت شو د .

باظهار قدر دانی ازین باز دید شما درین‌فر صت خجسته که مصادف به سا لگر د ختم پنجا همین سال ا ستر داد ا ستقلا ل‌افغا نستان و مقا رن به نیم قرن تا سیس علا یق ا فغا نستان و ا تحاد شو رو ی‌میبا شد و با اظهار یقین که این مسافرت جلا لتماب شما به سلسلهٔ تما سها ئیکه‌بین ز عمای هردو کشور پیو سته صو رت گرفته و شکل عنعنوی را حا صل نمو د ه‌است ، درراه تشئید مزید علایق حسنهٔ افغا نستان و شو روی نقش مثبتی خوا هدداشت و ا مید وارم که روز های ا قا مت جلا لتماب شما در ا فغا نستان به شا د مانی‌سپری شود .

از حاضرین محترم خوا هشمندم جام خودرابا آ رزو مندی صحت و سلا متی جلالتماب الکسی کا سیگین ، ر ئیس شورای و ز یرا ن‌اتحاد جما هیر شوروی ، تر قی مزید و رفا ه مردم اتحاد جما هیر شورو ی و دوام‌واستحکام د و ستی پنجاه سا لهٔافغانستان وشوروی ، با من بلند کنند .

آرشیف ا فغا نستان

۱۷۷ ــ بیا نیهٔ بناغلی ا ن . کا سیگین‌رئیس شو رای و زیران ا تحا د جما هیر شوروی سو سیا لیستی در د عو تیکه‌بافتخار شان تر تیب شده بود .
مورخ ۲٦ می ۱۲٦۹ مطابق جوزا ۱۳٤۸ .

آقای صدراعظم گرامی و خا نم شا ن !

خانم اعتمادی!

دوستان محترم افغانی!

مادر آستانهٔ روز مهمی در تاریخ مردم افغانستان، آغاز پنجاه و یکمین سال استرداد استقلال افغانستان، در اینجا گرد آمده ایم.

نیم قرن پیش بتاریخ ٦ جوزای ١٩٦٨ مطابق ٢٧ می سال ١٩١٩، قشون افغان در مبارزه قهرمانانه در راه آزادی کشور خود به پیروزی قاطعی نایل گردید.

اجازه بفرمائید، بمناسبت روز استقلال، از جانب مردم و حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی صمیمانه ترین تبریکات و بهترین تمنیات را به مردم و حکومت پادشاهی افغانستان تقدیم دارم.

برگزاری جشن روز استقلال کشورشما با پنجاه همین سالگرهٔ برقراری روابط دیپلوماسی اتحاد شوروی وافغانستان توام میگردد.

افغانستان یکی از اولین دول خارجی بود که جمهوری نوزاد شوروی را برسمیت شناخت و روسیه شوروی اولین دولتی بود که استقلال کشور شما را برسمیت شناخت.

ما همیشه بخاطر خواهیم داشت که پایه های دوستی و روابط حسن همجواری بین هردو کشور ما از طرف و. ا. ی. لینن، موسس دولت شوروی و دوست بزرگ ملل مشرق زمین واز جانب رجال برجسته افغانستان در دورهٔ مبارزه در راه استقلال، گذاشته شده است.

امروز ملل ما اساس و دلایل کاملی دارند که این سالگره را با جلال وشکوه تمام جشن گیرند. تجارب نیم قرن همکاری اتحادی شوروی و افغانستان، سخنان لینن را دربارهٔ اینکه با برقراری روابط دیپلوماسی دایمی بین دو ملت کبیر امکانات و سیعی برای مساعدت وتعاون مشترك بر ضد هر گونه تجاوزات درندگان اجنبی نسبت به آزادی ودارائی دیگران فراهم خواهد شد، تائیدگردید.

خط مشی سیاست حسن همجواری وهمکاری در مشکلترین شرایط و ضع متغیر بین المللی، موقعیکه نه تنها سیاست بلکه خود وجود بسیاری ازدول مورد امتحان سختی قرار گرفته بود، ازعهدهٔ آزمایش زمان برآمد.

ما بحیث همسایگان نیك ودو ستیکه آنهارا احساسات احترام عمیق و اعتماد نسبت بیکدیگر و رشته های همکاری صلح آمیز سازندگی بهم پیوندمیسازد، زیست میکنیم.

روابط اقتصادی متساوی الحقوق ماسال به سال مستحکم تر میگردد، تجارت با نفع هردو طرف افزایش مییابد وتماسهای فرهنگی توسعه می یابد.

تصمیم حکومت های ما دایر بر اینکه نیم قرن وجود روابط اتحاد شوروی و افغانستان به شایسته ترین وجهی جشن گرفته میشود، نشان میدهد که طرفین از جریان این روابط ووضع فعلی آن رضایتمند میباشند.

مناسبات مودت آمیز اتحاد شوروی وافغانستان نمونهٔ مقنع همزیستی مسالمت آمیز دول دارای نظام اجتماعی مختلف است واصولی را که باید در زمان ما روابط بین دول به نفع صلح، ترقی و محو بقایای سنگین استعمار و تحکیم استقلال ملی بر اساس آن استوار باشد، نشان میدهد.

این سر مشق در اوضاع بین المللی کنونی، زمانیکه قوای امپریالیزم، استعمار نو و شوونیزم عظمت طلبانه سعی دارند بهر وسیله که شده مبارزه

در راه آ زادی ملل و ا ستقلال ملل شرق‌زمین را مختل سا خته ، ما نع تـحکیم صلح وا منیت عمو می گردند ، حا یز ا همیت‌مخصو صا بزرگی میبا شد .
ادا مهٔ تجاوز ا مپر یا لیستی درویتنام‌باعث نگرانی بزرگ ملل گردیده ، مذاکرات پاریس تا کنون نتیجهٔ مثبتی نه بخشید ه‌است . پیشنهاد های عملی و مثبتی که از طرف جبهه ملی آ زادی و یتنام جـنـو بی‌وجمهوری دیمو کـراتیك و یـتنا م د ا د ه شده ، متا سفانه با عکس ا لعمل مثبـت‌طرف د یگر موا جه نگر دیدند .
درشرق میانه ، متجاو زین وافرا طیو ن‌اسرائیلی با استفـا ده از کـمك قـوا ی امپر یا لیستی ، د رکار حل و فصل‌مسایل‌کار شکنی میکنند واو ضاع این نـــا حیـهٔ جهان جدا رو به و خا مت میرو د .
بلوك تجا وز کارا نهٔ نـــا تو ، تلا فـی‌جو‌یان ا لمان غربی که خوا هان تجد یـد نظر در نتا یج د و مـین جنگ جـها نی‌میبا شند ، همواره دران نقش بز ر گتـر ایفا میکنند ، به منبع دا ئمی خطر جنگ‌مبدل گر دیده ا ست .
سیاست ا مپر یا لیستی دایر به دخالت‌درامـور د یـگر د و ل و ملل بــا عـث افزا یش تشنج ا و ضا ع بین ا لمللـی‌میگر د د و سیا ست عظمت طلبی وسیا دت خوا هی در روابط بین ا لمللی نیز بهمین‌عواقب منجر میگردد و هدف آن تفر قـــه اندا ختن در جبهه وا حد مبا ر زه بر ضدا مپر یا لیست ها ا ست .
حملات پر سر و صدا ئیکه درین موردبکار میبرند ، قادر نیست ا ین حقیقت ر ا پرده پوشی کند که چنین سیا ستی د رکو ششهای ا مپر یالیزم برای متو قـف سا ختن جریان خـرو شان آ زادی ملـل‌مشرق ز مین که بعد از ا نقلاب کبیراکتوبر آغاز گردید به ا مپر یا لیزم کمك و یاری‌می کند .
در چنین او ضاع و ظیفهٔ تمام ملل‌عبارت‌از آ نست که در راه هر گو نه و هر قبیل مد عیان ، بــا صطلاح ر هبری جـها نی ،آنها ئیکه قصد حا کمیت بر سا یر کشورها وملل را دارند ، سد عبور نا پذیری ا یجادنما یند وما اطمینان داریم که مبا ر زهٔ ملل درراه صلح و همکاری صلح آ میز که هم‌اکنون ثمرات خودرا میبخشند ، هموا ر ه توسعه خوا هدیافت و همکاری همه جا نبه‌بین کشور های سو سیا لیستی و کشو ر هائیکه از قید سیا دت ا ستعمار نـجا ت‌یافته اند ، بدون شك یکی از مهمتر یـن عوا ملی در مبا ر زه بر ضد ا مپر یا لیزم، استعمار و شو نیزم ا ست .
اتحاد شوروی در سیاست خـار جی بلاانحراف از خط مشی معین که معطوف بـه توسعهٔ روابط دوستا نه با همه کشور ها ی‌صلحدو ست و د فع سیا ست تجا و ز و انقیاد ملل د یگر و غصب ارا ضی دیگران‌میباشد ، پیروی میکند .
برای ملل ا تحاد شوروی و ا فغا نستان‌وبرای صلح در آ سیا ، ا ین ا مر ا همیت زیادی دارد که سر حد های ما با متدا د ۲۳۰۰ کیلو متر در ظرف سا لهای متما دی سرحد صلح ، دوستی و آرا مش بو ده ومیبا شد و معتقد هستیم که در آ ینده نیز بهمین صورت باقی خوا هد ماند .
در ا تحاد شوروی به سیا ست بیطرفی‌وعدم ا لحاق ا فغا نستان قـدر و قیمـت بسزائی قا یل میبا شند ، این سیاست درحل مسا یل تر قی و پیشر فت کشورشما ا مکانات مهمی را فرا هم میسا زد .
مردم شوروی کوششهای مردم وحکو مت‌افغا نستان را در راه تر قی ا قتصاد ملی و فر هنگ ورسانیدن کادر های تخنیکی وعملی خود کا ملا د ر ك می نما یند .
افغا نستان با تعقیب سیا ست خا ر جی‌صلح دو ستا نه شا یسته ا متنان واحترام کلیه مبا ر زین راه‌صلح و آ زا د ی مـلل‌گردیده ا ست .
ضمن مطا لعهٔ مسایل پیچیده ، روا بطبین ا لمللی و مسائل ا ین منطقه آ سیـا

بارجال دو لتی کشور شما، مابارها مطابقت وسیع و یا مشترك بودن مو قـف هـا و نظریات حکو مت های ا تحاد شورو ی وافغا نستان را خا طر نشان سا خته ا یم وامروز نیز در جریان تبادل ا فکار بـاښا غلی نور احمد ا عتمادی ، صدر ا عظم افغا نستان ، مو قع مذاکره در ا طر ا ف مسایل بین ا لمللی ، منجملـه ا و ضا ع این نا حیه آسیا چنین بود .

اجازه بفرمائید اظـهـار امـتنان بنمایم که کشور های ما در آ ینده نیز فعا لیت خودرا متو جه تخفیف تشنجات بین ا لمللی بر قراری صلح پایدار در کرهٔ ز مـیـن خوا هند نمود .

در خا تمه میخوا هم ازشما آ قـا ی صدر ا عظم ، ا ز حکو مت ومردم افغانستان از آن مهمان نوازی گر میکه در مورد مـا نما یندگان ا تحاد شوروی مبذول شده است تشکر نموده یك بار د یـگر دو سا لـگر دزرین و خجسته یعنی پنجا همین سالگر ه استرداد ا ستقلال ا فغا نستان و پنجا همین سال جشن بر قراری روابط سیا سی بین دو د و لت مارا به شما تبریك بگو ئیم .

اجازه بفر ما ئید ، جام خـودرا بـه سلا متی دوستی خلل نا پذیر بین ا تحاد شوروی وافغا نستان بلند بنما ئیم .

برای صحت و سلا متـی ا علیحضر ت همایـونی محمد ظا هـرشاه ، پـاد شا ه افغا نستان .

برای صحت و سلا متی ښا غلی نوراحمداعتمادی ، صدر ا عظم ا فغا نستان و خا نم شان و ا عضای حـکو مت پـاد شا هـی افغا نستان .

برای مو فقیت های نو ین و ا عتلای مردم دو ست ا فغا نستا ن .

آ ر شیف هر دو کشو ر .

۱۷۸ - پیام صدر هیئت ر ئیسهٔ شورای عالی اتحاد جما هیر شوروی سو سیالیستی جلالتماب ن . و . پاد گور نی به عنوا ن اعلیحضرت محمد ظا هرشاه پـا دشا ه افغا نستا ن .

مو ر خ ۲۷ می ۱۹۶۹ مطا بق جـو زا ۱۳٤۸ .

اعلیحضر تا !

بنام مـردم شوروی و هیـئت ر ئیسـهٔ شورای عالی ا تحاد جما هیر شو ر و ی سوسیا لیستی واز جا نب خود به منا سبت سا لر و ز تا ریخی پنجا همین سال برقراری روابط د یپلو ما سی بین هردو کشور های ما ، به ا علیحضرت همایونی و مردم دوست افغان ، مراتب تبـریکا ت صـمیما نه راتقدیم میدا ر م .

پایه هـای دوستی ا تـحاد شوروی وافغا نستان ، تساوی حقوق و احترام متقابل طرفین ، عدم مدا خله در ا مو ر یکد یگروهمکاری به نفع صلح وا منیت ملل ، دران زمان قبهر ما نا نه گذا شته شد کـه د رکشور ما ا نقلاب کبیر سو سیا لیستی اکتبر پیروز گردید و ا فغا نستان در مبا رز هٔ مردانه بر ضد فشار ا ستعمار ، از استقلال ملی خود د فاع می نمود .

روابط د وستی ا تحاد شو ر و ی وافغا نستان و حسن همجواری دو کشور ما درشرایط او ضاع بین ا لمللی پیچیده که بار ها تغییر می یافت از محك آزمایش د ر آ مد .

سخنان لینن کبیر در بارهٔ نز د یکی واشتراك منا فع دو کشور و را جع باینکه میان کشور های ما چنان مسا ئلی و جو دندارد که ا حیا نا با عث ا ختلافات گر دد ویا ا قلا بر دوستی ما سا یه ا فگند ،تا ئید یا فت .

سر حد های ا تحا د شو ر و ی وافغا نستان سر حد های صلح و د و ستی وآرا مش میبا شند .

پیما نها ی سیا سی منعقدهٔ در بین کشورهای ما ، پیمان دوستی سال ۱۹۲۱ و پیمان بیطرفی و عدم تعرض سا ل ۱ ۳ ۹ ۱ که در لحظهٔ ا مضاء نیز وا قعهٔ بر جستهٔ در ا مور بین ا لمللی محسو ب میشد ند ،کما کان به ا مر صلح و ا منیت بین المللی به خوبی خد مت میکنند .

خط مشی همکاری دوستا نه و همه جانبه‌ای که کشور های ما پنجاه سال پیش برای روابط خود بر گزید ند ، ا مکان تو سعهٔ آن روابط ثمر بخش اقتصادی و عملی و تخنیکی و تجارت نا فع برای طر فین وتبادلات فر هنگی سو د مند برای هر دو کشور که مو رد ر ضائیت مندی مشتر ك بوده دارای آ یندهٔ بزرگی میبا شند ، بو جود آ ورد .

ما برای سهم بزرگی که ا علیحضر ت هما یونی شخصا در ا مر تو سعه وتحکیم روابط دو ستا نه و حسن همجواری بین کشورهای مادارند ، قدر و قیمت بسزا ئی قایل میبا شیم . کشور های مارا پشتیبانی مشترك از ایدا آلهای عالی صلح و ا منیت ملل و آ رزو مندی بر ا ینکه آ خرین بقایای سیستم ننگین ا ستعمار کا ملا و بر ا ی همیشه محو گردد و اصول همکاری متسا وی الحقو ق بین ا لمللی مظفر و پیروز گردد، متفق میسا زد .

ما منظر و مزا یای و سیع ا دا مهٔ توسعهٔ همکاری اتحاد شوروی وافغا نستان را د ر شئون مختلف روابط بین هر دو کشور ودرصحنهٔ بین ا لمللی مطا بق منافع کشو ر های ما و به نفع ا مر صلح در سرا سرجهان مشا هده مینما ئیم .

اطمینان را سخ دارم که روابط مو د ت آ میز ا تحاد شوروی و ا فغا نستان که مملو از روح صلحجو ئی و حسن تفا هم صمیما نه و ا عتماد میبا شد ، در آ ینده نیز برای ر فاه و سعا دت ملل کشور های ما و به نفع تحکیم صلح تو سعه و تقو یت خوا هد یا فت .

بهترین تمنیات و آ رزو مندیها ی ما ر ا به شخص ا علیحضرت تقدیم و مو فقیت ها و ر فاه ا فغا نستان را خوا ستا ریم . با ا حترا ما ت فا ئقه

ن . پاد گور نی صدر هیئت ر ئیسهٔ شورای عالی ا تحاد جما هیر شو ر و ی سو سیا لیستی .

کر ملین مسکو ۲۷ می ۶۶ ۱۹ .

آر شیف هر دو کشور .

۱۷۹ ـ پیام اعلیحضرت محمد ظا هـرشاه ، پا د شاه ا فغا نستان به عنو ا ن جلا لتماب ن . و . پاد گور نی صدر هیئت‌رئیسهٔ شورای عا لی ا تحاد جماهیرشوروی سو سیا لیستی .

مورخ ۲۷ می ۱۹۶۹ مطا بق جوزا ۱۳۴۸.

جلا لتماب عزیز !

بمناسبت پنجا همین سا لگره تا سیس‌روابط بین ا فغا نستان و ا تحاد شو رو ی بهترین تمنیات خودرا به جلا لتماب شما وجلا لتماب لیو نید بریژینف ، سر منشی کمیتهٔ مر کزی حزب کمو نست شو روی وو جلا لتماب ا لکسی ن . کـا سیگیـن ، رئیس شورای و زیران ا تحاد شوروی که‌مقارن به روز ا ستقلال ا فغا نستان بـــه مسافرت ر سمی و دو ستا نه باین کشو رپردا خته ا ندو د یگر زعمای ا تـحـا د شوروی و به آن ملت همسا یه و دوست‌اظهار میدارم .

نیم قـرن قبـل ، درسا ل ۱۹۱۹ ، د رحا لیکه ملت آزا د یخواه ا فغا نستا ن و زعمای آن که در پایان یك پیکار طولانی ،همه آ ثار تسلط خا رجی را محو و بـــه استر داد ا ستقلال و طن نا یل شده‌بودندوزمانیکه ملت و زعمای ا تحاد شو رو ی تحت ر هبری و لا د یمیر ا یلیچ لینن ،برای ر فع تجا و زا ت بیگا نگان مبار زه می نمو دند ، یعنی در سا لهای پر افتخارتاریخ معا صر هردو ملت ا سا س روا بط همسا یگی نیك افغا نستان واتحاد شوروی‌گذاشته شد .

افغا نستان مستقل ودولت جدیدالتاسیس‌شوروی بدون هیچگونه تر دد و به کما ل اطمینان یکد یگر را به ر سمیت شنا ختندودرین طریق بر همه دول جهان پیشقد م بودند ، چنا نکه هر دو جا نب در هما نلحظات حسا س تا ریخی لزوم ختم‌استعمار ونیات خودرا که متو جه تا سیس علا یـق‌دوستی بود به نو بهٔ خود ا ظهار واعلا ن کردند . مرور نیم قرن به ا ثبات رسا نیدکه هدف هردو دولت پیو سته تشئید مبانی صلح وهمکاری آزاد متکی بر حقوق مساوی‌بین ملل جهان بوده و می با شد .

علا یق ا فغا نستان و ا تحاد شو روی‌با ا تکاء باین ا سا سات ا ستوارورزنده وبر ا سا س ا عتماد و تفا هم بین جا نبین‌بیهم تقو یت یا فته و همکاری ا قتصا دی وسیع را بین هردو کشور خاصه درپانزده‌سال ا خیر میسر داشته است. مـر د م ما مسا عدت های ا تحاد شوروی را که د رتطبیق یکعده پروژه ها و پلا نـهـا ی ر شد اقتصادی افغانستان‌نقش موثر داشته ا ست،به نگاه قدر دانی مینگرند .

علایق ا فغا نستان و ا تحاد شورو ی‌در نیم قرن ا خیر عا مل بر جسته استحکام صلح درین منطقه جهان و بهترین نمو نهٔ‌همکاری مثبت بین دو کشور دارای نظا م اجتماعی و سیاسی مختلف و عا لی تر ین‌ثبوت همسا یگی نیك میباشد .

باتذ کار مو قع پنجا همین سا لـگر دتا سیس این علایق و با اظهار قدر دا نی از پیام دوستانه شما و زعما و مردم‌شوروی‌به مناسبت روز ا ستقلال ا فغا نستـا ن صمیمی ترین آرزو های خود و ملت خودرابرای تر قی و ر فای مزید ملت د و ست و همسایه اتحاد شوروی واستواری دو ستی‌بین هر دو ملت های ما ، ا ظهار میداریم.

محمد ظا هر

آر شیف هر دو کشور .

۱۸۰ – بیا نیهٔ ښاغلی ا . ن . کاسگین،رئیس شورای و زیران اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی . بمنا سبت افتتاح فارم غازی آ باد ننگر هار . مورخ ۲۸ می ۱۹۶۹ مطابق جو ز ا ی ۱۳۴۸ .

ښاغلی صدر ا عظم محترم !
دوستان محترم ا فغا نی !
ر فقـا ی عز یز !

مادر حا لیکه بمنا سبت پنجـا همیـن سالگرد ا ستقلال و تاسیس روابط بیـن افغا نستان و شوروی ، به ا فغا نستا ن مسا فرت نمو ده ا یم ، در مرا سمی اشتراك مینما ئیم که بمنا سبت ا فتتاح ر سمی فارم دولتی بر گذار گردیده و بهر دو سا لگره مر تبط میشود .

فارم غازی آ باد ، نتیجهٔ مساعی مردم افغا نستان میبا شد که در راه حل مسایل رشد ا قتصا دی ا فـغـا نستا ن مستـقـل صورت میگیرد ، د ر عین حال یکی ازعواملی بشمار میرود که سا ختمان آن مظهر همکاری ثمر بخش ا قتصادی طر فین ا ست .

اجازه بد هید ا مروز به کار گر ا ن ومتخصصینیکه در سا ختمان ا ین فـا ر م حصه گر فته ا ند تبریکات خودرا ا ظها رنمایم . شما کار بزرگی را ا نجام د ا د ه ا یـــد .

در ا ثر مساعی خستگی نا پذیر شما ،کانال ها برای آ بیاری بو جود آ مـده ، باغها مشجر گردید ه ، کشتزار ها احداث شده و قریه ها ا عمار گردیده و ز را عت در سنگلاخ خشك بو جود آ مده کـه د رتوسعه بیشتر ز راعت ا فغا نستان نقش بزرگی را بازی میکند .

در ا فغا نستان هنوز هم ز مین هـا ی دست نا خور ده و جوددارد و با توسعه زراعت هزا ران هزا ر هکتار ز مین بـه کشتزار های سر سبزی تبدیل شده ومنبع حاصلات ز یاد و بلند ر فتن سو یهٔ زندگی مردم میگر د د .

اعمار سیستم آبیاری و سا ختمان همچو پروژه ها ما نند سا ختمان زرا عتی وآبیاری کانال جلال آباد و سیله رشد عا لی بر ا ی جهش زراعت ا فغا نستـا ن بیك سو یـهٔ بلند و جدید میبا شد . بی مو جب نیست که فارم جدید که معنی آن غلبه بر طبیعت میباشد ، بنام فارم غازی آ باد شده ا ست.

مادر ا تحاد شوروی تجارب کافی را دراعمار د ستگاه ها ی آ بیـاری و ز ر ا عتـی سا ختن ز مینهای بایر وانکشاف ز ر ا عت و سیع اندو خته ا یم .

درین سا حه ز حمتکشان از بکستان ،تاجکستان ، ترکمنستان ، قـرغـزستان ، قزا قستان و د یگر جمهو ریت های شوروی بمو فقیت های بزرگی نا یل آ مده ا ند .

دران منا طق عقب مانده ا تحاد شوروی از هر جهت میتوان د ید که چطور د ر ا ثر زراعت عالی بصورت مداوم سطح ز ند گی مر دم روستا بلند رفته ، حیات نوین رویکار آمده ، و مد نیت پیش میر ود .

اعمار این فارم دولتی درننگرهار که بمسا عی شما بوجود آمده ، در راه ا نکشاف ز را عت افغا نستان که بر ا ساس تو لیدات زراعتی عالی بنایافته ، گام اول بشمار می آید .

از ا ینکه مردم شوروی در اعمار و ساختمان این فارم حصه گرفته اند ، شوا هد بزرگ دوستی و همکاری ا تحاد شو ر وی وافغا نستان را می بینیم که کشور ها ی ما مانند همسا یه های نیك ز ندگی میکنند.

استقبال گر م و مهمان نوازی را کـه در ا فغا نستان از ما بعمل آ مده ، بحیث

احسا سات دوستا نه وبی شا ئبهٔ مـر د مافغا نستـــان بـــا مـردم ا تـحاد شو روی می پنداریم واین احسا سات متقابل‌میباشد.
از طرف خود واز طرف تمام مردم ا تحادشوروی مو فقیت بزرگی را برای شما و تمام مردم افغا نستان آ رزو میدارم .
استـــوار و روز ا فزون بـــاد دوستی وهمکاری ا تحاد شوروی و افغا نستان .

آرشیف هردو کشور

۱۸۱ ـ بیانیهٔ شاغلی نوراحمد ا عتما دی،صدراعظم ا فغا نستان در مرا سم افتتا ح فارم غا ز ی آ باد ننگر هار .
مورخ ۲۸ می ۱۹۶۹ مطابق جوزا ۱۳۴۸ .

جلا لتماب ر ئیس شورای و ز یر ا ن‌اتحاد شوروی !
جلا لتـما بـــا ن !
مهمـــا نـــا ن محتر م !
همو طنـــان عزیز !
نها یت مسرت دارم هنگام ا فتتاح ا ین‌قسمت عمدهٔ پرو ژهٔ آ بیاری ننگر ها ر که با مسا عدت ما لی و فنی ا تحاد شورو ی‌باین مر حله ر سیده ا ست ، جلا لتما ب به نما یندگی از حکو مت و مردم کشو ردوست و همسا یهٔ ما اتحاد شوروی سهم گر فتند و در ا فتتاح آن با من ا شتـــراک‌میفر ما یند .
این سهم گیری شخص جلا لتماب د رمرا سم ا فتتاح یك پروژ ه د یگر کـــه نتا یج تعاون با ثمر ا تحاد شو ر وی وافغا نستان ا ست ، نشا نهٔ د یگری ا ز مو جو د یت روابط دوستا نه و صمیما نه‌است که در طی ا ین پنجاه سال ملت های مـارا بـــا هم نز د یك سا خته ا ست .سهم گیری شما از جا نب د یگر مظهر آن علاقمند یست که ا تحاد شوروی در مو ردهمکاری های ا قتصادی و فنی بین هر د و کشور دارند و بنا برین مراتب قدر دانی‌خود و حکو مت ا فغا نستان را از سهمگیری شما و همرا هان محترم شما درین مو قع‌فرخنده ، ا ظهار میدارم .
در حوت سا ل ۱۳۴٤ ـ مـــارچ ۱۹۶۵اعلیحضرت معظم همایونی پروژهٔ کـــا نا ل ننگر هار را در حا لیکه جلالتماب د یمتری‌پولیانسکی ، معاون ر ئیس شورای و زیران اتحاد شوروی از کشور خود نما یند گی‌میکردند ، ا فتتاح نمودند ، دران ز ما ن محلیکه اکنون بران ا ین همه تا سیسا ت‌ومزارع را با کمال ر ضائیت مندی مشاهده میکنیم ، سنگلاخ بایری بود که با و جـودگرما و شرا ئط د شوار طبیعی با نیر و و زحمت جوانان ا فغا ن و مساعدت جد ی وارزنده متخصصان شوروی بحیث یك فا ر م که در آستان بهره بـــر داری میبـــا شد ،دیده میشود .
در محو طه این فارم سا حهٔ بنام فا ر م‌دوستی تخصیص داده شده که دران نه‌تنها شخصیت های ا فغانی وشوروی بلکه‌مهمانان‌دیگر کشور های دوست ما نهال د و ستی نشانده ا ند و مو جو د یت چنین سا حه‌بهترین مظهر آ رزو های صمیمی ملت های افغا نستان و شوروی در راه تقو یت‌علایق‌دوستی متقا بل و همکا ری بین ا لـــمللی

میباشد .

مو فقیت ا ین پرو ژه ، نــه تــنها د رمجا هدات مردم ما بمنظور تکا فوی مو ا د غذائی ، بلکه در بهبود عمو می ز ندگا نی‌مردم ا ین نا حیهٔ کشور نقش بارز دا ر د .
تو لید سا حات سبز در مساعد سا ختن‌آب و هوا برای بهبود شرایط ز ند گا نی وپیشرفت مزید فلا حت مو ثر ا ست وخور سند یم‌که‌یکعده جوانان ما به مساعدت موسسات علمی شوروی برای تد و یر فنی‌تا سیسات آ بیاری و زراعت این پرو ژه بکار آغاز کرده ا ند و یا در آ یندهٔ نزدیك‌آماده میشوند .

مو فقیت ا ین پرو ژه بما ا مید میبخشدکه مساعی مردم ما در راه سر سبزسا ختن وبهره برداری کشور در آ ینده به نتا یج‌مو ثری وا صل شود .

همو طنان عزیز !

خدای پاك را سپا سگذا ریم که افتتاح‌این پروژه مقارن با میلاد سید ا لمر سلین ، پیا مبر ا سلام ا ست که مطا بق ارشادات‌عالیهٔ آن رسول ا کرم (ص) همه‌مسلمانان جهان درراه سعادت مادی و معنوی خویش‌بذل مجا هدت میکنند ، ا ین حسن تصادف رابرای مو فقیت این پروژه فال نیك گرفته‌کامیابی ملت ا فغا نستان را در مجا هدات ایشان در راه تر قی وطن عزیز از درگاه‌خدای توانا تمنی دارم .

آ ر شیف ا فغا نستا ن .

١٨٢ ــ بیانیهٔ بناغلی ا . ن . کاسیگین،رئیس شورای و زیران ا تحاد جما هیــر شوروی سو سیا لیستی در مراسم افتتا ح‌پو‌لی تخنیك کا بل .
مو ر خ ٢٩ می ١٩٦٩ مطابق‌جوزا ١٣٤٨.

آقای صدر ا عظم محترم !
آقای محترم ر ئیس ا نستیتو ت !
دوستان ، طلاب و معلمین عزیز !

اجازه بفر ما ئید این واقعهٔ بز ر گ رادر زندگی ا فغا نستان ، یعنی افتتاح‌رسمی انستیتوت پو لی تخنیك کــابل را بشمــا‌تبریك بگو یم .

این امر معنا ی عمیقی دا ر د که مرا سم‌رسمی کشا یش ا نستیتوت در ا یــا می صورت می پذیرد که مردم ا فغا نستــا ن‌پنجا همین سا لگرد ا ستقلال خودرا جشن میگیرد.

این عمارات ، تالار های درس ، لا براتوار ها و آ ز ما یشگاه ها که مظهر گرا یش وتما یل به پیشر فت و تــعا لی است ،مانند مو سسات صنعتی جدید و تا سیسات آبیاری نو که در کشور تان سا خته شده ،از جملهٔ مو فقیت ها و کا میا بی هــــا ی افغا نستان مستقل میبا شد و فقط بر ا ثرآن ا مکان پذیرشده اند که مردم افغانستان از آزادی خود د فاع کرده و در راه ترقیات‌مستقل قدم نهاده ا ند .

استقلال پایه و اساس ا عتلا وپیشرفت‌اقتصادی و فر هنگی هر کشو ر یست ، لیکن بعد از حصول ا ستقلا ل هر مــلتی‌می‌بایست کــار و ز حــمت ، مسا عی و کوششهای ز یادی مبذول دارد تــا ایــنکه‌این تر قیات جا مهٔ عمل پو شد . مــا د ر

قرن پیشرفت سریع علم و تخنیك و فکرجسور بشر ز یست میکنیم ، علم بهر یك از رشته های فعا لیت مردم بیشتر وپیشترنفوذ میکند و به اوجی رسیده ا ست که نه تنها کار جسمی بلکه پیچیده تر یـن‌جریا نات کار فکری نیز ا مکا ن پـذ یـر گردیده ا ست ، همهٔ ا ینها دور نمای‌بسیاروسیع تر قیات مد نیت ، با لا بردن سطح زندگی ملل وازبین بردن‌گرسنگی، امراض ،عقب ما ندگی و فقر را می کشا ید .
نتا ئج ا نقلاب علمی و تخنیکی میتوا ندوحتما با ید در د ستر س تمام ملل قاطبهٔ بشر قرار گیرد .
اکنون بیشتر از هر و قت هر کشوری‌به متخصصین و کار شنا سا نیکه ما هر ، دانا و بخوبی تهیه شده باشند و تر قی وپیشرفت بدون آنها ممکن نیست ، احتیاج دارد . برای کشور های د نیا که‌امپریالیزم‌مدت مدیدی ما نع تر قیات آنها بـو د ، مسئلهٔ تهیه و تر بیت کادر های ملی، علمی‌وتخنیکی جنبهٔ مخصو صا تعویق نا پذیری دارد ، ا نستیتوت پولی تخنیك کا بل د رحل آن کمکی قابل ملاحظه خوا هد کرد .
درین مد رسهٔ عا لی ا نجنیر ها ، کا رشنا سان دارای تخصص تخنیکی عا لی در رشته های متعدد که ا قتصاد ا فغا نستان‌به آنها ا حتیاج دارد ، تهیه و تر بیت خوا هند شد . ما به ا نجنیر ها و کارگران‌افغا نی و بتمام کسا نیکه در سا ختما ن این مدرسهٔ عالی شر کت کـرده ا نـد ،دا نشکدهٔ که با ید بمر کز مهم تـهیـه و تر بیت کادر های ملی، تخنیکی و علمی‌مبدل گردد ، تبریك و تهنیت می گو ئیم .
ما به استادان ، معلمین و طلابی که بنا م‌پیشبرد کشور خود در راه تر قی وتعا لی، درینجا کار و تحصیل خوا هند نمـو د ،تبریك و تحسین گفتهٔ بزرگترین مو فقیت آنهارا خوا ستاریم .
هم ا کنون ا تحاد شوروی و ا فغانستان‌در رشتهٔ علوم و تهیه و تـر بـیـه کـا ر شناسان تخنیکی همکاری می نما یند ، وایـنا مر در مبا د لهٔ دا نشمندا ن و طلا ب و تشکیل مطا لعات علمی مشترك عملی میشود.درایجاد انستیتوت پو لی تخنیك کابل نیز مردم شوروی بو سیلهٔ کار خود ، سهمی‌گرفته ا ند .
این مر کز تحصیلا تی یکی از پرو ژه‌های همکاری ا تحاد شوروی و افغانستان است که سنگ ا ول این در سال ۱۹۶۳ ازطرف ل . ا ی . بریژ ینیف گذاشتـه شده بود ، و قتی که ا یشان به عنو ا ن‌صدر هیئت ر ئیسهٔ شورای عالی ا تحا د شوروی از ا فغا نستان باز دید ر سمی‌نمودند . یقین داریم که کار شنا سا ن شوروی ، ا ستـادان و اعضا ی علـمی ومعلمینی که طبق قرار داد کشور ها ی مـا در تنظیم جریان د رو س ا ین ا نستیتو ت‌شر کت بنما یند ، سعی خوا هند نمو د ، تمام معلو مات و تجارب بزرگ خو د ر ابدسترس شما تقدیم دارند .

شکی نیست که آ نها بادرك کا مـــلا همیت بزرگ و ظا یف خود کار خوا هند کرد . ا تحاد شوروی مصمم ا ست آنچه‌راکه‌در خور توانائی آ نست ا نجام د هد ، تـا اینکه حیطهٔ همکاری علمی و تخنیکی آن به‌افغا نستان همواره و سیعتر گر د د .
ما میخوا هیم بار د یگر خـاطر نشا ن‌سازیم که حکو مت شوروی ا دا مهٔ تحکیم روابط دوستی و مو دت آ میز خودرا بـــاافغا نستان یکی از مهمتر ین و ظا یـف سیاست خا رجی خود میدا ند و از رو ی‌همین ا صل کلیه مسایل همکاری ا تحا د شوروی وافغا نستان را ارزیابی مینما ید .
دوروز پیش مـردم ا تحـاد شوروی وافغا نستان بمنا سبت پنجاه سا لگی‌برقراری روابط د یپلو ما سی در میان کشور ها ی‌ما جشن گرفتند ، د رین پنجاه سال گذشته،

دوستی ا تحاد شوروی وافغا نستان بیش‌از پیش ا ستحکام یافت و این ا مر گواه برا نست که ا ین دوستی با ا حتیا جا ت‌حیاتی کشور های ما مطا بقت دارد .
روابط ا تحاد شوروی و ا فغا نستا ن‌مملو از روح ا عتماد بوده و هر دو کشور اطمینان کا مل دارند که صلح و آ ر ا مش‌در سر حد های مشترك ما هیچگاه مختـل نخوا هد گر دید . اتحاد شوروی‌وافغانستان‌بایکدیگر تجارب بزرگی نموده و با یـدگفت که تر قی ا قتصادی ا فغا نستان بر ا ی‌توسعهٔ بیشتر همکاری ا قتصادی کشور ها، شرا یط خو بی بو جود می آ ورد .
همهٔ ا ینها نتا ئج نیك تو سعهٔ پنجاه‌ساله روابط ا تحاد شوروی و ا فغا نستان اسْت .
اما باید گفت که در ظرف پنجاه سا لہا مپر یا لیست ها مکرر در صد د برآمدند میان ا فغا نستان و شوروی نفاق و جدائی‌تو لید کنند ، لیکن تمام د سا یس آ نا ن نقش بر آ ب در آمد واکنون یاد آ و ر ی‌این ا مر به آن سبب بجا ست که ا مرو ز هم د شمـنان د وستی ا تـحاد شوروی وافغا نستان و جود دارند ، آنهـا خـود را دوستان حقیقی ملل تمام کشور های درحال‌رشد معرفی میکنند ، دربارهٔ مبا ر زه در راه جهان نو وعادلانه ، جملات پر آب و تـــا ب‌اداء میکنند و لی در حقیقت بین مللی که بر ضد ا مپر یا لیزم و ملیتا ریزم مبارزه‌میکنند تخم نفاق و بی ا عتما دی کا شته ، از پیشرفت آ نان مما نعت میکنند وبرتشنج‌او ضاع بین ا لمللی می ا فزا یند و د ر ضمن از تحریکات نظا می در سر حد های‌همسا یگان خویش خود داری نمی نما یند.
آنها در تعقیب مقا صد سیا دت جویا نهٔ‌خود میخوا هند که‌بین کشور های مــا نند اتحاد شوروی ، ا فغا نستان ، پا کستا ن‌و هند روابط دوستا نه تو سعه و تحکیم نیابد بلکه ا ختلا فات و منا قشا تی رویْ‌د هد . ما یقین داریم که آنها ئی که قصد ا ختلال روابط ا تحاد شوروی وافغانستان‌را دارند نا کام خوا هند شد و فقط خود را بعنوان د شمنان صلح همکاری و تـر قـی‌افشاء خوا هند کرد .

بین ا فغا نستان و ا تحاد شور وی ،دولی که نظا مها ی ا جتما عی واقتصا دی متفاوت دارند ، روابط بر قرار شد ه کـــه‌بر پا یهٔ ا صول برابری ، ا حترام متقابل، استقلال و حا کمیت وهمکاری ا ستوا رمیباشد ، سر مشق ا ینگو نه منا سبـا ت درحال حا ضر ا همیت فوق ا لعا د ه دارد،چون سر نوشت صلح وابسته باین است‌که آیا ا صول مذ کور در ا مور بین ا لمللی‌افزا یش خوا هد یا فت . دوستی ا تحا د شوروی وافغا نستان نشان مید هد که‌روابط‌دارای ا ین خوا ص عملا ا مکان پذ یر است وقادر ا ست از عهدهٔ آ ز ما یشی برا یدونتا ئج نیکی بخشند .
ما معتقد هستیم که همکاری دا نشمندان‌ومتخصصان ا تحاد شوروی و ا فغا نستان بخصو ص د رینجا در ا نستیتوت پو لی‌تخنیك کا بل تو سعهٔ بیشتر یا فته و از روی عنعنه دو ستی صمیمی که مختص‌روابط‌کشور های ما ست ، عملی خوا هدگردید.
جوانا نیکه در ا نستیتوت پو لی تخنیك‌کابل‌و ظا یف بسیار مسئول و ار جمند ی د ر پیش دارند . چون باید دا نش های راکه‌بشریت اندو خته ا ست ، فرا گیرند وآنها را بکار بند ند تا ا ینکه بتوا نند ازثروت‌های طبیعی کشور خود و سیعا ا ستفا ده نموده . ا قتصاد ملی و فر هنگ و علو م‌کشور خودرا تر قی د هند . ا ین جوانا ن باید همچنین و ظیفهٔ خود را در قبال مردم‌خویش و نو ع بشر ا یفا نما یند . باین معنی که به صلح ترقی وهمکاری بین المللی‌خدمت کنند . د و ستان عزیز مو فقیت‌های بزرگ شمارا آرزو مندم ، کا میابی ها ی‌تمام مردم ا فغان را خوا هانم . استوارباد

همکاری همه جا نبه ا تحاد شور وی وافغا نستان ، زنده باد دوستی ا تحـا د شوروی و افغا نستان .

آرشیف هردو کشور

۱۸۳ - بیانیهٔ شاغلی نوراحمد ا عتما دی، صدر ا عظم ا فغا نستان در مرا سم افتتاح پو لی تخنیك كا بل .
مو ر خ ۲۹ می ۱۹۶۹ مطابق جوزا ۱۳۴۸.

جلالتماب رئیس شورای و زیران ا تحادشوروی !
جلا لتما با ن !
حا ضرین محترم !
دو ستان عز یز !

افتتاح عمارت پو لی تخنیك بحیث یکی‌ازمراکز علمی و فنی کشور فر صت خجستهٔ است که آ نرا با کمال صمیمیت به‌هموطنان‌عزیز تبر یك میگو یم .

این عمارات که مطا بق عصری تر یـن‌معیار ها سا خته شده و با و سایل عصری مجهز میبشا شد ، نتیجهٔ از همکاریها ی بالمرکشور دوست و همسایهٔ ما ا تحا دشورو ی است . د رین لمحه بخاطر می آ و ریم که‌شش سال قبل گذ اشتن تهداب این‌عمارت با سهمگیری جلا لتماب لیو نید بریژ ینف‌صورت گرفته بود .

درین ز مان که مقارن به پنجا همین‌سالگردتاسیس روابط ا فغا نستان و اتحاشوروی میباشد ، تکـمیل ا ین عمارات مظـهر آ ن‌آرزو مندی تا ریخی ا ست که راجع بـه افغا نستـا ن مستقل ا ز یکطـرف و دو لت‌جدید ا لتا سیس ا تحاد شوروی ، تحت رهبری و لا دیمیر ا لیچ لیـنـن از جـا نب‌دیگر در مورد همکاریها ی آ یندهٔ هر د و کشور با سا س ا حترام و ا عتمادمتقابل‌وهمسا یگی نیك در ا سناد و ا ظها را ت خویش ، ذ کر کرده بودند .

کـمـال مسرت دا رم کـه یك شخصیت‌بر جسته کشور دوست ما ، ا تحادشوروی جلا لتماب ا لکسی کا سیگیـن ، ر ئیس‌شورای و زیران آ نکشور از حکو مـت و مردم خو یش نما یندگی کرده ، با شرکت‌ایشان درین محفل ، ا ین مرا سم ا همیت خا صی می یا بد .

ضمنا آ رزو مندم مرا تب قدر دا نی‌حکو مت ا فغا نستان را از خـد مـا ت متخصصان تعمیراتی و ا ستا دان تدریسی‌شوروی ، پو لی تخنیك ، ا ظهار دا رم که ما نند د یگر همقطا ران و همو طن خو یش‌که در پرو ژه های مختلف مورد مسا عدت اتحاد شوروی با کمال صمیمیت و پا بندی‌صرف مساعی نموده ا ند .

معا ونت ا تحـادشوروی در ا کـمـا ل‌تعمیرات و تدریسات مو سسهٔ پولی تخنیك یکی از د یگر نمونه های بارز مسا عد ت‌های ارزنده ا تحادشوروی ا ست که نمودار دوستی عنعنوی مر د مان هر دو کشو رمیباشد ، باین منا سبت یکبار د یـگـر از طرف مردم ا فغا نستان به ا ین مسا عدت‌ها ا ظهار ا متنان مینما یم .

این موسسهٔ بزرگ علمی در کنار دیگرمرا کز تعلیمات عا لی کشور سهم برجستهٔ در تعلیم و تر بیت جوانان مـا خوا هـدداشت که کادر فعال پیشر فت ا فغانستان فردا را تشکیـل داده ، دورهٔ را آ مـا دهخوا هد کرد که فر ز ندان ا فغان قسمت بزرگتر خد مات فنی مورد نیاز وطـن ر ابعهده گیرند .

من به د ختران و پسران و طن میگویم،فردای مملکت در د ست شماست ، ا مید برای فـردای بهتر کشور با شمـا ست ،شما در قبال مسئو لیت بزرگ قرار دارید، پیشرفت ا عتلای ا فغا نستان عزیز بـه‌مساعی و دا نش شما بستگی دارد. مردمان ا مروز محل خود را برای شما میگذا رندواین ا ما نت مقد س را بشما می سپا رند، پا سدار نا موس و طن شما خوا هید بود ،شما میتوانید به قوت ا یمان و بـا سلا ح علم و دا نش بر مشکلات و پسما نی هـانا یق گر دید . جوانان ما با ید مطا بق به مقتضای عصر و ز مان که در پیش‌دارندبه تعلیم و تر بیت مجهز گر د ند ، مابا ید کیفیت را بر کمیت مقدم بدا نیم ، حصول‌دیپلوم تنها غا یه نبا شد ، سو یهٔ علمی و تر بیوی مظهر فضیلت وا قعی جوانا ن‌ما با ید با شد .

ملت ا فغا نستان ازین جوا نان متو قع‌است ، با بذل مساعی شبا روزی به‌کسب و تحصیل علوم عصری پردا خته ، باافکارسلیم و متر قی و فهم کا مل مسئو لیت های خود و ضرورت های جا معهٔ ا فغا نی‌با پا کیزه ترین آ رزو های و طن‌خوا هی و حر مت دا شتن خصو صیات وارزشهای‌عالیهٔ ملی خو یش خودرا برای خـد مت وطن فکرا ، عملا و روحا آ ماده سا ز ندودر تا مین ا ین ا هداف عا لیه که ا زین کانون علم ودا نش تو قع بر ده میشود ،برای منسو بین آن از درگاه خدای پاك توفیق نیاز میکنم .

آر شیف ا فغا نستان .

۱۸٤ ــ ا علا میهٔ مشترك ا فغا نستان واتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی . مورخ ۳۰ می ۱۹٦۹ مطابق جوزا۱۳٤۸ .

نظر بد عوت ښا غلی نور احمد اعتمادی،صدر ا عظم ا فغا نستان ، ښا غلی . لکسی ن . کا سیگین ، ر ئیس شورای و زیرا ن‌اتحاد شوروی ، ا ز تاریخ ٥ تا ۹ جوزای ۱۳٤۸ مطا بق ۲٦ می تا ۳۰ می ۱۹٦۹ ،بافغا نستان مسا فرت ر سمی و دوستا نه نمو د ند .

ذوات آتی‌به معیت ښاغلی ا لکسی ن .کا سیگین مسا فرت نمود ند :

ښا غلی ا حمد بیگ ا . س . سویوم‌بایوف ، ر ئیس شورای و زیران‌جمهوریت شوروی سو سیا لیستی قر غز ستان .

ښاغلی ا . ف دی اور دیتا ، رئیس‌شورای و زیران جمهو ر یت شو ر و ی سوسیالیستی مولد او یا .

ښاغلی س . ا . سکا چکو ف ، ر ئیس‌کمیتهٔ دولتی روابـط خارجی ا قـتصا د ی مربوط شورای و زیران ا تحاد شورو ی .

ښاغلی و . م . و ینو کرا د و ف ،معین وزارت ا مور خا رجه ا تحادشوروی .

ښا غلی ا لکسی کا سیگین تبریکا ت‌هیئت ر ئیسهٔ شورا ی عا لی اتحادشوروی وحکومت و مردم ا تحاد شوروی را بحضوراعلیحضر ت هما یونی محمد ظا هر شاه ، حکو مت و مردم افغا نستان ، بمنا سبت‌روزاستقلال افغا نستان که بتا ریخ ٦ جو زا مطابق ۲۷ می تجلیل گردید ، تـقـد یـم‌نمودند. همان روز با پنجا همین سا لگر د بر قراری روابط اتحاد شوروی با فغا نستان‌مقارن بود واین روز تاریخی نیز به نـحو شا یسته در ا فغا نستان تذکار یا فت .

رئیس شورای و زیران ا تحاد شو ر وی‌در مدت ا قا مت خویش در ا فغا نستا ن با تفاق جلا لتماب نور احمد ا عتما د ی‌در مرا سم با شکوه ا فتتاح مـــو سسه پو لی تخنیك کا بل که یك مرکز مـهـم‌تر بیت کا در های ملی ا نجنیران و ا هل تخنیك ا فغا نستان میشود ، سهم گرفتند .

این موسسه ، به مسا عـدت ا تحـا دشوروی اعمار یافته ا ست .

الکسی ن . کا سیگین و همرا هـــا ن‌شان از موسسات د یگر که بمسا عـد ت اتحاد شوروی سا خته شده ، بشمول‌سیستم‌آبیاری ننگر هار که در آنجا در مر ا سم افتتاح فارم غازی آ باد سهم گــر فتند ،دیدن نموده و با ز ندگی و تر قیات مردم افغا نستان در ا عمار ا قتصاد و فر هنگ‌ملی آ شنا ئی حا صل کردند .

در همه جای ا فغا نستان از مهما نـان‌عا لیـقدر شوروی و همرا هـان ا یشا ن پذیرائی گرم و مهما ن نوازی که مظـهراحسا سات دوستی و احترام مردم افغانستان نسبت به مرد مان شوروی ا ست ، بعمل‌آ مـــــد .

رئیس شورای وزیران اتحاد شوروی بااعلیحضرت معظم هما یونی محمدظاهرشاه ، صدر اعظم ښا غلی نور ا حمد ا عتما د ی‌ودیگر ر جال و شخصیت های د و لتی و اجتما عی ا فغا نستان ملا قات ها ومذاکرات‌نـمو د .

از جـا نب ا فـغا نی ذوات آ تی د رمذاکرات ا شتراك دا شتند :

دکتور علی ا حمد پو پل ، معـا و ن‌اول صدارت عظمی .

ښاغلی عبدالله یفتلی ، مـعاون د و م‌صدارت عظمی .

انجنیر محمد حسین مساء ، و زیرفوایدعـــا مـه .

ا نجنیر میر محمد ا کبر ر ضا ، و زیرزراعت و آ بیا ری .

دو کتور عبد ا لصمد حا مد ، و ز یـرپلا ن .

دو کتور عبد ا لو ا حد سر ا بی ، وزیرمشا و ر .

جنرال محمد عا ر ف، سفیر کبیرافغـانستان در ا تحاد شوروی .

دو کتور روان فر هادی ، مدیر عمو می‌سیا سی و یکعدهٔ د یگر از ا را کین‌وزارت ا مور خا ر جه .

در این مذا کرات از جا نب ا تحـــا دشوروی ا شخا ص آ تی سهم دا شتند :

ښا غلی ا حمدبیك سوم یوم با یف ،رئیس شورای و زیران جمهوریت‌قرغزستان شوروی سو سیا لیستی .

ښاغلی ا . ف . دی اوردیتا ، ر ئیس‌شورای و زیران جمهو ریت مو لد ا و ی شوروی سوسیا لیستی .

ښاغلی س . ا . سکا چکوف، ر ئیس‌کمیتهٔ دولتی روابط خارجی ا قتصا دی مربوط شورای و زیران ا تحاد شوروی .

شاغلی و . م . و ینو گـرا د و ف ،معین وزارت ا مورخارجه اتحاد شوروی .
شا غلی ك . ا . ا لکسا ندر ر و ف ،سفیر کبیر ا تحاد شوروی در افغانستان .
شا غلی س . پ . کیکتیف ، ر ئیس‌شرق میانهٔ وزارت ا مور خا رجه ا تـحا د شوروی .
شاغلی ا . ا . مار چوك ، معاون ا و لریاست مطبو عات وزارت ا مور خا ر جه ا تحاد شوروی .

۱ ـ در جریان ا ین مذا کرات که د رفضای دوستا نه و حسن تفا هم صو ر ت گرفت مو ضو عات مر بوط تو سعه وتحکیم‌روابط ا فغا نستـان با ا تحـاد شوروی و همچنین دربارهٔ اوضاع بین ا لمللی موردعلا قه جا نبین بشمول مسا یل این منطقه آسیا ، تبـا د ل نـظر سو د مـنـد صورت‌گرفت .

جا نبین با ر ضا ئیت مندی عمیق خا طرنشان نمودند ، ز مانی که ر هبران مبارزهٔ استقلال ا فغا نستان و مو سس د و لت‌شوروی ولا د یمیر ا یلیچ لینن ، با وجود تفاوت نظام های ا جتماعی و سیاسی هردوکشور روابط دوستی و مودت را مبنی بـر تساوی کا مل حقوق ، ا حترام ا ستقلال‌وحا کمیت و عدم مدا خله در ا مور دا خلی یکد یگر ، بین هردو ملت بر قرار نمو دند،این ا قدام شان مظهر کـمال تـد بیر و خر د مند ی بو د .

خط مشی سیا ست حسن همجوا ری وهمکاری متنوع که از طرف دو لت هـا ی افغا نستان و ا تحاد شوروی برای ر وا بطءتقا بل پنجاه سال قبل گزیده شده بود در د شوار ترین او ضاع بین ا لمللی ا زآزما یش ز مان بدر آ مده و قدرت حیاتی خودرا به ا ثبات ر سا نید .

۲ ـ معا هدهٔ دوستی مورخ ۱۰ حو ت۱۲۱۹ مطابق ۲۸ فبروری ۱۹۲۱ و معا هد ه بیطرفی و عدم تعر ض متقا بل مـو ر خ۲ سر طان ۱۳۱۰ ، مطا بق ۲٤ جون۱۹۳۱، که بین افغا نستان واتحاد شوروی منعقدشده ، تا کنون پایه اساس روابط طر فین را تشکیل داده ، با کمال ا طمینان بر ا ی‌منا فع هردو کشور خد مت میکند ، و ضع وآرا مش درسر حد های مشترك دو کشورعا مل مهم ثبات درین منطقه آ سیا و د ر تشئید صلح جها نی بشمار میرود .

روابط دوستانه بین ا فغا نستان واتحادشوروی طی پنجاه سال ا خیر نـمو نه و سر مشق عملی همزیستی مسا لمت آ میزدول دارای نظام ها ی ا جتماعی مختـلـف میبا شند .

هردو جا نب با بر گذاری مرا سم نیم‌قرن حسن همجواری ا فغا نستان و اتحاد شوروی رضائیت مندی کامل‌خودرا ازتوسعه‌واستواری پا یدار علا یق بین هر دوکشور اظهار نموده ، خا طر نشان کردند که ا ین‌علا ئق از قضایا ومنا ز عات حل نا شده مبری و حا یز روح ا حترام و ا عتماد متقابل‌است .

۳ـهمکاری مفید و متنوع ا قتصادی وفنی بین ا تحاد شوروی و ا فغا نستان با مو فقیت جریان دا شته ، تجارت بطوریکه‌برای طر فین نا فع است ، تو سعه می یابد وروابط علمی و فر هنگی بین جا نبین غنی ترمیگر د د .

جا نب ا فغا نی ا ظهار ر ضا ئـیـت‌مندی نمود که همکاری ا قتصادی شو ر وی وافغا نستان عاری از همه شرایط سیا سی‌بوده ، در ا مـر ا عـمار ا سا س ر شد اقتصادی مردم ا فغا نستان نقش بارزداشته‌است و با مسا عـدت ا تحـاد شوروی ، مو سسات صنعتی مو لد نیروی بـر ق وشا هراه های عصری حمل و نقل درافغانستان اعمار یافته و یا تحت سا ختمان میبا شد .

طرفین تذ کر دادند که تجارب ا تحا دشوروی در سا ختمان مو سسات بز ر گ آبیاری ، در ا مر ا حداث سا ختما ن های‌آبیاری در ا فغا نستان ، با مو فقیت مورد استفاده قرار گرفته ا ند .

طرفین ا ظهار ر ضائیت مندی نمو دندکه‌عدهٔ ز یادی از کا در هـا ی علمی ، فـنی و مسلکی ا فغانی بهمکاری ا تحاد شورویآ ماده شده ا ست .

در جریان مذاکرات ، طر فین را جــع‌به مسا یل همکاری ا قتصادی بین ا تحا د شوروی وافغا نستان تبادل نظر نمو ده ،رضا ئیت مندی خودرا در بارهٔ ا جر ا ی موفقانه موا فقتنا مه ها ی ا قتصاد ی کـه‌بین هردو کشور منعقد گر دیده ، ا ظهار نمودند و خا طر نشان گر دید که برا ی‌تو سعهٔ ا ین همکاری در جر یان سو مین پلان پنجسا لهٔ ا قتصا دی ا فـغا نستا ن‌بر اساس قرار داد ها ئیکه بمو قع آن بین طرفین منعقد گردیده ا ست ، ا مکا نا ت‌مسا عد مو جود ا ست .

٤ ـ هردو حکو مت تصمیم گر فتند ،کمیسیون مشترك حکـو متی همـکـا ر ی اقتصادی و فنی ا تحاد شوروی و افغانستان‌را تا سیس نما یند .

طرفین مو جو دیت ا مکا نات نو ین رادرسا حهٔ حمل و نقل ز مینی و هوا ئی ، بین هر دو کشور و همچنین ا مکان بکا ربردن شبکهٔ شا هراه های ا فغـا نستان را به مقصد ترا نزیت ، مطابق منافع هر د وکشور و د یگر کشور های ا ین نا حیـه آسیائی می شنا سند .

طرفین عقیدهٔ را سخ خود را ا ظـها رنمودند که علا یق دوستی عنعنوی وهمکاری وسیع بین ا فغا نستان و ا تحاد شو ر وی‌در آ ینده نیز به مو فقیت تو سعه واستحکام خوا هند یافت .

٥ ـ جا نب شوروی ، خط مشی بیطر فی‌عدم ا لحاق ا فغا نستان که برای حل‌مسایل مربوط به تر قی و پیشرفت ا فغا نستا ن‌ا مـکا نـات مهمی را فرا هم میساز د و افغا نستان با پیروی آن شا یستهٔ قدردانی‌و ا حترام کشور های صلح خواه جها ن گردیده ا ست ، تمجید می نما ید .

اتحاد شوروی وافغا نستان در آرزومندی‌مشترك راجع به تا مین صلح پا یدار د ر توسعه همکاری بر ا سا س مساوات بین‌دول بزرگ و کو چك متفق ا لرای اند .

ا تحاد شوروی و ا فغا نستان عزم‌راسخ‌دارند ، باتفاق د یگر کشور های صلــح دوست درراه رفع تشنجات بین ا لمللی وقطع مسا بقهٔ تسلیحا ت و جلو گیر ی ا ز انتشار سلاح ذره وی ، صرف مسا عـی‌نما یند .

طرفین برین معتقدند که قوت نبا یـدوسیلهٔ حل مسا یل بین ا لمللی گر دد ، مسایل مورد ا ختلاف در علا یق بین دو ل‌باید به‌وسایل صلح آمیز از طریق مذاکرات‌و کا ملا موا فق با صول عا لیهٔ منشور ملل‌متحد ، حل و فصل گر دد .

اتحاد شوروی وافغا نستان حق همه ملت‌هارا برین صمیمانه محترم میشما رند که در ا مور دا خلی و در سا ختمان ز نـد گی‌وترقی ا قتصاد وفر هنگ ملی مطا بق به آ ر ز و هـا و مـنا فـع و بـا ر ز ش ها ی‌ملی و عنعنوی خویش از هر گو نه مداخلهٔ قوت خارجه آزاد با شند .

اتحاد شوروی وافغا نستان یك بار د یگرپشتیبا نی خودرا از حل هر چه زو د تر وعا د لانه مسئلهٔ و یتنام از طریق سیاسی‌اظهار میدا رند ، بطوریکه آ رزو ها ی مردم ویتنام تا مین گردیده وویتنام از د خا لت‌خارجی در ا مور دا خلی خویش فـا ر غ با شد .

٦ ـ طرفین تحر یـکات پیهم نظا می‌اسرائیل را بر چند دو لت عربی تقبیـح

نموده ، معتقد ند ، جز با تخلیهٔ همه قوای‌اسرا ئیلی از ارا ضی اشغال شد ه ، صلح پایدار و عا د لانه در شرق میانه تـا مین‌شده نمی توا ند .
صدر ا عظم ا فغا نستان و ر ئیس‌شورای‌وزیران ا تحاد شوروی طی ملا قـا تـها و مذا کرات خو یش با تذ کار ازان عصرقهر ما نا نه که مرد مان ا فغا نستان و اتحاد شوروی هر کدام برای د فـاع ا زاستقلال دو لـت هـای خـو یش بر ضد تجاوزات قوای ا ستعماری و ا مپر یالیست‌مبارزه می نمو دند ، یکـبار د یگر عز م را سخ هردو حکو مت را در پشتیبا نی‌کامل‌از مبا رزهٔ عا د لا نهٔ مر د ما نیکه تا کنون تحت سلطه استعمار میباشند ، اظهارنمودند، تاهرچه زود تر از یوغ ا سارت بیگا نگان رهائی یا بند .
طرفین عقیده دارند ، تطبیق کـــا مـل‌اعلا میهٔ ملل متحد را جع به ا ستقلال‌کشور ها و مر د ما نیکه تحت حا کمیت استعمارمیبا شند ، تعویق نا پذیر ا ست .
طرفین هنگام تبادل نظر بر مسا یل‌موردعلاقه مشترك مو قف های ا ساسی خودرا که در ا سناد واعلامیه های مشترك ا تحا دشوروی وافغا نستان قبلا بیان گردیده‌است، تائید نمودند .
طرفین ا ظهار تصنمیم نمودند که‌درآینده‌نیز راجع به مسا یل بسط روابط دو جانبه ودربارهٔ مسا یل عمده بین ا لمللی کـــه‌مورد علا قه مندی مشترك ا یشان میباشد، تبادل نظر صمیما نه و صریح خو یش راتعقیب نموده و باین منظور عنعنه تماسهای شخصی و ملا قا تها را به سو یه هـــا ی‌مختلف دوام د هند .
طرفین ا ظهار ا طمینان نمو دند کــه‌باز دید ښا غلی ا لکسی ن . کا سیگین ، رئیس شورای و زیران ا تحاد شوروی ا زافغا نستان سهم جدید و مهمی در توسعه وتحکیم مزید علا یق ا تحاد شو ر وی وافغا نستان خوا هد دا شت .
رئیس شورای و زیران ا تحاد شوروی، ښاغلی ا لکسی ن . کا سگین و همرا ها ن ایشان از پذیرائی گرم و صمیما نه ا ی که‌نسبت به ا یشان ا براز گردیده به‌حکومت ومردم ا فغانستان اظهار سپا سگذا ر ی وتشکر نمودند .
نظر به هدایت هیئت رئیسه شورای‌عالی‌اتحاد جما هیر شوروی وحکومت ا تحا د شوروی ، ښاغلی ا لکسی ن . کا سیگین،رئیس شورای و زیران ا تحاد شو ر و ی ، از ا علیحضرت معظم همایو نی ، محمدظاهرشاه د عوت نمودند تابه و قت مسا عـــد از ا تحاد شوروی باز دید فرمایند .
این د عوت با کمال ر ضا ئیت مند ی‌قبول گر دید .
همچنین ښا غلی ا لکسی ن کا سیگین‌از طرف حکو مت ا تحاد شوروی از ښاغلی نور ا حمد اعتمادی صدر ا عظم ا فغانستان‌دعوت نمودند ، تا به اتحاد شوروی مسافرت رسمی نمایند ، ا ین د عوت بااظهارتشکرپذ یر فته شد .

آرشیف افغا نستان ، مطبو عات ا تحادشوروی .

۱۸۵ ـ پرو تو کول بین حکو مت شاهی افغا نستان و حکو مت ا تحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی راجع به ا دا مهٔ همکاری در قسمت هید رو میتئو رو لوژی . مورخ اول جون ۱۹۶۹ مطا بق جوزا ۱۳۴۸.

حکو مت شا هی ا فغا نستان و حکو مت اتحاد اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی نظر به منا سبات دوستا نه و حسن همجواری که ما بین هردو کشور مو جود ا ست و بمنظور ا نکشاف و تقویت همکار ی د رقسمت هید رو میتئو رو لو ژی به مراتب آتی موا فقت نموده ا ند .

مـــادهٔ ۱

حکو مت شا هی ا فغا نستان و حکو مت اتحادجماهیر شوروی سو سیا لیستی د ر سالهای ۱۹۶۹ ـ ۱۹۷۳ ، همکاری خو د ر ادر قسمت هید رو میتئو رو لو ژی ا دا مه خوا هند دا د .

مـــادهٔ ۲

مقا مات صلا حیتدار شوروی ، بمنظوراجرای همکاری که در مادهٔ ـ۱ـ پرو توکول هذا پیشبینی شده ا ست ، امداد تخنیکی ذیل را در ظرف پنجسال بصورت بلاعوض بطرف ا فغا نی بعمل می آورند .

۱ـ بمنظور تا مین و تجهیز فعا لیـــت استیشن میتئورو لو ژی هوا نور دی درمیدان هوائی بین المللی کا بل و استیشن هـــا ی میتئورو لوژی مناطق کو هستانی در نقا ط لعل ، غلمین ، شهرك و قادس مـــا شین آلات، افزار ومواد بشمول کیبل ، ازطرف مقا مات متذ کره شوروی تحویل داده خواهدشد و همچنان مدت ا قا مت هشت نـــفـر متخصصین شوروی و یکنفر تر جمان د رافغا نستان که طبق پرو تو کول مو ر خه ۲۳ جنوری ۱۹۶۲ ، منعقدهٔ ا فغا نستا ن واتحاد شوروی راجع به همکاری تخنیکی د ر قسمت هید رو میتئورولوژی ، با فغانستان اعزام شده ا ند برای مدت سه یا چهار سال دیگر تمدید خوا هد گردید .

۲ـ مقا مات متذکرهٔ شوروی مـــا شین آلات ، ا فزار و مواد لازمه را برای شش استیشن میتئوری لو ژی وبیست وپنج پست هواشناسی در میدان های هوائی منـــا طق شمالی ا فغا نستان تحو یل خوا هند داد، همچنان متخصصین شوروی را برای اجرای کمك و معا ونت در ا مور ا نتخاب محل برای این ا ستیشن ها و پستهای هوا شنا سی ، نصب و منتاژ ما شین آلات و ا فزارتحویلی، اعزام خوا هند کرد .

مـــادهٔ ۳

مقا مات صلا حیتدار افغا نی ا قدا ما ت ذیل رابمصرف خودبعمل خوا هند آ ورد : تعمیر و محل ر ها یش برای استیشنها وپستها ی هوا شنا سی در منا طق شما لی

افغا نستان که جدیدا تا سیس می شوند ،خوا هندسا خت .
برای فعا لیت ا ستیشن و پستهای هواشناسی مو جوده و آ نها ئیکه جدیدا تاسیس میشوند پر سو نل و رزیده وکار گرافغانی،مهیا و بکار گما شته خوا هند شد .
ما شین آلات ، ا فزار و موا دی راکه ازطرف اتحاد شوروی تحویل دا ده میشود از بندر تر مز تا محل مقصد در ا فغانستان ،حمل و نقل خوا هند کرد .

مـــادهٔ ٤

طرف ا فغانی برای متخصصین وترجمانان شوروی که در پرو تو کول هذا پیش‌بینی شده است ، د فتر کار ووسا یل نقلیه‌برای‌مسا فرت ر سمی و ما کو لات در دا خــل افغا نستان بمصر ف خود تهیه و تا مین‌خوا هد کرد و همچنان برا ی متخصصین وتر جما نان شوروی واعضای فا میل شان،هم در محل و ظیفه و هم در وقت مسافرت رسمی دردا خل ا فغا نستان ، محل رهایش‌مجهز با مبل و تمام و سا یل بود و باش بشمول یخچال ها با د پکه و معاونت طبی،بشمول بستری نمودن در صورت لز و م ، تهیه و تا مین خوا هد کرد .

مـــادهٔ ٥

طرف ا فغانی مشا هدات هواشنا سی را بعمل آورده و معلو مات هوا شنا سی مربوط به ا ستیشنها و پستهای هوا شناسی‌موجوده‌را و آنها ئیکه جدید ا تا سیس میشو ند طبق ضمیمهٔ نمبر ۱ و ۲ پر تو کول هذاکه جزء لاینفك این پرو تو کول میبا شد ، مرتبا باتحاد شوروی ار سال خوا هد کرد .

مـــادهٔ ٦

فهرست مشخصات و تعداد ما شین‌آلات،افزار و مواد متذکره پرو تو کول هــذ ا وو قت تحویلد هی آن از طرف مقا مات‌صلا حیتدار طر فین مورد موا فقت قر ا ر خوا هد گرفت .

مـــادهٔ ۷

ما شین آلات ، افزار و موادیــکه طــبــق‌پرو تو کول هذا به ا فغا نستان تحو یل داده میشود ، از هر نوع ما لیات‌ومحصولات‌معاف خوا هد بود .

مـــادهٔ ۸

پرو تو کول هذا از تا ریخ ا مضاء آن‌دارای ا عتبار خوا هد بود .
این پرو تو کول بروز اول جو ن سا ل۱۹٦۹ ، مطا بق ۱۱ جوزای ۱۳٤۸ ، در دو

نسخهٔ ا صلی بلسان های دری و رو سی‌درشهر کا بل با مضاء رسیده و هر د و متن آن دارای ا عتبار مساوی میبا شد .

از طرف ، حکو مت شا هی ا فغا نستان از طرف ، حکو مت ا تحاد جما هیر ا مضای د و کتور عبد ا لخا لق شو روی سو سیا لیستی .
امضای سکا ویتین الکساندر یفستا فوویچ

آر شیف هر دو کشور .

۱۸۶ – پرو تو کول معا دلت ا سنا د تحصیلی متوسط ، مسلکی ، عا لی و درجه های علمی دو لت پا د شا هی ا فغا نستان واتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی . مورخ ٥ جون ۱۹٦۹ مطابق جوازا ۱۳٤۸.

بمنظور انکشاف و تحکیم مزید روا بط دوستانه درساحه علوم و فر هنگ بیـن دولت پادشا هی ا فغا نستان واتحاد جماهیرشوروی سو سیا لیستی ، طرفین موا فقت مینما یند ، تا ا سناد تحصیلی و د رجه‌های علمی ذیل هردو کشور را معا دل یکدیگر بشنا سند .

– ا و ل –

شهادتنا مه دوره اول ثا نوی (نه‌سال)دولت پادشاهی ا فغا نستان ، با تصدیقنامهٔ دورهٔ متو سط غیر کــا مل (هشت‌سال)اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی .

–دوم–

شهادتنا مهٔ دو م ثا نوی (دوازده‌ساله)دولت پادشا هی ا فغا نستان ، باشهادتنامه ختم تحصیلات متو سط (ده ساله) اتحادجما هیر شوروی سو سیا لیستی .

– سو م –

دیپلوم مکا تب تخنیکی یا دار ا لمعلمین‌کابل یا موسسات تعلیمی مشا به د و لت پاد شا هی ا فغا نستان که دوره تحصیل‌آن‌کمتر از سه سال نبوده و با سو یه تعلیمی مو سسات تعلیمی فوق مطا بق با شد ،با د یپلو مهای موسسات تعلیمی‌اختصاصی متوسط (تخنیکم ها و موسسات معا د ل‌اتحاد شوروی سو سیا لیستی) .

– چهارم –

دیپلوم های لیسا نس دو لت پاد شاهی‌افغ انستان که بعد ازچهار سال تحصیل داده میشود ، با د یپلو مهای که تو سطموسسات تعلیمات عا لی ا تحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی و فا رغ ا لتحصیلان‌بعد از چهار سال تحصیل و گذرا ندن‌امتحان دولتی (بدون د فاع تیسس) داده میشود.

- پنجم -

د یپلو مهای که توسط مو سسا ت تحصیلات عا لی ا تحاد جما هیر شو روی سو سیا لیستی ، برای فا رغان بعد از ختم لااقل پنج سال تحصیل مو فقا نه وگذراندن تیسس داده میشود ، با د یپلوم ما ستری اتباع دو لت پـاد شا هی ا فغا نستـا ن (ما ستری در علوم ، ما ستری در هنر وآ ر ت) .

- ششم -

د یپلوم دو کتوری طب دو لت پادشاهی افغا نستان (در حا لیکه حق معالجه مستقل را داشته با شد) ، با دیپلو مها ی که درختم دوره تحصیل موسسات عالی طبی اتحاد جما هیر شوروی سو سیا لیستی داده میشود و دوره تحصیل آن از پنج سال کمتر نبوده و مو فقیت در آن منو ط به گذراندن امتحان دو لتی با شد .

- هفتم -

دیپلوم کا ندید ا ت ناوك (عـلـو م) که از طرف ا تحاد جـما هیر شو ر و ی سو سیا لیستی داده میشود ، با د یپلوم دوکتوری فلسفه (پی اچ دی) ، مشروط براینکه داو طلب قبلا د یپلوم ما ستر ی یا معا دل آ نرا بد ست دا شته و حـد اقل در دوره ا سپرا نتوری سه سال تحصیل و تحقیق نموده و تیسس کاندیدات ناو ك (علوم) را مو فقا نه دفاع کرده باشد .

تبصره :

۱ ـ حق شمول در مو سسا ت مسلکی تعلیمی دو لت پاد شا هی ا فغا نستا ن و اتحاد شوروی با سا س ا سنا دی صو ر ت میگیرد که مطا بق مواد یك و دو ا یـسن پرو تو کول با شد .

۲ ـ حق شمو ل در مو سسات عا لی تعلیمی دو لت پاد شا هی ا فغا نستا ن و اتحاد جما هیر شوروی با سا س ا سنا دی صو ر ت میگیـرد کـه مطابـق ماده دو و سه این پرو تو کول با شد .

۳ ـ حق شمـول ا سپرا نـتوری د رموسسات عالی تعلیمی دولت پـا د شا هی افغا نستان و ا تحاد جما هیر شوروی باساس اسنادی صورت میگیرد ، که مطا بق ماده پنج و شش ا ین پرو تو کول با شد .

این پرو تو کول که دارای هفت مـا ده و سه تبصره میبا شد به تا ریخ پا نز ده جوزا ۱۳۴۸ ، مطابق پنججون ۱۹۶۹ ، دردو نسخه به لسا نهای دری و ر و سی در شهر کا بل به ا مضاء رسید و هر د ومتن دارای ا عتبار مساوی ا ست .

از طرف حکو مت پاد شا هی افغا نستان ، پوهاند فضل ربی پژ واك ر ئیس پی هنتون در ا فغا نستان کا بل .

از طرف حکو مت ا تحاد جما هیرشوروی ك . الکزاندروف سفیر کبیر ا تـحـا د جما هیر شوروی در ا فغا نستان .

آرشیف هر دو کشور .

۱۸۷ ـ تلگرام ا علیحضرت محمد ظا هرشاه ، پاد شاه ا فغـا نستان ، عنـوا نی جلالتماب ا ن ل . ای . بریژینف سکر تـر جنرال کمیتهٔ مر کزی حزب کمو نیست اتحاد شوروی و ن . و . پاد گور نی ، صدر هیئت‌رئیسهٔ شورای عا لی ا تحاد شوروی و ـا.ن. کا سیگین ، ر ئیس شورای و زیران اتحادجما هیر شوروی سو سیا لیستی .

مورخ ۱۷ جون ۱۹۶۹ مطابق جوزا ۱۳۴۸.

ازپیام دوستا نهٔ جلا لتما بان شما که به‌مناسبت آغـاز پنـجا و یکمین سا لـگر د استرداد ا ستقلال ا فغا نستان فرستا د ه بودند و تو سط جلا لتماب ر ئیس شورای وزیران شخصا نیز در کا بل بما ا بلا غ‌گردید تشکرات صمیما نه را ا براز میدارم.

روابط دوستا نهٔ افغا نستان و ا تـحـادجما هیر شوروی سو سیا لیستی که اززمان استرداد ا ستقلال ا فغا نستان و تا سیس‌دولت شوروی روی احترام و ا عتماد متقابل بنا یافته ا ست در آ ینده نیز این روابطدر ا ستحکام و ا نکشاف بیشتر مناسبا ت بعلا یق دوستا نه و سعا دت مر د مـــا ن‌کشور های ما و در تقو یت صلح جها ن ا ثر مهم خوا هد دا شت .

یکبار د یگر ا ز جلا لتما بان شما تشکرنموده صحت و سعـادت شمـا و ا عتلاء کشور دوست و همسا یه ا تحاد جما هیرشوروی سو سیا لیستی را تمنی میکنم .

محمد ظا هرشاه

آر شیف هردو کشور .

۱۸۸ ـ موا فقتنا مه بین مد یر یت‌عمومی‌باستان شنا سی و حفظ آبدات تا ر یـخی وزارت ا طلا عات و کلتور ا فغا نستا ن واکا دمی علوم ا تحاد جما هیر شو ر و ی سو سیا لیستی .

مورخ۳ نوامبر ۱۹۶۹ مطا بق عقرب، ۱۳۴۸ .

مدیریت عمو می با ستا نشنا سی‌وحفظ‌آبدات تاریخی وزارت ا طلا عات و کلتو ر واکـا دمی سا ینس ا تـحاد شو ر و ی‌سو سیا لیستی ، با در نظر گر فتن‌اهمیت بزرگ و قایع تاریخی در کنار در یا ی‌ا مو و پنج و معلو مات نا قص ر ا جـــع به ا ین منطقه از نظر با ستان شنا سی ،لزوم تحقیقات مزید را درین نوا حی احساس میکنند . ا ین تحقیقات مشترك درافغانستان‌در منطقهٔ سا ختمان فا بریکه های بر ق که در آینده تعمیر خوا هد شد و ا مکان داردحوزه های با ستا نی را زیر آب بکند ، لازم دیده میشود . باین علت جا نبین د رنظر گرفتند تا درسال (۱۹۶۹) هیئا ت مشترك با ستان شنا سی ، (افغان‌وشوروی)، تشکیل شود .

تشکیلات و پلان کار های هیئات که درآینده صورت خوا هد گر فت به تر تیب ذیل خوا هدبود :

۱ ـ ا ین موا فقتنا مه تا بع جـمـلـهمقررات ا سا سنا مهٔ جا ریه و آ یند ه میباشد که جهت اعطای ا متیاز حفر یا ت با ستان شنا سی در ا فغا نستان و ضع گردیده و میگر د د .

۲ ـ و ظا یف ا ساسی هیئات (افغان و شوروی) ، سروی کنار دریای پنج و ا مو و تکمیل ا تلس با ستان شنا سی صفحات شمال ا فغا نستان ، خوا هد بود .

۳ سروی و حفریات مشترك بـا ستـا نشنا سی ا فغان و شوروی در مدت چها ر سال عملی خوا هد شد (۱۹۶۹ ـ۱۹۷۲) ، ا ما قبل از آ غاز عملیات مقـد مـاتی و حفریات ، آ مرین هیئت یعنی ر ئیس ومعاون ر ئیس ، به و زارت ا طلاعات وکلتور افغا نستان و با مو سسات ذ یعلا قـه افغانی ، فهر ست نقا طیکه به نظر روسا ی هیئات درا نجا عملیات و حفر یات صورت میگیرد ، ارائه خوا هد کرد ، وبعد ازان تفحصات و حفریات در همان نقا ط صورت خوا هد گر فت ، که برای آن ا جازه داده شود .

٤ ـ رئیس هیئات افغانی و شور وی یکنفر افغان ، ا ما معاون و مشاور علمی آن یکنفر پرو فیسور شوروی خوا هد بود .

۵ ـ هیئات تحقیقات خود را نخست د رمنطقهٔ کنار دریای پنج که ز یر بندخوا هد آمد آغاز خوا هند کرد ، بعد از تکمیل آن بدیگر سا حات ، (بعد از موافقه مد یر یت عمو می با ستان شنا سی و حفظ آ بد ا ت تاریخی ا فغا نستان) خوا هند پر دا خت. (به ا ستثنای نقا طیکه قبلا حفر یـا ت شده و یا ا ینکه تحت حفار ی هیئـا ت د یگر ا ست) ، ا ین تحقیقات ما هـیت ا متیازی ندارد . در خارج نقاط تحت تحقیق هیئات مذ کور شوروی ، با سا س لزوم دید، حکو مت ا فغا نستان ا جـا زهٔ تحقیق و حفریات ، به سا یر هیئات های با ستا نشنا سی ، د رنقاط د یگر کنا ر دریا ی ا مو و پنج داده شده میتوا ند .

٦ ـ طرف شوروی مصارف شش نـفر متخصصین شوروی و مزد کار یگران ر ا میپردازد و و سیلهٔ حمل و نقل و لـوا زم علمی و تخنیکی هیئات را تهیه میکنـد . ضمنا همه سا مان و لوازم ضروری را که طرف شوروی به ا فغا نستان می آ و رند ، از محصول گمرکی و دیـگر مـا لیـات ، معاف خوا هد بود .

۷ ـ طرف ا فغانی ، تعداد ا عضای افغانی در هیئات را تعین خوا هد کرد ، مصارف آنها از طرف مد یر یت عمو می بـا ستان شنا سی و حفظ آ بدات تا ریخی ، پرداخته خوا هد شد .

۸ ـ ا کا دمی سا ینس ا تحاد شوروی نمی تواند هیچ بخش از ا ین پرو گرا م و یا کدام کار حفر یات را بکدام موسسه و یا ساز مان د یگر بسپا رند .

۹ـ د رپایان دو رهٔ چهار سا له، ا گر کار حفریات و سر وی عین حوزه به تکمیل نرسیده با شد واز طرف ا کا دمی سا ینس اتحاد شوروی پیشنهاد میشود ، بعد ا ز موا فقهٔ مد یر یت عمو می با ستان شنا سی و حفظ آ بدات تـا ریخی ا فـغا نستان ، موا فقتنا مه تجدید خوا هد شد .

۱۰ ـ در تمام مدت قرار داد ، ا کادمی سا ینس ا تحاد شوروی تعهد میکند ، امور حفریات را که اقدام کرده استدوام بدهد ، اگر ا کادمی سا ینس ا تـحـا د شو ر و ی حفریات یك حوزه را بیش از مد ت (۱۸) ماه ملتوی گذا شت ، (با ستثنای عـلـل فورس مژور) قرار داد حا لیه خود بخو دفسخ و آ ثار مکشو فه بمدیر یت عمو می باستان شنا سی و حفظ آ بدات تا ر یخی افغا نستان ا نتقال خوا هد یا فت و هم مدیر یت عمومی با ستان شنا سی و حفظ آبدات تا ریخی ا فغا نستان ، می توا ند

حفریات خود را به هیئات دیگری واگذار شود .
۱۱ـ فسخ این قرارداد توسط هریک از طرفین به ذریعهٔ اطلاعیهٔ سه ماه قبل صورت میگیرد .

۱۲ ـ کلیه آثاریکه در جریان سروی و حفریات بدست میاید ، متعلق بدولت شاهی افغانستان خواهد بود ، طرف شوروی اگر خواسته باشد میتواند از همه آثاریکه در جریان سروی و حفریات بدست میاید کاپی ها ، کاست ها و فوتو ها بگیرد ، و هم میتواند عکس و فلمبرداری از مناطق حفر شده بمصرف خود نماید .

۱۳ ـ هرگاه درساحهٔ حفریات ، ابنیه وآثار ارتستیک وارکیولوژیک پیدا شود ، هیئات اکادمی اتحاد شوروی مصارف و امور حفظ و مراقبت راتا ختم حفریات آن موضوع ، بمصرف خود تحت هدایت و صوابدید مدیریت باستان شناسی افغانی اجراء مینماید .

۱٤ـ هرسال بعد از ختم حفریات ، اعضای هیئات مشترک یک راپور مقدماتی به زبان انگلیسی یا فرانسوی ترتیب میدهد . راپور مذکور به یکی ازلسان های رسمی در افغانستان و به لسان روسی در اتحاد شوروی ، نشر شده میتواند . سه سال بعد از آغاز عملیات مشترک ، هیئات به نشر نمودن نتائج و تحقیقات و تتبعات میپردازد .

هیئات افغانی و شوروی در ماه سپتامبر ، اکتوبر و نوامبر (۱۹٦۹)، برای مدت سه ماه مصروف سروی ومطالعات خواهد شد . در دو ماه اول الذکر تحقیقات در مناطق شمال افغانستان صورت خواهد گرفت و در ماه نوامبر مطالعات بالای آثار مکشوفه در مدیریت عمومی باستان شناسی بعمل خواهد آمد . هیئات بدین منوال در سالهای آینده خواهند کرد .
نیز کار های تحقیقاتی خویش را عملی ۱٦ ـ فروش و تبادلهٔ وسایل نقلیه وسامان و لوازم که از طرف اکادمی اتحاد شوروی به مقصد حفریات وسروی به افغانستان وارد میشود ، بمراجع غیر حکومتی مجاز نیست .

۱۷ ـ هیئات اکادمی اتحاد شوروی ، نمیتواند ، بدون حاضر بودن نمایندگان باستان شناسی افغانی، به سروی وحفریات بپردازد .

۱۸ ـ تمام اعضای هیئات اکادمی اتحاد شوروی کلیه عادات ، رسم و قوانین مملکت را کاملا احترام و مراعات خواهند نمود .

۱۹ـ قرارداد هذا به السنهٔ دری وروسی تحریر یافته ، هردو متن آن مدار اعتبار میباشد

این‌قرارداد از تاریخ ۱۲ عقرب ۱۳٤۸ ، الی تاریخ ۱۲ عقرب ۱۳۵۱ داخل (نزده) ماده، مدار اعتبار میباشد .

بامر وزارت اطلاعات و کلتور افغانستان .

بامر اکادمی ساینس اتحاد شوروی سوسیالیستی .

آرشیف هردو کشور .

۱۸۹ ـ پیام جلا لتماب ن . و . پا د گورنی ، صدر هیئت ر ئیسهٔ شورای عا لی‌اتحاد جما هیرشوروی سو سیا لیستی به عنوان‌اعلیحضرت محمد ظا هر شاه ، پـا د شا ه ا فغا نستان .
مورخ ۲۲ د سمبر ۱۹۶۹ مطا بق جد ی۱۳٤۸ .

به ا علیحضرت معظم محمد ظا هرشاه‌پادشاه ا فغا نستا ن !
اعلیحضر تا !
مطا بق تذ کار محبت آمیز ا علیحضرت‌ودعوت ستر جنرال خان محمد و زیر د فاع ملی ا فغا نستان ، . ا . گریچکو ، مارشا ل‌اتـحـا د شو ر و ی ووزیـر د فـاع به سفر دوستانه به کشور مهمان نواز شما ا عزا م‌میگر د د .
ا میدواریم ا ین سفریکه ا دا مهٔ تما س‌های ثمر بخش که بین ر جال دولتی‌ونظا می دو کشور ما بر قرار گردیده ، میبا شد ،نیز در ا مر پیشبرد مـزید روابط هـمـه جا نبه شوروی وافغا نی مساعدت نماید .
آرزو دارم تا با ا غتنام ا زین فر صت‌مساعد ، درود صمیما نه و بهترین تمنیات را از طرف ل . ای . بر یژ نیف ، ا. ن .کا سیگین و شخص خودبشما ا علیحضرت وبه ملت د و ست ا فغا نستان تقدیم نما یم.
باکمال ر ضا ئیت خا طر نشان میسازیم‌که روابط دوستی حسن همجواری و همکاری بین کشور های ما مطا بقت منا فـع ودر را ه‌خیر ا تحاد شوروی و ا فغانستا ن پیوسته تقویه و تو سعه می یابد .
در عین حال ، با مسرت متذکر میشویم‌که بین ا تحاد شوروی و ا فغا نستـا ن موا فقت و یا نزد یکی نظریات را جع به‌مسا یل ا سا سی تا مین ا منیت‌بین‌المللی و همچنین لـزوم از بیـن بردن مـرا کزکشیدگی که صلح را چه به مقیا س عمومی جهان و چه در بعضی نوا حی تهدید میکندمو جود ا ست .
اعلیحضرتا ! اجازه فر مائید ، ا برا زاطمینان کنم که ایـن روابط حسنه کـه خوشبختانه مو جود ا ست و مـورد توجه‌شخص اعلیحضرت دا یـمـا قرار میگیرد و وآزما یش‌زمان را در طول بیش ازنیم قر ن‌با مو فقیت گذ شتا نده ، تو سعهٔ مز ید خوا هد یا فت .
اعلیحضرتا ! خوا هشمندم آ رزو های‌صمیما نه مرا برای صحت کا مل و برای کا میابی ها و فعالیت ا علیحضرت‌برمقا م‌عا لی رأس دولت ا فغا نستان بپذیرند .

با کما ل ا حترام

پود گور نـی ، صدر هیئت ر ئـیسهٔ
شورای عا لی اتحاد جـما هـیر شورو ی
سو سیا لیستی

آ ر شیف هر دو کشور

۱۹۰ ـ پیام ا علیحضرت محمد ظا هرشاه پاد شاه ا فغا نستان عنوانی جلالتما ب ن . و . پا د گور نی صدر هیئت رئیسهٔشورای عا لی ا تحاد جما هیر شو ر و ی سو سیا لیستی
۳۱ د سا مبر ۱۹٦۹ مطابق‌جدی۱۳۴۸ .

جلا لتما ب !

ازنا مهٔ مورخ اول جدی ۱۳۴۸ شما که‌توسط جلا لتماب . ا . ا . کـریچکـو ، مار شال اتـحاد شوروی ارسال دا شتـه‌بودید ، ا ظهار تشکر مینما یم . جلالتماب شان پیام های دوستا نه جـلا لتماب شماو زعمای شوروی را به ا ینجا نب ا بلاغ نمودند که ازان مسر تـکـامـل حـا صل‌گردید .
مسا فرت جلا لتماب ا . ا . کریچکو ،مارشال ا تحاد شوروی به ا فغا نستا ن‌که در فضای صمیمیت صورت گرفته‌به سلسلهٔتماسهای سو د مند بین ر جال د و لـتی هردو کشور مقام ار ز نده دا شته و د رتو سعهٔ عمو می علا یق دو ستا نه بـیـن هردو کشور مو ثر میبا شد .
این تقو یت علا یق هر دو کشور متکی‌بر ا سا ساتی است که نیم قرن پیش ازین طرح گردیده و متکی بر ا حترام متقابل ،عدم مدا خله در ا مور یکدیگر ، همزیستی مسا لمت آ میز و تحکیم علا یق د و ستانه‌میبا شد .
افغا نستان که خط مشی بیطر فی ، عدم‌الحاق به پیما نها ی نظا می و پشتیبانی از صلح و ا منیت بین ا لمللی و تـا ئـیدهمکاری بین مر د مان جهان را پیر و ی میکند ، از ا ینکه در نزد ز عمای کشو ردوست و همسا یه ا تحاد شوروی را جع به ا ین سیاست ا فغا نستان تفا هم کا مل‌موجود بوده ا ست و میبا شد ، قد ردانی مینما ید و به همین ا سا س مسا عدتهای‌بی شائبه ا تحاد شوروی در سا حـا ت مختلف ، مورد تقدیر ما میبا شد .
ملت ا فغا نستان ما نند همه ملل صلح‌خواه جهان آ رزو مند رفع کشید گیها ی بین دول و تا مین ا منیت بین ا لمللی ورسیدن ا مکا نات مر حلهٔ میبا شند کـه دران خلع سلاح عام وتام ا مکان پـذ یرگر دیده باب جد ید درتا ریخ بشر یـت کشوده شوده .
مسافرت جلا لتماب مارشال کر یچکـو‌به ا فغا نستان با آ خرین روز های پنجا ه سال روابط دو ستا نه بین افغا نستان واتحاد شوروی مطا بق ا فتاد ، مسرت دارم که بمنا سبت و رود سال نو تمنیا ت قلبی‌خودرا برای صحت و سلا مت و مو فقیت جلا لتماب شمـا و جلا لتـماب ل . ای .بریژ ینف و ا . ن . کا سیگین ا ظها ر نمایم . از آنجا که ده سال جدید درتاریخ‌قرن ما آ غاز میگر دد ، صمیمی تـر ین آرزو های خودرا برای تر قیات مـز ید وبختیاری ملت دوست و همسایه ا تحا د شوروی و تقو یت علا یق حسنهٔ هر د وکشور و صلح جهان ، ا براز میدارم .

محمد ظا هر

آرشیف هر دو کشور .

تذکر :
ښاغلی محمد صدیق سلجوقی و ښاغلی صالح محمد علمیار در امور طباعتی به شمول تصحیح پروف ها اهتمام نموده اند .

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

خدمت جناب جلالتمآب اعلیحضرت امان الله خان امیر مملکت افغانستان ادام الله اقباله العالی

نخستین نامهٔ از طرف ملت مستقلهٔ افغان که مشتمل بر درود دوستانه بملت روس وخبر دهنده از جلوس
آن اعلیحضرت بر اورنگ تاجداری مملکت افغانستان بود بما رسید در جواب آن از طرف حکومت
کارگران وکشاورزان و از طرف عموم اهالی روسیه بفرستادن این نامه که مشتمل بر سلام دوستانه است
به ملت آزاد و مستقل افغان که آزادی خود را با کمال دلاوری از استیلاء غاصبین خارجه مدافعت
کرده است مبادرت مینمائیم و آن اعلیحضرت را از جلوس بر اورنگ تاجداری افغانستان که در تاریخ
بیست ویکم ماه فیورال سنهٔ ۱۹۱۹ بالیمن والاقبال واقع گردیده است عرض تبریک میگوئیم
حقیقةً حکومت کارگران وکشاورزان روسیه بجمیع ملتهائی که داخل قلمرو جمهوریت روسیه میباشند
برابری و آزادی داده است و چنانکه میفرمائید اساس اتحاد بین المللی جمیع زحمتکشان را برضد غاصبین
واستفاده کنندگان از زحمات دیگران استوار نموده است. امیدواریم که کوشش مردمان افغانستان
بمتابعت و پیروی اهالی روسیه در تحصیل آزادی برای استحکام و استقلال سلطنت افغانستان
بهترین وسائط و وسائل خواهد بود. ارادهٔ آن اعلیحضرت را در عقد مناسبات دوستانه با
اهالی روسیه بکمال خوشی استقبال کرده از آن اعلیحضرت خواهش میکنیم که نمایندهٔ افغانستان را
در شهر مسکو معین فرمایند و ما هم از جانب خود میخواهیم نمایندگان حکومت کارگران وکشاورزان را به
شهر کابل روانه نمائیم و از آن اعلیحضرت خواهش و توقع میکنیم که در باب سهولت مرور نمایندگان
ما به جمیع مامورین حکومت افغانستان اوامر لازمهٔ فوریه صادر فرمائید. برقرار شدن مناسبات
دیپلوماسی فیمابین دو ملت بزرگ روس و افغان باعث خواهد شد که این دو ملت دست یاری
ومعاونت بدیگر داده هر گونه سوء قصدی که از جانب غارتگران خارجه بر آزادی و ملک آنها
واقع شود دفع و برطرف نمایند. از فرستادن سلام دوستانهٔ خود به مردم آزاد افغانستان
خود را خوشبخت شمرده از آن اعلیحضرت تمنا میکنیم که سلام ما را که دوستان صمیمی اهالی مملکت
آن اعلیحضرت [illegible] [illegible] بپذیرند

رئیس شورای کومیسرهای ملی جمهوریت اشتراکی فدراتیو شوروی روسیه (امضا)
رئیس کومیتهٔ اجرائیهٔ مرکزیهٔ شوراهای وکلای کارگران کشاورزان و
کارآفرینان قشون سرخ تمام روسیه:

در شهر مسکو بتاریخ ۲۳ ماه مای سنهٔ ۱۹۱۹ میلادی
نمرهٔ

بسم الله الرحمن الرحیم

تاریخ (۱۳)

نمبر ( )

فرمان پادشاهی

ما محمد نادر

پادشاه مملکت افغانستان

معاهده بیطرفی و عدم تجاوز متقابل بین دولتین افغانستان و اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی که بتاریخ ۳ سرطان ۱۳۱۰ مطابق ۲۴ جون ۱۹۳۱ در کابل امضا گردیده و بتاریخ ۳۰ سنبله به تصویب شورای ملی دولت شاهانه ما هم رسیده است ملاحظه و مطالعه نموده و اظهار میداریم که هر ماده آن فقره و اجرائیه را اداره نموده و تمام او تا آنجا که متعلق بدولت افغانستان است بکمال میمنت و صداقت محترم شمرده و در موقع اجرا خواهد بود. این معاهده تصدیق نامه و از طرف شخص ما که پادشاه مملکت افغانستان هستیم امضا گردید.

بسال دوم سلطنت ما در کابل بتاریخ ۳۰ سنبله ۱۳۱۰

محمد نادر

Его Величеству
МУХАММЕДУ ЗАХИР ШАХУ,
королю Афганистана

Кабул

Ваше Величество,

От имени советского народа, Президиума Верховного Совета СССР и от себя лично сердечно поздравляю Ваше Величество и дружественный афганский народ со знаменательной датой – 50-летием установления дипломатических отношений между нашими странами.

Основы советско-афганской дружбы – равноправие и взаимное уважение сторон, невмешательство во внутренние дела, сотрудничество в интересах мира и безопасности народов – были заложены в то героическое время, когда в нашей стране победила Великая Октябрьская социалистическая революция и когда Афганистан в мужественной борьбе против колониального гнета отстаивал свою национальную независимость.

Дружественные советско-афганские отношения и добрососедство выдержали испытание временем в условиях не раз резко менявшейся сложной международной обстановки. Полностью подтвердились слова великого Ленина об общности и близости интересов наших государств, о том, что между нашими странами нет вопросов, которые могли бы вызвать разногласия и набросить хотя бы тень на нашу дружбу. Советско-афганская граница является границей мира, дружбы и спокойствия.

Заключенные между нашими государствами политические договоры – Договор о дружбе 1921 года и Договор о нейтралитете и взаимном ненападении 1931 года, которые и в момент их подписания были выдающимися событиями в международной жизни, продолжают хорошо служить делу мира и международной безопасности.

Курс дружественного разностороннего сотрудничества, который наши страны избрали для своих отношений 50 лет тому назад, создал возможности развития тех плодотворных экономических и научно-технических связей, взаимовыгодной торговли и взаимополезного культурного обмена, которые вызывают наше общее удовлетворение и имеют большое будущее.

Мы высоко ценим большой личный вклад Вашего Величества в дело развития и укрепления отношений дружбы и добрососедства между нашими странами.

Наши страны объединяет общая приверженность высоким идеалам мира и безопасности народов, стремление к тому, чтобы полностью и бесповоротно были ликвидированы последние остатки позорной системы колониализма и восторжествовали принципы равноправного международного сотрудничества.

Мы видим широкие перспективы дальнейшего развития советско-афганского сотрудничества в различных областях межгосударственных отношений и на международной арене в интересах народов наших стран, в интересах дела мира во всем мире.

Выражаю твердую уверенность в том, что дружественные отношения между СССР и Афганистаном, проникнутые духом миролюбия, искреннего взаимопонимания и доверия, будут и впредь успешно развиваться и крепнуть на благо народов наших стран, в интересах упрочения мира. Примите наилучшие пожелания лично Вам, успехов и благополучия афганскому народу.

С глубоким уважением

Н.ПОДГОРНЫЙ

Председатель Президиума
Верховного Совета СССР

Москва, Кремль
27 мая 1969 года

جلالتمآب محترم

بمناسبت پنجاهمین سالگرد تاسیس روابط بین افغانستان و اتحاد شوروی بهترین تمنیات خود را به جلالتمآب شما و جلالتمآب لیونید بریژنیف سرمنشی کمیته مرکزی حزب کمونست شوروی و جلالتمآب الکسی ن. کاسیگین رئیس شورای وزیران اتحاد شوروی که معاصر روز استقلال افغانستان به مسافرت رسمی و دوستانه باین کشور تشریف آورده اند و دیگر زعمای اتحاد شوروی و آن ملت همسایه تقدیم مینمایم.

نیم قرن قبل در سال ۱۹۱۹ زمانیکه ملت آزادیخواه افغانستان و زعمای آن که در پایان یک پیکار طولانی آثار تسلط خارجی را محو و به استرداد استقلال وطن نائل شده بودند و با حکومت و زعمای شوروی تحت رهبری ولادیمیر ایلیچ لنین برای رفع تجاوزات بیگانگان مبارزه مینمودند یعنی در سالهای پر حوادث تاریخ معاصر هر دو ملت اساس روابط همسایگی نیک افغانستان و اتحاد شوروی گذاشته شد.

افغانستان مستقل و دولت جدید التأسیس شوروی بدون هیچگونه تردد و به کمال اطمینان یکدیگر را به رسمیت شناخته و درین طریق بر بسی دول جهان پیش قدم بودند. چنانکه هر دو جانب به بیان کلمات حماسی تاریخ گذشته هم را ستایش نمودند این کار مشهود بنا گذاشتن علایق دوستی پایدار ... که در ظرف نیم قرن ثابت ساخته که هر دو ملت پیوسته در بنای صلح و بهبودی آینده خویش بر حقوق مساوی بین ملل ... جهان باشد.

۱۰۰

علایق افغانستان و اتحاد شوروی با اتکا به این اساسات استوار مانده و بر اساس اعتماد و تفاهم بین جانبین پیهم تقویت یافته و همکاری اقتصادی وسیع را بین هر دو کشور خاصه در پانزده سال اخیر میسر داشته است. مردم ما مساعدت های اتحاد شوروی را که به تطبیق یکعده پروژه های پلانهای رشد اقتصادی افغانستان نقش موثر داشته است به نگاه قدردانی مینگرند.

علایق افغانستان و اتحاد شوروی در نیم قرن اخیر عامل برجسته استحکام صلح درین منطقه جهان و بهترین نمونه همکاری مثبت بین دو کشور دارای نظام اجتماعی و سیاسی مختلف و عالیترین ثبوت همسایگی نیک میباشد.

با تذکار موقع پنجاهمین سالگرد تاسیس این علایق و با ابراز قدردانی از پیام دوستانه شما، زعما و مردم شوروی به مناسبت روز استقلال افغانستان صمیمی ترین آرزو های حکومت خود را برای ترقی رفاه و مزید سعادت ملت همسایه اتحاد شوروی و استواری دوستی بین هر دو ملت های ما اظهار میدارم.

محمد ظاهر

کابل، ۶ جوزا ۱۳۴۸

جلالتمآب نیکولای و. پادگورنی

صدر هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی

ماسکو